

[C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\Herbert_Frank-Duna04-Bozsky_imperator_Duny.pdb](C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\Herbert_Frank-Duna04-Bozsky_imperator_Duny.pdb)

PDB Name: Bozsky imperator Duny

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 9.2.2006

Modification Date: 9.2.2006

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

=====
Title: Božský imperátor Duny
Author: Frank Herbert
Version: 1.0
OCR: Gee
Corrections: 1
ISBN: 80-7214-417-0
Note: PalmBookZ
=====

Úryvek z projevu Hadi Benottové,
kterým oznámila nálezy u Dár-es-Balátu
na planetě Rakis:

Mám nejen to potěšení oznámit vám dnes nález tohoto úžasného archivu, který mimo jiné obsahuje monumentální sbírku rukopisů na riduliánském krystalovém papíře, ale mám také čest předložit vám důkazy o autentičnosti našich objevů a sdělit vám, proč se domníváme, že jsme objevili původní deníky Leta II., Božského imperátora.

Nejprve mi dovozte, abych vám připomněla historický poklad, který všichni známe pod jménem Ukradené deníky, ty svazky prokazatelně historického původu, které nám po celá staletí poskytovaly neocenitelnou pomoc při poznávání našich předků. Jak všichni víte, byly Ukradené deníky rozluštny

Kosmickou gildou, a právě Gildovní klíč byl použit k překladu těchto nově objevených svazků. Nikdo nepopírá starobylost Gildovního klíče a přitom jedině ten je schopen svazky přeložit.

Za druhé, tyto svazky byly vytištěny iksanským diktatelem skutečně starobylé výroby. Ukradené deníky nás nenechávají na pochybách, že tuto metodu skutečně používal Leto II., aby zaznamenal svá historická pozorování.

Za třetí, a domníváme se, že tato skutečnost je ve vztahu k deníkům jako takovým stejně příznačná, je tu samotné uložení písemností. Archiv, v němž odpočívaly tyto deníky, je nepochybně iksanský výrobek tak primitivní a přitom úžasné konstrukce, že nepochybně vrhne nové světlo na historickou epochu zvanou "Rozptyl". Jak se dalo očekávat, bylo skladiště neviditelné. Bylo pohřbeno mnohem hlouběji, než jsme podle mýtů a Ústní historie očekávali, a vydávalo a pohlcovalo záření tak, aby simulovalo přirozený charakter svého okolí. Tyto mechanické mimikry nejsou samy o sobě překvapující. Co ovšem naše inženýry udivilo, je fakt, že toto všechno bylo provedeno jen těmi nejzákladnějšími a vpravdě primitivními mechanickými prostředky.

Vidím, že někteří z vás jsou tím stejně vzrušeni, jako jsme byli my. Jsme přesvědčeni, že se díváme na první Iksanskou kouli, na neprostor, z něž se vyvinula všechna další podobná zařízení. Jsme přesvědčeni, že není-li skutečně první, musí být jedna z prvních, a že je založena na stejných principech jako ta první. Dovolte mi uspokojit vaši zjevnou zvědavost a ujistit vás, že vás za chvíli pozveme na krátkou prohlídku archivu. Požádáme vás jen o to, abyste uvnitř skladu zachovávali ticho, protože naši inženýři a další odborníci stále pracují na odkrytí jeho záhad.

A tím se dostáváme ke čtvrtému bodu, který může být vrcholem našich objevů. S těžko popsateľnými pocity vám předkládám ještě jeden objev z této lokality - totiž skutečné hlasové záznamy, které podle označení nahrál Leto II. hlasem svého otce Paula Muad'Diba. Protože v benegessentských archivech jsou uloženy autorizované záznamy hlasu Božského imperátora, poslali jsme Sesterstvu vzorky našich nahrávek, které byly všechny provedeny starodávným mikrobublínkovým systémem, s formální žádostí o provedení srovnávacího testu. Nepochybujeme o tom, že se pravost záznamů potvrdí.

Ted' prosím věnujte pozornost přeloženým úryvkům, které jste dostali při vstupu. Dovolte mi, abych se při této příležitosti omluvila za jejich váhu. Slyšela jsem, jak o ní někteří z vás vtipkovali. Použili jsme obyčejný papír z praktického důvodu - totiž že je levný. Původní knihy jsou psány symboly tak malými, že je nutno, abychom je podstatně zvětšili, než se dají číst. Je třeba více než čtyřiceti obyčejných svazků takového typu, jaký máte v ruce, aby se do nich dal přetisknout obsah jediného z originálů na riduliánských krystalech.

Požádám ted' o projektor - děkuji. Na obrazovku po vaší levici promítáme část originální stránky. Je z první strany prvního svazku. Náš překlad je na obrazovkách vpravo. Upozorňuji vás na vnitřní důkazy, na poetickou zbytečnost slov stejně jako na význam získaný při překladu. Styl naznačuje osobnost snadno rozpoznatelnou a důslednou. Jsme přesvědčeni, že tato slova mohl napsat jen člověk, který měl přímou zkušenost se zděděnou pamětí, člověk, který se snažil sdělit tento neobyčejný zážitek předchozích životů takovým způsobem, aby je mohli pochopit i ti, kdo tento dar nemají.

Podívejte se nyní na skutečný významový obsah. Všechny údaje souhlasí s tím, co nám historie říká o osobě, o níž jsme přesvědčeni, že jako jediná mohla vytvořit takový záznam.

Ted' pro vás máme další překvapení. Dovolila jsem si pozvat známého básníka Rebetha Vreeba, aby k nám přišel na pódium a přečetl z této první strany krátký úryvek našeho překladu. Zjistili jsme, že dokonce i v překladu mají tato slova odlišný charakter, pokud se čtou nahlas. Chceme se s vámi podělit o skutečně neobyčejné kvality, které jsme objevili v těchto svazcích.

Dámy a pánové, vítám mezi námi Rebetha Vreeba.

Z úryvku čteného Rebethem Vreebem:

Ujišťuji vás, že jsem knihou osudu.

Otázky jsou moji nepřátelé. Protože mé otázky vybuchují! Odpovědi skáčou jako poplašené stádo, zatemňují oblohu mých vzpomínek, jimž nelze uniknout. Ani jedna odpověď, ani jediná nestačí.

Jaké úhly pohledu se otevrou, když vstoupím na ta strašlivá pole své minulosti! Jsem odštěpek křemene uzavřený v krabici. Krabice se otáčí a chvěje. Jsem vrhán ze strany na stranu v bouři záhad. A když se

krabice otevře, vracím se do současnosti jako cizinec v primitivní zemi.

Pomalu (pomalu, říkám) se znovu učím své jméno.

Ale ne proto, abych poznal sám sebe!

Osoba, která se tak jmenuje, ten Leto, druhý toho jména, nachází ve své mysli jiné hlasy, jiná jména a jiná místa. Ano, slibuji vám (jak to bylo přislíbeno mně), že slyším jen na jediné jméno. Když řeknete "Leto", odpovím. Umožňuje to má trpělivost, trpělivost a ještě jedna věc:

Já držím nitky!

Všechny mi patří. Stačí mi představit si nějaký námět - řekněme... muži, kteří zemřeli mečem - a mám je i se vši zaslou krví, všechny obrazy do jediného, všechny steny, všechny škleby nedotčeny.

Radosti mateřství, pomyslí si, a znám všechna lože rodiček. Řady dětských úsměvů a sladké vrkání nových generací. První kroky batolat a první vítězství dětí se předestírají mým zrakům, mohu je sdílet.

Obrazy se kupí jeden přes druhý, až nakonec nevidím skoro nic než stejnost a opakování.

"Nech to všechno nedotčeno," varuji sám sebe.

Kdo by mohl popřít cenu takových zkušeností, hodnotu znalostí, jimiž posuzuji každý nový okamžik?

Ale to je minulost.

Cožpak to nechápete?

Je to jen minulost!

Dnes ráno jsem se narodil v jurtě na pokraji koňské pastviny v zemi a na planetě, která už neexistuje.

Zítřka se narodím někde jinde, na jiném místě. Ještě jsem se nerozhodl kde. Ale dnes ráno - ach, to je život! Když se mé oči naučily zaostřit, podíval jsem se na sluneční paprsky a zdupanou travu a viděl jsem silné lidi vykonávající sladce obyčejné činnosti svých životů. Kam... ach kam se všechna ta síla ztratila?

UKRADENÉ DENÍKY

Tři lidé běžící k severu stíny měsícem osvětleného Zapovězeného lesa byli od sebe vzdáleni skoro půl kilometru. Poslední z nich běžel necelých sto metrů před D-vlky. Už slyšel, jak zvířata funí a poštekávají samou dychtivostí, jak to dělají, když mají kořist na dohled.

První měsíc stál skoro přímo nad hlavou, v lese bylo poměrně světlo, a ačkoli se to všechno odehrávalo ve vyšších zeměpisných šířkách Arrakis, po žhavém letním dni bylo ještě teplo. Noční proudění vzduchu z Poslední pouště Saríru neslo vůni pryskyřice a vlhké výdechy lesní prsti pod nohama. Občas zkřížil stopu běžců i větřík od Kynesova moře za Sarírem a přivál pachut' soli a ryb.

Bylo žertem osudu, že poslední běžec se jmenoval Ulot, což ve fremenském jazyce znamená "Milovaný tulák". Ulot byl postavou malý a měl sklon k tloustnutí, což znamenalo, že při tréninku na toto dobrodružství musel kromě toho, co absolvovali ostatní, ještě zhubnout. Ale i když se na tento zoufalý úprk vydal štíhlejší, obličej měl pořád kulatý, velké hnědé oči byly v tom náznaku přílišného tuku zranitelné.

Ulotovi bylo jasné, že už daleko nedoběhne. Lapal po dechu, v krku mu hvízdalo. Občas klopýtl. Ale nezavolal na své společníky. Věděl, že by mu nemohli pomoci. Všichni složili stejnou přísahu, protože věděli, že nemají jinou obranu než staré ctnosti a fremenskou věrnost. Ty zůstaly skutečné, i když všechno ostatní fremenské patřilo dnes do muzea - všechny ty zpráchnivělé obřady naučené od muzejních fremenů.

Fremenská věrnost přiměla Ulota mlčet, ačkoli si plně uvědomoval, že je ztracen. Krásná ukázka starobylých ctností, a vlastně dost žalostná, když žádný z běžců nevěděl o hodnotách, které napodobovali, nic víc, než co se naučili z knih a Ústní historie.

D-vlci běželi těsně za Ulotem, obrovské šedé postavy, v kohoutku skoro tak vysoké jako člověk.

Dychtivě skákali a kňučeli, hlavy měli zvednuté a oči upřené na svou kořist, v měsíčním světle dobře viditelnou.

Ulot zachytil levou nohou o kořen a skoro upadl. To mu dodalo novou sílu. Vyrazil prudce vpřed a získal na své pronásledovatele snad celou vlčí délku. Mával rukama. Hlučně dýchal otevřenými ústy.

D-vlci nezměnili tempo. Byly to velké stříbrné stíny, míhající se těžkými zelenými vůněmi lesa. Věděli, že

vyhráli. Nebylo to pro ně nic nového.

Ulot znova klopýtl. Zachytil se za stromek a pokračoval v dýchavičném útěku, lapal po dechu, nohy se mu chvěly, jak se bouřily proti těm nárokům. Na další zrychlení už nezbývalo sil.

Jeden z D-vlků, velká samice, nadběhla Ulotovi zleva. Prudce zahnula a skočila mu do cesty. Velké tesáky se zaryly do Ulotova ramene a on zavrával, ale nepadl. K lesním vůním se přidal pronikavý pach krve. Menší samec se mu zakousl do pravého boku a Ulot konečně s výkřikem klesl. Smečka se na něj vrhla a jeho křik náhle a se strašlivou konečností umlkl.

D-vlci se nezastavili a nezačali se krmit. Pokračovali v pronásledování. Jejich čenichy pátraly v lesní půdě i v těkavých váncích ve vzduchu, hledaly teplé stopy dvou ještě běžících lidí.

Další běžec v řadě se jmenoval Kwuteg, což bylo na Arrakis staré a vážené jméno, jméno z časů Duny. Jeden z jeho předků býval v síci Tabr Mistrem destilátorů, ale to už byla víc než tři tisíce let stará minulost, v kterou mnozí přestali věřit. Kwuteg běžel dlouhými kroky vysokého, štíhlého těla, které se pro podobnou námahu zdálo dokonale přizpůsobené. Dlouhé černé vlasy mu vlály a odhalovaly orlí rysy. Stejně jako jeho společníci měl na sobě černý běžecký oblek z hustě pletené bavlny. Ten odhaloval práci jeho hýždí a šlachovitých stehen, hluboký a pravidelný rytmus dechu. Jen jeho tempo, které bylo na Kwutega viditelně pomalé, prozrazovalo, že si poranil pravé koleno při zlézání té umělé propasti, která chránila Citadelu, pevnost Božského imperátora v Saríru.

Kwuteg slyšel Ulotovy výkřiky, vzápětí náhlé a hrozivé ticho a pak nové poštekávání pronásledujících D-vlků. Snažil se zahnat obrázek dalšího přítele, kterého zabili Letovi obludní strážci, ale představivost byla silnější. Kwuteg v duchu proklel tyrana, ale neplýtl dechem na to, aby kletbu vyslovil. Ještě zbývala šance, že se mu podaří dosáhnout útočiště řeky Idaho. Kwuteg věděl, co si o něm myslí jeho přátelé - dokonce i Siona. Vždycky byl znám jako konzervativec. Už jako dítě si šetřil energii až na chvíli, kdy ji mohl nejlépe uplatnit, hromadil si rezervy jako lakomec.

Bez ohledu na zraněné koleno zvýšil rychlost. Věděl, že řeka je blízko. Jeho zranění už překonalo fázi utrpení, byl to teď stálý plamen, který naplňoval palčivostí celou nohu a bok. Kwuteg věděl, kolik vydrží. Věděl také, že Siona bude skoro u vody. Ona byla nejrychlejší běžkyní z nich ze všech, ona nesla zapečetěný balíček a v něm věci, které ukradli z pevnosti v Saríru. Kwuteg se při běhu soustředil na ten balíček.

Zachraň to, Siono! Znič ho tím!

Kwutegovi proniklo do vědomí dychtivé kňučení D-vlků. Byli příliš blízko. V té chvíli pochopil, že neunikne.

Ale Siona musí uniknout!

Riskoval pohled zpátky a uviděl, že jeden z vlků se k němu blíží ze strany a chce mu odříznout cestu. Uvědomil si, jaký mají plán útoku. Když vlk blížící se ze strany skočil, Kwuteg skočil také. Mezi ním a smečkou byl teď strom. Nejbližšímu vlkovi se vyhnul, popadl ho oběma rukama za zadní nohu, a aniž by se zastavil, rozehnal se chyceným vlkem jako cepem, až ostatní uskočili. Když zjistil, že ten tvor není tak těžký, jak čekal, jeho tělo se skoro zaradovalo nad tou změnou pohybu. Mával svým živým kyjem po útočnicích v derviškém tanci a srazil dva z nich s rozbitými lebkami k zemi. Ale nemohl se bránit na všechny strany. Štíhlý samec se mu vrhl na záda a povalil ho na strom. Kwuteg pustil svůj kyj.

"Běž!" vykřikl.

Smečka se na něj vrhla. Kwuteg chytil do zubů hrdlo štíhlého samce a hryzl s poslední špetkou zoufalé síly, která mu ještě zbyla. Do obličeje mu vystříkla vlčí krev, oslepila ho. Kwuteg se odkutálel, aniž věděl kam, a popadl dalšího vlka. Část smečky se změnila ve štěkající, zmateně skákající dav, někteří se obraceli proti vlastním zraněným. Ale většina se dál soustřeďovala na kořist. Zuby rvaly Kwutegovi hrdlo z obou stran.

Siona také uslyšela Ulotovy výkřiky a pak nezaměnitelné ticho následované poštekáváním smečky, jež se pustila do dalšího pronásledování. Naplnil ji takový hněv, až měla pocit, že vybuchne. Ulota k tomuhle dobrodružství přizvali pro jeho analytické schopnosti, proto, že dokázal z několika úlomků poskládat celek. Právě Ulot, který vytáhl z batohu nezbytné zvětšovací sklo, prozkoumal ty dva zvláštní svazky, které našli spolu s plány Citadely.

"Myslím, že je to šifra," řekl tehdy Ulot.

A Radi, chudák Radi, první z jejich týmu, kdo zemřel... Radi řekl: "Nemůžeme si dovolit tu váhu navíc. Zahod' je."

Ulot namítal: "Nedůležité věci se takhle neschovávají."

Kwuteg se přidal k Radimu. "Přišli jsme pro plány Citadely a ty máme. Tohle je moc těžké."

Ale Siona souhlasila s Ulotem. "Já je ponesu."

To ukončilo spor.

Chudák Ulot.

Všichni věděli, že je nejhorší běžec týmu. Byl pomalý ve většině věcí, ale jasné uvažování se mu nedalo upřít.

Dá se mu věřit.

Ulotovi se dalo věřit.

Siona ovládla hněv a využila jeho energie k tomu, aby zvýšila rychlost. Kolem ní se v měsíčním světle míhaly stromy. Vstoupila do té bezčasé prázdnoty běhu, kdy už nezbývá nic než pohyby, než tělo, které dělá to, co je naučeno dělat.

Muži ji považovali za krásnou, když běžela. Věděla to. Dlouhé tmavé vlasy měla pevně sepnuté, aby ji nešlehaly při prudkém běhu. Obvinila Kwutega z poštilosti, když odmítl udělat totéž.

Kde je Kwuteg?

Vlasy neměla stejné jako on: měly tu tmavě hnědou barvu, která se někdy zaměňuje s černou, ale není doopravdy černá; vůbec se nepodobaly Kwutegovým.

Jak už si tak geny občas zahrávají, měla Siona stejné rysy jako jeden z jejich dávno mrtvých předků: jemně oválný obličej a plná ústa, bystré, ostrážití oči nad malým nosem. Její tělo léty běhání vyhublo, ale mužům kolem vysílalo silné sexuální signály.

Kde je Kwuteg?

Vlčí smečka utichla, a to ji polekalo. Udělali to tak, než dostali Radiho. Stejně to bylo, když dostali Setuse.

Říkala si, že to ticho může znamenat i něco jiného. Kwuteg byl také tichý... a silný. Zdálo se, že mu zranění příliš neublížilo.

Siona ucítila v prsou bolest, zárodek budoucího lapání po dechu, které z dlouhých kilometrů tréninku tak dobře znala. Pod tenkým černým běžeckým oblekem jí stékal po těle pot. Vysoko na zádech nesla batoh s jeho nedocenitelným obsahem zapečetěným tak, aby do něj nepronikla voda z řeky, která ležela před ní. Myslela na plány Citadely, které tam byly složeny.

Kde Leto schovává svou zásobu koření?

Musí to být někde v Citadele. Musí. Někde v těch plánech bude stopa. Melanž, koření, po němž touží Bene Gesserit, Gilda i jiní... ta cena za to riziko stála.

A ty záhadné svazky. Kwuteg měl v jedné věci pravdu. Riduliánský krystalový papír je těžký. Ale sdílela Ulotovo vzrušení. V těch řádkách šifer je skryto něco důležitého.

V lese za ní se znovu ozvalo vzrušené poštekávání vlků.

Běž, Kwutegu! Běž!

Teď zahlédla přímo před sebou mezi stromy široký volný pruh lemující řeku Idaho. Zahlédla jasný odraz měsíce na vodě za mýtinou.

Běž, Kwutegu!

Toužila po nějakém zvuku od Kwutega, po jakémkoli zvuku. Z jedenácti, kteří se na tento běh vydali, už zbyli jen dva. Devět jich zaplatilo dobrodružství životem: Radi, Aline, Ulot, Setuse, Inineg, Onemao, Hutye, Memar a Oala.

Siona si v duchu opakovala jejich jména a za každým posílala tichou modlitbu k starým bohům, ne k tyranu Letovi. Nejvíce se modlila k Šaj-hulúdovi.

Modlím se k Šaj-hulúdovi, který žije v písku.

Vtom vyběhla z lesa na pruh posečené trávy u řeky osvětlený měsícem. Přímou před ní, za úzkou stužkou pláže, ji zvala voda. Pláž byla proti olejnatému proudu stříbrná.

Za ní se mezi stromy ozval hlasitý výkřik a ona skoro klopýtla. Nad divokými skřeky vlků rozeznala Kwutegov hlas. Volal na ni beze jména - nezaměnitelný výkřik, jediné slovo, které obsahovalo

nespočetné hovory - poselství smrti a života.

"Běži!"

Smečka začala vydávat děsivý, rozčilený štěkot, ale Kwuteg už se neozval. Věděla, že šetří poslední energii svého života.

Zdržuje je, aby mi pomohl uniknout.

Přelétla břeh a vrhla se po hlavě do vody. Voda působila na jejím rozpáleném těle jako ledový šok. Na chvíli ji ochromila a ona sebou zazmítala, vynořila se, snažila se plavat a popadnout dech. Cenný batoh plul a narážel jí do zad.

Řeka Idaho tu nebyla široká, neměla víc než padesát metrů, a tvořila velký oblouk s písčitými výběžky a trčícími kořeny, s převýslými břehy plnými rákosu a trávy v místech, kde voda odmítla setrvat v těch přímých liniích, které navrhli Letovi inženýři. Sionu posilovalo vědomí, že D-vlci jsou kondicionováni k tomu, aby se u vody zastavili. Hranice jejich teritoria byly jasně vymezeny - řeka na této straně a pouštní Val na druhé straně. Přesto posledních pár metrů plavala pod vodou a vynořila se teprve ve stínech podemletého břehu. Obrátila se a podívala se zpátky.

Vlčí smečka stála na břehu, kromě jediného, který sešel až dolů k řece. Nakláněl se vpřed a přední tlapy měl skoro ve vodě. Slyšela, jak kňučí.

Siona věděla, že ji vlk viděl. O tom nebylo pochyb. D-vlci byli známi svým ostrým zrakem. Mezi předky Letových lesních hlídačů byli Ostrozrací psi a on sám vlky křížil tak, aby se jejich zrak co nejvíc zlepšoval. Napadlo ji, jestli v tomto případě vlci neprolomí své kondicionování. Kdyby jen jeden vlk na břehu vstoupil do vody, mohli by ho ostatní následovat. Siona zadržela dech. Byla vyčerpaná. Uběhla třicet kilometrů, z toho druhou polovinu s D-vlký v patách.

Vlk u řeky ještě jednou zakňučel a pak vyskočil zpět ke svým společníkům. Na nějaký tichý signál se všichni obrátili a hnali se nazpátek do lesa.

Siona věděla, kam půjdou. D-vlci měli dovoleno sežrat cokoli, co v Zapovězeném lese uloví. Všichni to věděli. Proto vlci v lese byli -jako strážci Saríru.

"Za tohle zaplatíš, Leto," zašeptala. Její hlas byl velmi tichý, podobal se nehluchému šumění vody v rákosí za ní. "Zaplatíš za Ulota, za Kwutega i za všechny ostatní. Zaplatíš!"

Jemně se odstrčila do proudu a plula s ním, dokud nohama nenarazila na mělčinu u úzké pláže. Pomalu vyvlekla unavené tělo z vody a zastavila se, aby zkontrolovala, zda zapečetěný obsah jejího batohu zůstal suchý. Pečeť byla neporušená. Chvíli si ji v měsíčním světle prohlížela, pak pozvedla oči ke stěně lesa na protější straně řeky.

Jakou cenu jsme zaplatili! Deset drahých přátel.

V očích se jí zaleskly slzy, ale měla v sobě krev dávných fremenů a slz bylo málo. To dobrodružství za řekou, přímo přes les, zatímco vlci číhali u severních hranic, pak přes Poslední poušť a přes hradby Citadely - to všechno už v její mysli začalo nabývat podobu snu... dokonce i útěk před vlky, který předvídala, protože bylo jisté, že hlídací smečka narazí na stopy vetřelců a bude čekat... to všechno byl sen. Byla to minulost.

Unikla jsem.

Znova strčila zapečetěný balíček do batohu a připevnila si jej na záda.

Prorazila jsem tvou obranu, Leto.

Siona pak uvažovala o záhadných svazcích. Byla si jistá, že něco v těch šifrovaných řádkách jí otevře cestu k pomstě.

Zničím tě, Leto!

Ne Zničíme tě! To nebyl Sionin styl. Udělá to sama.

Obrátila se a vykročila k sadům za vysekaným břehem řeky. Při chůzi opakovala svou přísahu a dodala k tomu nahlas starou fremenskou formuli, která končila jejím plným jménem: "Siona Ibn Fuad al-Sejefa Atreidová tě proklíná, Leto. Zaplatíš do posledního zrnka prachu!"

Následující řádky pocházejí z překladu
svazků objevených u Dár-es-Balátu,
pořízeného Hadi Benottovou:

Narodil jsem se jako Leto Atreides II. před více než třemi tisíci standardními lety, počítáno od chvíle, kdy nechávám tisknout tyto stránky. Mým otcem byl Paul Muad'Dib. Mou matkou byla jeho fremenská družka Chani. Babička z matčiny strany byla Farúla, bylinkářka vyhlášená mezi fremeny. Moje babička z otcovy strany byla Jessica, produkt genetického schématu Bene Gesseritu, kterým Sesterstvo hledalo muže, jenž by dokázal sdílet moc benegesseritských Ctíhodných matek. Můj dědeček z matčiny strany byl Liet-Kynes, planetolog, který organizoval ekologickou transformaci Arrakis. Můj dědeček z otcovy strany byl ten Atreides, potomek rodu Atreova, který své předky odvozoval přímo od starých Řeků. Dost už těch rodinných poznámek!

Můj dědeček z otcovy strany zemřel stejně jako tolik dobrých Řeků, když se snažil zabít svého smrtelného nepřítele barona Vladimira Harkonnena. Oba dnes nespokojeně odpočívají v mé zděděné paměti. Dokonce ani můj otec není spokojený. Udělal jsem to, co on se obával udělat, a jeho stín teď musí sdílet následky.

Zlatá stezka to vyžaduje. A co je Zlatá stezka? ptáte se. Je to přežití lidstva, nic víc a nic méně. My, kdo umíme předvídat, my, kdo známe úskalí naší lidské budoucnosti, jsme to vždycky považovali za svou zodpovědnost.

Přežití.

Co si o tom myslíte vy - vaše malé bědy a radosti, dokonce i vaše muka a nadšení - nás málokdy zajímá. Můj otec měl tuto moc. Já ji mám ještě silnější. Můžeme tu a tam nahlédnout za závoj času.

Tato planeta Arrakis, z níž řídím své multigalaktické Impérium, už dávno není tím, čím byla v době, kdy byla známa jako Duna. V té době byla celá planeta jediná poušť. Nyní z ní zbyl jen malý pozůstatek, můj Sarír. Obrovský písečný červ už tu volně nežije a nevytváří melanž. Koření! Duna byla významná jen jako zdroj melanže, jediný zdroj. Jaká pozoruhodná látka! Žádná laboratoř ji nikdy nebyla schopna napodobit. A je to nejcennější látka, jakou kdy lidstvo našlo.

Bez melanže, která by zažehla lineární předvídaní navigátorů Gildy, překonávají lidé parseky vesmíru jen hlemýžďím tempem. Bez melanže nemůže Bene Gesserit získat Mluvčí pravdy ani Ctíhodné matky. Bez geriatrického vlivu melanže lidé žijí a umírají podle starodávných měr - ne víc než asi sto let. A dnes se jediné koření uchovává ve skladech Gildy a Bene Gesseritu, několik malých zásob je mezi zbytky velkorodů a pak je tu moje obrovská zásoba, po které všichni horoucně touží. Jak rádi by mě přepadli! Ale netroufnou si. Vědí, že bych raději všechno koření zničil, než abych se ho vzdal.

Ne. Přicházejí s kloboukem v ruce a uctivě mě žádají o melanž. Rozdávám ji za odměnu a odepřu ji za trest. Jak to nenávidí!

Je to moje síla, říkám jim. Je to můj dar.

S ním vytvářím Mír. Zažili už víc než tři tisíce let Letova míru. Je to vynucený klid, který předtím, než jsem nastoupil na trůn, poznalo lidstvo jen na velmi krátkou dobu. Pokud jste to zapomněli, můžete studoval Letův mír znova v těchto mých denících.

Začínám své líčení prvním rokem svého správcovství, v prvních bolestech mé proměny, kdy jsem byl většinou člověk, dokonce i na pohled. Pstruží kůže, kterou jsem přijal (a můj otec odmítl) a která mi dala značně zvětšenou sílu a skutečnou imunitu před obvyklými útoky a před stářím - ta kůže pokrývala postavu viditelně lidskou: dvě nohy, dvě paže, lidský obličej rámovaný srolovanými záhyby pstruha. Ach, ten obličej! Stále ještě ho mám - tu jedinou lidskou kůži, kterou vystavuji světu. Celý zbytek mého těla zůstává pokryt spojenými těly těch malých písečných stvoření, z nichž se mohou stát obrovští píseční červi.

A také se stanou... jednou.

Často myslím na svou závěrečnou proměnu, na tu nápodobu smrti. Vím, jak se to musí stát, ale nevím, kdy to bude, ani kdo budou ti ostatní hráči. To je ta jediná věc, kterou nemůžu vědět. Vím jen to, jestli Zlatá stezka pokračuje nebo končí. V době, kdy pořizuji záznam těchto slov, Zlatá stezka pokračuje a aspoň s tím jsem spokojený.

Už necítím pstruží panožky, zkoumající mé tělo, objímající vodu mého těla svými placentárními bariérami. Jsme teď doslova jediné tělo, oni - má kůže a já - síla, která tím celkem pohybuje... většinou.

Když toto píšu, dá se tento celek považovat za poměrně velký. Jsem to, co by se dalo nazvat předčerv.

Mé tělo je asi sedm metrů dlouhé a má v průměru přes dva metry, většina té délky je složena z prstenců, na jednom konci asi ve výšce člověka je umístěna moje atreidská hlava, paže a ruce (stále ještě rozpoznatelně lidské) těsně pod ní. Mé nohy? No, ty víceméně atrofovaly. Jsou to jen takové ploutvičky a odputovaly na konec mého těla. Celý dohromady vážím asi pět tun. To všechno popisují proto, že vím, že to bude zajímavé pro historiky.

Jak tu váhu přepravuji? Většinou v Královském voze, který je iksanského původu. Šokuje vás to? Lidé obvykle nenáviděli Iksany a báli se jich ještě víc, než nenáviděli mne. Je lepší zlo, které znáte. A kdo ví, co mohou Iksané vyrobit nebo vynalézt? Kdo to ví?

Já to určitě nevím. Aspoň ne všechno.

Ale chovám vůči Iksanům jisté sympatie. Tak silně věří ve svou technologii, ve svou vědu, ve své stroje. Protože věříme (bez ohledu na obsah), chápeme jeden druhého, Iksané a já. Vyrábějí pro mě mnoho nejruznějších přístrojů a myslí si, že si tak získávají mou vděčnost. Ta slova, která právě teď čtete, byla vytištěna iksanským zařízením, diktatel se to jmenuje. Když vysílám své myšlenky určitým způsobem, diktatel se aktivuje. Stačí mi myslet tímto způsobem a slova se tisknou na riduliánské krystalové listy jen jednu molekulu silné. Občas nařídím vytisknout kopie na méně trvanlivém materiálu. Dvě z těchto kopií mi právě ukradla Siona.

Není úžasná, moje Siona? Až pochopíte, jak je pro mě důležitá, možná se budete dokonce ptát, jestli bych ji byl nechal skutečně zemřít v tom lese. Nepochybujte o tom. Smrt je velmi osobní věc. Málokdy se jí stavím do cesty. A nikdy v případě, kdy musí být někdo podroben zkoušce, jak je to nezbytné u Siony. Mohl bych ji nechat zemřít v kterékoli fázi. Koneckonců, mohl bych si vychovat nového kandidáta ve velmi krátkém čase - v měřítku mého počítání času.

Přesto Siona fascinuje dokonce i mne. Díval jsem se na ni tam v lese. Sledoval jsem ji svým iksanským přístrojem a uvažoval jsem, proč jsem tohle dobrodružství nepředvídal. Ale Siona je... Siona. Proto jsem také neudělal nic, abych vlky zastavil. To by nebylo bývalo správné. D-vlci jsou jen prodlouženou rukou mého záměru a mým záměrem je stát se největším dravcem, jakého kdy svět poznal.

Deníky Leta II.

Následující krátký dialog pochází z rukopisného zdroje nazvaného "Welbecký zlomek". Předpokládaným autorem je Siona Atreidová. Účastníky jsou Siona sama a její otec Moneo, který byl (jak nás poučuje historie) majordomem a hlavním poradcem Leta II. Je datován v době, kdy Sioně nebylo ještě dvacet a její otec ji navštívil v jejím pokoji ve Škole Rybích mluvčích ve Slavnostním městě Onnu, jednom z největších měst planety dnes známé jako Rakis. Podle identifikačního listu rukopisu navštívil Moneo tajně svou dceru, aby ji varoval, že riskuje vlastní zkázu.

SIONA: Jak jsi vedle něj dokázal přežít tak dlouho, otče? Zabíjí ty, kdo jsou mu blízcí. Každý to ví.

MONEO: Ne! Mýlíš se. On nikoho nezabíjí.

SIONA: Nemusíš mi o něm lhát.

MONEO: Já to myslím vážně. Nikoho nezabíjí.

SIONA: Tak jak vysvětlíš ty smrti, o kterých se všeobecně ví?

MONEO: To Červ zabíjí. Červ je Bůh. Leto žije v prsou Boha, ale nikoho nezabíjí.

SIONA: Tak jak přežiješ ty?

MONEO: Dokážu rozpoznat Červa. Vidím to v jeho tváři a pohybech. Ví, kdy se blíží Šaj-hulúd.

SIONA: On není Šaj-hulúd!

MONEO: Za fremenských dob tak přece říkali červovi.

SIONA: Četla jsem o tom. Jenže on není Bůh pouště.

MONEO: Buď zticha, ty hloupá! O takových věcech nic nevíš.

SIONA: Ví, že jsi zbabělec.

MONEO: Jak málo toho znáš! Nikdy jsi nestála tam, kde jsem stál já, a neviděla jsi to v jeho očích, v pohybech jeho rukou.

SIONA: A co děláš, když se blíží červ?

MONEO: Odejdu.

SIONA: To je moudré. Zabil už devět Duncanů Idahů, a to jsou jen ti, o kterých to víme jistě.

MONEO: Říkám ti, že nikoho nezabíjí!

SIONA: A jaký je v tom rozdíl? Leto nebo červ - jsou teď jedno tělo.

MONEO: Ale jsou to dvě různé bytosti - Imperátor Leto a Červ, který je Bohem.

SIONA: Ty ses zbláznil!

MONEO: Možná. Ale sloužím Bohu.

Jsem ten nejhorlivější pozorovatel lidí, který kdy žil. Sleduji je uvnitř sebe i vně. Minulost a současnost se ve mně můžou mísit a překrývat. A jak postupuje proměna mého těla, dějí se s mými smysly úžasné věci. Je to, jako bych vnímal všechno ve velkém detailu. Mám extrémně ostrý sluch i zrak a navíc čich, který úžasně rozlišuje. Dokážu vycítit a určit feromony v poměru tři ku milionu. Vím to. Vyzkoušel jsem to. Před mými smysly toho mnoho neukryjete. Myslím, že by vás zděsilo, co dokážu rozlišit jen čichem. Vaše feromony mi řeknou, co děláte a co se chystáte udělat. A gesta a postoj! Jednou jsem půl dne sledoval starce sedícího na lavičce v Arrakénu. Byl to potomek naíba Stilgara v páté generaci a ani o tom nevěděl. Studoval jsem úhel jeho krku, laloky kůže pod bradou, rozpraskané rty a vlhkost kolem nosních dírek, póry za ušima, pramínky šedých vlasů, které mu vyklouzly zpod kápě starobyklých filtršatů. Za celou tu dobu si nevšiml, že je sledován. Pche! Stilgar by to poznal za vteřinu nebo dvě. Ale ten stařec prostě jen čekal na někoho, kdo nepřišel. Nakonec se zvedl a odbelhal se pryč. Po všem tom sezení byl celý ztuhlý. Věděl jsem, že už ho živého nikdy neuvidím. Měl už velmi blízko k smrti a bylo jisté, že jeho voda přijde nazmar. Ale na tom už nezáleželo.

UKRADENÉ DENÍKY

Leto tohle místo považoval za nejzajímavější ve vesmíru - to místo, kde očekával příchod svého současného Duncana Idaha. Podle lidských měřítek to byl obrovský prostor, centrum složitých sérií katakomb pod jeho Citadelou. Paprskovitě odtud vedly komory třicet metrů vysoké a dvacet metrů široké, rozbíhaly se jako loukotě kola, v jehož ose teď čekal. Jeho vůz byl umístěn uprostřed místnosti, v kulaté klenuté hale čtyři sta metrů v průměru a sto metrů vysoké v nejvyšším místě, které měl přímo nad sebou.

Ty rozměry ho uklidňovaly.

V Citadele bylo časně odpoledne, ale jediné světlo v téhle komoře pocházelo z několika náhodně proplouvajících, suspenzorem nadnášených lumin naladěných na tmavě oranžovou. Světlo nedosahovalo příliš daleko do loukotí, ale vzpomínky Letovi připomněly přesnou polohu všeho, co v nich bylo - vody, kostí, prachu jeho předků a všech Atreidů, kteří žili a zemřeli od časů Duny. Všichni tam byli - a navíc pár kontejnerů melanže, které měly budit iluzi, že tohle je celá jeho zásoba, kdyby to někdy došlo až tak daleko.

Leto věděl, proč Duncan přichází. Idaho se dozvěděl, že Tleilaxané připravují nového Duncana, dalšího gholu vytvořeného podle zadání Božského imperátora. Tento Duncan se obával, že po skoro šedesáti letech služby má být nahrazen. Zkázu Duncanů vždycky rozpoutalo něco takového. Nedávno si na Leta počkal vyslanec Gildy a varoval ho, že Iksané dodali Duncanovi laserpal.

Leto se zasmál. Gilda je stále výjimečně citlivá na cokoli, co by mohlo ohrozit jejich hubené dodávky koření. Děsila je myšlenka, že Leto je poslední spojovací článek s písečnými červy, kteří vytvořili původní zásoby melanže.

Když umřu někde, kde není voda, nebude už žádné koření - už nikdy.

Toho se Gilda obávala. A jejich historici-účetní je ujistili, že Leto sedí na největší zásobě melanže ve vesmíru. Tato znalost činila z Gildy skoro spolehlivé spojení.

Zatímco Leto čekal, prováděl cvičení rukou a prstů z benegesseritského odkazu. Ruce byly jeho pýchou. Pod šedou membránou pstruží kůže se daly jejich dlouhé články a proti nim postavené palce použít víceméně jako lidské ruce. Skoro neužitečné ploutvičky, které kdysi byly jeho nohama, byly spíš nepohodlné než ostudné. Mohl se plazit, kutálet a vyrážet tělem ohromující rychlostí, ale občas dopadl na ty ploutvičky, a to bolelo.

Co Duncana zdrželo?

Leto si představil, jak ten muž váhá, jak se dívá z okna na vlnící se obzor Saríru. Vzduch se chvěl horkem. Než Leto sestoupil do krypty, viděl na jihozápadě fatu morgánu. Zrcadlo žáru obracelo a odráželo obraz přes písek a ukazovalo mu řadu muzejních fremenů, jak se plahočí kolem Síčového skanzenu pro poučení turistů.

V kryptě bylo chladno; vždycky tu bylo chladno a vždycky pološero. Loukotě tunelů se zvedaly a klesaly jen pozvolna, aby tudy mohl projet Královský vůz. Některé tunely se za falešnými stěnami táhly celé kilometry daleko, byly to chodby, které si Leto s pomocí iksanských nástrojů udělal sám - zásobovací tunely a tajné průchody.

Jak Leto uvažoval o nadcházejícím rozhovoru, začala se v něm vzmáhat nervozita. Tento pocit mu připadal zajímavý, kdysi si ho docela užíval. Leto věděl, že má toho současného Duncana poměrně rád. Ještě v něm zbývala malá zásoba naděje, že ten člověk nadcházející rozhovor přežije. Občas se to stávalo. Bylo málo pravděpodobné, že Duncan představuje smrtelné nebezpečí, i když s malou možností se muselo počítat vždycky. Leto se to pokoušel vysvětlit jednomu z těch dřívějších Duncanů... přímo v téhle místnosti.

"Bude ti asi připadat divné, že já, se svou silou a mocí, můžu mluvit o štěstí a náhodě," řekl tehdy Leto.

Duncan se zlobil. "Vy nenecháváte nic náhodě! Já vás znám!"

"Jak naivní! Náhoda je podstatou našeho vesmíru."

"Ne náhoda! Darebáctví. A vy jste autorem toho darebáctví!"

"Výborně, Duncane! Darebáctví je ta největší rozkoš. Tím, jak se vyrovnáváme s darebáctvím, zdokonalujeme tvořivost."

"Vy už nejste ani člověk!" Ach, jak ten Duncan zuřil.

Leto si uvědomil, že ho to obvinění podráždilo, asi jako zrníčko písku v oku. Držel se zbytků svého kdysi lidského já nepopíratelně vztekla, i když doopravdy zlobit se nemohl - nejvýš dokázal být podrážděn.

"Z tvého života se stalo klišé," obvinil ho Leto.

A v té chvíli Duncan vytáhl ze záhybů svého roucha malou výbušninu. Jaké překvapení!

Leto miloval překvapení, i ta ošklivá.

Tohle je něco, co jsem nepředpokládal! A řekl to Duncanovi, který tam stál podivně nerozhodně ve chvíli, kdy se od něj bezpodmínečně vyžadovalo rozhodnutí.

"Tohle vás může zabít," řekl Duncan.

"Je mi líto, Duncane. Jen by mě to trochu zranilo, nic víc."

"Ale říkal jste, že jste to nepředpokládal!" Duncanovi zaskřípal hlas.

"Duncane, Duncane, absolutní předvídání se pro mě rovná smrti. Jak je smrt nevýslovně nudná!"

Duncan se v posledním okamžiku pokusil odhodit výbušninu stranou, ale materiál byl nestabilní a vybuchl příliš brzo. Duncan zemřel. Nevadí - Tleilaxané ve svých nádržích vždycky měli jiného.

Jedna ze vznášejících se lumin nad jeho hlavou se rozblíkala. Zmocnilo se ho vzrušení. Moneův signál!

Věrný Moneo upozorňoval svého Božského imperátora, že Duncan sestupuje do krypty.

Dveře k osobnímu výtahu mezi dvěma chodbami v severozápadním oblouku se otevřely. Vyšel z nich

Duncan, na tu dálku malá postavička, ale Letovy oči rozeznaly každý drobný detail - záhyb na lokti uniformy, který mu řekl, že se Idaho někde opíral s bradou v dlani. Ano, na bradě měl ještě stopu ruky.

Duncanův pach ho předešel: ten člověk byl plný adrenalinu.

Zatímco Duncan se blížil, Leto mlčel a sledoval detaily. Duncan stále ještě kráčel jako mladík, i když měl už za sebou tak dlouhou službu. Za to mohl děkovat minimálním dávkám koření. Měl na sobě starou atreidskou černou uniformu se zlatým sokolem na levé straně prsou. Zajímavé prohlášení: "Sloužím starým Atreidům!" Vlasy měl stále ještě černé jako čapku z perziánu, jeho rysy byly jako vytesané do kamene, ostré, s vysokými lícními kostmi.

Tleilaxané dělají své gholy dobře, pomyslel si Leto.

Duncan nesl tenkou aktovku tkanou z tmavohnědých vláken, jakou už nosil řadu let. Obvykle obsahovala materiály, na kterých zakládal své zprávy, ale dnes se nadouvala nějakou větší váhou.

Iksanský laserpal.

Idaho při chůzi nespouštěl oči z Letovy tváře. Ta tvář zůstala znepokojivě atreidská, hubené rysy s

modromodřímá očima, jejichž pohled nervózní lidé pociťovali jako fyzický vpád. Vyhlížely z hloubi šedé kápě pstruží kůže, která, jak Idaho věděl, se mohla ve zlomku vteřiny zatáhnout jako ochranný štít - mrknutí tváře, stejně snadné, jako je pro jiné mrknutí oka. Kůže byla v šedavém rámu růžová. Bylo obtížné vyhnout se myšlence, že Letova tvář je něco necudného, poslední připomínka ztraceného lidství uvězněná v něčem cizím.

Idaho se zastavil jen šest kroků od Královského vozu a ani se nepokoušel skrýt své hněvivé odhodlání. Dokonce ani neuvažoval o tom, jestli Leto ví o laserpalu. Tohle Impérium se příliš vzdálilo od atreidské morálky, stalo se neosobním molochem, který na své cestě drtil nevinné. To musí skončit!

"Přišel jsem si s vámi promluvit o Sioně a o jiných věcech," řekl Idaho. Přehodil si aktovku tak, aby mohl snadno vytáhnout laserpal.

"No dobrá." Letův hlas byl znužený.

"Jediná Siona unikla, ale má stále ještě základnu vzbouřených společníků."

"A ty si myslíš, že to nevím?"

"Já znám vaši nebezpečnou shovívavost k povstalcům! Co ale neznám, je obsah toho balíčku, který ukradla."

"Aha, tohle. Má úplné plány Citadely."

Z Idaha byl na krátký okamžik znovu Letův velitel stráže, hluboce šokovaný takovým porušením bezpečnosti.

"A vy jste ji s tím nechal uniknout?"

"Ne já, ty."

Idaho při tom obvinění bolestně zkřivil tvář. Nedávno rozhodnutý assassin v něm znovu nabýval vrchu.

"To je všechno, co sebrala?" zeptal se Idaho.

"Měl jsem u těch plánů dva svazky, kopie svých deníků. Ukradla je také."

Idaho studoval Letův nehybný obličej. "Co je v těch záznamech? Občas říkáte, že je to deník, občas že historie."

"Je to kousek z obojího. Dokonce tomu můžeš říkat učebnice."

"Vadí vám, že ty svazky vzala?"

Leto si dovilil měkký úsměv, který Idaho přijal jako negativní odpověď. Sáhl přitom do tenké aktovky a Letem projela krátká vlna vzrušení. Bude to zbraň, nebo zpráva? Ačkoli základ jeho těla byl schopen odolávat velmi silnému žáru, věděl Leto, že některé části jsou vůči laserpalům zranitelné, obzvláště tvář. Idaho vytáhl z aktovky zprávu, a ještě než z ní začal číst, poznal Leto bezpečně všechny signály. Idaho hledal odpovědi, neposkytoval informace. Chtěl ospravedlnění pro čin, k němuž se už rozhodl.

"Objevili jsme Aliin kult na Giedi Primě," řekl Idaho.

Leto mlčel, zatímco Idaho vypočítával detaily. Jak nudné. Leto nechal své myšlenky volně tékat. Uctívači dávno mrtvé sestry jeho otce dnes sloužili jen jako občasné rozptýlení. A Duncanové jeden jako druhý viděli v takové činnosti podzemní hrozbu.

Idaho přestal číst. Jeho agenti byli pečliví, to se jim nedalo upřít. Nudně pečliví.

"To není nic jiného než oživení kultu Isis," podotkl Leto. "Moji kněží a kněžky se aspoň pobaví, až budou potlačovat ten kult a jeho stoupence."

Idaho zavrtěl hlavou, jako by odpovídal na nějaký vnitřní hlas.

"Bene Gesserit o tom kultu věděl," řekl.

Tohle Leta zajímalo.

"Sesterstvo mi nikdy neodpustilo, že jsem jim vzal jejich genetický program," podotkl.

"To nemá nic společného s genetickým programem."

Leto skryl lehké pobavení. Duncanové vždycky byli tak citliví na cokoli, co se týkalo genetického programu, ačkoli někteří z nich občas sloužili jako chovná hřebci.

"Aha," řekl Leto. "Benegesseritanky jsou, pravda, trochu šílené, ale šílenství představuje chaotickou zásobárnu překvapení. Některá překvapení mohou mít svou hodnotu."

"Žádnou hodnotu v tom nevidím."

"Myslíš, že za tímhle kultem bylo Sesterstvo?" zeptal se Leto.

"Myslím."

"Vysvětlí mi proč."

"Byla tam svatyně. Jmenovala se ‚Svatyně krispelu‘."

"Opravdu?"

"A jejich hlavní kněžka měla titul ‚Strážkyně Jessičina světla‘. To přece něco naznačuje, ne?"

"To je krásné!" Leto se nesnažil skrýt pobavení.

"Co je na tom krásného?"

"Spojují mou tetu a mou babičku do jediné bohyně."

Idaho pomalu zavrtěl hlavou. Nerozuměl ničemu.

Leto si dovolil malé vnitřní zastavení, jen takové drobné mrknutí. Jeho babička uvnitř jeho mysli se o ten kult na Giedi Primě nijak zvlášť nezajímala. Žádala ho, aby ochránil její vzpomínky a její identitu.

"A jaký byl podle tebe účel toho kultu?" zeptal se Leto.

"Zjevný. Konkurenční náboženství, které by podrylo vaši autoritu."

"To je příliš jednoduché. Ať už je Bene Gesserit jaký je, prost'ačky to určitě nejsou."

Idaho čekal na vysvětlení.

"Chtějí víc koření!" řekl Leto. "Víc Ctihodných matek."

"Takže vás znepokojují, abyste je vyplatil?"

"Zklamal jsi mě, Duncane."

Idaho jen zíral na Letu. Ten ze sebe vypravil vzdech, který už jeho nové podobě dávno nebyl vlastní.

Duncanové byli obvykle bystřejší, ale Leto předpokládal, že tomuhle zatemnil mozek jeho vlastní tajný plán.

"Vybrali si za svůj domov Giedi Primu," řekl Leto. "Co to naznačuje?"

"Byla to Harkonnenská pevnost, ale to už je dávná historie."

"Tvoje sestra tam zemřela jako oběť Harkonnenů. Je tedy správné, že se v tvé mysli spojují Harkonnenové a Giedi Prima. Proč ses o tom nezmínil dřív?"

"Nepovažoval jsem to za důležité."

Leto stiskl rty. Zmínka o sestře Duncana znepokojila. Ten člověk rozumem věděl, že je jen posledním z dlouhé řady tělesných replik, produktů tleilaxanských nádrží, vytvořených z původních buněk. Duncan ale nedokázal uniknout svým obnoveným vzpomínkám. Věděl, že ho Atreidové zachránili z harkonnenského zajetí.

A ať už jsem jinak cokoli, myslel si Leto, stále jsem Atreides.

"Co tím chcete říct?" zeptal se Idaho.

Leto usoudil, že je třeba zakřičet. A to nahlas: "Harkonnenové shromažďovali koření!"

Idaho o celý krok ucouvl.

Leto pokračoval tišeji: "Na Giedi Primě je neobjevená zásoba koření. Sesterstvo se ji snažilo odtamtud dostat a jako zástěrku používalo náboženský kult."

Idaha to ohromilo. Když byla ta odpověď jednou vyslovena, byla zcela zřejmá.

A mně to uniklo, pomyslel si.

Letův výkřik ho vrhl zpátky do role velitele Královské stráže. Idaho znal ekonomiku Impéria, na nejvyšší míru zjednodušenou: žádné úroky se nepovolovaly; peníze na dřevo. Jediná měna nesla na sobě obraz Letovy tváře v kápi: Božský imperátor. Ale všechno to bylo založeno na koření, na látce, jejíž hodnota, i když už teď obrovská, se stále zvyšovala. Člověk by mohl v příručím zavazadle nést hodnotu celé planety.

"Ovládej peníze a soudy. Lůza ať si vezme to ostatní," napadlo Letu. To řekl starý Jacob Broom a Leto slyšel, jak se ten stařec v jeho nitru chechtá. "Věci se zase tolik nezměnily, Jacobe."

Idaho se zhluboka nadechl. "Měli bychom okamžitě upozornit Úřad víry."

Leto mlčel.

Idaho to vzal jako pobídku, aby pokračoval, a pustil se do dalších zpráv, ale Leto naslouchal jen zlomkem vědomí. Bylo to jako monitorovací okruh, který jen zaznamenával Idahova slova a činy a občas je zesiloval pro nějakou vnitřní poznámku.

A teď chce mluvit o Tleilaxu.

To je pro tebe nebezpečná půda, Duncane.

Ale pro Leta to otevřelo nový proud úvah.

Ti úskoční Tleilaxané stále ještě produkují mé Duncany z původních buněk. Dělají věc, kterou náboženství zakazuje, a oni i já to víme. Nepovolují umělé genetické manipulace s lidmi. Ale Tleilaxané se dozvěděli, jak si cením svých Duncanů jako velitelů své stráže. Nemyslím, že tuší, jak mě to zároveň baví. Baví mě, že jméno Idaho teď nese řeka, zatímco dřív to byla hora. Ta hora už neexistuje. Srovnali jsme ji se zemí, když jsme potřebovali materiál na vysoký val, který ohraničuje můj Sarír.

Tleilaxané samozřejmě vědí, že občas připouštím Duncany zpátky do svého vlastního genetického programu. Duncanové představují sílu kříženců, jako voříšci mezi psy... a ještě mnohem víc. Každý oheň musí mít svůj tlumič.

Měl jsem v úmyslu zkřížit tohohle se Sionou, ale to teď už možná nepůjde.

Pche! Říká, že chce, abych "zasáhl" proti Tleilaxanům. Proč tu otázku nepoloží rovnou? "Chystáte se mě nahradit?"

Jsem v pokušení mu to říct.

Idaho znovu sáhl do tenké aktovky. Letovu zadumanému vědomí to neuniklo.

Laserpal, nebo další zprávy? Jen další zprávy.

Duncan zůstává ostražitý. Nechce se jenom ujistit, že o jeho záměru nic nevím, ale chce další "důkazy", že si nezasloužím jeho věrnost. Dlouho váhá. Odjakživa byl takový. Mokrát jsem mu řekl, že nepoužiji své schopnosti předvídat k tomu, abych určil okamžik svého odchodu z téhle starobylé podoby. Ale on o tom pochybuje. Vždycky to byl pochybovač.

Tahle jeskynní komora pohlcuje jeho hlas, a nebýt mé citlivosti, maskoval by zdejší zatuchlý vzduch i chemické důkazy jeho strachu. Odsunu jeho hlas z bezprostředního vědomí. Jak nudným se tenhle Duncan stal! Opakuje historii, historii Sioniny vzpoury - a nepochybně chce dodat nějaké osobní kázání ohledně jejího posledního dobrodružství.

"To není obyčejná vzpoura!" říká.

Tím mě znova probudí! Hlupák! Všechny vzpoury jsou obyčejné a strašlivě nudné. Všechny jako by byly opsány podle jednoho vzoru, jedna se více či méně podobá druhé. Jejich hnací silou je závislost na adrenalinu a touha získat osobní moc. Všichni vzbouřenci jsou tajní aristokraté. Proto je dokážu tak snadno obrátit na svou stranu.

Proč mě ti Duncanové nikdy neposlouchají, když jim to vysvětluji? I s tímhle konkrétním Duncanem jsem tuhle debatu už jednou vedl. Byl to jeden z našich prvních sporů a odehrál se přímo tady v kryptě.

"Umění vlády vyžaduje neodevzdat nikdy iniciativu radikálním živlům," řekl.

Jak pedantické. Radikálové rostou v každé generaci a nesmí se tomu bránit. To ostatně myslel tím "odevzdat iniciativu". Chce je rozdrtit, potlačit, ovládat je, předcházet jim. Je sám živoucím důkazem, že mezi policejní myslí a vojenskou myslí je jen velmi malý rozdíl.

Řekl jsem mu: "Radikálů se musíš bát jen tehdy, když se je snažíš potlačit. Musíš jim dokázat, že využiješ to nejlepší, co ti můžou nabídnout."

"Jsou nebezpeční. Jsou nebezpeční!" Myslí si, že opakováním vytvoří nějaký druh pravdy.

Pomalů, krok za krokem mu vysvětluji svou metodu, a dokonce se zdá, že poslouchá.

"To je jejich slabost, Duncane. Radikálové vždycky vidí věci v příliš jednoduchých pojmech - černá a bílá, dobro a zlo, oni a my. Tím, že složité věci pojmají takhle, dávají průchod zmatku. Umění vlády, jak ty tomu říkáš, je ovládání chaosu."

"Nikdo si neporadí s každým překvapením."

"Překvapení? Kdo mluví o překvapení? Chaos není překvapení. Má své předvídatelné rysy. Zaprvé odstraňuje pořádek a posiluje extrémní prvky."

"Ale o to se přece radikálové snaží! Snaží se přece otrást řádem, aby se mohli chopit moci!"

"To si myslí, že dělají. Ve skutečnosti vytvářejí nové extrémisty, nové radikály, a pokračují v tom starém procesu."

"A co radikál, který pochopí složitost věci a půjde po vás tímhle způsobem?"

"To není radikál. To je soupeř o vůdcovství."

"Ale co uděláte?"

"Toho můžeš přibrat k vládě, anebo zabít. Tak přece vznikl boj o vůdcovství na té úplně základní úrovni."

"No dobře, ale co mesiášové?"

"Jako můj otec?"

Duncanovi se ta otázka nelíbí. Ví, že určitým zvláštním způsobem jsem i já svým otcem. Ví, že mohu mluvit hlasem i osobností svého otce, že vzpomínky jsou přesné, neupravované a nelze jim uniknout. Neochotně odpoví: "No... ano, jestli chcete."

"Duncane, já jsem jedním z nich a já to vím. Nikdy neexistoval skutečně nesobecký vzbouřenec, jen pokrytci - vědomí pokrytci a nevědomí pokrytci, to nehraje roli."

To vzbudí v mých zděděných pamětech malé sršní hnízdo. Někteří z nich se nikdy úplně nevzdali víry, že oni a jedině oni měli klíč k řešení všech problémů lidstva. No, v tom jsou stejní jako já. Můžu s nimi soucítit, i když jim dokazuji, že jejich neúspěch je sám o sobě dokladem opaku.

Ovšem jsem nucen je zahnat. Nemá smysl se jimi zabírat. Vědí, že jsou s těžší něco víc než palčivé připomínky... stejně jako tenhle Duncan, který přede mnou stojí s laserpalem...

Velicí bohové! Zamyslel jsem se a on toho využil. Má v ruce laserpal a míří na mou tvář.

"Ty, Duncane? Ty jsi mě také zradil?"

Et tu, Brute?

Každé vlákénko Letova vědomí bylo teď napnuto do krajnosti. Cítil, jak sebou jeho tělo škube. Červí tělo mělo vlastní vůli.

Idaho výsměšně řekl: "Pověz mi, Leto, kolikrát musím splatit dluh věrnosti?"

Leto rozpoznal tu vnitřní otázku: "Kolik mých já už bylo?" Duncanové to vždycky chtěli vědět. Každý Duncan se ptal - a odpověď je nikdy neuspokojila. Pochybovali.

Leto se zeptal svým nejsmutnějším Muad'Dibovským hlasem: "Copak ty nejsi hrdý na můj obdiv, Duncane? Nikdy tě nenapadlo, co to v tobě je, že si tě přeji neustále mít za společníka, po celá ta staletí?"

"Víš, že jsem pošetilý hlupák!"

"Duncane!"

Hlas rozhněvaného Muad'Diba každým Duncanem spolehlivě otřásl. I když Idaho věděl, že žádná benegesserit'anka nikdy nezvládla sílu Hlasu tak jako Leto, dalo se čekat, že toho hlasu uposlechne.

Laserpal se mu v ruce zachvěl.

To stačilo. Leto se prudce skutálel z Královského vozu. Idaho ho nikdy neviděl takhle opustit vůz a ani netušil, že se to může stát. Vyžadovalo to jen dvě věci: aby jeho červí tělo vycítilo bezprostřední nebezpečí a aby on sám to tělo uvolnil. Zbytek už proběhl automaticky a rychlost té akce překvapila dokonce i Leta samotného.

Jeho hlavní starostí byl laserpal. Mohl by mu ošklivě ublížit, ale jen málokdo věděl, jak si jeho předčerví tělo dokáže poradit s žářem.

Leto zasáhl Idaha, ještě když se kutálel, a laserpal uhnul v okamžiku výstřelu. Jedna z těch zbytečných ploutví, které bývaly Letovým nohama, mu do vědomí vyslala palčivý signál kruté bolesti. Na okamžik nebylo nic než bolest. Ale červí tělo jednalo dál samo a reflexy uvolnily prudký záchvat záškubů. Leto slyšel, jak praskají kosti. Laserpal odlétl daleko po podlaze křečovitým trhnutím Idahovy paže.

Leto se odkutálel z Idaha a připravil se na nový útok, ale nebylo to potřeba. Zraněná ploutev stále bolela a on vycítil, že špička je spálená. Pstruží kůže už to zranění pokryla. Bolest se zmírnila do nepříjemného pulzování.

Idaho se pohnul. Nebylo pochyb, že je smrtelně zraněný. Hrud' měl viditelně rozdrcenou. Dýchání mu zjevně působilo muka, ale otevřel oči a podíval se na Leta.

Jak jsou tyhle morální posedlosti vytrvalé! myslel si Leto.

"Siona," vyrazil ze sebe Idaho.

Leto viděl, že Duncana v té chvíli opustil život.

Zajímavé, pomyslel si Leto. Bylo by možné, že tenhle Duncan a Siona... Ne! Tenhle Duncan se vždycky s upřímným pohrdáním ušklíbal nad Sioninou pošetilostí.

Leto znovu vylezl na Královský vůz. Tohle bylo o vlasek. Nebylo pochyb, že Idaho mířil na mozek. Leto si byl vždycky vědom, že jeho nohy a ruce jsou zranitelné, ale nikomu neprozradil, že jeho mozek už není přímo spojen s jeho tváří. Dokonce už to ani nebyl mozek lidských rozměrů, ale táhl se v jednotlivých

uzlinách celým jeho tělem. To nesvědčil nikomu - jen svým deníkům.

Ach, ty krajiny, které jsem viděl! A ti lidé! Ty daleké toulky fremenů a všech těch ostatních. Dokonce i zpátky do mýtů, na Terru. Ach, ty lekce v astronomii a v intrikách, ta stěhování, ty neuspořádané lety, ty útoky, při nichž tolikrát bolely nohy i plíce, útoky tolika nocemi na tolika kosmických skvrnkách, kde jsme bránili své pomíjivé pozice. Říkám vám, že jsme zázrak - a mé vzpomínky mi nedovolí ani v nejmenším o tom pochybovat.

UKRADENÉ DENÍKY

Žena pracující u maličkého stolku u zdi byla příliš veliká na drobnou židličku, na které seděla. Venku bylo dopoledne, ale v téhle místnůstce bez oken hluboko pod městem Onn svítila jen jediná iluminační koule vysoko v rohu. Byla naladěna do teple žluté barvy, ale její světlu nezahnilo šedou účelovost malé místnosti. Stěny a strop pokrývaly stejné čtverce matně šedého kovu.

Byl tu jen jeden další kus nábytku, úzké lůžko s tenkým slamníkem, pokrytým bezvýraznou šedou dekou. Bylo jasné, že nic z toho nebylo původně určeno pro obyvatelku místnosti.

Měla na sobě tmavomodrou kombinézu, která se jí napínala přes široká ramena, jak se hrbila nad stolem. Lumina osvětlovala nakrátko ostříhané světlé vlasy a pravou stranu její tváře, zdůrazňovala mohutnou hranatou bradu. Brada se pohybovala s bezhlesými slovy a její silné prsty soustředěně tiskly klávesy malé klávesnice na stole. Zacházela se strojem s úctou zrozenou ze strachu, časem přetvořeného v bojácné vzrušení. Dlouhé používání stroje však oba tyto pocity vymazalo.

Jak psala, slova se objevovala na obrazovce skryté v jednom čtverci na zdi, který se odhalil po sklopení stolní desky.

"Siona pokračuje v akcích předpovídajících násilný útok na Vaši svatou osobu," psala. "Drží se neochvějně cíle, který si vytkla. Dnes mi řekla, že dá kopie ukradených knih skupinám, jejichž loajalitu k Vám nelze věřit. Jmenovanými příjemci jsou Bene Gesserit, Gilda a Iksané. Říká, že knihy obsahují Vaše šifrovaná slova a že těmito dary hodlá získat překlad Vašich svatých slov.

Pane, nevím, jaká velká odhalení mohou být obsažena v těch stránkách, ale pokud obsahují něco, co by mohlo ohrozit Vaši svatou osobu, snažně Vás prosím, abyste mě zprostil mého slibu poslušnosti vůči Sioně. Nechápu, proč jste mě přiměl tuto přísahu složit, ale obávám se jí.

Zůstávám Vaší oddanou služebnicí, Nayla."

Židle zavržala, jak se Nayla narovnála a přemýšlela o svých slovech. V místnosti nastalo téměř absolutní ticho, protože byla velmi dobře izolována. Bylo slyšet jen Naylin lehký dech a vzdálené pulzování strojů, slyšitelné spíš v podlaze než ve vzduchu.

Nayla se dívala na svůj dopis na obrazovce. Byl určen výhradně očím Božského imperátora, ale bylo k němu potřeba víc než svaté pravdomluvnosti. Vyžadoval hlubokou upřímnost, jež ji vyčerpávala.

Nakonec kývla a zmáčkla klávesu, která slova zašifruje a připraví je pro odeslání. Sklonila hlavu a v duchu se pomodlila, než znova skryla stůl ve zdi. Věděla, že touto akcí dopis odešle. Bůh osobně implantoval do její hlavy malé zařízení, nechal ji odpřisáhnout mlčení a varoval ji, že může přijít doba, kdy k ní promluví tou věcí v její hlavě. Nikdy to neudělal. Měla podezření, že to zařízení vytvořili Iksané. Vypadalo to na ně. Ale udělal to sám Bůh a ona nemohla zahnat podezření, že v té věci je počítač, že může být zakázána Velkou konvencí.

"Nestvoříš stroj k obrazu mysli člověka!"

Nayla se otřásla. Vstala a odsunula židli na obvyklé místo vedle lůžka. Její těžké, svalnaté tělo napnulo tenké modré oblečení. Bylo v ní něco neochvějně odhodlaného, jako by se soustavně přizpůsobovala velké fyzické síle. Obrátila se k lůžku zády a pečlivě prohlédla místo, kde byl předtím stůl. Byl to teď jen obyčejný kovový panel jako všechny ostatní. Žádné vlákno, žádný vlas, ve štěrbině se nezachytilo nic, co by mohlo prozradit jeho tajemství.

Nayla se zhluboka nadechla, aby se uklidnila, a vyšla ze dveří pokoje do šedé chodby tlumeně osvětlené bílými, daleko od sebe zavěšenými luminami. Zvuky strojů tu byly hlasitější. Zahnula doleva a za pár minut už byla u Siony v poněkud větší místnosti. Uprostřed stál stůl a na něm byly rozloženy věci ukradené z Citadely. Scénu osvětlovaly dvě stříbřité luminy - Siona seděla u stolu a vedle ní stál asistent

jménem Topri.

Nayla Sionu neochotně obdivovala, ale Topri, to byl člověk, který si nezasloužil nic než ostrou nechuť. Byl to nervózní tlustý chlapík s vykulenýma zelenýma očima, rozpláclym nosem a tenkými rty nad rozpolcenou bradou. Topri kvákavě promluvil:

"Podívej se, Naylo! Podívej, co Siona našla mezi stránkami těch dvou knih."

Nayla zavřela a zamkla jediné dveře do místnosti.

"Moc mluvíš, Topri," řekla Nayla. "Jsi žvanil. Jak jsi mohl vědět, že jsem v chodbě sama?"

Topri zbledl. Na tváři se mu usadil rozhněvaně podmračený výraz.

"Bohužel má pravdu," přidala se Siona. "Proč myslíš, že jsem chtěla, aby Nayla věděla o mém objevu?"

"Svěřuješ jí přece všechno!"

Siona se obrátila k Nayle. "Viš, proč ti věřím, Naylo?" Položila tu otázku mdlým hlasem bez emocí.

Nayla potlačila náhlý záchvat strachu. Objevila snad Siona její tajemství?

Zklamala jsem svého Pána?

"Neumíš mi odpovědět?" naléhala Siona.

"Dala jsem ti někdy příčinu k opačnému názoru?" odpověděla Nayla otázkou.

"To není dostatečný důvod k důvěře," zavrtěla hlavou Siona. "Nic takového jako dokonalost neexistuje - ani u člověka, ani u stroje."

"Tak proč mi tedy věříš?"

"Tvá slova a tvé činy se vždycky shodují. To je vzácná vlastnost. Například nemáš ráda Topriho a ani se nesnažíš tu nechuť zakrýt."

Nayla pohlédla na Topriho, který si odkašlal.

"Nevěřím mu," kývla Nayla.

Ta slova se jí zrodila v mozku a vyskočila z úst bezmyšlenkovitě. Teprve když je vyslovila, uvědomila si, z čeho její nechuť pramení: Topri by pro osobní zisk zradil kohokoli.

Objevil snad mé tajemství?

Topri se stále ještě mračil, když řekl: "Nehodlám tady jen tak stát a klidně snášet tvoje výpady." Obrátil se k odchodu, ale Siona ho gestem zastavila. Topri zaváhal.

"I když mluvíme starými fremenskými slovy a přísaháme si navzájem věrnost, není to to hlavní, co nás spojuje," řekla Siona. "Všechno záleží na tom, jak kdo jedná. Jen to beru v úvahu. Rozumíte mi oba?"

Topri automaticky přikývl, ale Nayla zavrtěla hlavou.

Siona se na ni usmála. "Ty nikdy nesouhlasíš s mými rozhodnutími, vid', Naylo?"

"Ne." To slovo ze sebe vypravila jen s velkým úsilím.

"A nikdy ses nesnažila skrývat svůj nesouhlas, a přitom mě vždycky poslechněš. Proč?"

"Přisahala jsem."

"Ale já jsem už říkala, že to nestačí."

Nayla věděla, že se potí, věděla, že ji to prozrazuje, ale nemohla se pohnout. Co mám dělat? Přisahala jsem Bohu, že budu Sionu poslouchat, ale to jí nemůžu říct.

"Musíš odpovědět na mou otázku," naléhala Siona. "Přikazuji ti to."

Nayla se prudce nadechla. Tohle bylo dilemma, kterého se nejvíc bála. Z toho nebylo cesty ven. V duchu se pomodlila a tiše promluvila.

"Přisahala jsem Bohu, že tě poslechnu."

Siona radostně zatleskala a zasmála se.

"Já to věděla!"

Topri se zahihňal.

"Mlč, Topri," okřikla ho Siona. "Nesnažím se tebe něco naučit. Ty nevěříš v nic, dokonce ani v sebe ne."

"Ale já..."

"Mlč, řekla jsem! Nayla věří. Já věřím. To nás spojuje. Víra."

Topriho to ohromilo. "Víra? Ty věříš v..."

"Ne v Božského imperátora, ty hlupáku! Věříme ve vyšší sílu, která se vypořádá s tyranem Červem. My jsme ta vyšší síla."

Nayla se nejistě nadýchl.

"To je v pořádku, Naylo," chlácholila ji Siona. "Mně je jedno, odkud bereš svou sílu, pokud věříš." Nayla se dokázala usmát, pak už se smála ze široka. Nikdy ji víc neohromila moudrost jejího Pána. Může říct pravdu a ona mému Bohu jen prospěje!

"Pojď, ukážu ti, co jsem našla v těch knihách," řekla Siona. Ukázala na několik listů obyčejného papíru na stole. "Byly zastrčené mezi stránkami."

Nayla obešla stůl a podívala se na ně.

"Nejdřív tohle." Siona zvedla předmět, kterého si Nayla nevšimla. Byl to tenký pramínek... a něco, co vypadalo jako...

"Květina?" zeptala se Nayla.

"Bylo to mezi dvěma listy papíru. Na papíře bylo napsáno tohle."

Siona se naklonila přes stůl a přečetla: "Pramínek Ghaniminých vlasů s květem primule, který mi jednou přinesla."

Siona se podívala na Naylu a řekla: "Náš Božský imperátor je sentimentální. To je slabost, kterou bych od něj nečekala."

"Ghanima?" zeptala se Nayla.

"Jeho sestra! Vzpomeň si na Ústní historii."

"Aha... aha, ano. Modlitba ke Ghanimě."

"A teď si poslechni tohle." Siona vzala do ruky další list papíru a četla z něj.

"Písečná pláž, šedá jak mrtvá tvář,
zelený příliv mraky zrcadlí;
stojím na tmavém vlhkém pobřeží,
chladná pěna mi nohy omývá.
Cítím kouř z dřeva naplaveného."

Siona se znovu podívala na Naylu. "Tohle je označeno jako 'Slova, která jsem napsal, když mi oznámili Ghaniminu smrt.' Co si o tom myslíš?"

"On... on miloval svou sestru."

"Ano! Je schopen lásky. Ano! Konečně jsme ho dostali."

Někdy si dopřávám safari, na jaká se nemůže vypravit žádná jiná bytost. Ponořím se do svého nitra po ose vzpomínek. Jako dítě, které vypráví o prázdninovém výletě, se pustím do svého námětu. Řekněme... ženy intelektuálky! Postupuji do hlubin oceánu svých předků. Jsem velká okřídlená ryba v hlubinách. Ústa mého vědomí se otevrou a já je polapím! Občas... občas ulovím určité osobnosti zaznamenané historií. Jaká soukromá radost to je, žít znova život někoho takového, zatímco se vysmívám akademickému předstírání, které se domnívá, že stvořilo životopis.

UKRADENÉ DENÍKY

Moneo sestupoval do krypty smutně odevzdaný. Před povinnostmi, které teď na něj čekaly, nebylo úniku. Božský imperátor bude potřebovat malou chvíli na to, aby želel ztráty dalšího Duncana... ale pak půjde život dál... a dál... a dál...

Výtah tiše sjížděl dolů, jako vždycky s naprostou iksanskou spolehlivostí. Jednou, jen jednou Božský imperátor vykřikl na svého majordoma: "Moneo! Občas mě napadá, jestli i tebe nevyrobili Iksané!"

Moneo ucítil, jak se výtah zastavil. Dveře se otevřely a on vyhlédl do krypty na tmavou siluetu Královského vozu. Nic nenaznačovalo, že si Leto jeho příchodu všiml. Majordom si povzdechl a vykročil na dlouhou cestu přítímím, kde jeho kroky rezonovaly mnohonásobnou ozvěnou. U vozu leželo na podlaze tělo. Tohle nebylo děj? vu. To bylo jen povědomé.

Jednou, v počátcích služby, mu Leto řekl: "Tobě se tohle místo nelíbí, Moneo. Já to vidím."

"Ne, Pane."

Moneo bez velké námahy slyšel svůj vlastní hlas, mladší a naivní. A hlas Božského imperátora, jak odpovídá:

"Ty si nemyslíš, že mauzoleum je uklidňující místo, Moneo. Já v něm nacházím zdroj nekonečné síly." Moneo si vzpomínal, že tehdy chtěl co nejrychleji změnit téma. "Ano, Pane."

Leto trval na svém: "Je tady jen několik mých předků. Je tu Muad'Dibova voda. Samozřejmě jsou tu Ghani a Hárk al-Ada, ale to nejsou moji předci. Ne, jestli existuje nějaká skutečná krypta mých předků, jsem to já sám. Tohle jsou většinou Duncanové a produkty mého genetického programu. Ty tu taky jednoho dne budeš."

Moneo si uvědomil, že mu vzpomínky zpomalily krok. Povzdechl si a znovu přidal. Leto občas dokázal být divoce netrpělivý, ale teď zatím nijak nereagoval. Přesto si Moneo nemyslel, že si jeho příchodu nevšiml.

Leto ležel s očima zavřenýma a jen jeho ostatní smysly zaznamenávaly Moneův pohyb po kryptě.

Myšlenky na Sionu zaměstnávaly Letovo vědomí.

Siona je můj zapřísažený nepřítel, říkal si. Nepotřebuji Naylina slova, aby mi to potvrdila. Siona je žena činu. Žije na povrchu obrovských energií, které mě naplňují radostnými představami. Nemohu uvažovat o těch živoucích energiích bez pocitu extáze. Jsou pro mě důvodem k životu, ospravedlněním všeho, co jsem kdy udělal... dokonce i mrtvoly tohohle pošetilého Duncana, která tu leží přede mnou.

Uši Letovi řekly, že Moneo ještě nepřešel ani polovinu vzdálenosti ke Královskému vozu. Pohyboval se pomaleji a pomaleji, pak znovu přidal.

Jaký dar mi Moneo dal svou dcerou, myslel si Leto. Siona je svěží a cenná. Ona je nová, zatímco já jsem sbírka zastaralého, pozůstatek prokletého, ztraceného, zbloudilého. Jsem těmi číhajícími kousky historie, které se ztratily z dohledu v průběhu celé naší minulosti. Takovou hromadu harampádí si nikdy nikdo nedokázal představit.

V té chvíli Leto nechal defilovat za svými očima celou svou minulost, aby jeho vnitřní životy viděly, co se stalo v kryptě.

Drobnosti, to je moje!

Ale Siona... Siona je jako čistá tabulka, na které ještě mohou být napsány velké věci.

Chráním tu tabulku s nekonečnou péčí. Připravuji ji a čistím.

Co tím Duncan myslel, když volal její jméno?

Moneo se blížil k vozu pokorně, ale hluboce soustředěn. Božský imperátor přece určitě nespí.

Leto otevřel oči a podíval se dolů na Monea, který se zastavil vedle mrtvoly. Pozorovat majordoma v té chvíli byl pro něj požitek. Moneo měl na sobě bílou atreidskou uniformu bez všech odznaků svého úřadu, což byl jemný náznak. Jeho tvář, skoro stejně známá jako Letova, mu byla dostatečným odznakem.

Výraz v jeho klidných rysech se nezměnil. Husté pískové vlasy ležely na hlavě ve dvou stejných uhlazených částech. Hluboko v šedých očích měl ten náznak přímosti, který přichází s velkou osobní mocí. Ten pohled měnil jedině v přítomnosti Božského imperátora, a občas ani to ne. Ani jednou se nepodíval na tělo ležící na podlaze krypty.

Když Leto dál mlčel, Moneo si odkašlal a začal: "Jsem smuten, Pane."

Výborně! myslel si Leto. Ví, že mám kvůli těm Duncanům opravdové výčitky svědomí. Viděl jejich záznamy, viděl jich i dost mrtvých. Ví, že jen devatenáct Duncanů zemřelo tím, co lidé obvykle označují za přirozenou smrt.

"Měl iksanský laserpal," vysvětlil Leto.

Moneo zalétl pohledem rovnou ke zbrani ležící vlevo na podlaze krypty, což dokazovalo, že už ji viděl. Znovu se podíval na Letu a přešel pohledem po obrovském těle.

"Jste zraněn, Pane?"

"Nepodstatně."

"Ale poranil vás."

"Ty ploutve jsou mi na nic. Během dalších dvou set let zmizí úplně."

"Zlikviduji Duncanovo tělo osobně, Pane," řekl Moneo. "Je někde..."

"Ten kus mého těla, který spalil, je na popel. Necháme ho rozfoukat. Tohle je vhodné místo pro popel."

"Jak můj Pán poroučí."

"Než odstraníš tělo, zneškodni ten laserpal a nech ho někde, abych ho mohl předat iksanskému vyslanci. Pokud jde o toho člověka z Gildy, který nás varoval, pošli mu osobně deset gramů koření. A naše

kněžky na Giedi Primě by měly být upozorněny, že je tam někde skrytá zásoba melanže, patrně starý harkonnenský kontraband."

"Co s ním mají udělat, až ho najdou, Pane?"

"Zaplaťte z toho Tleilaxu nového gholu. Zbytek přijde do našich skladů tady v kryptě."

"Ano, Pane." Moneo přijal rozkazy pokývnutím, gestem, které nebylo tak docela poklonou. Očima se setkal s Letovým pohledem.

Leto se usmál. Myslel si: Oba víme, že Moneo neodejde, aniž by se zmínil o tom, co nás oba nejvíc znepokojuje.

"Viděl jsem tu zprávu o Sioně," řekl Moneo.

Leto se usmál ještě víc. S Moneem byla v takových chvílích opravdu radost jednat. Jeho slova vyjadřovala mnoho věcí, o kterých spolu nemuseli otevřeně diskutovat. Jeho slova a činy se dokonale shodovaly, netajil se tím, co oba věděli, že totiž i on má špehy všude. Měl samozřejmě starost o svou dceru, ale chtěl, aby bylo jasné, že jeho starost o Božského imperátora zůstává na prvním místě. Protože Moneo prošel stejným vývojem, věděl velmi přesně, jak křehký je Sionin současný osud.

"Copak jsem ji sám nestvořil, Moneo?" zeptal se Leto. "Copak jsem neurčil její předky i její výchovu?"

"Je to má jediná dcera, mé jediné dítě, Pane."

"Jistým způsobem mi připomíná Hárk al-Adu," řekl Leto. "Z Ghani v ní mnoho není, i když někde přece jen musí být. Třeba se vrací k našim předkům z genetického programu Sesterstva."

"Proč to říkáte, Pane?"

Leto uvažoval. Potřebuje Moneo vědět, co je na jeho dceři divného? Siona se občas ztrácí z jeho předzvěstných vizí. Zlatá stezka zůstává, ale Siona mizí. A přitom... ona není věštyně. Je jedinečný jev... a jestli přežije... Leto se rozhodl, že nebude narušovat Moneovu výkonnost zbytečnými informacemi.

"Vzpomeň si na svou vlastní minulost," řekl Leto.

"Je to tak, Pane. A ona má takovou sílu, o mnoho větší, než jsem kdy měl já. Ale proto je také nebezpečná."

"A nechce tě poslechnout," dodal Leto.

"Ne, ale mám mezi jejími vzbouřenci svého člověka."

To bude Topri, myslel si Leto.

Nebylo potřeba většeb k poznání, že Moneo bude mít někde na místě agenta. Od smrti Sioniny matky si byl Leto stále jistější tím, co Moneo udělá. Naylina podezření ukazovala na Topriho. A Moneo teď odhaloval své obavy a své činy a nabízel je výměnou za další bezpečnost své dcery.

Jaká škoda, že zplodil jen jedno dítě.

"Vzpomeň jsi, jak jsem za podobných okolností jednal s tebou," řekl Leto. "Znáš požadavky Zlaté stezky stejně dobře jako já."

"Ale já jsem byl mladý a pošetilý, Pane."

"Mladý a ztřeštěný, ale pošetilý nikdy."

Moneo se při té lichotce napjatě usmál a v myšlenkách se stále víc a víc ubezpečoval, že zná Letovy záměry. Ale ta nebezpečí!

Leto tuto jeho víru ještě podpořil, když řekl: "Víš, jak moc rád mám překvapení."

To je pravda, myslel si Leto. Moneo to ví. Ale i když mě Siona překvapuje, připomíná mi to, čeho se nejvíc bojím - opakování a nudy, která může zničit Zlatou stezku. Podívej se, jak mě nuda dočasně vydala do Duncanovy moci! Siona je kontrast, podle kterého rozeznávám své nejhlubší obavy. Moneova starost o mě má reálný podklad.

"Můj agent bude dál sledovat její nové společníky, Pane," pokračoval Moneo. "Ti se mi nelíbí."

"Její společníci? Sám jsem měl před dávnou dobou takové společníky."

"Povstalce, Pane? Vy?" Monea to upřímně překvapilo.

"Copak jsem už nedokázal, že jsem přítelem povstání?"

"Ale Pane..."

"Chyb naší minulosti je víc, než by sis myslel!"

"Ano, Pane." Monea to ohromilo, ale byl pořád zvědavý. A věděl, že Božský imperátor bývá po smrti

některého Duncana občas povídavý. "Vy jste musel vidět hodně vzpour, Pane."

Letovy myšlenky se mimoděk ponořily do vzpomínek vyvolaných těmi slovy.

"Ach, Moneo," zamumlal. "Na svých cestách v bludištích předků jsem poznal nesčetná místa a události, které bych nikdy nechtěl vidět opakovaně."

"Umím si představit vaše vnitřní cesty, Pane."

"Ne, neumíš. Viděl jsem národy a planety v takových množstvích, že dokonce i v představivosti ztrácejí význam. Ty krajiny, jimiž jsem prošel! Ta kaligrafie cizích cest zahlédnutých z vesmíru a vtisknutých do mého vnitřního zraku! Ty zvětralé sochy soutěsek a skal a galaxií mi vnukly jistotu, že jsem jen moucha."

"Vy ne, Pane. Vy určitě ne."

"Méně než moucha! Viděl jsem lidi a jejich neplodné společnosti v tak stejných postaveních, že mě jejich nesmyslnost naplňuje nudou, slyšíš mě?"

"Nechtěl jsem rozhněvat svého Pána," řekl Moneo mírně.

"Ty jsi mě nerozhněval. Občas mě podráždíš, nic víc. Neumíš si představit, co jsem viděl - kalífové a mdžidové, rakáhové, rádžové a bašáři, králové a imperátoři, primitové a prezidenti - všechny jsem je viděl. Feudální náčelníky, do jednoho. Každý z nich byl malý farao."

"Odpusťte mi mou troufalost, Pane."

"Zatracení Římani!" vykřikl Leto.

Oslovil v duchu své předky. "Zatracení Římani!"

Jejich smích ho vyhnal z té vnitřní arény.

"Nerozumím, Pane," odvážil se Moneo.

"To je pravda. Nerozumíš. Římani šířili tu faraonskou nemoc jako farmáři rozsévající zrna budoucí sklizně - cízary, císaře, cary, imperátory, casery... palatíny... zatracení faraoni!"

"Moje vědomosti neobsahují všechny ty tituly, Pane."

"Já jsem možná poslední z nich. Modli se, ať je to tak."

"Jak můj Pán poroučí."

Leto se na něj zadíval. "My dva jsme vrahové mýtů, Moneo. To je náš společný sen. Ujisti' uji tě z těchto svých olympských výšin, že vláda je sdílený mýtus. Když zemře mýtus, zemře i vláda."

"To jste mě učil, Pane."

"To armáda, ten lidský stroj, vytvořila náš současný sen, příteli."

Moneo si odkašlal.

Leto rozeznal drobné náznaky majordomovy netrpělivosti.

Těm slovům o armádách Moneo rozumí. Ví, že to byl bláznivý sen, ta představa, že jsou armády základním nástrojem vlády.

Když Leto dál mlčel, Moneo přešel k laserpalu a sebral ho z chladné podlahy krypty. Začal ho zneškodňovat.

Leto ho sledoval a přemýšlel o tom, že tato drobná scéna v sobě obsahuje podstatu armádních mýtů.

Armáda pečovala o technologii, protože moc strojů připadá krátkozrakým tak zřejmá.

Laserpal je jenom zbraň. Ale všechny stroje selžou nebo jsou překonány. Armáda se však stále modlí k takovému věcem - je jimi fascinována a zároveň se jich bojí. Podívejte se, jak se lidé bojí Iksanů. I armáda v hloubi duše ví, že je jako čarodějův učeň. Rozpoutává síly, které pak už nikdy nedokáže dostat zpátky do lahve.

Naučím je ještě jedno kouzlo.

Leto pak promluvil k davům v sobě:

"Vidíte? Moneo zneškodnil ten smrtící nástroj. Tady přerušený spoj, tam rozmáčkнутá malá komůrka."

Leto začíchal. Ucítil estery konzervačního oleje a pach Moneova potu.

Stále ještě promlouval do sebe: "Ale duch není mrtev. Technologie přináší anarchii. Náhodně rozsévá tyhle nástroje. A s nimi přichází popud k násilí. Schopnost vyrábět a užívat divoce ničivé nástroje se nevyhnutelně dostává k menším a menším skupinkám, až je nakonec takovou skupinkou jedinec."

Moneo se vrátil na stejné místo pod Letem a držel zneškodněný laserpal v pravé ruce. "Na Parelle a na planetách Danu se mluví o novém džihádu proti takovýmhle věcem."

Moneo zvedl laserpal a usmál se, čímž naznačil, že zná paradoxy takových prázdných snů.

Leto zavřel oči. Davy v něm se chtěly hádat, ale zahnal je a myslel si: Džihády vytvářejí armády. Služebnický džihád se pokoušel zbavit náš vesmír strojů, které napodobují lidskou mysl. Služebníci za sebou zanechali armády a Iks stále vyrábí pochybná zařízení... za která jsem jim vděčný. Co je to klatba: Motiv k pustošení, ať jsou nástroje jakékoli.

"Stalo se to," zamumlal.

"Prosím, Pane?"

Leto otevřel oči. "Půjdu do své věže," řekl. "Potřebuji víc času, abych mohl oplakávat svého Duncana."

"Ten nový už je na cestě sem," podotkl Moneo.

Ty, první člověče za nejméně čtyři tisíce let, který se setkáváš s mými kronikami, dej si pozor.

Nepovažuj za poctu, že jsi první, kdo bude číst objevy v mém iksanském archivu. Najdeš v nich mnoho bolesti. Kromě několika krátkých pohledů, které mě ujistily, že Zlatá stezka stále pokračuje, jsem nikdy netoužil nahlédnout za ty čtyři tisíce let. Proto nevím, co události popsane v mých denících mohou znamenat pro tvou dobu. Vím jen, že mé deníky byly zapomenuty a že události, které popisují, byly nepochybně po dlouhou dobu vystaveny nejružnějšímu historickému překrucování. Ujišťuji tě, že schopnost vidět naši budoucnost může být nudná. I to, že tě považují za boha, a mě za něj rozhodně považovali, může být strašlivě nudné. Nejednou se mi zdálo, že ta svatá nuda je dobrým a dostatečným důvodem pro vynález svobodné vůle.

NÁPIS NA SKLADIŠTI V DÁR-ES-BALÁTU

Jsem Duncan Idaho.

To bylo asi všechno, co chtěl vědět jistě. Nelíbila se mu tleilaxanská vysvětlení, jejich historky. Ale Tleilaxanů se lidé vždycky báli. Nevěřili jim a báli se jich.

Přivezli ho na planetu v člunku Gildy, přistáli na čáře soumraku, kde bylo na obzoru vidět zelenou korónu slunce, když se potápěli do stínu. Přistávací plocha nevypadala vůbec tak, jak si ji pamatoval. Byla větší a obklopoval ji kruh podivných budov.

"Jste si jisti, že je to Duna?" zeptal se.

"Arrakis," opravil ho jeho tleilaxanský průvodce.

V uzavřeném pozemním vozidle ho dopravili k téhle budově někde uvnitř města, kterému říkali Onn, přičemž to "n" vyslovovali podivným, stoupavě nosovým přízvukem. Místnost, ve které ho nechali, byla velká asi třikrát tři metry a stejně vysoká, skoro dokonalá kostka. Nebyly tu vidět žádné luminy, ale místnost naplňovalo teple žluté světlo.

Jsem ghola, řekl si.

To byl šok, ale musel tomu věřit. Žije, i když ví, že zemřel, a to byl dostatečný důkaz. Tleilaxané vzali buňky z jeho mrtvého těla a v jedné ze svých nádrží vypěstovali novou odnož. Z ní se stalo toto tělo. Zasluhou onoho procesu se cítil ve vlastním těle cizí.

Podíval se na své tělo. Bylo oblečeno v tmavohnědých kalhotách a hrubě tkané haleně, která mu dráždila kůži. Jeho nohy chránily sandály. To bylo kromě těla všechno, co mu dali, a tato skoupost vypovídala hodně o charakteru Tleilaxanů.

V místnosti nebyl nábytek. Vpustili ho dovnitř jedinými dveřmi, které neměly zevnitř kliku. Podíval se na strop, na stěny, pak na dveře. I když ta místnost byla tak beztvará, cítil, že je sledován.

"Ženy z Imperiální stráže si pro tebe přijdou," řekli mu. Pak odešli a lživě se pro sebe usmívali.

Ženy z Imperiální stráže?

Tleilaxanští průvodci měli sadistické potěšení z toho, že předváděli svou schopnost měnit podobu. Z minuty na minutu si nebyl jistý, jakou novou formu na sebe tvárný tok jejich těla vezme.

Zatracení Tvarové tanečníci!

Samozřejmě o něm věděli všechno, věděli i to, jak ho tvarové změny znechucují.

Čemu může věřit, když to řeknou Tvarové tanečníci? Skoro ničemu. Dá se věřit vůbec něčemu z toho, co řekli?

Mé jméno. Znáám své jméno.

A měl své vzpomínky. Ty mu šokem vrátily jeho totožnost. Gholové mají být údajně neschopni získat

zpět svou původní identitu. Ale Tleilaxané to dokázali a on tomu musel věřit, protože teď věděl, jak se to dělá.

Věděl, že na začátku je plně zformovaný ghola, dospělé tělo beze jména a bez vzpomínek - palimpsest, na který Tleilaxané mohou napsat skoro všechno, co si přejí.

"Jsi ghola," řekli mu. To bylo dlouho jeho jediné jméno. Zacházeli s ním jako s tvárným dítětem a kondicionovali ho k tomu, aby zabil jistého člověka - člověka tak podobného tomu původnímu Paulu Muad'Dibovi, kterému sloužil a jehož zbožňoval, že Idaho měl teď podezření, že to možná byl také ghola. Ale jestli to tak bylo, kde vzali ty původní buňky?

Něco v Idahových buňkách se vzpíralo tomu, aby zabil Atreida. Uvědomil si, že stojí s nožem v ruce a spoutaný Paulův dvojník se na něj dívá v zuřivé hrůze.

Vzpomínky se mu prudce vrátily do vědomí. Vzpomněl si na ghola a vzpomněl si na Duncana Idaha. Jsem Duncan Idaho, atreidský Mistr šermíř.

Držel se té vzpomínky, když stál ve žluté místnosti.

Zemřel jsem, když jsem bránil Paula a jeho matku v jeskynním síci pod písky Duny. Vrátili mě na tuto planetu, ale Duna už neexistuje. Teď už je jen Arrakis.

Četl tu okleštěnou historii, kterou mu Tleilaxané poskytli, ale nevěřil jí. Víc než třicet pět století? Kdo by mohl věřit, že tohle tělo existuje po tak dlouhém čase? I když... na Tleilaxu je možné všechno. Musel věřit vlastním smyslům.

"Bylo vás už hodně," řekl instruktor.

"Kolik?"

"Tu informaci ti poskytne Pán Leto."

Pán Leto?

Tleilaxanská historie tvrdila, že tento Pán Leto je Leto II., vnuk onoho Leta, jemuž Idaho sloužil s fanatickou oddaností. Ale tenhle druhý Leto (tvrdila historie) se stal něčím... něčím tak podivným, že Idaho toužil pochopit tu přeměnu.

Jak se může člověk pomalu změnit v písečného červa? Jak může jakákoli myslící bytost žít víc než tři tisíce let? Dokonce ani ty největší dávky geriatrického koření nemohly poskytnout takovou délku života.

Leto II., Božský imperátor?

Tleilaxanské historii se nedá věřit!

Idaho se pamatoval na to zvláštní dítě - vlastně to byla dvojčata: Leto a Ghanima, Paulovy děti, děti Chani, která zemřela při porodu. Tleilaxanská historie říkala, že Ghanima zemřela po relativně normálním životě, ale Božský imperátor Leto žil dál a dál a dál...

"Je to tyran," říkali Idahovi instruktoři. "Přikázal nám, abychom tě vytvořili v našich nádržích a poslali tě do jeho služeb. Nevíme, co se stalo s tvým předchůdcem."

A teď jsem tady.

Idaho znovu přejel pohledem bezvýrazné stěny a strop.

Uvědomil si, že slyší slabé hlasy. Podíval se na dveře. Hlasy byly tlumené, ale aspoň jeden z nich zněl žensky.

Ženy z Imperiální stráže?

Dveře se nehlučně otevřely dovnitř. Vstoupily dvě ženy. První, co ho zaujalo, bylo to, že jedna z žen měla na tváři masku, černou, světlo pohlcující kápi. Věděl, že ho přes masku jasně vidí, ale její rysy se nikdy neodhalí, dokonce ani těm nejpronikavějším nástrojům. Ta kápě mu řekla, že Iksané nebo nějací jejich nástupci pořád ještě v Impériu pracují. Obě ženy měly modré uniformy vcelku s atreidským sokolem v červeném věnci na levé straně prsou.

Idaho si je prohlížel, když zavřely dveře a obrátily se k němu.

Žena s maskou měla mohutné, svalnaté tělo. Pohybovala se se zrádnou opatrností profesionálního svalovce. Ta druhá byla půvabná a štíhlá, měla mandlové oči a ostré, kostnaté rysy. Idaho měl pocit, že ji někde viděl, ale nedokázal si vzpomenout kde. Obě ženy měly po boku jehlové nože. Něco v jejich pohybech Idahovi řeklo, že s nimi umějí zacházet víc než dobře.

Ta štíhlá promluvila první.

"Jmenuji se Luli. Dovol, abych tě první pozdravila jako velitele. Má společnost musí zůstat neznámá.

Poručil to náš Pán Leto. Můžeš ji oslovovat Přítelkyně."

"Jako velitele?" opakoval po ní.

"Náš Pán Leto si přeje, abys velel jeho Královské gardě," řekla Luli.

"Ano? O tom bych si s ním rád promluvil."

"Ne, ne!" Luli to zjevně šokovalo. "Náš Pán Leto tě zavolá, až bude čas. Ted' chce, abychom se postaraly o tvé pohodlí a spokojenost."

"A já musím poslechnout?"

Luli jen zmateně zavrtěla hlavou.

"Jsem otrok?"

Luli se uvolnila a usmála se. "To rozhodně ne. Jenže Pán Leto má mnoho důležitých starostí, které vyžadují jeho osobní pozornost. Musí si na tebe udělat čas. Poslal nás proto, že má starost o svého Duncana Idaha. Byl jsi příliš dlouho v rukou špinavých Tleilaxanů."

Špinaví Tleilaxané, myslel si Idaho.

Aspoň tohle se tedy nezměnilo.

Ale dělala mu starost jedna podrobnost Lulina vysvětlení.

"O svého Duncana Idaha?"

"Nejsi snad atreidský válečník?" odpověděla mu Luli otázkou.

To byla pravda. Trochu obrátil hlavu k té záhadné maskované ženě.

"Proč máš masku?"

"Nesmí vejít ve známost, že sloužím Pánu Letovi," řekla. Její hlas byl příjemný kontraalt, ale Idaho měl podezření, že její kápě mění i její hlas.

"Tak proč jsi tady?"

"Pán Leto mi důvěřuje natolik, že mi uložil určit, jestli s tebou ti špinaví Tleilaxané nějak nemanipulovali."

Idaho se pokusil polknout náhle vyschlým hrdlem. Ta myšlenka ho už několikrát napadla i v transportéru Gildy. Jestli mohou Tleilaxané kondicionovat gholu k tomu, aby se pokusil zavraždit milovaného přítele, co ještě mohli vložit do duše jeho obnoveného těla?

"Vidím, že tě to už napadlo," podotkla maskovaná žena.

"Jsi mentat?" zeptal se Idaho.

"Ale ne!" vložila se do toho Luli. "Pán Leto nepovoluje výcvik mentatů."

Idaho se krátce podíval na Luli, pak znovu obrátil pozornost k maskované ženě. Žádní mentati. O tomhle zajímavém faktu se tleilaxanská historie nezmiňovala. Proč Leto zakazuje mentaty? Lidská mysl trénovaná k vrcholným schopnostem výpočtu má přece jistě stále své využití. Tleilaxané ho ujistili, že Velká konvence stále platí a že mechanické počítače jsou dosud v klatbě. Tyhle ženy přece musí vědět, že i Atreidové sami používali mentaty.

"Co si o tom myslíš ty?" zeptala se maskovaná žena. "Provedli ti špinaví Tleilaxané něco s tvou psychikou?"

"Myslím... že ne."

"Ale nejsi si tím jistý?"

"Ne."

"Neboj se, veliteli Idaho," řekla. "Známe způsoby, jak se o tom ujistit, a také způsoby, jak se s takovými problémy vypořádat, kdyby nastaly. Špinaví Tleilaxané to zkusili jednou a draze za svou chybu zaplatili."

"To mě uklidňuje. Poslal mi Pán Leto nějaký vzkaz?"

Znovu promluvila Luli. "Řekl nám, abychom tě ujistily, že tě pořád miluje tak, jak tě Atreidové vždycky milovali." Zjevně ji její vlastní slova naplňovala posvátnou úctou.

Idaho si trochu oddechl. Jako starý atreidský bojovník, jimi samými vycvičený, pochopil z tohoto setkání několik věcí. Tyhle dvě byly silně kondicionovány k fanatické poslušnosti. Pokud taková maska může ukrýt identitu této ženy, musí být mnoho takových, jejichž těla jsou podobná jejímu. To vypovídalo o neustálé přítomnosti nejrůznějších nebezpečí kolem Leta, která si vyžadují staré a diskrétní služby špehů a vynalézavý arzenál zbraní.

Luli se podívala na svou společnici. "Co říkáš ty, Přítelkyně?"

"Může být odvezen do Citadely," řekla maskovaná žena. "Tohle není dobré místo. Byli tady Tleilaxané."

"Horká koupel a čisté šaty by byly příjemné."

Luli se stále dívala na Přítelkyni "Jsi si tím jistá?"

"Moudrost Pána nelze brát v potaz," řekla maskovaná žena.

Idahovi se nelíbil fanatismus, který bylo slyšet v hlase téhle Přítelkyně, ale cítil se v bezpečí, protože náležel k Atreidům. Atreidové možná navenek a vůči nepřátelům vypadají krutí a cyničtí, ale k vlastním lidem se vždycky chovali spravedlivě a věrně. Atreidové si cenili nadevše věrnost vlastním lidem.

A já patřím k jejich lidem, myslel si Idaho. Ale co se stalo s tím já, které nahrazují? Byl si skoro jistý, že tyhle dvě mu na tu otázku neodpovědí.

Ale Leto ano.

"Půjdeme?" zeptal se. "Už bych ze sebe rád smyl pach těch špinavých Tleilaxanů."

Luli se na něj usmála.

"Pojď. Vykoupu tě sama."

Nepřátelé vás posilují.

Spojenci oslabují.

Říkám to v naději, že vám to pomůže pochopit, proč jednám tak, jak jednám, i když jsem si plně vědom toho, že se v mém Impériu hromadí velké síly, které mají jen jediné přání - přání zničit mě. Vy, kdo čtete tato slova, nejspíš dobře víte, co se skutečně stalo, ale pochybují, že to chápete.

UKRADENÉ DENÍKY

Obřad "Odhalování", jímž povstalci zahajovali svou schůzku, se Sioně nekonečně vlekl. Seděla v přední řadě a rozhlížela se kolem sebe, jen aby se nemusela dívat na Topriho, který prováděl obřad jen pár kroků od ní. Tuhle místnost v podzemních služebních prostorách pod Onnem ještě nikdy nepoužili, ale tak se podobala všem ostatním místům schůzek, že by se dala použít jako standardní model.

Povstalecká schůzovna - třída B, napadlo ji.

Oficiálně to byl sklad a pevně uchycené luminy se nedaly naladit jinak než na tenhle prázdně bílý jas.

Místnost byla asi třicet kroků dlouhá a o něco užší. Dalo se sem dojít jedině labyrintem podobných komor, z nichž v jedné byla příhodně složena zásoba tvrdých skládacích židlí určených do malých spacích komor obslužného personálu. Devatenáct Sioniných spolupovstalců teď kolem ní sedělo na těchto židlích a pár jich zbylo volných pro pozdní příchozí, kteří to snad na schůzku ještě stihnou.

Čas byl určen mezi půlnoční a ranní směnou, aby se utajil pohyb více lidí v servisních chodbách. Většina povstalců byla přestrojena za energetické dělníky - v tenkých šedých kalhotách a halenách na jedno použití. Několik, včetně Siony, jich mělo na sobě zelené kombinézy strojních kontrolorů.

Topriho hlas byl naléhavý a monotónní. Při obřadu vůbec nekvákal. Siona musela vlastně připustit, že to dělá docela dobře, zvlášť pokud jde o nováčky. Ale od Naylina kategorického prohlášení, že Toprimu nevěří, se na něj Siona dívala jinými očima. Nayla dokázala mluvit s řezavou naivností, která odstraňovala masky. A od toho sporu se ostatně Siona o Toprim ještě ledacos dozvěděla.

Siona se konečně otočila a podívala se na něj. Chladné stříbrné světlo nesvědčilo Topriho bledé pleti.

Používal při obřadu kopii krispelu, podloudně získanou kopií koupenou od muzejních fremenů. Když se Siona dívala na čepel v jeho ruce, vzpomínala na ten obchod. Byl to Topriho nápad a ona ho tenkrát považovala za dobrý. Vedl ji na schůzku v nějaké chatrči na předměstí, z Onnu vyšli za soumraku. Čekali dlouho do noci, dokud tma nezakryla příchod muzejních fremenů. Fremeni nesměli vycházet ze svého síce bez zvláštního povolení Božského imperátora.

Siona už to chtěla skoro vzdát, když se fremen objevil, vyklouzl z noční temnoty a nechal svého společníka na stráž u dveří. Topri a Siona čekali na hrubé lavici u vlhké zdi naprosto obyčejné místnosti. Jediné slabé světlo přicházelo ze žluté pochodně na tyči vražené do drolicí se hliněné zdi.

Fremenova první slova naplnila Sionu obavami.

"Přinesli jste peníze?"

Jak Topri, tak Siona se při jeho příchodu zvedli. Topriho ta otázka zřejmě neznepokojila. Poklepal na měšec v záhybech svého roucha, až zacinkal.

"Mám je tady."

Fremen byl vysušený, ohnutý a zkrivený, měl na sobě kopii starého fremenského roucha a pod ním jakýsi lesklý oděv, což byla zřejmě jejich verze filtršatů. Kápi měl staženou dopředu, takže mu stínila obličej. Pochodeň mu vrhla do tváře tančící stíny.

Podíval se nejdřív na Topriho a pak na Sionu, než vytáhl zpod roucha cosi zabaleného v kusu látky.

"Je to věrná kopie, ale vyrobená z plastu," řekl. "Neuřízla by ani studené máslo."

Pak vytáhl konečně z obalu nůž a ukázal jim ho.

Sionu, která viděla krispely jen v muzeu nebo na těch vzácných starých obrazových záznamech v rodinných archivech, pohled na čepel podivně vzrušil a dojal. Cítila, jak se jí zmocňuje jakýsi atavistický pocit, a tohoto ubohého muzejního fremena s plastickým krispelem si představila jako skutečného fremena ze starých dob. Ta věc, kterou držel, se náhle stala skutečným krispelem, jehož stříbrná čepel se leskla, ve žlutých stínech.

"Ručím za autentičnost nože, podle kterého jsme kopii vyrobili," řekl fremen. Mluvil tiše, bezvýrazně a právě tím kdo ví proč hrozivě.

Siona si to uvědomila, uvědomila si jed, který se skrývá pod těmi měkkými záhyby roucha, a zbystřila pozornost na nejvyšší míru.

"Zkus nějakou zradu a my tě zašlápneme jako hmyz," zasyčela.

Topri se na ni polekaně podíval.

Muzeální fremen jako by se přikrčil, stáhl do sebe. Nůž se mu v ruce zachvěl, ale ty pokřivené prsty jej stále svíraly, jako by rdousily něčí hrdlo.

"Zradu, paní? Ach ne. Ale napadlo nás, že jsme za tu kopii požadovali příliš málo. I když je ubohá, přece jen nás výroba a prodej přivádí do děsivého nebezpečí."

Siona se na něj zamračila a vzpomněla si na stará fremenská slova z Ústní historie: "Jakmile máš jednu duši trhovce, stane se sůk celým tvým bytím."

"Kolik chceš?" zeptala se.

Vyslovil dvojnásobnou částku, než byla původně dohodnutá.

Topri zalapal po dechu.

Siona se na Topriho podívala. "Máš tolik?"

"Ne úplně, ale dohodli jsme se na..."

"Dej mu, co máš - všechno," přikázala Siona.

"Všechno?"

"Ty jsi mě neslyšel? Každou minci, co máš v tom měšci." Obrátila se k muzejnímu fremenovi. "Přijmeš tu platbu." Nebyla to otázka a stařec to také správně pochopil. Zabalil čepel do látky a podal jí ji.

Topri předal měšec a něco si přitom nespokojeně brumlal.

Siona oslovila muzejního fremena: "Známe tvé jméno. Jsi Teišár, pobočník Garuna z Tuona. Máš duši sůku a musím se otřást odporem, když si uvědomím, co se to z fremenů stalo."

"Paní, všichni musíme žít!" protestoval.

"Ty nežiješ," odsekla. "Odejdi!"

Teišár se obrátil a odbelhal se. Měšec přitom pevně tiskl k hrudi.

Vzpomínka na tu noc tížila Sioninu mysl, když se dívala na Topriho, jak se ohání kopii krispelu při jejich povstaleckém ceremonálu. Nejsme o nic lepší než Teišár, myslela si. Kopie je horší než nic. Topri mával tou pitomou čepelí nad hlavou, jak se obřad blížil k závěru.

Siona se podívala na Naylu, která seděla kus od ní vlevo. Nayla se nejdřív dívala jedním směrem a teď druhým. Zvláštní pozornost věnovala nováčkům, usazeným v zadní části místnosti. Nayla svou důvěru nerozdávala tak snadno. Siona nakrčila nos, jak k ní závan vzduchu přinesl pach mazadla. Podzemí Onnu vždycky páchlo nebezpečně mechanicky! Ušklíbla se. A tahle místnost! Místo jejich schůzky se jí nelíbilo. Klidně by to mohla být past. Strážce by mohly snadno odříznout vnější chodby a poslat dovnitř ozbrojené pátrače. Jejich vzpoura by tady také mohla skončit. Siona byla dvojnásob nespokojená, protože věděla, že tuhle místnost vybral Topri. Jedna z mála Ulotových chyb, myslela si. To chudák nebožtík Ulot schválil Topriho přijetí ke vzpouře.

"Je to drobný úředníček v městských službách," vysvětloval Ulot. "Topri může najít spoustu užitečných míst, kde se budeme moci scházet a vyzbrojit se."

Topri už se dostal skoro ke konci obřadu. Vložil nůž do ozdobného pouzdra a to položil na podlahu vedle sebe.

"Má tvář je má záruka," řekl. Obrátil se profilem do místnosti, nejdřív z jedné strany, pak z druhé.

"Ukazuji vám svou tvář, abyste mě kdekoli poznali a věděli, že jsem jeden z vás."

Pitomý obřad, myslela si Siona.

Ale netroufla si porušit zvyklosti. A když Topri vytáhl z kapsy černou gázovou masku a přetáhl si ji přes hlavu, vytáhla i ona svou masku a nasadila si ji. Všichni přítomní udělali totéž. V místnosti nastal pohyb. Většina přítomných byla upozorněna, že Topri přivedl zvláštního hosta. Siona si upevnila tkaničky masky za hlavou. Už se nemohla dočkat, až toho návštěvníka uvidí.

Topri vykročil k jediným dveřím do místnosti. Nastalo klapání a ruch, jak všichni vstávali, skládali židle a narovnávali je u protější stěny. Na Sionin signál zaklepal Topri třikrát na dveře, chvilku počkal a zaklepal čtyřikrát.

Dveře se otevřely a do místnosti vklouzl vysoký muž v tmavohnědém oficiálním trikotu. Neměl masku, jeho tvář mohli všichni vidět - hubenou a velitelskou, s úzkými ústy, ostrým nosem, tmavohnědýma očima zasazenýma hluboko pod hustým obočím. Tu tvář většina z přítomných poznala.

"Přátelé," začal Topri, "představuji vám Iyo Kobata, vyslance z Iksu."

"Bývalého vyslance," opravil ho Kobat. Hlas měl hrdelní a ovládaný. Postavil se zády ke zdi a čelem k maskovaným postavám v místnosti. "Dnes jsem obdržel příkazy našeho Božského imperátora, abych v nemilosti opustil Arrakis."

"Proč?"

Siona na něj tu otázku vystřelila bez jakýchkoli formalit.

Kobat trhl hlavou a rychlým pohybem se pohledem zastavil na Sioně. "Došlo k pokusu o atentát na Božského imperátora. Vystopoval zbraň až ke mně."

Sionini společníci ustoupili a vytvořili mezi Sionou a bývalým vyslancem prázdný prostor, čímž dali najevo, že jí ho přenechávají.

"Tak proč tě nezabil?" zeptala se.

"Myslím, že mi chce naznačit, že nestojím za zabitím. Také mě používá k tomu, abych dovezl na Iks vzkaz."

"Jaký vzkaz?" Siona postoupila prázdným prostorem a zastavila se dva kroky od Kobata. Rozpoznala v něm sexuální zájem, jak si prohlížel její tělo.

"Ty jsi Moneova dcera," řekl.

V místnosti vybuchlo nehluché napětí. Proč dal najevo, že ji poznal? Koho ještě poznal? Kobat nevypadal jako hlupák. Proč to udělal?

"Tvé tělo, tvůj hlas a tvé chování jsou tady v Onnu dobře známé," pokračoval Kobat. "Tvá maska je pošetilost."

Strhla si masku z obličeje a usmála se na něj. "Máš pravdu. Ted' odpověz na mou otázku."

Slyšela, jak se Nayla postavila těsně po její levici; dva další pobočníci vybraní Naylou stáli hned za ní. Siona viděla, že v té chvíli to Kobatovi došlo - uvědomil si, že zemře, pokud neudělá, co po něm Siona chce. Nepřestal ovládat hlas, ale promluvil pomaleji a pečlivěji volil slova.

"Božský imperátor mi řekl, že ví o dohodě mezi Iksem a Gildou. Snažíme se vyrobit mechanický zesilovač... těch gildovních navigačních schopností, které jsou dnes závislé na melanži."

"V téhle místnosti mu říkáme Červ," opravila ho Siona. "Co bude ten váš stroj dělat?"

"Víš, že navigátoři Gildy musejí dostat koření, než dokážou vidět bezpečnou cestu vesmírem?"

"Chcete nahradit navigátory strojem?"

"Mohlo by to jít."

"Jaký vzkaz máš doručit svým lidem ohledně toho stroje?"

"Mám vyřídit, že mohou pokračovat v práci, jen když mu budou denně posílat zprávy o svých pokrocích."

Zavrtěla hlavou. "Žádné takové zprávy nepotřebuje! To je hloupý vzkaz."

Kobat polkl. Už neskrýval svou nervozitu.

"Gilda a Sesterstvo jsou našim projektem nadšené," řekl. "Podílejí se na něm."

Siona přikývla. "A platí za tu účast tím, že se s Iksem dělí o koření."

Kobat se na ni zamračil. "Je to nákladná práce a potřebujeme koření ke srovnávacím testům s navigátory Gildy."

"To je lež a klam," odsekla. "Vaše zařízení nebude nikdy fungovat a Červ to ví."

"Jak si dovoluješ obviňovat nás z..."

"Mlč! Právě jsem ti řekla, jaký je skutečný vzkaz. Červ sděluje vám Iksanům, abyste klidně dál podváděli Gildu i Bene Gesserit. Baví ho to."

"Může to fungovat!" trval na svém Kobat.

Jen se na něj usmála. "Kdo se pokusil Červa zabít?"

"Duncan Idaho."

Nayla zalapala po dechu. V místnosti se objevily i jiné drobné známky překvapení, zamračení, prudký vdech.

"Je Idaho mrtvý?" zeptala se Siona.

"Předpokládám, ale... hm, Červ to odmítá potvrdit."

"Proč myslíš, že je mrtvý?"

"Z Tleilaxu poslali nového gholu."

"Aha."

Siona se obrátila a dala znamení Nayle, která zašla ke stěně místnosti a vrátila se s tenkým balíčkem v růžovém balicím papíru, takovém, jaký trhovci v sůku používají na menší nákupy. Nayla podala balíček Sioně.

"Tohle je cena našeho mlčení," řekla Siona a podala balíček Kobatovi. "Proto jsme Toprimu dovolili, aby tě sem dnes přivedl."

Kobat převzal balíček a nespouštěl oči z její tváře.

"Mlčení?" zeptal se.

"Zavazujeme se, že nebudeme informovat Gildu a Sesterstvo, že je podvádíte."

"My je ne-"

"Nebud' blázen!"

Kobat se pokusil polknout vyschlým hrdlem. Bylo mu jasné, jak to myslí: ať je to pravda nebo ne, kdyby povstalci rozšířili takovou historku, všichni by jí věřili. To "dal zdravý rozum", jak s takovou oblibou říkal Topri.

Siona se podívala na Topriho, který stál těsně za Kobatem. Nikdo se nepřipojil k povstání proto, že to "dal zdravý rozum". Copak si Topri neuvědomil, že ho ten "zdravý rozum" může prozradit? Znova se soustředila na Kobata.

"Co je v tom balíčku?" zeptal se.

Podle toho, jak se zeptal, Siona poznala, že to už ví.

"Je v tom něco, co posílám na Iks. Ty mi to tam odvezeš. Jsou to kopie těch dvou svazků, které jsme odnesli z Červovy pevnosti."

Kobat se díval na balíček, který držel v rukou. Bylo zřejmé, že by ho nejraději upustil, že tahle výprava mezi povstalce ho obtížila mnohem nebezpečnějším břemenem, než očekával. Zamračil se na Topriho, jako by mu říkal: "Proč jsi mě nevaroval?"

"Co..." Podíval se znovu na Sionu, odkašlal si. "Co je v těch... svazcích?"

"To nám můžou říct vaši lidé. Myslíme si, že jsou to Červova vlastní slova, napsaná v šifře, kterou nedokážeme přečíst."

"A proč myslíte, že my."

"Vy Iksané jste v těchhle věcech dost schopní."

"A když neuspějeme?"

Pokrčila rameny. "Nebudeme vám to mít za zlé. Ovšem kdybyste snad chtěli použít ty svazky pro nějaký jiný účel nebo nám v úplnosti neohlásili úspěch..."

"Jak si může být někdo jistý, že my..."

"Nebudeme se spoléhat jen na vás. Kopie dostanou i jiní. Myslím, že Sesterstvo a Gilda nebudou váhat a pokusí se ty svazky rozšifrovat."

Kobat zastrčil balíček pod paži a přitiskl si ho k tělu.

"Proč si myslíte, že... Červ neví o vašich záměrech... že neví dokonce i o téhle schůzce?"

"Myslím, že ví mnoho takových věcí, že možná ví dokonce i to, kdo ty svazky vzal. Můj otec je přesvědčen, že má skutečně schopnost předvídání."

"Tvůj otec věří v Ústní historii!"

"Všichni, kdo jsou tady, v ni věří. Ústní historie se s Oficiální historií v důležitých věcech nerozchází."

"Proč proti vám Červ nezasáhne?"

Ukázala na svazky pod Kobatovou paží. "Třeba je odpověď v tomhle."

"Nebo ani vy, ani ty šifrované svazky pro něj nepředstavujete hrozbu!" Kobat se nesnažil skrýt svůj hněv. Neměl rád, když ho někdo nutil k rozhodnutí.

"Možná. Řekni mi, proč ses zmínil o Ústní historii."

Kobat znova slyšel v jejím hlase hrozbu.

"Říká se v ní, že Červ není schopen lidských citů."

"To není ten pravý důvod," řekla. "Dostaneš ještě jednu šanci, abys mi řekl pravdu."

Nayla postoupila o dva kroky blíž ke Kobatovi.

"Říkali... říkali mi, abych si prošel Ústní historií, dřív než sem půjdu, že vaši lidé..." pokrčil rameny.

"Že ji zpíváme?"

"Ano."

"Kdo ti to řekl?"

Kobat polkl, vrhl polekaný pohled na Topriho, pak se znova podíval na Sionu.

"Topri?" zeptala se Siona.

"Myslel jsem, že nás tak lépe pochopí," vysvětloval Topri.

"A řekl jsi mu jméno svého vůdce," obvinila ho Siona.

"Už ho znal!" zakváká Topri.

"Které části Ústní historie sis měl zvlášť zopakovat?" zeptala se Siona.

"No... ehm, atreidskou rodovou linii."

"A teď si myslíš, že víš, proč se lidé k mé vzpouře přidávají?"

"Ústní historie přesně dokládá, jak zachází s každým, kdo patří do atreidské linie!" řekl Kobat.

"Trochu nám popustí vodítko a pak si nás přitáhne zpátky?" zeptala se Siona. Její hlas byl klamně bezvýrazný.

"Tak to přece udělal i s tvým vlastním otcem," podotkl Kobat.

"A teď dovoluje mně hrát si na vzpouru?"

"Já jsem jen posel," řekl Kobat. "Když mě zabiješ, kdo doručí tvůj vzkaz?"

"Nebo Červův vzkaz," řekla Siona.

Kobat mlčel.

"Myslím, že nechápeš Ústní historii," řekla Siona. "Taky si myslím, že Červa příliš neznáš a že nerozumíš jeho vzkazům."

Kobat zrudl hněvem. "A co ti zabrání být stejná jako všichni Atreidové, jenom hezky poslušná součást..." Kobat se odmlčel, protože si náhle uvědomil, co v hněvu řekl.

"Další kandidát na funkci blízkého Červova poradce," doplnila Siona. "Přesně jako Duncani Idahové?"

Obrátila se a podívala se na Naylu. Dva pobočníci, Anúk a Taw, zpozorněli, ale Nayla se tvářila nezúčastněně.

Siona jednou kývla na Naylu.

Anúk a Taw se postavili před dveře, jak bylo jejich úkolem. Nayla obešla Sionu a postavila se vedle Topriho.

"Co... co se děje?" zeptal se Topri.

"Chceme znát všechno, co má nějaký význam a co nám bývalý vyslanec může sdělit," vysvětlila Siona.

"Chceme celý vzkaz."

Topri se začal chvět. Kobatovi vyrazil na čele pot. Jednou se podíval na Topriho a pak se znova soustředil na Sionu. Tím jedním pohledem jako by odhrnul závoj, takže Siona nahlédla do pravé podstaty vztahu mezi těmi dvěma.

Usmála se. Jen se jí potvrdilo, co už věděla.

Kobat se ani nepohnul.

"Můžeš začít," pobídla ho Siona.

"Já... co ode mě..."

"Červ ti dal soukromý vzkaz pro tvé pány. Poslechnu si ho."

"Chce... chce další prodloužení svého vozu."

"To znamená, že čeká, že ještě poroste. Co dál?"

"Máme mu poslat velkou zásobu riduliánského krystalového papíru."

"K jakému účelu?"

"Nikdy své požadavky nevysvětluje."

"To zavání věcmi, které odpírá jiným," podotkla.

Kobat hořce odpověděl: "Sám sobě neodpírá nikdy nic!"

"Vyráběli jste pro něj zakázané hračky?"

"Nevím."

Lže, pomyslela si, ale rozhodla se nenaléhat. Stačilo, že se dozvěděla o další puklině v Červově brnění.

"Kdo tě nahradí?" zeptala se Siona.

"Posílají sem neteř Malkyho," odpověděl Kobat. "Možná si pamatujete, že byl -"

"Na Malkyho se pamatujeme," přerušila ho. "Proč se novou vyslankyní stává právě Malkyho neteř?"

"Nevím. Ale bylo to nařizeno ještě dřív, než mě Bož... než mě Červ propustil."

"Jak se jmenuje?"

"Hwi Nori."

"Hwi Nori si budeme pěstovat," řekla Siona. "Ty jsi za pěstování nestál. Tahle Hwi Nori může být jiný případ. Kdy se vracíš na Iks?"

"Okamžitě po Slavnosti, první lodí Gildy."

"Co řekneš svým pánům?"

"O čem?"

"O mém vzkazu!"

"Udělají, co žádáš."

"Já vím. Můžeš jít, bývalý vyslanče Kobate."

Kobat se skoro srazil se strážci u dveří, jak pospíchal, aby už byl pryč. Topri se ho pokusil následovat, ale Nayla ho chytila za paži a přidržela ho. Topri se polekaně podíval na svalnaté tělo Nayly a pak pohlédl na Sionu, která čekala, až se za Kobatem zavřou dveře, a teprve potom promluvila.

"Ten vzkaz nebyl určen jen Iksanům, ale také nám," řekla. "Červ nás vyzývá a sděluje nám pravidla bitvy."

Topri se pokoušel vykroutit z Naylina sevření. "Co si myslíš -"

"Topri!" okřikla ho Siona. "Já mohu také poslat vzkaz. Řekni mému otci, aby Červa informoval, že přijímáme."

Nayla pustila Topriho paži. Topri si ji mnul v místech, kde ho sevřela. "Přece si ne-"

"Zmiz, dokud můžeš, a nikdy se nevracej," řekla Siona.

"Nechceš snad říct, že mě pode-"

"Řekla jsem ti, abys zmizel! Jsi nešikovný, Topri. Většinu svého života jsem strávila ve škole Rybích mluvčích. Ty mě naučily poznat nešikovnost."

"Kobat odjíždí. Co je na tom špatného, že jsem..."

"Nejen že mě znal, věděl i to, co jsem ukradla z Citadely! Ale nevěděl, že po něm pošlu ten balíček na Iks. Tvoje činy mi řekly, že Červ si přeje, abych ty svazky na Iks poslala!"

Topri couvl od Siony ke dveřím. Anúk a Taw ho propustili, otevřeli doširoka dveře. Za ním letěl Sionin hlas.

"A netvrď mi, že s Kobatem o mně a mém balíčku mluvil Červ! Červ neposílá nešikovné vzkazy. Pověz mu, že jsem to řekla!"

Někteří říkají, že nemám svědomí. Jak se mýlí, jak klamou dokonce i sami sebe! Já jsem jediné svědomí, které kdy existovalo. Stejně jako víno si zachovává vůni svého sudu, já si zachovávám esenci své

nejstarší geneze - a to je semeno svědomí. To mě činí svatým. Jsem Bůh, protože jsem jediný, kdo doopravdy zná svou dědičnost!

UKRADENÉ DENÍKY

Inkvizitoři Iksu se shromáždili ve Velkém paláci, aby vyslechli kandidátku na místo vyslance u dvora Pána Leta. Přitom byly zaznamenány následující otázky a odpovědi:

INKVIZITOR: Naznačuješ, že s námi chceš hovořit o pohnutkách Pána Leta. Mluv tedy.

HWI NORI: Vaše Oficiální analýzy nezodpovědí otázky, které položím.

INKVIZITOR: Jaké otázky?

HWI NORI: Ptám se, co vedlo Pána Leta k tomu, aby přijal tuto děsivou přeměnu, toto červí tělo, tuto ztrátu lidství. Naznačujete jen, že to udělal z touhy po moci a dlouhém životě.

INKVIZITOR: Copak to nestačí?

HWI NORI: Ptejte se sami sebe, zda by někdo z vás byl ochoten takto zaplatit za tak bídný zisk?

INKVIZITOR: Řekni nám tedy z výšin své nekonečné moudrosti, proč se podle tebe Pán Leto rozhodl stát červem.

HWI NORI: Pochybuje tu někdo z vás o tom, že je schopen předpovídat budoucnost?

INKVIZITOR: Tak vidíš! Není to dost velký zisk z té přeměny?

HWI NORI: Ale on tu schopnost už měl předtím, stejně jako jeho otec. Ne! Domnívám se, že tu zoufalou možnost zvolil proto, že v naší budoucnosti viděl něco, čemu může zabránit jen taková oběť.

INKVIZITOR: A co podle tebe byla ta podivná věc, kterou v naší budoucnosti viděl?

HWI NORI: Já nevím, ale navrhuji to zjistit.

INKVIZITOR: Ty děláš z tyрана nesobeckého služebníka svého lidu!

HWI NORI: A nebyl to ten nejvýznačnější rys rodu Atreidů, ke kterému také patří?

INKVIZITOR: Oficiální historie tu tvrdí.

HWI NORI: Ústní historie to potvrzuje.

INKVIZITOR: Jaké další dobré vlastnosti ještě přisuzuješ tyranu Červovi?

HWI NORI: Dobré vlastnosti, sirra?

INKVIZITOR: Tak tedy vlastnosti.

HWI NORI: Můj strýc Malky často říkal, že Pán Leto občas prokazuje velkou toleranci vůči některým vybraným společníkům.

INKVIZITOR: Jiné popravuje bez zjevného důvodu.

HWI NORI: Myslím, že důvody tu jsou, a můj strýc Malky si některé z nich vydedukoval.

INKVIZITOR: Řekni nám aspoň jednu takovou dedukci.

HWI NORI: Neohrabané hrozby jeho osobě.

INKVIZITOR: Neohrabané hrozby!

HWI NORI: A netoleruje předstírání. Vzpomeňte si jen na popravy historiků a zničení jejich prací.

INKVIZITOR: Nechce, aby byla známa pravda!

HWI NORI: Řekl strýci Malkymu, že lhali o minulosti. A pamatujte! Kdo by to měl vědět lépe než on? Všichni víme, co má v mysli.

INKVIZITOR: Jaký máme důkaz o tom, že v něm skutečně žijí jeho předkové?

HWI NORI: Do téhle debaty, která nikam nevede, nehodlám zabřednout. Řeknu jen to, že tomu věřím, protože tomu věřil Malky, a ze stejných důvodů jako on.

INKVIZITOR: Četli jsme zprávy tvého strýce a vyložili jsme si je jinak. Malky měl Červa příliš rád.

HWI NORI: Můj strýc ho považoval na nejskvělejšího diplomata v Impériu, za mistra konverzace a odborníka na jakékoli téma, na něž si vzpomenete.

INKVIZITOR: Nemluvil tvůj strýc o Červově brutalitě?

HWI NORI: Můj strýc ho považoval za vrcholně civilizovaného.

INKVIZITOR: Ptal jsem se na brutalitu.

HWI NORI: Je schopen brutality, to ano.

INKVIZITOR: Tvůj strýc se ho obával.

HWI NORI: V Pánu Letovi není ani kousek naivity nebo nevinnosti. Je třeba se ho obávat jen tehdy, když takové rysy předstírá. To říkal můj strýc.

INKVIZITOR: Ano, to byla jeho slova.

HWI NORI: Víc než to! Malky řekl: "Pán Leto má potěšení z překvapivého génia a různorodosti lidstva. Je to můj oblíbený společník."

INKVIZITOR: Když už nám poskytuješ svou svrchovanou moudrost, vylož nám prosím ta slova.

HWI NORI: Nevysmívejte se mi!

INKVIZITOR: Nevysmíváme se. Toužíme po vysvětlení.

HWI NORI: Tato Malkyho slova i mnoho jiných věcí, které napsal přímo mně, napovídají, že Pán Leto vždycky hledá novost a originalitu, ale je si vědom ničivého potenciálu takových věcí. Tomu věřil můj strýc.

INKVIZITOR: Chceš dodat ještě něco k té víře, kterou se svým strýcem sdílíš?

HWI NORI: Nevidím důvod dodávat cokoli k tomu, co už jsem řekla. Mrzí mě, že jsem plýtvala časem Inkvizitorů.

INKVIZITOR: Ale ty jsi neplýtvala naším časem. Potvrzujeme tě jako vyslankyni u dvora Pána Leta, Božského imperátora známého vesmíru.

Musíte si uvědomit, že mám ve svém vědomí k dispozici každou zkušenost známou naší historii. To je zásobárna energie, z které čerpám, když hovořím o mentalitě války. Pokud jste neslyšeli sténání a výkřiky raněných a umírajících, nevíte o válce nic. Já jsem ty výkřiky slyšel tolikrát, že mě pronásledují. Sám jsem křičel uprostřed bitevní spouště. Utrpěl jsem zranění v každé epoše - zranění pěstí a palicí a kamenem, kyjem obrněným ostrými mušlemi i bronzovým nožem, palicí i dělem, šípy a laserpaly a tichým spadem atomového prachu, biologickým napadením, po němž zčerná jazyk a rozpadnou se plíce, prudkým výšlehem plamene a tichou prací pomalu působících jedů... a ještě dalšími věcmi, které nebudu ani líčit! Viděl jsem a zažil jsem je všechny. Těm, kteří se odvažují ptát, proč jedním tak, jak jedním, těm říkám: S mými vzpomínkami nemohu jednat jinak. Nejsem zbabělec a kdysi jsem byl člověk.

UKRADENÉ DENÍKY

V teplé sezóně, kdy satelity ovládající počasí byly nuceny zápasit s větry vanoucími přes velká moře, bylo večer na pokrajích Saríru často vidět déšť. Monea, který se vracel z jedné ze svých pravidelných objížděk po obvodu Citadely, zastihla náhlá sprška. Noc padla ještě dřív, než se dostal pod střechem. Strážkyně z řad Rybích mluvčích mu u jižního portálu pomohla z vlhkého pláště. Byla to mohutná svalnatá žena s hranatým obličejem; takový typ měl Leto ve své strážci nejraději.

"Ty zatracené satelity by měl už konečně dát někdo do pořádku," podotkla, když mu pomáhala z vlhkého pláště.

Moneo jí poděkoval úsečným kývnutím a začal stoupat do svého bytu. Všechny strážkyně z řad Rybích mluvčích znaly nechut' Božského imperátora k vlhkosti, ale nikdo nepochopil tak dobře jako Moneo, proč to vlastně tak je.

To Červ nenávidí vodu, myslel si Moneo. Šaj-hulúd touží po Duně.

U sebe v bytě se Moneo usušil a převlékl do suchých šatů, než sestoupil do krypty. Nemělo cenu Červa dráždit. Teď si potřeboval s Letem nerušeně promluvit, v klidu si pohovořit o nadcházející pouti do Slavnostního města Onn.

Moneo se opíral o stěnu klesajícího výtahu a zavřel oči. Okamžitě se ho zmocnilo vyčerpání. Věděl, že už celé dny pořádně nespál a že v dohledu není žádný pořádný oddech. Záviděl Letovi, že je osvobozen od potřeby spánku. Několik hodin nehlubokého odpočinku za měsíc Božskému imperátorovi zjevně stačilo. Pach krypty a škrbnutí zastavujícího výtahu probralo Monea ze spánku vestoje. Otevřel oči a podíval se na Božského imperátora na voze uprostřed velké haly. Moneo se soustředil a vydal se na známou dlouhou cestu k té strašlivé osobnosti. Jak se dalo čekat, Leto byl úplně bdělý. To bylo aspoň dobré znamení.

Leto slyšel přijíždět výtah a viděl, jak se Moneo probudil. Ten člověk vypadal unaveně, což se ovšem dalo snadno pochopit. Pout' do Onnu byla za dveřmi i se všemi těmi únavnými návštěvníky z jiných planet, rituálem Rybích mluvčích, novými vyslanci, střídáním Imperiální stráže, odchody a jmenováními, a teď do toho hladce namazaného imperiálního soukolí musel navíc zapadnout ten nový ghola Duncan Idaho. Moneo byl zavalen detaily a začínal se na něm projevovat i věk.

Počkejme, počítal Leto, Moneovi bude ten týden, co se vrátíme z Onnu, sto osmnáct let.

Mohl by žít mnohokrát déle, kdyby si vzal koření, ale on to odmítá. Leto neměl nejmenších pochyb proč. Moneo vstoupil do té podivné lidské fáze, kdy toužil po smrti. Zůstával tu jen proto, aby viděl, jak bude Siona uvedena do královských služeb jako příští ředitelka Imperiální společnosti Rybích mluvčích.

Moje hurisky, říkával jim Malky.

A Moneo také věděl, že Leto má v úmyslu křížit Sionu s Duncanem. Je už načase.

Moneo se zastavil dva kroky od vozíku a vzhlédl k Božskému imperátorovi. Něco v jeho pohledu připomnělo Letovi tvář pohanského kněze z terranských časů, vychytralou podřízenost ve známé svatyni.

"Pane, strávil jste mnoho hodin pozorováním toho nového Duncana," začal Moneo. "Provedli Tleilaxané něco s jeho buňkami nebo s jeho psychikou?"

"Je nedotčen."

Moneo zhluboka vzdechl. Nebyla v tom ani stopa potěšení.

"Máš něco proti tomu, že ho chci použít pro chov?" zeptal se Leto.

"Připadá mi divné, že má být zároveň předkem i otcem mých potomků."

"Ale jeho prostřednictvím mohu přímo křížit starší lidskou formu a současné produkty mého genetického programu. Siona je od takového křížení jednadvacet generací vzdálena."

"Stejně nevidím, jaký to má smysl. Duncanové jsou pomalejší a méně ostražití než kterýkoli člen vaší stráže."

"Já nehledám jednoho vydařeného jednotlivce, Moneo. Copak si myslíš, že neznám geometrický postup diktovaný zákony mého genetického programu?"

"Viděl jsem vaši plemennou knihu, Pane."

"To znamená, že víš, že stále sleduji recesivní geny a snažím se je vymýtit. Jde mi o klíčové genetické dominanty."

"A co mutace, Pane?" V Moneově hlase se ozval lstivý podtón, který Leta přiměl, aby se na toho muže upřeně zadíval.

"O tom nebudeme diskutovat, Moneo."

Leto viděl, jak se Moneo znova stáhl do ostražité ulity.

Jak výjimečně citlivě vnímá mé nálady, myslel si. Jsem přesvědčen, že má něco z mých schopností, i když na podvědomé úrovni. Jeho otázka napovídá, že možná dokonce tuší, čeho jsme dosáhli v Sioně.

Aby si to ověřil, řekl Leto: "Je mi jasné, že stále ještě nechápeš, čeho chci dosáhnout svým genetickým programem."

Moneo zazářil: "Můj Pán ví, že se snažím obsáhnout pravidla toho procesu."

"Z dlouhodobého hlediska bývají pravidla jen dočasná, Moneo. Nic takového jako pravidla tvořivosti neexistuje."

"Ale Pane, vy sám přece hovoříte o pravidlech, jimiž se řídí váš genetický program."

"Co jsem ti zrovna teď řekl, Moneo? Snažit se najít pravidla tvořivosti je totéž jako chtít oddělit duši od těla."

"Ale něco se vyvíjí, Pane. Sám to vidím."

Sám to vidí! Drahý Moneo. Je už tak blízko.

"Proč vždycky pátráš po tak nepodstatných detailech, Moneo?"

"Slyšel jsem vás mluvit o transformačním vývoji, Pane. Tak je také nadepsána vaše plemenná kniha. Ale co překvapení..."

"Moneo! Pravidla se přece s každým překvapením mění."

"Pane, copak vy nemáte v úmyslu vylepšit lidské plemeno?"

Leto se na něj zamračil a pomyslel si: Když teď použiji to klíčové slovo, pochopí to? Snad...

"Já jsem šelma, Moneo."

"Šel-" Moneo nadořekl a zavrtěl hlavou. Samozřejmě znal význam toho výrazu, ale samotné slovo ho šokovalo. Dělá si Božský imperátor legraci?

"Šelma, Pane?"

"Šelma vylepšuje plemeno."

"Jak by to bylo možné? To byste nás musel nenávidět, a tomu nevěřím."

"Zklamal jsi mě, Moneo. Proč by šelma měla nenávidět svou kořist?"

"Šelmy zabíjejí, Pane."

"Já zabím, ale nemusím přitom nenávidět. Kořist utiňuje hlad. Kořist je dobrá."

Moneo opatrně pohlédl do Letovy tváře v šedé kápi.

Unikl mi snad příchod Červa? uvažoval Moneo.

Moneo se strachem pátral po znameních. Obrovské tělo se nechvělo, oči se nezastřely, nepotřebné ploutvičky sebou neškubaly.

"Jaký hlad máte vy, Pane?" odvážil se Moneo zeptat.

"Hlad po lidstvu, které dokáže dělat skutečně dlouhodobá rozhodnutí. Víš, co je klíčem k takové schopnosti, Moneo?"

"Říkal jste to mnohokrát, Pane. Je to schopnost změnit názor."

"Změnit, ano. A víš, co myslím slovem dlouhodobá?"

"Pro vás se takové rozhodnutí jistě musí měřit na tisíce let, Pane."

"Moneo, dokonce i mé tisíce let jsou jen okamžikem proti nekonečnu."

"Ale vaše perspektiva musí být jistě jiná než moje, Pane."

"Z pohledu nekonečna je jakkoli definovaná dlouhá doba vlastně krátká."

"To znamená, že vůbec neexistují žádná pravidla, Pane?" V Moneově hlase se ozval náznak hysterie.

Leto se usmál, aby starci ulevil v jeho napětí. "Možná jedno. Krátkodobá rozhodnutí obvykle v dlouhodobé perspektivě selžou."

Moneo nešťastně zavrtěl hlavou. "Ale Pane, vaše perspektiva je..."

"Každému konečnému pozorovateli jednou vyprší čas. Uzavřené systémy neexistují. Dokonce i já jsem jen prodloužená verze konečnosti."

Moneo odvrátil pohled od Letovy tváře a podíval se do dálky, do chodeb mauzolea. Taky tam jednou budu. Zlatá stezka bude možná pokračovat, ale já skončím. To samozřejmě nebylo důležité. Jen Zlatá stezka, jejíž neporušené pokračování viděl, jen ta byla důležitá. Znovu se soustředil na Letu, ale ne na jeho modromodré oči. Skutečně v tom obrovském těle cíhá šelma?

"Ty nechápeš dobře úlohu šelmy," řekl Leto.

Ta slova Monea šokovala, protože byla trochu příliš cítit čtením myšlenek. Pozvedl pohled k Letovým očím.

"Intelektuálně víš, že jednoho dne podlehnu nějakému druhu smrti," pokračoval Leto. "Ale nevěříš tomu."

"Jak můžu věřit něčemu, co nikdy neuvidím?"

Moneo se nikdy necítil osamělejší a vydešenější. Co to Božský imperátor dělá? Přišel jsem si sem promluvit o záležitostech pouti... a dozvědět se, jaké má úmysly se Sionou. Hraje si snad se mnou?

"Pojď si promluvit o Sioně," navrhl Leto.

Zase už mi čte myšlenky!

"Kdy ji budete zkoušet, Pane?" Ta otázka cíhala celou dobu v jeho vědomí, ale teď když ji vyslovil, měl z ní strach.

"Brzo."

"Odpusťte mi, Pane, ale jistě víte, jak moc se bojím o své jediné dítě."

"Tu zkoušku přežili i jiní, Moneo. Ty také."

Moneo polkl, protože si vzpomněl na to, jak mu byla odhalena Zlatá stezka.

"Připravila mě matka. Siona žádnou matku nemá."

"Má Rybí mluvčí. Má tebe."

"Nehody se stávají, Pane."

V Moneových očích se objevily slzy.

Leto se podíval jinam a myslel si: Je rozerván mezi věrností ke mně a láskou k Sioně. Jak palčivé to je, ta

starost o potomstvo. Copak nevidí, že celé lidstvo je moje jediné dítě?

Leto znovu obrátil pozornost k Moneovi a řekl: "Ano, správně podotýkáš, že dokonce i v mém vesmíru se stávají nehody. Nic tě to nenaučilo?"

"Pane, nemohl byste aspoň projednou..."

"Moneo! Nechceš přece, abych delegoval moc na slabého správce."

Moneo o krok ucouvl. "Ne, Pane. To jistě ne."

"Tak věř Sionině síle."

Moneo se narovnal. "Udělám to, co musím."

"Siona si musí uvědomit, jaké jsou její povinnosti coby člena rodu Atreidů."

"Ano, jistě, Pane."

"To je přece naše poslání, Moneo, ne?"

"Já to nepopírám, Pane. Kdy ji představíte novému Duncanovi?"

"Nejdřív zkouška."

Moneo se podíval k chladné podlaze krypty.

Tak často se dívá na podlahu, myslel si Leto. Co tam může vidět? Tisícileté stopy mého vozu? Ale ne - to nahlíží do hlubin, do říše pokladů a záhad, kam, jak předpokládá, brzo vstoupí.

Moneo se znova podíval Letovi do tváře. "Doufám, že jí bude Duncanova společnost vyhovovat, Pane."

"Tím si buď jist. Tleilaxané mi ho dodali v nepokřivené podobě."

"To mě uklidňuje, Pane."

"Nepochybně sis všiml, že tento genotyp je pozoruhodně přitažlivý pro ženy."

"Pozoroval jsem to, Pane."

"V těch něžně pátravých očích, silných rysech a černých kudrnatých vlasech je něco, co téměř spolehlivě zapůsobí na psychiku každé ženy."

"Jak říkáte, Pane."

"Víš, že je teď právě u Rybích mluvčích?"

"Byl jsem informován, Pane."

Leto se usmál. Samozřejmě že Moneo byl informován. "Brzo mi ho přivedou, aby poprvé uviděl Božského imperátora."

"Hovornu jsem prohlédl osobně, Pane. Vše je připraveno."

"Občas si myslím, že mě chceš oslabit, Moneo. Nech aspoň některé detaily na mně."

Moneo se snažil skrýt prudký záchvěv strachu. Uklonil se a couvl. "Ano, Pane, ale některé věci musím udělat."

Obrátil se a spěchal pryč. Teprve když stoupal ve výtahu, uvědomil si, že odešel bez dovolení.

Určitě ví, jak jsem unavený. Odpustí mi to.

Tvůj Pán ví velmi dobře, co máš v srdci. Tvá duše s tebou dnes zúčtuje sama. Nepotřebuji svědky.

Nenasloucháš své duši, ale svému hněvu a vzteku.

PAN LETO KAJÍCŇÍKOVÍ (Z ÚSTNÍ HISTORIE)

Následující shrnutí stavu Impéria v roce 3508 vlády Pána Leta je převzato z Welbecké zkrácené zprávy. Originál je v Kapitulních archivech benegesseritského řádu. Porovnání ukázalo, že vynechané pasáže neubírají tomuto přehledu na přesnosti.

Ve jménu našeho Svatého řádu a neporušeného Sesterstva byla tato zpráva posouzena jako spolehlivá a hodná uložení do kronik naší kapituly.

Sestry Chenoehová a Tawsuoková se bezpečně vrátily z Arrakis a ohlásily, že byla potvrzena poprava devíti historiků, kteří zmizeli v roce 2116 vlády Pána Leta v jeho Citadele. Sestry hlásí, že těchto devět bylo omámeno a pak spáleno na hranicích z jejich vlastních knih. To přesně odpovídá pověstem, které se v té době šířily Impériem. Původ zpráv o té době byl po prozkoumání klasifikován jako vlastní práce Pána Leta.

Sestry Chenoehová a Tawsuoková přinesly rukou psanou zprávu očitého svědka, který uvádí, že když byl Pán Leto dotazován jinými historiky, pátrajícími po osudu svých kolegů, řekl:

"Byli zničeni, protože domýšlivě lhali. Neobávejte se, že můj hněv na vás dopadne pro vaše nevědomé chyby. Nestojím nijak zvlášť o to vytvářet mučedníky. Mučedníci obvykle způsobují dramatické obraty v lidských záležitostech. Drama je jeden z terčů mého lovu. Chvějte se jen tehdy, když tvoříte falešná líčení a pyšně na nich trváte. Teď jděte a opakujte všem, co jsem řekl."

Vnitřní důkazy tohoto rukopisného svědectví určují jako jeho autora Ikonicra, majordoma Pána Leta v roce 2116.

Zvláštní pozornost doporučujeme věnovat způsobu, jakým Pán Leto použil slova lov. To je velmi příznačné v souvislosti s teoriemi prosazovanými Ctihodnou matkou Syaksovou, že totiž Božský imperátor považuje sám sebe za šelmu v přirozeném smyslu slova.

Sestra Chenoehová byla pozvána, aby se spolu s Rybími mluvčími připojila k delegaci, která doprovázela Pána Leta na jedné z jeho nečetných cest. V jedné chvíli byla vyzvána, aby klusala vedle Královského vozu a hovořila přímo s Pánem Letem. Rozhovor reprodukuje takto:

Pán Leto řekl: "Tady na Královské silnici mám občas pocit, že stojím na hradbách a bráním se proti nájezdníkům."

Sestra Chenoehová řekla: "Nikdo tady na vás neútočí, Pane."

Pán Leto řekl: "Vy z Bene Gesseritu mě napadáte ze všech stran. Dokonce i teď se snažíte svést a podplatit mé Rybí mluvčí."

Sestra Chenoehová uvádí, že se v duchu připravila na smrt, ale Pán Leto jen zastavil svůj vůz a podíval se přes ni na svůj doprovod. Uvádí také, že ostatní se zastavili a čekali na silnici s dobře nacvičenou pasivitou, všichni v uctivé vzdálenosti.

Pán Leto řekl: "Tohle je můj malý dav a všechno mi hlásí. Nepopírej mé obvinění."

Sestra Chenoehová řekla: "Nepopírám ho."

Tehdy se na ni Pán Leto podíval a řekl: "Neobávej se o svou osobu. Přeji si, abys o mých slovech podala zprávu v Kapitule."

Sestra Chenoehová uvádí, že pochopila, že Pán Leto ví všechno o ní, o jejím poslání, o jejím zvláštním výcviku v mluvním záznamu, o všem. "Byl jako Ctihodná matka," uvádí. "Nemohla jsem před ním nic skrýt."

Pán Leto jí pak poručil: "Podívej se k mému Slavnostnímu městu a řekni mi, co vidíš."

Sestra Chenoehová se podívala k Onnu a řekla: "Vidím v dálce město. V ranním světle je krásné.

Napravo je váš les. Má v sobě tolik odstínů zeleně, že bych jejich popisem mohla strávit celý den.

Nalevo a všude kolem města jsou domy a zahrady vašich služebníků. Některé vypadají velmi bohaté a některé vypadají velmi chudé."

Pán Leto řekl: "Tu krajinu jsme přeplnili! Stromů jsou celé shluky. Domy, zahrady... V takové krajině se nemůžeš radovat nad novými záhadami."

Sestra Chenoehová se zeptala, povzbuzena ujištěním Pána Leta: "Přeje si Pán skutečně záhady?"

Pán Leto řekl: "V takové krajině není žádná vnější duchovní svoboda. Cožpak to nevidíš? Nemáš žádný volný prostor, s nímž bys mohla splynout. Vše je uzavřeno - dveře, závory, zámky!"

Sestra Chenoehová se zeptala: "Cožpak lidstvo už nepotřebuje soukromí a ochranu?"

Pán Leto odpověděl: "Až se vrátíš, řekni svým Sestrám, že znovu nastolím rozhled. Taková krajina jako tahle tě obrací dovnitř, nutí tvého ducha hledat svobodu ve vlastním nitru. Ale většina lidí není dost silná, aby našla svobodu sama v sobě."

Sestra Chenoehová přislíbila: "Budu vaše slova opakovat přesně, Pane."

Pán Leto pokračoval: "To udělej. A řekni také svým Sestrám, že právě Bene Gesserit by měl nejlépe znát rizika křížení pro jednu určitou vlastnost, rizika snahy o definovaný genetický cíl."

Sestra Chenoehová uvádí, že to byla zjevná náarážka na otce Pána Leta, na Paula Atreida. Povšimněte si, že náš genetický program dospěl ke Kwisatzi Haderachovi o jednu generaci dříve, než se počítalo. Paul Atreides se tím, že se stal Muad'Dibem, vůdcem fremenů, vymkl naší kontrole. Není pochyb o tom, že to byl muž se schopnostmi Ctihodné matky a jinými schopnostmi, za které lidstvo dosud platí velkou daň.

Jak řekl Pán Leto:

"Dostaly jste nečekané. Dostaly jste mne, žolíka, divokou kartu. A já jsem dokázal stvořit Sionu." Pán Leto odmítl upřesnit tuto narážku na dceru svého majordoma Monea. Tato záležitost se dále zkoumá. V dalších otázkách, které jsou předmětem zájmu Kapituly, dodaly naše vyšetřovatelky informace o těchto tématech:

Rybí mluvčí

Ženské jednotky Pána Leta zvolily své delegátky, které se zúčastní Slavnosti desetiletí na Arrakis. Z každé planetární posádky přijedou tři zástupkyně. (Viz přiložený jmenný seznam.) Jako obvykle se nezúčastní žádní dospělí muži, dokonce ani druzi důstojníci Rybích mluvčích. Seznam druhů a manželů se za sledované období změnil jen velmi málo. Připojily jsme nová jména k seznamu spolu s genealogickými informacemi, pokud byly k dispozici. Stojí za povšimnutí, že jen dvě z těchto jmen patří potomkům gholů Duncana Idaha. K používání gholů v genetickém programu nemůžeme dodat nic nového. Během sledovaného období neuspěl ani jediný pokus vytvořit spojení mezi Rybími mluvčími a Bene Gesseritem. Pán Leto i nadále rozšiřuje sídla některých posádek. Také klade stále větší důraz na jiná posílání Rybích mluvčích a menší důraz na jejich úkoly vojenské. To má očekávaný výsledek - mezi místním obyvatelstvem roste obdiv a respekt k posádkám Rybích mluvčích a vděčnost za jejich přítomnost. (Viz přiložený seznam posádek, které byly rozšířeny. Poznámka redaktora: Posádky, kterých se to týká, jsou umístěny pouze na domovských planetách Bene Gesseritu, Iksanů a Tleilaxanů. Dohled nad Kosmickou gildou zvýšen nebyl.)

Kněžstvo

Kromě několika přirozených úmrtí a výměn, které jsou uvedeny v dodatcích, nedošlo k žádným významným změnám. Druhů a důstojníků určených k výkonu rituálních úkonů je stále málo a jejich moc je omezena trvajícím nutností konzultace s Arrakis před jakýmkoli důležitým činem. Ctihodná matka Syaksová i další jsou toho názoru, že náboženský charakter Rybích mluvčích je zvolna potlačován.

Genetický program

Kromě nevysvětlené narážky na Sionu a na náš neúspěch s Letovým otcem nemáme žádný významný dodatek k našemu soustavnému sledování genetického programu Pána Leta. Existují náznaky jisté náhodnosti tohoto plánu, který ještě posilují Pánova prohlášení o genetických cílech, ale nemůžeme si být jisti, že se sestrou Chenoehovou hovořil upřímně. Připomínáme, že se už mnohokrát stalo, že buď lhal, nebo dramaticky a bez varování změnil názor a směr. Pán Leto nám stále zakazuje účast v jeho genetickém programu. Strážkyně z naší posádky Rybích mluvčích tvrdě "vymycují" naše porody, s nimiž nesouhlasí. Pouze nejprísnejší kontrolou dokážeme ve sledovaném období udržet počet Ctihodných matek na stejné úrovni. Naše protesty zůstávají bez odpovědi. Na přímou otázku sestry Chenoehové Pán Leto odpověděl:

"Buďte vděčné za to, co máte."

Toto varování jsme pečlivě zaznamenaly. Poslaly jsme Pánu Letovi uctivý dopis vyjadřující naši vděčnost.

Ekonomika

Kapitula si udržuje solventnost, ale úsporná opatření nemohou být zmíněna. Jako preventivní krok budou zavedena v příštím sledovaném období některá nová opatření. Budou zahrnovat omezení rituálního použití melanže a zvýšení sazeb účtovaných za naše obvyklé služby. Očekáváme, že se během následujících čtyř sledovaných období zdvojnásobí poplatky za vyškolení žen z velkorodů. Tímto vám tedy ukládáme začít připravovat argumenty, jimiž obhájíte zmíněný krok.

Pán Leto odmítl naši žádost o zvýšení přidělu melanže. Neuvedl žádný důvod.

Naše vztahy s Combine Honette Ober Advancer Mercantiles se udržují na rozumném základě. CHOAM

v předchozím období dosáhla regionálního kartelu v hvězdných klenotech. Z tohoto projektu jsme již získaly značné prostředky za své služby poradenské a vyjednávací. Následné zisky z této dohody by měly víc než vyrovnat naše ztráty na Giedi Primě. Investice na Giedi Primě byla odepsána.

Velkorody

Jednatřicet bývalých velkorodů postihla ve sledovaném období ekonomická pohroma. Jen šest z nich si udrželo status malorodu. (Viz příložený seznam.) Tím pokračuje všeobecný trend zaznamenaný v minulém tisíciletí, v jehož průběhu někdejší velkorody ustupovaly do pozadí. Je třeba zaznamenat, že oněch šest, kterým se podařilo odvrátit úplnou katastrofu, mělo velké investice v CHOAM, a že pět z těchto šesti se značně angažovalo v projektu Hvězdné klenoty. Tato jediná výjimka měla diverzifikované portfolio, obsahující i značné investice do starožitných velrybích kůží z Caladanu.

(Naše zásoby rýže pundí se ve sledovaném období zvýšily skoro dvojnásobně na úkor našeho držení velrybích kůží. Důvody tohoto rozhodnutí budou prozkoumány v příštím období.)

Rodinný život

Jak naše pozorovatelky vysledovaly v předchozích dvou tisíciletích, sjednocování rodinného života pokračuje beze změn. Výjimky nejsou překvapivé: Gilda, Rybí mluvčí, královští dvořané, Tvaroví tanečníci z Tleilaxu (kteří dále zůstávají hybridy přes všechny pokusy tento stav změnit), a samozřejmě naše vlastní situace.

Je třeba poznamenat, že podmínky v rodinách jsou navzájem stále podobnější bez ohledu na sídelní planetu, což není možno připsat náhodě. Vidíme, jak se zde vynořuje část obrovského plánu Pána Leta. I nejchudší rodiny jsou dobře živěné, to ano, ale podmínky každodenního života jsou stále statičtější.

Připomínáme výrok Pána Leta, který nám byl hlášen skoro před osmi generacemi:

"Já jsem jediná podívaná, která v Impériu zbyla."

Ctihodná matka Syaksová navrhla teoretické vysvětlení tohoto trendu a mnohé z nás se začínají k této teorii přiklánět. CM Syaksová připisuje Pánu Letovi motivy založené na hydraulickém despotismu. Jak víte, hydraulický despotismus je možný jen tehdy, když podstata nebo podmínka, na níž absolutně závisí život všeobecně, může být ovládána relativně malou a centralizovanou mocí. Koncepce hydraulického despotismu vznikla, když příliv zálivkové vody zvýšil místní populaci na úroveň nutnou k absolutní závislosti. Když byla voda uzavřena, lidé ve velkých počtech umírali.

Tento jev se v lidské historii mnohokrát opakoval, nikoli pouze s vodou a produkty orné půdy, ale také s uhlovodíkovými palivy jako ropa a uhlí, které byly ovládány pomocí potrubí a jiných distribučních sítí.

Jednu dobu, kdy se elektřina rozváděla pouze pomocí složitých sítí vedení natažených po krajině, dokonce i tento zdroj energie hrál roli podmínky hydraulického despotismu.

CM Syaksová soudí, že Pán Leto buduje v Impériu ještě větší závislost na melanži. Stojí za zmínku, že proces stárnutí může být nazván nemocí, jejíž příznaky (i když ne podstatu) léčí melanž. CM Syaksová soudí, že Pán Leto by mohl zajít dokonce tak daleko, že by rozšířil novou nemoc, která by se dala potlačit pouze melanží. I když se to může zdát příliš nadsazené, neměly bychom tuto možnost vylučovat. Staly se už podivnější věci a neměly bychom přehlížet roli syfilidy v rané historii lidstva.

Doprava / Gilda

Trojduhový dopravní systém, kdysi specifický pro Arrakis (to jest pěšky s těžkými náklady na suspensory nadnášených paletách; ve vzduchu v ornitoptérech; mimo planetu v transportérech Gildy), se rozšiřuje na více a více planetách Impéria. Iks je hlavní výjimka.

Přičítáme to částečně planetárnímu úpadku směrem k usedlému a statickému životnímu stylu. A částečně je to pokus napodobovat způsoby života Arrakis. Ne nepodstatnou roli v tom hraje i všeobecná averze vůči iksanským věcem. Tento způsob propagují také Rybí mluvčí, aby si usnadnily práci při udržování pořádku.

Účast Gildy v tomto trendu je podmíněna absolutní závislostí jejích navigátorů na melanži. Pečlivě proto sledujeme společné snahy Gildy a Iksu vyvinout mechanickou náhradu předvídací schopnosti navigátorů. Bez melanže nebo jiného prostředku, který určí trasu maxitrajleru, riskuje každý transsvětelný let Gildy katastrofu. I když nejsme příliš optimistické, pokud jde o tento společný iksansko-gildovní projekt, je to přece jen možnost a budeme o tom podávat zprávy, jak to podmínky umožní.

Božský imperátor

V tělesných charakteristikách Pána Leta jsme zaznamenaly jen malé změny kromě nepatrného prodloužení. Údajná averze k vodě nebyla potvrzena, i když používání vody jako bariéry proti původním písečným červům na Duně je v našich záznamech dobře doloženo, stejně jako vodní smrt, již fremeni zabíjeli malého červa, aby vytvořili melanžovou esenci používanou při jejich orgiích.

Jsou obsáhlé důvody pro to věřit, že Pán Leto zvýšil svůj dohled nad Iksem, možná kvůli projektu Gildy a Iksu. Pokud by totiž pokus uspěl, nepochybně by to snížilo vliv Pána Leta na Impérium.

Dále také s Iksem obchoduje a objednává si náhradní díly pro svůj Královský vůz.

Tleilaxané poslali Pánu Letovi nového gholu Duncana Idaha. To bezpochyby znamená, že předchozí Duncan Idaho je mrtev, i když způsob jeho smrti není znám. Připomínáme předchozí náznaky, že některé z těchto gholů zabil Pán Leto sám.

Stále přibývají náznaky, že Pán Leto používá počítače. Pokud nerespektuje vlastní zákazy a výsledky Služebnického džihádu, mohlo by vlastnictví nepochybného důkazu posílit náš vliv na něj, možná dokonce do té míry, že by přistoupil na některé společné podniky, o nichž jsme již dlouho uvažovaly. Úplná kontrola našeho genetického programu zůstává naší hlavní starostí. Budeme pokračovat ve vyšetřování, ovšem s tímto upozorněním:

Jako při každé předchozí zprávě musíme počítat s věsteckou schopností Pána Leta. Není pochyb o tom, že jeho schopnost předpovídat budoucí události, schopnost silnější, než jakou kdy měl kterýkoli jeho předek, je trvale hlavním prostředkem jeho politiky.

Té nevzdorujeme!

Věříme, že zná každý náš důležitý čin dávno předtím, než k němu dojde. Řídíme se tedy pravidlem, že nebudeme vědomě ohrožovat jeho osobu nebo ty části jeho velkého plánu, které dokážeme rozeznat.

Náš postoj vůči němu je neměnný:

"Řekněte nám, čím vás ohrožujeme, abychom od toho mohly upustit."

A:

"Řekněte nám, jaký je váš velký plán, abychom mohly pomoci."

Ve sledovaném období nám na tyto dvě otázky neposkytl žádné nové odpovědi.

Iksané

Kromě společného projektu Gildy a Iksu není co podstatného hlásit. Iks posílá ke dvoru Pána Leta novou vyslankyni, jistou Hwi Nori, neteř onoho Malkyho, který byl kdysi údajně dobrým společníkem Božského imperátora. Důvod této volby není znám, i když jsou jisté důkazy, že zmíněná Hwi Nori byla zplozena k určitému účelu, možná jako zástupkyně Iksu u dvora. Máme důvod věřit, že Malky byl rovněž geneticky navržen s ohledem na toto oficiální poslání.

Budeme pokračovat ve vyšetřování.

Muzejní fremeni

Tyto degenerované zbytky kdysi hrdých válečníků stále slouží jako náš hlavní zdroj spolehlivých informací o Arrakis. Představují jednu z hlavních rozpočtových položek pro příští sledované období, protože jejich finanční požadavky rostou a my se neodvažujeme vzepřít se jim.

Zajímavé je, že ačkoli jejich životy se jen málo podobají životům jejich předků, jejich předvádění fremenských obřadů a jejich schopnost napodobovat fremenské zvyky zůstávají nedotčeny. To přičítáme

vlivu Rybích mluvčích na fremenský výcvik.

Tleilaxané

Od nového gholy Duncana Idaha neočekáváme žádná překvapení. Tleilaxané jsou dosud značně vyděšeni reakcí Pána Leta na jeden jejich pokus změnit buněčnou podstatu a psychiku originálu. Nedávno obnovil vyslanec z Tleilaxu pokus nalákat nás do společného podniku, jehož údajným účelem by mělo být vytvoření zcela ženské společnosti, v níž by nebylo zapotřebí mužů. Ze zřejmých důvodů, mezi něž patří i nedůvěra ke všemu, co pochází z Tleilaxu, jsme jako obvykle odpověděly zdvořile záporně. Naše vyslankyně na Slavnosti desetiletí o tom Pánu Letovi podají úplnou zprávu.

Postupně předloženo:

Ctihodným matkám Syaksové, Yitobové, Mamulutové, Eksekoskové a Akeliové.

I když se to může zdát divné, velké zápasy, jako je ten, který vidíte vynořovat se ze stránek mých deníků, nejsou vždy viditelné jejich účastníkům. Mnohé závisí na tom, o čem lidé sní v skrytu svých srdcí. Vždycky jsem stejně starostlivě pečoval o formování snů jako o formování činů. Mezi řádky mých deníků vysvítá boj s názorem lidstva na sebe samo - lopotný závod na poli, kde naše nejtemnější minulost může vyvřít z podvědomého zásobníku a stát se událostmi, s nimiž nejen musíme žít, ale s kterými musíme zápasit. Je to mnohohlavá hydra, která tě vždycky napadne ze strany, kde to nečekáš. Modlím se tedy, abyste poté, co jste prošli mou částí Zlaté stezky, už nebyli těmi nevinnými dětmi tančícími na hudbu, kterou nemůžete slyšet.

UKRADENÉ DENÍKY

Nayla těžkým, pravidelným krokem stoupala po točitém schodišti audienčního sálu Božského imperátora v nejvyšším patře jižní věže Citadely. Pokaždé když mījela jihozápadní oblouk věže, kladla jí úzká šterbinovitá okna do cesty zlatý obdélník prachu. Věděla, že střední stěna vedle ní ukrývá výtah iksanské výroby, dost velký na to, aby dopravil mohutné tělo jejího Pána do nejvyššího sálu, a docela jistě postačující k tomu, aby tam dovezl její mnohem menší váhu, ale nevadilo jí, že musí stoupat po schodech. Větrík profukující šterbinovými okny k ní přinášel horký křemenný pach navátého písku. Slunce nízko nad obzorem zažihalo světélka červených nerostných šupinek na vnitřní zdi, jako by tam žhnuly rubínové zápalky. Občas vyhlédla okénkem ven na duny. Ani jednou se však nezastavila, aby obdivovala to, co ji obklopovalo.

"Máš hrdinskou trpělivost, Naylo," řekl jí jednou její Pán.

Vzpomínka na ta slova teď Naylu hrála.

Leto uvnitř ve věži sledoval, jak Nayla stoupá po dlouhých točitých schodech, táhnoucích se spirálovitě kolem iksanské šachty. Její kroky mu přenášel iksanský přístroj, který promítal její čtyřikrát zmenšený obraz do oblasti trojrozměrného ohniska přímo před jeho očima.

Jak přesně se pohybuje, pomyslel si.

Věděl, že ta přesnost pochází z vášnivé prostoty.

Měla na sobě modrou kombinézu Rybích mluvčích a roucho s kápí bez sokola na prsou. Když prošla kolem stanoviště stráží u paty věže, sundala si černou masku, jejíž nošení při těchto osobních návštěvách od ní vyžadoval. Její mohutné, svalnaté tělo se podobalo mnoha jiným z řad jeho stráží, ale její tvář se nepodobala žádné, kterou měl v paměti - byla skoro čtvercová a s tak širokými ústy, až se zdálo, jako by ji ta ústa krájela vedví - tu iluzi vytvářely hluboké vrásky v koutcích. Oči měla světle zelené a nakrátko ostříhané vlasy se podobaly staré slonovině. Čelo ještě zvyšovalo dojem čtvercovosti - bylo skoro ploché a světlé obočí se na něm skoro ztrácelo v porovnání s naléhavými očima. Nos tvořil přímou, rovnou linii, která končila kousek od tenkých rtů.

Když Nayla mluvila, její mohutné čelisti se otevíraly a zavíraly jako u nějakého pravěkého zvířete. Její síla, kterou mimo jednotky Rybích mluvčích znal málokdo, byla legendární. Leto kdysi viděl, jak zvedla

stokilového muže jednou rukou. Její přítomnost na Arrakis původně zařídil bez Moneova zásahu, ačkoli majordom věděl, že Leto své Rybí mluvčí používá jako tajné agentky.

Leto se odvrátil od namáhavě stoupajícího obrazu a pohlédl z velkého okna vedle sebe na poušť táhnoucí se k jihu. Barvy vzdálených skal mu tančily ve vědomí - hnědé, zlaté, temně jantarové. Na jednom vzdáleném výběžku byla růžová čára přesně stejné barvy, jakou má volavčí peří. Volavky už neexistovaly jinde než v Letově paměti, ale mohl tu bledě pastelovou stuhu skály předesíť svému vnitřnímu zraku a bylo to, jako by vyhynulý pták proletěl kolem něj.

Věděl, že výstup už unavuje dokonce i Naylu. Konečně se zastavila, aby si odpočinula, zastavila se dva schody za značkou oznamující tři čtvrtiny výstupu - přesně na stejném místě, na němž se zastavila pokaždé. I to byla součást její přesnosti, jeden z důvodů, proč ji nechal přivést zpátky ze vzdálené posádky na Sepreku.

Kolem okna přeletěl pouštní sokol jen na pár délek křídla od zdi. Pozoroval cosi ve stínu u úpatí Citadely. Leto věděl, že se tam občas objevují malá zvířata. Na obzoru za sokolem uviděl rozmazaný pás mraků.

Jak divné to bylo tomu starému fremenovi v jeho nitru: mraky na Arrakis, déšť, otevřená voda.

Leto připomněl svým vnitřním hlasům: Kromě téhle poslední pouště, mého Saríru, postupovala od prvních dnů mé vlády přeměna Duny v tuto zelenající se Arrakis zcela nemilosrdně.

Vlivu zeměpisu na historii si skoro nikdo nepovšiml, napadlo ho. Lidé si všímají spíš vlivu historie na zeměpis.

Kdo vlastní tuhle řeku? Tohle zelené údolí? Tenhle poloostrov? Tuhle planetu?

Nikdo z nás.

Nayla už zase stoupala, pohled upřený nad sebe na schody, které musí ještě překonat. Leto soustředil své myšlenky na ni.

V mnoha směrech je to ta nejužitečnější pomocnice, jakou jsem kdy měl. Jsem její Bůh. Vyzývá mě bez jediné otázky. I když v žertu napadám její víru, bere to jen jako zkoušku. Ví, že v každé zkoušce obstojí. Když ji poslal do vzpoury a řekl jí, aby Sionu ve všem poslechla, neptala se na nic. Když Nayla pochybovala, dokonce ani když dala svým pochybnostem průchod slovy, stačily jí vlastní myšlenky k obnovení víry... nebo stačily. Poslední zprávy ovšem napovídaly, že Nayla potřebuje Svatou přítomnost, aby znovu nabyla své vnitřní síly

Leto si vzpomínal na svůj první rozhovor s Naylou, kdy se ta žena jen chvěla dychtivostí potěšit.

"I když tě Siona pošle, abys mě zabila, poslechněš. Nikdy se nesmí dozvědět, že mi sloužíš."

"Nikdo vás nemůže zabít, Pane."

"Ale musíš poslouchat Sionu."

"Samozřejmě, Pane. Tak poroučíte."

"Musíš ji poslechnout ve všem."

"Udělám to, Pane."

Další zkouška. Nayla nebere v potaz mé zkoušky. Bere je jako bleší kousnutí. Její Pán poroučí? Nayla poslechně. Nesmím dovolit, aby ten vztah něco změnilo.

Za starých časů by z ní byl báječný šedout, pomyslel si Leto. To byl jeden z důvodů, proč dal Nayle kripel, skutečný kripel, který se zachoval ze sítě Tabr. Patřil jedné ze Stilgarových manželek. Nayla ho nosila ve skrytém pouzdře pod šaty, spíš jako talisman než jako zbraň. Dal jí ho s původním rituálem a překvapilo ho, že ten obřad v něm vyvolal city, jež považoval za dávno pochované.

"Toto je zub šaj-hulúda."

Vztáhl k ní stříbřité ruce s nožem.

"Vezmi jej a staneš se součástí minulosti i budoucnosti. Poskvrň jej a minulost ti nedopřeje budoucnosti."

Nayla přijala nůž, pak pochvu.

"Ponoř ho do krve svého prstu," přikázal Leto.

Nayla poslechla.

"Schovej nůž. Nikdy ho neukládej do pochvy, aniž bys ho ponořila do krve."

Nayla znovu poslechla.

Jak Leto sledoval malý trojrozměrný obrázek blížící se Nayly, smutně vzpomínal na ten starý obřad.

Pokud krispel nebyl zafixován starým fremenským způsobem, stávala se čepel stále křehčí a bezcennější. Uchová si svůj tvar, pokud bude Nayla žít, ale ne o mnoho déle. Odhodil jsem kousek minulosti.

Jak smutné to je, že z šedoutů dávných časů se staly Rybí mluvčí. A pravý krispel byl použit k tomu, aby připoutal služebníci ještě těsněji k jejímu Pánu. Věděl, že se někteří lidé domnívají, že jeho Rybí mluvčí jsou vlastně kněžky - Letova odpověď na Bene Gesserit.

"Vytváří nové náboženství," tvrdí Bene Gesserit.

Nesmysl! Nevytvořil jsem náboženství. Já jsem náboženství!

Nayla vstoupila do místnosti a zastavila se tři kroky od Letova vozu, oči patřičně podřízeně sklopené. Leto, stále ještě zaujat svými vzpomínkami, řekl: "Podívej se na mě, ženo!"

Poslechla.

"Stvořil jsem svatou oplzlost!" řekl. "To náboženství vytvořené kolem mé osoby mě znechucuje!"

"Ano, Pane."

Nayliny zelené oči na pozlacených polštářcích tváří se na něj dívaly bez otázek, bez pochopení, bez potřeby kterékoli z těchto dvou reakcí.

Kdybych ji poslal sbírat hvězdy, půjde a pokusí se o to. Myslí si, že ji zase zkouším. Jsem přesvědčen, že by mě dokázala rozhněvat.

"To odsouzenihodné náboženství by mělo zaniknout se mnou!" vykřikl Leto. "Proč bych měl chtít vypustit na svůj lid nějaké náboženství? Náboženství se rozpadají zevnitř - a Impéria i jednotlivci také! Všechno je to stejné."

"Ano, Pane."

"Náboženství vytvářejí radikály a fanatiky, jako jsi ty!"

"Děkuji, Pane."

Krátkodechý pseudohněv zmizel v hlubinách jeho vzpomínek. Nic nemohlo narušit tvrdou slupku Nayliny víry.

"Topri mi podal zprávu Moneovým prostřednictvím," řekl. "Řekni mi něco o tomhle Toprim."

"Topri je červ."

"Tak přece mezi povstalci říkáš mně, ne?"

"Poslouchám svého Pána ve všem."

Zásah!

"Takže nestojí za to si Topriho pěstovat?" zeptal se Leto.

"Siona ho správně odhadla. Je nešikovný. Říká věci, které ostatní opakují, a odhalí tím, že v tom měl prsty on. Pár vteřin po tom, co Kobat začal mluvit, měla v ruce potvrzení, že je Topri špeh."

Všichni se shodují, dokonce i Moneo, myslel si Leto. Topri není dobrý zvěd.

Ta shoda Leta pobavila. Ty drobné machinace kalily vodu, která pro něj i tak zůstávala křišťálově průhledná. Herci ovšem stále sloužili jeho záměrům.

"Siona tě nepodezřívá?" zeptal se Leto.

"Nejsem nešikovná."

"Víš, proč jsem tě sem zavolał?"

"Abyste zkoušel mou víru."

Ach, Naylo. Jak málo víš o zkouškách.

"Chci tvůj názor na Sionu. Chci ho vidět na tvé tváři a ve tvých pohybech a slyšet ho v tvém hlase," vysvětlil Leto. "Je připravená?"

"Rybí mluvčí ji potřebují, Pane. Proč vy riskujete, že ji ztratíte?"

"Nutit ji k něčemu je nejjistější způsob, jak ztratit to, čeho si na ní nejvíc cením," podotkl Leto. "Musí ke mně přijít se vši svou neporušenou silou."

Nayla sklopila oči. "Jak můj Pán poroučí."

Leto tu odpověď poznal. Byla to Naylina reakce na všechno, čemu nerozuměla.

"Přežije tu zkoušku, Naylo?"

"Podle toho, jak můj Pán tu zkoušku popisuje..." Nayla zvedla pohled k Letově tváři a pokrčila rameny.

"Já nevím, Pane. Jistě je silná. Byla jediná, kdo přežila závod s vlky. Ale ovládá ji nenávisť."

"Celkem přirozeně. Řekni mi, Naylo, co bude dělat s těmi věcmi, které mi ukradla?"

"Copak vás Topri neuvědomil o těch dvou svazcích, které, jak říkají, obsahují Vaše Svatá Slova?"

Je to zvláštní, jak dokáže vyslovit slova s velkými písmeny, napadlo Leto. Promluvil stroze.

"Ano, ano. Iksané mají kopii a Gilda a Sesterstvo na nich už brzo začnou také tvrdě pracovat."

"Co je to za knihu, Pane?"

"Jsou to má slova k mému lidu. Chci, aby se četla. Ale teď chci vědět, co Siona říkala o těch plánech Citadely, které vzala."

"Říká, že pod vaší Citadelou je velký sklad melanže a že mapy odhalí kde."

"Mapy to neodhalí. Bude se podkopávat?"

"Shání si na to iksanské nástroje."

"Iks je nedodá."

"Existuje skutečně taková zásoba koření, Pane?"

"Ano."

"Mluví se o tom, jak je vaše zásoba chráněna, Pane. Prý by byla zničena celá Arrakis, kdyby se někdo pokusil ukrást vaši melanž. Je to pravda?"

"Ano. A to by rozbilo i Impérium. Nic by nepřežilo - ani Gilda, ani Sesterstvo, Iks ani Tleilax, dokonce ani Rybí mluvčí ne."

Otrásla se a řekla: "Nedovolím Sioně, aby se pokusila získat vaše koření."

"Naylo! Prikázal jsem ti, abys Sionu ve všem poslechl. Takhle mi sloužíš?"

"Pane!" Bála se jeho hněvu, ale byla blíž k tomu ztratit víru, než ji kdy viděl. Byla to krize, kterou sám stvořil, a přitom věděl, jak musí skončit. Nayla se pomalu uvolnila. Viděl směr jejích myšlenek, jako kdyby je před ním předestřela zářícími písmeny.

Nejvyšší zkouška!

"Vrátíš se k Sioně a budeš její život chránit svým vlastním," řekl Leto. "To je úkol, který jsem ti dal a který jsi přijala. Proto jsem tě vybral. Proto u sebe nosíš nůž, který patřil do Stilgarovy domácnosti." Pravou rukou sjela ke křispelu uschovanému pod rouchem.

Jak jisté je, myslel si Leto, že zbraň může v člověku vyvolat předvídatelné zákonitosti chování.

Fascinovaně se díval na Naylino strnulé tělo. V očích neměla nic než zbožňování.

Nejvyšší rétorický despotismus... a já jím pohrdám!

"Tak jdi!" vyštěkl.

Nayla se obrátila a prchla z jeho Svaté přítomnosti.

Stojí to za to? uvažoval Leto.

Ale Nayla mu řekla všechno, co potřeboval vědět. Nayla obnovila svou víru a velmi přesně odhalila to, co Leto v Sionině blednoucím obraze odhalit nedokázal. Nayliným instinktům se dá věřit.

Siona dosáhla toho výbušného okamžiku, který vyžadují.

Duncanové vždycky považují za podivné, že si do svých bojových jednotek vybírám ženy, ale moje Rybí mluvčí jsou dočasnou armádou ve všech smyslech toho slova. I když ženy dokážou být divoké a zlé, přece jen se ve svém bojovém zaujetí významně liší od mužů. Kolébka stvoření je zcela předurčuje k tomu, aby se více snažily ochraňovat život. Už prokázaly, že jsou nejlepšími strážci Zlaté stezky. To posilují i svým plánem výcviku. Na čas jsou odloučeny od běžných činností. Dávám jim zvláštní společné zážitky, na které mohou s potěšením vzpomínat po celý zbytek života. Dorůstají ve společnosti svých sester v přípravách na důležitější události. To, co člověk sdílí s jinými v takovém společenství, ho vždycky připravuje na větší události. Jejich dny mezi sestrami pokryje závoj nostalgie a učiní z nich něco jiného, než čím skutečně byly. Takovým způsobem dnešek mění historii. Všichni současníci nežijí vždycky v témže čase. Minulost se pořád mění, ale málokdo si to uvědomuje.

UKRADENÉ DENÍKY

Poté co Leto poslal vzkaz Rybím mluvčím, sestoupil pozdě večer do krypty. Zjistil, že nejlepší je začít rozhovor s novým Duncanem Idahem ve tmavé místnosti, kde ho ghola může nejdřív slyšet, jak popisuje

sám sebe, a pak teprve vidět jeho předčerví tělo. Vedle centrální rotundy krypty byla malá, v černém kameni vytesaná vedlejší místnost, která tomuto požadavku vyhovovala. Byla dost velká, aby se tam Leto vešel i se svým vozem, ale strop byl nízký. Světlo sem dopadalo ze skrytých lumin, které Leto ovládal. Byly tu jen jedny dveře, ale ty se skládaly ze dvou částí - jedna se doširoka otevírala, aby tudy prošel Královský vůz, druhá část byla jen malá brána lidských rozměrů.

Leto vjel se svým vozem do místnosti, upevnil velkou bránu a otevřel malou. Připravil se na tu těžkou zkoušku.

Nuda byla stále větším problémem. Zákonitosti tleilaxanských gholů byly nudně stejné. Jednou Leto vzkázal Tleilaxanům, aby mu už žádné Duncany neposílali, ale oni dobře věděli, že v tomhle ho mohou neposlechnout.

Občas si myslím, že to dělají jen proto, aby ještě existovala nějaká neposlušnost!

Tleilaxané se spoléhali na jednu důležitou věc, o níž věděli, že je chrání v jiných záležitostech.

Přítomnost Duncana těší Paula Atreida ve mně.

Jak to Leto vysvětlil Moneovi v době, kdy byl majordomem v Citadele teprve pár týdnů:

"Duncanové ke mně musejí přijít s větším než jen tleilaxanským výcvikem. Musíš dohlédnout na to, aby moje hurisky Duncany trochu zjemnily a aby zodpověděly některé jejich otázky."

"Které otázky mohou zodpovědět, Pane?"

"Ony vědí."

Moneo se samozřejmě za ta léta dozvěděl o celé proceduře všechno.

Leto slyšel za dveřmi potměšlé místnosti Moneův hlas, pak strážkyni z Rybích mluvčích a pak váhavé, ale výrazné kroky nového gholy.

"Tudy dovnitř," řekl Moneo. "Uvnitř bude tma a my za tebou zavřeme dveře. Zastav se hned za nimi a počkej, až Pán Leto promluví."

"Proč tam bude tma?" V Duncanově hlase bylo slyšet agresi i obavu.

"On ti to vysvětlí."

Duncana vstrčili do místnosti a dveře za ním zapadly.

Leto věděl, co ghola vidí jen stíny mezi stíny a tmou, kde nemůže být ani určen zdroj hlasu. Jako obvykle použil hlas Paula Muad'Diba.

"Těší mě, že tě zase vidím, Duncane."

"Ale já nevidím tebe!"

Idaho byl bojovník a bojovníci útočí. To Leta ujistilo, že ghola je plně obnovený originál. Hra s morálkou, již Tleilaxané budili gholovy předsmrtné vzpomínky, zanechávala v myslích gholů některé nejistoty. Někteří Duncanové byli přesvědčeni, že ohrozili skutečného Paula Muad'Diba. Tenhle tu iluzi choval také.

"Slyším Paulův hlas, ale nevidím ho," ozval se znova Idaho. Nesnažil se skrýt, jak mu to vadí, všechny jeho pocity se ozvaly v jeho hlase.

Proč nějaký Atreides vůbec hraje tuhle hloupou hru? Paul už je dávno, dávno mrtvý a tohle je Leto, nositel Paulových znovuvzkříšených vzpomínek... a vzpomínek mnoha jiných! - jestli se tleilaxanským historkám dá věřit.

"Řekli ti, že jsi poslední z dlouhé řady duplikátů," začal Leto.

"Žádné takové vzpomínky nemám."

Leto rozpoznal v Duncanovi hysterii, jen taktak skrytou furiantstvím válečníka. Ta prokletá tleilaxanská taktika obnovování paměti způsobila obvyklý duševní zmatek. Duncan sem dorazil téměř v šoku a má silné podezření, že zešílel. Leto věděl, že teď bude potřeba nejjemnějších chlácholivých taktik k uklidnění toho chudáka. To bude pro oba citově vyčerpávající.

"Mnoho se změnilo, Duncane," řekl. "Jedna věc se ale nemění. Pořád jsem Atreides."

"Říkají, že tvoje... že vaše tělo je..."

"Ano, to se změnilo."

"Zatracení Tleilaxané! Snažili se mě přinutit zabít někoho, kdo... no, kdo vypadal jako ty. Najednou jsem si vzpomněl, kdo jsem, a byl tam ten... Mohl to být ghola Muad'Diba?"

"Ujist' uji tě, že to byl jen nějaký Tvarový tanečník."

"Vypadal a mluvil přesně jako... Jsi si jis- jste si jistý?"

"Herec, nic víc. Přežil to?"

"Samozřejmě! Tak se ve mně vzbudily vzpomínky. Celou tu šílenou věc mi pak vysvětlili. Je to pravda?"

"Je to pravda, Duncane. Oškliví se mi to, ale povolují to proto, abych si mohl dopřát potěšení z tvé společnosti."

Potenciální oběť vždycky přežije, myslel si Leto. Aspoň pokud jde o ty Duncany, které vidím. Vyskytly se samozřejmě chyby, falešný Paul byl zabit a Duncanové promrháni. Ale vždycky jsou tu další buňky, pečlivě uchované z originálu.

"Co vaše tělo?" zeptal se Idaho.

Muad'Diba už nebylo zapotřebí; Leto zase promluvil svým obvyklým hlasem: "Přijal jsem písečné pstruhy za svou kůži. Od té doby mě mění."

"Proč?"

"Vysvětlím ti to, až bude čas."

"Tleilaxané říkají, že vypadá-te jako písečný červ."

"Co říkaly mé Rybí mluvčí?"

"Říkaly, že jste Bůh. Proč jim říkáte Rybí mluvčí?"

"Stará domýšlivost. První kněžky mluvily ve snech s rybami. Dozvěděly se tak mnoho cenného."

"Jak to víte?"

"Já jsem těmi ženami... a všemi, kdo přišli před nimi a po nich."

Leto slyšel suché polknutí v Idahově hrdle a pak slova: "Už vím, proč ta tma. Dáváš... dáváte mi čas si zvyknout."

"Vždycky ti to rychle myslelo, Duncane."

Kromě okamžiků, kdy ti to myslelo pomalu.

"Jak dlouho už se měníte?"

"Víc než třicet pět století."

"Tak je tedy pravda, co mi říkali Tleilaxané."

"Oni už si málokdy troufnou lhát."

"To je dlouhá doba."

"Velmi dlouhá."

"Tleilaxané mě už... kopírovali hodněkrát?"

"Hodněkrát."

Už je načase, aby ses zeptal kolikrát, Duncane.

"Kolikrát už jsem byl?"

"Nechám tě, aby ses sám podíval na záznamy."

A tak to začíná, myslel si Leto.

Tento rozhovor vždycky Duncany uklidnil, ale podstatě otázky se nedalo uniknout.

"Kolikrát už jsem byl?"

Duncanové nerozlišovali mezi jednotlivými těly, i když gholové stejného druhu si nepředávali mezi sebou žádné společné vzpomínky.

"Pamatuji se na svou smrt," řekl Idaho. "Harkonnenské meče, spousta se jich snažila dostat k tobě a Jessice."

Leto znova použil pro tuto hru hlas Muad'Diba: "Já jsem tam byl, Duncane."

"Jsem náhrada, je to tak?" zeptal se Idaho.

"Je to tak," odpověděl Leto.

"Jak ten druhý... já... chci říct, jak zemřel?"

"Každé tělo se opotřebuje, Duncane. Je to všechno v záznamech."

Leto trpělivě čekal a uvažoval, jak dlouho bude trvat, než uhlazená verze historie přestane tohoto Duncana uspokojovat.

"Jak doopravdy vypadáš... te?" spletl se znovu Idaho. "Jaké je to červí tělo, co mi popisovali Tleilaxané?"

"Jednoho dne z něj budou svého druhu červi. Už teď je proměna hodně pokročilá."

"Co myslíte tím svého druhu?"

"Budou mít víc ganglií. Budou mít vědomí."

"Nemohli bychom rozsvítit? Rád bych tě... vás viděl."

Leto si myšlenkou poručil naladit luminy na reflektory. Místnost zaplavilo jasné světlo. Černé zdi a osvětlení byly uspořádány tak, že Leto byl jasné ozářen a každý viditelný detail byl zřejmý.

Idaho přejel pohledem po tom šedostříbrném těle, povšiml si, že se začínají tvořit červí prstence, vlnivé spoje... zaznamenal i malé výstupky v místech, kde byly kdysi nohy, jeden o něco menší než druhý.

Znova se vrátil pohledem k dobře formovaným pažím a rukám a nakonec k zakuklenému obličejí, jehož růžová pleť se skoro ztrácela v té obrovské mase, jako směšný výstupek na takovém těle.

"No, Duncane," podotkl Leto, "varoval jsem tě."

Idaho beze slova gestem ukázal na předčerví tělo.

Leto položil otázku za něj. "Proč?"

Idaho kývl.

"Jsem pořád Atreides, Duncane, a ujišťuji tě ctí toho jména, že mě k tomu vedly velmi silné důvody."

"Co by mohlo..."

"Včas se to dozvíš."

Idaho jen zavrtěl hlavou.

"Není to příjemné odhalení," vysvětloval Leto. "Je nutné, aby ses nejdříve dozvěděl jiné věci. Věř slovu Atreida."

Naučil se za ta staletí, že podobný apel na Idahovu věrnost všemu atreidskému utlumí okamžitý výtrysk osobních otázek. To zaklínadlo fungovalo i tentokrát.

"Takže mám zase sloužit Atreidovi," podotkl Idaho. "To zní povědomě. Ale je to povědomé?"

"V mnoha směrech ano, starý příteli."

"Starý pro vás, to možná, ale ne pro mě. Jak budu sloužit?"

"Copak ti to moje Rybí mluvčí neřekly?"

"Říkaly, že budu velet vaší elitní gardě, jednotce vybírané z jejich řad. Já tomu nerozumím. Armáda žen?"

"Potřebuji společníka, kterému mohu věřit a který může velet mé gardě. Máš něco proti tomu?"

"Proč ženy?"

"Mezi pohlavími jsou rozdíly v chování, které ženy činí v této roli obzvlášť cennými."

"Neodpovídáte na mou otázku."

"Myslíš, že nejsou dost schopné?"

"Některé vypadají pěkně tvrdě, ale..."

"Jiné na tebe byly, hm, měkčí?"

Idaho se zarděl.

Leto to považoval za okouzující reakci. Duncanové patřili k těm několika málo dnešním lidem, kteří něco takového dokázali. Bylo to pochopitelné, byl to výsledek časné výchovy Duncanů, jejich smyslu pro osobní čest - velmi rytířského.

"Nevím, proč svou ochranu svěřujete ženám," pokračoval Idaho. Krev mu z tváří pomalu ustupovala. Zamračil se na Letu.

"Ale já jsem jim vždycky věřil tak, jako věřím tobě - svěřuji jim i svůj život."

"Před čím vás chrání?"

"Moneo a moje Rybí mluvčí ti vysvětlí situaci."

Idaho přešlápl a zavlnil tělem. Rozhlédl se po malé místnosti, ale nikde se nezastavil pohledem. Pak se prudce, jako by došel k nějakému rozhodnutí, obrátil znova k Letovi.

"Jak vám mám říkat?"

To bylo znamení přijetí, na které Leto čekal. "Bude ti vyhovovat Pán Leto?"

"Ano... můj Pane." Idaho se podíval přímo do Letových fremenských modromodrých očí. "Je pravda, co říkají Rybí mluvčí - že si... pamatujete..."

"Jsme tu všichni, Duncane," promluvil Leto hlasem svého dědečka z otcovy strany a pak dodal:

"Dokonce i ženy tu jsou, Duncane." Byl to hlas Jessiky, Letovy babičky z otcovy strany.

"Dobře je znáš," dodal pak Leto. "A oni znají tebe."

Duncan se zhluboka, přerývaně nadechl. "Na to si budu muset chvíli zvykat."

"Přesně takhle jsem na počátku reagoval já," kývl Leto.

Idaho se nahlas rozesmál a Leta napadlo, že ten chabý vtip si ani tolik nezaslouží, ale neřekl nic.

Konečně Idaho dodal: "Vaše Rybí mluvčí měly za úkol dostat mě do dobré nálady, že?"

"A povedlo se jim to?"

Idaho zkoumal Letovu tvář a rozeznal v ní výrazné atreidské rysy.

"Vy Atreidové jste mě vždycky znali až moc dobře," podotkl Idaho.

"To je lepší," odpověděl Leto. "Začínáš přijímat ten fakt, že já nejsem jen jeden Atreides. Já jsem všichni Atreidové."

"Paul to jednou taky řekl."

"To jsem řekl!" Pokud se dá původní osobnost vyjádřit tónem a přízvukem, promluvil Muad'Dib.

Idaho zalapal po dechu a podíval se ke dveřím.

"Něco jste nám vzal," řekl. "Cítím to. Ty ženy... Moneo..."

My proti tobě, pomyslel si Leto. Duncanové se vždycky postaví na stranu lidí.

Idaho se Letovi znova podíval do tváře. "Co jste nám za to dal?"

"Letův mír v celém Impériu!"

"A jak vidím, všichni jsou ohromně šťastní. Tak šťastní, že potřebujete osobní stráž."

Leto se usmál. "Můj mír je ve skutečnosti vynucený klid. Lidé mají po dlouhou dobu odpor vůči klidu."

"Takže jste nám dal Rybí mluvčí."

"A hierarchii, která se dá bezchybně rozeznat."

"Ženská armáda," zavrčel Idaho.

"Nejvyšší síla svádějící muže," vysvětlil Leto. "Sex byl vždycky nejlepší způsob, jak uklidnit agresivní muže."

"To je jejich úkol?"

"Předcházejí výstřelkům, které by mohly vést k bolestnějšímu násilí."

"A vy je necháte věřit, že jste Bůh. To se mi nelíbí."

"Prokletí svatosti je pro mě stejně urážlivé jako pro tebe!"

Idaho se zamračil. Takovou odpověď nečekal.

"Jakou hru to hraje, Pane Leto?"

"Velmi starou hru, ale podle nových pravidel."

"Podle vašich pravidel!"

"Byl bys raději, kdybych se vrátil zpátky k CHOAM a landsraadu a velkorodům?"

"Tleilaxané říkali, že landsraad už neexistuje. Nedovolujete žádnou samosprávu."

"No dobře, tak bych se mohl vzdát moci ve prospěch Bene Gesseritu. Nebo třeba Iksu nebo Tleilaxu?"

Chtěl bys, abych našel nového barona Harkonnena, aby se zmocnil Impéria? Stačí říct slovo, Duncane, a já abdikuji!"

Pod tou lavinou slov Idaho znovu jen zavrtěl hlavou.

"Ve špatných rukou," pokračoval Leto, "je monolitická centralizovaná moc nebezpečný a nestálý nástroj."

"A vaše ruce jsou ty správné?"

"Jestli moje, tím si nejsem jist, ale řeknu ti, Duncane, že jsem si jist rukama těch, kteří odešli přede mnou. Já je znám."

Idaho se k Letovi otočil zády.

Jak fascinující a hluboce lidské gesto, napadlo Leta. Odmítnutí spojené s přijetím vlastní zranitelnosti.

A promluvil k Idahovi zezadu.

"Celkem správně máš námitky proti tomu, že využívám lidí bez jejich plného vědomí a souhlasu."

Idaho se k Letovi obrátil bokem, pak vzhledl, aby se podíval na tvář v kápi, trochu naklonil hlavu a podíval se mu do modromodrých očí.

Studuje mě, myslel si Leto, ale může mě měřit jen podle tváře.

Atreidové naučili své lidi číst drobné náznaky z tváře a těla a Idaho to uměl dobře, ale bylo na něm vidět, jak si pomalu uvědomuje, že na tohle jeho schopnosti nestačí.

Idaho si odkašlal: "Co bude nejhorší věc, kterou ode mě budete žádat?"

Typický Duncan! pomyslel si Leto. Tohle byla klasika. Idaho poskytne Atreidovi, strážci jeho přísahy, svou věrnost a loajalitu, ale zároveň jasně naznačuje, že nepůjde za osobní meze morálky.

"Budu tě žádat, abys mě nezbytnými prostředky chránil, a budu tě žádat, abys chránil i mé tajemství."

"Jaké tajemství?"

"Že jsem zranitelný."

"Že nejste Bůh?"

"Ne v tom nejvyšším slova smyslu."

"Vaše Rybí mluvčí hovořily o vzbouřencích."

"Existují."

"Proč?"

"Jsou mladí a já jsem je nepřesvědčil, že můj způsob je lepší. Přesvědčit mladé o čemkoli je velmi těžké. Už když se narodí, vědí toho ohromně mnoho."

"Nikdy jsem neslyšel žádného Atreida takhle se ošklibat nad mladými."

"Možná je to tím, že jsem o tolik starší - stařec složený ze starců. A můj úkol je s každou novou generací těžší a těžší."

"Jaký je to úkol?"

"Postupem času to pochopíš."

"Co se stane, když vás zklamu? Vaše Rybí mluvčí mě odstraní?"

"Snažím se nezatěžovat Rybí mluvčí pocitem viny."

"Ale zatížíte mne?"

"Jestliže to přijmeš."

"Když zjistím, že jste horší než Harkonnenové, obrátím se proti vám."

Typický Duncan. Všechno zlo poměřují Harkonneny. Jak málo vědí o zlu.

"Baron polykal celé planety, Duncane. Co může být horšího?" podotkl.

"Polknout Impérium."

"Já jsem těhotný svým Impériem. Zemřu při porodu."

"Kdybych mohl věřit, že..."

"Budeš velet mé gardě?"

"Proč já?"

"Jsi nejlepší."

"Předpokládám, že je to nebezpečná práce. Tak zemřeli moji předchůdci? Při nějaké vaší nebezpečné práci?"

"Někteří z nich ano."

"Kéž bych měl vzpomínky těch ostatních!"

"Nemůžeš je mít a zároveň zůstat originálem."

"Ale chtěl bych se o nich dozvědět aspoň něco."

"Dozvíš se."

"Atreidové tedy pořád potřebují ostrý nůž?"

"Máme úkoly, které může vykonat jen Duncan Idaho."

"Řekl jste... máme..." Idaho polkl, podíval se na dveře a pak zase na Leta.

Leto na něj promluvil tak, jak by to udělal Muad'Dib, ale svým vlastním hlasem.

"Když jsme spolu naposledy stoupali k síci Tabr, měl jsi mou věrnost a já měl tvou. Na tom se nic doopravdy nezměnilo."

"To byl váš otec."

"To jsem byl já!" Velitelský hlas Paula Muad'Diba vycházející z ohromného Letova těla vždycky gholy šokoval.

Idaho zašeptal: "Vy všichni... v tom jediném... těle..." Odmlčel se.

Leto mlčel. Tohle byl okamžik rozhodnutí.

Idaho si konečně dovilil ten bezstarostný úsměv, kterým býval tak dobře znám. "Tak tedy promluví s tím prvním Letem a s Paulem, kteří mě nejlépe znají. Použijte mě dobře, protože jsem vás miloval."

Leto zavřel oči. Taková slova ho vždycky trápila. Věděl, že nejzranitelnější je právě láskou. Moneo, který naslouchal, mu přišel na pomoc. Vstoupil a řekl: "Pane, mám odvést Duncana Idaha k strážím, kterým bude velet?"

"Ano." Víc než to jediné slovo ze sebe Leto nevypravil.

Moneo vzal Idaha za paži a odváděl ho pryč.

Dobrý Moneo, myslel si Leto. Tak dobrý! Zná mě dokonale, ale už jsem se vzdal naděje, že mě někdy pochopí.

Znám všechno zlo svých předků, protože jsem sám těmi lidmi. Je to krajně citlivá rovnováha. Víím, že jen málokdo z vás, kdo čtete tato slova, uvažoval někdy o svých předcích tímto způsobem. Nenapadlo vás, že vaši předkové přežili a že samo přežití občas vyžadovalo krutá rozhodnutí, nelidskou brutalitu, kterou se civilizovaný člověk tak tvrdě snaží potlačit? Jakou cenu zaplatíte za to potlačení? Přijmete vlastní vyhubení?

UKRADENÉ DENÍKY

Když se Idaho oblékal do svého prvního rána ve službě velitele Rybích mluvčích, snažil se zapomenout na ošklivý sen. Vzbudil se z něj dvakrát a v obou případech pak vyšel na balkon a díval se na hvězdy, hlavu stále plnou toho snu.

Ženy... ženy beze zbraní a v černé zbroji... ženoucí se na něho s tím hrubým, bezmyšlenkovitým řevem davu... hrozící pěsti mokřými čerstvou krví... a jak se na něj vrhly, jejich ústa se otevřela a objevily se v nich strašlivé tesáky!

V té chvíli se probudil.

Ranní světlo příliš nerozptýlilo následky té noční mûry.

Dali mu pokoj v severní věži. Z balkonu byl výhled přes duny ke skalám v dálce. U jejich úpatí bylo cosi, co vypadalo jako domky z nepálených cihel.

Idaho si zapínal uniformu a díval se na tu scénu.

Proč si Leto do své armády vybírá jen ženy?

Několik hezkých Rybích mluvčích nabídlo novému veliteli, že s ním stráví noc, ale Idaho je odmítl.

To se k Atreidům nehodilo, používat sex jako přesvědčovací prostředek!

Podíval se na svůj oděv: na černou uniformu se zlatým lemováním, s červeným sokolem na levé straně hrudi. Aspoň to bylo povědomé. Žádné odznaky hodnosti.

"Znají tvou tvář," vysvětlil Moneo.

Podivný mrňousek, tenhle Moneo.

Ta myšlenka Idaha probudila. Vzpomínka mu řekla, že Moneo není nijak malý. Velmi se ovládá, to ano, ale menší než já není. Moneo ale vypadal, jako by se stáhl do sebe... jako by sbíral síly.

Idaho se rozhlédl po pokoji - přepychovém a se vším možným pohodlím - měkké polštáře, přístroje skryté za panely tmavého leštěného dřeva. Koupelna byla luxusní záležitost s pastelově modrými kachlíky a kombinovanou vanou a sprchou, v níž by se mohlo naráz koupat aspoň šest lidí. Celé to místo nabádalo k nestřídmosti. Bylo to místo, kde se smysly mohly ponořit do rozkoší, na něž se pamatoval.

"Chytré," zašeptal Idaho.

Někdo lehce zaklepal na dveře a ženský hlas řekl: "Veliteli? Je tady Moneo."

Idaho pohlédl na sluncem spálené barvy skal v dálce.

"Veliteli?" tentokrát byl hlas o něco silnější.

"Dále," zvolal Idaho.

Moneo vstoupil a zavřel za sebou dveře. Měl na sobě křídově bílé kalhoty a halenu, které nutily soustředit se pohledem na jeho tvář. Moneo se rozhlédl po pokoji.

"Tak sem tě tedy daly. Ztracené ženské! Myslím, že k tobě chtěly být co nejmilejší, ale měly by mít rozum."

"Jak víš, co mám rád?" chtěl vědět Idaho. Ale už když to říkal, uvědomil si, že je to pošetilá otázka.

Nejsem první Duncan Idaho, kterého tenhle Moneo viděl.

Moneo se jen usmál a pokrčil rameny.

"Nechtěl jsem tě urazit, veliteli. Necháš si tedy tenhle byt?"

"Líbí se mi výhled odtud."

"Ale ne to zařízení." Bylo to konstatování, ne otázka.

"To se dá změnit," podotkl Idaho.

"Postarám se o to."

"Předpokládám, že mi jdeš vysvětlit, jaké jsou moje povinnosti."

"Pokud bude v mých silách. Chápu, že ti zpočátku musí všechno připadat divné. Tahle civilizace se značně liší od té, kterou jsi znal."

"To vidím. Jak zemřel můj... předchůdce?"

Moneo pokrčil rameny. Zřejmě to bylo jeho oblíbené gesto, ale nebylo v něm nic sebepohrdavého.

"Nebyl dost rychlý, aby se vyhnul následkům jistého svého rozhodnutí," řekl Moneo.

"Konkrétně?"

Moneo povzdechl. Duncanové byli vždycky takoví - pořád chtěli všechno vědět.

"Vzpouřila ho zabila. Chceš vědět detaily?"

"Byly by mi užitečné?"

"Ne."

"Budu ještě dnes chtít podrobnou zprávu o té vzpouře, ale nejdřív mi řekni: proč nejsou v Letově armádě žádní muži?"

"Má tebe."

"Víš, jak to myslím."

"Má o armádách takovou zvláštní teorii. Mnohokrát jsem s ním o ní diskutoval. Ale nechceš se napřed nasnídat, než ti to vysvětlím?"

"A nemůžeme to udělat zároveň?"

Moneo se obrátil ke dveřím a zavolal jediné slovo: "Ted'!"

Účinek byl okamžitý a Idaho fascinoval. Do místnosti vběhla skupina mladých Rybích mluvčích. Dvě z nich vytáhly za jedním panelem skládací stůl a židle a umístily je na balkoně. Další prostřely pro dva. Ještě jiné přinášely jídlo - čerstvé ovoce, teplé rohlíky a kouřící nápoj, který slabě voněl kořením a kofeinem. Všechno to udělaly tak rychle, tiše a účelně, že bylo jasné, že mají dlouhou praxi. Odešly stejně jako přišly - beze slova.

Idaho se posadil proti Moneovi ke stolu ani ne minutu poté, co to zvláštní divadlo začalo.

"Takhle je to každé ráno?" zeptal se.

"Jen když si to budeš přát."

Idaho ochutnal nápoj: byla to melanzová káva. Poznal i ovoce, měkký caladanský meloun zvaný paradan.

Můj nejoblíbenější.

"Znáte mě dost dobře," řekl Idaho.

Moneo se usmál. "Máme už nějakou praxi. A teď ke tvé otázce."

"A k Letově podivné teorii."

"Ano. Říká, že výhradně mužská armáda je příliš nebezpečná pro svou civilní základnu."

"To je přece bláznovství! Bez armády by nebyla žádná..."

"Já ten argument znám. Ale on tvrdí, že mužská armáda byla přežitek štítové funkce svěřované v prehistorické tlupě mužům, kteří neplodili děti. Říká, že je zvláštní, jak to byli bez výjimky starší muži, kdo posílal mladší muže do bitvy."

"Co je to štítová funkce?"

"To jsou ti, kteří vždycky byli na nebezpečném okraji a chránili jádro tlupy, plodné muže, ženy a mladé. Byli to ti, kdo se vždycky první setkali s dravcem."

"A jaké nebezpečí v tom je pro... civilisty?"

Idaho si vzal kousek melounu a zjistil, že je dokonale dozrálý.

"Pán Leto říká, že když mužská armáda neměla vnějšího nepřítele, obrátila se vždycky proti vlastním lidem. Vždycky."

"Zápasili o ženy?"

"Snad. Ale zjevně si nemyslí, že to bylo takhle jednoduché."

"Mně to nepřipadá jako podivná teorie."

"Neslyšel jsi ji ještě celou."

"Ještě je něco dalšího?"

"Ano, je. Tvrdí také, že mužská armáda měla vždycky silný sklon k homosexuálním aktivitám."

Idaho se na Monea zamračil: "Nikdy jsem..."

"Samozřejmě že ne. Mluví o sublimaci, o energii odvedené do jiných kanálů a o podobných věcech."

"Jakých podobných?" Idaho zuřil nad tím, co považoval za útok na sebe jako na muže.

"Adolescentní postoje, mezi námi chlapy, žerty určené jen k tomu, aby působily bolest, loajalita jen ke kamarádům ze stejné party... tyhle věci."

Idaho promluvil chladně. "Co si o tom myslíš ty?"

"Vzpomínám si -" Moneo se obrátil a pokračoval s pohledem upřeným ven do pouště, "- na něco, co jednou řekl a o čem jsem přesvědčen, že je to pravda. On sám je každým vojákem, který kdy v lidských dějinách byl. Nabídl mi, že mi předvede sérii příkladů - slavné vojáky, kteří ustrnuli ve stadiu adolescence. Odmítl jsem tu nabídku. Četl jsem pečlivě historii a toho rysu jsem si všiml sám."

Moneo se obrátil a podíval se Idahovi přímo do očí.

"Uvažuj o tom, veliteli."

Idaho byl hrdý na to, že umí být sám k sobě upřímný, a tohle ho zasáhlo. Kult mládí a adolescence, zachovávaný ve vojsku? Na tom něco bylo. I on měl takové zkušenosti...

Moneo kývl. "Homosexuál, latentní nebo jiný, který v tomto stavu zůstává z důvodů, jež by se daly nazvat čistě psychologickými, má sklon libovat si v jednání působícím bolest - sám ho vyhledává a sám se tak chová k jiným. Pán Leto říká, že to má kořeny testovacím chování prehistorické tlupy."

"Ty mu věříš?"

"Ano."

Idaho si vzal kousek melounu. Už ztratil tu sladkou chuť. Polkl a odložil lžíci.

"O tom budu muset přemýšlet," řekl.

"Samozřejmě."

"Ty nejíš," podotkl Idaho.

"Vzbudil jsem se před úsvitem a už jsem jedl." Moneo ukázal na svůj talíř. "Ty ženské se mě soustavně snaží uvádět v pokušení."

"Uspějí vůbec někdy?"

"Občas."

"Máš pravdu. Ta teorie mi připadá podivná. Je na ní ještě něco?"

"No, říká, že když mužská armáda prolomí adolescentní a homosexuální zábrany, pak především znásilňuje. Znásilnění často končí vraždou, a to není sebezáchovné jednání."

Idaho se zamračil.

Přes Moneovu tvář přelétl drobný úsměv. "Pán Leto říká, že za tvých časů jen atreidská kázeň a morální zábrany předešly některým nejhorším výstřelkům."

Idaho zhluboka povzdechl.

Moneo se pohodlně opřel a vzpomněl si, jak Božský imperátor jednou řekl: "Bez ohledu na to, jak mnoho se tážeme po pravdě, je sebeuvědomění často nepříjemné. Mluvčí pravdy nejsme nijak příznivě nakloněni."

"Zatracení Atreidové!" ulevil si Idaho.

"Já jsem také Atreides," podotkl Moneo.

"Cože?" Idaho byl šokován.

"Jeho genetický program," vysvětlil Moneo. "O tom se Tleilaxané určitě zmínili. Pocházím v přímé linii ze spojení mezi jeho sestrou a Hárk al-Adou."

Idaho se k němu naklonil. "Tak mi řekni, Atreide, proč jsou ženy lepší vojáci než muži?"

"Snáz dospějí."

Idaho zmateně zavrtěl hlavou.

"Mají ohromný fyzický způsob, jak přejít od adolescence k dospělosti," pokračoval Moneo. "Jak říká

Pán Leto: Nos v sobě devět měsíců dítě a změní tě to."

Idaho se narovnal. "Co on o tom ví?"

Moneo se na něj jen díval a Idaho si uvědomil, kolik životů v sobě Leto má - mužských i ženských.

Moneo si toho všiml a vzpomněl si na jednu poznámku Božského imperátora: "Tvá slova ho poznamenají tak, že pak vypadá, jak si přeješ, aby vypadal."

Když bylo i nadále ticho, Moneo si odkašlal. Nakonec řekl: "Nesmírnost vzpomínek Pána Leta mi také brávala řeč."

"Je k nám upřímný?" zeptal se Idaho.

"Já mu věřím."

"Ale dělá tolik... chci říct, vezmi si jen ten genetický program. Jak dlouho to už trvá?"

"Od samého začátku. Od prvního dne, co ho odebral Bene Gesseritu."

"A čeho tím chce dosáhnout?"

"Taky bych to rád věděl."

"Ale ty jsi přece..."

"Atreides a jeho první pobočník, ano."

"Nepřesvědčil jsi mě, že je ženská armáda nejlepší."

"Zajišťuj pokračování rodu."

Idahův hněv si konečně našel terč. "Tak to jsem tedy dělal tu první noc - oplodňoval?"

"Možná. Rybí mluvčí nepodnikají žádná opatření proti otěhotnění."

"Sakra! Já přece nejsem zvíře, které může stěhovat ze stáje do stáje jako... jako..."

"Jako chovného hřebce?"

"Ano!"

"Ale Pán Leto odmítá používat tleilaxanský způsob genových manipulací a umělého oplodnění."

"Co mají Tleilaxané společného s..."

"Jsou odstrašující příklad. Jejich Tvaroví tanečníci jsou hybridi, mají blíž k nějaké zvířecí kolonii než k lidem."

"Ti druzí... ty verze mně... používal některé z nich pro chov?"

"Některé. Máš potomky."

"Koho?"

"Já jsem jeden z nich."

Idaho se Moneovi díval do očí, náhle ztracen v té spleti příbuzenských vztahů. Idaho si uvědomil, že ten příbuzenský vztah prostě nedokáže pochopit. Moneo byl přece zjevně o tolik starší než... Ale já jsem... Kdo z nich je vlastně starší? Kdo je předek a kdo potomek?

"Občas s tím taky mám potíže," uklidňoval ho Moneo. "Jestli ti to pomůže, tak mě Pán Leto ujišťuje, že nejsi můj potomek, rozhodně ne v obvyklém smyslu. Ale možná budeš otcem některých mých potomků." Idaho zavrtěl hlavou.

"Občas mívám dojem, že jen sám Božský imperátor to dokáže pochopit," pokračoval Moneo.

"To je další věc!" ozval se Idaho. "To jeho božství."

"Pán Leto tvrdí, že stvořil svatou oplzlost."

Takovou odpověď Duncan neočekával. A co jsem čekal? Obranu Pána Leta?

"Svatou oplzlost," opakoval Moneo. Ta slova mu z jazyku splynula takovým tónem, jako by v nich nacházel potěšení.

Idaho se na Monea pátravě zadíval. On svého Božského imperátora nenávidí! Ne... on se ho bojí. Ale člověk přece vždycky nenávidí ty, jichž se bojí.

"Proč v něj věříš?" zeptal se Idaho.

"Ptáš se, jestli sdílím běžné náboženství?"

"Ne! On ano?"

"Myslím, že ano."

"Proč? Proč si to myslíš?"

"Protože říká, že už nechce stvořit žádné Tvarové tanečníky. Trvá na tom, aby se lidé, kteří jsou spáření, rozmnožovali tak, jak to vždycky dělali."

"Co s tím sakra má společného on?"

"Ptal ses mě, v co věří. Myslím, že věří v náhodu. Je to jeho bůh."

"To je předsudek!"

"Vzhledem k situaci Impéria velmi odvážný předsudek."

Idaho se na Monea zamračil: "Vy zatracení Atreidové," zavrčel. "Vy se odvážíte všeho!"

Moneo si všiml, že v Idahoově hlase se mísila nechut' s obdivem.

Duncanové vždycky začínají takhle.

Jaký je největší rozdíl mezi námi, mezi vámi a mnou? Už ho sami znáte. Jsou to ty zděděné vzpomínky.

Ty své jsem získal s plným, jasným uvědoměním. Ty vaše pracují na vaší odvrácené straně. Někteří je nazývají instinktem nebo osudem. Vzpomínky mají svůj vliv na každého z nás - na to, co si myslíme, i na to, co děláme. Myslíte si, že jste vůči takovým vlivům imunní? Já jsem Galileo. Stojím zde a říkám vám:

"A přece se točí!" To, co se točí, může svou sílu prokazovat takovým způsobem, jakému se žádný smrtelník nikdy dřív neodvážil postavit. Já jsem tu proto, abych se toho odvážil.

UKRADENÉ DENÍKY

"Když byla dítě, dívala se na mě, pamatuješ? Když si Siona myslela, že to nevím, sledovala mě jako pouštní sokol kroužící nad doupětem své kořisti. Sám ses o tom zmínil."

Leto se při řeči převálil na voze o čtvrt kruhu. Tím se jeho tvář přiblížila k Moneovi, který klusal vedle vozu.

Na pouštní silnici, která sledovala vysoké umělé pohoří vedoucí od Citadely přes Sarír k Slavnostnímu městu, se začínalo rozednívat. Cesta vedla pouští přímo jako napjatá struna až k tomuto místu, kde se širokým obloukem stáčela a nořila do terasovitých soutěsek a za nimi pak překračovala řeku Idaho. Ve vzduchu bylo cítit mlhu z řeky, která se pěníla v dálce, ale Leto otevřel kryt uzavírající přední část vozu. Jeho červí já se tou vlhkostí zachvělo neurčitým nepříjemným pocitem, ale mlha s sebou přinášela sladkou vůni pouštních rostlin a jeho lidské nozdry si ji vychutnávaly. Příkázal svému průvodu zastavit.

"Proč zastavujeme, Pane?" zeptal se Moneo.

Žádná odpověď. Vůz zaskřípal, jak prohnul své mohutné tělo do oblouku, zvedl hlavu a rozhlédl se přes Zapovězený les až ke Kynesovu moři, které se stříbřitě blyštělo daleko vpravo. Obrátil se doleva, kde v ranním slunci ležely zbytky Štítového valu jako nízký klikatý stín. Hřeben byl zvýšen skoro o dva tisíce metrů, aby obklopil Sarír a omezil příliv vlhkého vzduchu. Ze své výšky viděl Leto vzdálený výklenek, kde nechal postavit Slavnostní město Onn.

"Zastavujeme, protože se mi zachtělo," řekl konečně.

"Neměli bychom překročit most, než si odpočineme?" zeptal se Moneo.

"Já neodpočívám."

Leto se díval před sebe. Po sérii zákrutů, které odtud byly viditelné jen jako klikatící se stín, pokračovala cesta po vysokém, vzhledem mostě, zanořila se opět do vyrovnávací soutěsky a pomalu se svažovala k městu, které odtud vypadalo jako drůza lesknoucích se krystalů.

"Duncan je nějaký přešlý," promluvil znovu Leto. "Vedl jsi s ním už ten svůj dlouhý rozhovor?"

"Přesně jak jste si přál, Pane."

"Je to teprve čtyři dny," přemítal Leto. "Často jim trvá dlouho, než se vzpamatují."

"Hodně se stará o vaši stráž, Pane. Včera byli zase venku dlouho do noci."

"Duncanové se neradi procházejí venku. Přemýšlejí o všech těch věcech, s jejichž pomocí by bylo možné nás napadnout."

"Já vím, Pane."

Leto se obrátil a podíval se přímo na Monea. Majordom si přes bílou uniformu oblékl zelený plášť. Stál vedle otevřeného krytu vozu, přesně na místě, které mu při podobných výletech vykazovala povinnost.

"Jsi velmi svědomitý, Moneo," řekl Leto.

"Díky, Pane."

Stráža a dvořané se drželi v uctivé vzdálenosti od vozu. Většina se snažila, aby to ani náhodou nevypadalo, že se snad pokoušejí Leta a Monea poslouchat. Idaho ne. Umístil část Královských stráží

do vějře po obou stranách vozu. Sám stál a díval se na vůz. Měl na sobě černou uniformu s bílými lemy - Moneo říkal, že je to dar od Rybích mluvčích.

"Tenhle se jim moc líbí. V tom, co dělá, je skutečně dobrý."

"A co dělá, Moneo?"

"Přece chrání vaši osobu, Pane."

Ženy ze stráže měly na sobě přiléhavé zelené uniformy s červeným atreidským sokolem na levé straně prsou.

"Pozorně ho sledují," podotkl Leto.

"Ano. Učí je signály rukou. Říká, že je to atreidský zvyk."

"To je samozřejmě pravda. Rád bych věděl, proč to ten před ním nedělal."

"Pane, jestli to nevíte vy..."

"Žertuji, Moneo. Ten předchozí Duncan se necítil ohrožený, dokud nebylo příliš pozdě. Přijal tenhle tvoje vysvětlení?"

"Podle toho, co vím, ano. Ve vašich službách se uvedl velmi dobře."

"Proč má u sebe jen ten nůž za pasem?"

"Ženy ho přesvědčily, že laserpaly by měli mít jen ti, kdo prošli speciálním výcvikem."

"Tvoje opatrnost je bezpředmětná, Moneo. Řekni ženám, že je ještě příliš brzo, než abychom se museli začít tohohle Duncana bát."

"Jak můj Pán poroučí."

Letovi bylo jasné, že jeho nový Duncan Idaho nemá z přítomnosti dvořanů žádné potěšení. Stál velký kus od nich. Většina z nich byli státní úředníci. Měli na sobě své nejlepší a nejbarevnější šaty - vždyť se dnes mohli předvádět ve své plné moci a v přítomnosti Božského imperátora. Leto věděl, jak pošetílí se dvořané musejí Idahovi jevit. Ale pamatoval se na mnohem pošetilejší fintilství a myslel si, že tahle dnešní přehlídka je proti tomu podstatné zlepšení.

"Představil jsi ho Sioně?" zeptal se Leto.

Při zmínce o Sioně se Moneo zamračil.

"Uklidni se," chlácholil ho Leto. "I když mě špehovala, měl jsem ji moc rád."

"Cítím v ní nebezpečí, Pane. Občas mám pocit, že zná moje nejtajnější myšlenky."

"Moudré dítě zná svého otce."

"Já nežertuji, Pane."

"Ano, já vím. Všiml sis, že Duncan začíná být netrpělivý?"

"Prohledali cestu skoro až k mostu," odpověděl Moneo.

"Co našli?"

"Totéž co já - nové muzejní fremeny."

"Další petice?"

"Nehněvejte se, Pane."

Leto se znovu podíval před sebe. To, že se musel vystavit venkovnímu vzduchu, ta dlouhá a důstojná cesta se všemi rituálními požadavky, které měly uspokojit Rybí mluvčí, to všechno Letovi vadilo. A teď ještě další petice!

Idaho vykročil vpřed a zastavil se těsně za Moneem.

V Idahových pohybech bylo něco hroživého. Takhle brzo? To snad ne, pomyslel si Leto.

"Proč jsme zastavili, Pane?" zeptal se Idaho.

"Často se tady zastavuji."

To byla pravda. Otočil se a pohlédl až na druhou stranu řeky, za pohádkový most. Cesta se vinula dolů do Zapovězeného lesa a pak dál přes pole kolem řeky. Leto se tu často zastavoval, aby se podíval na východ slunce. Ale dnes v tom známém pohledu, ve způsobu, jakým ho zalévalo sluneční světlo, bylo cosi, co v Letovi probudilo dávné vzpomínky.

Pole Královských plantáží se za lesem táhla do dále, a když se slunce zvedlo nad obzor, rozzářilo jasným zlatem obilí vlnící se ve větru. Obilí připomnělo Letovi písek, nekonečné duny, které se kdysi táhly právě v těchto místech.

A znovu se potáhnou.

Obilí nemělo přesně tu jantarově křemičitou barvu pouště, kterou si pamatoval. Leto se obrátil zpátky a podíval se na vzdálený, skalami obklopený Sarír, jeho útočiště minulosti. Barvy se výrazně lišily. Ale i tak, když se znova podíval ke Slavnostnímu městu, cítil bolest, jak jeho mnohá srdce znova procházela pomalou proměnou v něco naprosto cizího.

Proč mě zrovna tohle ráno nutí přemýšlet o mé ztracené lidskosti? uvažoval Leto.

Věděl, že z celého královského průvodu, který v té chvíli hleděl na obilná pole a les, jedině on dokáže o té úrodné krajině uvažovat jako o bahr bela ma, oceánu bez vody.

"Duncane," řekl Leto, "vidíš tu krajinu mezi námi a městem? To byl Tanzerouft."

"Země hrůzy?" Duncan prozradil své překvapení rychlým pohledem k Onnu a zpět.

"Ano. To byl bahr bela ma," přikývl Leto. "Už víc než tři tisíce let je schovaný pod kobercem z rostlin. Ze všech lidí, kteří dnes žijí na Arrakis, jen my dva jsme viděli původní poušť."

Idaho se podíval k Onnu. "Kde je Štítový val?" zeptal se.

"Muad'Dibova průrva je támhle, přesně na tom místě, kde jsme postavili město."

"Ta řada malých kopečků, to byl Štítový val? Co se s ním stalo?"

"Stojíš na něm."

Idaho vzhlédl k Letovi, pak se podíval na cestu a kolem sebe.

"Pane, budeme pokračovat?" zeptal se Moneo.

Moneo, s tím budíkem, co mu tiká v hlavě, je ve službě nedocenitelný, pomyslel si Leto. Bylo potřeba přijmout důležité návštěvníky a na programu byly i další podstatné věci. Tlačil ho čas. A kromě toho Moneo neměl rád, když si jeho Božský imperátor povídal s Duncany o starých dobách.

Leto si najednou uvědomil, že se tu zastavil na mnohem déle než kdy předtím. Dvořanům a strážím bylo po tom běhu v chladném ranním vzduchu zima. Někteří si vybrali oblečení spíš s ohledem na to, aby se ukázali, než aby je chránilo.

Na druhou stranu předvádění se může být jistou formou ochrany, napadlo Leta.

"Byly tu duny," podotkl Idaho.

"Celé tisíce kilometrů," přisvědčil Leto.

Moneo znepokojeně uvažoval. Zamyšlené nálady Božského imperátora dobře znal, ale dnes v nich byl cítit jakýsi smutek. Možná to bylo nedávnou smrtí Duncana. Leto občas nechával důležité informace bez povšimnutí, když byl smutný. S jeho náladami se nedalo nic dělat, ale občas jich bylo možné využít.

Siona musí být varována, pomyslel si. Kdyby mě jen ta ztřeštěná holka poslouchala!

Byla odbojnější, než kdysi býval on. Mnohem odbojnější. Leto si svého Monea ochočil, přivedl ho k uvědomění Zlaté stezky a povinností, k nimž byl zrozen a vychován, ale metody použité na něho nebudou na Sionu účinkovat. Když si to uvědomil, dozvěděl se zároveň o svém vlastním výcviku věci, kterých si nikdy dřív nebyl vědom.

"Nevidím tu žádné známé místo," říkal právě Idaho.

"Podívej se támhle," ukázal Leto. "Tam, co končí les. To byla cesta ke Skalnímu rozštěpu."

Moneo přestal jejich hlasy vnímat. To naprostá fascinace Božským imperátorem mě nakonec přivedla k rozumu! Leto ho nikdy nepřestával překvapovat a ohromovat. Jeho jednání se nedalo spolehlivě předpovídat. Moneo se zahleděl na profil Božského imperátora. Co se z něj stalo?

Jednou z prvních Moneových povinností kdysi bylo prostudovat soukromé záznamy Citadely, historické zprávy o Letově proměně. Ale ta symbióza s písečným pstruhem pro něj stejně zůstávala záhadou, kterou nedokázala rozptýlit ani Letova vlastní slova. Pokud byly ty záznamy pravdivé, učinila ho pstruží kůže prakticky nezranitelným vůči času i násilí. Ten žebrovaný povrch obřího těla odolal dokonce i výstřelu z laserpalu!

Nejdřív pstruh, pak červ - to jsou všechno části obrovského cyklu, který kdysi produkoval melanž. Ten cyklus teď spočíval v nitru Božského imperátora - a čekal.

"Půjďme dál," řekl Leto.

Moneo si uvědomil, že mu něco uniklo. Probral se ze snění a podíval se na usmívajícího se Duncana Idaho.

"Tomu jsme říkali chytat lelky," podotkl Leto.

"Omlouvám se, Pane," řekl Moneo. "Jen jsem..."

"Jen jsi chytal lelky, ale to je v pořádku."

Má lepší náladu, uvědomil si Moneo. Myslím, že za to můžu poděkovat Duncanovi.

Leto se posunul na vozíku, zavřel část předního krytu a nechal venku jen hlavu. Nastartoval a vůz zaskřípal po šterku cesty.

Idaho zaujal postavení vedle Monea a klusal s ním.

"Pod tím vozem jsou suspensory, ale on používá kola," podotkl Idaho. "Proč to dělá?"

"Pána Leta těší používat kola místo antigravitace."

"A jak to jezdí? Jak se to řídí?"

"Ptal ses ho?"

"Neměl jsem příležitost."

"Královský vůz je iksanský výrobek."

"Co to znamená?"

"Říká se, že Pán Leto může vůz nastartovat a řídit ho jen tím, že určitým způsobem myslí."

"Ty to nevíš jistě?"

"Takové otázky nemá rád."

Dokonce i pro své nejbližší zůstává Božský imperátor záhadou, pomyslel si Moneo.

"Moneo!" zavolal Leto.

"Měl by ses radši vrátit ke svým strážím," poradil Moneo Idahovi a gestem mu ukázal, že má zůstat vzadu.

"Radši bych s nimi byl vepředu," protestoval Idaho.

"Pán Leto si to nepřejí! Teď se vrať."

Moneo pospíchal k Letovi a přitom si všiml, že Idaho zpomalil a mezi dvořany se pomalu blíží k zadní stráž.

Leto se podíval na Monea. "To jsi myslím zvládl velmi dobře, Moneo."

"Díky, Pane."

"Víš, proč Duncan chce být vepředu?"

"Jistě, Pane. Tam by vaše stráže měly správně být."

"A tenhle cítí nebezpečí."

"Nerozumím vám, Pane. Nechápu, proč děláte takové věci."

"To je pravda, Moneo."

Ženský smysl pro sdílení vznikl jako sdílení rodinné - péče o děti, shromažďování a příprava potravy, společné radosti, lásky a smutky. Pohřební nářky vznikly mezi ženami. Náboženství bylo zpočátku monopolem žen a bylo jim vyrváno teprve tehdy, když jeho společenská moc začala být příliš dominantní. Ženy byly první lékařky. Mezi pohlavími nikdy neexistovala jasná rovnováha, protože moc s sebou přináší určité role, stejně jako ji nepochybně přinášejí vědomosti.

UKRADENÉ DENÍKY

Pro Ctihodnou matku Tertius Eileen Anteakovou to bylo katastrofální dopoledne. Dorazila na Arrakis s druhou Mluvčí pravdy Marcus Claire Luyseyalovou a obě i se svou oficiální delegací přistály na planetě před necelými třemi hodinami na palubě prvního člunku, který startoval z maxitrajleru Gildy zaparkovaného na oběžné dráze. Nejdřív jim byly přiděleny pokoje na samém okraji rezidenční čtvrti Slavnostního města. Pokoje byly malé a ne úplně čisté.

"Ještě kousek a už bychom tábořily na té nejhorší periferii," podotkla Luyseyalová.

Pak jim odmítli přidělit komunikační zařízení. Všechny obrazovky zůstaly slepé bez ohledu na to, kolik tlačítek stiskly a kolika dlaňovými zámky otočily.

Anteaková se proti tomu ostře ohradila u mohutné důstojnice, která velela doprovodu Rybích mluvčích, zamračené ženy s nízko posazeným obočím a svaly manuální dělnice.

"Chci si stěžovat u vašeho velitele!"

"V době Slavnosti nejsou žádné stížnosti povoleny," zavrčela amazonka.

Anteaková se na ni zamračila - a při takovém pohledu na její staré a vráscité tváři obvykle i ostatní Ctihodné matky zaváhaly.

Amazonka se jen usmála a řekla: "Mám pro vás vzkaz. Mám vám sdělit, že vaše audience u Božského imperátora byla posunuta na poslední místo."

Slyšela to většina delegace Bene Gesseritu, a dokonce i ta nejnížší čekatelka-služebnice chápala význam těch slov. Tou dobou budou už všechny podíly koření přiděleny nebo (chraňte nás, bohové!) dokonce rozebrány.

"Měly jsme být třetí," odpověděla Anteaková a její hlas zazněl za daných okolností pozoruhodně mímě. "Je to příkaz Božského imperátora!"

Anteaková ten tón u Rybích mluvčích znala. Vzporovat mu znamenalo riskovat násilí.

Katastrofální dopoledne - a teď ještě tohle!

Anteaková usedla na nízkou stoličku u zdi malé, skoro prázdné místnůstky skoro uprostřed nevhodné rezidence. Vedle ní stálo nízké lůžko, které by člověk přidělil tak nejvýš akolytce! Zdi byly nehezky, vybledle zelené a byla tu jen jedna unavená lumina, která se nedala naladit jinak než na žluto. Místnost nesla stopy toho, že byla používána jako skladiště. Páchla plísní. Černou plastickou podlahu hyzdily škrábance a zářezy.

Anteaková si uhladila černou abu na kolenou a sklonila se k čekatelce, která přišla se vzkazem a teď klečela s hlavou skloněnou přímo před Ctihodnou matkou. Poselkyně byla světlovlasé stvoření s velkýma očima a s potem strachu a vzrušení na čele a krku. Měla na sobě zaprášené tmavě hnědé roucho, které neslo na lemu stopy pouliční špíny.

"Jsi si tím jistá, naprosto jistá?" Anteaková promluvila tiše, aby uklidnila ubohou dívku, která se stále ještě chvěla závažností své zprávy.

"Ano, Ctihodná matko." Nezvedla oči.

"Zopakuj to ještě jednou," řekla Anteaková a pomyslela si: Získávám čas. Slyšela jsem ji správně.

Poselkyně zvedla oči k Anteakově a podívala se přímo do těch úplně modrých očí, jak tomu byly naučeny všechny čekatelky a akolytky.

"Jak mi bylo přikázáno, kontaktovala jsem Iksany na jejich vyslanectví a vyřídila jsem vaše pozdravy. Pak jsem se dotázala, jestli mají nějaké vzkazy pro vás."

"Ano, ano, děvče! Já vím! Teď to hlavní."

Poselkyně polkla. "Mluví se představitel jako Othwi Jake, dočasný nejvyšší představitel vyslanectví a pomocník bývalého vyslance."

"Víš určitě, že to nebyl nějaký Tvarový tanečník, nějaký dvojník?"

"Nezaznamenala jsem žádnou z obvyklých známek, Ctihodná matko."

"Výborně. Toho Jakea známe. Můžeš pokračovat."

"Jake prohlásil, že čekají příjezd nové..."

"Hwi Nori, nové vyslankyně, ano. Má dorazit dnes."

Poselkyně si olízla rty.

Anteaková si v duchu udělala poznámku, že tohle ubohé stvoření má vrátit do nižšího stupně výcviku.

Poselkyně by se měly lépe ovládat, i když v tomto případě bylo třeba brát v úvahu závažnost vzkazu.

"Pak mě požádal, abych počkala," pokračovala poselkyně. "Odešel na chvíli z místnosti a vrátil se s Tleilaxanem. To byl Tvarový tanečník, tím jsem si jistá. Byly na něm určité známky -"

"Jsem si jistá, že se nemýlíš, děvče," přerušila ji Anteaková. "Teď zopakuj..." Odmlčela se, když do místnosti vstoupila Luyseyalová.

"Slyšela jsem něco o vzkazech od Iksanů a Tleilaxanů," vysvětlila hned při vstupu.

"Poselkyně to zrovna opakuje," kývla Anteaková.

"Proč jsi mě nezavolala?" Anteaková vzhledla k druhé Mluvíci pravdy a napadlo ji, že Luyseyalová je možná jednou z nejlepších znalkyň umění, ale příliš jí záleží na společenském postavení. Ovšem Luyseyalová byla mladá a měla smyslné oválné rysy Jessicina typu, a takové geny mívají tendenci přinášet s sebou tvrdohlavou povahu.

Anteaková mírně odpověděla: "Tvoje akolytka říkala, že medituješ."

Luyseyalová kývla, sedla si na lůžko a vyzvala poselkyni: "Pokračuj."

"Tvarový tanečník řekl, že má vzkaz pro Ctihodné matky. Použil množné číslo."

"Věděl, že tentokrát jsme dvě," podotkla Anteaková.

"Každý to ví," kývla Luyseyalová.

Anteaková se znovu soustředila na poselkyni. "Teď se uveď do paměťového transu, děvče, a opakuj nám doslova, co řekl ten Tvarový tanečník."

Poselkyně kývla, sedla si na paty a sepnula ruce na kolenou. Třikrát se zhluboka nadechla, zavřela oči a svěsila ramena. Když promluvila, její hlas měl kvičivý, nosní přízvuk.

"Řekni Ctihodným matkám, že dnes večer se Impérium zbaví svého Božského imperátora. Dostaneme ho dnes ještě dřív, než dorazí do Onnu. Nemůžeme neuspět."

Poselkyni rozechvěl hluboký vzdech. Otevřela oči a pohlédla na Anteakovou.

"Ten Iksan Jake mi řekl, abych si s tím vzkazem pospíšila zpátky. Pak se dotkl hřbetu mé levé ruky tím určitým způsobem, čímž mě ještě více přesvědčil, že není..."

"Jake je náš člověk," kývla Anteaková. "Opakuj Luyseyalové vzkaz prstů."

Poselkyně se podívala na Luyseyalovou. "Byli jsme přepadeni Tvarovými tanečníky a nemůžeme nic dělat."

Luyseyalová sebou trhla a napůl se zvedla z lůžka, ale Anteaková ji zarazila: "Už jsem provedla potřebná opatření k ochraně našich dveří." Anteaková se podívala na poselkyni. "Můžeš jít, děvče. Svého úkolu ses zhostila odpovídajícím způsobem."

"Ano, Ctihodná matko." Poselkyně napřímila své štíhlé tělo s jistým půvabem, ale podle jejích pohybů nebylo pochyb o tom, že ví, co slova Ctihodné matky naznačují. Odpovídajícím způsobem nebylo dobře. Když poselkyně odešla, Luyseyalová řekla: "Měla si najít nějakou záminku, prohlédnout si vyslanectví a zjistit, kolik Iksanů bylo nahrazeno."

"Myslím, že ne," odporovala Anteaková. "V tom ohledu si vedla dobře. Bylo by ale bývalo lepší, kdyby si našla nějaký způsob, jak promluvit s Jakem a získat od něj podrobnější zprávu. Obávám se, že jsme ho ztratily."

"Důvod, proč nám to Tleilaxané vzkázali, je samozřejmě zjevný," pokračovala Luyseyalová.

"Oni ho opravdu napadnou," řekla Anteaková.

"Přirozeně. To je přesně ve stylu těch bláznů. Ale měla jsem na mysli to, proč poslali ten vzkaz nám." Anteaková kývla. "Myslí si, že teď nemáme jinou šanci než se k nim přidat."

"A když se pokusíme varovat Pána Leta, Tleilaxané poznají naše posly a jejich kontakty."

"Co když Tleilaxané uspějí?" zeptala se Anteaková.

"To je nepravděpodobné."

"Neznáme jejich přesný plán, jen všeobecné načasování."

"Co když v tom hraje nějakou roli ta dívka, ta Siona?" napadlo Luyseyalovou.

"Položila jsem si už stejnou otázku. Znáš úplnou zprávu Gildy?"

"Jen shrnutí. Stačí to?"

"Ano, velmi pravděpodobně ano."

"Měla by sis dávat pozor na výrazy jako velmi pravděpodobně," varovala ji Luyseyalová. "Ještě by mohlo někoho napadnout, že jsi mentat."

Anteaková suše odpověděla: "Předpokládám, že ty mě neprozradíš."

"Myslíš, že Gilda má pravdu ohledně Siony?" pokračovala Luyseyalová.

"Nemám dost informací. Jestli mají pravdu, je skutečně neobyčejná."

"Jako byl neobyčejný otec Pána Leta?"

"Gildovni navigátor se dokázal před prorockým okem otce Pána Leta ukrýt."

"Ale před Pánem Letem ne."

"Pečlivě jsem si přečetla celou zprávu Gildy. Neskrývá ani tolik sama sebe a to, co se kolem ní děje, jako spíš..."

"Mizí, říkali. Mizí z jejich vidění."

"Jen ona jediná," kývla Anteaková.

"A z vidění Pána Leta také?"

"To nevědí."

"Odvážíme se s ní navázat spojení?"

"Odvážíme se to neudělat?" odpověděla Anteaková otázkou.

"Tohle všechno může být jen akademická debata, jestli Tleilaxané... Anteaková, měly bychom se aspoň pokusit ho varovat."

"Nemáme žádný komunikační přístroj a u dveří stojí strážé Rybích mluvčích. Dovolují našim lidem vejít, ale ne odejít."

"Neměly bychom promluvit s některou z nich?"

"Také jsem na to myslela. Vždycky můžeme říct, že jsme měly strach, že jsou to dvojnice, že jsou Tvaroví tanečníci."

"Strážé u dveří," mumlala Luyseyalová. "Bylo by možné, že on o tom všem ví?"

"Možné je všechno."

"To je jediná věc, kterou u Pána Leta můžeš říct určitě," souhlasila Luyseyalová.

Anteaková si lehce povzddechla, když vstávala ze stoličky. "Jak se mi stýská po starých časech, kdy jsme měly tolik koření, kolik jsme vůbec kdy mohly potřebovat!"

"Vůbec kdy byla stejně jen iluze," opravila ji Luyseyalová. "Doufám, že jsme se z toho dobře poučily, ať už dnes Tleilaxané dopadnou jakkoli."

"Ať je výsledek jakýkoli, udělají to nešikovně," zavrčela Anteaková. "Bohové! Dneska už se nenajdou ani dobří assassinové."

"Pořád jsou tu gholové Idahové," podotkla Luyseyalová.

"Co jsi to říkala?" zazírala na ni Anteaková.

"Pořád jsou tu..."

"No ano!"

"Gholové mají moc pomalé tělo," řekla Luyseyalová.

"Ale ne hlavu."

"Jak to myslíš?"

"Bylo by možné, že Tleilaxané... ne, snad ani oni by nemohli být tak..."

"Tvarový tanečník Idaho?" zašeptala Luyseyalová.

Anteaková beze slova přikývla.

"Na to zapomeň," zavrčila hlavou Luyseyalová. "Tak hloupí přece nemůžou být."

"Říkat něco takového o Tleilaxanech je nebezpečné," opravila ji Anteaková. "Musíme se připravit na nejhorší. Zavolej sem některou z těch Rybích strážkyň!"

Neustávající sociální pomoc vytváří své vlastní podmínky, které si byly ve všech epochách podobné. Lidé se dostanou do stálého stavu ostražitosti proti možným útokům. Vidíme absolutní vládu autokrata. Všechny nové věci se stávají nebezpečnými - nové planety, nové ekonomické oblasti, které se dají zkoumat, nové myšlenky nebo nové vynálezy, návštěvníci - všechno podezřelé. Feudalismus se pevně chopí vlády, občas maskován jako politbyro nebo jiná podobná struktura, ale stále přítomen. Moc se předává po dědičných liniích. Dominuje krev mocných. Náměstci nebes či jim podobní si rozdělují bohatství. A vědí, že buď musejí ovládat dědictví, nebo nechat svou moc pomalu rozplynout. Už chápete Letův mír?

UKRADENÉ DENÍKY

"Byly vyslankyně Bene Gesseritu informovány o novém pořadí?" zeptal se Leto.

Jeho průvod vešel do první mělké soutěsky, ústící do řady zatáček vedoucích k mostu přes řeku Idaho. Slunce se zvedlo nad obzor a několik dvořanů si už sundalo pláště. Idaho krácel s malou jednotkou Rybích mluvčích na levém křídle a na jeho uniformě začaly vystupovat známky prachu a potu. Kráčet a klusat tempem královského průvodu - to obnášelo těžkou dřinu.

Moneo zakopl a vyrovnal rovnováhu. "Byly informovány, Pane." Změna pořadí audiencí nebylo nic lehkého, ale Moneo si už zvykl na nepředvídatelné změny v průběhu Slavnosti. Měl připraveny plány pro každou představitelnou eventualitu.

"Pořád ještě žádají o stálé vyslanectví na Arrakis?" pokračoval Leto.

"Ano, Pane. Dal jsem jim obvyklou odpověď."

"Prostě ne by stačilo," podotkl Leto. "Už jim není třeba připomínat, že si tu jejich náboženskou přetvářku ošklivím."

"Ano, Pane." Moneo se držel přesně v předepsané vzdálenosti od Královského vozu. Červ byl dnes velmi blízko - tělesné znaky to Moneovi napovídaly zcela jasně. Nepochybně za to mohla vlhkost v ovzduší. Ta Červa přivolala téměř pokaždé.

"Náboženství vedlo vždy k rétorickému despotismu," pokračoval Leto. "Před Bene Gesseritem v tom byli nejlepší jezuité."

"Jezuité, Pane?"

"S těmi ses přece musel v historii setkat?"

"Nejsem si jistý, Pane. Kdy to bylo?"

"Na tom nezáleží. O rétorickém despotismu ses dozvěděl dost ze studia Bene Gesseritu. Samozřejmě původně se jím samy oklamat nedávaly."

Ctihodné matky čekají těžké chvíle, řekl si Moneo. Bude jim dělat kázání. To nesnášejí. To může způsobit vážné potíže.

"Jaká byla jejich reakce?" zeptal se Leto.

"Byly prý zklamané, ale nenaléhaly."

A Moneo si pomyslel: Asi bych je měl připravit ještě na další zklamání. A budu je muset důsledně oddělit od delegací z Iksu a Tleilaxu.

Moneo zavrtěl hlavou. To by mohlo vést k nehezkým intrikám. Bude pro jistotu muset varovat Duncana.

"Vede k prorockým, která se úmyslně naplňují, a k omluvě pro jakoukoli nechutnost," promluvil opět Leto.

"Ten... rétorický despotismus, Pane?"

"Ano! Skrývá zlo za hradbami samolibosti, která odolává jakýmkoli argumentům proti tomu zlu."

Moneo podezíravě sledoval Letovo tělo, všiml si, jak se mu nesouvisle kroutí ruce, jak se prstence škubou. Co budu dělat, když se ho Červ zmocní tady? Moneovi vyrazil na čele pot.

"Používá záměrně zkreslené významy, aby diskreditoval opozici," pokračoval Leto.

"Je to tak zlé, Pane?"

"Jezuité tomu říkali 'upevnit základnu moci'. Vede to přímo k přetvářce, kterou ale prozradí rozpor mezi činy a jejich vysvětlením. Nikdy spolu nejsou v souladu."

"Musím si to podrobněji prostudovat, Pane."

"A konečně vládně prostřednictvím pocitu viny, protože přetvářka vyvolává hon na čarodějnice a potřebu obětních beránek."

"Hrozné, Pane."

Průvod minul zátáčku, kde bylo úzkou průrvou na okamžik možno zahlédnout most v dáli.

"Moneo, sleduješ mě dobře?"

"Ano, Pane. Jistě."

"Popisují nástroje náboženské mocenské základny."

"To chápu, Pane."

"Proč se tedy tak bojíš?"

"Hovor o náboženské moci mě vždycky zneklidňuje, Pane."

"Protože ty a Rybí mluvčí jí vládnete mým jménem?"

"Samozřejmě, Pane."

"Mocenské základny jsou velmi nebezpečné, protože přitahují lidi, kteří jsou skutečně šílení, lidi, kteří touží po moci jen pro moc samu. Rozumíš?"

"Ano, Pane. Proto také málokdy vyhovíte žádostem o místa ve své vládě."

"Výborně, Moneo."

"Díky, Pane."

"Ve stínu každého náboženství číhá nějaký Torquemada," rozvažoval Leto. "S tím jménem ses nikdy nesetkal. Já to vím, protože jsem ho nechal vymazat ze všech záznamů."

"A proč, Pane?"

"Byl nechutný. Dělal živé pochodně z lidí, kteří s ním nesouhlasili."

Moneo snížil hlas: "Něco jako ti historici, kteří vás rozhněvali, Pane?"

"Pochybuješ snad o mých činech, Moneo?"

"Ne, Pane!"

"Dobře. Ti historikové zemřeli pokojně. Ani jeden z nich nepocítil plameny. Torquemada si ale liboval v tom, že svému bohu může nabídnout bolestné výkřiky svých hořících obětí."

"To je ukrutné, Pane."

Průvod zahrnul za další roh, odkud bylo vidět na most. Zdálo se, že vůbec nepostoupili.

Moneo si znovu prohlédl svého Božského imperátora. Nezdálo se, že by se Červ přiblížil. Ale pořád byl nedaleko. Cítil jeho hrozivou a nepředvídatelnou přítomnost, Svatou přítomnost, která dokáže zabíjet bez varování.

Moneo se otřásl.

Jaký význam mělo to podivné... kázání? Věděl, že jen málo lidí slyšelo Božského imperátora takto mluvit. Bylo to privilegium i břemeno zároveň. Byla to část ceny zaplacené za Letův mír. Generace za generací spořádaně pochodovala podle příkazů tohoto míru. Jen nejbližší důvěrníci v Citadele znali ta občasná porušení míru - ty události, kdy byly Rybí mluvčí vyslány do pole v očekávání násilí.

Očekávání!

Moneo se podíval na mlčícího Leta. Oči Božského imperátora byly zavřené a na jeho tváři se objevil zadumaný výraz. To bylo další znamení Červa - špatné znamení. Moneo se zachvěl.

Očekává snad Leto i své vlastní okamžiky divokého násilí? Právě očekávání násilí vysílalo vlny úcty a děsu do celého Impéria. Leto věděl, kde je třeba postavit stráž, aby potlačily dočasný odpor. Věděl to dřív, než k něčemu došlo.

Moneovi vyschlo v krku, jen na takové věci pomyslel. Byl přesvědčen, že jsou chvíle, kdy Božský imperátor dokáže číst myšlenky komukoli. Jistě, měl své špióny. Občas se kolem Rybích mluvčích přeshourala nějaká postava zahalená v plášti a vyšplhala do Letova orlího hnízda ve věži nebo sestoupila do krypty. Nebylo pochyb o tom, že jsou to špióni, ale Moneo měl podezření, že ti jen potvrzují, co už Leto ví.

A Leto, jako by chtěl potvrdit Moneovy obavy, se znovu ozval: "Nesnaž se vši mocí pochopit důvody mého jednání, Moneo. Nech poznání, ať přijde samo."

"Pokusím se, Pane."

"Ne, nepokoušej se. Řekni mi radši, jestli jsi už oznámil, že v přídělech koření nebudou žádné změny?"

"Ještě ne, Pane."

"Tak to oznámení zdrž. Změnil jsem názor. Samozřejmě někdo jistě zase přijde s nějakou nabídkou úplatků."

Moneo si povzdechl. Sumy, které mu byly nabídnuty jako úplatky, dosáhly už nesmyslné výše. Ale Leta toto zvyšování zjevně bavilo.

"Povzbuzuj je," řekl před časem. "Uvidíme, jak vysoko až půjdou. Vzbud' v nich dojem, že se nakonec přece jen podplatit dáš."

Ted' když zahruli za další roh s výhledem na most, zeptal se Leto: "Rod Corrino ti také nabídl úplatek?"

"Ano, Pane."

"Znáš tu legendu, že rod Corrino jednoho dne znovu získá svou dávnou moc?"

"Slyšel jsem ji, Pane."

"Nech toho Corrina zabít. To je úkol pro Duncana. Vyzkoušíme ho."

"Tak brzo, Pane?"

"Stále ještě je známo, že melanž může prodloužit lidský život. Tak ať se také ví, že koření může život i zkrátit."

"Jak poroučíte, Pane."

Moneo měl tuto odpověď v malíčku. Tak promluvil vždy, když nemohl vyslovit hluboký nesouhlas, který cítil. Věděl také, že i Pán Leto to chápe a že se tím baví. To pobavení bolelo.

"Snaž se mít se mnou trpělivost, Moneo," řekl Leto.

Moneo v sobě potlačil hořkost. Hořkost byla nebezpečná. Vzbouřenci byli zahořklí. Duncanové se stali zahořklými, než zemřeli.

"Čas má jiný význam pro vás než pro mě, Pane," odpověděl Moneo. "Přál bych si ho znát."

"Mohl bys ho znát, ale nebudeš."

Moneo v těch slovech slyšel odmítnutí a zmlkl. V duchu se začal zabývat problémy melanže. Nestávalo se často, že by Pán Leto promluvil o koření, a pak to obvykle bylo proto, aby ustanovil přiděly nebo je stáhl, aby udělil odměny nebo vyslal Rybí mluvčí pro nějakou nově objevenou zásobu. Moneo věděl, že největší zbylá zásoba koření je uložena na nějakém místě, známém jen Božskému imperátorovi. V prvních dnech své královské služby dostal Moneo na hlavu kápi a sám Pán Leto ho vedl klikatými chodbami v podzemí na tajné místo.

Když jsem sundal kápi, byli jsme pod zemí.

To místo Monea naplnilo posvátnou úctou. Veliké zásobníky melanže stály kolem celé obrovské haly vysekané v rostlé skále a osvětlené luminami starodávného vzhledu s kovovými arabeskami. Koření v tlumeném světle modře zářilo. A ta vůně - hořká skořice, naprosto nezaměnitelná. Někde poblíž kapala voda. Jejich hlasy se odrážely o skálu.

"Jednoho dne bude tohle všechno pryč," podotkl Pán Leto.

Moneo se ohromeně zeptal: "A co pak bude dělat Gilda a Bene Gesserit?"

"Totéž, co dělají teď, ale mnohem horečněji."

Moneo se rozhlížel po obrovské hale a té úžasné zásobě melanže a byl schopen myslet jen na to, co se v Impériu právě děje - krvavé vraždy, pirátské výpady, špehování a intriky. Většinu toho udržel Božský imperátor na uzdě, ale i to, co zbylo, bylo dost zlé.

"Takové pokušení," zašeptal Moneo.

"Ano, takové pokušení."

"A pak už nikdy nebude žádná melanž, Pane?"

"Jednoho dne se vrátím do písku. Pak se já stanu zdrojem koření."

"Vy, Pane?"

"A vytvořím něco stejně úžasného - další písečné pstruhy - hybridy, zázračně se rozmnožující.

Moneo, chvějící se děsem z toho odhalení, zíral na ztemnělou postavu Božského imperátora, který hovořil o takových zázracích.

"Píseční pstruzi," pokračoval Pán Leto, "se spojí ve veliké živé bubliny, které uvězní všechnu vodu téhle planety hluboko v podzemí. Bude to přesně tak, jak to bývalo za časů Duny."

"Všechnu vodu, Pane?"

"Většinu. Během tří století tu bude znovu vládnout písečný červ. Ale bude to nový druh písečného červa, to ti slibuji."

"Jak to, Pane?"

"Bude mít zvířecí ostražitost a novou prohnanost. Hledat koření bude mnohem nebezpečnější, skladovat ho bude mnohem odvážnější čin."

Moneo vzhlédl ke skalnatému stropu jeskyně a jeho představivost jím prošla až k povrchu.

"Všechno se zase změní v poušť, Pane?"

"Vodní toky se naplní pískem. Plodiny se jím zadusí a zahynou. Stromy překryjí obrovské pohyblivé duny. Písečná smrt se bude šířit, dokud... dokud se na poušti neozve tiché znamení."

"Jaké znamení, Pane?"

"Znamení k příštímú cyklu - příchod Tvůrce, příchod Šaj-hulúda."

"A to budete vy, Pane?"

"Ano! Veliký písečný červ Duny se opět pozvedne z hlubin. Tato země bude znovu říší koření a červů!"

"Ale co lidé, Pane? Všichni ti lidé?"

"Mnozí zemřou. Plodiny a marnotratný porost této země vyschnou. Bez krmení zemřou hospodářská zvířata."

"A všichni budou mít hlad, Pane?"

"Podvýživa a staré nemoci se budou plížit krajinou a jen ti nejtvrďší přežijí... ti nejtvrďší a nejsurovější."

"Musí to tak být, Pane?"

"Ostatní možnosti jsou ještě horší."

"Poučte mě o těch možnostech, Pane."

"Až přijde čas, dozvíš se o nich."

Když teď Moneo pochodoval vedle Božského imperátora cestou do Onnu, musel připustit, že o těch jiných zlech se skutečně naučil dost.

Věděl, že pro většinu poslušných obyvatel Impéria leží takové znalosti, které má on, ukryty hluboko v Ústní historii, v mýtech a podivných historkách vyprávěných občas šílenými proroky, kteří se tu a tam vynořili na některé planety a strhli za sebou pár krátkodechých následovníků.

Ale já vím, co dělají Rybí mluvčí.

A v paměti měl i zlé lidi, kteří seděli u stolu, pochutnávali si na vybraných lahůdkách a přitom se dívali na mučení jiných lidí.

Dokud nepřišly Rybí mluvčí a podobné scény neutopily v krvi.

"Líbilo se mi, jak si mě tvá dcera prohlížela," podotkl Leto. "Vůbec nevěděla, že o tom vím."

"Pane, mám o ni strach! Je to má krev, moje..."

"Moje také, Moneo. Nejsem snad i já Atreides? Lépe bys udělal, kdybys měl strach sám o sebe."

Moneo se polekaně podíval na tělo Božského imperátora. Červí znaky stále zůstávaly příliš zřejmé. Moneo pohlédl na průvod, pak znovu na cestu před sebou. Byli teď na prudkém svahu, cesta se tu hluboko zařezávala do vysokých skalních stěn navršených člověkem, do skalnaté bariéry uzavírající Sarír.

"Siona mě neuráží, Moneo."

"Ale ona..."

"Moneo! Tady je ve své záhadné slupce jedno z tajemství života. Být překvapen, vidět nové věci, po tom toužím nejvíc."

"Pane, já..."

"Nové! Není to zářivé, nádherné slovo?"

"Když to říkáte, Pane."

Leto si v té chvíli byl nucen připomenout: Moneo je můj výtvar. Já jsem ho stvořil.

"Tvé dítě mi stojí téměř za jakoukoli cenu, Moneo. Tupíš její spoléčníky, ale mezi nimi je možná někdo, koho bude milovat."

Moneo se proti své vůli ohlédl na Duncana Idaha, pochodujícího v čele své stráže. Idaho zamračeně hleděl vpřed, jako by chtěl prozkoumat každou zatačku cesty dřív, než k ní průvod dorazí. Nelíbilo se mu tohle místo, vysoké skalní stěny všude kolem; odtud může přijít útok. Idaho sem v noci vyslal zvědy a Moneo věděl, že někteří z nich se ještě skrývají kdesi nahoře, ale než průvod dorazí k řece, mine ještě několik strží. A stráž není tolik, aby mohly stát všude.

"Budeme se spoléhat na fremeny," uklidňoval ho Moneo.

"Na fremeny?" Idahovi se to, co slyšel o muzejních fremenech, moc nezamlouvalo.

"Aspoň mohou spustit poplach, když se objeví nějakí vetřelci," vysvětloval Moneo.

"Mluvil jsi s nimi a požádal jsi je o to?"

"Samozřejmě."

Moneo se dosud neodvážil zmínit se Idahovi o Sioně. Na to bude dost času později. Ale Božský imperátor teď řekl znepokojivou věc. Došlo k nějaké změně plánů?

Moneo se znovu obrátil k Božskému imperátorovi a ztišil hlas.

"Milovat svého spoléčníka, Pane? Ale přece jste říkal, že Duncan..."

"Říkal jsem milovat, ne spojit se!"

Moneo se zachvěl, protože si vzpomněl, jak došlo k jeho vlastnímu spojení, jak ho oděrali od...

Ne! Tyhle vzpomínky lépe zahnat!

Byl tu vztah, dokonce i láska - později. Ale zpočátku...

"Už zase sníš, Moneo."

"Odpusťte, Pane, ale když mluvíte o lásce..."

"Myslíš, že já nemám žádné něžné vzpomínky?"

"To ne, Pane, ale..."

"Ty myslíš, že nemám žádné vzpomínky na lásku a spojení?" Vůz se prudce obrátil k Moneovi, takže musel couvnout, poděšen zachmuřeným výrazem Letovy tváře.

"Pane, prosím za..."

"Tohle tělo možná takovou něhu nikdy nepoznalo, ale všechny vzpomínky v sobě mám!"

Moneo viděl, jak červí náznaky na těle Božského imperátora sílí. Nebylo pochyb o tom, jakou má Leto náladu.

Jsem ve smrtelném nebezpečí. My všichni v něm jsme.

Moneo si zřetelně uvědomoval každý zvuk kolem sebe, skřípání Královského vozu, pokašlávání a tlumený hovor v průvodu, zvuky nohou na silnici. Z Božského imperátora byla cítit skořice. Vzduch tady ve skalách stále nesl stopy ranního chladu a od řeky stoupala vlhkost.

Přivolává ta vlhkost Červa?

"Poslouchej mě, Moneo, poslouchej mě, jako by na tom závisel tvůj život."

"Ano, Pane," zašeptal Moneo a věděl, že jeho život skutečně teď závisí na tom, jak bude opatrný, nejen jak bude poslouchat, ale jak bude pozorovat.

"Jedna část mne spočívá navěky v podzemí a bez myšlenek," řekl Leto. "Ta část reaguje. Koná, aniž by se starala o znalosti a logiku."

Moneo přikývl, oči však nespouštěl z tváře Božského imperátora. Zastřou se ty oči?

"Jsem nucen stát stranou a sledovat to, nic víc," pokračoval Leto. "Taková reakce by mohla způsobit tvou smrt. Nemám volbu. Slyšíš?"

"Slyším vás, Pane," zašeptal Moneo.

"V takovém případě nic jako volba neexistuje. Nezbyvá než to přijmout, nic víc než to přijmout. Nikdy to nepochopíš ani to nebudeš vědět. Co na to řekneš?"

"Bojím se neznámého, Pane."

"Ale já se toho nebojím! Řekni mi proč."

Moneo nějakou podobnou krizi očekával a teď, když přišla, ji téměř vítal. Věděl, že jeho život závisí na jeho odpovědi. Díval se na svého Božského imperátora a mysl mu horečně pracovala.

"To kvůli všem těm vašim vzpomínkám, Pane."

"Ano?"

To tedy byla neúplná odpověď. Moneo hledal slova: "Vidíte všechno, co známe... jak to kdysi bývalo - neznámé! Překvapení pro vás... překvapení musí být jen něco nového, co ještě neznáte?" Už když mluvil, uvědomil si, že na konec věty položil defenzivní otazník, ačkoli to mělo být sebejisté prohlášení, ale Božský imperátor se jen usmál.

"Za takovou moudrost pro tebe něco udělám, Moneo. Co by sis přál?"

Náhlá úleva jen otevřela cestu dalším obavám. "Mohl bych vzít Sionu zpátky do Citadely?"

"To bude mít jen ten následek, že ji podrobím zkoušce dřív."

"Musí být oddělena od svých společníků, Pane."

"Dobře."

"Můj Pán je laskavý."

"Jsem sobec."

Božský imperátor se odvrátil od Monea a odmlčel se.

Moneo pohlédl na jeho prstencovité tělo a všiml si, že se červí náznaky poněkud zmírnily. Nakonec to přece jen dobře dopadlo. Pak si vzpomněl na fremeny a jejich petici a obavy se vrátily.

To byla chyba. Jen Ho znovu vyburcuje. Proč jsem jim jen řekl, že mohou předložit svou petici?

Fremeni budou čekat tam nahoře, na tomhle břehu řeky, spořádaně vyrovnaní a s těmi svými papíry v rukou.

Moneo pochodoval mlčky a jeho obavy rostly každým krokem.

Tady věje písek; tam věje písek.

Tam čeká boháč; tady čekám já.

HLAS ŠAJ-HULÚDA

(Z ÚSTNÍ HISTORIE)

Zpráva sestry Chenoeahové, nalezená mezi jejími listinami po její smrti:

Poslušna svých zásad benegesserit'anky i příkazů Božského imperátora vypouštím tato slova ze své zprávy a přitom je tajně ukládám, aby byla nalezena, až zemřu. Protože Pán Leto mi řekl: "Vrátíš se ke svým představeným s mým vzkazem, ale tato slova prozatím utajíš. Když to neuděláš, zasáhne Sesterstvo můj hněv."

Jak mě před mým odjezdem varovala Ctihodná matka Syaksová: "Nesmíš udělat nic, co by na nás přivolalo jeho hněv."

Když jsem běžela vedle Pána Leta při té krátké cestě, o níž jsem se již zmínila, napadlo mě zeptat se ho na jeho podobnost s Ctihodnou matkou. Řekla jsem:

"Pane, já vím, jakým způsobem Ctihodná matka nabude vzpomínek svých předků i všech ostatních. Jak to bylo s vámi?"

"Byl to záměr naší genetické historie a dílo koření. Má sestra Ghanima, mé dvojče, i já jsme byli probuzeni ještě v děloze, vyburcování přítomností našich zděděných vzpomínek."

"Pane... moje Sesterstvo tomu říká Zvrácenost."

"A právem," souhlasil Pán Leto. "Množství předků může být drtivé. A kdo předem ví, jaká síla bude vládnout takové hordě - dobrá, či špatná?"

"Pane, jak jste přemohl takovou sílu?"

"Já jsem ji nepřemohl," řekl Pán Leto. "Ale trvalost faraonského modelu zachránila jak Ghani, tak mne. Znáš ten model, sestro Chenoeahová?"

"My členky Sesterstva jsme dobře vzdělány v historii, Pane."

"Ano, ale neuvažujete o ní tak jako já," pokračoval Pán Leto. "Mluvím o nemoci vlády, kterou se nakazili Řekové, ti ji zase přenesli na Římany a ti ji rozšířili tak daleko a široko, že nikdy zcela nevyhynula."

"Mluví můj Pán v hádankách?"

"V žádných hádankách. Nenávídím tu věc, ale zachránila nás. Ghani i já jsme uzavřeli mocnou vnitřní alianci s předky, kteří používali faraonský model. Ti nám pomohli proti roztržité identitě toho dlouho spícího davu."

"To mě znepokojuje, Pane."

"A také je proč."

"Proč mi to říkáte, Pane? Nikdy dřív jste žádné z nás tak neodpověděl; aspoň já o tom nevím."

"Protože dobře nasloucháš, sestro Chenoeahová; protože mě poslechněš a protože už tě nikdy neuvídím." Pán Leto ke mně pronesl tato podivná slova a pak se zeptal:

"Proč ses nedotazovala na to, co vy v Sesterstvu nazýváte mou šílenou tyranií?"

Když jsem byla takto povzbuzena, odvážila jsem se říci: "Pane, víme o některých vašich krvavých popravách. Znepokojují nás."

Pak Pán Leto učinil divnou věc. Zavřel oči, aniž se zastavil, a řekl:

"Protože vím, že jsi byla vycvičena k tomu, abys přesně zaznamenala všechna slova, která slyšíš, promluvím teď k tobě, sestro Chenoeahová, jako bys byla stránkou v některém z mých deníků. Dobře ta slova zachovej, protože nechci, aby se ztratila."

Ujišťuji své Sesterstvo, že to, co následuje, jsou slova Pána Leta přesně tak, jak je pronesl.

"Jsem si docela jist, že až tu mezi vámi nebudu vědomě přítomen, až tu budu jen jako děsivý pouštní tvor, mnozí lidé na mě budou vzpomínat jako na tyрана."

Je to pravda, choval jsem se tyransky.

Tyran - ne zcela lidský, ne šílený, pouze tyran. Ale dokonce i obyčejní tyrani mají jiné pohnutky a city než ty, které jim tak snadno připisují historikové, a ti mne budou považovat za velkého tyрана. Moje city a pohnutky jsou tedy odkazem, který zachovám, pokud je historie příliš nepokrouť. Historie má ve zvyku některé rysy zveličovat a jiné docela odhazovat.

Lidé se mě budou snažit pochopit a vyjádřit mě slovy. Budou hledat pravdu. Ale pravda v sobě vždycky nese dvojznačnost slov, jimiž byla vyjádřena.

Nepochopíte mě. Čím víc se o to budete snažit, tím vzdálenějším se stanu, až se nakonec rozplynu ve

věčném mýtu - konečně se stanu živoucím Bohem!

To je všechno, vy to víte. Nejsem vůdce a dokonce ani průvodce. Pamatujte na to. Jsem docela jiný než vůdci a průvodci. Bohové nenesou odpovědnost za nic než za stvoření. Bohové přijímají všechno, a tudíž nepřijímají nic. Bohové musejí být rozeznatelní a přitom zůstat anonymní. Bohové nepotřebují duchovní svět. Mí duchové sídlí v mém nitru a musejí poslouchat mé nejmenší pokyny. Sdílím s vámi, protože mě to těší, co jsem se dozvěděl o nich a skrze ně. Jsou mojí pravdou.

Dej si pozor na pravdu, milá sestro. I když pravdu mnozí hledají, může být svému hledači nebezpečná. Mýty a uklidňující lži se hledají mnohem snadněji a snáze se jim také věří. Když najdeš pravdu, třeba dočasnou, může od tebe vyžadovat bolestné změny. Skrývej své pravdy do slov. Přirozená dvojznačnost tě pak bude chránit. Slova se přijímají mnohem snáze než ostré delfské rány bezeslovných znamení. Se slovy se můžeš přidat k všeobecnému volání:

Proč mě nikdo nevaroval?

Ale já jsem tě varoval. Varoval jsem tě příkladem, ne slovy.

Nevyhnutelně musí existovat víc než dost slov. Ve své úžasné paměti je máš zaznamenána dokonce už teď. A jednoho dne budou objeveny moje deníky - další slova. Varuji tě, že budeš číst má slova na vlastní nebezpečí. Bezeslovný pohyb strašlivých událostí se skrývá těsně pod jejich povrchem. Buď hluchá! Nepotřebuješ slyšet, nebo když uslyšíš, nemusíš si pamatovat. Jak konejšivé je zapomenout. A jak nebezpečné!

O takových slovech, jako jsou moje, se dávno ví, že mají záhadnou sílu. Existují tajné znalosti, kterých lze využít k ovládnutí zapomnětlivých. Mé pravdy jsou trestí pravd a lží, jimiž tyrani od věků manipulovali masami ve svůj sobecký prospěch.

Vidíš? Všechno ti to říkám, dokonce i tu největší záhadu všech dob, záhadu, podle níž skládám svůj život. Odhalím ti ji v slovech:

Jediná minulost, která trvá, leží beze slov v tvém nitru."

Božský imperátor se pak odmlčel. Odvážila jsem se zeptat: "To jsou všechna slova, která si můj Pán přeje, abych zachovala?"

"To jsou ta slova," odpověděl Božský imperátor a já jsem měla pocit, že to znělo unaveně a sklíčeně. Znělo to, jako když někdo diktuje závěť. Vzpomněla jsem si, že říkal, že už mě nikdy neuvidí, a dostala jsem strach, ale musím složit hold svým učitelkám, protože strach se v mém hlase vůbec neobjevil.

"Pane Leto," řekla jsem, "ty deníky, o kterých jste mluvil - pro koho je píšete?"

"Pro potomstvo, které tu bude za tisíce let. Představuji si ty vzdálené čtenáře, sestro Chenoehová.

Představuji si je jako vzdálené příbuzné zvědavé na rodinnou historii. Jsou rozhodnutí odhalit dramata, na která si vzpomínám jen já. Chtějí je spojit s vlastními životy. Chtějí významy, chtějí pravdu!"

"Ale vždyť před pravdou jste nás varoval, Pane," řekla jsem.

"Ano! Celá historie je v mých rukou jen ohebným nástrojem. Ano, nashromáždil jsem všechny ty minulosti, vlastním všechna fakta - ale mohu si s těmi fakty dělat, co chci, a i když jich užívám podle pravdy, měním je. Co teď k tobě pronáším? Co je to deník, záznam? Slova."

Pán Leto se znovu odmlčel. Vážila jsem skryté významy toho, co řekl, vážila jsem je výstrahou Ctihodné matky Syaksové i tím, co mi Božský imperátor řekl předtím. Řekl, že jsem jeho poslem a že jsem tedy pod jeho ochranou a mohu si dovolit víc než kdokoli jiný. Proto jsem řekla toto:

"Pane Leto, řekl jste, že už mě nikdy neuvidíte. Znamená to, že zemřete?"

Přísahám, když teď líčím celou událost, že Pán Leto se zasmál! Pak řekl:

"Ne, milá sestro, to ty zemřeš. Nestaneš se Ctihodnou matkou. Nebuď z toho smutná, protože tím, že jsi dnes tady, vzkazem, který ode mne doneseš Sesterstvu, i tím, že zachováš má tajná slova, dosáhneš mnohem vyššího statutu. Staneš se nedílnou součástí mého mýtu. Naši budoucí příbuzní se budou modlit za tvou přímluvu u mne!"

Pán Leto se znovu zasmál, ale byl to laskavý smích. Pak se na mě vřele usmál. Shledávám obtížným zaznamenávat s tou přesností, kterou jsem povinna dodržet při každém podobném líčení, ale ve chvíli, kdy ke mně pronesl tato strašná slova, cítila jsem k němu silné přátelské pouto, jako by mezi námi došlo k nějakému téměř fyzickému spojení, jež nás svázalo způsobem nevyjádřitelným slovy. Až do této zkušenosti jsem zcela nechápala význam výrazu bezeslovná pravda. Stalo se to, ale přesto to nedokážu

popsat.

Poznámka archivářky:

Vzhledem k událostem, k nimž mezitím došlo, je dnes objevení těchto soukromých záznamů jen poznámkou v historii, zajímavou především tím, že obsahuje jednu z prvních zmínek o tajných denících Božského imperátora. Ti, kdo si přejí podrobněji prozkoumat tyto záznamy, mohou se obrátit k Archivním záznamům, hesla: Chenoechová, Svatá sestra Quintinius Violet: Zpráva sestry Chenoechové a Odmítnutí melanže, Lékařské aspekty.

(Poznámka: Sestra Quintinius Violet Chenoechová zemřela ve 43. roce své příslušnosti k Sesterstvu. Příčinou smrti byla melanžová nesnášenlivost při pokusu dosáhnout statutu Ctihodné matky.)

Náš předek Aššurnasirpal, který byl znám jako nejkrutější z krutých, uchvátil trůn tak, že zavraždil vlastního otce, a nastolil vládu meče. Jeho výboje zahrnovaly okolí jezera Urumia, které bylo vstupní branou k Commageně a Káburu. Jeho synovi se poddali Šuité, Tyros, Sidón, Gebál a dokonce i Jehú, syn Omriho, jehož pouhé jméno budovalo hrůzu v tisících. Dobývání, které započal Aššurnasirpal, došlo až do Médie a později do Izraele, Damašku, Edomu, Arpadu, Babylonu a Umliasu. Vzpomíná si dnes někdo na tahle jména a místa? Napověděl jsem vám dost: Zkuste jmenovat tu planetu!

UKRADENÉ DENÍKY

Na Královské silnici, která vedla hlubokou úzkou roklí a směřovala k plošině před mostem přes řeku Idaho, se vzduch ani nehnu. Cesta tu zahýbala doprava; za touhle zatáčkou už opustí uměle navržené hory kamení a země. Moneo, který kráčet vedle Královského vozu, viděl dlážděnou stůžku vedoucí úzkou soutěskou ke krajkoví z plastoceli - k mostu vzdálenému asi kilometr odsud.

Řeka, která dosud protékala hlubokým kaňonem, se vpravo za mostem stáčela směrem k nim a pak protékala sérií kaskád přímo k druhému konci Zapovězeného lesa, kde hradby klesaly skoro až na úroveň vody. Tam už ležel okraj Onnu, tam rostly sady a zahrady, které pomáhaly město nasycit. Moneo se díval na vzdálenou stůžku řeky a všiml si, že vrcholky okolní rokliny jsou zality sluncem, kdežto proud sám plyne ještě ve stínech přerušovaných jen matně stříbrným leskem kaskád.

Přímo před ním ležela cesta k mostu, která už zářila prudkým světlem, a tmavé stíny ve vymletých roklinách po obou stranách vypadaly jako ukazatele, jako šipky udávající správný směr. Vycházející slunce už stačilo silnici rozpálit. Vzduch nad ní se chvěl jako varování před nadcházejícím žárem dne. Než přijde nejhorší vedro, budeme už dávno ve městě, pomyslel si Moneo.

Klusal podle vozu s unavenou trpělivostí, která se ho vždycky v tomhle úseku cesty zmocňovala. Upíral oči vpřed a vyhlížel muzejní fremeny s peticí. Věděl, že se vynoří z jedné z těch vymletých soutěsek. A ještě před mostem. Tak se s nimi dohodl. Teď už je nemůže zastavit. A Božský imperátor stále jevil příznaky červa.

Leto uslyšel fremeny dřív, než je zaslechl nebo zahlédl kdokoli z jeho doprovodu.

"Poslouchejte!" zvolal.

Moneo byl okamžitě ve střehu.

Leto se na voze převálil, vystrčil hlavu z bubliny štítu a zadíval se vpřed.

Tohle Moneo dobře znal. Smysly Božského imperátora, o mnoho ostřejší než smysly ostatních, zaznamenaly vpředu nějaké vyrušení. Fremeni někde vykročili na silnici. Moneo ustoupil tak daleko dozadu, jak jen ceremoniál dovoloval. A v té chvíli to uslyšel sám.

Zvuk valícího se šterku.

Objevili se první fremeni, vyšli ze soutěsek po obou stranách cesty sotva sto metrů před královským průvodem.

Duncan vyrazil vpřed a zpomalil do poklusu vedle Monea.

"Tohle jsou ti fremeni?" zeptal se Idaho.

"Ano." Moneo při řeči nespouštěl oči z Božského imperátora, jehož mohutné tělo se znovu svezlo na vůz.

Muzejní fremeni se shromáždili na cestě, shodili vnější pláště a odhalili červená a purpurová spodní roucha. Moneo potlačil výkřik. Fremeni byli oblečeni jako poutníci, ale pod barevnými rouchy měli ještě jakési oděvy, tentokrát černé. Ti vpředu mávali svitky papíru a celá skupina se dala do tance a zpěvu. Pomalu se blížili ke Královskému vozu.

"Petice, Pane náš," křičel vůdce. "Vyslechněte petici!"

"Duncane!" zvolal Leto. "Odstraň je z cesty!"

Rybí mluvčí se začaly prodírat mezi dvořany dopředu, hned jak jejich Pán promluvil. Idaho je ještě pobídl gestem a rozběhl se proti přibližujícímu se davu. Stráže vytvořily válečný šik s Idahem v čele. Leto zabouchl štít svého vozu, zvýšil rychlost a pomocí zesilovače zařval: "Z cesty! Z cesty!"

Muzejní fremeni, když viděli, jak k nim běží stráže a jak vůz nabírá rychlost, se trochu roztoustili, jako by chtěli uvolnit cestu. Moneo, který se musel dát do běhu, aby se udržel vedle vozu, a soustředil se přitom na okamžik na běžící nohy dvořanů před ním, si první všiml nečekané změny ve fremenských záměrech.

Prozpěvující dav jako jeden muž shodil poutnické pláště a všichni měli náhle na sobě černé uniformy, stejné jako ta, kterou nosil Duncan Idaho.

Co to dělají? podivil se Moneo.

Už když si kladl tuhle otázku, všiml si, že přibližující se tváře jako by tály a měnily se po způsobu Tvarových tanečníků, až všechny nabyly podoby Duncana Idaho.

"Tvaroví tanečníci!" zaječel kdosi.

I Letovu pozornost rozptýlil zmatek, zvuky mnoha nohou dupajících po cestě, vyštěkávané rozkazy, jak se šikovaly Rybí mluvčí. Ještě zvýšil rychlost vozu, zmenšil vzdálenost mezi sebou a strážemi, rozezněl varovný zvonek a klakson. Byly to tak pronikavé zvuky, že dezorientovaly dokonce i některé Rybí mluvčí, které na to byly cvičené.

V tom okamžiku shodili prosebníci poutnické pláště a začali se proměňovat do podoby Duncana Idaho. Leto uslyšel výkřik: "Tvaroví tanečníci!" Všiml si i toho, kdo vykřikl - byla to pomocná úřednice z Královské účtárny.

Leto zprvu zareagoval pobaveně.

Stráže a Tvaroví tanečníci se srazili. Prozpěvování prosebníků vystřídal ječení a výkřiky. Leto rozpoznal tleilaxanské bojové povely. Kolem jeho Duncana se utvořila pevná hradba Rybích mluvčích. Stráže uposlechly Letova často zdůrazňovaného příkazu a chránily svého gholu-velitele.

Ale jak ho rozeznají od těch ostatních?

Leto skoro zastavil vůz. Viděl, jak Rybí mluvčí vlevo mávají obušky. Na čepelích nožů pableskovalo světlo. Pak se ozval bzučivý zvuk laserpalů, zvuk, který Letova babička jednou popsala jako "nejstrašnější v našem vesmíru". Z předního voje se ozvaly další chraptivé výkřiky a řev.

Leto zareagoval hned při prvním zvuku laserpalů. Strhl Královský vůz ze silnice doprava, přepnul z kol na suspensory a rozehnal se vozem jako beranidlem do shluku Tvarových tanečníků, kteří se k němu snažili proniknout z boku. Prudce zatočil, srazil několik dalších na protější straně, ucítil drtivý náraz plastoceli o živá těla, rudý proud krve; ale to už byl mimo silnici, v jedné ze soutěsek. Hnědé rozervané stěny soutěsky se mihly kolem něj. Vyřít se vzhůru, přelétl údolí řeky a hnal se až na vysokou skalní vyhlídku vedle Královské silnice, která byla bezpečně mimo dostřel laserpalů.

To je překvapení!

Jeho mohutné tělo se otřásalo křečovitými záchvěvy smíchu. Pak jeho veselí pomalu opadlo.

Ze své vyhlídky uviděl Leto most i místo útoku. Po silnici i v postranní soutěsce ležela mrtvá těla.

Rozeznal dvořanskou nádheru, zkrvavenou čern přestrojení Tvarových tanečníků. Ti dvořané, kteří útok přežili, se choulili v pozadí, zatímco Rybí mluvčí pobíhaly mezi padlými a jistými ranami nožem se ujist'ovaly, že všichni útočníci jsou a zůstanou mrtvi.

Leto přešel zrakem po celé scéně a hledal černou uniformu svého Duncana. Ale žádná taková uniforma mezi stojícími nebyla. Ani jedna! Leto se zachvěl zklamáním, když vtom uviděl mezi dvořany skupinku Rybích mluvčích a... a mezi nimi naháče.

Naháče!

To byl Duncan! Nahý! Samozřejmě! Ten Duncan Idaho bez uniformy nebyl Tvarový tanečník.

Znovu se rozesmál. Překvapení na obou stranách. Jaký šok to musel pro útočníky být! Zjevně nebyli připravení na takovouhle reakci.

Leto se pomalu spustil dolů na silnici, znovu nastavil kola a zvolna směřoval k mostu. Přejel ho s pocitem děj? vu, protože měl v paměti nesčetné mosty svých vzpomínek, které přejížděl, aby obhlédl následky bitev. Když vyjel na silnici, Idaho se odtrhl od skupinky stráží a rozběhl se k němu. Při běhu přeskakoval mrtvá těla a vyhýbal se jim. Leto zastavil vůz a díval se na nahého běžce. Duncan byl jako ten řecký válečný posel, který spěchal svému veliteli oznámit výsledek bitvy. Letovy vzpomínky ochromila zhuštěná historie.

Idaho se zastavil vedle vozu. Leto otevřel kryt.

"Tvaroví tanečníci, všichni do jednoho!" lapal Idaho po dechu.

Leto se ani nesnažil skrýt své pobavení, když se zeptal: "Čí to byl nápad, aby sis svlékl uniformu?"

"Můj! Ale ony mě nenechaly bojovat!"

Doběhl k nim Moneo se skupinkou strážkyň. Jedna z Rybích mluvčí hodila Idahovi modrý plášť Stráže a zavolala: "Snažíme se z těch mrtvých dát dohromady úplnou uniformu."

"Svoji jsem si strhal," vysvětloval Idaho.

"Unikl některý z Tvarových tanečníků?" zeptal se Moneo.

"Ani jeden," odpověděl Idaho. "Musím připustit, že ty tvoje ženy jsou výborné bojovnice, ale nedovolily mi, abych..."

"Protože mají instrukce tě chránit," přerušil ho Leto. "Vždycky chrání toho nejcennějšího..."

"Čtyři z nich zemřely, když se mě odtamtud snažily dostat!" neuklidnil se Idaho.

"Celkem jsme ztratili víc než třicet lidí, Pane," podotkl Moneo. "Ještě jsme to přesně nespočítali."

"Kolik bylo Tvarových tanečníků?" zeptal se Leto.

"Jak to vypadá, rovných padesát, Pane," odpověděl Moneo. Mluvil tiše a na tváři měl šokovaný výraz. Leto se začal tiše smát.

"Proč se smějete?" podrážděně se na něj obořil Idaho. "Víc než třicet našich lidí..."

"Ale ti Tleilaxané byli tak strašně neschopní," vysvětloval Leto. "Copak si neuvědomuješ, že ještě před nějakými pěti sty lety by byli mnohem účinnější a mnohem nebezpečnější? Představ si, že se opovážili téhle pošetilé maškarády. A že nečekali tvou geniální reakci!"

"Měli laserpaly," připomněl Idaho.

Leto otočil své mohutné přední prstence a ukázal na díru vypálenou skoro uprostřed krytu svého vozu. Kolem díry bylo vidět roztavenou a spečenou hmotu.

"Ještě několik ran je vespod," dodal Leto. "Naštěstí nezasáhli ani suspenzory, ani kola."

Idaho zíral na díru ve voze a všiml si, že je na úrovni Letova těla.

"Vás to nezasáhlo?" zeptal se.

"Ale ano," odpověděl Leto.

"Jste zraněný?"

"Jsem vůči laserpalům imunní," lhal Leto. "Až budeme mít čas, předvedu ti to."

"To já imunní nejsem," zavrčel Idaho. "A vaše stráže taky ne. Všichni bychom měli mít pásové štíty."

"Štíty jsou po celém Impériu zakázány," prohlásil Leto. "Mít štít je hrdelní zločin."

"Oč jde u těch štítů?" začal Moneo.

Idaho se domníval, že ho žádá o vysvětlení funkce štítů, a řekl: "Pás vytváří silové pole, které odráží každý objekt, pokud se ho snaží prorazit nebezpečnou rychlostí. Ale mají jednu velkou nevýhodu. Když se s takovým štítem srazí paprsek laserpalu, výsledná exploze se vyrovná výbuchu mohutné termonukleární bomby. Útočník i napadený to odnesou stejně."

Moneo se jen mlčky díval na Idaha, který kývl.

"Chápu, proč byly štíty zakázány," řekl Idaho. "Předpokládám, že Velká konvence proti atomovým zbraním dosud platí a řádně funguje?"

"Funguje líp než dřív, co jsme našli všechny rodové arzenály atomových zbraní a odvezli je na bezpečné místo," odpověděl Leto. "Ale nemáme čas tady o tom diskutovat."

"O jedné věci diskutovat můžeme," nedal se Idaho. "Chodit tady takhle pod širým nebem je příliš nebezpečné. Měli bychom..."

"Je to tradice a budeme se jí držet," zarazil ho Leto.

Moneo se naklonil k Idahovi: "Znepokojuješ Pána Letu," řekl.

"Ale..."

"To sis neuvědomil, o co snazší je ovládat lidi, kteří chodí pěšky?" zeptal se Moneo.

Idaho sebou trhl a s náhlým pochopením se zadíval Moneovi do očí.

Leto té příležitosti využil a začal vydávat rozkazy: "Moneo, postarej se, aby tu nezbyla žádná stopa po útoku, ani jedna krvavá skvrna nebo kus šatů - nic."

"Ano, Pane."

Idaho se obrátil, protože uslyšel, jak se kolem nich mačkají lidé. Uviděl, že všichni, kdo přežili, dokonce i zranění s provizorními obvazy sem přišli a naslouchali.

"Vy všichni," oslovil Pán Leto dav kolem vozu. "Ani slovo o tomhle všem! Jen ať si Tleilaxané dělají starosti." Podíval se na Idaho.

"Duncane, jak se tihle Tvaroví tanečníci dostali do oblasti, kde směji žít jen moji muzejní fremeni?"

Idaho se mimoděk podíval na Monea.

"Pane, to je moje chyba," řekl Moneo. "To já jsem slíbil fremenům, že tady mohou předložit svou petici. Dokonce jsem uklidňoval Duncana Idaha, když se na ně ptal."

"Vzpomínám si, že ses o té petici zmiňoval," přikývl Leto.

"Myslel jsem, že by vás to mohlo pobavit, Pane."

"Petice mě nebaví, ty mě rozčilují. Zvláště mi vadí petice od lidí, kteří v mém plánu mají jediný úkol, totiž zachovávat staré zvyky."

"Pane, udělal jsem to jen proto, že jste tolikrát mluvil o tom, jak nudné jsou tyhle pouti do..."

"Ale já tu nejsem proto, abych zmírňoval nudu jiných!"

"Jak to myslíte, Pane?"

"Muzejní fremeni vůbec nechápou staré zvyky. Umějí je jen dobře napodobovat. To je samozřejmě nudí a jejich petice jsou vždycky stejné - chtějí, abych jim povolil změny. Tohle mi vadí. Žádné změny nepovolím. Ostatně, kde ses dozvěděl o tom, že chtějí předkládat nějakou petici?"

"Od samotných fremenů," odpověděl Moneo. "Dele-" Zarazil se a zamračil.

"Znal jsi členy té delegace?"

"Samozřejmě, Pane. Jinak bych byl..."

"Jsou mrtví," řekl Idaho.

Moneo se na něj nechápavě podíval.

"Ti lidé, které jsi znal, byli zabiti a nahrazeni Tvarovými tanečníky v jejich podobě," vysvětlil Idaho.

"Byl jsem nedbalý," podotkl Leto. "Měl jsem vás všechny naučit, jak rozeznat Tvarové tanečníky. No, to teď napravíme, když se pouštějí do tak pošetilých drzostí."

"A proč jsou tak drzí?" zeptal se Idaho.

"Třeba proto, aby odvedli naši pozornost od něčeho jiného," podotkl Moneo.

Leto se na Monea usmál. I ve stavu osobního ohrožení pracovala majordomova mysl výborně. Zklamal svého Pána, protože zaměnil Tvarové tanečníky za fremeny. Teď Moneo cítil, že jeho další služba může záviset na tom, zda prokáže ty své schopnosti, pro které si ho Božský imperátor původně vybral.

"A teď máme čas se připravit," řekl Leto.

"Od čeho se to snažili odvést naši pozornost?" chtěl vědět Idaho.

"Od jiného spiknutí, které chystají," řekl Leto. "Předpokládají, že je za tohle tvrdě potrestáme, ale vědí, že jejich podstata je neohrožitelná kvůli tobě, Duncane."

"Oni přece neměli v úmyslu tady neuspět," odporoval Idaho.

"Ale byla to možnost, na kterou byli připraveni," řekl Moneo.

"Jsou přesvědčeni, že je nezničím, protože vlastní původní buňky mého Duncana Idaha," dodal Leto.

"Chápeš, Duncane?"

"A nemýlí se?" zeptal se Idaho.

"Nemají k tomu daleko," souhlasil Leto. Znovu se zadíval na Monea. "Do Onnu se nesmí dostat žádný náznak toho, co se stalo. Nové uniformy, nové strážné místo padlých a zraněných - všechno ať je, jak to bylo."

"I mezi vašimi dvořany jsou mrtví, Pane," připomněl Moneo.

"Nahrad' je!"

Moneo se uklonil. "Ano, Pane."

"A pošli pro nový kryt na můj vůz!"

"Jak můj Pán poroučí."

Leto zacouval s vozem trochu nazpátek, obrátil se a vyrazil k mostu. "Duncane, ty mě doprovodíš!" zavolal.

Idaho se nejprve pomalu a neochotně odpojil od Monea a dvořanů, pak přidal, srovnal krok vedle otevřeného krytu vozu a nespouštěl z Leta oči.

"Co ti dělá starosti, Duncane?" zeptal se Leto.

"Skutečně mě považujete za svého Duncana?"

"Samozřejmě, stejně jako ty mě za svého Leta."

"Proč jste nevěděl, že tenhle útok přijde?"

"Pomocí těch svých proslavených schopností předvídání?"

"Ano!"

"Tvaroví tanečníci už mě dlouho nezaujali," řekl Leto.

"Předpokládám, že to se teď změnilo?"

"Nijak zvlášť."

"Proč ne?"

"Protože Moneo měl pravdu. Nesmím dopustit, aby něco rozptýlilo mou pozornost."

"Mohli vás tady doopravdy zabít?"

"Bylo to dost možné. Víš, Duncane, jen málokdo si uvědomuje, jakou katastrofu by znamenal můj konec."

"Co ti Tleilaxané chystají?"

"Nějakou past, řekl bych. Pěknou past. Poslali mi signál, Duncane."

"Jaký signál?"

"Že zoufalé pohnutky, které pohánějí některé mé poddané, v poslední době zesílily."

Přešli most a začali stoupat k Letově vyhlídce. Idaho kráčel v napjatém mlčení.

Na vrcholku se Leto rozhlédl přes vzdálené vrcholky na pustinu Saríru.

Za mostem, na místě útoku, stále ještě kvíleli dvořané, kteří ztratili své milé. Leto svým zostřeným sluchem rozeznal Moneův hlas, varující, že své nářky budou muset zkrátit. V Citadele mají další milované lidi a všichni znají hněv Božského imperátora.

Slzy budou pryč a na tváři jim zbudou křečovitě úsměvy, než dorazíme do Onnu, pomyslel si Leto.

Myslejí si, že jimi pohrdám! Ale co na tom vlastně záleží? To je jen drobná nepříjemnost mezi krátce žijícími a krátce uvažujícími.

Uklidňoval ho pohled na poušť. Odtud mohl na řeku vidět jen tehdy, když se úplně otočil a pohlédl ke Slavnostnímu městu. Duncan vedle jeho vozu naštěstí mlčel. Když se Leto obrátil trochu vlevo, uviděl okraj Zapovězeného lesa. Při tom pohledu na zelenající se krajinu jeho paměť náhle změnila Sarír v malý, slabý pozůstatek planetární pouště, která bývala tak mohutná, že se jí lidé báli, dokonce i divocí fremeni, kteří v ní žili.

To ta řeka, pomyslel si Leto. Když se obrátím, uvidím, co jsem udělal.

Uměle vytvořená rokle, kterou plynula řeka Idaho, byla jen prodloužením Průrvy, kterou Paul Muad'Dib prorazil ve Štítovém valu, aby tudy mohly projet jeho legie na červech. Tam, kde nyní proudila voda, vedl Muad'Dib své fremeny z prachu Koriolisovy bouře do historie... a do tohoto.

Leto uslyšel známé Moneovy kroky, jak se majordom plahočil na vyhlídku. Moneo se zastavil vedle Idaha a chvíli se snažil popadnout dech.

"Jak dlouho ještě potrvá, než budeme moci pokračovat?" zeptal se Idaho.

Moneo ho gestem umlčel a oslovil Leta: "Pane, dostali jsme zprávu z Onnu. Benegesserit'anky poslaly vzkaz, že vás Tleilaxané napadnou před mostem."

Idaho se ušklíbl. "Není to trochu pozdě?"

"Není to jejich vina," zavrtěl hlavou Moneo. "Velitelka Rybích mluvčích jim nechtěla věřit."

Začali se sem trousit další členové Letova doprovodu. Někteří vypadali jako omámení léky a ještě v šoku. Mezi nimi se rázně rojily Rybí mluvčí a pobízely je, aby se snažili předstírat dobrou náladu.

"Odstraňte stráž od vyslanectví Bene Gesseritu," řekl Leto. "Pošlete jim vzkaz. Upozorněte je, že poslední pořadí jejich audience stále platí, ale že se toho nemusejí obávat. Řekněte jim, že poslední budou prvními. Ony tu nárážku pochopí."

"A co Tleilaxané?" zeptal se Idaho.

Leto se stále díval na Monea. "Ano, Tleilaxané. Pošleme jim signál."

"Ano, Pane?"

"Až to přikážu, ne dřív, necháte tleilaxanského vyslance veřejně zpráskat a vyhostit."

"Pane!"

"Nesouhlasíš?"

"Když to máme udržet v tajnosti -" Moneo se ohlédl přes rameno, "- jak vysvětlíme to bičování?"

"Nebudeme ho vysvětlovat."

"Neudáme vůbec žádný důvod?"

"Žádný."

"Ale Pane, ty pověsti a klepy, které -"

"Já prostě reaguji, Moneo! Jen ať si uvědomí tu skrytou část mě, která dělá věci, aniž bych o nich věděl, protože se o nich prostě dozvědět nemůžu."

"To vyvolá zděšení, Pane."

Idaho se chraptivě rozesmál. Vkročil mezi Monea a vůz. "Vždyť je k tomu vyslanci ještě laskavý!

Existovali vládci, kteří by ho za něco takového nechali usmažit nad mírným ohněm."

Moneo se pokusil přes Idahovo rameno Leta oslovit: "Ale Pane, to jen potvrdí Tleilaxanům, že jste byl napaden."

"To už stejně vědí," řekl Leto. "Ale nebudou o tom mluvit."

"A když se nikdo z útočníků nevrátí...", dodal Idaho.

"Chápeš, Moneo?" zeptal se Leto. "Když vpochodujeme do Onnu navenek bez jediného škrábnutí, Tleilaxané budou přesvědčeni, že utrpěli naprostou porážku."

Moneo se rozhlédl po Rybích mluvčích a dvořanech, kteří zaujatě naslouchali rozhovoru. Málokterý z nich už kdy slyšel tak otevřenou výměnu názorů mezi Božským imperátorem a jeho nejbližšími pomocníky.

"Kdy dá můj Pán příkaz k potrestání vyslance?" zeptal se Moneo.

"Během audience."

Leto slyšel, jak přilétají toptéry, uviděl záblesk slunečního svitu na jejich křídlech a rotorech, a když se pořádně soustředil, zahlédl i nový kryt na Královský vůz, zavěšený pod jednou z nich.

"Ten poškozený kryt nechte odvézt do Citadely a opravit," přikázal Leto s pohledem stále upřeným na blížící se toptéry. "Když se budou řemeslníci vyptávat, tak jde o běžnou rutinu - kryt se odřel navátým pískem."

"Ano, Pane," povzdechl Moneo. "Uděláme to, jak si přejete."

"No tak, Moneo, hlavu vzhůru," řekl Leto. "Až se zase dáme na cestu, běž vedle mě." Pak se obrátil k Idahovi: "Ty si vezmi malý strážní oddíl a prohledejte cestu před námi."

"Myslíte, že by mohl přijít další útok?" zeptal se Idaho.

"Ne, ale stráž se tím aspoň zaměstnají. A oblékni si novou uniformu. Nechci, abys nosil něco, co poskvrní ti špinavý Tleilaxané."

Idaho poslušně odešel.

Leto pokynul Moneovi, aby přistoupil blíž, ještě blíž. Když se majordom skláněl do vozu a měl tvář ani ne metr od tváře Letovy, ztlumil Leto hlas a řekl:

"Pro tebe je to zvlášť poučná lekce, Moneo."

"Pane, já vím, že jsem měl poznat ty Tvarové -"

"Nejde o Tvarové tanečníky! Je to lekce pro tvou dceru."

"Pro Sionu? Co by ona mohla -"

"Řekni jí tohle: Jistým křehkým způsobem je stejná jako ta síla ve mně, která jedná bez rozmyslu. Její

zásluhou si pamatuji, co je to být člověkem... a co znamená milovat."

Moneo na Leta nechápavě zíral.

"Prostě jí to vyříd'," řekl Leto. "Nemusíš se to snažit pochopit. Jen jí tlumoč moje slova."

Moneo couvl. "Jak si můj Pán přeje."

Leto uzavřel poklop, takže celý kryt se stal jediným dílcem, který se bude posádkám blížících se toptér snáz vyměňovat.

Moneo se obrátil a rozhlédl se po lidech čekajících na vyhlídce. V té chvíli si uvědomil něco, co doposud nevnímal, co se odhalilo v nepořádku, který někteří dosud neodstranili. Někteří dvořané se vybavili jemnými přístroji, které zesilovaly jejich sluchové schopnosti. Prostě špiclovali, odposlouchávali. A takové přístroje mohly pocházet jedině z Iksu.

Budu varovat Duncana a Stráž, pomyslel si Moneo.

To odhalení mu připadalo jako příznak rozkladu. Jak mohli zakazovat používání takových věcí, když většina dvořanů a Rybích mluvčích buď věděla, nebo měla podezření, že Božský imperátor sám kupuje zakázané stroje z Iksu?

Začínám nenávidět vodu. Pstruží kůže, která povzbuzuje mou přeměnu, získala už citlivost červa. Moneo a mnohé z mých stráží o mé nechuti vědí. Jedině Moneo ale tuší pravdu, totiž že je to signál důležitého mezníku. Cítím v tom svůj konec, ještě ne brzo v tom smyslu, jak to počítá Moneo, ale dost brzo v mém časovém smyslu. V dobách Duny se píseční pstruzi stahovali k vodě - s tím jsem měl problémy v počátcích naší symbiózy. Tehdy jsem to nutkání ovládl silou vůle a mezitím jsme dospěli k jisté fázi rovnováhy. Teď se musím vyhybat vodě, protože už nejsou žádní jiní píseční pstruzi než ti polospící tvorové mé kůže. Bez pstruhů, kteří by z tohoto světa znova udělali poušť, se šaj-hulúd neobjeví; písečný červ se nemůže vyvinout, dokud nebude země vyprahlá. Jsem jejich jediná naděje.

UKRADENÉ DENÍKY

Odpoledne už bylo vpůli, když královský průvod dorazil na poslední svah před okrajem Slavnostního města. V ulicích se tísnily davy, aby je přivítaly; pevně sevřené linie mohutných Rybích mluvčích je udržovaly na místě. Rybí mluvčí měly na sobě uniformy v atreidské zeleni, obušky držely zkřížené a spojené.

Jak se královský průvod blížil, z davu se zvedla vlna křiku. Pak Rybí mluvčí začaly prozpěvovat:

"Siajnok! Siajnok! Siajnok!"

Jejich popěvek, odrážející se mezi mohutnými budovami, měl zvláštní účinek na dav, který nebyl zasvěcen do jeho významu. Přeplněné ulice ztichly, zatímco Mluvčí prozpěvovaly dál. Lidé s úctou hleděli na ženy ozbrojené obušky, na ženy, které chránily Královskou cestu, které prozpěvovaly a přitom nespouštěly oči ze svého projíždějícího Pána.

Idaho, který se stráží Rybích mluvčích pochodoval za vozem, slyšel ten popěvek poprvé a cítil, jak mu na zátylku vstávají vlasy.

Moneo pochodoval vedle vozu a nedíval se napravo ani nalevo. Jednou se Leta zeptal na význam toho slova.

"Dávám Rybím mluvčím jen jediný obřad," odpověděl tehdy Leto. Bylo to v audienční síni Božského imperátora pod hlavním náměstím Onnu a Moneo byl k smrti unaven, jak celý den řídil proud hodnostářů, kteří se sjeli do Onnu na Slavnost desetiletí.

"A co s ním má společného prozpěvování toho slova, Pane?"

"Ten obřad se jmenuje Siajnok - Letova hostina. Je to zbožňování mé osoby za mé přítomnosti."

"To je starý obřad, Pane?"

"Býval to fremenský obřad ještě předtím, než se stali fremeny. Ale klíč k Slavnostním tajemstvím vymřel se starci. Teď si na něj vzpomínám už jen já. Obnovil jsem Slavnost podle svého a pro vlastní potřeby."

"Takže muzejní fremeni ten obřad nepraktikují?"

"Nikdy. Je můj a jen můj. Činím si na něj věčný nárok, protože jsem tím obřadem sám."

"Je to zvláštní slovo, pane. Nikdy jsem nic podobného neslyšel."

"Má mnoho významů, Moneo. Když ti je řeknu, zachováš je v tajnosti?"

"Jak rozkáže můj Pán!"

"Nikdy to nikomu neříkej a nikdy ani nenaznač Rybím mluvčím, co ti teď povím."

"Přisahám, Pane."

"Dobře. Siajnok znamená poctu tomu, kdo mluví upřímně. Znamená připomínku věcí, které jsou řečeny s upřímností."

"Ale Pane, neznamená upřímnost ve skutečnosti to, že Mluvčí věří... že má víru v to, co říká?"

"Ano, ale Siajnok také obsahuje myšlenku světla, které odhaluje skutečnost. Stále vrháš světlo na to, co vidíš."

"Skutečnost... to je hodně dvojznačné slovo, Pane."

"To je. Ale Siajnok také znamená kvas, protože skutečnost - nebo přesvědčení, že znáš skutečnost, což je totéž - vždycky uvádí věci ve vesmíru do pohybu."

"To všechno je obsaženo v jediném slově, Pane?"

"A ještě víc! Siajnok také značí svolávání k modlitbě a jméno anděla, který zapisuje dobré i špatné skutky lidí, Siháji, který vyslýchá mrtvé krátce po smrti."

"Na jedno slovo je to veliké břemeno, pane."

"Slova mohou nést tak velké břemeno, jaké si jen přejeme. Stačí jen dohoda a tradice, na níž se dá stavět."

"Proč o tom nesmím mluvit s Rybími mluvčími, pane?"

"Protože je to slovo vyhrazené jen pro ně. Neviděly by rády, že jsem ho prozradil muži."

Moneo při té vzpomínce stiskl rty a kráčel dál podle Královského vozu do Slavnostního města. Slyšel od toho prvního vysvětlení mnohokrát Rybí mluvčí vítat Božského imperátora tímhle popěvkem a dokonce si k tomu slovu přidal i vlastní vysvětlení.

Znamená záhadu a prestiž. Znamená moc. Naznačuje oprávnění jednat jménem Boha.

"Siajnok! Siajnok! Siajnok!"

To slovo znělo Moneovi natrpkle.

Už došli hluboko do města, skoro na ústřední náměstí. Královskou silnici osvětlovalo zezadu odpolední slunce a barevná roucha obyvatel města v něm zářila ještě jasněji. Slunce svítilo na vzhůru obrácené tváře Rybích mluvčích lemujících cestu průvodu.

Idaho, který pochodoval se strážemi za vozem, zaplašil první neklid, když prozpěvování pokračovalo.

Zeptal se na ně jedné z Rybích mluvčích.

"To není slovo pro muže," odpověděla. "Ale Pán někdy odhalí Siajnok některému Duncanovi."

Některému Duncanovi! Už dřív se na to ptal Pána Leta a to, jak se záhadně vyhnul odpovědi, se mu nelíbilo.

"Brzo se to dozvíš."

Idaho zahnal myšlenky na popěvek a rozhlédl se kolem se zvědavostí turisty. Když se připravoval na své povinnosti velitele stráží, vyptal se i na historii Onnu a zjistil, že stejně jako Pána Leta i jeho pobavilo, že kolem teče řeka Idaho.

Byli tehdy v jedné z velkých otevřených místností Citadely, vzdušné, plné ranního světla a se širokými stoly, po nichž archivářky Rybích mluvčích rozprostřely mapy Saríru a Onnu. Leto poodjel se svým vozem na rampu, odkud na mapy viděl. Idaho stál u protilehlé strany stolu a prohlížel si plán Slavnostního města.

"Na město je to zvláštní plán," přemítal Idaho.

"Má jeden hlavní účel - umožnit lidem vidět Božského imperátora."

Idaho pohlédl na prstencovité tělo na voze a pak se zahleděl na tvář v kápi. Napadlo ho, jestli se na toho podivného tvora vůbec kdy bude moci dívat bez nepříjemných pocitů nejistoty.

"Ale to je přece jenom jednou za deset let?" řekl Idaho.

"Při Velkém sdílení, ano."

"A mezitím je prostě uzavíráte?"

"Jsou tam vyslanectví, kanceláře obchodníků, školy Rybích mluvčích, servisní a údržbářské základny, knihovny a muzea."

"Kolik prostoru zabírají?" Idaho zaklepal na mapu. "Desetinu města?"

"Ještě méně."

Idaho se zamyšleně podíval stranou.

"Má ten plán ještě jiný účel, můj Pane?"

"Především slouží k veřejnému předvádění mé osoby."

"Musejí v něm přece být úředníci, vládní zaměstnanci, dokonce i obyčejní dělníci. Kde ti žijí?"

"Většinou na předměstích."

Idaho ukázal na mapu. "Tady v těch řadách bytů?"

"Všimni si těch balkonů, Duncane."

"Jsou kolem celého náměstí." Sklonil se, aby se lépe podíval na mapu. "To náměstí má průměr dva kilometry!"

"Všimni si, jak ty balkony ustupují až nahoru, k tomu kruhu věžiček. Ve věžičkách bydlí elita."

"A ti všichni se mohou dívat dolů na náměstí na vás?"

"Tobě se to nelíbí?"

"Dokonce tam není ani energetická bariéra, která by vás chránila!"

"Jaký lákavý cíl tam tvořím!"

"Proč to děláte?"

"O plánu Onnu existuje jeden hezký mýtus. Já ho podporuji a šířím. Říká se, že kdysi žili lidé, jejichž vládce musel mezi nimi jednou za rok projít v úplné tmě, beze zbroje a beze zbraní. Ten mytický vládce měl na sobě při té procházce temným davem svých poddaných světélkující oděv. A jeho poddaní - ti byli při té příležitosti oblečení do černého a nikdo je neprohledával, jestli nemají zbraně."

"Co to má společného s Onnem... a s vámi?"

"No to je přece jasné: Když vládce tu procházku přežil, byl to dobrý vládce."

"Vy také nedáváte prohledat diváky, jestli nemají zbraně?"

"Ne otevřeně."

"Vy si myslíte, že lidé v tom mýtu vidí vás." Nebyla to otázka.

"Mnozí ano."

Idaho vzhledl k Letovu obličejí ukrytému hluboko v kápi. Modromodré oči na něj hleděly bez výrazu. Melanžové oči, pomyslel si Idaho. Ale Leto říkal, že už koření nejí. Jeho tělo už je tak prosyceno melanží, že to jeho závislosti stačí.

"Tobě se nelíbí ta moje Svatá oplzlost, ten můj vynucený mír," podotkl Leto.

"Nelíbí se mi, že si hraje na boha!"

"Ale bůh může řídit Impérium tak, jako dirigent řídí symfonický orchestr. Můj výkon je omezen jen tím, že jsem vázán na Arrakis. Musím tu symfonii řídit odsud."

Idaho zavrtěl hlavou a znova se podíval na plán města. "Co tyhle byty za věžičkami?"

"Podřadnější ubytování pro naše návštěvníky."

"Ti na náměstí nevidí."

"Ale vidí. Iksanské přístroje promítají do těch místností můj obraz."

"A ten vnitřní kruh se na vás dolů dívá přímo. Jak na to náměstí vcházíte?"

"Uprostřed vyjede ze země předváděcí plošina, na které se ukazují svému lidu."

"A jásá?" Idaho se podíval Letovi přímo do očí.

"Má to povoleno."

"Vy Atreidové jste se vždycky považovali za součást historie."

"Jsi chytrý, dobře chápeš, jaký význam má jásot."

Idaho se znova podíval na mapu. "A školy Rybích mluvčích jsou tady?"

"Pod tvou levou rukou, ano. To je Akademie, kam jsem poslal Sionu, aby se tam vzdělávala. To jí bylo deset."

"Siona... musím se o ní dozvědět trochu víc," přemítal Idaho.

"Ujišťuji tě, že se tvé touze nepostaví nic do cesty."

Idaho kráčel v královském průvodu a ze vzpomínek se probral, teprve když popěvky Rybích mluvčích zeslábly. Královský vůz před ním začal sestupovat do místností pod náměstím po dlouhé klesající rampě.

Idaho, který byl ještě venku na denním světle, se rozhlédl po blýskavých věžičkách - na tuhle skutečnost ho mapy nepřipravily. Na balkonech terasovitého kruhu kolem náměstí se tísnili lidé a mlčky sledovali průvod.

Privilegování nejasají, napadlo Idaha. Ticho lidí na balkonech v něm vyvolalo jakousi předtuchu. Vstoupil na rampu tunelu a ztratil náměstí z očí. I prozpěvování Rybích mluvčích umlklo, jak klesal níž. Zato zvuky pochoduujících nohou všude kolem podivně zesílily.

Tísnavou předtuchu vystřídala zvědavost. Idaho se rozhlédl kolem. Tunel s plochou podlahou byl uměle osvětlený a široký, velmi široký. Idaho odhadl, že by tu vedle sebe mohlo do útrob náměstí kráčet sedmdesát lidí. Nebyly tu žádné vítající davy, jen široká řada Rybích mluvčích, které nezpívaly a spokojily se tím, že svého Boha sledovaly očima.

Díky mapám znal Idaho uspořádání tohoto ohromného komplexu pod náměstím - soukromého města ve městě, místa, kam směřjí bez doprovodu vkročit jen Božský imperátor, dvořané a Rybí mluvčí. Ale mapy mu neukázaly mohutné sloupy, pocit, jaký v něm vyvolaly obrovské chráněné prostory, strašidelné ticho rušené jen dupotem nohou a skřípáním Letova vozu.

Idaho se náhle podíval na Rybí mluvčí kolem cesty a uvědomil si, že jejich ústa se v unisonu pohybují jedním nevysloveným slovem. To slovo poznal:

"Siajnok."

"Tak brzo další Slavnost?" zeptal se Pán Leto.

"Už je to deset let," odpověděl majordom.

Usuzujete z tohoto rozhovoru, že Pán Leto nevnímá plynutí času?

ÚSTNÍ HISTORIE

Během času vyhrazeného pro soukromé audience, který předcházela samotné Slavnosti, si mnoho hostů všimlo, že Božský imperátor strávil víc než obvyklou dobu s novou vyslankyní Iksu, mladou ženou jménem Hwi Nori.

Dolů ji přivedly uprostřed dopoledne dvě Rybí mluvčí, pořád ještě překypující vzrušením prvního dne. Soukromá audienční síň pod náměstím byla jasně osvětlena. V tom světle bylo vidět místnost asi padesát krát pětatřicet metrů. Zdi byly ozdobeny starožitnými fremenskými koberci se vzory vypracovanými z drahokamů a drahých kovů vpletených v nepředstavitelně cenné tkanině z kořenného vlákna. Převládaly matně červené tóny, které měli staří fremeni v takové oblibě. Podlaha síně byla většinou průhledná a v ní byly zasazeny exotické ryby vytvořené ze zářivě barevných krystalů. Pod podlahou proudila čistá modrá voda; z její vlhkosti nepronikla do audienční síně ani kapička, ale bylo vzrušující, jak protékala blízko k Letovi, který spočíval na polstrovaném vyvýšeném místě na konci místnosti proti dveřím.

Když poprvé uviděl Hwi Nori, uvědomil si, jak pozoruhodně se podobá svému strýci Malkymu, ovšem vážnými pohyby a klidem svých kroků se od Malkyho stejně pozoruhodně lišila. Ale měla tu tmavou pleť, tu oválnou tvář s pravidelnými rysy. Na Leta se dívaly klidné hnědé oči. A zatímco Malky byl šedovlasý, ona měla vlasy zářivě hnědé.

Z Hwi Nori vyzařoval vnitřní klid, který, jak Leto vycítil, se od ní šířil na všechny strany a uklidňoval i ostatní. Zastavila se deset kroků od něj. Byla v ní klasická vyváženost - to nebyla náhodná póza.

Leto si s narůstajícím vzrušením uvědomil, že samotná osobnost vyslankyně prozrazuje iksanské machinace. Už dost pokročili ve vlastním programu pěstění vybraných typů pro konkrétní funkce.

Funkce Hwi Nori byla bolestně zřejmá - okouzlit Božského imperátora, najít puklinu v jeho koruně.

I přesto si však v průběhu schůzky Leto stále víc uvědomoval, že má z její společnosti opravdové potěšení. Hwi Nori stála v kruhu denního světla, které do síně dopadalo soustavou iksanských čoček. To světlo plnilo Letovu část síně zářivým zlatem, které se soustřeďovalo na vyslankyni a tmavlo za Božským imperátorem, kde stála v řadě malá skupinka Rybích mluvčích - dvanáct žen vybraných pro svou neschopnost mluvit a slyšet.

Hwi Nori měla na sobě prosté roucho z purpurového ambielu, ozdobené jen stříbrným náhrdelníkem s přívěskem, na němž byl vyražen symbol X. Měkké sandály stejné barvy jako její roucho vykukovaly pod

lemem.

"Jestlipak víš," zeptal se jí Leto, "že jsem zabil jednoho z tvých předků?"

Měkce se usmála. "Můj strýc Malky zahrnul tuto informaci hned do úvodní fáze mého výcviku, Pane."

Když promluvila, Leto si uvědomil, že na jejím vychování se částečně podílela i škola Bene Gesserit. Hwi Nori ovládala své reakce jejich způsobem, uměla vycítit podtóny rozhovoru. Viděl ale, že benegesseritská výchova je jen vnější nátěr, který nijak nenarušil základní rysy její milé povahy.

"Řekli ti, že o tom začnu mluvit," podotkl.

"Ano, Pane. Víím, že jeden z mých předků udělal tu nerozvážnost, že sem přinesl zbraň a pokusil se vás zranit."

"Stejně jako tvůj bezprostřední předchůdce. To ti také řekli?"

"To jsem se dozvěděla až poté, co jsem sem přijela, Pane. Byli to blázni! Proč jste ušetřil mého předchůdce?"

"Když jsem neušetřil tvého předka?"

"Ano, Pane?"

"Kobal, tvůj předchůdce, byl pro mě cennější jako posel."

"Takže mi řekli pravdu," přikývla. Znovu se usmála. "Člověk se nemůže vždycky spoléhat na to, že od svých spolupracovníků a nadřízených uslyší pravdu."

Byla to tak naprosto otevřená odpověď, že se Leto musel zasmát. Ale ještě když se smál, uvědomil si, že tato žena má Mysl Prvního probuzení, tu základní mysl, která přichází s prvotním šokem uvědomění po narození. Ona je živá!

"Takže mi nemáš za zlé, že jsem zabil tvého předka?" zeptal se.

"Pokusil se vás zavraždit! Říkali mi, že jste ho rozdrtil vlastním tělem, Pane."

"To je pravda."

"A pak jste obrátil zbraň proti vlastní Svaté osobě, abyste dokázal, že ta zbraň je neúčinná... a byl to nejlepší laserpal, jaký my Iksané dokážeme vyrobit."

"Svědkové podali přesnou zprávu," souhlasil Leto.

A pomyslel si: Což dokazuje, jak moc se dá spoléhat na svědky! Když už měl být historicky přesný, obrátil tehdy zbraň jen proti svému prstencovitému tělu, ne proti rukám, tváři nebo ploutvičkám, které bývaly jeho nohama. Předčerví tělo má pozoruhodnou schopnost pohlcovat teplo. Chemická továrna v něm měnila teplo na kyslík.

"Nikdy jsem o tom nepochybovala," řekla.

"Proč Iks to pošetilé gesto opakoval?" zeptal se Leto.

"To mi neřekli, Pane. Třeba se Kobal rozhodl takhle jednat na vlastní pěst."

"Myslím, že ne. Zdálo se mi, že vaši lidé si přáli jen smrt zvoleného assassina."

"Kobatovu smrt?"

"Ne, smrt toho, koho si zvolili, aby zbraň použil."

"Kdo to byl, Pane? To mi neřekli."

"To není důležité. Vzpomínáš si, co jsem řekl tenkrát, když tu pošetilost spáchal tvůj předek?"

"Hrozil jste ukrutným trestem, kdyby se podobné násilí mělo ještě někdy opakovat." Sklopila zrak, ale ještě předtím Leto zahlédl v jejích očích hluboké odhodlání. Použije své nejlepší schopnosti k tomu, aby otupila jeho hněv.

"Slíbil jsem, že nikdo z vás neunikne mému hněvu," podotkl.

Znovu prudce zvedla hlavu. "Ano, Pane." A teď bylo z jejího chování znát, že má strach.

"Nikdo mi nedokáže uniknout, dokonce ani ta krátkodechá kolonie, kterou jste nedávno založili na..." A Leto odříkal standardní mapové koordináty nové kolonie, kterou Iksané tajně založili v místech, o nichž se domnívali, že jsou daleko z dosahu Impéria.

Nezdálo se, že by byla překvapená. "Pane, myslím, že mě za vyslankyni vybrali právě proto, že jsem je varovala, že se o tom dozvíte."

Leto se na ni zadíval pozorněji. Co to tu máme? uvažoval. Má zjevně přesnou a pronikavou pozorovací schopnost. Věděl, že si Iksané mysleli, že vzdálenost a enormně zvýšené poplatky za dopravu budou kolonii bezpečně chránit. Hwi Nori se domnívala, že ne, a řekla to. Ale byla přesvědčená, že její

nadřizení ji vybrali za vyslankyni právě proto - což je poznámka o iksanské obezřetnosti. Domnívali se, že tady u dvora budou mít přítele, který bude zároveň považován za přítele Letova. Kývl, jak se mu to všechno složilo dohromady. V poměrně časných dobách své vlády sdělil Iksanům přesnou polohu údajně tajného Iksanského jádra, srdce technologické federace, které vládli. Iksané se domnívali, že jejich tajemství je v bezpečí, protože platili obrovské úplatky Kosmické gildě. Leto je vyhmátl nejen předvídacími schopnostmi, ale i dedukcí - a také tím, že se radil se svými vzpomínkami, mezi nimiž byl i ne jeden Iksan.

Tehdy Leto Iksany varoval, že je potrestá, pokud budou jednat proti němu. Reagovali zděšeně a obvinili Gildu, že je zradila. To Leta pobavilo a odpověděl takovým výbuchem smíchu, až to Iksany vyděsilo. Pak je chladným a obviňujícím tónem informoval, že nepotřebuje žádné špehy a zrádce ani jiné obvyklé vládní pastičky.

Copak oni nevěří, že on je bůh?

Nějaký čas pak Iksané plnili všechny jeho požadavky. Leto toho vztahu nezneužíval. Jeho potřeby byly skromné - stroj na tohle, zařízení na tamto... On vysvětlil své přání a Iksané brzo dodali požadovanou technickou hračku. Jen jednou se pokusili do stroje vložit zbraň. Tehdy pobil celou iksanskou delegaci ještě dřív, než tu věc vůbec stačili rozbalit.

Hwi Nori klidně čekala, zatímco Leto přemítal. Neprojevila ani nejmenší známku netrpělivosti.

Krása, pomyslel si.

Z hlediska jeho dlouhých vztahů s Iksany Letovi tenhle nový postoj rozproudil v těle krev. Obvykle byly vášně, krize a potřeby, které ho zrodily, v jeho těle značně potlačené. Často míval pocit, že přežil svou dobu. Ale přítomnost Hwi Nori mu říkala, že ho někdo potřebuje. To ho potěšilo. Měl pocit, že Iksané možná dokonce částečně uspěli ve výrobě stroje, který by posiloval předzvěstné schopnosti navigátorů Gildy. Malé bliknutí v toku událostí mu mohlo uniknout. Dokázali by doopravdy vyrobit něco takového? Jaký div by to byl! Úmyslně odmítal použít svých schopností i k sebemenšímu zkoumání takové možnosti.

Chci být překvapován!

Leto se vlídně usmál na Hwi. "Jak tě připravili - jak si mě máš získat?" zeptal se.

Ani nemrkla. "Poskytli mi soubor naučených odpovědí na určité kritické situace," řekla. "Naučila jsem se je, jak mi bylo řečeno, ale nehodlám je použít."

A přesně tohle chtějí, pomyslel si Leto.

"Řekni svým pánům," řekl, "že jsi přesně ta správná návnada, kterou je mi potřeba pověsit před nos."

Uklonila se. "Pokud to mého Pána těší..."

"Ano, ty mě těšíš."

Pak si dopřál krátkou sondu do bezprostřední budoucnosti Hwi Nori, kterou vlastně zkoumal i předivo její minulosti. Hwi se mu jevila jako součást plynoucí budoucnosti - proudu, který je vystaven mnoha vlivům. Pozná Sionu jen zběžně, pokud... Jeho myslí proudily otázky. Iksanům radil kormidelník Gildy a ten nepochybně vycítil, jak Siona porušuje předivo času. Skutečně si ten kormidelník myslí, že dokáže vytvořit bezpečnou ochranu proti zkoumavému pohledu Božského imperátora?

Časová sonda trvala několik minut, ale Hwi se ani nepohnula. Leto si ji pečlivě prohlížel. Připadala mu nadčasová - jako by hluboce klidným způsobem stála mimo čas. Nikdy dřív se nesetkal s obyčejným smrtelníkem, který by byl schopen takhle před ním čekat a neprojevit sebemenší nervozitu.

"Kde ses narodila, Hwi?" zeptal se.

"Přímo na Iksu, Pane."

"Mám na mysli přesně - budovu, její umístění, tvoje rodiče, lidi kolem tebe, přátele a příbuzné, vzdělání - prostě všechno."

"Své rodiče jsem nepoznala, Pane. Říkali mi, že zemřeli, ještě když jsem byla malá."

"Věřila jsi tomu?"

"Zpočátku... samozřejmě. Později jsem si začala ledacos představovat. Dokonce mě i napadlo, že strýc Malky je můj otec... ale..." Zavrtěla hlavou.

"Ty jsi strýce Malkyho neměla ráda?"

"Ne, neměla. Ovšem - obdivovala jsem ho."

"Přesně takové pocity jsem měl i já," přikývl Leto. "Ale co tvoji přátelé a tvé vzdělání?"

"Mojí učitelé byli specialisté, dokonce přivezli i několik benegesserit'anských, aby mě cvičily v kontrole citů a v pozorování. Malky říkal, že mě připravují pro velké věci."

"A tví přátelé?"

"Myslím, že jsem nikdy žádné skutečné přátele neměla - jen lidi, kteří se mnou přišli do styku za konkrétním účelem během vzdělávání."

"Pokud jde o ty velké věci, pro které tě připravovali - řekl ti někdo něco o nich?"

"Malky říkal, že mě připravují k tomu, abych vám byla potěšením, Pane."

"Kolik je ti let, Hwi?"

"Nevím to přesně. Myslím, že je mi asi šestadvacet. Nikdy jsem neslavila narozeniny. O narozeninách jsem se dozvěděla jen náhodou, když mi jeden učitel vysvětloval svou nepřítomnost. Potom už jsem ho nikdy neviděla."

Leta její odpověď fascinovala. Pozorováním se ujistil, že její iksanské tělo nenese nejmenší stopy tleilaxanského zásahu. Nepochází z tleilaxanských regeneračních nádrží. K čemu tedy ty tajnosti?

"Tvůj strýc Malky ví, jak jsi stará?"

"Snad. Ale už jsem ho mnoho let neviděla."

"Copak ti nikdo neřekl, kolik ti je let?"

"Ne."

"Proč myslíš, že to tak je?"

"Možná si mysleli, že bych se zeptala, kdyby mě to zajímalo."

"A zajímalo tě to?"

"Ano."

"Tak proč ses nezeptala?"

"Nejdříve jsem si myslela, že o tom bude někde nějaký záznam. Hledala jsem ho. Nic tam nebylo. Z toho jsem usoudila, že by na mou otázku neodpověděli."

"Tohle tvoje vysvětlení mě moc potěšilo. Já také o tvé rodině nic nevím, ale můžu myslím dost spolehlivě uhodnout, kde ses narodila."

V jejím pohledu se objevilo napjaté soustředění, které nepochybně nepředstírala.

"Narodila ses v tom stroji, který se tvoji páni snaží zdokonalit pro Gildu," řekl Leto. "Byla jsi tam i počata. Je dokonce možné i to, že Malky skutečně byl tvým otcem. To ale není důležité. Víš o tom stroji, Hwi?"

"Nemám o tom vědět, Pane, ale..."

"Další indiskrece některého z tvých učitelů?"

"Přímo mého strýce."

Leto se rozesmál. "To je darebák!" řekl. "Okouzlující darebák!"

"Pane!"

"To je jeho pomsta tvým pánům. Nelíbilo se mu, že ho odvolali od mého dvora. Řekl mi, že jeho náhradník není nic než pošelilý hlupák."

Hwi pokrčila rameny. "Můj strýc je složitý člověk."

"Poslouchej mě dobře, Hwi. Některé tvé styky tady na Arrakis ti mohou být nebezpečné. Budu tě chránit, jak budu moci. Rozumíš?"

"Myslím, že ano, Pane." Dívala se na něj vážně.

"Teď vzkaz pro tvé pány. Je mi jasné, že naslouchají kormidelníkovi Gildy a že se nebezpečným způsobem spojili s Tleilaxany. Vyříd' jim ode mne, že jejich záměry jsou pro mne naprosto průhledné."

"Pane, já nevím nic o..."

"Já jsem si vědom, jak tě využívají, Hwi. Proto také řekni svým pánům, že se máš stát stálou vyslankyní u mého dvora. Nepřivítám tady žádného dalšího Iksana. A kdyby tví pánové mého varování nedbali a snažili se dál mařit má přání, zničím je."

Z očí jí vytryskly slzy a kutálely se jí po tvářích, ale Leto byl rád, že se nepustila do žádného divadýlka - například že nepadla na kolena.

"Už jsem je varovala," hlesla. "Opravdu. Říkala jsem jim, že vás musejí poslouchat."

Leto viděl, že mluví pravdu.

Báječné stvoření, tahle Hwi Nori, pomyslel si. Vypadala jako ztělesnění dobroty, její iksanští pánové ji zjevně vypěstovali a vychovali právě pro tuhle vlastnost, protože si pečlivě vypočítali, jaké účinky to bude mít na Božského imperátora.

Prostřednictvím svých zděděných pamětí ji Leto viděl jako ideální jeptišku, laskavou, sebeobětavou, dokonale upřímnou. Taková byla její základní povaha, to bylo její pravé já. Připadalo jí nejsnazší být pravdomluvná a otevřená - skrývat něco byla s to jen tehdy, když tím chránila před bolestí jiné. Ten poslední rys považoval za nejhlubší změnu, kterou jí byly schopny benegesserit'anky vštípit. Skutečné jednání Hwi Nori zůstávalo otevřené, citlivé a přirozeně milé. Leto v ní vycítil drobnou stopu manipulativní vypočítavosti. Zdálo se, že rychle reaguje, že netrpí vnitřními rozpory, umí výborně naslouchat (další rys Bene Gesseritu). Nebylo v ní nic otevřeně svůdného, ale právě tenhle fakt ji pro něho činil nadmíru svůdnou.

Jak při podobné příležitosti kdysi podotkl k jednomu z dřívějších Duncanů: "Musíš chápat jednu věc, kterou patrně tušíš - někdy je nezbytné, abych měl jisté klamné vjemy, pocit, že někde v tomhle mém změněném těle existuje dospělá lidská bytost se všemi nezbytnými funkcemi."

"Všemi, pane?" zeptal se tehdy Duncan.

"Všemi! Cítím ty části sebe, které už se vytratily. Cítím své nohy, které není možné vidět, ale které jsou v mých smyslech skutečné. Cítím pulzování svých lidských žláz, z nichž některé už neexistují. Cítím dokonce i genitálie, o kterých rozumově vím, že zmizely už před stovkami let."

"Ale když to víte, tak přece..."

"Vědomí nepotlačuje pocity. Ty zmizelé části mého těla jsou pořád v mých vzpomínkách i v mnohočetné identitě mých předků."

Když se Leto díval na Hwi, nepomohlo mu ani v nejmenším vědomí, že nemá lebku a že to, co bylo kdysi jeho mozkem, je teď mohutnou sítí ganglií rozložených po celém jeho předčervím těle. Nic nepomohlo. Pořád cítil, jak ho bolí mozek v místech, kde kdysi býval uložen; cítil rezonanci své lebky. Hwi se jen tím, že před ním stála, dovolávala jeho ztraceného lidství. Bylo to na něj příliš; zoufale zasténal:

"Proč mě tví páni mučí?"

"Čím, Pane?"

"Tím, že tě sem poslali."

"Já vám přece neublížím, Pane."

"Ublížíš mi jen tím, že existuješ!"

"To jsem nevěděla." Z očí se jí valily slzy. "Nikdy mi neřekli, co opravdu dělají."

Když se uklidnil, promluvil k ní mírně: "Teď odejdi, Hwi. Jdi za svými záležitostmi, ale až pro tebe pošlu, rychle se vrať!"

Odešla tiše, ale Leto viděl, že i ona se trápí. Ten hluboký smutek nad lidstvím, které Leto obětoval, se nedal splést. Věděla totéž, co věděl i Leto: byli by bývali přáteli, milenci, společníky v tom dokonalém spojení mezi pohlavími. Její páni si přáli, aby to věděla.

Iksané jsou krutí! pomyslel si. Věděli, jak budeme trpět.

Když Hwi odešla, vybavily se mu vzpomínky na jejího strýce Malkyho. Malky byl krutý, ale Leto měl vlastně z jeho společnosti potěšení. Malky měl všechny důmyslné ctnosti svého lidu i dost jeho nectností, aby byl skrzna skrz člověkem. Malky se veselil ve společnosti Letových Rybích mluvčích. "Vaše hurisky," říkával jim, a Leto od té doby málokdy dokázal uvažovat o Rybích mluvčích, aniž by si vzpomněl na tu nálepku, kterou jim Malky dal.

Proč teď myslím na Malkyho? Není to jen kvůli Hwi. Zeptám se jí, jaký úkol jí dali její nadřízení, když ji ke mně poslali.

Leto váhal, jestli ji nemá zavolat zpátky.

Ona mi to řekne, když se jí zeptám.

Každý iksanský vyslanec měl za úkol zjistit, proč Božský imperátor toleruje Iks. Věděli, že před ním svou činnost nemohou skrývat. Ten hloupý pokus založit kolonii mimo jeho dohled! Zkoušeli, kam až sahá jeho moc? Iksané měli podezření, že Leto jejich přístroje vlastně doopravdy nepotřebuje.

Nikdy jsem se netajil svým názorem na ně. Řekl jsem to i Malkymu:

"Technologičtí inovátoři? Kdepak! Jste vědečtí zločinci mého Impéria!"

Malky se tehdy smál.

Leto ho podrážděně obvinil: "Proč se snažíte skrývat tajné laboratoře a továrny za hranicemi Impéria? Neuniknete mi."

"Ano, Pane." Smích.

"Já znám vaše úmysly: Propašovat kousek tohohle a špetku támhletoho zpátky do mé říše. Narušovat! Působit pochyby a provokovat otázky!"

"Pane, vy sám jste jedním z našich nejlepších zákazníků!"

"Tak to nemyslím, a ty to víš, ty hrozný člověče!"

"Máte mě rád právě proto, že jsem hrozný člověk. Vyprávím vám, co tam venku děláme."

"Vím to i bez tvého vyprávění!"

"Ale některým příběhům se věří a o některých se pochybuje. Já vaše pochyby rozptyluji."

"Žádné pochyby nemám!"

To jen vyvolalo další Malkyho smích.

A já je musím dál tolerovat, myslel si Leto. Iksané operovali v neznámém území tvůrčího vynálezectví, které postavil Služebnický džihád mimo zákon. Jejich stroje na sebe berou podobu lidské mysli - a právě tohle vedlo k ničení a masakrům džihádu. Tohle na Iksu dělají a Leto je v tom musí nechat pokračovat. Nakupují od nich! Dokonce ani svoje deníky nemůžu psát bez jejich diktátu, který reaguje na moje nevyslovené myšlenky. Bez Iksu bych nedokázal utajit své deníky a tiskárny.

Ale musím jim připomenout, jak nebezpečné je to, co dělají!

A ani Gilda na to nesmí zapomenout. To ale je snazší. Dokonce i když s Iksem spolupracuje její člověk, Gilda Iksu krajně nedůvěřuje.

Jestli tenhle iksanský stroj funguje, ztratila Gilda monopol na cesty vesmírem!

Z té změti vzpomínek, z nichž mohu po libosti čerpat, se vynořují zákonitosti. Jsou jako další jazyk, který zcela jasně vidím. Signály sociálního znepokojení, které uvádějí společnosti do postojů obrany a útoku, se mi jeví jako výkřiky. Jako lidé reagujete na hrozby vůči nevinnosti a ohrožení bezmocných mláďat. Nevysvětlené zvuky, obrazy a pachy vám ježí srst, o které jste už zapomněli, že ji máte. Když jste vyplašení, držíte se svého mateřského jazyka, protože všechny ostatní organizované zvuky jsou cizí. Vyžadujete přijatelné oblečení, protože podivný oděv je hrozný. To je systémová zpětná vazba na té nejpřimitivnější úrovni. Vaše buňky si pamatují.

UKRADENÉ DENÍKY

Akolytky Rybích mluvčích, které zastávaly funkci pážat u dveří Letovy audienční síně, přivedly Dura Nunepiho, vyslance Tleilaxu. Na audienci bylo brzo a Nunepi byl vyvolán mimo předem ohlášené pořadí, ale pohyboval se klidně, jen s lehkým náznakem rezignované smířenosti.

Leto čekal mlčky, natažen na svém voze na vyvýšené plošině na konci síně. Když se díval, jak Nunepi přichází, z jeho vzpomínek se vynořilo srovnání: periskop podobný plovoucí kobře, který zanechává na vodě téměř neznatelnou stopu. Ta vzpomínka vyvolala Letovi na rtech úsměv. To byl Nunepi - hrdý muž s kamennou tváří, který k svému nynějšímu postavení stoupal po hodnostním žebříčku tleilaxanské vlády. On sám nebyl žádný Tvarový tanečník, ale považoval je za své osobní služebníky; oni byli tou vodou, kterou se pohyboval. Člověk musel mít skutečně velké schopnosti, aby jeho stopu zahlédl. Nunepi představoval moc ošklivou sílu, která zanechala své stopy v útoku na Královské silnici.

I když bylo časně, měl na sobě úplný vyslanecký úbor - vlající černé kalhoty a černé sandály zdobené zlatem, jasně červený kabátec, na prsou rozhalený, takže bylo vidět zarostlou hrud' pod tleilaxanským erbem ze zlata a drahých kamenů.

V požadované vzdálenosti deseti kroků se Nunepi zastavil a rozhlédl se po řadě ozbrojených Rybích mluvčích, které stály v oblouku kolem Leta. Nunepiho šedé oči zářily, jako by se potajmu bavily, když se podíval na svého Imperátora a lehce se uklonil.

V té chvíli vešel Duncan Idaho s laserpalem u boku a postavil se vedle tváře Božského imperátora. Nunepi si Idaha pečlivě prohlédl a ten pohled ho nepotěšil.

"Měníči tvarů jsou mi zvlášť odporní," řekl Leto.

"Já nejsem Měníč tvarů, Pane," odpověděl Nunepi. Hlas měl hluboký a kultivovaný a byla v něm znát jen lehká stopa zaváhání.

"Ale zastupuješ je, a to samo o sobě tě činí nepříjemným," odsekl Leto.

Nunepi očekával otevřeně nepřátelské prohlášení, ale tohle nebyl diplomatický jazyk, a to ho šokovalo natolik, že opovázlivě připomněl to, co považoval za zdroj tleilaxanské síly.

"Pane, protože uchováváme tělo původního Duncana Idaha a zásobujeme vás obnovenými gholy jeho podoby a identity, vždycky jsme předpokládali..."

"Duncane!" Leto se podíval na Idaha. "Když to přikážu, Duncane, povedeš výpravu, která zničí Tleilaxy?"

"S radostí, Pane."

"I když to bude znamenat ztrátu tvých původních buněk a všech regeneračních nádrží?"

"Nevzpomínám na nádrže rád, Pane, a ty buňky nejsem já."

"Pane, čím jsme vás urazili?" zeptal se Nunepi.

Leto se zamračil. Copak tenhle neschopný hlupák skutečně očekává, že Božský imperátor bude otevřeně hovořit o nedávném útoku Tvarových tanečníků?

"Doslechl jsem se," řekl Leto, "že ty a tví lidé rozšiřujete lži o tom, co nazýváte mými ,nechutnými sexuálními zvyky'."

Nunepi ohromením pootevřel ústa. To obvinění bylo pustá lež a naprosto je nečekal. Ale uvědomoval si, že když to popře, nikdo mu neuvěří. Božský imperátor to řekl. Tohle byl útok neodhadnutelných rozměrů. Nunepi začal mluvit a nespouštěl přitom oči z Idaha.

"Pane, jestli jsme..."

"Dívej se na mě!" přikázal Pán Leto.

Nunepi k němu rychle vzhlédl.

"Řeknu ti jednou provždy," pokračoval Leto, "že nemám vůbec žádné sexuální zvyky. Žádné."

Nunepi se potil. Díval se na Letu upřeným pohledem lapeného zvířete. Když znova našel hlas, nebyl to už ten hluboký, ovládaný nástroj diplomata, ale chvějící se a ustrašený hlásek.

"Pane, já... muselo dojít k omylu..."

"Mlč, ty tleilaxanský hade!" zahřimal Leto. "Já jsem metamorfický vektor svatého písečného červa - Šaj-hulúda! Já jsem tvůj Bůh!"

"Odpusť nám, Pane," zašeptal Nunepi.

"Odpustit?" Leto mluvil nebezpečně sladce. "Samozřejmě že vám odpustím. To je přece úloha vašeho Boha. Váš zločin je odpuštěn. Ovšem vaše hloupost vyžaduje odpověď."

"Pane, jestli smím jen..."

"Ticho! Přiděly kořeni pro Tleilax se na příští desetiletí ruší. Nedostanete nic. Pokud jde o tebe osobně, moje Rybí mluvčí tě teď odvedou na náměstí."

Dvě mohutné strážkyně se chopily Nunepiho paží. Vzhledly k Letovi a čekaly na rozkazy.

"Na náměstí," pokračoval Leto, "ho svlečete ze šatů. Bude veřejně bičován - padesát ran."

Nunepi se snažil vyprostit ze sevření stráží. Na jeho tváři se ohromení mísilo s hněvem.

"Pane, připomínám vám, že jsem vyslancem -"

"Jsi obyčejný zločinec a jako s takovým s tebou bude zacházeno." Leto kývl na strážkyně a ty začaly odvlékat Nunepiho pryč.

"Kéž by vás byli zabili!" zuřil Nunepi. "Kéž by..."

"Kdo?" zvolal Leto. "Kéž by mě kdo zabil? Copak nevíš, že mě není možné zabít?"

Stráže vyvlekly Nunepiho ze síně a on stále vykřikoval: "Jsem nevinný! Jsem nevinný!" Protesty utichly. Idaho se naklonil k Letovi.

"Ano, Duncane?" zeptal se Leto.

"Pane, všichni vyslanci se teď budou bát."

"Ano. Dám jim lekci o zodpovědnosti."

"Nerozumím, Pane."

"Příslušnost ke spiknutí, stejně jako k armádě, lidi zbavuje pocitu osobní odpovědnosti."

"Ale z toho budou potíže, Pane. Asi bych měl postavit zesílené strážce."

"Ani jednu stráž navíc!"

"Ale říkáte si o..."

"Říkám si o pár válečných pitomostí."

"Ale to přece právě..."

"Duncane, já jsem učitel. Pamatuj na to. Opakováním jim tu lekci lépe vstípím."

"Jakou lekci?"

"Že válečné bláznovství je sebevražedné."

"Pane, já tomu pořád..."

"Duncane, podívej se na toho neschopného Nunepiho. On je podstata té lekce."

"Odpusťte mi mou tupost, Pane, ale já nerozumím tomu, co jste říkal o válečných..."

"Jsou přesvědčeni, že tím, že riskují život, zaplatí za jakékoli násilné jednání vůči kterémukoli nepříteli, jehož si vyberou. Mají mentalitu nájezdníků. Nunepi se nedomnívá, že je odpovědný za cokoli, co se stalo cizincům."

Idaho se podíval na dveře, kterými strážce odvedly Nunepiho. "Zkusil to a prohrál, Pane."

"Ale sám přerízl pouta minulosti a odmítá za to zaplatit."

"Pro své lidi je to vlastenec."

"A jak se vidí on sám, Duncane? Jako nástroj historie."

Idaho ztišil hlas a naklonil se blíž k Letovi.

"A čím se od něj lišíte vy, Pane?"

Leto se zasmál. "Duncane, tuhle tvou vnímavost miluju. Všiml sis, že já jsem ze všech nejvíc cizincem. Neuvažuješ o tom, jestli taky nemůžu prohrát?"

"Napadlo mě to."

"Dokonce i ti, kdo prohrají, se mohou halit do hrdého pláště 'minulosti', přáteli."

"V tom jste si s Nunepim podobní?"

"Bojovná misionářská náboženství mohou sdílet iluzi 'hrdé minulosti', ale jen málokdo chápe, jaké nebezpečí hrozí lidstvu - falešný pocit osvobození od zodpovědnosti za vlastní činy."

"To jsou podivná slova, Pane. Jak mám chápat jejich význam?"

"Jejich význam je takový, jaký se ti jeví. Copak neumíš poslouchat?"

"Mám uši, Pane!"

"Víš to? Já je nevidím."

"Tady, Pane. Tady a tady!" Idaho při řeči ukázal na své uši.

"Ale neslyší. Takže žádné uši nemáš - ani tady, ani tady."

"Děláte si ze mě legraci, Pane?"

"Slyšet znamená slyšet. To, co existuje, nemůže teprve dostat smysl, protože to už existuje. Být znamená být."

"Vaše podivná slova..."

"Jsou jen slova. Vyslovil jsem je. Jsou pryč. Nikdo je neslyšel, proto už neexistují. Když už neexistují, třeba bude možné je znovu probudit k existenci - a pak je snad někdo uslyší."

"Co to na mě zkoušíte za žerty, Pane?"

"Nezkouším na tebe nic, jen slova. Dělán to, aniž bych se bál, že tě urazím, protože jsem zjistil, že nemáš uši."

"Já vám nerozumím, Pane."

"To je začátek vědění - objevit něco, čemu nerozumíme."

Než stačil Idaho odpovědět, Leto pokynul jedné ze strážkyň rukou. Ta mávla rukou před křišťálovým ovládacím panelem na zdi za pódiem Božského imperátora. Uprostřed místnosti se objevil trojrozměrný obraz Nunepiho trestu.

Idaho sestoupil dolů na podlahu a pořádně si celou scénu prohlédl. Byl to pohled poněkud z výšky a byl doplněn i zvuky nakupeného davu, který se sběhl při prvních známkách vzrušení.

Nunepi byl připoután ke dvěma podpěrám triády, nohy doširoka roztažené, paže svázané dohromady nad sebou skoro až na vrcholku triády. Šaty, které mu servali z těla, ležely kolem něj v cárech. Mohutná Rybí mluvčí v masce stála vedle a držela improvizovaný bič z elakového vlákna, na konci roztřepeného do jemných pramínků podobných drátkům. Idaho měl dojem, že v maskované ženě rozeznal Přítelkyni z jeho prvního rozhovoru.

Na signál od důstojnice Stráže postoupila maskovaná Rybí mluvčí vpřed a elakový bič se zasvěcením dopadl na Nunepiho odhalená záda.

Idaho se bolestně ušklíbl. Dav zahučel.

Tam, kam dopadl provaz, se objevil šrám, ale Nunepi mlčel.

Bič znovu zasáhl. Po tomto druhém šlehu už vytryskla krev.

Provaz udeřil potřetí. Vyřinula se další krev.

Leto cítil vzdálený smutek. Nayla je moc horlivá, pomyslel si. Zabije ho a budou z toho problémy.

"Duncane!" zavolal Leto.

Idaho přestal fascinovaně zkoumat promítanou scénu právě ve chvíli, kdy se z davu ozval výkřik - odpověď na zvlášť krvavý zásah.

"Pošli někoho, aby zastavil bičování po dvaceti ranách," řekl Leto. "Ať oznámí, že Božský imperátor ve své velkodušnosti zmírní trest."

Idaho pozvedl ruku k jedné ze svých strážných, která kývla a vyběhla z místnosti.

"Pojď sem, Duncane," řekl Leto.

Idaho se k němu vrátil. To, že si z něj - jak se domníval - Pán tropil žerty, ho pořád ještě páliło.

"Ať dělám cokoli," řekl Leto, "je to proto, že chci udělit lekci."

Idaho se přinutil nedívat se na scénu Nunepiho trestu. Zaslých opravdu Nunepiho sténat? Výkřiky davu Idaho bodaly. Vzhlédl do Letových očí.

"Máš v mysli otázku," podotkl Leto.

"Mnoho otázek, Pane."

"Vyslov je."

"Jaká lekce vyplývá z potrestání toho hlupáka? Co řekneme, až se nás na to budou ptát?"

"Řekneme, že nikdo se nesmí rouhat Božskému imperátorovi."

"To je krvavá lekce, Pane."

"Ne tak krvavá jako některé z těch, které už jsem udělil."

Idaho zavrtěl hlavou ve zjevných obavách. "Z toho nevzejde nic dobrého!"

"Přesně tak!"

Safari zděděnými vzpomínkami mě naučila mnohému. Zákonitosti, ach, ty zákonitosti! Nejvíce mě znepokojují liberální pobožnítkáři. Nedůvěřuji extrémům. Seškrábni nátěr z konzervativce a objevíš někoho, kdo dává minulosti přednost před jakoukoli budoucností. Seškrábni ho z liberála a najdeš tajného aristokrata. Je to tak! Liberální vlády se vždycky změní v aristokracie. Byrokracie prozrazuje pravé záměry lidí, kteří tvoří takové vlády. Od samého počátku se ti malí lidé, kteří vytvářeli vlády slibující stejnoměrně rozdělit sociální břemena, najednou octli v rukou byrokratických aristokracií. Samozřejmě že všechny byrokracie se řídí touto zákonitostí, ale jaké je to pokrytectví, když se něco takového skrývá pod praporem společného vlastnictví. Pokud mě zákonitosti něčemu naučily, pak tomu, že zákonitosti se opakují. Můj útlak není, kolem a kolem vzato, o nic horší než kterýkoli jiný, a aspoň při něm dávám ostatním novou lekci.

UKRADENÉ DENÍKY

Audienční den už potemněl, když Leto konečně mohl přijmout delegaci Bene Gesseritu. Moneo na to zdržení Ctihodné matky připravil a opakoval jim přitom ujištění Božského imperátora.

Když potom podával zprávu imperátorovi, podotkl: "Očekávají bohatou odměnu."

"Uvidíme," poznamenal Leto. "Uvidíme. A teď mi řekni, co na tobě chtěl vědět Duncan, když jste vcházel."

"Chtěl vědět, jestli už jste někdy nechal někoho zbičovat."

"A co jsi odpověděl?"

"Že o něčem takovém neexistuje žádný záznam, ani že jsem nikdy dřív nebyl svědkem takového potrestání."

"Jak reagoval?"

"To není atreidovské."

"Myslí si, že jsem se zbláznil?"

"To neřekl."

"Při tom rozhovoru šlo o víc. Co ještě trápí našeho nového Duncana?"

"Setkal se s iksanskou vyslankyní, Pane. Hwi Nori se mu líbí. Chtěl vědět..."

"Tomu se musí zabránit, Moneo! Spoléhám na tebe, že zabrániš jakémukoli vztahu mezi Duncanem a Hwi."

"Jak můj Pán poroučí."

"To tedy poručím! Ted' jdi a připrav setkání s těmi ženami z Bene Gesseritu. Přijmu je v Nepravém síči."

"Pane, má tento výběr místa schůzky nějaký zvláštní význam?"

"Je to jen rozmar. Cestou řekni Duncanovi, že si může vzít jednotku Stráže a pročesat město, jestli tam nenastaly nějaké potíže."

Když Leto čekal v Nepravém síči na delegaci Bene Gesseritu, vzpomínal na tento rozhovor a v podstatě se jím bavil. Uměl si představit, jak bude Slavnostní město reagovat na příchod znepokojeného Duncana v čele jednotky Rybích mluvčích.

Jako když žáby rychle zmlknou při objevení dravce.

Tady v Nepravém síči si uvědomil, že ho ta bezděčná volba místa těší. Nepravý síč byla budova složená z nepravidelných kupolí a ležela na samém kraji Onnu. V průměru měřila skoro kilometr. Bylo to první obydlí muzejních fremenů a ted' tu sídlila jejich škola. Na chodbách a v síních hlídkovaly ostrážité Rybí mluvčí.

Přijímací síň, kde Leto čekal, byl ovál asi dvě stě metrů dlouhý, osvětlený obrovskými luminami, které pluly ve své modrozelené osamělosti asi třicet metrů nad podlahou. Světlo tlumilo matně hnědé a červené tóny napodobeného kamene, z kterého byla celá budova postavena. Leto čekal na nízké římse na jednom konci síně a díval se ven polokruhovým oknem delším než jeho tělo. Otvor, umístěný čtyři patra nad zemí, rámoval výhled, jemuž dominovaly zbytky starého Štitového valu. Tenhle kousek byl zachován kvůli těm skalním jeskyním, kde kdysi harkonnenští vojáci povraždili atreidské jednotky. Mrazivé světlo Prvního měsíce stříbřilo vrcholky skal. Na svazích bylo vidět tečky ohňů v místech, kde by se žádný pravý fremen neodvážil prozradit svou přítomnost. Ohně na Leta mrkaly, jak před nimi přecházeli lidé - muzejní fremeni, uplatňující své právo žít na svatých místech.

Muzejní fremeni! pomyslel si Leto.

Jejich myšlení je tak omezené, jejich obzory tak malé.

Ale proč bych proti tomu měl něco mít? Jsou takoví, jaké jsem je vytvořil.

V té chvíli Leto uslyšel delegaci Bene Gesseritu. Ženy při chůzi prozpěvovaly - byly to těžké zvuky překypující samohláskami.

Před nimi šel Moneo s oddílem Stráže, který se rozestavil kolem Leta na římse. Moneo se zastavil na podlaze těsně pod Letovým obličejem, vzhledl k Letovi a pak se opět obrátil do haly.

Ženy vešly v dvojstupu. Bylo jich deset a vedly je dvě Ctihodné matky v tradičních černých šatech.

"Ta vlevo je Anteaková, ta vpravo Luyseyalová," řekl Moneo.

Ta jména Ctihodných matek Letovi připomněla, co mu o nich Moneo už dřív říkal. Majordom ty čarodějnice nemá rád.

"Obě jsou Mluvčí pravdy," řekl tehdy Moneo. "Anteaková je mnohem starší než Luyseyalová, ale ta má zase pověst, že je nejlepší Mluvčí pravdy, jakou Bene Gesserit má. Můžete si všimnout, že Anteaková má na čele jizvu, ale nepodařilo se nám vypátrat od čeho. Luyseyalová má rezavé vlasy a na to, jakou má pověst, vypadá dost mladě."

Jak se Leto díval na blížící se Ctihodné matky a jejich doprovod, probudily se v něm vzpomínky. Obě

ženy měly na hlavách kápě, které jim stínily tváře. Služebnice a akolytky kráčely v uctivé vzdálenosti za nimi... všechno to bylo pořád stejné. Některé zákonitosti jsou neměnné. Tyhle ženy by klidně mohly vcházet do skutečného síce a mohli by je vítat praví fremeni.

Jejich hlavy vědí, co jejich těla popírají, pomyslel si.

Letův pronikavý zrak spatřil v jejich očích podřízenou opatrnost, ale benegesserit'anky kráčely dlouhou síní jako lidé, kteří věří ve svou náboženskou moc.

Leta těšilo pomyšlení, že Bene Gesserit má jen takovou moc, jakou mu on povolí. Bylo mu jasné, proč to dělá. Ze všech lidí jeho Impéria se mu Ctihodné matky nejvíc podobaly - i když byly omezeny jen vzpomínkami svých ženských předchůdkyň a souběžnými ženskými identitami svých iniciačních obřadů - ale i přesto každá z nich představovala svého druhu integrovaný dav.

Ctihodné matky se zastavily předepsaných deset kroků od Letovy rampy. Jejich průvod se seřadil po obou stranách.

Leta bavilo uvítat takovou delegaci hlasem a osobností své babičky Jessiky. Benegesserit'anky to už čekaly a on je nezlámal.

"Vítejte, Sestry," řekl. Hlas byl hedvábný kontraalt s nepochybně Jessičinými ovládanými ženskými tóny a jen s lehkým nádechem výsměchu - hlas nahraný a často studovaný v Kapitule Bene Gesseritu.

Během promluvy Leto vycítil ohrožení. Ctihodné matky nebyly nikdy rády, když je takhle vítal, ale jejich dnešní reakce měla jiné podtóny. I Moneo to vycítil. Pozvedl prst a strážce pokročily blíž k Letovi.

První promluvila Anteaková. "Pane, viděly jsme to ranní divadlo na náměstí. Čeho chcete dosáhnout takovými fraškami?"

Tak takovýhle tón chceme udat, pomyslel si.

Odpověděl vlastním hlasem: "Dočasně se těšíte mé přízni. Chcete to změnit?"

"Pane," nedala se Anteaková, "jsme šokovány, že můžete takhle trestat vyslance. Nechápeme, co tím získáte."

"Nezískám nic. Naopak ztratím."

Promluvila Luyseyalová: "To může jen posílit pocit útlaku."

"Docela by mě zajímalo, proč tak málokdo považuje Bene Gesserit za utlačovatele," podotkl Leto.

Anteaková se obrátila ke své společnici: "Když si bude Božský imperátor přát nás informovat, udělá to. Přejdeme k záležitostem vyslanectví."

Leto se usmál. "Vy dvě můžete přistoupit blíž. Nechte doprovod, kde je, a pojd'te."

Moneo ustoupil o dva kroky doprava a Ctihodné matky se charakteristickým neslyšně klouzavým pohybem přiblížily až na tři kroky od rampy.

"Skoro to vypadá, jako by neměly nohy!" stěžoval si jednou majordom.

Leto si na to vzpomněl a všiml si, s jakou pozorností Moneo obě ženy sleduje. Působily hrozivě, ale Moneo se neodvážil mít námitky proti tomu, aby se tak přiblížily. Božský imperátor to nařídil, tudíž to musí tak být.

Leto se zadíval na služebnice čekající v místech, kde se poprvé zastavil průvod Bene Gesseritu. Akolytky měly černá roucha bez kápí. Viděl na nich drobné známky zakázaných obřadů - amulet, drobnou cetku, barevný cíp kapesníku zastrčeného tak, aby bylo možno opatrně ukázat víc barvy. Leto věděl, že Ctihodné matky to povolují, protože už se nemohou s ostatními dělit o koření, jak to dělávaly dřív. Rituální náhražky.

Za těch posledních deset let došlo k výrazným změnám. Do myšlení Sesterstva se vloudila nová šetrnost. Odhalují se, řekl si Leto. Ta dávná, dávná mysteria tu pořád jsou.

Staré zvyklosti spalý ve vzpomínkách Bene Gesseritu po celá ta tisíciletí.

A teď se vynořují. Musím varovat své Rybí mluvčí.

Znova se soustředil na Ctihodné matky.

"Máte požadavky?"

"Jaké to je, být vámi?" zeptala se Luyseyalová.

Leto mrkl. To byl zajímavý útok. Nezkoušely to už... snad víc než generaci. Ale proč ne?

"Občas se mé sny zastavují a směřují do podivných míst," řekl. "Jestli jsou mé kosmické vzpomínky pavučina, jak vy dvě jistě víte, pak si představte rozsah mé pavučiny a to, kam takové vzpomínky a sny

mohou vést."

"Mluvíte o tom, že to jistě víme," řekla Anteaková. "Proč bychom nemohli konečně spojit své síly? Je víc toho, co máme společného, než toho, v čem se lišíme."

"Radši bych se spojil s těmi degenerovanými velkorody, které oplakávají své bohatství koření!"

Anteaková neřekla nic, ale Luyseyalová namířila na Leta ukazovák: "Nabízíme spojenectví!"

"A já trvám na konfliktu?"

Anteaková se neklidně pohnula: "Říká se, že existuje princip konfliktu, který vznikl s první buňkou a nikdy nezdegeneroval."

"Některé věci prostě zůstanou neslučitelné," souhlasil Leto.

"Tak jak tedy naše Sesterstvo dosahuje své sounáležitosti?" nedala se Luyseyalová.

Letův tón se přiosťlil: "Jak dobře víte, tajemství sounáležitosti spočívá v tom, že potlačíme neslučitelné."

"Spolupráce může být nesmírně cenná," připomněla Anteaková.

"Pro vás, ne pro mě."

Anteaková okázale povzddechla: "Řeknete nám o fyzických změnách vaší osoby, Pane?"

"Takové věci by měl vědět a zaznamenat ještě někdo jiný než vy," dodala Luyseyalová.

"Pro případ, že by se mi stalo něco osudného?" zeptal se Leto.

"Pane!" protestovala Anteaková. "My přece -"

"Pitváte mě slovy, ačkoli byste k tomu radši použily ostřejší nástroje," zarazil ji Leto. "Pokrytectví mě uráží."

"Protestujeme, Pane," bránila se Anteaková.

"Ovšem. Slyším vás."

Luyseyalová se přisunula malinko blíž k rampě a vysloužila si za to Moneův nepřátelský pohled.

Majordom posléze vzhledl k Letovi. Jeho oči vyzývaly k akci, ale Leto je ignoroval, protože ho zajímaly úmysly Luyseyalové. Atmosféra ohrožení se soustředovala na rudovlásku.

Co je zač? uvažoval Leto. Může to přece jen být Tvarová tanečnice?

Ne. Nemluví pro to žádné znamení. Ne. Luyseyalová zachovávala cílevědomě uvolněný postoj a v tváři se jí nepohnul ani sval, kterým by zkoušela pozorovací schopnosti Božského imperátora.

"Nepovíte nám nic o vašich fyzických změnách, Pane?" opakovala Anteaková.

Odvádí pozornost! pomyslel si.

"Mozek mám obrovský," řekl. "Většina lidské lebky se rozplynula. Růstu mé mozkové kůry a přidruženého nervového systému nestojí v cestě žádné pevné překážky."

Moneo se poplašeně podíval na Leta. Proč Božský imperátor prozrazuje takovou životně důležitou informaci? Ty dvě ji předají dál.

Ale obě ženy to odhalení zjevně fascinovalo a váhaly s provedením plánu, který snad připravily.

"Má váš mozek nějaké centrum?" zeptala se Luyseyalová.

"Já jsem to centrum," odpověděl Leto.

"A poloha?" To byla zase Anteaková. Udělala neurčité gesto směrem k němu. Luyseyalová se přiblížila ještě o pár milimetrů k rampě.

"Jakou cenu mají pro vás tahle odhalení?" zeptal se Leto.

Výraz žen se ani v nejmenším nezměnil, což je samo o sobě prozradilo. Letovi přelétl po rtech úsměv.

"Tržiště vás pohltilo," řekl. "Dokonce i Bene Gesserit nakazila mentalita súku."

"To obvinění si nezasloužíme," ohradila se Anteaková.

"Ale ano. Mentalita súku vládne mým Impériem. Potřeby trhu se jen zostřily a zesílily požadavky naší doby. Z nás ze všech se stali obchodníci."

"Dokonce i z vás, Pane?" zeptala se Luyseyalová.

"Pokoušíš můj hněv," řekl. "Na to jsi specialistka, vid'?"

"Jak to myslíte, Pane?" Hlas Luyseyalové byl klidný, ale až příliš ovládaný.

"Specialistům se nedá věřit," pokračoval Leto. "Specialisté jsou mistři výjimek, experti na úzké obzory."

"Doufáme, že budeme architektky lepší budoucnosti," poznamenala Anteaková.

"Lepší než co?" zeptal se.

Luyseyalová opět nepatrně pokročila k Letovi.

"Doufáme, že svá měřítka nastavíme podle vašich, Pane," odpověděla Anteaková.

"Ale vy budete architektky. Postavíte vyšší zdi? Nezapomínejte, Sestry, že vás znám. Vy dokážete stavět dokonalé zástěny."

"Život jde dál, Pane," pokrčila rameny Anteaková.

"Jistě. A vesmír také."

Luyseyalová se opět o něco přiblížila a ignorovala upřený Moneův pohled.

V té chvíli to Leto ucítil a skoro se zasmál nahlas.

Kořenná esence!

Přinesly s sebou kořennou esenci. Znájí samozřejmě ty staré příběhy o písečných červech a kořenné esenci. Luyseyalová ji má u sebe. Myslí si, že je to účinný jed proti červům. To bylo zřejmé. V tom se shodovaly záznamy Bene Gesseritu i Ústní historie. Esence červa zabila, iniciovala jeho rozpad a nakonec měla za následek vznik písečných pstruhů, kteří vytvoří další písečné pstruhy - a tak dále a tak dále a tak dále...

"Ještě došlo k jedné změně, o které byste měly vědět," řekl Leto. "Nejsem ještě písečný červ, ne úplně. Představte si mě spíš jako nějakou kolonii živočichů s určitými změnami ve smyslovém vnímání."

Levá ruka Luyseyalové se skoro nepozorovatelně pohnula k záhybu jejího roucha. Moneo to viděl a podíval se na Leta, od kterého čekal pokyn. Ale Leto jen vracel pohled zastíněných očí Luyseyalové.

"Byly doby, kdy si lidé libovali v různých vůních," řekl Leto.

Luyseyalová zaváhala.

"Parfémy a esence," pokračoval. "Všechny si je pamatuji, znám dokonce i kulty nepachů. Lidé kdysi používali spreje na podpaží a rozkrok, aby zakryli své přirozené pachy. Víte to? Ale samozřejmě že to víte!"

Anteaková pohlédla na Luyseyalovou.

Ani jedna z žen se neodvážila promluvit.

"Lidé instinktivně věděli, že je jejich feromony zrazují," dodal Leto.

Ženy stály bez hnutí. Slyšely ho. Ze všech jeho poddaných byly právě Ctihodné matky nejlépe vybaveny k tomu, aby pochopily skrytý význam jeho slov.

"Rády byste čerpaly z bohatství mých vědomostí," obvinil je Leto.

"Žárlíme, Pane," přiznala Luyseyalová.

"Špatně jste si vyložily historii kořenné esence," pokračoval Leto. "Píseční pstruzi ji cítí jen jako vodu."

"Byla to zkouška, Pane," řekla Anteaková. "Nic víc."

"Vy mě chcete zkoušet?"

"Tím je vinna naše zvědavost, Pane," vysvětlovala Anteaková.

"Já jsem taky zvědavý. Položte tu kořennou esenci na rampu vedle Monea. Nechám si ji."

Luyseyalová sáhla pomalu do záhybů svého roucha - pomalou plynulostí svých pohybů dávala najevo, že nemá v úmyslu zaútočit - a vytáhla malou lahvičku, jejíž obsah modře zářil. Nezdálo se, že by se hodlala dopustit nějakého zoufalého činu.

"Mluví pravdy, no jistě," podotkl Leto.

Obdařila ho skoro neznatelnou grimasou, která snad byla úsměvem, a pak couvla po bok Anteakové.

"Kde jste tu esenci vzaly?" zeptal se Leto.

"Koupily jsme ji od pašeráků," vysvětlila Anteaková.

"Už skoro dvacet pět století žádní pašeráci nejsou."

"Kdo šetří, ten má," podotkla Anteaková.

"Aha. A teď musíte znovu posoudit to, co jste považovaly za svou téměř nekonečnou trpělivost, že?"

"Sledovaly jsme vývoj vašeho těla, Pane," řekla Anteaková. "Myslely jsme..." Anteaková si dovolila zlehka pokrčit rameny. Bylo to takové gesto, jakého by použila vůči jiné Sestře, a nijak snadno se jí nedělalo.

Leto stiskl rty. "Já nemůžu krčit rameny."

"Potrestáte nás?" zeptala se Luyseyalová.

"Za to, že jste mě pobavily?"

Luyseyalová se podívala na lahvičku stojící na rampě.

"Slíbil jsem, že vás odměním," pokračoval Leto. "Udělám to."

"Raději bychom vás chránily ve svém společenství, Pane," připomněla Anteaková.

"Nežádejte příliš velkou odměnu," odpověděl.

Anteaková kývla. "Obchodujete s Iksany, pane. Máme důvod věřit, že by se mohli opovážit něco proti vám podniknout."

"Nebojím se jich o nic víc než vás."

"Ale musel jste přece slyšet, co Iksané dělají," naléhala Luyseyalová.

"Moneo mi občas přinese kopii některého vzkazu, který si mezi sebou vymění jisté osoby nebo skupiny v mém Impériu. Slyším toho hodně."

"Mluvíme o nové Zvrácenosti, Pane!" řekla Anteaková.

"Myslíte, že Iksané dokážou vyrobit umělou inteligenci?" zeptal se. "Takovou, která má vědomí stejného druhu jako vy?"

"Obávám se toho, Pane," kývla Anteaková.

"Vy mi chcete tvrdit, že v Sesterstvu přežil Služebnický džihád?"

"Nevěříme tomu neznámému, co může vzejít z představivé technologie," vysvětlila Anteaková.

Luyseyalová se k němu naklonila. "Iksané se chlubí, že jejich stroj překročí čas tak, jak to děláte vy, Pane."

"A Gilda tvrdí, že kolem Iksu je časový chaos," posmíval se Leto. "Máme se tedy bát každé tvořivosti?" Anteaková se dotčeně narovнала.

"Před vámi dvěma mluvím pravdu," řekl Leto. "Uznávám vaše schopnosti. Uznáte i vy moje?"

Luyseyalová stroze kývla hlavou. "Tleilax a Iks se spojily s Gildou a žádají nás o spolupráci."

"A vy se nejvíc bojíte Iksu?"

"Bojíme se všeho, co nemáme pod kontrolou," vysvětlila Anteaková.

"A mě pod kontrolou taky nemáte."

"Bez vás by lidé potřebovali nás!" řekla Anteaková.

"Konečně pravda!" zasmál se Leto. "Přišly jste ke mně jako ke svému orákulu a chcete, abych utišil vaše obavy."

Anteaková mluvila mrazivě ovládaným hlasem. "Vyrobí Iks mechanický mozek?"

"Mozek? To určitě ne!"

Luyseyalová se zřejmě uvolnila, ale Anteaková se ani nepohnula. Nebyla s orákulem spokojena.

Proč se tahle pošetlost opakuje s tak monotónní přesností? uvažoval Leto. Jeho vzpomínky mu nabízely nesčetné scény podobné téhle - jeskyně, kněží a kněžky ve svaté extázi, zlověstné hlasy pronášející nebezpečná proroctví do kouře posvátných narkotik.

Podíval se na zářivou lahvičku vedle Monea. Jakou cenu teď taková věc má? Obrovskou. Je to esence. Dvakrát koncentrované bohatství.

"Za věštbu jste už zaplatily," řekl. "Docela rád se pobavím tím, že vám za to dám plnou hodnotu."

Jak obě ženy okamžitě zstražitěly!

"Slyšte mě!" řekl. "To, čeho se bojíte, není to, čeho se bojíte."

Letovi se ta věta líbila. Byla dost zlověstná - každé orákulum by na ni mohlo být hrdé. Anteaková a Luyseyalová k němu vzhlížely jako poslušné prosebnice. Za nimi si jedna akolytka odkašlala.

Ta bude později identifikována a pokárána, pomyslel si Leto.

Anteaková měla teď dost času uvažovat o Letových slovech. Řekla: "Nejasná pravda není pravda."

"Ale zaměřil jsem vaši pozornost správným směrem," podotkl Leto.

"Chcete nám říct, že se nemáme bát toho stroje?" zeptala se Luyseyalová.

"Máte sílu rozumu," řekl. "Proč přicházíte škemrat ke mně?"

"Nemáme vaši sílu," připomněla Anteaková.

"Takže vy si stěžujete, že necítíte pavučinková vlákna Času. Necítíte mé kontinuum. A bojíte se pouhého stroje!"

"Takže vy nám neodpovíte," řekla Anteaková.

"Nedělejte tu chybu, že byste si začaly myslet, že nevím nic o zvycích Sesterstva," varoval je. "Jste živé. Smysly máte skvěle vyladěné. Já to nehodlám zastavit a neměly byste to dělat ani vy."

"Ale Iksané si hrají s automatizací!" protestovala Anteaková.

"Oddělené kousky, omezené střípky navzájem spojené," souhlasil. "Když se to jednou uvede do pohybu, kde se to zastaví?"

Luyseyalová přestala předstírat benegesseritskou sebekontrolu, což bylo jemné uznání Letových schopností. Hlas už jí skoro skřípal: "Víte, čím se Iksané chlubí? Že jejich stroj bude předvídat vaše chování!"

"A proč bych se toho měl bát? Čím blíže ke mně se dostanou, tím spíše budou muset být mými spojenci. Oni mě porazit nedokážou, ale já je ano."

Anteaková se nadechla, aby něco řekla, ale zarazila se, když se Luyseyalová dotkla její paže.

"Vy už jste se spojil s Iksem?" zeptala se Luyseyalová. "Slyšely jsme, že jste nezvykle dlouho jednal s jejich novou vyslankyní, s Hwi Nori."

"Nemám spojence," řekl. "Jen služebníky, studenty a nepřátele."

"A vy nemáte z iksanského stroje strach?" naléhala Anteaková.

"Je snad automat totéž co uvědomělá inteligence?" odpověděl otázkou.

Anteakové se rozšířily a zmatněly oči - neklamná známka, že se uchýlila ke svým vzpomínkám. Leto si fascinovaně představoval, s čím se asi v tom svém vnitřním davu setkává.

Některé vzpomínky máme společné, pomyslel si.

Leto cítil, jak svůdná je představa společenství se Ctihodnými matkami. Taková opora by to byla... něco tak známého... a tak smrtelně nebezpečného. Anteaková se ho pokoušela ještě jednou zlákat. Řekla: "Stroj nemůže předvídat každý problém, který je pro lidi důležitý. To je ten rozdíl mezi řadou zlomků a kontinuem. To druhé máme my; stroje jsou odkázané na to první."

"Pořád máte sílu rozumu," řekl.

"Řekni to!" vyštěkla Luyseyalová. Byl to příkaz pro Anteakovou a náhle jasně ukázal, kdo v téhle dvojici dominuje: Ta mladší nad tou starší.

Výborně, pomyslel si Leto.

"Inteligence se přizpůsobuje," podotkla Anteaková.

Šetří slovy, napadlo Leta. Skryl své pobavení.

"Inteligence tvoří," odporoval Leto. "To znamená, že se musíte vyrovnat s odezvami, které jste si nikdy dřív neuměli představit. Musíte se vyrovnat s novotou."

"Například s možností existence iksanského stroje," řekla Anteaková. Nebyla to otázka.

"Není zajímavé," zeptal se Leto, "že být výbornou Ctihodnou matkou nestačí?"

Jeho ostré smysly vycitily, jak obě ženy polekaně ztuhly. Ano, skutečné Mluvčí pravdy!

"Právem ze mě máte strach," podotkl. Zvýšil hlas a naléhal: "Jak vůbec víte, že jste živé?"

Slyšely v jeho hlase, že neodpovědí-li správně, bude to mít strašlivé následky. Moneo tenhle pocit dobře znal. Leta fascinovalo, že obě ženy krátce pohlédly na Monea, než odpověděly.

"Zrcadlím sama sebe," řekla Luyseyalová. Byla to vhodná benegesseritská odpověď, která Leta urazila.

"Nepotřebuji předem připravený nástroj, abych si poradila se svými lidskými problémy," odpověděla Anteaková. "Ta otázka je pro začátečníky."

"Ha ha!" Leto se zasmál. "Jak by se ti líbilo odejít z Bene Gesseritu a přidat se ke mně?"

Viděl, jak to pozvání zvážila a zamítla, ale neskrývala své pobavení.

Leto se podíval na zmatenou Luyseyalovou. "Když se něco vymyká tvým měřítkům, máš co do činění s inteligencí, ne s automatizací," řekl. A pomyslel si: Tahle Luyseyalová už nikdy nebude dominovat nad starou Anteakovou.

Luyseyalová se teď zlobila a nenamáhala se to skrývat. Řekla: "Říká se, že vám Iksané dodali stroje, které simulují lidské myšlení. Když o nich máte tak nízké mínění, proč..."

"Neměli by ji pouštět z Kapituly bez poručníka," podotkl Leto k Anteakové. "Bojí se zkoumat vlastní vzpomínky?"

Luyseyalová zbledla, ale mlčela.

Leto si ji chladně prohlížel. "Dlouhý nevědomý vztah našich předků ke strojům nás něco naučil, nemyslíš?"

Luyseyalová se na něj jen zamračila. Riskovat smrt otevřeným odporem vůči Božskému imperátorovi se

neodvážila.

"Nemyslíš, že přinejmenším známe přitažlivost strojů?" pokračoval Leto.

Luyseyalová kývla.

"Dobře udržovaný stroj může být spolehlivější než lidský služebník," podotkl Leto. "Můžeme strojům věřit aspoň v tom, že nebudou podléhat citovým rozptýlením."

Luyseyalová znovu našla řeč. "Znamená to, že hodláte odstranit Služebnický zákaz zvrhlých strojů?"

"Přisahám ti," řekl Leto ledově pohrdavým tónem, "že jestli řekneš ještě jednu takovou pitomost, nechám tě veřejně popravít! Já nejsem tvoje orákulum!"

Luyseyalová otevřela ústa a zase je zavřela, aniž by promluvila.

Anteaková se dotkla paže své společnice; ta se při tom doteku zachvěla. Anteaková promluvila tiše - byla to dokonalá ukázka Hlasu: "Náš Božský imperátor nikdy otevřeně nepopře nařízení Služebnického džihádu."

Leto se na ni pochvalně usmál. Přece jen je to potěšení, vidět vynikající profesionálku ve vrcholné formě.

"To by mělo být každé uvědomělé inteligenci zřejmé," řekl. "Sám si volím určité hranice a vybírám místa, do kterých nezasahuji."

Viděl, jak obě ženy obrazení v mysli jeho mnohovýznamná slova, jak váží možné výklady a záměry.

Rozptyluje je Božský imperátor, soustřeďuje jejich pozornost na Iksany, zatímco sám manévruje jinde?

Říká Bene Gesseritu, že nastal čas postavit se proti Iksanům? Je snad možné, že jeho slova mají jen povrchní význam? Ať byl ale důvod k jejich vyřčení jakýkoli, není možné je ignorovat. Nepochybně je to ten nejzákladnější tvor, jakého kdy vesmír stvořil.

Leto zahlížel na Luyseyalovou. Věděl, že může jejich zmatek nanejvýš ještě zvětšit. "Připomínám ti, Marcus Claire Luyseyalová, jistou lekci z dávných časů přeplněných stroji, kterou ses zřejmě nenaučila.

Samy ty přístroje nutí ty, kdo je používají, aby i sebe navzájem používali jako stroje."

Obrátil se k Moneovi. "Moneo?"

"Vidím ho, Pane."

Moneo se natáhl a podíval se přes průvod Bene Gesseritu. Ve dveřích se objevil Duncan Idaho a rázoval směrem k Letovi. Moneo nesnížil svou ostražitost, svou nedůvěru k Bene Gesseritu, ale pochopil, o jaké lekci Leto mluvil. Zkoumá, pořád zkoumá.

Anteaková si odkašlala. "Pane, co bude s naší odměnou?"

"Jsi statečná," podotkl Leto. "Nepochybně proto tě taky vybraly na tohle vyslanectví. Tak dobrá, pro příští desetiletí ponechám přiděly koření pro vás na současné úrovni. Pokud jde o to ostatní, budu ignorovat to, jaké skutečné záměry jste měly s tou kořenennou esencí. Nejsem velkorysý?"

"Velmi velkorysý, Pane," řekla Anteaková a v hlase se jí neobjevil ani náznak trpkosti.

Duncan Idaho se protáhl kolem obou žen a zastavil se vedle Monea. Vzhlédl k Letovi. "Pane, došlo..." Odmlčel se a podíval se na obě Ctihodné matky.

"Mluv otevřeně," přikázal Leto.

"Ano, Pane." Nechtělo se mu do toho, ale poslechl. "Byli jsme napadeni na jihovýchodním okraji města. Domnívám se, že šlo jen o odvedení naší pozornosti, protože jsem dostal zprávy, že ve městě i v Zapovězeném lese došlo k dalším násilnostem - jde o mnoho malých oddělených skupinek."

"Loví mé vlky," řekl Leto. "V lese i ve městě loví mé vlky."

Idaho se zmateně zamračil. "Vlky v městě, Pane?"

"Dravce," vysvětlil Leto. "Vlky - pro mě v tom není žádný podstatný rozdíl."

Moneo se zajíkl.

Leto se na něj usmál. Jak je to hezké, napadlo ho, jak hezké je vidět tu chvíli, když někomu spadne z očí závoj a on pochopí.

"Přivedl jsem s sebou silnou stráž, aby chránila tuto budovu. Rozmístil jsem je po celé..."

"Věděl jsem, že to uděláš," přerušil ho Leto. "Teď dávej dobrý pozor a já ti povím, kam poslat ostatní tvé síly."

Ctihodné matky naslouchaly v posvátné hrůze, jak Leto určuje Idahovi přesná místa, kde mají jeho stráž čekát v záloze, jak vyčísľuje jejich potřebnou sílu a dokonce i jmenuje některé konkrétní lidi, jak určuje načasování, nezbytné zbraně, přesné rozestavení v každém místě. Idahova vnímavá mysl si každou

instrukci dokonale zapamatovala. Byl příliš zaujat, než aby se na něco ptal, než Leto skončil, ale v jeho tváři se objevil výraz zmatených obav.

Letovi připadalo, jako by nahlédl Idahovi do nejhlubšího jádra vědomí a přečetl si tam jeho myšlenky. Byl jsem důvěryhodný voják starého vévody Leta, myslel si Idaho. Ten Leto, dědeček tohohle, mě zachránil a přijal mě do své domácnosti jako syna. Ale i když tamten Leto stále jistým způsobem existuje v tomhle... není to on.

"Pane, na co potřebujete mě?" zeptal se Idaho.

"Pro tvou sílu a věrnost."

Idaho zavrtěl hlavou. "Ale..."

"Posloucháš," řekl Leto a povšiml si, jak Ctihodné matky jeho slova hltají. Pravdu, jen pravdu, protože jsou to Mluvčí pravdy.

"Protože mám vůči Atreidům dluh," řekl Idaho.

"Na to se právě spoléhám," kývl Leto. "A... Duncane?"

"Ano, Pane?" V Idahově hlase bylo znát, že znovu našel pevnou půdu pod nohama.

"Na každém místě nechte aspoň jednoho živého," podotkl Leto. "Jinak bude všechna naše námaha nadarmo."

Idaho krátce kývl a odešel. Rázoval halou pryč stejně, jako když přicházel. A Leto si pomyslel, že jen velmi bystré oko by postřehlo, že to odchází jiný Duncan, úplně odlišný od toho, který vešel.

Anteaková podotkla: "Tohle je důsledek bičování toho vyslance."

"Přesně tak," souhlasil Leto. "Všechno to přesně zopakuj své představené, obdivuhodné Ctihodné matce Syaksové. Vyříd' jí ode mne, že dávám spíš přednost společnosti dravců než společnosti kořisti." Podíval se na Monea, který se postavil do pozoru. "Moneo, vlci z mého lesa jsou pryč. Musíme je nahradit lidskými vlky. Postarej se o to."

Stav věšteckého transu se nepodobá žádné jiné vizionářské zkušenosti. Není to ústup od syrového odhalení smyslů (jako mnohé stavy transu), ale ponoření do mnohosti nových pohybů. Věci se pohybují. Je to krajní pragmatismus uprostřed Nekonečna, náročné vědomí, v němž konečně vstupuješ do neporušeného přesvědčení, že vesmír se sám o sobě pohybuje, že se mění, že i jeho pravidla se mění, že ve všem tom pohybu nic nezůstává trvalé ani absolutní, že mechanická vysvětlení čehokoli mohou platit jen v přesných hranicích, a jakmile jsou zdi strženy, stará vysvětlení se hroutí a rozplývají, odváty novými pohyby. Věci, které v tomto transu vidíte, vás přivedou k vystřízlivění, často dokonce působí drtivě. Abyste zůstali sami sebou, musíte vynaložit svrchované úsilí, a i tak z té zkušenosti vyjdete značně změněni.

UKRADENÉ DENÍKY

Večer Audienčního dne, zatímco ostatní spali a bili se a snili a umírali, Leto odpočíval v samotě své audienční síně. U dveří stálo na stráž jen několik důvěryhodných Rybích mluvčích.

Nespal. Jeho mysl se vařila nezbytnostmi a zklamáními.

Hwi! Hwi!

Věděl, proč k němu teď poslali Hwi Nori. Velmi dobře to věděl!

Moje nejtajnější tajemství je odhaleno.

Objevili jeho tajemství. Hwi je toho důkazem.

Napadaly ho zoufalé myšlenky. Dala by se tahle strašlivá proměna zvrátit? Mohl by se vrátit do lidské podoby?

To není možné.

I kdyby to bylo možné, návrat by trval stejně dlouho, jak mu trvalo dosáhnout tohoto stadia. Kde bude Hwi za víc než tisíc let? Vyschlý prach a kosti v kryptě.

Mohl bych vypěstovat ženu podobnou jí a tu si pro sebe připravit... ale to by nebyla moje něžná Hwi.

A co by se stalo se Zlatou stezkou, kdyby se on oddával takovým sobeckým cílům?

K čertu se Zlatou stezkou! Copak ti blázniví pitomci jednou jedinkrát mysleli na mě? Ani jednou!

Ale to nebyla pravda. Hwi na něj myslela. Sdílela jeho muka.

To byly šílené myšlenky a on se je snažil zahnat. Jeho smysly ho přitom upozorňovaly na tiché kroky stráží a proudění vody pod jeho síní.

Když jsem učinil toto rozhodnutí, co jsem čekal?

Jak se jeho vnitřní dav při té otázce rozesmál! Copak neměl před sebou úkol? Nebyla tohle sama podstata té dohody, která udržovala dav v odstupu?

"Musíš dokončit úkol," říkali. "Máš jen jediný cíl."

Jediný cíl je znamením fanatika a já nejsem fanatik!

"Musíš být cynický a krutý. Nesmíš porušit závazek."

Proč ne?

"Kdo složil tu přísahu? Ty. Ty sis vybral tenhle směr."

Očekávání!

"Očekávání, která historie vytvoří pro jednu generaci, ta další generace často zničí. Kdo to ví lépe než ty?"

Ano... a zničená očekávání mohou znepřátelit celé národy. Já sám jsem celý národ!

"Pamatuj na svou přísahu!"

Jistě. Já jsem ta ničivá síla, působící po celá staletí. Já omezuji očekávání - včetně vlastních. Já brzdím kyvadlo.

"A pak ho pouštíš. Na to nikdy nezapomínej."

Jsem unaven. Tak strašně unaven. Kdybych tak jen mohl spát... opravdu spát.

"Taky se lituješ."

Proč ne. Co jsem zač? Osamělec, který se musí dívat na to, co by bývalo mohlo být. Každý den se na to dívám... a teď tohle. Hwi!

"Tvoje původní nesobecké rozhodnutí tě dnes plní sobectvím."

Všude kolem je nebezpečí. Musím své sobectví nosit jako brnění.

"Nebezpečí hrozí každému, kdo se tě dotkne. To je přece tvoje pravá podstata."

Nebezpečí hrozí dokonce i Hwi. Drahé, rozkošné, drahé Hwi.

"To jsi kolem sebe postavil vysoké zdi jen proto, abys v nich pak seděl a užíral se sebelítostí?"

Zdi byly vystavěny proto, že v mém vesmíru jsou rozpoutány mohutné síly.

"To ty sám jsi je rozpoutal. Chceš teď s nimi dělat kompromisy?"

Za to může Hwi. Tyhle city ve mně nikdy dřív nebyly tak silné. Ti zatracení Iksané!

"Je zajímavé, že tě napadli tělem, a ne strojem."

Protože objevili moje tajemství.

"Znáš protijed."

Letovo mohutné tělo se při té myšlence po celé délce zachvělo. Dobře znal ten protijed, který mu zatím vždycky pomohl: na čas se ztratit ve vlastní minulosti. Dokonce ani benegesserit'anky se nemohly vydávat na taková safari, nemohly směřovat do vlastního nitra po osách vzpomínek - daleko, daleko zpět, až po hranice buněčné paměti - nebo se cestou zastavit a vychutnat si nějaké rafinované potěšení smyslů.

Jednou, po smrti zvlášť vynikajícího Duncana, se vydal na cestu po velkých hudebních představeních zachovaných v jeho vzpomínkách. Mozart ho brzo unavil. Snobský! Ale Bach... Bach!

Leto si vzpomínal, jakou radost mu to poskytlo.

Seděl jsem u varhan a nechal jsem se zalévat hudbou.

Jen třikrát v historii se našel někdo, kdo se vyrovnal Bachovi. Ale dokonce ani Licallo nebyl lepší; stejně dobrý, ale ne lepší.

Byly by pro dnešní noc vhodnou volbou ženy-intelektuálky? Babička Jessica byla jedna z nejlepších. Ale zkušenost mu řekla, že někdo tak blízký jako Jessica by na jeho současné napětí nebyl nejlepším lékem. Hledání se bude muset pustit mnohem dál.

Představil si pak, jak takové safari líčí nějakému ohromnému návštěvníkovi, protože nikdo by se neodvážil doopravdy zeptat na tak posvátné věci.

"Vracím se zpátky proudem předků, zkoumám přítoky, prohledávám koutky a výklenky. Jejich jména ti asi mnoho neřeknou. Kdo kdy slyšel o Normě Cenvě? Já jsem jí žil!"

"Žil?" zeptal se jeho imaginární návštěvník.

"Samozřejmě. K čemu by jinak člověk měl předky? Myslíš, že první loď Gildy navrhl muž? Tvé učebnice historie tvrdí, že to byl Aurelius Venport? Lžou. Byla to jeho milenka Norma. Dala mu ten návrh a pět dětí. Myslel, že jeho ego by méně nesneslo. Nakonec ho zabilo právě vědomí, že nedorostl vlastnímu obrazu."

"Jím jste taky žil?"

"Samozřejmě. A prošel jsem taky dávné putování fremenů. A po linii svého otce i po jiných jsem se vrátil až k rodu Atreovu."

"Takový vynikající rod!"

"S příslušnou dávkou hlupáků."

Potřebuji rozptýlení, pomyslel si.

Dosáhl bych ho milostnými hrami a výzkumy?

"Nemáš ponětí, jaké vnitřní orgie jsou mi dostupné! Jsem nejdokonalejší voyeur - účastník i pozorovatel. Nevědomost a nedorozumění v sexuálních otázkách způsobily tolik zlého. Jak strašlivě úzkoprsí jsme byli - jak lakomí."

Leto věděl, že ani to si nemůže zvolit, dnes v noci ne - vždyť Hwi je tady ve městě.

Tak tedy války?

"Který Napoleon byl zbabělejší?" zeptal se svého imaginárního návštěvníka. "Neprozradím to, ale vím to. Ano, vím."

Kam můžu jít? Když jsou mi otevřeny všechny minulosti, kam můžu jít?

Nevěstince, zločiny, tyrani, akrobati, nudisti, chirurgové, mužští prostitut, hudebníci, kouzelníci, kněží, řemeslníci, kněžky...

"Uvědomuješ si," zeptal se svého pomyslného návštěvníka, "že v tanci hula se zachovala prastará znaková řeč, která kdysi byla dostupná jen mužům? Nikdy jsi neslyšel o tanci hula? Samozřejmě. Nikdo už ho netančí. Ale tanečníci zachovali mnohé. Překlady se ztratily, ale já je znám."

Celou jednu noc jsem byl řadou kalífů, kteří se stěhovali na východ i na západ s islámem - po celá staletí. Nebudu tě nudit detaily. Odejdi, návštěvníku!"

Jak je to svůdné, myslel si, tohle volání sirény, která by si přála, abych žil jen v minulosti.

A jak zbytečná ta minulost teď je - zásluhou těch prokletých Iksanů. Jak nudná je minulost, když Hwi je tady. Přišla by ke mně třeba teď hned, kdybych pro ni poslal. Ale nemůžu ji přivolat... teď ne... dnes večer ne.

Minulost na něj stále kynula.

Mohu podniknout pout' do své minulosti. Nemusí to být safari, můžu jít sám. Pout' očist'uje. Safari ze mne dělají turistu. V tom je rozdíl. Mohu se sám vypravit do svého vnitřního světa.

A nikdy se nevrátit.

Leto cítil, jak nevyhnutelné je, že ho ten stav snění nakonec polapí docela.

V celém svém Impériu vytvářím zvláštní stav snění. V těch snech vznikají nové mýty, objevují se nové směry a nové pohyby. Nové... nové... nové... Ty věci se tvoří z mých vlastních snů, z mých mýtů. Kdo je vůči nim vnímavější než já? Lovec se chytil do vlastní sítě.

Leto si v té chvíli uvědomil, že se setkal s něčím, na co neexistuje žádný protijed - v minulosti, v současnosti ani v budoucnosti. V šeru audienční síně se jeho mohutné tělo chvělo a třásl.

U brány zašeptala jedna Rybí mluvčí druhé: "Má Bůh starosti?"

A její společnice odpověděla: "Hříchy tohoto vesmíru by dělaly starost každému."

Leto je slyšel a tiše se rozplakal.

Když jsem se rozhodl vést lidstvo po své Zlaté stezce, slíbil jsem mu lekci, kterou si zapamatuje až do morku kostí. Známe velkou zákonitost, kterou lidé slovy popírají, ačkoli jejich činy ji potvrzují. Říkají, že touží po bezpečnosti a klidu, po tom stavu, který nazývají mírem. Ale už když mluví, vytvářejí semena zmatku a násilí. Když najdou své klidné bezpečí, jsou v něm nesví. Jak je nudí! Jen se teď na ně podívejte. Podívejte se na to, co dělají ve chvíli, kdy zaznamenávám tato slova. Pche! Dal jsem jim dlouhé věky vynuceného klidu, který se vleče dál a dál i přes všechny jejich pokusy uniknout do chaosu. Věřte mi, vzpomínka na Letův mír s nimi zůstane navěky. Své klidné bezpečí už budou hledat jen s krajní

obezřetností a dobrou přípravou.

UKRADENÉ DENÍKY

Idaho se Sionou po boku byl víceméně proti své vůli za úsvitu odvezen na "bezpečné místo" v imperiální toptěře. Hnala se k východu, k zlatému oblouku slunečního světla, který se zvedal nad krajinou rozdělenou do obdélníkových zelených plantáží.

Byla to velká toptěra, dost velká, aby unesla malý oddíl Rybích mluvčích i s jejich dvěma hosty. Pilotka - velitelka oddílu, mohutná žena s tváří, kterou si Idaho neuměl představit v úsměvu -, se představila jako Inmeir. Seděla na místě pilota přímo před Idahem mezi dvěma svalnatými Mluvčími. Pět dalších strážů sedělo Idahovi a Sioně za zády.

"Bůh mi nařídil, abych tě odvezla z města," řekla Inmeir, když si pro něj přišla na velitelské stanoviště nad náměstím. "Jde o tvou vlastní bezpečnost. Vrátime se nejpozději zítra ráno na Siajnok."

Idaho, unavený nocí plnou poplachů, cítil, že by bylo marné protestovat proti příkazu "samotného Boha". Inmeir vypadala, že by ho klidně dokázala odnést pod jednou ze svých silných paží. Odvedla ho z velitelského stanoviště do chladné noci, nad níž se klenuly hvězdy jako rozházené brilianty. Teprve když došli k toptěře a Idaho v ní uviděl Sionu, začal se sám sebe ptát, jaký smysl ten výlet doopravdy má. Během noci si Idaho uvědomil, že ne všechno násilí v Onnu mají na svědomí organizovaní povstalci. Když se Idaho ptal na Sionu, vzkázal mu Moneo, že "má dcera je bezpečně z cesty", a na konci vzkazu dodal "a svěřuji ji do tvé péče".

V toptěře Siona neodpovídala na Idahovy otázky. Dokonce i teď vedle něj seděla v zachmuřeném mlčení. Připomínala mu ty první hořké dny, kdy přísahal pomstu Harkonnenům. Uvažoval nad její trpkostí. Co k ní vedlo?

Idaho nevěděl proč, ale začal Sionu porovnávat s Hwi Nori. Nebylo jednoduché se s Hwi setkat, ale dokázal to i přes ty nespočetné požadavky jeho Rybích mluvčích, aby plnil své povinnosti jinde.

Něžná, to je to pravé slovo pro Hwi. Jednala na základě své neměnné něžné povahy, což byla svým způsobem obrovská síla. Hrozně ho to přitahovalo.

Musím se s ní vidět víc.

Prozatím se ale musel spokojit se vzdorným mlčením Siony. No... na mlčení se dá odpovědět mlčením.

Idaho se podíval dolů na míjející krajinu. Tu a tam uviděl, jak snůpky světla ve vesnicích zhasínají před blížícím se sluncem. Daleko vpředu ležel Sarír a vypadal jako neprobádané území.

Některé věci se příliš nemění, pomyslel si. Jen se přenášejí z jednoho místa na jiné.

Tahle krajina mu připomínala bujné zahrady Caladanu a při té vzpomínce ho napadlo, co se asi stalo s tou zelenající se planetou, na níž Atreidové žili po tolik generací, než přišli na Dunu. Dokázal rozeznat úzké silničky, tržní cesty s nepříliš hustou dopravou, vozy tažené šestinohými zvířaty. Idaho uhodl, že to jsou nejspíš trikoně. Moneo říkal, že tihle tvorové, přizpůsobení podobné krajině, jsou nejrozšířenějšími tažnými zvířaty nejen tady, ale po celém Impériu.

"Obyvatelstvo, které chodí pěšky, se snadněji ovládá."

Moneova slova táhla Idahovi hlavou, jak se tak díval dolů. Před toptěrou se objevily pastviny, lehce zvlněné zelené kopce rozdělené černými kamennými zdmi do nepravidelných tvarů. Idaho rozeznal ovce a několik druhů velkého dobytka. Toptěra přeletěla úzké údolí, ve kterém byla ještě tma a na jehož dně Idaho letmo zahlédl vodu. Jediné světélko a sloupec dýmu stoupající z údolí vypovídaly o lidském osídlení.

Siona se náhle pohnula a poklepala pilotce na rameno. Ukázala dopředu a doprava.

"Je támhleto Goygoa?" zeptala se Siona.

"Ano." Inmeir odpověděla, aniž se otočila. V hlase se jí ozval náznak nějakého citu, který Idaho nedokázal identifikovat.

"Tohle není bezpečné místo?" pokračovala Siona.

"Je bezpečné."

Siona pohlédla na Idaha. "Přikaz jí, ať nás zaveze do Goygoy."

Idaho nevěděl, proč ji poslouchá, ale řekl: "Odvez nás tam."

V té chvíli se Inmeir obrátila a její rysy, které Idaho v noci považoval za kamenné, odrážely jakýsi hluboký cit. Koutky úst měla nesouhlasně svěšené. V koutku pravého oka jí škubalo.

"Do Goygoy ne, veliteli," řekla Inmeir. "Jsou lepší..."

"Přikázal ti Božský imperátor, abys nás odvezla na nějaké konkrétní místo?" nedala se Siona.

Inmeir dala zamračením najevo, že ji to přerušení rozzlobilo, ale na Sionu se přímo nepodívala. "Ne, ale..."

"Tak nás odvez do Goygoy," uzavřel Idaho.

Inmeir se obrátila zpátky k ovladači toptéry. Stroj prudce zatočil a pustil se ke kulatému údolíčku schoulenému v zelených kopcích. Idaha ten obrat odhodil na Sionu.

Vyhlédl Inmeir přes rameno, aby se podíval na cíl jejich cesty. V samém středu údolíčka stála vesnička postavená ze stejného černého kamene jako ty zdi na pastvinách. Idaho zahlédl na některých svazích nad vesnicí sady a terasovité zahrady stoupající k malému sedlu, nad nímž se vznášeli sokoli v prvních stoupavých proudech toho dne.

Idaho se podíval na Sionu a zeptal se: "Co je zač tahle Goygoa?"

"Uvidíš."

Inmeir se s toptérou snesla dolů a měkce přistála na rovné louce na okraji vesnice. Jedna z Rybích mluvčích otevřela dveře směrem k vesnici. Idahův nos okamžitě nasál těžkou směs vůní - pomačkanou travu, zvířecí výkaly, štiplavost kuchyňských ohňů. Sklouzl z toptéry na zem a rozhlédl se po hlavní vesnické ulici. Z domů se začali vynořovat lidé, aby si prohlédli návštěvníka. Idaho uviděl starší ženu v dlouhých zelených šatech, jak se sklonila k dítěti a něco mu zašeptala. Dítě se okamžitě otočilo a odběhlo.

"Líbí se ti tady?" zeptala se Siona, která mezitím seskočila vedle něj.

"Vypadá to tu příjemně."

To už vedle nich stály i Inmeir a ostatní Rybí mluvčí. Siona se otočila k pilotce: "Kdy se vracíme do Onnu?"

"Ty se nevracíš," opravila ji Inmeir. "Mám rozkaz odvézt tě do Citadely. Velitel se vrací."

"Aha." Siona kývla. "Kdy odletíme?"

"Zítra za úsvitu. Zajdu za náčelníkem vesnice a postarám se o ubytování." Inmeir vyrazila do vesnice.

"Goygoa," řekl Idaho. "To je zvláštní jméno. Zajímalo by mě, co tady bylo za časů Duny."

"Náhodou to vím," řekla Siona. "Na starých mapách se jmenuje Fondak, což znamená 'očarované místo'. Ústní historie praví, že tu byly spáchány velké zločiny, než všechny obyvatele vyhladili."

"Jacurutu," zašeptal Idaho, který si vzpomněl na starou legendu o lupičích vody. Rozhlédl se a hledal stopy dun a roklí, nebylo tu nic - jen dva starší muži s mírným výrazem ve tváři, kteří se sem vraceli s Inmeir. Muži měli na sobě vybledlé modré kalhoty a roztrhané košile. Byli bosí.

"Ty jsi to místo znal?" zeptala se Siona.

"Jen jako jméno z legendy."

"Říká se, že tu jsou duchové," podotkla. "Ale já tomu nevěřím."

Inmeir se zastavila před Idahem a gestem pokynula oběma bosým mužům, aby počkali kousek za ní.

"Ubytování je skromné, ale dostačující," řekla, "ledaže by sis přál bydlet v některé ze soukromých rezidencí." Přitom se podívala na Sionu.

"Rozhodneme se později," řekla Siona. Vzala Idaha pod paží. "Velitel a já se teď chceme projít po Goygoe a porozhlédnout se tady."

Inmeir pootevřela ústa, jako by chtěla něco říct, ale zůstala zticha.

Idaho dovolil Sioně, aby ho vedla pryč kolem zvědavých pohledů obou vesničanů.

"Pošlu s vámi dvě strážce," zavolala Inmeir.

Siona se zastavila a obrátila. "V Goygoe není bezpečno?"

"Tohle je velmi mírumilovné místo," odpověděl jeden z mužů.

"V tom případě nebudeme potřebovat strážce. Ať hlídají toptéru."

Znovu se obrátila a vedla Idaha k vesnici.

"Tak dobře," řekl Idaho a vyprostil ruku ze Sionina sevření. "Co je tohle místo zač?"

"Nejspíš zjistíš, že je tady ohromně klidno," řekla Siona. "Vůbec se to nepodobá starému Shulochu."

Pokojné místo."

"Ty máš nějaký záměr," odbyl ji Idaho, kráčející rázně po jejím boku. "O co jde?"

"Vždycky jsem slyšela, že gholové mívají spoustu otázek," nedala se vyvést z míry Siona. "Já mám taky otázky."

"Ano?"

"Jaký byl za tvých časů? Jaký člověk byl Leto?"

"Který?"

"Aha, zapomínám, že byli dva - dědeček a náš Leto. Já myslím samozřejmě toho našeho."

"Nic o něm nevím, byl ještě dítě."

"Ústní historie říká, že jedna z jeho prvních nevěst pocházela z téhle vesnice."

"Nevěst? Myslel jsem..."

"Když měl ještě podobu člověka. Bylo to po smrti jeho sestry, ale předtím, než se začal měnit v Červa. Ústní historie tvrdí, že Letovy nevěsty se ztrácely v bludišti Imperiální citadely a už nikdy je nikdo neviděl, nejvýš jako obličej a hlasy přenášené hologramem. Leto už celé tisíce let žádnou nevěstu neměl."

Přišli na malou náves uprostřed vesnice, čtverec asi padesát metrů široký a s malým bazénkem čisté vody uprostřed. Siona přešla k okraji bazénku a sedla si na kamennou obrubu. Poklepala na místo vedle sebe, aby si Idaho sedl také. Idaho se nejdřív rozhlédl po vesnici; všiml si, jak se na něj lidé dívají zpod stažených záclon, jak na něj děti ukazují a šeptají si. Obrátil se a podíval se dolů na Sionu.

"Co je tohle místo zač?"

"Říkala jsem ti to. Pověz mi, jaký byl Muad'Dib."

"Byl to nejlepší přítel, jakého může člověk mít."

"Takže v tom Ústní historie nelže, ale kalifát jeho dědiců nazývá Desposyni, a to moc hezky nezní."

Hází mi udičku, napadlo Idaha.

Dovolil si napjatý úsměv a přemýšlel, o co asi Sioně jde. Zdálo se, že čeká na něco důležitého, že se toho obává... snad dokonce děsí... ale pod tím vším že je cítit téměř nadšení. To všechno v ní bylo. Nic, co teď řekla, se nedalo brát jinak než jako nezávazná konverzace, jako zabíjení času, než... než co? Z úvah ho vytrhl lehký zvuk běžících nohou. Idaho se obrátil a uviděl asi osmileté dítě, jak se k němu žene ulicí. Od bosých nohou mu odletovaly gejzírký prachu a kdesi vzadu se ozývalo ženské volání - zoufalé volání. Bězec se zastavil asi deset kroků od Idaha a podíval se na něj hladovým pohledem. Idaha ta naléhavost znepokojovala. Dítě mu připadalo nejasně povědomé - byl to statný chlapec s tmavými vlnitými vlasy, dosud nedozrálá tvář s náznaky budoucího muže - dost vysoké lícni kosti, ploché čelo. Měl na sobě sepranou modrou kombinézu, která původně určitě bývala z vynikajícího materiálu. Zdálo se, že je to bavlna tkaná provázkovou vazbou, takže ani ošoupané okraje se netřepily.

"Ty nejsi můj táta," řeklo dítě. Obrátilo se, rozběhlo se zpátky a zmizelo za rohem.

Idaho se obrátil a zamračil se na Sionu. Skoro se bál zeptat: To je dítě mého předchůdce? Odpověď znal bez ptaní - ta povědomá tvář, ten do důsledků opakovaný genotyp. Já jako dítě. Když si to uvědomil, měl náhle pocit prázdnoty a bezmoci. Jakou mám zodpovědnost?

Siona si zakryla oběma rukama tvář a nahrbila ramena. Neodehrálo se to tak, jak si to představovala. Zrazovala ji vlastní touha po pomstě. Idaho nebyl prostě ghola, tvor cizí a nehodný ohledů. Cítila ho, když do sebe vrazili v toptěře, viděla na jeho tváři city. A to dítě...

"Co se stalo s mým předchůdcem?" zeptal se Idaho. Hlas měl bezvýrazný a obviňující.

Spustila ruce. V její tváři byl potlačený hněv.

"Nejsme si jistí," odpověděla, "ale jednoho dne vstoupil do Citadely a už se neobjevil."

"To bylo jeho dítě?"

Přikývla.

"Jsi si jistá, žeš nezabila mého předchůdce?"

"To..." Zavrtěla hlavou, šokována těmi pochybnostmi, tím nejasným obviněním.

"Tohle dítě, to byl ten pravý důvod, proč jsme sem přijeli?"

Polkla. "Ano."

"Co s ním mám dělat?"

Pokrčila rameny. Připadala si provinilá a pošpiněná vlastním jednáním.

"Co jeho matka?" zeptal se Idaho.

"Ona a ti ostatní bydlí támhle v té ulici." Siona pokynula směrem, kterým odběhl chlapec.

"Ostatní?"

"Je tu ještě starší syn... a dcera. Chceš... totiž, můžu zařídit..."

"Ne! Ten kluk měl pravdu. Nejsem jeho otec."

"Mrzí mě to," zašeptala Siona. "Neměla jsem to udělat."

"Proč si on vybral tohle místo?" zeptal se Idaho.

"Myslíš otec... tvůj..."

"Můj předchůdce!"

"Protože Irti tady byla doma a nechtěla odtud odejít. Aspoň lidé to tak říkali."

"Irti... matka?"

"Manželka podle starých obřadů, těch z Ústní historie."

Idaho se rozhlédl po kamenných domcích, oknech se záclonami, úzkých dveřích. "Takže on žil tady?"

"Když mohl."

"Jak zemřel, Siono?"

"Opravdu to nevím... ale Červ už zabil i jiné. To víme určitě!"

"Jak to víte?" zkoumavě se na ni zadíval. Byl to tak upřený pohled, že se musela podívat jinam.

"Nepochybuji o zprávách mých předchůdců," řekla. "Vyprávějí se po kouskách, tady poznámka, tam náznak, ale já jim věřím. I můj otec jim věří!"

"Moneo mi o tom nic neřekl."

"O Atreidech se dá jedna věc říct určitě," podotkla. "Jsme loajální. Držíme slovo."

Idaho otevřel ústa, ale zase je bez hlesu zavřel. Samozřejmě! Siona je taky Atreidová. Ta myšlenka jím otrásla. Věděl to, ale nepřijal. Siona byla svého druhu rebel a Leto její činy málem schvaloval. Hranice jeho tolerance nebyly jasné, ale Idaho je vycítil.

"Nesmíš jí ublížit," říkal mu Leto. "Musí projít zkouškou."

Idaho se k Sioně obrátil zády.

"Nic nevíš jistě," řekl. "Kousky a klípky, pověsti!"

Neodpověděla.

"Je to Atreides!" pokračoval Idaho.

"Je to Červ!" odsekla Siona a jed v jejím hlase byl téměř hmatatelný.

"Ta vaše slavná Ústní historie není nic než sbírka starých klepů!" obvinil ji Idaho. "Věřil by jim leda blázen."

"Ty mu pořád důvěřuješ," řekla. "Ale to se změní."

Idaho se prudce obrátil a zamračil se na ni.

"Nikdy jsi s ním nemluvila!"

"Ale ano. Když jsem byla dítě."

"Pořád jsi dítě. On je všichni Atreidové, kteří kdy byli, všichni. Je to strašné, ale já ty lidi znám. Byli to moji přátelé."

Siona jen zavrtěla hlavou.

Idaho se znovu odvrátil. Cítil se citově úplně vyždímaný. Duchovně byl jakoby bez kostí. Proti své vůli vykročil přes náves a do ulice, kudy utíkal chlapec. Siona ho doběhla a srovnala s ním krok, ale nevšímal si jí.

Ulice byla úzká, sevřená jednopatrovými kamennými zdmi, všechny dveře byly zavřené. Okna vypadala jako zmenšené dveře. Jak procházel, záclony se chvěly.

Na první křižovatce se Idaho zastavil a podíval se doprava, kam odběhl chlapec. Pár kroků od něj stály dvě šedovlasé ženy v dlouhých černých sukních a tmavozelených blůzách a klevetily, hlavy těsně u sebe.

Když uviděly Idaha, zmlkly a zíraly na něj s neskrývanou zvědavostí. Vrátil jim ten pohled a pak se podíval do boční ulice. Byla prázdná.

Idaho se znovu obrátil k ženám a prošel na krok kolem nich. Krátce se podívaly na Sionu, ale pak znovu soustředily pozornost na Idaha. Siona šla tiše za ním s podivným výrazem ve tváři.

Smutek? uvažoval. Lítost? Zvědavost?

Těžko říct. Zvědavější byl na dveře a okna, která míjeli.

"Byla jsi už v Goygoe někdy dřív?" zeptal se Idaho.

"Ne." Siona mluvila tlumeným hlasem, jako by se toho bála.

Proč jdu po téhle ulici? uvažoval. Ale ještě když si tu otázku kladl, už znal odpověď. Ta žena, ta Irti: Jaká žena by mě dokázala přivést sem do Goygoy?

Růžek záclony po jeho pravici se nadzvedl a Idaho zahlédl tvář - toho chlapce z návsi. Záclona znovu spadla a pak ji někdo prudce rozhrnul. Stála tam žena. Idaho němě zíral na její tvář, zastavil se jako přimrazený. Byla to tvář ženy, kterou znaly jen jeho nejtajnější sny - měkký ovál s pronikavými tmavými očima, plnými a smyslnými ústy...

"Jessica," zašeptal.

"Co jsi říkal?" zeptala se Siona.

Idaho nemohl odpovědět. Byla to tvář Jessiky, vzkříšená z minulosti, kterou pokládal za dávno mrtvou; byl to genetický žert - Muad'Dibova matka stvořená v novém těle.

Žena zatáhla záclonu. V Idahově mysli zanechala jen vzpomínku na své rysy, obraz, o kterém už teď věděl, že se ho nikdy nezbaví. Byla starší než ta Jessica, s kterou sdílel nebezpečí Duny - vrásky kolem úst a očí, trochu plnější tělo...

Materštější, řekl si Idaho. A pak ho napadlo: Řekl jsem jí vůbec někdy... komu je podobná?

Siona ho zatahala za rukáv. "Chceš jít dovnitř, setkat se s ní?"

"Ne. To byla chyba."

Idaho se začal obracet k odchodu, ale dveře Irtiina domu se prudce otevřely. Vyšel z nich mladík, zavřel je za sebou a obrátil se k Idahovi.

Idaho hádal, že je mu asi šestnáct, a ani jinoch nemohl zapřít svůj původ - ty perziánové vlasy, ty silné rysy.

"Ty jsi ten nový," řekl mládenec. Hlas už měl mužsky hluboký.

"Ano." Idaho skoro nemohl mluvit.

"Proč jsi přišel?" zeptal se chlapec.

"Nebyl to můj nápad," řekl Idaho. Tohle se mu říkalo snáz, protože jeho slova poháněl odpor vůči Sioně. Chlapec se podíval na Sionu. "Slyšeli jsme, že můj otec je mrtev."

Siona přikývla.

Mladík se znovu obrátil k Idahovi. "Prosím, odejdi a už se nevracej. Mou matku to trápí."

"Samozřejmě," odpověděl Idaho. "Omluv mě, prosím, u paní Irti za ten vpád. Přivezli mě sem proti mé vůli."

"Kdo tě přivezl?"

"Rybí mluvčí," řekl Idaho.

Mladík krátce pokývl. Znovu se podíval na Sionu. "Vždycky jsem myslel, že vás Rybí mluvčí učí, abyste se k vlastním lidem chovaly laskavěji." S těmi slovy se obrátil, vešel znovu do domu a pevně za sebou zavřel dveře.

Idaho se obrátil zpátky směrem, odkud přišli, a přitom popadl Sionu za paži. Klopýtla, pak srovnala krok a vymkla se z jeho sevření.

"Myslel si, že jsem Rybí mluvčí," podotkla.

"Samozřejmě. Vypadáš tak." Pohlédl na ni. "Proč jsi mi neřekla, že Irti byla Rybí mluvčí?"

"Nepřipadalo mi to podstatné."

"Aha."

"Tak se seznámili."

Došli na křižovatku s ulicí z návsi. Idaho zahrnul od návsi pryč a rázoval k okraji vesnice, kde domy přecházely v zahrady a sady. Ten šok jako by ho izoloval od světa, jeho vědomí se bránilo příliš silným zážitkům, s nimiž se ještě nevyrovnal.

V cestě mu stála nízká zeď. Přešel ji a slyšel, že Siona ho následuje. Stromy kolem nich kvetly - bílé květy s oranžovými středy, na nichž pracoval tmavý hmyz. Ve vzduchu bylo slyšet jeho bzukot a vůně Idahovi připomínala květy caladanské džungle.

Zastavil se, když došel na vrchol kopce, odkud bylo vidět na úpravně pravoúhlé ulice Goygoy. Střechy

byly ploché a černé.

Siona usedla na hustou travu a objala si rukama kolena.

"Tohle jsi neměla v úmyslu, vid'?" podotkl Idaho.

Zavrtěla hlavou a on viděl, že nemá daleko k pláči.

"Proč ho tak nenávidíš?" zeptal se.

"Nemáme žádné vlastní životy!"

Idaho se podíval na vesnici. "Je tu hodně takovýchhle vesnic?"

"Takhle vypadá celé Červovo Impérium!"

"Co je na tom špatného?"

"Nic - když nic víc nechceš."

"To chceš říct, že nic jiného nepovoluje?"

"Tohle, pár tržních měst... Onn. Prý i hlavní města planet jsou jen velké vesnice."

"A já opakuji: Co je na tom špatného?"

"Je to vězení!"

"Tak z něj odejdi."

"Kam? Jak? To si myslíš, že můžeme jen tak nasednout na loď Gildy a odletět si, kam nás napadne, kam budeme chtít?" Ukázala ke Goygoe, kde bylo vidět toptěru a Rybí mluvčí rozesazené na trávě kolem.

"Naši žalárníci nám to nedovolí!"

"Ony odjíždějí," připomněl Idaho. "Ony jdou všude, kam chtějí."

"Kam je Červ pošle!"

Přitiskla tvář ke kolenům a tlumeným hlasem se zeptala: "Jaké to bylo za starých časů?"

"Bylo to jiné, často dost nebezpečné." Rozhlédl se kolem po zdech, které rozdělovaly pastviny, zahrady a sady. "Tady na Duně nebyly žádné pomyslné čáry, které by vymezovaly vlastnictví půdy. Všechno to bylo atreidské vévodství."

"Až na fremeny."

"Ano. Ale ti věděli, kam patří - drželi se na své straně náspu... nebo tam, kde byla v písku bílá pánev."

"Mohli si jít, kam chtěli!"

"V určitých hranicích."

"Někteří z nás touží po poušti," řekla.

"Máte Sarír."

Zvedla hlavu a zamračila se na něj. "Ten kousíček!"

"Patnáct set krát pět set kilometrů - to není takový kousíček."

Siona se zeptala. "Ptal ses Červa, proč nás takhle omezuje?"

"To je Letův mír, jeho Zlatá stezka, která nám má zajistit přežití. Aspoň to říká."

"Víš, co řekl mému otci? Když jsem byla dítě, špehovala jsem je a slyšela jsem to."

"Co řekl?"

"Říkal, že nás zbavuje většiny krizí, aby omezil naše tvořivé síly. Řekl: 'Lidi drží při životě nejrůznější pohromy, ale teď jsem jejich pohromou já. Z bohů se mohou stát pohromy.' Tak to řekl, Duncane. Červ je nemoc!"

Idaho nepochyboval o tom, že citovala přesně, ale její slova jím nijak nepohnula. Místo toho uvažoval o Corrinovi, kterého dostal rozkaz zabít. Pohroma. Ten Corrino, potomek velkorodu, který kdysi vládl tomuto Impériu, se ukázal jako tlustý člověk ve středním věku, který toužil po moři a zosnoval spiknutí kvůli koření. Idaho přikázal jistě Rybí mluvčí, aby ho zabila, což v Moneovi vyvolalo přímo záchvat otáček.

"Proč jsi ho nezabil sám?"

"Chtěl jsem vidět, jak si vedou Rybí mluvčí."

"A co o nich soudíš?"

"Jsou zdatné."

Ale Corrinova smrt vyvolala v Idahovi pocit neskutečnosti. Tlustý mužík ležící v louži vlastní krve, nejasný stín mezi jinými nočními stíny v ulici z plastokamene. Bylo to neskutečné. Idaho si vzpomněl, jak Muad'Dib říkal: "Mysl si vytváří určitý rámec, kterému říká 'skutečnost'. Ten náhodný rámec má obvykle

sklon být naprosto nezávislý na tom, co ti říkají smysly." Jaká skutečnost pohání Pána Leta? Idaho se podíval na Sionu, na sad a zelené kopce za ní. "Půjdeme dolů do vesnice a zjistíme, kde to vlastně bydlíme. Chtěl bych být sám."
"Rybí mluvčí nás ubytují spolu."
"Všechny dohromady?"
"Ne, jen nás dva. Má to celkem jednoduchý důvod. Červ si přeje, abych se spojila s velkým Duncanem Idahem."
"Já si partnerky vybírám sám!" zavrčel Idaho.
"Jsem přesvědčená, že některá z našich Rybích mluvčích bude potěšená," pokrčila Siona rameny. Obrátila se a vykročila z kopce dolů.
Idaho se za ní chvíli díval, pružné mladé tělo se vlnilo jako větve sadu ve vánku.
"Nejsem jeho hřebec," řekl si polohlasem. "To se bude muset naučit."

S každým novým dnem se stáváte stále méně skutečnými, stále cizejšími a vzdálenějšími, lišíte se od toho, čím jsem toho nového dne já. Já jsem jediná skutečnost a vy, protože se ode mne lišíte, skutečnost ztrácíte. Čím zvědavějším se stávám, tím méně zvědaví jsou ti, kdo mě uctívají. Náboženství potlačuje zvědavost. To, co dělám, ubírá mým uctívacům na významu. Tak se jednoho dne stane, že já nebudu dělat nic a všechno to vrátím vyděšeným lidem, kteří toho dne zjistí, že jsou sami a že musejí sami za sebe jednat.

UKRADENÉ DENÍKY

Byl to zvuk jako žádný jiný, zvuk čekajícího davu, a bylo ho slyšet do dlouhého tunelu, k němuž Idaho pochodoval před Královským vozem - nervózní šepoty zesílené v jeden veliký šepot, šoupnutí jedné gigantické nohy, zašustění obrovského šatu. A pach - sladký pot smíšený s mléčným dechem sexuálního vzrušení.

Inmeir a ostatní Rybí mluvčí sem Duncana přivezly hodinu po úsvitu. Přistály na náměstí, když na něm ještě ležely chladné zelené stíny. Předaly ho jiným Rybím mluvčím a okamžitě zase odletěly. Inmeir byla zjevně nešťastná, protože měla příkaz dopravit Sionu do Citadely a přijde tedy o obřad Siajnoku. Nové průvodkyně, chvějící se potlačenými emocemi, ho odvedly hluboko pod náměstí, na místo, které nebylo zakresleno ani v jedné z těch map, které Idaho studoval. Bylo to bludiště - nejdřív jedním směrem a pak jiným, chodbami, které byly dost široké, aby jimi projel Královský vůz. Idaho brzo ztratil směr a ponořil se do úvah o předešlé noci.

Ubytovna v Goygoe, i když byla spartánská, byla pohodlná - dvě lůžka v každém pokoji podobném krabici s vybitými stěnami, jediné okno, jediné dveře. To všechno v budově, která byla postavena jako dům pro hosty Goygoy.

A Siona měla pravdu. Sionu a jeho ubytovali dohromady, aniž by se ho někdo zeptal, jestli si to tak přeje nebo jestli mu to vyhovuje. Inmeir se chovala jakoby to bylo samozřejmé.

Když za nimi zapadly dveře, Siona řekla: "Jestli se mě dotkneš, pokusím se tě zabít."

Vyslovila to s tak drsnou upřímností, že se Idaho skoro zasmál. "Já bych dal přednost soukromí," řekl.

"Mysli si, že jsi tu sama."

Spal lehce a ostražitě, protože si vzpomínal na nebezpečné noci v atreidských službách i neustálou připravenost k boji. Místnost byla málokdy opravdu tmavá - přes záclony sem pronikalo měsíční světlo, dokonce i světlo hvězd se odráželo od křídově bílých zdí. Zjistil, že si s nervózní citlivostí uvědomuje Sioninu přítomnost, její vůni, její dech, její pohyby. Několikrát se úplně vzbudil a zaposlouchal se do noci a dvakrát si přitom uvědomil, že i ona poslouchá.

Ráno a let do Onnu pro něj byly úlevou. Vypili chladnou ovocnou šťávu a Idaho s ulehčením vyrazil do předjitřního temna a rázoval k toptěře. Nepromluvil na Sionu přímo a zvědavé pohledy Rybích mluvčích mu šly na nervy.

Siona ho oslovila jen jednou, když se vyklonila z odlétající toptéry na náměstí.

"Neurazilo by mě být tvojí přítelkyní," řekla.

Zvláštní způsob, jak to vyjádřit. Cítil se poněkud v rozpacích. "Ano... dobře, jistě."

Pak ho nová stráž odvedla. Teď konečně dorazili na konec bludiště. Tam ho čekal Leto na Královském voze. Setkali se v rozšířeném místě chodby, která se po Idahově pravici táhla rovně až kdovíkam. Stěny byly tmavohnědé se zlatými čarami, jež se ve světle lumin leskly. Průvodkyně zaujaly postavení vedle vozu, takže Idaho zůstal stát před Letovou tváří.

"Duncane, půjdeš přede mnou, až se vydáme na Siajnok," řekl Leto.

Idaho se díval do hlubokých modrých očí Božského imperátora, rozhněván tou záhadností, těmi tajnostmi, tou zjevnou atmosférou soukromého vzrušení, která byla všude cítit. Měl dojem, že všechno, co se o Siajnoku dozvěděl, tu záhadnost jenom prohloubilo.

"Jsem opravdu velitelem vaší gardy, Pane?" Zeptal se Idaho a v jeho hlase bylo cítit hluboký nesouhlas.

"Jistě. A já ti teď prokazuji poctu. Jen málo mužů se kdy účastnilo Siajnoku."

"Co se ve městě stalo v noci?"

"Na několika místech krvavé násilí. Dnes ráno je ale poměrně klid."

"Oběti?"

"Nestojí za řeč."

Idaho kývl. Letovy věštecké schopnosti ho varovaly před nějakým nebezpečím, které hrozí jeho Duncanovi. Proto ten let do venkovského bezpečí Goygoy.

"Byl jsi v Goygoe," řekl Leto. "Byl jsi v pokušení tam zůstat?"

"Ne!"

"Na mě se nezlob," zarazil ho Leto. "Já jsem tě do Goygoy neposlal."

Idaho povzdechl. "Co to bylo za nebezpečí, kvůli kterému jste mě musel poslat pryč?"

"To nebezpečí nehrozilo tobě," vysvětlil Leto. "Zato mé strážkyně vzrušuješ tak, že pak příliš předvádějí své schopnosti. Včerejší noční úkoly to nevyžadovaly."

"Cože?" Ta myšlenka Idaha šokovala. Nikdy ho nenapadlo, že by mohl někomu vnuknout obzvláštní hrdinství, pokud to výslovně nevyžadoval. Vždycky prostě své jednotky vybičoval. Takoví vůdci, jako byl původní Leto, dědeček tohohle, inspirují pouhou svou přítomností.

"Ty jsi pro mě nesmírně cenný, Duncane," podotkl Leto.

"No... dobře, ale ani tak nejsem váš hřebec!"

"Tvá přání budou samozřejmě respektována. Promluvíme si o tom jindy."

Idaho se podíval na své průvodkyně, které napjatě poslouchaly.

"Když přijedete do Onnu, dochází vždycky k násilí?" zeptal se Idaho.

"Jsou to takové cykly. Nespokojence jsme teď dost potlačili. Někaký čas bude zase větší klid."

Idaho se díval do Letovy neproniknutelné tváře. "Co se stalo s mým předchůdcem?"

"Mé Rybí mluvčí ti to neřekly?"

"Říkaly, že zemřel, když bránil svého Boha."

"A ty jsi slyšel, že to bylo právě naopak."

"Co se stalo?"

"Zemřel, protože mi byl příliš blízko. Neodstranil jsem ho včas na bezpečné místo."

"Na nějaké takové místo, jako je Goygoa."

"Já bych byl raději, aby tam v míru dožil své dny, ale sám dobře víš, Duncane, že ty po klidu netoužíš."

Idaho polkl a zjistil, že se mu podivně svírá hrdlo. "Stejně bych rád věděl podrobnosti o jeho smrti. Má rodinu..."

"Detaily se dozvíš a o rodinu se neboj. Jsou pod mou ochranou. Budu je držet v bezpečné vzdálenosti. Víš sám, jak se ke mně stahuje násilí. To je jedna z mých funkcí. Je to smutné, že ti, které obdivuji a miluji, musejí kvůli tomu trpět."

Idaho stiskl rty, protože ho neuspokojilo, co slyšel.

"Buď klidný, Duncane," řekl Leto. "Tvůj předchůdce zemřel, protože byl příliš blízko u mě."

Průvodkyně začaly netrpělivě přešlapovat. Idaho se na ně podíval a pak pohlédl vpravo do tunelu.

"Ano, je čas," řekl Leto. "Nesmíme nechat ty ženy čekat. Jdi těsně přede mnou, Duncane, a já ti zodpovím tvé otázky o Siajnoku."

Idaho poslechl, protože žádná jiná vhodná možnost ho nenapadla. Obrátil se na podpatku a vykročil v

čele průvodu. Slyšel, jak se za ním rozskřípal vůz a ozvaly se tiché kroky doprovodu.

Vůz zmlkl tak náhle, že se Idaho obrátil. Důvod mu byl zřejmý okamžitě.

"Přepnul jste na suspenzory," řekl a znovu pohlédl dopředu.

"Stáhl jsem kola, protože se ženy budou mačkat těsně kolem mě," vysvětlil Leto. "Nemůžeme jim rozdrtit nohy."

"Co je Siajnok? Co to doopravdy je?" zeptal se Idaho.

"Už jsem ti to říkal. Je to Velké sdílení."

"Cítím koření?"

"Máš citlivý čich. V oplátkách je malé množství melanže."

Idaho zavrtěl hlavou.

Snažil se celou událost pochopit, a tak se Leta při první příležitosti po příjezdu do Onnu přímo zeptal:

"Co je to Hostina Siajnoku?"

"Všichni se dělíme o oplátky. Dokonce i já si vezmu."

"Je to jako ten oraňsko-katolický obřad?"

"Ale ne! To není moje tělo. Je to sdílení. Připomíná jim to, že jsou jen ženy, stejně jako ty jsi jenom muž, ale já jsem všechno. Sdílejí s tím vším."

Idahovi se ten výraz nelíbil. "Jenom muž?"

"Víš, koho při Hostině zesměšňují, Duncane?"

"Koho?"

"Muže, kteří je urazili. Poslouchej je, když tiše mluví mezi sebou."

Idaho to pochopil jako varování: Neuraz Rybí mluvčí. Když vzbudíš jejich hněv, jsi ve smrtelném nebezpečí!

Ted' když před Letem pochodoval tunelem, cítil, že ta slova slyšel správně, ale nic se z nich nedozvěděl. Promluvil přes rameno.

"Tomu Sdílení nerozumím."

"V tom obřadu jsme spolu. Uvidíš to. Ucítíš to. Mé Rybí mluvčí jsou schránkou zvláštních znalostí, nepřerušené linie, kterou sdílejí jen ony. Ty se toho ted' zúčastníš a ony tě za to budou milovat.

Poslouchej je dobře. Jsou přístupné myšlenkám spříznění. Jejich projevy vzájemné lásky neznají žádné zábrany."

Další slova, pomyslel si Idaho. Další záhada.

Rozeznal postupné rozšiřování tunelu; strop stoupal výš. Bylo tu také víc lumin, naladěných tentokrát do tmavě oranžova. Viděl asi tři sta metrů před sebou vysoký oblouk vchodu a v něm sytě červené světlo. Rozeznal i lesknoucí se tváře, lehce se kolébající doprava a doleva. Těla pod nimi se podobala tmavě stěně šatů. Byl tu cítit vzrušený pot.

Když se Idaho blížil k shromážděným ženám, viděl průchod mezi nimi a cestu stoupající k nízké rampě po jeho pravici. Nad ženami se klenul obrovský strop, mohutný prostor osvětlený luminami naladěnými do červena.

"Jdi k té rampě po pravici," řekl Leto. "Zastav se hned za středem rampy a obrať se tváří k ženám."

Idaho zvedl pravici na znamení, že rozumí. V té chvíli právě vstupoval do otevřeného prostoru a obrovitost místnosti ho ohromila. Zatímco stoupal na rampu, jeho cvičené oči se pustily do odhadování rozměrů; hala tvořila čtverec se zaoblenými rohy o hraně nejméně jedenáct set metrů. Celý ten obrovský prostor byl plný žen a Idaho si uvědomil, že jsou to jen vybrané zástupkyně oddílů Rybích mluvčích, rozestých po celém vesmíru - tři ženy z každé planety. Ted' tu stály tak natěsnány na sebe, že měl pocit, že by žádná ani nemohla upadnout. Jen kolem rampy, kde se ted' zastavil a prohlížel si je, zůstal volný prostor široký asi padesát metrů. K Idahovi ted' vzhlížely tváře - tváře, tváře, tváře...

Leto zastavil vůz těsně za ním a pozvedl jednu ze svých stříbřitých paží.

Mohutnou halu okamžitě naplnilo hromové volání: "Siajnok! Siajnok!"

Idaha to ohlušilo. Tenhle zvuk musí být přece slyšet v celém městě, pomyslel si. I když možná jsme příliš hluboko pod zemí.

"Mé nevěsty," řekl Leto, "vítám vás na Siajnok."

Idaho se podíval na Leta, viděl, jak se tmavé oči lesknou, všiml si jeho rozzářeného výrazu. Leto sice

říkal: "Ta prokletá svatost!" Ale přitom se slunil v její záři.

Viděl Moneo někdy tohle shromáždění? uvažoval Idaho. Byla to podivná myšlenka, ale věděl, odkud se vzala. Musí přece existovat nějaký jiný smrtelník, s kterým si bude moci pohovořit o tomhle zážitku. Průvodkyně mu řekla, že Moneo byl někam poslán "ve státním zájmu", ale o jeho úkolu nic bližšího nevěděla. Když to Idaho uslyšel, uvědomil si další prvek Letovy vlády. Mocenské linie se od Leta rozbíhaly do celého vesmíru, ale málokdy se křížily. To vyžadovalo řadu předpokladů, například důvěryhodné služebníky, kteří přijmou zodpovědnost za vykonání rozkazů, aniž by kladli otázky. "Málokdo vidí Božského imperátora dělat kruté věci," řekla Siona. "Podobá se to těm Atreidům, které znáš?"

Idaho se rozhlédl po shromážděných Rybích mluvčích, zatímco mu tyhle myšlenky táhly hlavou. To pochlebnictví v jejich očích! Ta posvátná úcta! Jak to Leto dokázal? A proč?

"Mé milované," promluvil Leto. Jeho hlas hřměl nad vzhůru obrácenými tvářemi, nesl se až do nejzazších koutů sině prostřednictvím citlivých iksanských zesilovačů skrytých v Královském voze.

Zpoceně tváře žen připomněly Idahovi Letovo varování. Když vzbudíš jejich hněv, jsi ve smrtelném nebezpečí!

Tady se tomu varování dalo snadno věřit. Jediné Letovo slovo - a tyhle ženy roztrhají provinilce na kusy. Nebudou se ptát. Budou jednat. Idaho teprve teď doopravdy ocenil schopnosti těchto žen jako armády. Osobní nebezpečí je nezastaví. Slouží Bohu!

Královský vůz trochu zaskřípal, jak Leto pozvedl své přední prstence.

"Jste strážkyně víry!" řekl Leto.

Odpověděly jako jediný hlas: "Pane, posloucháme!"

"Ve mně žijete bez konce!" pokračoval Leto.

"Jsme nekonečné!" zvolaly.

"Miluji vás jako nikoho jiného!"

"Milujeme!" zaječely.

Idaho se zachvěl.

"Dávám vám svého milovaného Duncana!" promluvil znovu Leto.

"Milujeme!"

Idaho cítil, jak se mu roztřásl celé tělo. Měl dojem, že se snad pod tíhou toho pochlebnictví zhroutí. Toužil utéci a toužil zůstat a přijmout to. V téhle síni byla moc. Moc!

Leto tišším hlasem přikázal: "Vystřídejte strážce."

Ženy sklonily hlavu, jednotným, neváhajícím pohybem. Po Idahově pravici se objevila řada žen v bílých šatech. Vpochodovaly do otevřeného prostoru pod rampou a Idaho si všiml, že některé z nich nesou miminka a malé děti, žádné starší než rok nebo dva.

Z předchozích stručných vysvětlení věděl, že to jsou ženy, které odcházejí z přímé služby Rybích mluvčích. Některé se stanou kněžkami, jiné se budou věnovat jen mateřskému poslání... ale žádná z nich Letovy služby doopravdy neopustí.

Když se Idaho díval na děti, napadlo ho, jak ukrytá vzpomínka na tuhle zkušenost bude doprovázet všechny chlapce mezi nimi. Tu záhadu si ponesou celým životem, vědomě už o tom dávno nebudou vědět, ale vzpomínka stále bude s nimi a od této chvíle ovlivní všechny jejich reakce.

Poslední z nově příchozích se zastavila pod Letem a vzhledla k němu. I ostatní ženy v místnosti teď pozvedly obličeje a hltaly Leta očima.

Idaho se rozhlédl. Ženy v bílém naplnily prázdný prostor v délce aspoň pět set metrů na obě strany. Některé pozvedly své děti k Letovi. V tom obdivu a podřízenosti bylo cosi... cosi absolutního. Idaho cítil, že kdyby jim to Leto přikázal, zabily by své děti o okraj rampy. Udělaly by cokoli!

Leto jemným vlnivým pohybem uložil znovu přední prstence na vůz. Podíval se dolů co nejlaskavěji a jeho hlas se podobal něžnému pohlazení. "Dám vám odměnu, kterou si zasloužila vaše víra a vaše služba. Žádejte a bude vám dáno!"

Celá síň se rozezněla odpovědí: "Bude nám dáno!"

"Co je mé, je vaše," řekl Leto.

"Co je mé, je vaše," volaly ženy.

"Sdílejte teď se mnou," pokračoval Leto, "tichou modlitbu za mou přímlovu ve všech věcech - aby lidstvo nikdy nezaniklo."

Všechny hlavy v síni se sklonily jako jedna. Ženy v bílém si k sobě pevně přitáhly děti a dívaly se na ně. Idaho cítil tu mlčenlivou jednotu, sílu, která se do něj snažila vstoupit a zmocnit se ho. Otevřel ústa a zhluboka dýchal, bojoval proti tomu pocitu, který vnímal jako fyzické napadení. Jeho mysl horečně hledala něco, čeho by se mohla zachytit, něco, co by ho chránilo.

Ty ženy byly armádou, jejíž sílu a jednotu Idaho předtím neznal. Věděl, že tu sílu nechápe. Mohl ji jen sledovat, uznat její existenci.

Tohle Leto stvořil.

Idahovi se vybavila slova, která Božský imperátor pronesl při jedné z jejich schůzek v Citadele. "Věrnost mužské armády se upíná na samotnou armádu, a nikoli na civilizaci, která ji zrodila. Věrnost ženské armády se upíná na vůdce."

Idaho si prohlížel viditelný důkaz Letova výtvoru, viděl, jak dokonale pronikavý postřeh to byl - a bál se té pronikavosti.

Nabízí mi podíl na tom všem, napadlo Idaha.

Jeho vlastní odpověď na tehdejší Letova slova mu teď připadala dětinská.

"Nevidím důvod toho všeho," řekl tenkrát Idaho.

"Většina lidí se neptá po důvodech."

"Žádná armáda, mužská ani ženská, nemůže zaručit mír! Vaše Impérium není mírumilovné! Jen..."

"Řekly ti mé Rybí mluvčí něco o naší historii?"

"Ano, ale také jsem se procházel po vašem městě a sledoval jsem vaše lidi. Vaši lidé jsou agresivní!"

"Vidíš, Duncane? Mír povzbuzuje agresi."

"Ale vy říkáte, že vaše Zlatá stezka..."

"To není tak docela mír. Je to klid, živná půda pro vzrůst strnulých společenských tříd a mnoha jiných podob agrese."

"Mluvíte v hádankách!"

"Mluvím na základě nahromaděných pozorování, která mi říkají, že mírový postoj je postoj poraženého."

"Je to postoj oběti. Oběti si říkají o agresi."

"Ten váš prokletý vynucený klid! K čemu je dobrý?"

"Když neexistuje žádný nepřítel, je potřeba si nějakého vymyslet. Vojenská síla, které upřeš vnější cíl, se vždycky obrátí proti vlastnímu lidu."

"Jakou hru to hraje?"

"Měním lidskou touhu po válce."

"Lidé nechtějí válku!"

"Chtějí chaos. Válka je tou nejdostupnější formou chaosu."

"Ničemu z toho nevěřím! Hrajete nějakou svou vlastní nebezpečnou hru."

"Velmi nebezpečnou. Oslovuji pradávné zdroje lidského chování a zaměřuji je jinam. Nebezpečí je v tom, že mohu potlačit síly, které lidstvo potřebuje k přežití. Ale ujist'uj tě, že má Zlatá stezka přetrvává."

"Nepotlačil jste nepřátelství!"

"Třištím energie na jednom místě a zaměřuji je jinam. To, co nemůžeš ovládat, to spoutáš."

"Co může zabránit vaší ženské armádě, aby se chopila moci?"

"Jsem jejich vůdce."

Když se teď Idaho díval po shromážděných ženách ve velké síni, pochopil, co je podstatou toho vůdcovství. Viděl však také, že část všeho pochlebování je zaměřena i na jeho vlastní osobu. Na chvíli ho síla pokušení úplně zbavila vůle; cokoli by na nich chtěl... cokoli! Ta latentní moc shromážděná v téhle síni byla výbušná. Když si to uvědomil, začal v duchu zkoumat hlubší smysl předchozích Letových slov. Leto tehdy skutečně říkal cosi o výbušném násilí. Když se Idaho díval na tiše se modlící ženy, vzpomněl si na jeho slova: "Muži podléhají třídnímu rozdělení. Vytvářejí rozvrstvené společnosti. Rozvrstvená společnost je nejvyšší výzvou k násilí. Nerozpadá se. Exploduje."

"Ženy to nikdy nedělají?"

"Ne, pokud nejsou naprosto ovládány muži nebo pokud nejsou přinuceny přijmout mužskou roli."

"Mezi pohlavími nemůže přece být takový rozdíl!"

"Ale je. Ženy se dokážou spojit pouze na základě svého pohlaví, bez ohledu na třídy nebo kasty. Proto nechávám otěže v rukou svých žen."

Idaho byl nucen připustit, že tyto modlíci se ženy otěže skutečně drží.

Jakou část té moci by mi předal?

To pokušení bylo obrovské! Idaho cítil, jak se při té představě chvěje. Zamrazilo ho, když si náhle uvědomil, že právě tohle má Leto v úmyslu - uvádět mě v pokušení!

Ženy ve veliké hale ukončily modlitbu a pozvedly pohled k Letovi. Idaho cítil, že nikdy dřív neviděl v lidských tvářích takové vytržení - ani v extázi sexu, ani po vojenském vítězství - nikde neviděl nic, co by se podobalo tomuto zbožňování.

"Dnes vedle mě stojí Duncan Idaho," řekl Leto. "Duncan je tu proto, aby přede všemi potvrdil svou věrnost. Duncane?"

Idaho cítil, jak ho doslova fyzicky zamrazilo v útrokách. Leto mu dal na vybranou: Veřejně projev věrnost Božskému imperátorovi, anebo zemři!

Když se ušklíbnu, zaváhám nebo budu cokoli namítat, tak mě ty ženy vlastníma rukama roztrhají.

Idaho se div nezaklkl hlubokým hněvem. Polkl, odkašlal si a řekl: "Necht' nikdo nebere v pochybnost mou věrnost. Jsem věrný Atreidům."

Slyšel, jak jeho vlastní hlas hřmí síní, zesílen iksanskými přístroji.

Účinek vlastních slov Idaho vyděsil.

"Sdílíme!" ječely ženy. "Sdílíme! Sdílíme!"

"Sdílíme," hřimal Leto.

Do síně vběhly ze všech stran mladé žačky škol Rybích mluvčích, snadno rozeznatelné podle krátkých zelených šatů. Vypadaly jako drobná jádra pohybu, která se pomalu prodírala mezi zbožňujícími obličejí. Každá žačka měla tác navršený drobnými hnědými oplatkami. Jak se tácy pohybovaly davem, vztahovaly se k nim ruce ve vlnách půvabného zmocňování, ve vláčném tanci paží. Každá ruka uchopila oplatku a zvedla ji nad hlavu. Když jedna z nosiček došla k rampě a pozvedla své břemeno k Idahovi, Leto řekl:

"Vezmi dvě a jednu mi dej do ruky."

Idaho poklekl a vzal dvě oplatky. Byly křupavé a křehké. Vstal a jednu podal Letovi.

Leto se hřímavým hlasem zeptal: "Byla vybrána nová Stráž?"

"Ano, Pane!" volaly ženy.

"Střežíte mou víru?"

"Ano, Pane!"

"Kráčíte po Zlaté stezce?"

"Ano, Pane!"

To ženské volání naráželo ve vlnách na Idahovu mysl, ohromovalo ho.

"Sdílíme?" zeptal se Leto.

"Ano, Pane!"

Když ženy odpověděly, Leto si vložil oplatku do úst. Každá matka pod rampou si ze své oplatky ukousla a zbytek podala dítěti. Rybí mluvčí namačkané za bíle oblečenými ženami spustily paže a polkly své oplatky.

"Duncane, sněz tu oplatku," upozornil ho Leto.

Idaho si ji vložil do úst. Jeho gholovské tělo nebylo připraveno na koření, ale vzpomínka oslovila jeho smysly. Oplatka chutnala trochu hořce a byl v ní podtón melanže. Při té chuti se Idahovi vybavily staré vzpomínky - jídla v síči, bankety v rezidenci Atreidů... to, jak za starých časů byla melanž cítit ve všem. Když Idaho polkl oplatku, uvědomil si, jak hala ztichla, jak všichni ztajili dech. Od Letova vozu se ozvalo cvaknutí. Idaho se obrátil, aby se podíval, co to bylo. Leto otevřel schránku v základně vozu a vytáhl odtamtud křišťálovou skříňku, jež zářila měkce modrým světlem. Leto ji položil na svůj vůz, otevřel svítící víko a vytáhl odtamtud krispel. Idaho tu zbraň okamžitě poznal - sokol vyrytý na konci rukojeti, zelené drahokamy na jílcí.

Krispel Paula Muad'Diba!

Pohled na zbraň Idaha hluboce dojal. Díval se na krispel, jako by tím pohledem mohl přivolat nazpět jeho původního majitele.

Leto zvedl krispel a držel jej vysoko nad hlavou, takže vynikla elegantní křivka a mléčný třpyt nože.

"Talisman našich životů," řekl Leto.

Ženy mlčely a napjatě ho sledovaly.

"Nůž Muad'Dibův," pokračoval Leto. "Zub šaj-hulúda. Vráti se šaj-hulúd?"

Polohlasá odpověď, která kontrastovala s předchozím jekem, byla o to působivější.

"Ano, Pane."

Idaho se znovu zadíval do uchvácených tváří Rybích mluvčích.

"Kdo je Šaj-hulúd?" zeptal se Leto.

Znovu zaševelil tichý, temný hlas: "Vy, pane."

Idaho pro sebe pokývl. Tohle byl nepopiratelný důkaz, že Leto skutečně čerpá z obrovského rezervoáru moci, který nikdy dřív nebyl takto otevřen. Leto mu to říkal, ale v porovnání s tím, co Idaho viděl a slyšel v téhle obrovské síni, představovala jeho slova jen prázdné zvuky. Teď se Idahovi znovu vybavovala, jako by čekala na tento okamžik, kdy nabudou svého pravého významu. Vzpomínal si, že tehdy byli v kryptě, v tom zatuchlém a šerém místě, které se Letovi zřejmě líbilo, ale on sám k němu choval hluboký odpor - cítil z ní staletý prach, pachy pradávného rozkladu.

"Formoval jsem tuto lidskou společnost, určoval jsem její tvar po víc než tři tisíciletí, otevřel jsem celému našemu druhu cestu z adolescence," řekl tehdy Leto.

"Nic z toho, co říkáte, nevysvětluje použití ženské armády!" protestoval Idaho.

"Ženám je cizí znásilňování, Duncane. Ptáš se na rozdíly v chování, založené na sexu? Tohle je jeden z nich."

"Přestaňte měnit téma!"

"Já ho neměním. Cenou mužských výbojů vždycky bylo znásilňování. Když muži znásilňovali, nemuseli se kvůli tomu vzdávat žádné ze svých adolescentních fantazií."

Idaho si vzpomněl, jak palčivý hněv se ho při téhle nárazce zmocnil.

"Mé hurisky muže krotí," řekl Leto. "To je domestikace a ženy se jí naučily za ty dlouhé věky, kdy jim nic jiného nezbývalo."

Idaho se beze slova díval na Letovu tvář.

"Ochočovat," pokračoval Leto. "Vytvářet uspořádané struktury, v nichž by se dalo přežít. Ženy se to naučily v rukou mužů; teď se to muži učí v rukou žen."

"Ale říkal jste..."

"Mé hurisky se často zpočátku uchýlí k nějaké podobě znásilnění, ale později ji změň v hlubokou a zavazující vzájemnou závislost."

"Sakra! Vy -"

"Zavazuji, Duncane! Zavazuji."

"Nemyslím, že bych chtěl..."

"Vzdělání nějaký čas trvá. Ty jsi ta prastará norma, kterou poměříme to nové."

Letova slova na chvíli zbavila Duncana všech emocí, až na hluboký pocit ztráty.

"Mé hurisky učí zrání," řekl Leto. "Vědí, že musejí dohlížet na mužské dospívání. Tím zrají i ony samy.

Nakonec se z hurisek stanou manželky a matky a z jejich adolescentních fixací odstraníme násilné popudy."

"To bych musel vidět, abych tomu uvěřil!"

"Uvidíš to při Velkém sdílení."

Když teď Idaho stál vedle Božského imperátora v síni Siajnoku, připustil, že viděl projev obrovské síly, něco, co přece jen může vytvořit takový lidský vesmír, o jakém mluvil Leto.

Leto vrátil krispel do skříňky a skříňku do schránky v Královském voze. Ženy ho mlčky sledovaly, dokonce i malé děti byly zticha - na všechny působila síla, která opanovala tuto obrovskou síň.

Idaho se podíval na děti. Leto mu vysvětlil, že všechny dostanou nějaké mocenské postavení - chlapci i dívky, na všechny čeká nějaký vlivný koutek. Děti mužského pohlaví prožijí celý život pod nadvládou žen, takže (jak Leto říkal) "snadno přejdou z adolescentů v dospělé plodné muže".

Rybí mluvčí a jejich potomci žijí životy, "jejichž součástí je určité vzrušení, většinou ostatních nedostupné". Co se stane s dětmi Irti? uvažoval Idaho. Stál můj předchůdce tady na mém místě a díval se, jak jeho žena v bílých šatech sdílí Letův obřad?

Co mi to tu Leto nabízí?

S touhle ženskou armádou by mohl ctizádostivý velitel ovládnout Letovo impérium. Nebo ne? Ne... aspoň ne, dokud Leto žije. Leto říkal, že ty ženy nejsou agresivně militantní "od přírody".

Říkal také: "Nepodporuji to v nich. Znají cyklickou zákonitost královské Slavnosti konané každých deset let, výměnu Stráže, požehnání nové generaci, tichou vzpomínku na padlé Sestry a milované blízké, kteří navždy odešli. Siajnok za Siajnokem probíhá stejně. Samotná změna se stává neměnností."

Idaho zvedl pohled od žen v bílém a jejich dětí. Rozhlédl se po davu mlčenlivých tváří a připomněl sám sobě, že tohle je jen malé jádro té nesmírné armády žen, která sprádá svou síť po celém Impériu. Věřil už Letovým slovům:

"Ta síla neslábne. Zvětšuje se každým desetiletím."

A jak skončí? ptal se Idaho sám sebe.

Podíval se na Leta, který pozvedl ruce k požehnání svým huriskám.

"Ted' půjdeme mezi vás," řekl Leto.

Ženy pod rampou ustoupily, couvly, uvolnily průchod. Ta cesta se tvořila hlouběji a hlouběji do davu, jako by se sama půda pod nohama štěpila jakousi obrovskou přírodní silou.

"Duncane, půjdeš přede mnou," řekl Leto.

Idaho vyschlým hrdlem polkl, opřel se dlaní o okraj rampy a seskočil do prázdného prostoru. Vykročil vpřed, protože věděl, že jen tak může tuto zkoušku zakončit.

Když se krátce ohlédl, uviděl Leta, jak se na suspenzorech majestátně snáší dolů.

Idaho se obrátil a zrychlil krok.

Ženy se k nim tiskly stále blíže. Všechno probíhalo v podivném tichu, za nepřírozeně soustředěné pozornosti - nejdřív na Idaha a pak na obrovské předčerví tělo, které za Idahem jelo na iksanském voze. Jak Idaho smířeně kráčel vpřed, ze všech stran se k němu vztahovaly ženské paže, dotýkaly se ho, dotýkaly se Leta, dotýkaly se aspoň Královského vozu. Idaho v těch dotecích cítil ovládanou vášeň a uvědomil si, že mu nahání strach.

Vůdcovství se nemůže vyhnout jednomu problému: Kdo bude hrát boha?

MUAD'DIB (Z ÚSTNÍ HISTORIE)

Hwi Nori následovala mladou průvodkyni z řad Rybích mluvčích po široké svažující se rampě, která se ve spirálách nořila někam do hlubin Onnu. Předvolání od Pána Leta přišlo pozdě večer třetího dne Slavnosti a přerušilo vývoj událostí, který byl těžkou zkouškou její schopnosti zachovat si duševní rovnováhu.

Její první asistent Othwi Jake nebyl nijak příjemný člověk - stvoření s pískovými vlasy, dlouhým úzkým obličejem a očima, které se nikdy na ničem dlouho nezdržely a nikdy, nikdy se nepodívaly přímo do očí toho, s kým Othwi právě mluvil. Předložil jediný list papíru s tím, co popsal jako "shrnutí nedávno hlášených násilností ve Slavnostním městě".

Stál těsně u stolu, u něhož seděla, díval se někam na její levé rameno a řekl: "Rybí mluvčí v celém městě zabíjejí Tvarové tanečníky." Nezdálo se, že by tím byl nějak obzvlášť rozrušen.

"Proč?" zeptala se.

"Říká se, že Bene Tleilax se pokusili o atentát na Božského imperátora."

Projel jí záchvěv děsu. Narovнала se a rozhlédla se po vyslanecké pracovně - okrouhlé místnosti s jediným polokruhovým stolem, pod jehož leštěným povrchem se skrývaly ovladače mnoha iksanských přístrojů. Místnost byla tmavá a vyhlížela důležitě - panely hnědého dřeva zakrývaly přístroje, které ji chránily před špehováním. Okna tu nebyla.

Hwi se snažila nedat najevo své znepokojení. Podívala se na Jaka. "A Pán Leto?"

"Pokus o atentát byl, zdá se, zcela neúčinný. Ale mohlo by to vysvětlit to bičování."

"Takže myslíš, že k takovému pokusu skutečně došlo?"

"Ano."

V té chvíli vstoupila Rybí mluvčí s poselstvím od Pána Leta. Vešla do místnosti, hned jak ji ve vnější kanceláři ohlásili. Za ní vstoupila nějaká babizna z Bene Gesseritu, kterou představila jako "Ctihodnou matku Anteakovou". Anteaková se upřeně zadívala na Jaka, zatímco Rybí mluvčí, mladá žena s hladkou, skoro dětskou tváří, vyřizovala svůj vzkaz.

"Řekl mi, paní Hwi, abych ti připomněla: „Až pro tebe pošlu, rychle se vrať!“ Posílá pro tebe."

Když Rybí mluvčí hovořila, Jake se začal ošivát. Rozhlédl se po místnosti, jako by hledal něco, co tam nebylo. Hwi si jen přetáhla přes šaty tmavě modrý plášť a přikázala Jakovi, aby zůstal v pracovně, dokud se nevrátí.

V oranžovém večerním světle před vyslanectvím, na ulici, která byla podivně tichá, se Anteaková podívala na Rybí mluvčí a řekla jen: "Ano." Pak Anteaková odešla a Rybí mluvčí vedla Hwi prázdnými ulicemi k vysoké budově bez oken, v jejíchž hlubinách se skrývala tahle spirálová rampa.

Hwi se z té prudce se stáčející křivky točila hlava. Ve vnitřní šachtě jasně zářily malé bílé luminy, které osvětlovaly rudozelenou révu s obrovskými listy. Réva se pnula po třpytivých zlatých drátech.

Měkký povrch rampy pohlcoval zvuky jejich kroků, takže si Hwi mimořádně silně uvědomovala lehké šustění svých šatů.

"Kam mě vedeš?" zeptala se Hwi.

"K Pánu Letovi."

"To vím, ale kde je?"

"Ve své soukromé místnosti."

"Je to hrozně hluboko."

"Ano, Pán dává často přednost hlubinám."

"Když jdeme takhle pořád dokola, točí se mi hlava."

"Je lepší nedívat se na tu révu."

"Co je to za rostlinu?"

"Jmenuje se tunyonská réva a prý nemá naprosto žádnou vůni ani pach."

"Nikdy jsem o ní neslyšela. Odkud pochází?"

"To ví jen Pán Leto."

Dál šly mlčky a Hwi se snažila ujasnit si vlastní pocity. Myšlenka na Božského imperátora ji plnila smutkem. Dokázala v něm vycítit muže, toho muže, kterým by se býval mohl stát. Proč si takový muž zvolil tento život? Ví to někdo? Ví to Moneo?

Možná to ví Duncan Idaho.

Její myšlenky se zastavily u Idaha - takový fyzicky přitažlivý muž. Tak životný. Cítila, jak ji to k němu táhne. Kdyby jen Leto měl tělo a vzhled Idaha! Ale Moneo - to je něco jiného. Podívala se na zátylek své průvodkyně.

"Můžeš mi říct něco o Moneovi?" zeptala se Hwi.

Rybí mluvčí se ohlédla a v bleděmodrých očích měla podivný výraz - uznání nebo nějakou podivnou formu úcty.

"Stalo se něco?" zeptala se Hwi.

Rybí mluvčí se znovu zadívala na rampu před sebou.

"Pán říkal, že se budeš ptát na Monea," řekla.

"Tak mi o něm něco pověz."

"Co mám říkat? Je to nejbližší Pánův důvěrník."

"Ještě bližší než Duncan Idaho?"

"Jistě. Moneo je Atreides."

"Moneo za mnou včera přišel," podotkla Hwi. "Říkal, že bych měla o Božském imperátorovi vědět jednu věc. Říkal, že Božský imperátor může udělat cokoli, naprosto cokoli, když si myslí, že je to poučné."

"Mnozí tomu věří," kývla Rybí mluvčí.

"Ty tomu nevěříš?"

Hwi tu otázku položila právě ve chvíli, kdy rampa obkroužila poslední kruh a vyústila do malého

předpokoje s klenutým vchodem.

"Pán Leto tě přijme okamžitě," řekla Rybí mluvčí. Obrátila se zpátky k rampě, aniž by odpověděla na předchozí otázku.

Hwi prošla obloukem vchodu a ocitla se v místnosti s nízkým stropem. Byla mnohem menší než audienční síň. Vzduch byl štiplavý a suchý. V horních rozích byl nějaký skrytý zdroj bledě žlutého světla. Počkala, až si její oči zvyknou na slabší světlo, všimla si kobereců a polštářů rozhozených kolem nízkého kopečku... Přitiskla si ruku na ústa, když se kopeček pohnul, a ona si uvědomila, že je to sám Pán Leto na svém voze, ale vůz byl schovaný v prohlubni. Okamžitě věděla, proč místnost vypadá takhle. Pro své lidské hosty tak byl Pán Leto méně dominantní, méně hrozivý svou fyzickou výškou. Ovšem délka a mohutnost jeho těla se nijak zakrýt nedaly - mohl nejvýš seřadit světla tak, aby tělo zůstalo ve stínu a pozornost se soustředila na tvář a ruce.

"Pojď dál a sedni si," řekl Leto. Mluvil tichým a příjemně konverzačním tónem.

Hwi došla k červenému polštáři, který ležel jen pár metrů od Letovy tváře, a posadila se.

Leto sledoval její pohyby se zjevným potěšením. Měla na sobě tmavě zlatý šat a vlasy sepnuté do copů, takže vypadala svěží a nevinná.

"Odeslala jsem váš vzkaz na Iks," oznámila. "A řekla jsem jim také, že si přejete znát můj věk."

"Třeba odpovědi," kývl. "A možná bude jejich odpověď dokonce pravdivá."

"Ráda bych věděla, kdy jsem se narodila a za jakých okolností," řekla, "ale nevím, proč to zajímá vás."

"Zajímá mě všechno, co se tě týká."

"Nebude se jim líbit, že ze mě chcete udělat stálou vyslankyni."

"Tví nadřazení jsou podivná směs puntičkářství a lhostejnosti," podotkl. "Nesnáším hlupáky."

"Považujete mě za hlupáka, Pane?"

"Malky žádný hlupák nebyl; a ty taky nejsi, dcero moje."

"Neslyšela jsem už o svém strýci řadu let. Někdy mě napadá, jestli vůbec ještě žije."

"Třeba se to taky dozvíme. Hovořil s tebou někdy Malky o mém zvyku takvíjji?"

Chvíli o tom uvažovala a pak se zeptala: "Říkalo se tomu mezi starými fremeny ketman?"

"Ano. Je to zvyk skrývat svou identitu v případě, že by její odhalení mohlo uškodit."

"Teď si na to vzpomínám. Říkal mi, že pod pseudonymem píšete historické knihy, některé hodně slavné."

"Ano, při té příležitosti jsme o takvíjji hovořili."

"Proč o tom mluvíte, Pane?"

"Abych se vyhnul jiným námětům. Věděla jsi, že jsem napsal knihy Noaha Arkwrighta?"

Nedokázala potlačit smích. "To je legrace, Pane. Nutili mě, abych četla o jeho životě."

"Ten životopis jsem taky napsal já. Jaká tajemství jsi ze mě měla vymámit?"

Při té náhlé změně tématu ani nemrkla.

"Chtějí vědět, jak doopravdy funguje náboženství Pána Leta."

"Skutečně?"

"Chtějí vědět, jak jste vyrval náboženskou kontrolu z rukou Bene Gesseritu."

"Nepochybně proto, aby to mohli zopakovat sami?"

"Jsem si jistá, že takový byl jejich záměr, Pane."

"Hwi, jako zástupkyně Iksu jsi nemožná."

"Jsem vaše služebnice, Pane."

"Copak sama nejsi na nic zvědavá?"

"Mám pocit, že moje zvědavost by vám nebyla příjemná," odpověděla.

Chvíli se na ni dívala a pak řekl: "Aha. Ano, máš pravdu. Měli bychom se prozatím vyhnout soukromějším rozhovorům. Chceš, abych ti povídal o Sesterstvu?"

"Ano, to bych byla ráda. Víte, že jsem se dnes setkala s jednou členkou z delegace Bene Gesseritu?"

"To byla nejspíš Anteaková."

"Děsila mě," přiznala se.

"Od Anteakové se nemáš čeho bát. Šla k tobě na vyslanectví na můj příkaz. Věděla jsi, že vás přepadli Tvaroví tanečníci?"

Hwi se zajíkla a chvíli seděla nepohnutě, zatímco jí ledová ruka svírala srdce. "Othwi Jake?" zeptala se.

"Podezírala jsi ho?"

"Jen se mi nelíbil - a říkali mi, že..." Pokrčila rameny. Pak si zjevně něco uvědomila: "Co se s ním stalo?"

"S tím původním? Je mrtvý. Tvaroví tanečníci to v podobných případech tak dělají. Mé Rybí mluvčí měly výslovný rozkaz nenechat na tvém vyslanectví naživu ani jediného Tvarového tanečníka."

Hwi mlčela, ale po tvářích jí stékaly slzy. To vysvětlovalo ty prázdné ulice, záhadné "Ano" Anteakové. Vysvětlovalo to mnoho věcí.

"Poskytnu ti své Rybí mluvčí. Pomohou ti, než si poradiš jinak," pokračoval Leto. "Mé Rybí mluvčí tě budou dobře chránit."

Hwi si otřela slzy. Inkvizitoři Iksu zareagují zuřivým vztekem na Tleilax. Budou na Iksu věřit její zprávě? Všechn personál vyslanectví přemožen Tvarovými tanečníky! Těžko se tomu věřilo.

"Do jednoho?" zeptala se.

"Tvaroví tanečníci neměli důvod nechávat nikoho z tvých původních lidí naživu. Teď bys byla na řadě ty." Otřásla se.

"Odložili to," vysvětloval, "protože věděli, že tě musí napodobit tak dokonale, aby to ošálilo moje smysly. Nejsou si jistí, co dokážu."

"A Anteaková..."

"Sesterstvo i já máme stejnou schopnost odhalit Tvarové tanečníky. A Anteaková... no, ta je ve svém oboru velmi dobrá."

"Tleilaxanům nikdo nevěří," řekla. "Proč už dávno nebyli vyhlazeni?"

"Specialisté mají svá využití i svá omezení. Překvapuješ mě, Hwi. Nečekal jsem, že budeš tak krvežíznivá."

"Tleilaxané... jsou příliš krutí, než aby to byli lidé. Nejsou lidszí!"

"Ujist'uji tě, že lidé mohou být stejně krutí. Já sám jsem byl občas krutý."

"Já vím, Pane."

"Když mě někdo vyprovokoval," dodal. "Ale jediní lidé, o jejichž vyhlazení jsem uvažoval, jsou benegesserit'anky."

Byla tak šokovaná, že se nezmohla na slovo.

"Jsou tak blízko k tomu, čím by měly být, a zároveň tak daleko," podotkl.

Našla znovu řeč. "Ale Ústní historie říká..."

"Náboženství Ctihodných matek, ano. Kdysi navrhovaly specifická náboženství pro specifické společnosti. Říkaly tomu inženýrství. Co si o tom myslíš?"

"Že je to kruté."

"Přesně tak. Výsledky té chybě odpovídaly. Dokonce i po všech nespočetných pokusech o ekumenismus existovala v Impériu nesčetná božstva, drobní bůžci a rádobý proroci."

"To jste změnil, Pane."

"Do určité míry. Ale bohové umírají těžce, Hwi. Můj monoteismus dominuje, ale původní panteon pořád zůstává; v různých přestrojeních se skryl do podzemí."

"Pane, cítím ve vašich slovech..." Zavrtěla hlavou.

"Že jsem stejně chladně vypočítavý jako Sesterstvo?"

Přikývla.

"To fremeni zbožnili mého otce, velkého Muad'Diba. I když on o to přízvisko velký nijak zvlášť nestál."

"Ale měli fremeni..."

"Jestli měli pravdu? Má milá Hwi, oni měli cit pro využití moci a chtěli zachovat svou dědickou linii."

"To mě... znepokojuje, Pane."

"To vidím. Nelíbí se ti představa, že stát se bohem je tak jednoduché, jako by to mohl udělat kdokoli."

"Připadá mi to příliš náhodné, Pane." V jejím hlase se ozval podivně odtahitý tón, jako by ho zkoušela.

"Ujist'uji tě, že každý to udělat nemůže."

"Ale vy naznačujete, že své božství jste zdědil po..."

"Nikdy nic takového ani nenaznačuj před kteroukoli Rybí mluvčí," podotkl. "Na kacírství reagují zvlášť ostře."

Pokusila se vyschlým hrdlem polknout.

"Říkám to jen proto, abych tě chránil," dodal.

Mluvila skoro neslyšně: "Díky, Pane."

"Mé božství začalo, když jsem svým fremenům řekl, že už nemůžu kmenům poskytovat smrtelnou vodu. Víš, co to byla smrtelná voda?"

"Za časů Duny to byla voda získávaná z těl mrtvých," řekla.

"Aha, četla si Noaha Arkwrighta."

Dokázala se slabě usmát.

"Řekl jsem fremenům, že voda bude zasvěcena Nejvyššímu božství, které zůstalo bezejmenné. Fremeni mohli pořád vládnout tou vodou, pokud jsem jim ji daroval já."

"V té době musela být voda velmi cenná."

"Byla. A já jako zástupce toho bezejmenného božstva jsem tu vodu ovládal celých tři sta let, i když nijak pevně."

Hryzala si ret.

"Zní to vypočítavě?" zeptal se.

Přikývla.

"Taky to tak bylo. Když přišel čas zasvětit vodu mé sestry, předvedl jsem zázrak. Z Ghaniny urny vycházely hlasy všech Atreidů. Tak mi fremeni zjistili, že jejich Nejvyšší božstvo jsem já."

Hwi promluvila polekaně; v hlase se jí ozval zmatek a nejistota nad tím odhalením. "Pane, chcete mi říct, že nejste doopravdy bůh?"

"Říkám ti, že si nehraji se smrtí na schovávanou."

Dlouho se na něj dívala, než odpověděla - a její odpověď ho ujistila o tom, že pochopila, co chtěl doopravdy říct. Měl ji proto ještě raději.

"Vaše smrt nebude jako jiné smrti," řekla.

"Drahá Hwi," zamumlal tiše.

"Ráda bych věděla, jestli se neobáváte soudu skutečného Nejvyššího božstva," pokračovala.

"Soudíš mě, Hwi?"

"Ne, ale mám o vás strach."

"Mysli na to, jakou cenu zaplatím," řekl. "Každá část, která ze mě vznikne, bude mít v sobě kousek mého vědomí, ztracený a bezmocný."

Zakryla si ústa oběma rukama a zírala na něj v úžasu.

"To je ta hrůza, které se nedokázal postavit můj otec a které se snažil zabránit: To nekonečné dělení slepé identity."

Spustila ruce a zašeptala: "Budete mít vědomí?"

"V jistém smyslu... ale budu němý. Malá perla mého vědomí přejde do každého písečného červa a každého písečného pstruha - bude vědět, ale nebude moci pohnout jedinou buňkou, bude vzhůru v nekonečném snu."

Otřásla se.

Leto se díval, jak se snaží pochopit takovou existenci. Umí si představit ten závěrečný křik, až se rozdělené kousky jeho identity budou pokoušet zachytit slábnoucí kontrolu nad iksanským přístrojem, na nějž nahrává své deníky? Umí vycítit to zoufalé ticho, které po tom strašlivém roztříštění přijde?

"Pane, když tohle prozradím, použijí toho poznatku proti vám."

"A řekneš to?"

"Samozřejmě že ne!" Zavrtěla pomalu hlavou. Proč přijal tu děsivou proměnu? Nebylo úniku?

Nakonec řekla: "Ten stroj, který zapisuje vaše myšlenky - nedal by se vyladit na..."

"Na milion mých já? Na miliardu? Na víc? Má milá Hwi, žádná z těch vědoucích perel nebude doopravdy já."

Oči se jí zalily slzami. Mrkla a zhluboka se nadechla. Leto v tom poznal benegesseritský výcvik, viděl, jak se v ní rozlila vlna klidu.

"Pane, naplňujete mě hroznými obavami."

"A nechápeš, proč jsem to udělal."

"Mohu snad pochopit?"

"Ale ano. Mnozí to mohou pochopit. Ale co s tím udělají, to už je jiná věc."

"Naučíte mě, co mám dělat?"

"Už to víš."

Přijala to mlčky. Pak řekla: "Má to něco společného s vaším náboženstvím. Já to cítím."

Leto se usmál. "Dokážu tvým iksanským pánům odpustit skoro cokoli za to, že mi dali takový cenný dar - tebe. Žádej, co chceš, a já ti to dám."

Naklonila se na svém polštáři vpřed. "Povězte mi o tom, jak funguje vaše náboženství."

"Brzo o mně budeš vědět všechno, Hwi. Slibuji ti to. Jen si uvědom, že uctívání slunce mezi našimi primitivními předky k tomu mělo hodně blízko."

"Uctívání... slunce?" Zhoupla se zpátky.

"Slunce, které ovládá veškerý pohyb, ale jehož se nedá dotknout - takové slunce znamená smrt."

"Vaše... smrt?"

"Každé náboženství krouží jako planeta kolem slunce, z něhož musí čerpat energii a na němž závisí samotnou svou existencí."

Ted' už skoro šeptala. "A co vidíte ve svém slunci, Pane?"

"Vesmír s mnoha okny, do nichž mohu nahlížet. Vidím to, co okno skrývá."

"Budoucnost?"

"Kořeny vesmíru jsou bezčasé, a tudíž obsahují všechny doby a všechny budoucnosti."

"Tak je to tedy pravda," řekla. "Viděl jste něco, čemu tohle -" ukázala gestem na jeho dlouhé článkované tělo, "- zabrání."

"Myslíš, že to může být určitým způsobem svaté?" zeptal se.

Dokázala jen přikývnout.

"Když to všechno budeš se mnou sdílet," řekl, "varuji tě - bude to strašlivé břímě."

"Stane se tím vaše vlastní břímě lehčím, Pane?"

"Nestane, ale bude se lépe nést."

"Pak ho budu sdílet. Povězte mi to, Pane."

"Ještě ne, Hwi. Musíš být ještě chvíli trpělivá."

Spolkla své zklamání, povzdechla.

"Jde jen o to, že můj Duncan Idaho začíná být nedočkavý," řekl Leto. "Musím to s ním vyřídit."

Ohlédla se, ale malá místnost byla pořád prázdná.

"Přejete si, abych odešla?"

"Přál bych si, abys ode mě nikdy neodešla."

Dívala se na něj, všimla si, jak ji sleduje, uviděla hladovou prázdnotu v jeho výrazu, která ji naplnila smutkem. "Pane, proč svá tajemství říkáte mně?"

"Zatím tě nepožádám, aby ses stala nevěstou boha."

Ohromením otevřela doširoka oči.

"Neodpovídej," varoval ji.

Skoro nepohnula hlavou, ale očima přejela po celé délce jeho těla.

"Nehledej na mě ty části, které už neexistují," řekl. "Jisté formy fyzického sblížení už jsou pro mě nedostupné."

Znovu se mu podívala do obličeje, všimla si jeho růžové pleti na lících, uvědomila si, jak je jeho tvář v tom podivném těle hluboce lidská.

"Když budeš toužit po dětech," řekl, "budu chtít jen jedno, abys mě nechala vybrat jejich otce. Ale ještě jsem tě o nic nepožádal."

Mluvila zesláble. "Pane, nevím, co mám..."

"Brzo se vrátím do Citadely," pokračoval. "Přijdeš tam za mnou a promluvíme si. Řeknu ti, čemu vlastně bráním."

"Děsí mě to, Pane, děsí mě to víc, než jsem kdy pokládala za možné."

"Neboj se mě. Ke své něžné Hwi se nemůžu chovat jinak než něžně. Pokud jde o jiná nebezpečí, mé Rybí mluvčí tě budou chránit vlastními těly. Neodváží se dopustit, aby se ti něco stalo!"

Hwi vstala. Chvěla se při tom.

Leto viděl, jak hluboce ji jeho slova zasáhla, a cítil, jak ji to bolí. Oči se jí leskly slzami. Pevně stiskla ruce, aby zastavila chvění. Věděl, že za ním do Citadely přijde ráda. Ať od ní bude chtít cokoli, odpoví mu stejně jako jeho Rybí mluvčí:

"Ano, Pane."

Letovi se zdálo, že kdyby si s ním mohla vyměnit místo, převzít jeho břímě, nabídla by se k tomu. Vědomí, že to udělat nemůže, její bolest ještě zvyšovalo. Byla ztělesněná inteligence prosycená hlubokou citlivostí a neměla přitom žádnou z Malkyho rozkošnických slabostí. Její dokonalost byla až děsivá. Každý její pohyb, každé slovo ubezpečovaly Letovo vědomí, že je přesně tím typem ženy, který - dosáhnout normální dospělosti - by si byl přál (Ne! Vyžadoval!) za partnerku.

A Iksané to věděli.

"Teď jdi," zašeptal.

Jsem pro svůj lid matkou i otcem. Poznal jsem extázi zrození i extázi smrti a znám zákonitosti, které se musíte učit. Cožpak jsem se netoulal opojený vesmírem tvarů? Ano! Viděl jsem vás v obrysech světla. Ten vesmír, který vidíte a cítíte, ten vesmír je mým snem. Mé energie se na něj soustřeďuji a já sám jsem v kterékoli říši a v každé říši. Tak se rodíte vy.

UKRADENÉ DENÍKY

"Mé Rybí mluvčí mi řekly, že jsi odjel do Citadely hned po Siajnoku," řekl Leto.

Káráv se díval na Idaha, který stál jen kousek od místa, kde před hodinou seděla Hwi. Tak krátká chvíle - a Leto přitom měl pocit, jako by ta prázdnota trvala už celá staletí.

"Potřeboval jsem čas na přemýšlení," řekl Idaho. Podíval se do stinné prohlubně, kde spočíval Letův vůz.

"A k tomu, aby sis promluvil se Sionou?"

"Ano." Idaho se podíval Letovi do tváře.

"Ale ptal ses po Moneovi," pokračoval Leto.

"Copak vám hlásí každé moje hnutí?" zlobil se Idaho.

"Ne každé."

"Lidé občas potřebují být sami."

"Samozeřejmě. Ale nesmíš se zlobit na Rybí mluvčí, že o tebe mají obavy."

"Siona říká, že bude podrobena zkoušce!"

"Proto jsi chtěl mluvit s Moneem?"

"Co je to za zkoušku?"

"Moneo to ví. Předpokládal jsem, že proto jsi ho chtěl navštívit."

"Vy nic nepředpokládáte! Vy to víte."

"Siajnok tě rozrušil, Duncane. Mrzí mě to."

"Máte vůbec představu, jak se cítím... tady?"

"Být gholou není snadné," kývl Leto. "Některé životy jsou těžší než jiné."

"Nepotřebuju žádnou dětinskou filozofii!"

"Co potřebuješ, Duncane?"

"Potřebuju vědět pár věcí."

"Například?"

"Nerozumím nikomu z těch lidí kolem vás! Moneo mi naprosto nevzrušeně sdělil, že Siona byla součástí vzpoury proti vám. Jeho vlastní dcera!"

"Svého času byl i Moneo vzbouřencem."

"Vidíte, co tím myslím? Jeho jste taky zkoušel?"

"Ano."

"Budete zkoušet i mě?"

"Už tě zkouším."

Idaho se na něj zamračil a řekl: "Nerozumím vaší vládě, vašemu Impériu, ničemu. Čím víc se toho dozvídám, tím víc si uvědomuji, že vůbec nevím, co se děje."

"Je štěstí, že jsi objevil cestu moudrosti," řekl Leto.

"Cože?" Idaho si ve svém ohromení a hněvu ani neuvědomil, že zvýšil hlas do hřímavého bitevního ryku, který v malé místnosti doslova duněl.

Leto se usmál. "Duncane, neřekl jsem ti, že když si myslíš, že něco víš, je to ta nejlepší zábrana proti učení?"

"Tak mi řekněte, co se to děje."

"Můj přítel Duncan Idaho získává nový zvyk. Učí se dívat se vždycky na pozadí věcí, o kterých si myslí, že je zná."

"No dobře, dobře." Idaho pomalu kýval hlavou v rytmu svých slov. "Tak co je v pozadí toho, že jste mě nechal dívat se na ten Siajnok?"

"Vážu Rybí mluvčí k veliteli své Stráže."

"A já je musím zahánět! Ty průvodkyně, které mě vezly do Citadely, chtěly udělat zastávku a uspořádat orgie. A ty, co mě přivezly zpátky, když jste..."

"Vědí, jakým potěšením jsou pro mě děti Duncana Idaha."

"Zatraceně! Já nejsem váš hřebeč!"

"Nemusíš křičet, Duncane."

Idaho se několikrát zhluboka nadechl a řekl: "Když jim řeknu ne, nejdřív se tváří ublíženě a pak se mnou jednají jako s nějakým -" zavrtěl hlavou, "- svatým nebo co, kruci."

"Neposlouchají tě?"

"Neptají se na nic... když to neodporuje vašim rozkazům. Nechtěl jsem se sem vrátit."

"Ale přesto tě přivezly."

"Sakra dobře víte, že vás poslechnou vždycky!"

"Jsem rád, že jsi tady, Duncane."

"Jo, to vidím!"

"Rybí mluvčí vědí, jak jsi jedinečný, jak tě mám rád, jak moc ti dlužím. Pokud jde o tebe a o mě, není to nikdy otázka poslušnosti a neposlušnosti."

"Tak otázka čeho?"

"Věrnosti."

Idaho zamyšleně zmlkl.

"Cítíš moc Siajnoku?" zeptal se Leto.

"Šaškárna."

"Tak proč tě tolik znepokojuje?"

"Vaše Rybí mluvčí nejsou armáda, ale policie."

"Při svém jméně tě ujišťuji, že ne. Každá policie je časem nevyhnutelně zkažená."

"Pokoušel jste mě mocí," obvinil ho Idaho.

"To je ta zkouška, Duncane."

"Vy mi nevěříte?"

"Bezvýhradně a bez otázek věřím ve tvou věrnost Atreidům."

"Tak co ty řeči o korupci a zkouškách?"

"To tys mě obvinil, že mám policii. Policie se vždycky stará o to, aby zločinci prospívali. Policista už musí být hodně hloupý, aby si nevšiml, že mocenské postavení je to nejlepší postavení pro zločin, jaké může být."

Idaho si olízl rty a zmateně se podíval na Leta. "Ale morální výcvik... myslím právní... vězení pro..."

"K čemu jsou zákony a vězení, když porušení zákona není hříchem?"

Idaho naklonil hlavu ke straně. "Chcete mi říct, že to vaše zatracené náboženství je..."

"Tresty za hřích mohou být dost výstřední."

Idaho ukázal palcem přes rameno, jako by chtěl obsáhnout svět ležící za dveřmi. "Takže všechny ty řeči o trestech smrti... to bičování a..."

"Snažím se obejít bez běžných zákonů a vězení, kdykoli to jde."

"Přece musíte mít nějaká vězení!"

"Musím? Vězení jsou dobrá jen k tomu, aby se zdálo, že soudy a policie účinně působí. Jsou něco jako

pojistka."

Idaho se trochu obrátil a ukázal prstem ke dveřím, jimiž přišel. "Máte celé planety, které nejsou nic jiného než vězení!"

"Myslím, že vlastně kterékoli místo můžeš považovat za vězení, pokud se tvé iluze ubírají tímhle směrem."

"Iluze!" Idaho spustil ruku a stál naprosto ohromen a neschopen slova.

"Ano. Mluvíš o vězeních a policii a zákonech, o dokonalých iluzích, za nimiž může jednat prosperující mocenská struktura a přitom dobře vědět, že sama stojí mimo své vlastní zákony."

"A vy si myslíte, že se zločiny se dá vypořádat..."

"Ne se zločiny, Duncane, s hříchy."

"Takže vy myslíte, že vaše náboženství může..."

"Viš, jaké jsou základní hříchy?"

"Cože?"

"Pokus o zkažení člena mé vlády a zkaženost, které se dopustí člen mé vlády."

"Jaká zkaženost?"

"V podstatě jde o neschopnost či odmítání vidět a uctívat svatost boha Leta."

"Vás?"

"Mne."

"Ale hned na začátku jste mi přece řekl, že..."

"Myslíš, že nevěřím ve vlastní božství? Buď opatrný, Duncane."

Idaho mluvil bezvýrazně, jak ovládal svůj hněv. "Řekl jste mi, že jedním z mých úkolů je pomáhat uchovat vaše tajemství, že..."

"Neznáš mé tajemství."

"Že jste tyran? To není žádné..."

"Bohové mají víc moci než tyrani, Duncane."

"To, co slyším, se mi vůbec nelíbí."

"Kdy na tobě některý Atreides chtěl, aby se ti tvoje práce líbila?"

"Chcete, abych velel vašim strážkyním, které jsou soudci, porotci i katy..." Idaho se odmlčel.

"A co?"

Idaho mlčel.

Leto se díval přes tu mrazivou vzdálenost mezi nimi, která byla tak malá a přitom tak nekonečná.

Je to jako s rybou na udici, myslel si Leto. Musíš si v každé chvíli toho zápasu vypočítat, jak silný tah si můžeš dovolit.

S Idahem je ten problém, že když ho člověk dostal do sítě, vždycky to uspíšilo jeho konec. A tentokrát to jde příliš rychle. Leto pocítil smutek.

"Nebudu vás uctívat," řekl Idaho.

"Rybí mluvčí vědí, že máš zvláštní dispens," odpověděl Leto.

"Jako Moneo a Siona?"

"Hodně odlišný."

"Takže rebelové jsou zvláštní případ."

Leto se usmál. "Všichni správci, kterým jsem kdy věřil, byli svého času rebelové."

"Já jsem nebyl..."

"Ty jsi byl vynikající rebel! Pomáhal jsi Atreidům vyrvat Impérium z rukou vládnoucího monarchy."

Idahovi se tou vzpomínkou zamžily oči. "To je pravda." Zatřásl prudce hlavou, jako by se chtěl zbavit něčeho, co mu uvízlo ve vlasech. "A podívejte se, co jste s tím Impériem udělal!"

"Nastolil jsem v něm zákonitost, svrchovanou zákonitost."

"To říkáte vy."

"Informace jsou zaklety v zákonitostech, Duncane. Můžeme jednu zákonitost použít k tomu, abychom rozluštili jinou zákonitost. Zákonitosti změny se nejhůř rozpoznávají a chápou."

"Další šaškárna."

"Už jednou jsi udělal stejnou chybu."

"Proč dovolujete Tleilaxanům, aby mě vždycky znovu oživil - jednoho gholu po druhém? Jaká je v

tomhle zákonitost?"

"Kvůli těm kvalitám, kterými oplýváš. Nechám to vysvětlit svého otce."

Idaho zachmuřeně stiskl rty.

Leto promluvil Muad'Dibovým hlasem, a dokonce i jeho tvář dostala otcovy rysy. "Byl jsi můj nejlepší přítel, Duncane, dokonce lepší než Gurney Halleck. Ale já jsem minulost."

Idaho těžce polkl. "Ty věci, co děláte!"

"Neslučují se s atreidovskou povahou?"

"To tedy sakra ne!"

Leto znovu promluvil svým původním hlasem. "Ale přesto jsem pořád Atreides."

"Opravdu jste?"

"Co jiného bych mohl být?"

"To bych právě rád věděl!"

"Myslíš, že si zahrávám se slovy a s hlasy?"

"A co tedy, u všech čertů, doopravdy děláte?"

"Zachovávám život a připravuji scénu pro nový cyklus."

"Zachováváte tím, že zabíjíte?"

"Smrt byla pro život často užitečná."

"To není atreidovské!"

"Ale je. Často jsme rozeznali hodnotu smrti. Iksané ale tuhle hodnotu nikdy nepoznali."

"Co s tím Iksané mají..."

"Všechno. Vytvoří stroj, aby zakryl jiné jejich machinace."

Idaho se zamýšleně zeptal: "Proto tady byla iksanská vyslankyně?"

"Viděl jsi Hwi Nori," řekl Leto.

Idaho ukázal vzhůru. "Zrovna odcházela, když jsem přišel."

"Mluvil jsi s ní?"

"Ptal jsem se jí, co tu dělá. Řekla, že se rozhoduje, na které straně má stát."

Leto se rozesmál. "Propána," řekl. "Ona je báječná. Řekla ti, jak se rozhodla?"

"Řekla, že teď slouží Božskému imperátorovi. Samozřejmě jsem jí nevěřil."

"Ale měl bys jí věřit."

"Proč?"

"Aha, jistě; já zapomínám, že jsi kdysi sloužil mé babičce lady Jessice."

"Měl jsem dobrý důvod!"

"Takže pochybuješ i o Sioně?"

"Začínám pochybovat o každém!"

"A to říkáš, že nevíš, jakou cenu pro mě máš!" obvinil ho Leto.

"Co je se Sionou?" zeptal se Idaho. "Říkala, že chcete... že spolu máme... sakra, že..."

"U Siony se vždycky můžeš spoléhat na jednu věc - na její tvořivost. Dokáže vytvořit nové a krásné věci. Skutečně tvůrčím lidem se vždycky dá věřit."

"Dokonce i iksanským machinacím?"

"To není tvořivost. Tvořivost vždycky poznáš, protože se projevuje otevřeně. Skrývání prozrazuje, že jde o docela jiné síly."

"Takže vy nevěříte té Hwi Nori, ale..."

"Já jí věřím, a to právě z těch důvodů, které jsem ti vysvětlil."

Idaho se zamračil, pak se uvolnil a povzdychl. "Měl bych se s ní asi seznámit líp. Jestli jí..."

"Ne! Od Hwi Nori se budeš držet dál. Mám s ní zvláštní úmysly."

Izoloval jsem městskou zkušenost ve svém nitru a podrobně jsem ji prozkoumal. Myšlenka města mě fascinuje. Vytvoření biologického společenství bez fungujícího podpůrného sociálního společenství vede ke zmatku. Celé světy se staly jedinými biologickými společenstvími bez vzájemně propojené společenské struktury a vždycky to vedlo ke zkáze. V podmínkách přelidnění vzniká dramaticky poučný příklad podobné situace. Gheto je smrtící. Psychické stresy přelidnění vytvářejí tlaky, které vybuchnou.

Město je pokusem zvládnout tyto síly. Sociální formy, jimiž se o to města snaží, stojí za studium. Nezapomínejte, že při vytváření každého společenského řádu existuje jistá zlá vůle. Jejím prostřednictvím uměle vytvořené entity bojují o svou existenci. Na krajích toho spektra číhají despotismus a otroctví. Dochází k mnoha poškozením a z nich vyplývá potřeba zákona. Zákon si vyvíjí svou vlastní mocenskou strukturu a vytváří tak další rány a novou nespravedlnost. Takové trauma se dá vyléčit spoluprací, nikoli konfrontací. Léčitel se pozná podle toho, že vyzývá ke spolupráci.

UKRADENÉ DENÍKY

Moneo vstoupil do Letovy malé místnosti zjevně rozrušen. V podstatě dával tomuhle místu setkání přednost, protože vůz Božského imperátora spočíval v prohlubni, která Červovi ztěžovala případný útok, a pak tu byl ten nepopiratelný fakt, že Leto dovolil svému majordomovi, aby sestoupil v iksanském výtahu místo po té nekonečné rampě. Ale Moneo věděl, že zprávy, které dnešního rána přináší, určitě rozruší Červa, který je bohem.

Jak je předněst?

Teprve před hodinou se rozbřeskl čtvrtý den Slavnosti; Moneo dokázal tento fakt přijmout s klidem jen díky tomu, že ho to značně přiblížilo k závěru tohoto soužení.

Když Moneo vešel do malé místnosti, Leto se pohnul. Na jeho signál se rozsvítilo světlo a soustředilo se jen na jeho tvář.

"Dobré jitro, Moneo," řekl. "Moje strážé říkaly, že jsi trval na tom, že se mnou musíš mluvit hned. Proč?" Moneo ze zkušenosti věděl, že největším nebezpečím je pokušení odhalit příliš brzo příliš mnoho.

"Strávil jsem nějakou dobu se Ctihodnou matkou Anteakovou," řekl. "I když to dobře tají, jsem si jistý, že je mentatka."

"Ano. Bene Gesserit mě občas neposlouchá. Tahle forma neposlušnosti mě docela pobavila."

"Takže je nepotrestáte?"

"Moneo, já jsem v podstatě jediný rodič, kterého moji lidé mají. Rodič nesmí být jen přísný, ale někdy také velkomyslný."

Je v dobré náladě, pomyslel si Moneo. Trochu povzdechl a Leto se usmál.

"Anteaková měla námitky, když jsem jí řekl, že jste nařídil amnestii pro několik vybraných Tvarových tanečníků z řad vašich zajatců."

"Ještě je použiji během Slavnosti," vysvětlil Leto.

"Jak, Pane?"

"Povím ti to později. Teď k těm zprávám, které jsou tak neodkladné, že jsi ke mně vtrhl v tuto hodinu."

"Já... hmmm..." Moneo si hryzal horní ret. "Tleilaxané se mi snažili zavděčit, a tak zpívali jako ptáčkové."

"To věřím. A co ti řekli?"

"Že... hmmm... poskytli Iksanům dostatečné návody a vybavení, aby mohli vytvořit... hm... ne doslova gholu a dokonce ani ne klon. Nejlepší je asi použít tleilaxanský termín: buněčná restrukturační. Ten... hmmm... experiment byl proveden uvnitř jistého štítu, o němž je lidé z Gildy ujistili, že za něj vaše schopnosti neproniknou."

"A výsledek?" Leto měl pocit, jako by tu otázku kladl do chladného vakua.

"To nevědí určitě. Tleilaxané u toho nesměli být. Ale byli svědky toho, že Malky vstoupil do té... hmmm... komory a že se později objevil s dítětem v náručí."

"Ano! To vím."

"Vy už to víte?" Moneo byl zmaten.

"Odvedl jsem si to. A to všechno se stalo přibližně před šestadvaceti lety?"

"Je to tak, Pane."

"To dítě je podle nich Hwi Nori?"

"Nejsou si jisti, Pane, ale..." Moneo pokrčil rameny.

"Samozřejmě. A co z toho vyvozuješ, Moneo?"

"Nová iksanská vyslankyně má v sobě hluboce zabudovaný nějaký konkrétní úkol."

"To nepochybně má. Moneo, nepřípadalo ti divné, že Hwi, ta něžná Hwi, je doslova zrcadlem strašlivého Malkyho? Je jeho protikladem ve všem včetně pohlaví."

"To mě nenapadlo, Pane."

"Mě ano."

"Okamžitě ji pošlu zpátky na Iks," řekl Moneo.

"Nic takového neuděláš!"

"Ale Pane, jestli jí..."

"Moneo, všiml jsem si, že se k nebezpečí málokdy obracíš zády. Ostatní to dělají často, ale ty - málokdy. Tak proč bys chtěl, abych udělal takovou zřejmou hloupost?"

Moneo polkl.

"Dobře. Mám rád, když uznáš, že ses mylil," kývl Leto.

"Díky, Pane."

"Taky mám rád, když upřímně vyjádříš svou vděčnost, jak jsi to právě udělal. Teď mi řekni: Když jsi slyšel tahle odhalení, byla s tebou Anteaková?"

"Jak jste přikázal, Pane."

"Výborně. To věci trochu rozhýbá. Teď odejdeš a půjdeš k paní Hwi. Řekneš jí, že si přeji okamžitě ji vidět. To ji znepokojí. Myslí si, že se nesetkáme, dokud ji nepovolám do Citadely. Chci, abys její obavy utišil."

"Jakým způsobem, Pane?"

Leto promluvil smutně: "Moneo, proč chceš, abych ti radil v něčem, v čem jsi sám odborníkem? Uklidni ji a přiveď sem. Ujisti ji, že vůči ní chovám výhradně vlídné city."

"Ano, Pane." Moneo se uklonil a couvl.

"Ještě okamžik, Moneo!"

Majordom ztuhl a očima se vpíjel do Letovy tváře.

"Jsi zmatený, Moneo," podotkl Leto. "Občas nevíš, co si máš o mně myslet. Jsem všemocný a vševědoucí? Přinášíš mi tyhle drobečky a útržky zpráv a uvažuješ: Jestlipak to už ví? A jestli ano, tak proč se namáhám? Ale já jsem ti přikázal, abys mi takové věci hlásil, Moneo. Není snad tvoje poslušnost poučná?"

Moneo chtěl pokrčit rameny, ale rozmyslel si to. Rty se mu chvěly.

"Čas může být také místem, Moneo," řekl Leto. "Všechno závisí na tom, kde stojíš, kam se díváš nebo co slyšíš. Měřítka toho všeho leží v samotném vědomí."

Po dlouhém mlčení se Moneo odvážil zeptat: "Je to všechno, Pane?"

"Ne, to není všechno. Siona dnes dostane balíček doručený kurýrem Gildy. Dodání toho balíčku nesmí nic překazít. Rozumíš?"

"Co je... co je v tom balíčku, Pane?"

"Nějaké překlady, čtení, které si přeji, aby viděla. Neuděláš nic, co by jí v tom mohlo zabránit. V balíčku není melanž."

"Jak... jak jste věděl, že se bojím, aby v balíčku nebyla..."

"Protože se bojíš koření. Může ti prodloužit život, ale ty se mu vyhýbáš."

"Obávám se jiných jeho účinků, Pane."

"Štědrá příroda rozhodla, že melanž některým z nás odkryje neočekávané hlubiny duše, a ty se toho bojíš?"

"Já jsem Atreides, Pane!"

"Aha, ano, a Atreidovi se může stát, že melanž podrobí Čas podivnému procesu vnitřních odhalení."

"Stačí, abych si vzpomněl, jakým způsobem jste mě zkoušel, Pane."

"Copak nevidíš, že je nutné, abys pochopil Zlatou stezku?"

"Toho se nebojím, Pane."

"Bojíš se jiného šokujícího odhalení - toho, které přimělo mě k mé volbě."

"Stačí, abych se na vás podíval, Pane, a znám ten strach. My Atreidové..." Odmlčel se, v krku mu vyschlo.

"Nechceš všechny ty vzpomínky předků a těch dalších, kteří se houfují ve mně!"

"Někdy... někdy, Pane, si myslím, že koření je prokletím Atreidů!"

"Přeješ si, abych já nikdy nebyl?"

Moneo mlčel.

"Ale melanz má své hodnoty, Moneo. Potřebují ji navigátoři Gildy. A bez ní by i Bene Gesserit zdegeneroval v bezmocnou skupinku kňučících žen!"

"Musíme žít s ní nebo bez ní, Pane. To vím."

"Dobrý postřeh, Moneo. Ale ty ses rozhodl žít bez ní."

"Nemám snad na to právo, Pane?"

"Zatím ano."

"Pane, jak to..."

"V běžné galaštině existuje dvacet osm různých slov pro melanz. Popisují ji podle toho, k čemu má být použita, podle ředění, podle stáří, podle toho, jestli byla získána poctivou koupí, loupeží nebo dobýváním, jestli je to věnný dar pro ženu nebo pro muže, a ještě mnoha jinými způsoby ji jmenují. Co z toho vyvodíš, Moneo?"

"Máme na vybranou z mnoha věcí, Pane."

"Jen v případě koření?"

Moneo se zamyšleně zamračil a pak řekl: "Ne."

"Tak málokdy říkáš v mé přítomnosti ne," podotkl Leto. "Líbí se mi dívat se ti při tom na ústa."

Moneo zkrivil rty v pokusu o úsměv.

Leto svižně pokračoval. "Nuže! Teď musíš jít k paní Hwi. Dám ti ještě jednu radu, která ti třeba pomůže."

Moneo se soustředěně zadíval Letovi do tváře.

"Znalost drog původně vznikla mezi ženami, protože ty bývají dobrodružnější - tím přerůstají mužskou agresivitu. Četl jsi Oraňsko-katolickou bibli, takže znáš příběh o Evě a o jablku. Na tom příběhu je jedna zajímavá věc: Eva nebyla první, kdo jablko ochutnal. První byl Adam, ale naučil se vinit z toho Evu. Ten příběh ti řekne něco o tom, jak společnosti nutně potřebují další podskupiny."

Moneo trochu naklonil hlavu: "Pane, jak mi to pomůže?"

"Pomůže ti to u paní Hwi!"

Jedinečná mnohost tohoto vesmíru poutá mou nejhlubší pozornost. Je to příklad dokonalé krásy.

UKRADENÉ DENÍKY

Leto zaslechl Monea v předpokoji těsně předtím, než Hwi vešla do malé audienční síně. Měla na sobě široké bledě zelené kalhoty pevně sepnuté na kotnících tmavšími zelenými stuhami, které měly stejnou barvu jako její sandály. Pod černým pláštěm bylo vidět volnou blůzu stejné tmavozelené barvy. Když se blížila k Letovi, vypadala klidně. Posadila se, aniž byla vyzvána, a vybrala si tentokrát zlatý polštář místo toho červeného, na němž seděla poprvé. Moneovi netrvalo ani hodinu, aby ji přivedl. Leto ostrým sluchem zaznamenal, že majordom otálí v předpokoji. Vyslal proto signál, který uzavřel klenuté dveře.

"Monea něco znepokojilo," řekla Hwi. "Velmi se snažil, aby to přede mnou nedal najevo, ale čím víc se mě pokoušel uchlácholit, tím víc ve mně vzbuzoval zvědavost."

"Nevyděsil tě?"

"Ale ne. I když řekl něco velmi zajímavého. Řekl, že musím mít vždycky na paměti, že Pán Leto je pro každého z nás jiná osoba."

"Proč je to zajímavé?" zeptal se Leto.

"Zajímavá na tom je otázka, ke které tohle byl jen úvod. Řekl, že občas přemýšlí o tom, jakou roli hrajeme při vytváření těch rozdílů ve vás my sami."

"To skutečně je zajímavé."

"Myslím, že v tom je hluboké pochopení," kývla Hwi. "Proč jste pro mě poslal?"

"Svého času tvoji nadřízení na Iksu..."

"Už to nejsou moji nadřizení, Pane."

"Promiň. Budu o nich napříště mluvit jako o Iksanech."

Vážně kývla a pobídla ho: "Svého času..."

"Iksané uvažovali o výrobě zbraně - toho typu, jako byli lovci pátrači, samočinná smrt s myslí stroje.

Měla být navržena jako samozdokonalující se přístroj, který bude vyhledávat život a tento život rozkládat na neorganické látky."

"O tom jsem neslyšela, Pane."

"Já vím. Iksané si neuvědomují, že výrobci strojů vždycky riskují, že se sami stanou stroji. Něco takového znamená naprostou sterilitu. Stroje vždycky selžou... když mají dost času. A kdyby selhaly tyhle stroje, nezbylo by nic, vůbec žádný život."

"Někdy si myslím, že jsou šílení," řekla.

"Anteaková si to myslí také. To je ten bezprostřední problém. Iksané teď podnikají nějaké pokusy, které skrývají."

"Dokonce i před vámi?"

"Dokonce i přede mnou. Posílám Ctihodnou matku Anteakovou, aby to pro mě vyšetřila. Chci, abys jí pomohla tím, že jí řekneš všechno, co si pamatuješ o tom místě, kde jsi strávila dětství. Nevynechej žádný detail, ať je jakkoli drobný. Anteaková ti pomůže rozpomenout se. Chceme každý zvuk, každý pach, podoby a jména návštěvníků, barvy i tvé pocity. Ta nejmenší věc může být životně důležitá."

"Myslíte, že to je to místo, kde se skrývají?"

"Vím, že je to ono."

"A vy myslíte, že vyrábějí tu zbraň..."

"Ne, ale to bude naše záminka pro zkoumání toho místa, kde ses narodila."

Otevřela ústa. Pomalu se začala usmívat a pak řekla: "Můj Pán jedná složitými cestami. Promluví si se Ctihodnou matkou hned." Hwi se začala zvedat, ale zarazil ji gestem.

"Nesmí to vypadat, že spěcháme," vysvětlil.

Znovu usedla na polštář.

"Každý z nás je jiný v tom smyslu, o jakém mluvil Moneo," podotkl. "Geneze se nezastavuje. Váš bůh vás stále tvoří."

"Co Anteaková zjistí? Vy to víte, ne?"

"Řekněme, že chovám silné podezření. Ale ty ses vůbec nezeptala na to, nač jsme narazili předtím.

Nemáš otázky?"

"Vy mi odpovíte, když to budu potřebovat." Bylo to vyhlášení tak naprosté důvěry, že Leto ztratil řeč. Mohl se na ni jen dívat a uvažovat o tom, jak výjimečný je tenhle iksanský výtvar - tenhle člověk. Hwi se přesně držela požadavků morálky, kterou si osobně vybrala. Byla hezká, vřelá a čestná a dokázala se vcítit, což ji nutilo sdílet každou úzkost těch, s nimiž se ztotožnila. Dokázal si představit zklamání jejích učitelek z Bene Gesseritu, když narazily na její neotřesitelnou upřímnost. Nepochybně se musely omezit na to, že jí přidaly tady rys, tam dovednost, ale tím vším jen zvyšovaly tu sílu, která Hwi zabraňovala stát se benegesserit'ankou. Jak se tím musely užírat!

"Pane," řekla, "ráda bych znala pohnutky, které vás přiměly vybrat si tenhle způsob života."

"Nejdřív musíš pochopit, jaké to je, vidět naši budoucnost."

"S vaší pomocí se o to pokusím."

"Nikdy se nic nedá oddělit od svého zdroje," řekl. "Vidět budoucnost znamená mít vizi kontinua, v němž se všechny věci vytvářejí tak, jako se tvoří bubliny pod vodopádem. Vidíš je a pak zmizí v proudu. Když skončí proud, je to, jako by bubliny nikdy neexistovaly. Ten proud je moje Zlatá stezka a já jsem ji viděl skončit."

"Vaše volba -" ukázala gestem na jeho tělo, "- to změnila?"

"Mění. Změna pochází nejen ze způsobu mého života, ale také ze způsobu mé smrti."

"Vy víte, jak zemřete?"

"Ne jak. Znáám jen Zlatou stezku, na níž se to stane."

"Pane, já ne-"

"Je to těžké pochopit, já vím. Zemřu čtverou smrtí - smrtí těla, smrtí duše, smrtí mýtu a smrtí rozumu. A

všechny ty smrti obsahují zárodek vzkříšení."

"Vrátíte se z..."

"Zárodky se vrátí."

"Až odejdete, co se stane s vaším náboženstvím?"

"Všechna náboženství tvoří jediné společenství. Spektrum v rámci Zlaté stezky zůstane neporušeno. Jde jen o to, že lidé vidí nejdřív jednu část a pak další. Klamy se dají nazvat nehodou smyslu."

"Lidé vás budou pořád uctívat," řekla.

"Ano."

"Ale až skončí navždy, zrodí se hněv," pokračovala. "Zrodí se popírání. Někteří budou tvrdit, že jste byl jen obyčejný tyran."

"Klam," souhlasil.

Na chvíli se jí stáhlo hrdlo tak, že nemohla mluvit. Konečně ze sebe vypravila: "Jak váš život a vaše smrt mění..." Zavrtěla hlavou.

"Život bude pokračovat."

"Tomu věřím, Pane, ale jak?"

"Každý cyklus je reakcí na předchozí cyklus. Když budeš uvažovat o podobě mého Impéria, pochopíš i podobu příštího cyklu."

Podívala se jinam. "Všechno, co jsem se dozvěděla o vašem rodu, mi říká, že tohle -" ukázala jeho směrem, aniž se na něj podívala, "- jste mohl udělat jen z nesobeckých pohnutek. Ale nemyslím, že doopravdy znám podobu vašeho Impéria."

"Letův Zlatý mír?"

"Je tu méně míru, než by někteří z nás věřili," řekla a podívala se znovu na něj.

Ta její upřímnost! pomyslel si. Nic ji od ní neodradí.

"Tohle je doba žaludku," řekl. "Je to doba, kdy se zvětšujeme tak, jak se zvětšuje jediná buňka."

"Ale něco chybí," řekla.

Je jako Duncanové, napadlo ho. Něco tu chybí a oni to okamžitě vycítí.

"Tělo roste, ale duše ne," řekl.

"Duše?"

"To reflexivní vědomí, které nám poví, jak moc můžeme být živí. Ty ji dobře znáš, Hwi. Je to ten smysl, který ti radí, že máš být sama k sobě upřímná."

"Vaše náboženství nestačí," řekla.

"Žádné náboženství nemůže stačit. Je to otázka volby - jediné, osamělé volby. Už chápeš, proč pro mě tvoje přátelství a tvá společnost tolik znamenají?"

Mrkla, aby zahнала slzy, a kývla: "Proč to lidé nevědí?"

"Protože podmínky to nedovolují."

"Podmínky, které diktujete?"

"Přesně tak. Rozhlédni se po mém Impériu. Vidiš tu podobu?"

Zavřela oči a přemýšlela.

"Někdo si přeje sedět každý den u řeky a lovit ryby?" zeptal se. "Výborně. Je to jeho život. Přeje si plout v malém člunu mezi ostrovy a navštěvovat cizince? Skvěle! Co ještě se dá dělat?"

"Cestovat do vesmíru?" zeptala se a v jejím hlase se objevil náznak vzdoru. Otevřela oči.

"Všimla sis, že Gilda a já to nedovolujeme."

"Vy to nedovolujete."

"Je to tak. Kdyby mě Gilda neposlechla, nedostala by koření."

"A protože jsou lidé vázáni na své planety, nemohou napáchat žádné škody."

"V tom je něco mnohem důležitějšího. Plní je to touhou cestovat. Vytváří to potřebu konat dlouhé cesty a vidět podivné věci. Nakonec se cestování stane synonymem pro svobodu."

"Ale koření ubývá," řekla.

"A svoboda se stává každým dnem cennější."

"To může vést jen k zoufalství a násilí," řekla.

"Jeden moudrý muž mezi mými předky - já jsem jím sám byl, víš? Chápeš, že v mé minulosti není nikdo,

koho bych neznal?"

Kývla v posvátné úctě.

"Ten moudrý muž řekl, že bohatství je nástrojem svobody. Ale honba za bohatstvím vede k otroctví."

"Gilda a Sesterstvo se samy zotročují!"

"A Iksané a Tleilaxané a všichni ostatní. Jistě, tu a tam vyšťourají špetku melanže, a to udržuje jejich soustředěnou pozornost. Ohromně zajímavá hra, nemyslíš?"

"Ale až přijde násilí. . ."

"Budou hladomory a zášť."

"I tady na Arrakis?"

"Tady a kdekoli. Lidé budou na mou tyranii vzpomínat jako na staré dobré časy. Budu zrcadlem jejich budoucnosti."

"Ale to bude hrozné!" namítala.

Nemohla reagovat jinak, pomyslel si.

Řekl: "Když půda už neuživí lidi, ti, kdo přežijí, se budou stahovat do menších a menších útočišť. Na mnoha světech se bude opakovat strašlivý proces výběru - prudké zvýšení porodnosti a zmenšování zásob potravy."

"Ale nemohla by Gilda. . ."

"Gilda bude víceméně bezmocná, když nebude mít dost melanže, aby mohla používat dostupné dopravní prostředky."

"Ale bohatí přece uniknou, ne?"

"Některí."

"To ale znamená, že doopravdy jste nezměnil nic. Prostě budeme jen dál zápasit a umírat."

"Dokud na Arrakis znovu nebude vládnout písečný červ. Do té doby projdeme zkouškou té strašlivé zkušenosti, která bude všem společná. Naučíme se, že to, co se může stát na jedné planetě, může se stát na všech."

"Tolik bolesti a smrti," zašeptala.

"Copak nechápeš, k čemu je smrt?" zeptal se. "Musíš to pochopit. Celý druh to musí pochopit. Všechn život to musí pochopit."

"Pomozte mi, Pane," zašeptala.

"Je to ta nejhlubší zkušenost každého stvoření," řekl. "Blízko k ní mají věci, které ji zrcadlí, které ohrožují život - smrtelné nemoci, zranění a nehody... pro ženu porod... a kdysi i bitva pro muže."

"Ale Vaše Rybí mluvčí jsou. . ."

"Učí, jak přežít," přerušil ji.

Oči se jí náhle rozšířily pochopením. "Přežití! Samozřejmě!"

"Jak jsi cenná," řekl. "Jak vzácná a cenná. Blahoslavení Iksané!"

"A také prokletí?"

"I to."

"Nemyslela jsem, že kdy dokážu pochopit účel vašich Rybích mluvčích," řekla.

"Ani Moneo to nechápe," řekl. "A nad Duncany už jsem zlomil hůl."

"Člověk musí oceňovat život a pak ho teprve může chtít zachovat."

"A ti, kdo přežijí, si udrží lehké, ale přitom přesné vědomí krás života. Ženy to znají spíš než muži, protože porod je odrazem smrti."

"Můj strýc Malky vždycky říkal, že máte dobrý důvod odepírat mužům bitvu a běžné násilí. Pořádne trpká lekce!"

"Když muži nemají po ruce násilí, zbývá jim jen málo způsobů, jak si ověřit, jak se vyrovnají s tou konečnou zkušeností," řekl. "Něco chybí. Duše neroste. Co lidé říkají o Letově míru?"

"Že nás nutíte válet se ve zmařelém chátrání jako prasata ve vlastní špíně."

"Nikdy nepodceňuj přesnost lidové moudrosti," řekl. "Chátrání."

"Většina mužů nemá žádné zásady," podotkla. "Ženy na Iksu si na to neustále stěžují."

"Když potřebuji identifikovat vzbuřence, hledám zásadové lidi," vysvětlil.

Mlčky se na něj dívala a on si pomyslel, jak hluboce ta prostá reakce svědčí o její inteligenci.

"Kde myslíš, že nacházím své nejlepší správce?" zeptal se.

Zajíkla se.

"Zásady," řekl, "to je něco, zač člověk bojuje. Většina mužů prožije život, který je nepostaví před žádnou výzvu, až na ten poslední okamžik. Mají tak málo nepřátelských arén, v kterých by mohli zkoušet sami sebe."

"Mají vás," namítla.

"Ale já jsem příliš mocný," řekl. "Já jsem totéž co sebevražda. Kdo by šel na jistou smrt?"

"Šílenci... nebo zoufalci. Rebelové?"

"Já jsem jejich ekvivalent války," řekl. "Nejsilnější dravec. Já jsem ta soudržná síla, která je třítí."

"Nikdy jsem se nepovažovala za vzbuřence," řekla.

"Ty jsi něco mnohem lepšího."

"A vy mě nějak využijete?"

"Ano."

"Ne jako správce," dodala.

"Dobré správce už mám - nepodplatitelné, prozíravé, filozofické a otevřené, když jde o jejich chyby, schopné rychle pochopit rozhodnutí."

"Byli to rebelové?"

"Většina."

"Jak je vybíráte?"

"Snad by se dalo říct, že se vybírají sami."

"Tím, že přežijí?"

"I tím. Ale je v tom víc. Rozdíl mezi dobrým a špatným správcem je asi pět úderů srdce. Dobří správci se rozhodují okamžitě."

"Přijatelně rozhodují?"

"Obvykle se jejich rozhodnutí dají uskutečnit. Na druhé straně špatný správce váhá, okolkuje, žádá výbory, průzkumy a zprávy. Nakonec jedná tak, že to způsobí vážné problémy."

"Ale nepotřebují někdy víc informací, aby mohli udělat..."

"Špatnému správci jde víc o zprávy než o rozhodnutí. Potřebuje záznamy, kterými by mohl omlouvat své chyby."

"A dobří správci?"

"Ti se spoléhají na ústní rozkazy. Nikdy nelžou o tom, co udělali, pokud jejich ústní rozkazy způsobí problémy, a obklopují se lidmi, kteří jsou schopni jednat moudře na základě ústních příkazů. Často je tou nejdůležitější informací fakt, že se něco pokazilo. Špatní správci skrývají své chyby až do chvíle, kdy už je pozdě na opravy."

Leto se díval, jak Hwi uvažuje o lidech, kteří mu slouží - zvláště o Moneovi.

"Rozhodní lidé," řekla.

"Jedna z věcí, které se tyranovi nejhůř hledají," podotkl, "jsou lidé, kteří umějí dělat rozhodnutí."

"A neposkytuje vám vaše důvěrná znalost minulosti nějaký..."

"Poskytuje mi trochu zábavy. Většina byrokracií před tou mojí vyhledávala a povyšovala lidi, kteří se rozhodnutím vyhýbali."

"Chápu. Jak mě použijete, Pane?"

"Provdáš se za mě?"

Zlehka se usmála. "I ženy se mohou rozhodovat. Ano, provdám se za vás."

"Tak jdi a promluv se Ctíhodnou matkou. Ujisti se, že ví, co hledá."

"Můj vznik," kývla. "Vy a já už víme, jaký byl můj účel."

"Který se nedá oddělit od svého zdroje," doplnil.

Vstala a řekla: "Pane, můžete se mýlit, pokud jde o Zlatou stezku? Je možnost neúspěchu..."

"Cokoli a kdokoli může neuspět," odpověděl, "ale stateční a dobří přátelé pomáhají."

Skupiny mají tendenci měnit své okolí tak, aby příslušná skupina přežila. Pokud to nedělají, je možné to považovat za znamení nemoci skupiny. Existuje mnoho výmluvných příznaků. Sleduji dělení potravy. To

je forma komunikace, nevyhnutelné znamení vzájemné pomoci, které ovšem v sobě obsahuje i smrtelně nebezpečný signál závislosti. Je zajímavé, že dnes se o půdu starají téměř jen muži. Jsou to hospodáři. Kdysi to byla výhradní doména žen.

UKRADENÉ DENÍKY

"Musíte omluvit nedostatky této zprávy," psala Ctihodná matka Anteaková. "Přičtete je tomu, že musím spěchat. Zítra odlétám na Iks za účelem, který jsem podrobněji ohlásila dříve. Intenzivní a upřímný zájem Božského imperátora o Iks není možno popřít, ale musím zde uvést podivnou návštěvu, kterou mi právě učinila iksanská vyslankyně Hwi Nori."

Anteaková se narovnala na nepohodlné stoličce, která byla v těchto spartánských místnostech tím nejlepším sedadlem. Seděla sama v malé ložnici, v bytě, který Pán Leto odmítl změnit dokonce i poté, co ho Bene Gesserit varoval před tleilaxanskou zradou.

Anteaková měla v klíně drobný, inkoustově černý čtvereček o hraně asi deset milimetrů a ne víc než tři milimetry tlustý. Psala na něj lesklou jehlou - jedno slovo přes druhé. Čtvereček její slova vstřebával. Hotový vzkaz bude vtištěn do nervových receptorů očí akolytky-poselkyně a zůstane tam skryt, dokud nebude moci být vyvolán v Kapitule.

Hwi Nori představovala takové dilema!

Anteaková znala zprávy benegesseritských učitelek, které byly poslány na Iks, aby Hwi učily. Ale ty zprávy víc vynechávaly, než sdělovaly. Vyvolávaly jen větší otázky.

Jaká dobrodružství jsi zažila, dítě?

Jakými útrapami jsi v mládí prošla?

Anteaková zafuněla a podívala se na čekající černý čtvereček. Takové myšlenky jí připomněly fremenskou víru, že země, kde se člověk narodí, jej dělá tím, čím je.

"Jsou na vaší planetě podivná zvířata?" zeptali by se fremeni.

Hwi přišla s mohutnou stráží Rybích mluvčích - s víc než stovkou svalnatých žen v plné zbroji. Anteaková málokdy viděla takovou přehlídku zbraní - laserpaly, dlouhé nože, omračovací granáty...

Bylo to pozdě dopoledne. Hwi vtrhla dovnitř a nechala Rybí mluvčí prohledat místnosti Bene Gesseritu - všechny kromě tohoto spartánského vnitřního pokoje.

Anteaková se rozhlédla kolem. Tím, že ji tady Pán Leto nechal, jí nepochybně něco naznačoval.

"Taková je tvá cena pro Božského imperátora!"

Jenže... teď posílá Ctihodnou matku na Iks a posláním, které tam oficiálně má, o Pánu Letovi ledacos naznačuje. Třeba se časy mění a přinesou Sesterstvu nové pocty a víc melanže.

Všechno bude záviset na tom, jak se toho úkolu zhostím.

Hwi vstoupila do téhle místnosti sama a posadila se skromně na lůžko Anteakové, takže měla hlavu níž než Ctihodná matka. Hezký detail, a jistě ne náhodný. Rybí mluvčí by je přece mohly usadit kamkoli a v jakémkoli poměru, jaký by Hwi přikázala. Po jejích šokujících úvodních slovech o tom nebylo pochyb.

"Musíš vědět hned na počátku, že se provdám za Pána Leta."

Anteaková musela sebrat všechno své sebeovládání, aby na ni nezůstala zírat s otevřenými ústy. Její cit pro pravdu jí potvrdil, že ta slova jsou upřímná, ale plný dopad se ještě nedal odhadnout.

"Pán Leto přikazuje, abys o tom nikomu nic neříkala," dodala Hwi.

Takové dilema! uvažovala Anteaková. Můžu to vůbec ohlásit Sestrám v Kapitule?

"Všichni se to dozvědí, až bude čas," řekla Hwi. "Zatím nenastal. Říkám ti to proto, že tak lépe pochopíš dosah důvěry Pána Leta."

"Jeho důvěry v tebe?"

"V nás obě."

Anteaková jen násilím potlačila zachvění. Jakou moc v sobě taková důvěra skrývá!

"Víš, proč tě Iks vybral za svou vyslankyni?" zeptala se Anteaková.

"Ano. Chtěli, abych ho svedla."

"Zřejmě jsi uspěla. Znamená to, že Iksané věří těm tleilaxanským povídkám o hrubých zvycích Pána Leta?"

"Těm nevěří ani Tleilaxané."

"Mám to brát tak, že potvrzuješ nepravdivost těch pověstí?"

Hwi promluvila bezvýrazným tónem, který Anteaková nedovedla rozluštit ani pomocí svého citu pro pravdu. Ani její mentatské schopnosti jej nedokázaly rozšifrovat.

"Mluvila jsi s ním a viděla jsi ho. Odpověz si na tu otázku sama."

Anteaková potlačila podráždění. Tahle Hwi i přes své mládí není akolytka... a nikdy by z ní nebyla dobrá benegesserit'anka. Taková škoda!

"Hlásila jsi to své vládě na Iks?" zeptala se Anteaková.

"Ne."

"Proč?"

"Stejně se to brzo dozvedí. Předčasné odhalení by mohlo Pánu Letovi uškodit."

Myslí to upřímně, připomněla Anteaková sama sobě.

"Nemáš být především věrná Iksu?" zeptala se Anteaková.

"Především jsem věrná pravdě." Usmála se. "Iksu se jeho dílo podařilo lépe, než tušil."

"Měl Iks v úmyslu tvým prostřednictvím ohrozit Božského imperátora?"

"Myslím, že jim hlavně jde o znalosti. Než jsem odjela, probírala jsem to s Amprem."

"Ampre - to je ten iksanský ředitel pro mimofederativní záležitosti?"

"Ano. Ampre je přesvědčen, že Pán Leto povoluje ohrožení své osoby jen do určité míry."

"To řekl Ampre?"

"Ampre si myslí, že budoucnost se před Pánem Letem nedá ukrýt."

"Ale moje poslání na Iksu v sobě obsahuje i podezření, že..." Anteaková se odmlčela a zavrtěla hlavou.

"Proč Iks poskytuje Pánu Letovi stroje a zbraně?"

"Ampre je přesvědčen, že Iks nemá na vybranou. Lidi, kteří představují příliš velkou hrozbu, zničí strašlivá síla."

"A kdyby Iks odmítl, přesáhl by tím hranice, které Pán Leto toleruje. Neexistuje nic mezi tím. Uvažovala jsi o tom, jaké následky bude mít, když se provdáš za Pána Leta?"

"Myslíš, jaké pochybnosti to vyvolá v otázce jeho božství?"

"Někteří lidé možná uvěří těm tleilaxanským historkám."

Hwi se jen usmála.

Kruci! zlobila se v duchu Anteaková. Jak jsme tohle děvče ztratily?

"Mění záměry svého náboženství," pokračovala Anteaková obviňujícím tónem. "V tom to je."

"Nedělej tu chybu, že bys všechny ostatní soudila podle vás samých," varovala ji Hwi. A když se Anteaková naježila, Hwi dodala. "Ale nepřišla jsem se sem s tebou hádat o našem Pánu."

"Ne. To jistě ne."

"Pán Leto mi přikázal," řekla Hwi, "abych ti do všech podrobností vyličila místo, kde jsem se narodila a vyrůstala."

Anteaková se dívala na černý čtvereček na svých kolenou a uvažovala nad jejími slovy. Hwi rekapitulovala všechny detaily, jak jí to její Pán (a teď i ženich) přikázal, detaily, které by byly bývaly nudné, kdyby Anteaková neměla mentatskou schopnost přijímat data.

Anteaková zavrtěla hlavou. Uvažovala, co z toho musí ohlásit Sestrám v Kapitule. Už teď zkoumají důsledky její předchozí zprávy. Stroj, který dokáže chránit sám sebe před pronikavými věšteckými schopnostmi Pána Leta? Je to možné? Nebo to je zase další zkouška, zkouška upřímnosti Bene Gesseritu vůči Pánu Letovi? Ale tohle! Jestli nezná původ své záhadné Hwi Nori...

Tenhle nový vývoj v Anteakové jen oživil předchozí mentatské shrnutí důvodů, proč byla vybrána pro poslání na Iksu. Svým Rybím mluvčím Pán Leto tuhle informaci nesvěřil. Nechtěl, aby Rybí mluvčí tušily, že jejich Pán má také nějaké slabosti!

Nebo to snad není tak zřejmé, jak se zdálo? Kolečka uvnitř koleček - to byl způsob jednání Pána Leta. Anteaková se znovu sklonila nad svou zprávou pro Kapitulu. Vynechala z ní ovšem odhalení, že Pán Leto si vybral nevěstu.

Stejně se to brzo dozvedí. A mezitím bude sama Anteaková uvažovat nad tím, jaké důsledky z toho vyplynou.

Když znáte všechny svoje předky, byli jste osobně svědky těch událostí, z nichž vznikly mýty a náboženství naší minulosti. Když to pochopíte, musíte mě brát jako tvůrce mýtů.

UKRADENÉ DENÍKY

K prvnímu výbuchu došlo hned poté, co na město Onn padla tma. Zasáhl před iksanským vyslanectvím několik odvážných hýřilů, kteří tudy procházeli cestou na večírek, kde (jak bylo slíbeno) měli Tvaroví tanečníci hrát prastaré drama o králi, který zabil své děti. Po násilnostech prvních čtyř dnů Slavnosti vyžadovalo od návštěvníků určitou dávku odvahy vyjít z relativního bezpečí vlastních bytů. Pověsti o mrtvých a zraněných nevinných kolemjdoucích kolovaly po celém městě - a teď to tu bylo zas - další argument pro opatrné.

Žádná z obětí ani nikdo z těch, kdo přežili, by neocenil Letovu poznámku, že nevinní kolemjdoucí jsou poměrně vzácný jev.

Letovy ostré smysly zaznamenaly výbuch a lokalizovaly ho. V záchvatu okamžitého vzteku, kterého později litoval, zařval na své Rybí mluvčí a přikázal jim "vyhladit Tvarové tanečníky", dokonce i ty, které předtím ušetřil.

Fakt, že pocítil takový zuřivý vztek, Leta okamžitě fascinoval. Už tak dávno nepocítil ani mírný hněv! Zklamání, podráždění - to nejvyšší. Ale teď, při hrozbě Hwi Nori - zuřivost!

Ta úvaha ho přiměla pozměnit původní rozkaz, ale některé Rybí mluvčí už stačily vyběhnout z dosahu královské přítomnosti, protože jejich nejnásilnější touhy se při pohledu na reakci jejich Pána daly do pohybu.

"Bůh zuří!" volaly některé z nich.

Druhý výbuch zasáhl některé z Rybích mluvčích, které právě vybíhaly na náměstí, takže Letův pozměněný rozkaz se šířil mnohem pomaleji než první. Kromě toho výbuch jen vyvolal další násilí. Při třetí explozi, k níž došlo poblíž té první, se Leto dal do pohybu sám. Rozjel svůj vůz ven z místnosti, do iksanského výtahu, a vynořil se na náměstí jako šílený nástroj zkázy.

Zmatenou scénu tu osvětlovaly tisíce volně se vznášejících lumin, které vypustily jeho Rybí mluvčí.

Vyvýšený střed náměstí byl rozbitý, dláždění pryč a nedotčen zůstal jen plastocelový povrch pod ním.

Všude kolem ležely trosky zdí a mezi nimi mrtví a ranění.

U iksanského vyslanectví na protější straně náměstí zuřila bitva.

"Kde je můj Duncan?" zahřímal Leto.

Bašárka strážce se k němu přihnala přes náměstí a přerývaně hlásila: "Odvezly jsme ho do Citadely, Pane!"

"Co se to támhle děje?" ukázal Leto na bitvu u iksanského vyslanectví.

"Vzbouřenci a Tleilaxané útočí na iksanské vyslanectví, Pane. Mají výbušniny."

Ještě když mluvila, ozval se od poškozeného průčelí vyslanectví čtvrtý výbuch. Viděl těla letící vzduchem a dopadající za hranici prudkého záblesku, po němž v očích zůstala oranžová skvrna s černými tečkami.

Leto neuvažoval o následcích. Přepnul vůz na suspensory a vrhl se přes náměstí - jako řítící se monstrum, které za sebou stahovalo houfy lumin. Na kraji bitevního pole přelétl své vlastní obránce a vrhl se do boku útočníkům. Teprve v té chvíli si uvědomil, že mají laserpaly, z nichž k němu vyšlehly jasné modré oblouky. Cítil, jak jeho vůz narazil do měkkých těl, jak je rozhodil kolem sebe.

Vůz ho vyklopil přímo před vyslanectvím; narazil do trosek a skutálel se na tvrdou zem. Vnímal šimrání laserpalů na prstencovitém těle a pak vlnu vnitřního žáru a uvolňující výron kyslíku u ocasu. Instinktivně stáhl tvář co nejloube do ochranné kápě a ruce složil do ochranných hloubek prvního prstence. Červí tělo se ujalo vlády, vzpínalo se a mrskalo, valilo se jako šílené kolo, šlehalo na všechny strany.

Ulice zvlhla krví. Krev pro něj byla jen částečně vodou, ale tu vodu uvolnila smrt. Jeho šlehající tělo v ní klouzalo a smekalo se. Voda uvolňovala modrý dým z každého ohybu, kde pronikla pstruží kůží. To mu způsobovalo vodní muka, jež v mohutném mrskajícím se těle vzbuzovala ještě větší zuřivost.

Hned při prvních Letových úderech se polokruh Rybích mluvčích stáhl zpátky. Pozorná bašárka si všimla, jaká příležitost se jim teď nabízí. Zakřičela tak, že ji bylo slyšet i přes hluk bitvy:

"Dorazte ty, co utíkají!"

Strážkyně se vrhly vpřed.

Rybí mluvčí několik minut hrály krvavou hru, čepele se leskly v nemilosrdném světle lumin, oblouky laserpalových výbojů se vzpínaly, dokonce i ruce a nohy sekaly a kopaly do zranitelných těl. Rybí mluvčí nenechaly naživu ani jediného.

Leto se odvalil z krvavého bahna před vyslanectvím. V záchvatech vodních bolestí téměř nebyl schopen myslet. Všude kolem něj byl vzduch prosycen kyslíkem, a to mu pomalu jasně lidské smysly. Přivolal svůj vůz a ten se k němu připotácel na poškozených suspenzorech. Pomalu se na nestabilní vůz vysoukal a vydal mu mentální příkaz, aby se vrátil do rezidence pod náměstím.

Leto se už dávno připravil na možnost poškození vodou - čekala ho místnost, kde ho závaný přehřátého suchého vzduchu očistí a osvěží. Stačil by písek, ale v uzavřených prostorách Onnu nebylo místo na dostatečně velký prostor písku, ve kterém by se mohl vyhrát a otřít si kůži do normální čistoty.

Ve výťahu myslel na Hwi a poslal vzkaz, aby ji okamžitě přivedli k němu dolů.

Jestli to přežila.

Neměl teď čas na předzvěstné zkoumání; mohl jen doufat, zatímco jeho tělo, zároveň předčerví a lidské, toužilo po očištném teple.

Jakmile se dostal do očištné komory, nejdřív ze všeho potvrdil svůj upravený rozkaz: "Nechte naživu pár Tvarových tanečníků!" Ale tou dobou už se šílené Rybí mluvčí hnaly městem a on neměl sílu na předzvěstný průzkum, který by jeho poselkyně vedl na správná místa.

Když se vynořil z očištné místnosti, přinesla mu kapitánka stráže zprávu, že Hwi Nori je sice lehce zraněna, ale je v bezpečí a bude k němu přivedena hned, jak to místní velitelka uzná za bezpečné.

Leto povýšil kapitánku stráže okamžitě na podbašárku. Byla stejně mohutný typ jako Nayla, ale neměla její hranatý obličej - její rysy byly okrouhlejší a víc se blížily k starým normám. Celá se chvěla na výsluní přízně svého Pána, a když jí řekl, aby se vrátila a "naprosto bezpečně se přesvědčila", že se Hwi už nic nestane, obrátila se na podpatku a vyběhla ven.

Ani jsem se nezeptal, jak se jmenuje, pomyslel si Leto, když se překulil na nový vůz umístěný v prohlubni malé audienční síně. Chvilí mu trvalo, než si vzpomněl na jméno právě ustanovené podbašárky -

Kieuemo. Bude muset její povýšení potvrdit. V duchu si udělal poznámku, aby se o to postaral osobně. Všechny Rybí mluvčí se musejí okamžitě dozvědět, jak moc si cení Hwi Nori. Ne že by o tom po dnešním večeru zůstalo nějak mnoho pochyb.

Konečně se dostal i k předzvěstnému průzkumu a vyslal své poselkyně za řadícími Rybími mluvčími. Tou dobou ale už bylo napácháno víc než dost škody - po celém Onnu ležely mrtvoly Tvarových tanečníků i těch, kteří byli jen v podezření, že jimi jsou.

A mnozí mě viděli zabíjet, pomyslel si.

Zatímco čekal, až přijde Hwi, přehrával si v duchu, co se právě stalo. Tohle nebyl typický tleilaxanský útok, ale i ten předchozí na silnici do Onnu zapadal do stejného vzoru, který ukazoval na jedinou mysl se smrtícími úmysly.

Mohl jsem tam venku zahynout, napadlo ho.

Což ovšem patrně i vysvětlovalo, proč takové napadení nepředvídal, ale byl v tom ještě nějaký hlubší důvod. Leto si uvědomoval, jak se mu ten důvod vynořuje ve vědomí jako souhrn všech stop. Kdo zná Božského imperátora nejlépe? Kdo má k dispozici tajné místo, ve kterém může konspirovat?

Malky!

Leto zavolal strážkyni a požádal ji, aby zjistila, zda už Ctihodná matka Anteaková opustila Arrakis. Stráž se za chvíli vrátila s hlášením:

"Anteaková je pořád ve svém bytě. Velitelka Rybích mluvčích říká, že tam k žádnému útoku nedošlo."

"Doneseš Anteakové vzkaz," řekl Leto. "Zeptej se jí, jestli už chápe, proč jsem její delegaci umístil do prostor ode mne tak vzdálených. Pak jí řekni, že až bude na Iksu, musí objevit Malkyho. Místo jeho pobytu má hlásit naší posádce na Iksu."

"Malky, ten dřívější iksanský vyslanec?"

"Ten. Nesmí zůstat živ a na svobodě. Budeš informovat velitelku naší posádky na Iksu, že má s Anteakovou úzce spolupracovat a poskytnout jí všechnu potřebnou pomoc. Malkyho nechť dopraví sem ke mně, anebo ho dá popravit, podle toho, co uzná za potřebné."

Poselkyně přikývla. Stála v kruhu světla ozařujícího Letovu tvář, ale v jejím skloněném obličejí byl stín. Nepožádala o zopakování rozkazu. Všechny jeho osobní strážkyně byly cvičeny jako lidské záznamníky. Mohly opakovat Letova slova přesně, dokonce včetně intonace, a nikdy nezapomněly, co ho slyšely říct. Když poselkyně odešla, Leto vyslal soukromý pátrací signál a v několika vteřinách se mu ozvala Nayla. Iksanský přístroj v jeho voze reprodukoval nerozpoznatelnou verzi jejího hlasu, bezvýrazně kovové odříkávání, které slyšel jen on sám.

Ano, Siona je v Citadele. Ne, Siona se nespojila se svými povstaleckými spojenci. "Ne, ještě neví, že jsem tady a že ji sleduji." Útok na vyslanectví? Ten zorganizovala skupina odštěpenců, která si říká Prvek tleilaxanského kontaktu.

Leto si v duchu povzdechl. Povstalci svým skupinám vždycky dávají taková nabubřelá jména!

"Přežil někdo?" zeptal se.

"Podle našich zpráv ne."

Leta pobavilo, že ačkoli kovový hlas neměl žádné citové zabarvení, jeho mysl si ho sama doplnila.

"Spojíš se se Sionou," řekl. "Prozradíš jí, že jsi Rybí mluvčí. Řekni, že jsi o tom dřív nemluvila, protože jsi věděla, že by ti nedůvěřovala, a také že ses bála odhalení, protože jsi mezi Rybími mluvčími jediná, kdo je jí oddán. Znovu jí potvrď svou přísahu. Řekni jí, že přísaháš při všem, co je ti svaté, že ji ve všem poslechněš. Když ti Siona něco přikáže, vykonáš to. To všechno je ostatně pravda, jak dobře víš."

"Ano, Pane."

Vzpomínka dodala Naylině odpovědi fanatický důraz. Poslechně.

"A když to bude možné, vytvářej příležitosti, aby spolu Siona a Duncan Idaho mohli být sami," dodal.

"Ano, Pane."

Ať blízkost vykoná své dílo, pomyslel si.

Přerušil spojení s Naylou, chvilku uvažoval a pak poslal pro velitelku své stráže na náměstí. Bašárka dorazila vzápětí, tmavou uniformu poskvřenou a zaprášenou, na botách dosud stopy sedlé krve. Byla to vysoká, kostnatá žena s vráskami, které jejím dravčím rysům dodávaly vzhled důstojné moci. Leto si vzpomněl na její bojové jméno, Ijljo, což ve staré fremenštině znamenalo Spolehlivá. Ale oslovil ji rodným jménem Nyshae, Dcera Shae, což jejich schůzce dodalo nádech jemné důvěrnosti.

"Sedni si a odpočiň si na polštáři, Nyshae," pokynul jí. "Máš za sebou tvrdou práci."

"Díky, Pane."

Svezla se na červený polštář, který použila Hwi. Leto si všiml, že Nyshae má kolem úst vrásky únavy, ale její oči byly ve střehu. Vzhledla k němu, dychtivá slyšet jeho slova.

"Ve městě už je zase klidno -" Nevyslovil to tak docela jako otázku a nechal na Nyshae, ať si to vyloží sama.

"Klidno, ale ne dobře, Pane."

Podíval se na krev na jejích botách.

"Ulice před iksanským vyslanectvím?"

"Teď ji zrovna čistí, Pane. Už se opravuje."

"Náměstí?"

"Do rána bude vypadat jako vždycky."

Dívala se mu klidně do tváře. Oba věděli, že k jádru rozhovoru se ještě nedostali. Ale Leto si teď uvědomil, co se skrývá v jejích očích.

Hrdost na jejího Pána!

Poprvé viděla Božského imperátora zabíjet. Semínka strašlivé závislosti byla zaseta. Když bude hrozit katastrofa, můj Pán přijde. Tak to v jejích očích vypadalo. Už nikdy nebude jednat úplně nezávisle, na základě moci, kterou dostala od Božského imperátora, a s vědomím, že je za užití té moci plně odpovědná. V jejím výrazu bylo cosi vlastnického. V záloze číhá strašlivý smrtící stroj, který ona může přivolat na pomoc.

Letovi se ten pohled nelíbil, ale ke škodě už došlo. Léčení bude pomalé a bude vyžadovat velmi jemné zásahy.

"Odkud útočníci vzali laserpaly?" zeptal se.

"Z našich vlastních skladů, Pane. Stráž arzenálu byla vyměněna."

Vyměněna. To byl docela hezký eufemismus. Rybí mluvčí, které udělaly chybu, byly izolovány a čekaly, až Leto objeví nějaký problém, který bude vyžadovat použití Komanda smrti. Samozřejmě zemřou ochotně, protože budou věřit, že tak odčinily svůj hřích. A dokonce i pouhé pověsti o tom, že Leto takové šílené zabijáky vyslal, dokážou občas utlumit potíže.

"Arzenál dobyli výbušninami?"

"Záludností a výbušninami, Pane. Stráž arzenálu byla neopatrná."

"Zdroj těch výbušnin?"

Nyshae pokrčila rameny a v tom pohybu bylo znát, jak je unavená.

Leto mohl jen souhlasit. Věděl, že by ty zdroje mohl vyhledat a určit, ale ničemu by to neposloužilo.

Šikovní lidé si vždycky najdou způsob, jak si podomácku vyrobit výbušninu - obyčejné věci jako cukr a odbarvovače, docela běžné oleje a nevinná hnojiva, plastické hmoty a rozpouštědla a extrakty ze špíny pod hnojištěm. Ten seznam byl doslova nekonečný a s každým novým přírůstkem lidských zkušeností a vědomostí se zvětšoval. Dokonce i taková společnost, jakou stvořil on, která se snaží omezovat podíl technologií a nových myšlenek, nemá žádnou reálnou naději na odstranění nebezpečně účinných malých zbraní. Celá myšlenka na omezení takových věcí byla pouhá chiméra, nebezpečný a zavádějící mýtus. Klíčové bylo omezit touhu po násilí. V tomhle ohledu byla dnešní noc katastrofou.

Tolik nové nespravedlnosti, pomyslel si.

Nyshae povzdechla, jako by mu četla myšlenky.

Samozřejmě. Rybí mluvčí byly od dětství cvičeny k tomu, aby bránily nespravedlnosti, kdekoli je to možné.

"Musíme se postarat o ty, co přežili," řekl. "Postarej se, aby dostali všechno, co potřebují. Musí si uvědomit, že vinni jsou Tleilaxané."

Nyshae kývla. Nedosáhla své bašárské hodnosti tím, že by ignorovala dril. Už teď tomu věřila. Stačilo, že to řekl Leto, a ona věřila ve vinu Tleilaxanů. A v jejím pochopení byla i jistá dávka praktičnosti.

Věděla, proč nepobily všechny Tleilaxany.

Člověk nezničí všechny obětní beránky.

"A musíme jim poskytnout nějaké rozptýlení," pokračoval Leto. "Naštěstí možná máme jedno k dispozici. Vzkázu ti, až promluví s paní Hwi Nori."

"S iksanskou vyslankyní, Pane? Je snad zapletena do..."

"Je naprosto bez viny," řekl.

Viděl, jak se v jejích rysech usazuje víra jako hotový plastický potah, který jí zamkl ústa a zamžil oči. Dokonce i Nyshae. Věděl, proč to tak je, protože ty důvody sám vytvořil, ale občas ho jeho vlastní výtvar trochu děsil.

"Slyším, že paní Hwi přišla do předpokoje," řekl. "Až budeš odcházet, pošli ji dál. A Nyshae..."

Už byla na nohou, ale zastavila se v tichém vyčkávání.

"Dnes večer jsem povýšil Kieuemo na podbašárku," řekl. "Postarej se o její oficiální jmenování. Pokud jde o tebe, jsem spokojen. Žádej a bude ti dáno."

Viděl, jak se Nyshae při té formulce zachvěla potěšením, ale okamžitě se ovládla, a tím znovu dokázala, jak je pro něj cenná.

"Vyzkouším Kieuemo, Pane," řekla. "Když bude vhodná, mohla bych si vzít dovolenou. Už jsem hodně let neviděla svou rodinu na Saluse Secundus."

"Můžeš odletět, kdykoli si budeš přát," přikývl.

A pomyslel si: Salusa Secundus! No jistě!

Při té jediné připomínce jejího původu se mu vybavilo, koho mu připomíná: Hárk al-Adu. Má v sobě krev Corrinů. Jsme bližší příbuzní, než jsem si myslel.

"Můj Pán je velkomyslný," řekla.

Pak odešla; její krok dostal nový švih. Slyšel její hlas v předpokoji: "Paní Hwi, náš Pán tě teď přijme." Hwi vstoupila. Na okamžik zaváhala v obloukových dveřích, dokud se její oči nepřizpůsobily osvětlení vnitřní komnaty. Pak jako můra vykročila k jasnému kruhu kolem Letovy tváře a odvrátila se od ní jen proto, aby zapátrala po známkách poranění na jeho mohutném těle. Věděl, že nic takového není vidět, ale pořád ještě byl celý rozbolavělý a vnitřně se chvěl.

Všiml si, že Hwi trochu kulhá, že se víc opírá o pravou nohu, ale dlouhé jadeitově zelené roucho její zranění skrývalo. Zastavila se na okraji prohlubně, která ukrývala jeho vůz, a podívala se mu přímo do očí.

"Říkali mi, že jsi zraněná, Hwi. Bolí tě to?"

"Mám pod kolenem řeznou ránu, Pane. Malý kousek zdi při tom výbuchu. Vaše Rybí mluvčí mi to ošetřily mastí, která bolest odstranila. Pane, bála jsem se o vás."

"A já jsem se bál o tebe, něžná Hwi."

"Až na ten první výbuch jsem nebyla v nebezpečí, Pane. Odvedly mě do místnosti hluboko pod vyslanectvím."

Takže mě neviděla v akci, pomyslel si. Za to můžu být vděčný.

"Poslal jsem pro tebe, abych tě požádal o odpuštění," řekl.

Svezla se na zlatý polštář. "Co vám mám odpouštět, Pane? Vy jste nebyl příčinou toho..."

"Zkoušejí mě, Hwi."

"Vás?"

"Jsou lidé, kteří si přejí znát, jak moc mi záleží na bezpečnosti Hwi Nori."

Ukázala vzhůru: "To... bylo kvůli mně?"

"Kvůli nám."

"Ale kdo..."

"Souhlasila jsi, že si mě vezmeš, Hwi, a já..." Zarazil ji gestem, když chtěla něco říct. "Anteaková mi řekla, co jsi jí prozradila, ale tohle nezorganizovala Anteaková."

"Tak kdo tedy..."

"Není důležité kdo. Důležité je, aby sis to ještě jednou rozmyslela. Musím ti dát příležitost změnit názor." Sklopila oči.

Jak sladkou má tvář, myslel si.

Dokázal si představit celý lidský život s Hwi. V zásobníku jeho vzpomínek bylo dost příkladů, na nichž mohl stavět sen o manželském životě - drobné detaily vzájemnosti, dotek, polibek, všechno to sladké sdílení, z něhož vzniká věc bolestné krásy. Toužil po tom, cítil mnohem hlubší bolest, než byla ta fyzická, která mu připomínala násilí před vyslanectvím.

Hwi pozvedla bradu a podívala se mu do očí. Viděl v nich soucitnou touhu mu pomoci.

"Ale jak jinak vás mohu podpořit, Pane?"

Připomněl si, že ona jako živočich patří k primátům, kdežto on už tak docela ne. Ty rozdíly se každou minutou prohlubovaly.

Bolest v něm přetrvávala.

Hwi byla skutečnost, před kterou se nedalo utéci, něco tak základního, že to nedokázal ani plně vyjádřit. Tu bolest v nitru téměř nedokázal snést.

"Miluji tě, Hwi. Miluji tě, jako muž miluje ženu... ale nemůže to být. Nikdy to nebude."

Oči se jí zalily slzami. "Mám odjet? Mám se vrátit na Iks?"

"Nanejvýš by ti ublížili, až by se snažili přijít na to, proč jejich plán nevyšel."

Viděla mou bolest, pomyslel si. Zná zbytečnost a zklamání. Co udělá? Nebude lhát. Neřekne, že mi oplácí lásku jako žena muži. Chápe, že je to zbytečné. A zná své vlastní city ke mně - soucit, úctu, zvědavost, která přehlíží strach.

"Tak tedy zůstanu," řekla. "Budeme spolu a budeme z toho čerpat tolik potěšení, kolik bude možné."

Myslím, že bude nejlepší, když to tak uděláme. Jestli to znamená, že se máme vzít, tak se vezmeme."

"To ti tedy musím svěřit něco, co jsem nesvěřil nikomu jinému," řekl. "Dá ti to nade mnou moc, kterou..."

"Nedělejte to, Pane! Co kdyby to ze mě někdo..."

"Už nikdy neodejdeš z mé domácnosti. Mé zdejší sídlo, Citadela, bezpečná místa Saríru - to bude tvůj domov."

"Jak si přejete."

Jak něžný a otevřený je její tichý souhlas, napadlo ho.

Tu bolest ve svém nitru musí utišíť. Už sama o sobě představovala nebezpečí pro něj a pro Zlatou stezku. Ti mazaní Iksané!

Malky viděl, jak i všemocní musejí zápasit s neustálým lákadlem - s touhou po sebeuspokojení. Neustálé vědomí moci, která se podřizuje nejmenším tvým přáním.

Hwi považovala jeho mlčení za váhání. "Vezmeme se, Pane?"

"Ano."

"Je potřeba udělat něco s těmi tleilaxanskými historkami, které..."

"Nic."

Dívala se na něj a vzpomínala na jejich předchozí rozhovor. Zárodky rozkladu už byly zasety.

"Obávám se, Pane, že vás oslabím," řekla.

"Tak musíš najít způsob, jak mě posílit."

"Mohlo by vás posílit, kdybychom zmenšili víru v Boha Leta?"

Slyšel v jejím hlase náznak Malkyho způsobů, to odměřené zvažování, které ho činilo tak nechutným a zároveň tak okouzlejícím. Nikdy se docela nevymaníme z vlivu těch, kteří nás v dětství učili.

"Tvá otázka volá po odpovědi," řekl. "Mnozí mě budou dál uctívat podle mých zvyků, jiní uvěří těm lžím."

"Pane, budete chtít, abych pro vás lhala já?"

"Samozřejmě že ne. Ale budu žádat, abys mlčela, když bys třeba chtěla mluvit."

"Ale když budou spílat..."

"Nebudeš protestovat."

Znovu měla v očích slzy. Leto se jich toužil dotknout, ale byla to voda... voda, která ho bolela.

"Musí se to udělat takhle," dodal.

"Vysvětlíte mi to, Pane?"

"Až odejdu, musejí mi říkat šajtán, vládce džehenny. Kolo se musí točit dál a dál a dál po Zlaté stezce."

"Pane, nemohl by se ten hněv soustředit jen na mě? Já bych ne-"

"Ne! Iksané tě udělali dokonaleji, než mysleli. Opravdu tě milují. Nemůžu si pomoci."

"Nechci vám způsobit bolest!" Ta slova se jí doslova vydrala z úst.

"Co se stalo, stalo se. Nelituj toho."

"Pomozte mi to pochopit."

"Ta nenávist, která rozkvetne, až odejdu, i ta se časem nevyhnutelně stane minulostí. Uplyne dlouhá doba.

Pak, jednoho vzdáleného dne, se najdou moje deníky."

"Deníky?" Byla ohromena tou zdánlivou změnou tématu.

"Moje kronika mé doby. Moje argumenty, omluvy. Existují kopie a roztříštěné zlomky z nich přetrvají, některé ovšem ve zkreslené podobě, zatímco původní deníky budou čekat a čekat a čekat. Dobře jsem je ukryl."

"A až budou objeveny?"

"Lidé se dozvědí, že jsem byl úplně jiný, než si mysleli."

Mluvila rozechvělým polohlasem. "Já už teď vím, co se dozvědí."

"Ano, má milá Hwi, myslím, že to víš."

"Nejste ani d'ábel, ani bůh, ale něco, co nikdo dřív neviděl a nikdy také neuvidí, protože vaše nynější existence odstraňuje potřebu něčeho takového."

Setřela si slzy z tváří.

"Hwi, uvědomuješ si, jak jsi nebezpečná?"

Polekala se; bylo to vidět v jejím výrazu, v napětí rukou.

"Ty jsi ze stejného těsta jako světci," vysvětlil. "Chápeš, jak bolestné může být, objevit světce na nesprávném místě v nesprávnou dobu?"

Zavrtěla hlavou.

"Lidé musejí být na světce připraveni," řekl. "Jinak se z nich prostě stanou následovníci, prosebníci, žebráci a oslabení patolízalové, kteří budou navěky žít ve stínu světce. To lidi ničí, protože to podporuje jen slabost."

Chvíli o tom uvažovala, pak přikývla. "Budou nějakí světci, až odejdete?"

"To je cílem mé Zlaté stezky."

"Moneova dcera Siona - bude ona..."

"Zatím je to jen rebelka. Pokud jde o svatost, necháme ji, aby se rozhodla. Možná bude dělat jen to, k

čemu byla zplozena."

"A to je co, Pane?"

"Přestaň mi vykat a říkat mi Pane," řekl. "Budeme Červ a žena. Říkej mi Leto, jestli chceš. To Pane mě ruší."

"Jak si přejete... přeješ, P- Leto. Ale co je..."

"Siona byla zplozena k vládě. Takové určení je nebezpečné. Když vládneš, seznámíš se s mocí. To může vést k ukvapené nezodpovědnosti, k bolestným výstřelkům, a to všechno dohromady pak k strašnému ničiteli - k divokému požitkářství."

"Siona bude..."

"Všechno, co o Sioně víme, je to, že se dokáže zaujatě věnovat jednomu úkolu, tomu, co si vzala do hlavy. Samozřejmě je aristokratka, ale aristokracie se většinou ohlíží do minulosti. To je chyba. Nevidíš pak dost ani z jednoho směru, leda bys byla Janus, který se dívá zároveň dopředu a dozadu."

"Janus? Aha, ten bůh s dvěma tvářemi proti sobě." Olízla si rty. "Jsi ty Janus, Leto?"

"Jsem Janus miliardkrát zvětšený. A jsem také něco méně. Například jsem byl tím, co mí správci nejvíc obdivují - tím, kdo se umí rozhodnout a jehož všechna rozhodnutí vycházejí."

"Ale jestli je zklameš..."

"Obrátí se proti mně, ano."

"Nahradí tě Siona, jestli..."

"To je příliš velké jestli! Všimla sis, že Siona mě ohrožuje. Ovšem neohrožuje Zlatou stezku. Pak je tu i ten fakt, že moje Rybí mluvčí mají určitou slabost pro Duncana."

"Siona vypadá tak... mladá."

"A já jsem její oblíbený problém, podvodník, který drží moc pod falešnými záminkami a nikdy se nestará o potřeby svých lidí."

"Nemohla bych s ní promluvit a..."

"Ne! Nesmíš se nikdy snažit Sionu o čemkoli přesvědčovat. Slib mi to, Hwi."

"Když to žádáš, tak samozřejmě, ale..."

"Tehle problém mají všichni bohové, Hwi. Protože chápu hlubší potřeby, musím přehlížet ty bezprostřední. A neřešit okamžité potřeby je pro mladé těžká urážka."

"Nemohl bys jí vysvětlit, že..."

"Nikdy se nepokoušej nic vysvětlovat lidem, kteří vědí, že mají pravdu!"

"Ale když ty víš, že se mýlí..."

"Věříš ve mě?"

"Ano."

"A kdyby se tě někdo pokoušel přesvědčit, že jsem největší zloduch, který kdy žil..."

"Hrozně bych se zlobila. Já bych..." Odmlčela se.

"Rozum má cenu," pokračoval, "jen když koná na mlčenlivém fyzickém pozadí vesmíru."

Zamyšleně se zamarčila. Leto fascinovaně sledoval, jak se v ní rodí porozumění. "Chápu," vydechla.

"Žádný rozumný tvor nikdy nebude moci popřít Letovu zkušenost," řekl. "Vidím, že to opravdu začínáš chápat. Začátky! To je v životě to nejpodstatnější!"

Přikývla.

Žádné argumenty, pomyslel si. Když vidí cestu, jde po ní, aby se dozvěděla, kam povede.

"Dokud bude existovat život, bude každý konec začátkem," řekl. "A já zachráním lidstvo, třeba i před ním samým."

Znovu přikývla. Cesta pořád vedla dál.

"Proto také žádná smrt v historii nemůže být úplný neúspěch," řekl. "Proto se nás tak hluboce dotýká zrození. Proto tou nejtragičtější smrtí je smrt dítěte."

"Ohrožuje ještě Iks tvou Zlatou stezku? Vždycky jsem měla pocit, že Iksané konspirují za nějakým zlým účelem."

Oni konspirují. Hwi neslyší vnitřní poselství vlastních slov. Nepotřebuje ho slyšet.

Díval se na ni, pořád ještě okouzlen tím zázrakem jménem Hwi. Měla v sobě jistou formu upřímnosti, kterou by někdo mohl nazvat naivní, ale Leto ji chápal jen jako neuvědomělou. Upřímnost a čestnost

nebyla pouze její podstatou - to byla Hwi sama.

"Zítřka tedy uspořádám na náměstí představení," řekl Leto. "Představení těch Tvarových tanečníků, kteří přežili. Pak bude oznámeno naše zasnoubení."

Necht' není pochyb o tom, že jsem shromážděním našich předků, arénou, v níž se střídají o mé okamžiky. Jsou mými buňkami a já jsem jejich tělem. To je ta favraši, o které mluvím, duše, společné nevědomí, zdroj archetypů, skladiště vši bolesti i radosti. Já jsem jejich možnost probuzení. Moje samhadi je jejich samhadi. Jejich zkušenosti jsou moje! Jejich koncentrované znalosti jsou mým dědictvím. Ty miliardy jsou mnou jediným.

UKRADENÉ DENÍKY

Představení Tvarových tanečníků trvalo dopoledne skoro dvě hodiny a po něm přišlo oznámení, které Slavnostním městem doslova otřásl.

"To už je několik staletí, co si naposled vybral nevěstu!"

"Víc než tisíc let, má drahá."

Přehlídka Rybích mluvčích trvala krátce. Hlasitě ho pozdravovaly, ale byly znepokojené.

"Jste mé jediné nevěsty," říkal. Nebyl snad právě tohle význam Siajnoku?

Leto považoval představení Tvarových tanečníků za dobré i přes jejich zjevný strach. Kostýmy se našly v hlubinách fremenského muzea - černá roucha s kápí, bílé provázkové pásy, na zádech aplikace zelených sokolů s roztaženými křídly - uniformy Muad'Dibových putujících kněží. Tvaroví tanečníci k těm kostýmům vytvořili tmavé, zjizvené tváře a předvedli tanec znázorňující, jak Muad'Dibovy legie šířily svoje náboženství po celém Impériu.

Hwi, oblečená do lesklých stříbrných šatů se zeleným jadeitovým náhrdelníkem, seděla při představení vedle Leta na Královském voze. Jednou se k němu naklonila a zeptala se: "Není to parodie?"

"Snad pro mě."

"Vědí to Tvaroví tanečníci?"

"Tuší to."

"Takže nejsou tak vyděšení, jak vypadají."

"Ale ano, vyděšení jsou dost. Jenže oni jsou statečnější, než by do nich většina lidí řekla."

"Statečnost může být tak pošetilá," zašeptala.

"A naopak."

Přejela ho zkoumavým pohledem, než se opět soustředila na představení. Skoro dvě stovky Tvarových tanečníků z toho vyšly ve zdraví. Všichni byli přinuceni tančit. Jejich složité vlnění a postoje dokázaly oko fascinovat. Bylo možné je sledovat a na chvíli zapomenout na krvavou předeheru k tomuto dni.

Leto si na ni vzpomněl, když před polednem přišel do jeho malé přijímací síně Moneo. Majordom vyprovodil Ctíhodnou matku Anteakovou na člunek Gildy, jednal s velením Rybích mluvčích o násilí, k němuž došlo předešlé noci, a krátce zalétl do Citadely a zpátky, aby se ujistil, že Siona je pod bezpečným dozorem a že nebyla do útoku na vyslanectví zapletena. Dorazil do Onnu vzápětí poté, co bylo oznámeno zasnoubení, takže se o něm dozvěděl bez předchozího varování.

Moneo zuřil. Leto ho nikdy neviděl takhle rozzlobeného. Vtrhl do místnosti a zastavil se jen dva metry před Letovou tváří.

"Teď těm tleilaxanským lžím každý uvěří!" vyštěkl.

Leto odpověděl chlácholivě. "Tenhle předsudek, že bohové musejí být dokonalí, ten tak tvrdošíjně přetrvává! Řekové byli v takových věcech mnohem rozumnější."

"Kde je?" nedal se Moneo. "Kde je ta..."

"Hwi odpočívá. Byla to těžká noc a dlouhé ráno. Chci, aby si dobře odpočinula, než se večer vrátíme do Citadely."

"Jak to dokázala?" ptal se dál Moneo.

"No tak, Moneo! To už jsi ztratil všechny smysl pro opatrnost?"

"Mám o vás strach! Máte vůbec ponětí, co se ve městě říká?"

"Jsem si těch pověstí plně vědom."

"Proč to doopravdy děláte?"

"Víš, Moneo, já myslím, že jedině staří panteisté měli o svých božstvech správnou představu: slabosti smrtelníků v hávu nesmrtelnosti."

Moneo pozvedl obě ruce k nebi. "Viděl jsem, jak se všichni tváří!" Svěsil paže. "Po celém Impériu se to bude vědět během dvou týdnů."

"Určitě to bude trvat déle."

"Jestli vaši nepřátelé potřebovali něco, co by je sjednotilo..."

"Pomlouvání bohů je stará lidská tradice, Moneo. Proč bych já měl být výjimkou?"

Moneo se pokusil něco říci, ale zjistil, že ze sebe nevypraví ani slovo. Chvilí rázoval tam a zpátky podél Letova vozu, než se zase zastavil na původním místě a zamračil se Pánovi do tváře.

"Jestli vám mám pomoci, potřebuju vysvětlení," řekl Moneo. "Proč to děláte?"

"City."

Moneo to slovo nezvučně opakoval.

"Zmocnily se mě právě ve chvíli, kdy jsem si myslel, že už jsou navždy pryč," pokračoval Leto. "Jak sladké jsou ty poslední doušky lidství!"

"S Hwi? Ale vy přece nemůžete..."

"Vzpomínky na city nestačí, Moneo."

"Chcete mi říct, že si libujete v..."

"Libuji? To jistě ne! Ale trojnožka, na které se houpe Věčnost, se skládá z těla a myšlenky a citu. Měl jsem pocit, že mně už zbylo jen tělo a rozum."

"Ona vám musela učarovat," obvinil ho Moneo.

"Samozřejmě. A jak vděčný jí za to jsem! Když popřeme potřebu myšlení, Moneo, jak to někteří dělají, ztratíme sílu úvah; nedokážeme určit, o čem nám podávají zprávu naše smysly. Když popřeme tělo, pak ten vůz, který nás veze, zbavíme kol. Ale když popřeme cit, ztratíme kontakt se svým vnitřním vesmírem. Nejvíc mi chyběly právě city."

"Trvám na tom, Pane, že..."

"Ty mě chceš rozzlobit, Moneo. To je taky cit."

Leto viděl, jak Moneův bezmocný hněv chladne jako horké železo ponořené do ledové vody. Ale ještě v něm zbylo trochu páry.

"Nebojím se o sebe, Pane. Bojím se hlavně o vás a vy to víte."

Leto tiše poznamenal: "To je tvůj cit, Moneo, a já si ho cením."

Moneo se nejistě nadechl. Nikdy dřív neviděl Božského imperátora v téhle náladě, jak uvažuje o citu.

Leto vypadal zároveň nadšený a smířený, pokud to správně odhadoval. Člověk si nikdy nemohl být jistý.

"Proto je tak sladké žít," řekl Leto, "proto je život vřelý a plný krásy; to bych si zachoval, i kdyby mi bylo odepřeno myslet."

"Tak to tahle Hwi Nori..."

"Zřetelně mi připomíná Služebnický džihád. Je přímým protikladem všeho mechanického a nelidského.

Jak je to zvláštní, Moneo, že zrovna Iksané vytvořili tuhle osobu, tak dokonale ztělesňující všechny vlastnosti, které jsou mi nejdražší."

"Nechápu tu vaši narážku na Služebnický džihád, Pane. Myslíci stroje nemají přece místo..."

"Cílem džihádu byl i strojový přístup, nejen stroje samé," vysvětlil Leto. "Lidé ty stroje vytvořili, aby nás zbavily smyslu pro krásu, našeho nezbytného já, na jehož základě dokážeme konat živoucí rozhodnutí. Stroje byly samozřejmě zničeny."

"Pane, pořád se mi ještě nelíbí to, že jste se rozhodl přijmout..."

"Moneo! Hwi mě uklidňuje už samotnou svou přítomností. Poprvé za celá staletí nejsem sám, kromě chvil, kdy se mnou není. Kdybych neměl žádný jiný důkaz citu, tenhle by stačil."

Moneo ztichl, zjevně dojat Letovou připomínkou osamělosti. Jistěže, dokázal pochopit nedostatek nejvyššího sdílení lásky. Jeho výraz o tom jasně vypovídal.

Leto si poprvé za dlouhý čas všiml, jak hrozně Moneo zestárl.

Přichází to na ně tak náhle, pomyslel si.

Při té myšlence si hluboce uvědomil, jak moc má Monea rád.

Neměl bych dopustit, abych si vytvářel pouta, ale nemůžu si pomoci... zvlášť teď, když je tu Hwi.

"Budou se vám smát a dělat obscénní žerty," řekl Moneo.

"To je dobře."

"Jak to může být dobře?"

"Je to něco nového. Naším úkolem vždycky bylo uvést nové věci do rovnováhy a jejich prostřednictvím modifikovat chování, aniž bychom potlačili schopnost přežít."

"I tak, jak můžete něco takového vítat?"

"Ty obscénní vtipy?" zeptal se Leto. "Co je protikladem obscenity?"

Moneo doširoka otevřel oči. Náhle si uvědomil, oč jde - nebo aspoň zkoumal, jestli má pravdu. Viděl účinky mnoha polarit - viděl, jak bylo něco pochopeno právě díky svému protikladu.

Každá věc vystupuje proti pozadí, které ji určuje, myslel si Leto. Moneo to přece musí vidět.

"Je to příliš nebezpečné," řekl Moneo.

Nejvyšší odsudek konzervatismu!

Moneo nebyl přesvědčen. Zhluboka si povzdechl.

Nesmím zapomínat, že jim mám ponechat jejich pochybnosti, myslel si Leto. Tím jsem zklamal své Rybí mluvčí na náměstí. Iksané se drží neurčitých lidských pochybností. Hwi je toho důkazem.

V předpokoji se ozval nějaký rušivý zvuk. Leto uzavřel dveře, aby je nikdo nemohl nečekaně vyrušit.

"Můj Duncan přišel," řekl.

"Nejspíš slyšel o vašich svatebních plánech -"

"Zřejmě."

Leto se díval, jak Moneo bojuje s pochybnostmi, jeho myšlenky se mu jasně zračily ve tváři. Byl tak dokonalým představitelem svého lidského typu, že ho Leto měl chuť obejmout.

Úplné spektrum: od pochyb k důvěře, od lásky k nenávisti... je v tom všechno. Všechny ty drahé vlastnosti, které dozrávají k plodnosti v teple citu, v ochotě sám sebe odevzdat Životu.

"Proč to Hwi přijímá?" zeptal se Moneo.

Leto se usmál. Moneo nemůže pochybovat o mně, musí pochybovat o jiných.

"Připouštím, že to není konvenční spojení. Ona je živočišným rodem primát a já už tak docela ne."

Moneo znovu zápasil s něčím, co dokázal cítit, ale nikoli vyslovit.

Když Leto sledoval Monea, ucítil, jak se v něm rozlévá pozorovatelské vědomí - myšlenkový proces, k němuž docházelo málokdy, ale který tak živě zvětšoval i ty nejdrobnější věci, že se ani nepohnul, aby ten proud myšlenek neporušil.

Primát uvažuje, a tím, že uvažuje, přežívá. Pod tím myšlením je něco, co dostal spolu s buňkami. Jsou to ty neutuchající lidské obavy o celý druh. Někdy to dokážou zapírat, skrývat a držet za silnými zábranami, ale já jsem Monea úmyslně připravil tak, aby byl citlivý k projevům svého nejvnitřnějšího já. Jde za mnou, protože věří, že jsem nejlepší cestou k tomu, aby lidstvo přežilo. Ví, že existuje buněčné vědomí. To nacházím, když prohlížím Zlatou stezku. To je lidství a oba se shodneme na jedné věci: to musí přežít!

"Kde, kdy a jak se bude svatební obřad konat?" zeptal se Moneo.

Ne proč? povšiml si Leto. Moneo se už nepokoušel pochopit proč. Vrátil se na bezpečnou půdu. Byl majordomem, vládcem domácnosti Pána Leta, prvním ministrem.

Má podstatná jména a slovesa a diakritická znaménka, která může používat. Slova ho budou poslouchat obvyklým způsobem. Moneo možná nikdy ani vzdáleně nezahledne vyšší potenciál svých slov, ale dobře chápe jejich každodenní, světské použití.

"Neodpovíte mi?" naléhal Moneo.

Leto mrknul, podíval se na něj. Já naopak cítím, že slova jsou nejužitečnější tehdy, když jejich prostřednictvím mohu nahlédnout do zajímavých a neobjevených míst. Ale použití slov je v téhle civilizaci tak málo chápáno - v civilizaci, která stále bez otázek věří v mechanický vesmír absolutní příčiny a následku - ač se dá zjevně redukovat na jednu jedinou základní příčinu a jeden následek, z něhož vzniklo všechno ostatní.

"Jak se ten iksansko-tleilaxanský blud drží lidských záležitostí jako klíště," řekl Leto.

"Pane, mě silně znepokojuje, když mě nesledujete."

"Ale já sleduji."

"Ne mne."

"Dokonce i tebe."

"Vaše pozornost se toulá, Pane. Nemusíte to přede mnou skrývat. Spíš bych zradil sebe, než bych zradil vás."

"Myslíš, že chytám lelky?"

"Cože chytáte, Pane?" Moneo se nikdy dřív neptal na význam toho slova, ale teď...

Leto tu nárazku vysvětlil a napadlo ho přitom: Jak dávne to je! V Letově mysli se rozklapaly tkalcovské stavy a člunky. Od zvířecí kožešiny k lidským šatům... od lovce k pastýři... dlouhé kroky po žebříku uvědomění... a teď musejí udělat další dlouhý krok, dokonce delší než ty staré.

"Libujete si v jalových myšlenkách, Pane," obvinil ho Moneo.

"Mám čas na jalové myšlenky. To je jedna z nejzajímavějších věcí na mé existenci jedinečné mnohosti."

"Ale Pane, některé záležitosti vyžadují naši okamžitou..."

"Překvapilo by tě, co může vzejít z jalových myšlenek, Moneo. Nikdy mi nevadilo strávit celý den nad věcmi, kterým by člověk nevěnoval ani minutu. Proč ne? Vzhledem k tomu, že můj život může trvat nějaké čtyři tisíce let, co je to jeden den? Kolik času zabere jeden lidský život? Milion minut? Já už mám za sebou skoro tolik dnů."

Moneo stál v nepohnutém tichu, ohromen tím srovnáním. Cítil, že jeho vlastní život je v Letových očích jepičí. Původ téhle nárazky znal sám.

Slova... slova... slova, myslel si Moneo.

"Slova jsou v otázkách rozumu často zbytečná," podotkl Leto.

Moneo zatajil dech. Pán umí číst myšlenky!

"V průběhu celé historie," pokračoval Leto, "byla slova nejsilnější tehdy, když shrnovala nějakou vyšší, výjimečnou událost, když ji dokonce zařazovala do přijímaných kronik, když vysvětlovala takovou událost, abychom napříště mohli ta slova použít a říct: Tohle to znamenalo."

Moneo cítil, že ho ty věty ubíjejí, že ho děsí nevyslovenými věcmi, o kterých by ho mohly přimět přemýšlet.

"Tak se události ztrácejí v historii," dodal Leto.

Po dlouhém mlčení se Moneo odvážil říci: "Neodpověděl jste na mou otázku, Pane. Co se svatbou?"

Jak unaveně mluví, napadlo Letu. Jak hluboce poraženecky.

A energicky řekl: "Nikdy jsem tvé dobré služby nepotřeboval víc. Svatba se musí připravit nanejvýš pečlivě. Musí mít dokonalost, které jsi schopen jedině ty."

"Kde, Pane?"

Majordomův hlas trochu oživil.

"Ve vesnici Tabur v Saríru."

"Kdy?"

"Datum nechám na tobě. Oznam je, až bude vše připraveno."

"A samotný ceremoniál?"

"Ten povedu já."

"Budete potřebovat pomocníky, pane? Nějaké věci?"

"Pastičky obřadů?"

"Nějakou konkrétní věc, kterou bych nemohl tak snadno..."

"Pro tu malou šarádu toho nebudeme potřebovat mnoho."

"Pane! Zapřísahám vás! Prosím..."

"Budeš stát vedle nevěsty a při sezdání mi ji odevzdáš," řekl Leto. "Použijeme starý fremenský obřad."

"To tedy budeme potřebovat vodomírky," uvědomil si Moneo.

"Ano! Použiji Ghaniny vodomírky."

"A kdo bude přítomen, Pane?"

"Jen stráž Rybích mluvčích a aristokracie."

Moneo se zadíval Letovi do tváře. "Co... co můj Pán myslí ,aristokracií'?"

"Tebe, tvou rodinu, můj průvod, dvořany v Citadele."

"Moji ro-" Moneo polkl. "Počítáte do toho i Sionu?"

"Pokud přežije zkoušku."

"Ale..."

"Není snad Siona tvoje rodina?"

"Samozřejmě, Pane. Je Atreidová a..."

"Tak ji tedy rozhodně pozvi!"

Moneo vytáhl z kapsy malý memokordér, matně černý iksanský přístroj, jehož existence spadala do oblasti zákazů vytyčených Služebnickým džihádem. Leto se zlehka usmál. Moneo zná své povinnosti a teď je vykoná.

Duncan Idaho za dveřmi dělal ještě větší hluk, ale majordom ho ignoroval.

Moneo zná cenu svých privilegií, pomyslel si Leto. Je to jako jiný druh manželství - manželství privilegií a povinností. Je to vysvětlení aristokrata, je to jeho omluva.

Majordom dokončil své poznámky.

"Ještě několik podrobností, Pane. Bude mít Hwi nějaký zvláštní oděv?"

"Filtršaty a roucho fremenské nevěsty, opravdové."

"Šperky nebo jiné ozdoby?"

Leto se zadíval na Moneovy prsty, poklepávající na malý záznamník, a všiml si rozkladu, který se na nich projevoval.

Vůdcovství, odvaha, smysl pro znalosti a pořádek - toho všeho má Moneo nadbytek. Obklopují ho jako posvátná aura, ale přede všemi zraky kromě mého skrývají rozklad, který postupuje zevnitř. Je to nevyhnutelné. Kdybych tu nebyl, viděl by to každý.

"Pane?" naléhal Moneo. "Chytáte lelky?"

Aha! To slovo se mu líbí!

"To je všechno. Jen roucho, filtršaty a vodomírky."

Moneo se uklonil a obrátil se k odchodu.

Teď hledí vpřed, myslel si Leto, ale dokonce i tahle novota přejde. Znovu se obrátí k minulosti. A já jsem v něj kdysi vkládal takové naděje. Dobrá... možná Siona...

"Nevytvářejte hrdiny," řekl můj otec.

GHANIMIN HLAS (Z ÚSTNÍ HISTORIE)

Idaho konečně uspěl se svými hlasitými žádostmi o audienci. Rázoval přes malou audienční síň a jen podle jeho kroku Leto rozeznal velkou změnu, k níž v gholovi došlo. Opakovalo se to už potolikáté, že to Leto dopodrobna znal. Duncan se dokonce ani nepozdravil s odcházejícím Moneem. Všechno to do sebe zapadalo. Jak nudné to už bylo!

Leto měl i pojmenování pro tuhle změnu, ke které u Duncanů docházelo. Říkával tomu "syndrom Mezitím".

Gholové mívali často podezření, že za ta staletí, která uplynula mezeitím, to jest od doby, kterou si naposled uvědomovali, se mohly objevit nějaké tajnosti. Co lidé celou tu dobu dělali? Proč mě tu vlastně potřebují, mě, pozůstatek své minulosti? Žádné sebevědomí nemůže takové pochyby překonávat věčně - zvláště když jde o člověka, který pochybuje.

Jeden z gholů Leta obvinil: "Nechal jste do mého těla něco přidat, něco, o čem nevím! To něco vám prozradí všechno, co dělám! Špehujete mě úplně ve všem!"

Jiný tvrdil, že Leto určitě má "nějaký stroj, který se postará, abychom chtěli totéž co vy."

Jak "syndrom Mezitím" jednou začal, už se nikdy nedal docela odstranit. Dal se zvládnout, dokonce i odklonit jiným směrem, ale pořád zůstával onen zárodek, který při sebemenší zámince vykličil.

Idaho se zastavil tam, kde předtím stál Moneo, a v jeho očích a v lehkém nahrbení ramenou se objevil zastřený náznak neurčitěho podezření. Leto ho nechal vařit se ve vlastní šťávě a čekal na výbuch. Idaho se mu upřeně podíval do očí, pak se rozhlédl po místnosti. Leto ten pohled poznal.

Duncanové nikdy nezapomínají!

Když Idaho zkoumavě obhlížel místnost, jak ho to před mnoha staletími učila paní Jessica a mentat Thufir Hawat, začala se mu točit hlava pocitem vymknutí a nepatřičnosti. Měl dojem, že ho ta místnost odmítá, že ho tu odmítá každá věc - měkké polštáře, velké přecpané polštáře v zelené, zlaté a červené, až skoro purpurové barvě; fremenské koberečky, cenné originály, které se vršily v celých kopcích kolem Letovy prohlubně; falešné sluneční světlo iksanských lumin, suché, teplé světlo obklopující tvář Božského imperátora, takže stíny kolem byly hlubší a záhadnější; nedaleká vůně kořeného čaje; a ta těžká melanžová vůně vycházející z červího těla.

Idaho měl pocit, že od té doby, co ho Tleilaxané v té šedivé, vězeňsky působící místnosti předali Luli a Přítelkyni, se toho stalo příliš mnoho a příliš rychle.

Příliš... příliš...

Jsem opravdu tady? uvažoval. Jsem tohle já? Co to je za myšlenky, které mě napadají?

Prohlížel si Letovo nehybné tělo, tmavou, obrovskou hmotu, která tu tak tiše odpočívala na voze v prohlubni. Samotný klid té hory svalů napovídal, že v něm je skryta záhadná energie, strašlivá energie, která se může rozpoutat způsobem, jaký nikdo nečeká.

Idaho slyšel vyprávět o boji u iksanského vyslanectví, ale v líčení Rybích mluvčích byl nádech zázračného navštívení, zamlžující skutečná fakta.

"Sletěl mezi ně shora a rozpoutal mezi hříšníky strašlivá jatka."

"Jak to udělal?" zeptal se Idaho.

"Byl z něj rozhněvaný bůh," odpověděla jeho informatorka.

Rozhněvaný, uvažoval Idaho. Snad proto, že byla ohrožena Hwi? Ty fámy, které slyšel! Nedalo se jim věřit. Hwi vdaná za tohoto mohutného... To není možné! Krásná Hwi, něžná, jemná Hwi... To ne.

Hraje nějakou děsivou hru, zkouší nás... zkouší nás... V téhle době neexistuje žádná pořádná, poctivá skutečnost, žádný klid - jedině v přítomnosti Hwi. Všechno ostatní je šilenství.

Znovu se soustředil na Letovu tvář - na tu mlčky čekající atreidskou tvář - a jeho pocit vymknutí se jen vystupňoval. Začal uvažovat, jestli by dokázal, kdyby se trochu víc snažil, sledovat nějakou novou podivnou cestu, prolomit tu přízračnou bariéru a rozpomenout se na všechny zkušenosti předchozích gholů Idahů.

Co si mysleli, když vstoupili do téhle místnosti? Cítili také toto vymknutí, toto odmítnutí?

Jen se trochu víc snažit!

Točila se mu hlava a napadlo ho, jestli snad neomdlí.

"Stalo se něco, Duncane?" Byl to Letův nejchlácholivější, nejrozumnější tón.

"To není skutečné," řekl Idaho. "Nepatřím sem."

Leto se rozhodl předstírat, že nerozumí. "Ale mé strážce mi řekly, že jsi sem přišel o vlastní vůli, že jsi přiletěl z Citadely a dožadoval ses okamžité audience."

"Chci říct, že nemám co dělat tady, na tomhle místě, v téhle době!"

"Ale já tě potřebuji."

"Na co?"

"Rozhlédni se kolem, Duncane. Můžeš mi pomoci tolika různými způsoby, že je ani všechny nezvládneš."

"Ale vaše ženy mě nenechají bojovat! Vždycky když chci jít někam, kde..."

"Ale pro mě jsi přece mnohem cennější živý než mrtvý!" Leto vyčítavě zamlaskal a dodal: "Používej rozum, Duncane! Toho si cením."

"A sperma. Toho si ceníte taky."

"Své sperma můžeš rozdávat, jak sám chceš."

"Nechci po sobě zanechat vdovu a sirotky jako..."

"Duncane! Řekl jsem ti, že si můžeš vybrat sám."

Idaho polkl. "Spáchal jste na nás zločin, Leto, na nás všech - na gholech, které křísíte, aniž byste se nás zeptal, jestli o to stojíme."

Tohle byl nový prvek v duncanovském myšlení. Leto se na Idaha zadíval s větším zájmem.

"Jaký zločin?"

"Prostě jsem slyšel, jak si vyléváte své skryté myšlenky," obvinil ho Idaho. Ukázal palcem přes rameno ke vchodu. "Věděl jste, že je vás tam v předpokojí slyšet?"

"Když si přeji, aby bylo," kývl Leto. Ale jen mé deníky slyší všechno! "A teď bych chtěl vědět, jaký zločin jsem to měl spáchat."

"Je doba, Leto, doba, kdy je člověk naživu. Ta doba může mít své kouzlo, když ji žije a ví, že takový čas už se nikdy nevrátí."

Leto zamrkal, dojat Duncanovou bolestí. Slova byla výmluvná.

Idaho zvedl obě ruce dlaněmi vzhůru do výše prsou jako žebrák prosící o něco, o čem dobře ví, že to nemůže dostat.

"Pak... se člověk jednou probudí a pamatuje si, že zemřel... a vzpomene si na regenerační nádrž... a na odporné Tleilaxany, kteří ho vzbudili... a všechno to má začít znova. Ale nezačne. Nikdy nezačne, Leto. A to je zločin!"

"Vzal jsem tomu kouzlo?"

"Ano!"

Idaho spustil ruce a sevřel je v pěst. Měl pocit, jako by stál sám v proudu odlivu, který ho při sebemenším uvolnění strhne.

A co můj čas? myslel si Leto. Ten se také už nebude opakovat. Ale Duncan by ten rozdíl nepochopil.

"Proč ses tak honem vrátil z Citadely?" zeptal se Leto.

Idaho se zhluboka nadechl. "Je to pravda? Chcete se oženit?"

"Je to tak."

"S Hwi Nori, s tou iksanskou vyslankyní?"

"Ano."

Idaho rychle přejel Letovo tělo.

Vždycky hledají genitálie, pomyslel si Leto. Možná bych si měl nechat něco vyrobit, nějaký mohutný výběžek, aby je šokoval. Spolkl drobný výbuch pobavení, který mu hrozil vyrazit z hrdla. Další zesílená emoce. Díky, Hwi. Díky, Iksané.

Idaho zavrtěl hlavou. "Ale vy..."

"Manželství má i jiné silné prvky než sex," řekl Leto. "Chceš se zeptat, jestli budeme mít děti? Ne. Ale účinky toho spojení budou obrovské."

"Poslouchal jsem, když jste mluvil s Moneem," řekl Idaho. "Myslel jsem si, že to musí být nějaký vtip, nějaký..."

"Opatrně, Duncane!"

"Vy ji milujete?"

"Tak hluboce, že žádný muž nikdy tolik nemiloval ženu."

"A co ona? Ona..."

"Cítí... přitažlivost soucitu, potřebu sdílet se mnou můj úděl, dát mi všechno, co může dát. Je taková."

Idaho potlačil ošklivost.

"Moneo má pravdu. Lidé budou věřit těm tleilaxanským historkám."

"To je jeden z těch velkých účinků."

"A pořád ještě chcete, abych se... spojil se Sionou!"

"Znáš má přání. Rozhodnutí je na tobě."

"Co je zač ta Nayla?"

"Už ses setkal s Naylou! To je dobře."

"Ona a Siona se chovají jako sestry. Ta svalnatá mužatka! Co se to tu děje, Leto?"

"Co by se mělo dít? O co jde?"

"Takové zvíře jsem nikdy nepotkal! Připomíná mi Bestii Rabana. Člověk by nevěděl, že je to ženská, kdyby..."

"Už ses s ní setkal," přerušil ho Leto. "Poznal jsi ji jako Přítelkyni."

Idaho na něj chvíli mlčky zíral. Bylo to mlčení zvířete v noře, které vycítilo sokola.

"Takže vy jí důvěřujete," řekl Idaho.

"Důvěřuji? Co to je důvěra?"

Ta chvíle už je skoro tady, pomyslel si Leto. Viděl, jak v Idahových myšlenkách nabývá tvaru.

"Důvěra provází přísahu věrnosti," řekl Idaho.

"Taková důvěra jako mezi námi dvěma?" zeptal se Leto.

Idaho se trpce usmál. "Tak tohle tedy máte na mysli s Hwi Nori? Manželství, přísaha..."

"Hwi a já si důvěřujeme už teď."

"Důvěřujete mně, Leto?"

"Kdybych nemohl důvěřovat Duncanu Idahovi, nemohl bych důvěřovat nikomu."

"A co když já nemůžu důvěřovat vám?"

"To je mi tě líto."

Idaha to téměř fyzicky zasáhlo. V očích se mu zrcadlily nevyslovené otázky. Přál si věřit. Přál si to kouzlo, které se už nikdy nevrátí.

Idaho naznačil, že se jeho myšlenky odklonily podivným směrem.

"Mohou nás v předpokoji slyšet?" zeptal se.

"Ne." Ale mé deníky to slyší!

"Moneo zuřil. Všichni to viděli. Ale odtud vyšel jako mírumilovná ovečka."

"Moneo je aristokrat. Je ženatý se svou povinností, se zodpovědností. Když mu je připomeněš, jeho hněv zmizí."

"Takže takhle ho ovládáte," řekl Idaho.

"On se ovládá sám," opravil ho Leto. Vzpomněl si při tom, jak Moneo vzhlédl od svých poznámek, nikoli proto, aby se ujistil, že jedná správně, ale aby posílil svůj smysl pro povinnost.

"Ne," zavrtěl hlavou Idaho. "On se neovládá. To děláte vy."

"Moneo uzavřel sebe sama v minulosti. To jsem neudělal já."

"Ale je to aristokrat... je Atreides."

Leto si vybavil Moneovy stárnoucí rysy a uvědomil si, že aristokraté vždycky odmítnou splnit svou poslední povinnost - odstoupit stranou a zmizet v historii. I on bude muset být odstaven. A bude. Žádný aristokrat se nikdy nevyrovnal s požadavky změn.

Idaho ještě neskončil. "Vy jste aristokrat, Leto?"

Leto se usmál. "V mém nitru umírá ten největší aristokrat." A pomyslel si: Z nadřazenosti se stává arogance. Arogance povzbuzuje nespravedlnost. Zárodky zkázy začnou klíčit.

"Možná nebudu na vaši svatbě," řekl Idaho. "Nikdy jsem se nepovažoval za aristokrata."

"Ale byl jsi jím. Byl jsi aristkratem meče."

"Paul byl lepší," odporoval Idaho.

Leto promluvil Muad'Dibovým hlasem: "Protože jsi mě učil!" Znovu se vrátil k normálnímu hlasu:

"Nevyslovenou povinností aristokrata je učit, třebaže někdy i děsivým příkladem."

V duchu ho napadlo: Hrdost původu se vytrácí do bíd a slabostí vzájemných svazků. Otevře se cesta pro hrdost bohatství a úspěchu. Přijdou nouveaux riches, ženou se k moci, jako to dělali Harkonnenové - na ramenou starého režimu.

Ten cyklus se opakuje tak vytrvale, až každému musí být jasné, že tahle zákonitost je zřejmě součástí instinktů potřebných pro přežití, které lidstvo přerostlo, ale neztratilo.

Ale pořád v sobě chováme zlomky a útržky, které musím vymýtit.

"Existuje nějaké hraniční území?" zeptal se Idaho. "Nějaké místo, kam bych mohl odejít a nikdy už se tohohle všeho neúčastnit?"

"Jestli má být nějaké takové území, musíš mi pomoci jej vytvořit," řekl Leto. "Teď neexistuje žádné místo, kam bychom tě my ostatní nemohli následovat."

"Takže vy mě nepustíte."

"Jdi, jestli chceš. Už se o to pokoušeli jiní. Říkám ti, že není žádné hraniční území, žádné místo, kde by se dalo schovat. Teď a vlastně už po dlouhou, předlouhou dobu je lidstvo jako jednobuněčný organismus, strnelený nebezpečným pojivem."

"Žádné nové planety? Žádné cizí..."

"Ale ano, rosteme, jenom se neoddělujeme."

"To vy nás držíte pohromadě!" obvinil ho Duncan.

"Nevím, jestli to dokážeš pochopit, Duncane, ale kdyby existovaly hranice, jakékoli hranice, tak to, co je za tebou, by nikdy nemohlo být důležitější než to, co je před tebou."

"Vy jste minulost!"

"Ne, Moneo je minulost. Umí lehce stavět tradiční aristokratické zábrany před všemi hranicemi. Musíš pochopit, jak mocné jsou ty zábrany. Nezahrnují jen planety a země na těch planetách, zahrnují také myšlenky. Potlačují změnu."

"Vy potlačujete změnu!"

On se nenechá přesvědčit, myslel si Leto. Zkusím to ještě jednou.

"Nejjistější známkou, že existuje aristokracie, je objevení zábran proti změnám, vznik opon ze železa nebo oceli nebo jakékoli látky, které vylučuje všechno nové, všechno rozdílné."

"Já vím, že někde musejí existovat nějaké hranice," nedal se Idaho. "Vy je skrýváte."

"Já žádné hranice neskrývám. Já toužím po hranicích! Toužím po překvapeních!"

Dojdou až na pokraj, myslel si Leto. Pak odmítnou vstoupit.

Idahovy myšlenky zalétly jinam, přesně jak to Leto předvídal. "Opravdu se při vašich zásnubách konalo představení Tvarových tanečníků?"

Leto ucítil záchvěv hněvu, po němž vzápětí následovalo ironické pobavení nad tím, že dokáže cítit tak hlubokou emoci. Měl chuť ji na Duncana vykřičet... ale to by nic nevyřešilo.

"Ano, to představení se konalo."

"Proč?"

"Chtěl jsem, aby se všichni podíleli na mém štěstí."

Idaho se na něj díval, jako by právě objevil ve své sklenici odpudivý hmyz. Bezvýrazným hlasem řekl:

"To je ta nejcyntičtější věc, jakou jsem kdy slyšel nějakého Atreida vyslovit."

"A přece to řekl Atreides."

"Úmyslně se to snažíte zamluvit! Vyhýbáte se tomu, nač jsem se ptal."

Znovu podružné otázky, pomyslel si Leto. Nahlas řekl: "Tvaroví tanečníci z Bene Tleilaxu jsou kolonie organismů. Jednotlivec neznámá nic. Rozhodli se pro to oni sami a za sebe."

Leto čekal a myslel si: Musím být trpělivý. Musejí na to přijít sami. Kdybych to řekl já, nevěřili by. Mysli, Duncane. Mysli!

Idaho po dlouhém mlčení řekl: "Přisahal jsem vám. To je pro mě důležité. Pořád ještě je to důležité. Nevím, co nebo proč děláte. Můžu jen říct, že to, co se děje, se mi nelíbí. Tak! To jsem vám chtěl povědět."

"Proto ses vrátil z Citadely?"

"Ano!"

"Vrátíš se tam teď zpátky?"

"Jaká existuje jiná hranice?"

"Výborně, Duncane. Tvůj hněv to ví, i když tvůj rozum ještě ne. Hwi odcestuje do Citadely dnes večer. Já se k ní připojím zítra."

"Chtěl bych se s ní seznámit lépe," řekl Idaho.

"Budeš se jí vyhýbat," vyštěkl Leto. "Je to rozkaz. Hwi není pro tebe."

"Vždycky jsem věděl, že existují čarodějnice," řekl Idaho. "Vaše babička byla jednou z nich."

Obrátil se na podpatku, a aniž požádal o dovolu, vykročil, odkud přišel.

Je jako malý chlapec, pomyslel si Leto, když se díval na Idahova strnulá záda. Nejstarší a zároveň nejmladší člověk v našem vesmíru - obojí v jednom těle.

Proroka nerozptylují iluze minulosti, současnosti a budoucnosti. Taková přímočará rozlišení určuje neměnnost jazyka. Proroci mají klíč k zámku řeči. Mechanický obraz pro ně zůstává jen obrazem. Toto není mechanický vesmír. Lineární postup vnucuje událostem pozorovatel. Příčina a následek? Tak to vůbec není. Proroci používají osudových slov. Člověk zahlédne událost, která "se má stát". Ale ten prorocký okamžik v sobě obsahuje nekonečnou moc a význam. Vesmír prodělává přízračnou proměnu. Moudrý prorok proto skrývá skutečnost pod neurčitými nálepkami. Nezasvěcení pak věří, že prorocký jazyk je obojetný. Posluchač věšteckému poslovi nevěří. Instinkt mu říká, že vyslovení takových slov otupí jejich sílu. Nejlepší prorok tě dovede k oponě a nechá tě, abys za ni nahlédl sám.

UKRADENÉ DENÍKY

Leto oslovil Monea tím nejchladnějším hlasem, jakého kdy použil: "Ten Duncan mě neposlouchá." Byli ve vzdušné místnosti ze zlatého kamene na vrcholu jižní věže Citadely. Leto byl třetí den zpátky ze Slavnosti desetiletí v Onnu. Otevřeným oknem vedle něj sem pronikalo ostré polední slunce Saríru. Temně hučel vítr. S ním vlétl dovnitř prach a písek, až Moneo musel přivřít oči. Leto si toho zřejmě ani nevšiml. Díval se ven na Sarír, kde se vzduch tetelil horkem. Vzdálené vlny dun naznačovaly proměnlivost krajiny, kterou vnímal jen on sám.

Moneo si uvědomoval pach vlastního strachu a věděl, že jej vítr nese k Letovým smyslům. Přípravy na svatbu, znepokojení Rybích mluvčích - to všechno byl paradox. Moneovi to připomnělo něco, co Božský imperátor řekl v prvních dnech jejich spolupráce.

"Paradox je jako šipka, která ti naznačuje, aby ses díval dál, za něj. Pokud tě paradoxy znepokojují, prozrazuje to tvou hlubokou touhu po absolutních pravdách. Relativista považuje paradox jen za zajímavý, možná zábavný nebo dokonce - děsivá myšlenka - za poučný."

"Neodpovídáš," připomněl mu Leto. Obrátil se od okna a upřeně se zadíval na Monea.

Majordom dokázal jen pokrčit rameny. Jak blízko je Červ? uvažoval. Povšiml si, že návrat z Onnu do Citadely občas Červa rozrušil. Zatím se neprojevila žádná známka té děsivé změny Božského imperátora, ale Moneo ji cítil. Může Červ přijít bez varování?

"Musíš uspišit přípravy na svatbu," řekl Leto. "Ať je to tak rychle, jak to bude možné."

"Dřív než vyzkoušíte Sionu?"

Leto chvíli mlčel a pak odpověděl: "Ne. Co uděláš s tím Duncanem?"

"Co si přejete, abych udělal, Pane?"

"Řekl jsem mu, aby se nescházel s Hwi Nori, aby se jí vyhýbal. Řekl jsem mu, že je to rozkaz."

"Má s ním soucit, Pane. Nic víc."

"Proč by s ním měla mít soucit?"

"Je to ghola. Nemá v naší době žádná spojení, žádné kořeny."

"Má stejně hluboké kořeny jako já!"

"Ale on to neví, Pane."

"Chceš se se mnou hádat, Moneo?"

Moneo o půl kroku ucouvl, i když věděl, že tím se z dosahu nebezpečí nedostane. "Ne, Pane. Ale vždycky se vám snažím vysvětlit, co se podle mě doopravdy děje."

"Já řeknu tobě, co se děje: dvoří se jí."

"Ale scházejí se z jejího popudu, Pane."

"Takže ty jsi o tom věděl!"

"Nevěděl jsem, že jste to výslovně zakázal, Pane."

Leto zamyšleně řekl: "Se ženami to umí, Moneo. Výborně to s nimi umí. Vidí jim do duší a přiměje je, aby dělaly, co chce. S Duncany to tak vždycky bylo."

"Nevěděl jsem, že jste úplně zakázal jakékoli schůzky mezi nimi, Pane!" Moneo mluvil skoro skřípavě.

"Je nebezpečnější než kterýkoli z těch ostatních," pokračoval Leto. "To je chyba naší doby."

"Pane, Tleilaxané nemají k dispozici náhradníka, kterého by mohli v brzké době dodat."

"A tohohle potřebujeme?"

"Sám jste to řekl, Pane. Je to paradox, kterému nerozumím, ale řekl jste to."

"Jak dlouho by trvalo ho nahradit?"

"Aspoň rok, Pane. Mám zjistit přesné datum?"

"Hned dnes."

"Může se o tom doslechnout. Ten předchozí to věděl."

"Nechci, aby se to stalo takhle, Moneo!"

"Já vím, Pane."

"A já se o tom neodvážím promluvit s Nori," pokračoval Leto. "Duncan není pro ni. Ale přitom jí nemůžu ublížit!" Ta poslední věta zněla skoro jako nářek.

Moneo ohromeně mlčel.

"Copak to nevidíš?" naléhal Leto. "Moneo, pomoz mi."

"Chápu, že s Nori je to jiné," kývl Moneo. "Ale nevím, co mám dělat."

"Co je jiné?" Pronikavost toho hlasu projela Moneem jako nůž.

"Myslím váš postoj vůči ní, Pane. Je jiný než všechno, co jsem u vás kdy viděl."

V té chvíli si Moneo všiml prvních znamení - škubání rukou Božského imperátora, očí, které začínaly nabývat skelného výrazu. Bohové! Červ přichází! Moneo měl pocit, že je naprosto nechráněný. Jediné mrsknutí toho obrovského těla ho může rozdrtit o zed'. Musím se snažit apelovat na to lidské v něm!

"Pane," řekl Moneo, "četl jsem zprávy a slyšel jsem vaše vlastní slova o vašem manželství s vaší sestrou Ghanimou."

"Kéž by teď se mnou byla," řekl Leto.

"Nikdy nebyla vaší družkou, Pane."

"Co tím chceš říct?" zeptal se Leto.

Ruce už mu teď škubaly doslova křečovitě.

"Byla... myslím to tak, Pane, že Ghanima byla družkou Hárk al-Ady."

"Samozřejmě že byla! Vy všichni Atreidové pocházíte z nich!"

"Je v tom ještě něco, co jste mi neřekl, Pane? Je možné... totiž, s Hwi Nori... můžete mít spolu..."

Letovi se ruce trásly tak, že se Moneo divil, jak to, že si toho sám jejich vlastník nepovšimne. Skelný výraz modromodrých očí se prohluboval.

Moneo couvl o další krok ke dveřím, kterými bylo možno uniknout na schodiště a pryč z tohoto smrtelně nebezpečného místa.

"Neptej se mě na možnosti," řekl Leto a jeho hlas byl hrozivě vzdálený, jako by přicházel odněkud z hluboké minulosti.

"Už nikdy to neudělám, Pane," řekl Moneo. Odpoklonkoval se tak daleko, že už byl jen krok ode dveří.

"Promluví s Nori, Pane... a s Duncanem."

"Udělej, co můžeš." Letův hlas se ztrácel v těch hlubinách jeho vědomí, kam mohl vstoupit jen on sám.

Moneo tiše vyklouzl ze dveří. Zavřel je za sebou a opřel se o ně. Chvěl se tak, že skoro nemohl stát. Tak tohle bylo o vlások!

A paradox tu byl pořád. Kam ukazuje? Jaký je význam těch podivných a bolestných rozhodnutí Božského imperátora? Co přivolalo Červa, který je bohem?

Z Letova orlího hnízda se ozval dunivý zvuk, těžké údery na kámen. Moneo se neodvážil otevřít dveře, aby se podíval, co se děje. Odlepil se ode dveří, které se těmi ranami rozechvěly, a sešel ze schodů. Našlapoval opatrně a klidně vydechl až tehdy, když se dostal do přízemí ke strážím Rybích mluvčích.

"Je rozčilený?" zeptala se jedna.

Moneo přikývl. Oba zřetelně slyšeli ty rány.

"Co ho rozčílilo?" chtěla vědět strážkyně.

"Je to Bůh a my jsme smrtelníci," odpověděl Moneo. Taková odpověď Rybí mluvčí obvykle uspokojila, ale teď byly ve hře nové síly.

Podívala se na něj a Moneo viděl, jak v jejích rysech pomalu nabývá vrchu zabijácký výcvik. Byla to poměrně mladá žena s hnědými vlasy a obličejem, kterému obvykle dominoval drobný pršáček a plné rty, ale teď byly její oči tvrdé a nemilosrdné. Jen blázen by se k takovým očím obrátil zády.

"Já jsem to nebyl," řekl Moneo.

"Jistěže ne," souhlasila. Její výraz trochu změkkl. "Ale ráda bych věděla, kdo nebo co to bylo."

"Myslím, že je netrpělivý kvůli své svatbě," vysvětlil Moneo. "Nic víc na tom nejspíš není."

"Tak ji urychli!"

"To hodlám," přikývl Moneo. Obrátil se a spěchal dlouhou halou do své vlastní části Citadely. Bohové! Rybí mluvčí už jsou pomalu stejně nebezpečné jako sám Božský imperátor.

Ten pitomý Duncan! Všechny nás ohrožuje. A Hwi Nori! Co s ní mám dělat?

Zákonitosti monarchií a podobných systémů mohou být důležitým poučením pro všechny politické formy. Mé vzpomínky mě ubezpečují, že z něj mohou mít prospěch vlády všeho druhu. Vlády mohou být ovládaným užitečné jen tak dlouho, dokud jsou omezeny přirozené tendence k tyranii. Monarchie mají kromě svých hvězdných kvalit i jiné přednosti. Mohou omezit velikost a parazitickou podstatu vládnoucí

byrokracie. Mohou činit rychlá rozhodnutí, když je toho zapotřebí. Vyhovují starému lidskému požadavku na rodičovskou (kmenovou, feudální) hierarchii, v níž každý zná své místo. Je dobré znát své místo, i když je to místo dočasné. Je hořké být držen na tom místě proti své vůli. Proto podávám poučení o tyranii tím nejlepším možným způsobem - příkladem. I když tato slova čtete po dlouhém čase, má tyranie nebude zapomenuta. Má Zlatá stezka se o to postará. Předpokládám, že když budete znát mé poselství, budete krajně opatrní v tom, kolik moci svěřit jakékoli vládě.

UKRADENÉ DENÍKY

Leto s trpělivou pečlivostí připravoval své první soukromé setkání se Sionou od té doby, co byla v dětském věku poslána do školy Rybích mluvčích ve Slavnostním městě. Řekl Moneovi, že se s ní setká v Malé citadele, vyhlídkové věži, kterou postavil uprostřed Saríru. Místo bylo zvoleno tak, aby odtud bylo vidět jak staré, tak nové. K Malé citadele nevedly žádné silnice. Návštěvníci tam cestovali v toptéřích. Leto se tam objevoval jakoby kouzlem.

V prvních dobách své vlády použil Leto iksanský stroj k tomu, aby vlastníma rukama vybudoval tajný tunel pod Sarírem do své věže. Veškerou práci na něm vykonal sám. Tehdy se pouští dosud prohánělo několik divokých písečných červů. Leto opatřil svůj tunel masivními stěnami roztaveného křemičitého písku a do vnějších vrstev zabudoval nesčetné bubliny vody, aby červy zaplašila. Tunel počítal s jeho maximálním vzrůstem i s nároky jeho Královského vozu, který byl tou dobou jen výplodem jeho fantazie. Před úsvitem toho dne, který byl určen Sioně, sestoupil Leto do krypty a vydal strážkyním rozkaz, že ho nikdo nesmí rušit. Jeho vůz ho rychle přepravil do jednoho z temných ramen krypty, kde otevřel skrytý vchod. Za necelou hodinu se už vynořil v Malé citadele.

Jedním z jeho potěšení bylo vydat se sám ven do písku. Bez vozu. Neslo ho jen jeho předčerví tělo. Písek v něm vzbuzoval příjemně smyslné pocity. Jak se za úsvitu hnal pískem, horko, které tím vznikalo, vytvářelo kolem něj obláčky páry. Ta ho pobízela dál a dál. Zastavil se až v relativně suché kapse, asi pět kilometrů daleko. Ležel tam v nepříjemném vlhku rosy, těsně vedle dlouhého stínu věže, který se táhl přes duny východně od něj.

Z téhle dálky vypadala tři tisíce metrů vysoká věž jako jehla bodající do nebe. Jen spojení Letových příkazů a iksanské dovednosti mohlo umožnit takovou budovu vůbec postavit. Měla v průměru sto padesát metrů a její základy se nořily do písku stejně hluboko, jako se tyčila nad zem. Pomocí kouzel plastoceli a superlehkých slitin získala svou štíhlost a odolnost proti erozivnímu působení písku a větru. Leto měl to místo tak rád, že sám sobě zapověděl navštěvovat je příliš často. Vytvořil si dlouhý seznam osobních pravidel, která bylo třeba dodržovat. Všechna dohromady by se dala popsat jako "krajní nutnost".

Na těch pár chvil, co tu ležel, ze sebe dokázal setřást břemeno Zlaté stezky. Moneo, dobrý, spolehlivý Moneo, se postará o to, aby Siona dorazila přesně, právě za soumraku. Leto měl před sebou celý den, kdy se mohl uvolnit a přemýšlet, kdy si mohl hrát a předstírat, že nemá žádné starosti, napájet se syrovou potravou země tak vášnivě, jak si to nikdy nemohl dovolit v Citadele ani v Onnu. Tam se musel omezovat na kradmé zahrabání do úzkých koridorů, kde ho jen jeho předzvěstné schopnosti chránily před střetem s ukrytými přírodními nádržemi vody. Ale tady, tady se mohl hnát pískem, krmit se a sílit.

Písek pod ním skřípal, když se slastně převaloval a dopřával si tohle čistě zvířecí potěšení. Cítil, jak jeho červí já okřívá; byl to elektrizující pocit zdraví a síly celého těla.

Slunce už teď stálo vysoko nad obzorem a kolem věže se utvořila zlatá linka. Ve vzduchu bylo hořce cítit prach a vůně vzdálených ostnatých rostlin, které odpovídaly na ranní stopy rosy. Dal se do pohybu v kruzích kolem věže, nejprve pomalu, pak stále rychleji, a myslel přitom na Sionu.

Už se to nedá odkládat. Musí být podrobena zkoušce - to věděl Moneo stejně dobře jako on sám.

Právě toho rána řekl Moneo: "Pane, je v ní strašné násilí."

"Začíná být závislá na adrenalinu," řekl Leto. "Je čas ji odstříhnout."

"Cože?"

"To je starý výraz. Znamená to, že s tím musí úplně přestat. Potřebuje léčbu šokem."

"Aha... chápu."

Leto si uvědomil, že projednou to Moneo skutečně chápe. Také si kdysi prodělal svůj šok.

"Mladí všeobecně nedokážou dělat těžká rozhodnutí, pokud ta rozhodnutí nejsou spojena s okamžitým násilím a následným prudkým přílivem adrenalinu," vysvětlil Leto.

Moneo chvíli zamyšleně mlčel a vzpomínal. Pak řekl: "Je to velká hrozba."

"To je to násilí, které vidíš v Sioně. Dokonce i staří lidé na tom mohou být závislí, ale mladí se v tom doslova vyžívají."

Jak teď Leto kroužil kolem věže a těšil se z písku tím víc, čím sušším se v silicím denním žáru stával, uvažoval o tom rozhovoru. Zpomalil tempo. Vítr mu zezadu přinášel k lidským nozdram výrony kyslíku a pach spáleného křemenného prachu. Vdechoval ho zhluboka.

Tenhle přípravný den sloužil hned několika účelům. Leto přemýšlel o nadcházejícím setkání asi tak, jako dávný toreador uvažoval o svém prvním střetnutí s rohatým protivníkem. Siona měla svůj vlastní druh rohů, i když Moneo se ujistí, že s sebou na schůzku nepřinese žádnou fyzickou zbraň. Leto si ale musel být jistý, že zná každou Sioninu silnou i slabou stránku. A bude v ní muset vytvářet zvlášť vnímavá místa, kdekoli to bude možné. Musela být připravena pro tu zkoušku, její psychické svaly bylo třeba oslabit pozorně zaraženými bodci.

Krátce po poledni, když bylo jeho červí tělo uspokojeno, se Leto vrátil do věže, převálil se zpátky na vůz a na suspenzorech se vznesl až k samé špičce, k bráně, která se otevírala na jeho příkaz. V té vyhlídce proležel celý zbytek dne, přemýšlel a plánoval.

Jakmile se setmělo, zašeptala ve vzduchu třepotavá křídla ornitoptéry a ohlásila Moneův příjezd.

Věrný Moneo.

Leto nechal ze své vyhlídky vysunout přistávací plošinu. Siona vystoupila a rozběhla se k němu, protože se bála té nechráněné výšky. Měla na sobě černou uniformu bez odznaků a přes ni bílý plášť. Jednou se ohlédla, když se zastavila těsně za dveřmi do věže, a pak se už plně soustředila na mohutné Letovo tělo, čekající na voze téměř uprostřed místnosti. Toptéra se zvedla a zmizela ve tmě. Leto nechal plošinu vysunutou a dveře otevřené.

"Na druhé straně věže je balkon," řekl. "Půjdeme tam."

"Proč?"

Sionin hlas byl esencí podezřívavosti.

"Prý je tam chládek," řekl Leto. "A je pravda, že v tom vánku, co tam fouká, opravdu cítím na tvářích slabý pocit chladu."

Zvědavost ji postrčila blíž k němu.

Leto za ní zavřel dveře.

"Noční pohled z balkonu je nádherný," řekl.

"Proč jsme tady?"

"Protože tady nás nikdo nebude poslouchat."

Leto obrátil vůz a tiše se přesunul na balkon. V slaboučkém skrytém světle viděla jeho pohyb. Slyšel, že ho následuje.

Balkon byl polokruh na jihovýchodním oblouku věže. Asi do výše lidské hrudi měl kolem sebe ozdobné zábradlí. Siona k němu došla a rozhlédla se po krajině kolem.

Leto vycítil vyčkávavou vnímavost. Mělo tu být řečeno něco, co bylo určeno jen jejím uším. Ať to je cokoli, bude naslouchat a její odpověď vzejde ze studnice jejích vlastních pohnutek. Leto se podíval přes její rameno k okraji Saríru, kde bylo vidět uměle vytvořenou hranici jako nízkou plochou linií, sotva znatelnou ve světle vycházejícího Prvního měsíce. Jeho zostřené vidění rozeznalo vzdálený pohyb konvoje z Onnu, slaboučká světélka vozů směřujících silnicí k vesnici Tabur.

V duchu viděl vesničku stulenou mezi rostlinami, kterým se dařilo ve vlhké oblasti těsně u vnitřní strany zdi. Jeho muzejní fremeni tam pěstovali datlové palmy a vysokou travu a dokonce měli i zelinářské zahrady. Nebylo to jako za starých časů, kdy každé obydlené místo, dokonce i malá místa s několika zakrslymi rostlinami, které udržovala při životě jediná nádrž a jediný větrolap, se mohla v porovnání s okolním pískem zdát bujně zarostlá. Vesnice Tabur byla v porovnání se síčem Tabr rájem plným vody. Každý obyvatel dnešní vesnice věděl, že těsně za zdí teče v dlouhé přímce k jihu řeka Idaho, která se teď v měsíčním světle asi stříbřitě leskne. Muzejní fremeni se nemohli vyšplhat po hladkém povrchu

vnitřní stěny zdi, ale věděli, že tam voda je. I země to věděla. Když obyvatel Tabru přiložil ucho k zemi, mluvila k němu řečí vzdálených peřejí.

Leto myslel na to, že kolem břehů se teď shromažďují noční ptáci, kteří by v jiném světě žili za dne. Duna na nich vykonala svou čarodějnou vývojovou proměnu a oni dodnes žili vydáni na milost a nemilost Saríru. Leto mnohokrát viděl, jak ptáci vrhají na hladinu řeky temné stíny, a když se napili, tvořily se vlnky a řeka je odnášela.

Dokonce i odtud cítil sílu té vzdálené vody, jakési mohutné volání z jeho minulosti, které se mu vzdalovalo jako ten proud ženoucí se k jihu, ke statkům a lesům. Voda se vinula mezi nízkými vrchy na hranici bohatého rostlinstva, které všechnu poušť Duny nahradilo, kromě tohoto jediného místa - tohoto Saríru, tohoto útočiště minulosti.

Leto si vybavoval hukot a bušení iksanských strojů, které razily tomu vodnímu proudu cestu krajem. Připadalo mu to nedávno - jen něco málo přes tři tisíce let.

Siona se pohnula, podívala se na něj, ale Leto mlčel a díval se někam daleko mimo ni. Nad obzorem bylo vidět jantarovou linii, jak se světla vzdáleného města odrážela v mracích. Podle vzdálenosti a směru Leto poznal, že to musí být Wallport, přesunutý ze svého původního nehostinného místa v chladném nízkém světle severu do mnohem teplejšího jižního klimatu. Světlo toho města mu připadalo jako okno do vlastní minulosti. Měl pocit, jako by paprsek té záře pronikl pstruží kůží, která na jeho těle nahradila kůži lidskou, a zasáhl ho přímo do srdce.

Jsem zranitelný, pomyslel si.

Ale přesto věděl, že je pánem tohoto místa. A planeta byla jeho pánem.

Jsem její součástí.

Polykal půdu přímo, odmítal jen vodu. Jeho lidská ústa a plíce se omezily jen na takové dýchání, aby zachovaly zbytek lidskosti... a řeč.

Leto oslovil Sionina záda: "Rád mluvím a děsím se dne, kdy už nebudu moci vést rozhovory."

S jistým vzdorem se k němu otočila a zadívala se na něj. V měsíčním světle bylo v jejím výrazu znát jednoznačné znechucení.

"Souhlasím, že v očích mnoha lidí jsem netvor," řekl.

"Proč jsem tady?"

Rovnou k věci! Nenechá se rozptýlit. Uvědomil si, že to je společné většině Atreidů. Byl to rys, který se jim pokoušel pomoci svého genetického programu zachovat. Vypovídalo to o silném vnitřním pocitu identity.

"Chtěl bych zjistit, co s tebou provedl čas," pokračoval.

"Na co to potřebujete?"

Trochu strachu v hlase, uvědomil si. Myslí si, že se budu vyptávat na její bezvýznamnou vzpouru a chtít po ní jména těch, kdo přežili.

Když mlčel, ozvala se znova: "Hodláte mě zabít, tak jako jste zabil mé přátele?"

Takže se doslechla o boji u vyslanectví. A předpokládá, že vím všechno o jejích dřívějších vzbouřeneckých aktivitách. Moneo jí udělal přednášku, zatraceně! I když... v jeho situaci bych možná udělal totéž.

"Jste opravdu bůh?" ptala se. "Nechápu, proč tomu můj otec věří."

Má pořád pochybnosti, pomyslel si. Pořád budu mít manévrovací prostor.

"Definice se liší," řekl. "Pro Monea jsem bůh... a je to pravda."

"Byl jste kdysi člověk."

Začal vychutnávat skoky její inteligence. Měla v sobě tu sebejistotu, dravou zvědavost, která byla puncem Atreidů.

"Jsi na mě zvědavá," poznamenal. "Se mnou je to stejné. Já jsem zvědavý na tebe."

"Proč myslíte, že jsem zvědavá?"

"Když jsi byla dítě, ohromně pozorně jsi mě sledovala. Dnes vidím ve tvých očích stejný výraz."

"Ano, uvažovala jsem, jaké to je být vámi."

Chvilí si ji prohlížel. Měsíční světlo jí pod očima vykreslilo stíny, skrylo je. Dokázal si představit, že její oči jsou modromodré stejně jako jeho, modré, melanžovou závislostí. S tímhle přídavkem fantazie Siona

podivně připomínala jeho dávno mrtvou Ghani. Bylo to ve tvaru jejího obličeje a v umístění očí. Skoro to Sioně řekl, ale pak si to rozmyslel.

"Jíte lidskou potravu?" zeptala se Siona.

"Ještě dlouho po tom, co jsem získal pstruží kůži, jsem pocíťoval v žaludku hlad," řekl. "Občas jsem se snažil jíst. Ale žaludek to většinou odmítal. Výběžky pstruhů se rozšířily v mém lidském těle skoro všude. Jídlo mi začalo být nepříjemné. Dnes polknu jen suché látky, které někdy obsahují stopu koření."

"Vy... jíte melanž?"

"Někdy."

"Ale lidský hlad už nemáte?"

"To jsem neřekl."

Dívala se na něj a čekala.

Leto obdivoval, jak dokáže používat nevyslovené otázky. Byla chytrá a za svůj krátký život se hodně naučila.

"Hlad v žaludku byl černý pocit, bolest, kterou jsem nedokázal utišit," řekl. "To jsem pak běhal, běhal po dunách jako šílený."

"Vy jste... běhal?"

"Tehdy jsem měl v poměru k tělu delší nohy. Dokázal jsem se pohybovat docela snadno. Ale bolest hladu mě nikdy neopustila. Myslím, že je to hlad po ztraceném lidství."

Vycítil v ní váhavý počátek soucitu, pátravost.

"Pořád ještě máte tu... bolest?"

"Teď už je to jen lehké pálení. To je jeden ze znaků mé konečné proměny. Za pár stovek let budu zpátky v písku."

Viděl, jak sevřela pěsti. "Proč?" zeptala se. "Proč to děláte?"

"Ta změna není tak docela špatná. Dnešek například byl velice příjemný. Cítím se docela spokojeně."

"Jsou změny, které nevidíme," řekla. "Vím, že nějaké takové musejí být." Uvolnila ruce.

"Zrak a sluch se mi nesmírně zостřily, ale hmat ne. Už necítím věci tak, jak jsem je cítil kdysi, jen na tváři. Chybí mi to."

Znovu si povšiml váhavého soucitu, snahy o vcítění o pochopení. Chtěla vědět!

"Když někdo žije tak dlouho," ptala se dál, "jak vnímá čas? Ubíhá mu rychleji, jak jdou léta?"

"To je zvláštní věc, Siono. Někdy se čas kolem mě žene; jindy se plíží."

Leto při řeči tlumil světla na vyhlídce a přibližoval se k Sioně. Teď vypnul světla úplně, takže zbyl jen měsíc, a posunul se tváří necelé dva metry od ní.

"Otec mi říkal," pokračovala, "že čím jste starší, tím pomaleji vám utíká čas. To jste mu řekl vy?"

Zkouší mou pravdomluvnost, pomyslel si. To znamená, že není Mluvčí pravdy.

"Všechno je relativní, ale v porovnání s lidským vnímáním času to je pravda."

"Proč?"

"Souvisí to s tím, čím se stanu. Nakonec se pro mě čas zastaví a já budu zmrazený jako perla zarostlá v ledu. Má nová těla se rozprchnou a každé bude mít v sobě skrytou perlu."

Obrátila se a zadívala se do pouště. Když znova promluvila, nedívala se na něj.

"Když s vámi mluvím takhle ve tmě, skoro zapomínám, co jste."

"Proto jsem pro setkání zvolil tuhle hodinu."

"Ale proč tohle místo?"

"Protože to je poslední místo, kde se můžu cítit doma."

Siona se obrátila zády k zábradlí, opřela se o ně a řekla: "Chci vás vidět."

Zapnul všechna světla na vyhlídce včetně ostrých bílých lumin na vnějším obvodu balkonu. Jak se rozsvítilo, z prohlubní ve stěně vyjela iksanská průhledná clona a uzavřela balkon za Sioninými zády.

Cítila ten pohyb a lekla se, ale pak kývla, jako by pochopila. Domnívala se, že je to obrana. Ale clona měla jen chránit proti vlhkému nočnímu hmyzu.

Siona se dívala na Leta, prohlížela si jeho tělo, zastavila se u výběžků, které kdysi byly nohama, pak se soustředila na ruce a nakonec na tvář.

"Vámi schválené dějiny říkají, že všichni Atreidové pocházejí z vás a vaší sestry Ghanimy," řekla. "Ale

"Ústní historie říká něco jiného."

"Ústní historie má pravdu. Vaším předkem byl Hárk al-Ada. Ghani a já jsme byli manželé jen podle jména, abychom upevnili moc."

"Něco jako ta svatba s tou Iksankou?"

"To je něco jiného."

"Budete mít děti?"

"Nikdy jsem nemohl mít děti. Zvolil jsem si proměnu dřív, než to bylo možné."

"Byl jste dítě a pak jste byl -" ukázala, "- tohle?"

"Nic mezi tím."

"Jak dítě ví, co si má zvolit?"

"Já jsem byl jedno z nejstarších dětí, které tenhle vesmír kdy viděl. Ghani byla to druhé."

"Ty řeči o vaší zděděné paměti!"

"Pravdivé řeči. Jsme tu všichni. Neodpovídá to snad Ústní historii?"

Prudce se odvrátila a strnule mu ukázala záda. Leta znovu fascinovalo to lidské gesto; bylo to odmítnutí spojené se zranitelností. Nakonec se znovu obrátila a soustředila se na rysy jeho tváře ukryté v šedé kápi.

"Máte vzhled Atreidů," podotkla.

"Přišel jsem k němu stejně počestně jako ty."

"Jste tak starý... proč nemáte vrásky?"

"Žádná z mých lidských částí nestárne lidským způsobem."

"Proto jste si to všechno způsobil?"

"Abych dlouho žil? Ne."

"Nechápu, jak se někdo může rozhodnout k něčemu takovému," zamumlala. Pak hlasitěji dodala: "Nikdy nepoznat lásku..."

"Nehraj si na hloupou," okřikl ji. "Nemyslíš lásku, ale sex."

Pokrčila rameny.

"Myslíš, že nejhorší bylo vzdát se sexu? Ne, největší ztrátou bylo něco docela jiného."

"Co?" položila tu otázku neochotně a prozradila tím, jak hluboce ji dojal.

"Nemohu se procházet mezi ostatními, aniž bych na to předem upozornil. Už mezi vás nepatřím. Jsem sám. Láska? Mnoho lidí mě miluje, ale můj tělesný tvar nás rozděluje. Jsme oddělení, Siono, oddělení propastí, kterou si žádný člověk netroufá překročit."

"Dokonce ani ta vaše Iksanka?"

"Ano, ta by to udělala, kdyby mohla, ale nemůže. Není Atreidová."

"Chcete říct, že já... bych mohla?" Ukázala na sebe prstem.

"Kdyby bylo k dispozici dost písečných pstruhů. Bohužel všichni uzavírají mé tělo. Ale kdybych zemřel..."

Zavrtěla hlavou v slepém děsu nad tou myšlenkou.

"Ústní historie to říká přesně," pokračoval. "A nesmíme zapomínat, že ty věříš Ústní historii."

Pořád vrtěla hlavou.

"Není v tom žádné tajemství," řekl. "Kritické jsou první okamžiky transformace. Tvé vědomí se musí zároveň rozpínat dovnitř i ven, musí být zajedno s nekonečnem. Mohl bych ti dát dost melanže, abys toho dosáhla. Kdybys měla dost koření, přežila bys ty první strašné okamžiky... a pak i všechny další." Neovladatelně se zachvěla, oči upřené do jeho.

"Víš, že ti říkám pravdu, vid'?"

Kývla, zhluboka, přerývaně se nadechla a otázala se: "Proč jste to udělal?"

"Alternativa byla mnohem horší."

"Jaká alternativa?"

"Časem to možná pochopíš. Moneo to dokázal."

"Ta vaše zatracená Zlatá stezka!"

"Ne zatracená. Celkem svatá."

"Myslíte si, že jsem hlupák, který..."

"Myslím, že jsi nezkušená, ale že máš obrovské schopnosti, jejichž potenciál ani sama netušíš."

Třikrát se zhluboka nadechla a nabyla znovu trochu sebeovládání. Řekla: "Když se nemůžete spojit s tou Iksankou, tak proč..."

"Dítě, proč trváš na tom nedorozumění? Nejde o sex. Před Hwi jsem neměl nikoho, s kým bych tvořil pár. Neměl jsem nikoho sobě podobného. V celé té kosmické prázdnotě jsem byl jediný."

"Ona je... jako vy?"

"Úmyslně. Iksané ji tak vytvořili."

"Vytvořili..."

"Netvař se jako hlupák!" okřikl ji. "Ona je past na boha. Dokonce ani oběť ji nemůže odmítnout."

"Proč mi to všechno říkáte?" zašeptala.

"Ukradla jsi dvě kopie mých deníků," řekl. "Četla jsi překlady Gildy a už víš, na co se můžu chytit."

"Vy jste to věděli?"

Všiml si, jak se do jejího postoje vrací odvaha, pocit vlastní moci. "Samozřejmě že jste to věděli," odpověděla si na svou otázku sama.

"Bylo to moje tajemství," řekl. "Neumíš si představit, kolikrát jsem miloval některého svého druha a kolikrát jsem se díval, jak se ztrácí... jako teď tvůj otec."

"Vy ho... milujete?"

"A miloval jsem tvou matku. Někdy odcházejí rychle; někdy mučivě pomalu. Pokaždé mě to ničí. Můžu si hrát na otrlého a můžu přijímat nezbytná rozhodnutí, dokonce i vražedná rozhodnutí, ale trápení se vyhnout nemůžu. Dlouho, předlouho - ty deníky, které jsi ukradla, to dobře líčí - to byl jediný cit, který jsem znal."

Uviděl v jejích očích vlhkost, ale linie brady stále vypovídala o hněvivém odhodlání.

"Nic z toho vám nedává právo vládnout," řekla.

Leto potlačil úsměv. Konečně se dostali ke kořeni Sioniny vzpoury.

Jakým právem? Kde je v mé vládě jaká spravedlnost? Když jim silou zbraní svých Rybích mluvčích vnucuji své zákony, je to správné z hlediska vývoje lidstva? Tuhle revoluční písničku znám nazpaměť, to líbivé žvanění a zvučné fráze.

"Nevidíš, že v té moci, kterou vládnu, máš i ty svou vzpurnou ruku?" podotkl.

Její mládí se nevzdávalo.

"Já jsem vás k vládě nevybrala," odsekla.

"Ale posiluješ mě."

"Jak?"

"Tím, že mi odporuješ. Na takových, jako jsi ty, si ostřím drápy."

Podívala se mu na ruce.

"To je jen takový řečnický obrat," dodal.

"Takže jsem vás konečně urazila," řekla, protože slyšela jen rezavý hněv v jeho hlase.

"Neurazila jsi mě. Jsme příbuzní a v rodině se může mluvit bez obalu. Pravda je taková, že já se mám od tebe víc čeho obávat než ty ode mě."

To ji na chvílku zarazilo, ale ne na dlouho. Viděl, jak na chvíli uvěřila, pak začala pochybovat. Vzhledla k němu.

"Čeho by se velký Leto mohl ode mě obávat?"

"Tvého nevědomého násilí."

"Chcete říct, že jste fyzicky zranitelný?"

"Už tě víckrát varovat nebudu, Siono. I hříčky se slovy mají své meze. Ty i Iksané dobře víte, že fyzicky zranitelní jsou ti, které miluji. Brzo to už bude vědět většina Impéria. Takové informace se šíří rychle."

"A všichni se budou ptát, jakým právem vládnete!"

V jejím hlase zazněla radost. V Letovi to vyvolalo prudký hněv. Těžko se mu potlačoval. Tahle stránka lidské povahy mu byla odporná. Popásání se na cizím neštěstí! Chvíli trvalo, než si troufl odpovědět. Rozhodl se protnout její obranu na zranitelném místě, které už objevil.

"Vládnu právem osamělosti, Siono. Má osamělost je napůl svoboda a napůl otroctví. Nemůže si mě koupit žádná skupina lidí. Otroctví je v tom, že budu vám všem sloužit, jak to jen má schopnost vlády

dovolí."

"Ale Iksané vás dostali!" řekla.

"Ne. Dali mi dar, který mě posiluje."

"Oslabuje vás!"

"To také," připustil. "Ale stále mě poslouchají velmi mocné síly."

"No jistě," kývla. "Tohle chápu."

"Nechápeš."

"Tak mi to určitě vysvětlíte," provokovala.

Promluvil tak tiše, že se k němu musela naklonit, aby ho slyšela: "Nikde není nikdo jiný, kdo se mnou může v čemkoli soupeřit - ve sdílení, v kompromisu, dokonce ani v nejmenším počátku jiné vlády. Jsem jediný."

"Dokonce ani ta Iksanka nemůže..."

"Je mi tak podobná, že by mě tím způsobem neoslabila."

"Ale když bylo napadeno iksanské vyslanectví..."

"Pořád mě ještě dokáže rozčílit hloupost," řekl.

Zamračila se na něj.

V tomhle světle to Leto považoval za hezké a docela bezděčné gesto. Věděl, že ji přiměl přemýšlet. Byl si jistý, že jí nikdy předtím nepřišlo na mysl, že by jedinečnost dávala určitá práva.

Pokračoval: "Nikdy neexistovala přesně stejná vláda, jako je ta moje. V celé naší historii. Jsem zodpovědný jen sobě samému, a to je má odměna za to, co jsem obětoval."

"Obětoval!" ušklíbla se, ale viděl, že v ní hlodají pochyby. "Každý despota říká něco takového. Jste zodpovědný jen sobě samému!"

"Což znamená, že jsem zodpovědný za všechno živé. Hlídám vás a vedu vás těmi časy."

"Jakými časy?"

"Těmi, které mohly být a po nichž už nemuselo přijít nic."

Viděl, že je nerozhodná. Nevěřila svým instinktům, svým necvičeným předzvěstným schopnostem. Občas se vzepjala ke skoku, například tehdy, když mu ukradla deníky, ale pohnutky takového skoku se rozplynuly v odhaleních, která následovala.

"Otec říká, že si umíte výborně hrát se slovy," řekla.

"A on by to měl vědět. Jsou ovšem jisté znalosti, které můžeš získat jen tak, že je prožiješ. Nedají se naučit tím, že stojíš stranou, pozoruješ a mluvíš."

"To je přesně to, co měl na mysli," odsekla.

"Máš pravdu," souhlasil. "Není to logické. Ale je to světlo, oko, které může vidět, ale nevidí samo sebe."

"Už mě ty řeči unavují," řekla.

"Mě také." A pomyslel si: Viděl jsem dost, udělal jsem dost. Už teď má víc než dost pochybností. Jak zranitelní jsou ve své nevědomosti!

"O ničem jste mě nepřesvědčil," řekla.

"To nebylo účelem téhle schůzky."

"A co jím tedy bylo?"

"Zjistit, jestli jsi připravena na zkoušku."

"Zkoušku..." Naklonila hlavu trochu doprava a podívala se na něj.

"Nehraj si na nevinátka," zarazil ji. "Moneo ti to pověděl. A já ti říkám, že jsi připravena!"

Pokusila se polknout a řekla: "Co je..."

"Poslal jsem pro Monea, aby tě odvezl zpátky do Citadely," řekl. "Až se příště setkáme, uvidíme, z jakého těsta jsi doopravdy."

Znáte mýty o Velkém melanžovém pokladu? Ano, i já znám tu pověst. Jeden můj majordom mi ji vyprávěl, aby mě pobavil. V pověsti se hovoří o tom, že existuje poklad melanže, obrovská zásoba, velká jako mohutná hora. Poklad je ukryt v hlubinách vzdálené planety. Tou planetou není Arrakis. Není to Duna. Koření tam bylo ukryto před dávnou dobou, dokonce ještě před Prvním impériem a před Kosmickou gildou. Pověst praví, že tam odešel Paul Muad'Dib a že vedle toho pokladu dodnes žije, naživu se udržuje kořením a čeká. Majordom nemohl pochopit, proč mě ta pověst znepokojila.

UKRADENÉ DENÍKY

Idaho se trásl hněvem, jak rázoval síněmi z šedého plastokamene ke svému bytu v Citadele. U každého strážního stanoviště se hlídkující ženy stavěly do pozoru. Neodpovídal jim. Věděl, že je to znepokojí. Nikdo si nemohl nevšimnout, jakou má velitel náladu. Přesto svůj cílevědomý krok nezpomalil. Dusot jeho těžkých bot se dutě odrážel od stěn.

Pořád ještě cítil chuť poledního jídla, kupodivu povědomě atreidovského: sousta ostře chutnajícího pseudomasa obalená ve směsi obilnin okořeněných bylinkami, to všechno zapíjeno čistou cidritovou šťávou. Moneo našel Idaho u stolu v jídelně stráží; seděl sám v koutě a vedle talíře měl opřený plán regionálních operací.

Moneo se bez vyzvání usadil proti němu a odsunul plán stranou.

"Přináším vzkaz od Božského imperátora," oznámil.

Ovládaný tón Idahovi napověděl, že nejde o žádné běžné setkání. Nebyl sám, kdo to vycítil. Ženy u okolních stolů ztichly a naslouchaly. Postupně se ztišovala celá místnost.

Idaho odložil jídelní hůlky. "Ano?"

"Toto jsou slova Božského imperátora," pokračoval Moneo. "Mám smůlu, že Duncanu Idahovi učarovala právě Hwi Nori. Tato nepříjemnost nesmí dál pokračovat."

Idaho hněvivě stiskl rty, ale neřekl nic.

"Takové pošetilosti nás ohrožují všechny," podotkl Moneo. "Nori je vyvolenou Božského imperátora."

Idaho se pokusil ovládnout hněv, ale slova ho zradila: "Nemůže se s ní oženit!"

"Proč ne?"

"Jakou hru to hraje, Moneo?"

"Jsem posel a přináším jedinou zprávu, nic víc," odpověděl Moneo.

Idaho promluvil tiše a hrozivě. "Ale tobě se svěřuje."

"Božský imperátor s tebou soucítí," lhal Moneo.

"Soucítí!" Idaho to slovo vykřikl, takže ticho v místnosti se ještě prohloubilo.

"Nori je velmi přitažlivá žena," řekl Moneo. "Ale není pro tebe."

"Božský imperátor promluvil," ušklíbl se Idaho, "a proti tomu není odvolání."

"Vidím, že jsi ten vzkaz pochopil," kývl klidně Moneo.

Idaho se zvedl od stolu.

"Kam jdeš?" zeptal se Moneo.

"Tohle si s ním vyříkám hned teď!"

"To je jistá sebevražda," varoval ho Moneo.

Idaho se na něj zamračil a zároveň si uvědomil soustředěnou pozornost žen u okolních stolů. Ve tváři se mu usadil výraz, který by Muad'Dib okamžitě poznal: "Hraje pro ďáblovu galerii", říkával tomu.

"Víš, co říkávali původní atreidští vévodové?" zeptal se Idaho posměšně.

"To nějak souvisí?"

"Říkali, že člověk přijde o všechny svobody, když začne vzhlížet k jakémukoli absolutnímu vládci."

Moneo, ztuhlý strachem, se naklonil k Idahovi. Jeho hlas byl sotva slyšitelnější než šepot. "Takové věci neříkej."

"Protože některá z těch žen mu to bude hlásit?"

Moneo zavrtěl nevěřícně hlavou. "Ty jsi lehkomyšlnější než ti ostatní."

"Ano?"

"Prosím tě! Ani netušíš, jak smrtelně nebezpečné je chovat se takhle."

Idaho vycítil vlnu nervozity, která proběhla jídelnou.

"Může nás nejvýš zabít," řekl Idaho.

Moneo teď už opravdu šeptal: "Ty blázne! Červ ho může ovládnout při sebemenším popudu!"

"Červ, říkáš?" Idaho mluvil zbytečně nahlas.

"Musíš mu věřit," pokračoval Moneo.

Idaho se rozhlédl. "Jo, myslím, že to slyšely."

"On je miliardy a miliardy lidí spojených v jediném těle," přesvědčoval Moneo dál.

"To mi říkali."

"Je to Bůh a my jsme smrtelníci," pokračoval Moneo.

"Jak je možné, že může Bůh páchat zlo?" zeptal se Idaho.

Moneo odstrčil židli a vyskočil. "Já si nad tebou myju ruce!" Prudce se obrátil a vyběhl z místnosti.

Idaho se rozhlédl a zjistil, že je ve středu pozornosti všech strážů.

"Moneo nesoudí, ale já ano," řekl Idaho.

Překvapilo ho, že na tvářích žen zahlédl několik ironických úsměvů. Všechny se znova pustily do jídla.

Jak Idaho rázoval ke svým pokojům, v duchu si přehrával ten rozhovor a hledal podivnosti v Moneově chování. Hrůza se dala rozeznat snadno, a dala se dokonce i pochopit, ale připadalo mu to jako něco víc než jen strach ze smrti... mnohem, mnohem víc.

Červ ho může ovládnout.

Idaho cítil, že tohle Moneovi uklouzlo, že prozradil víc, než měl v úmyslu. Co to mohlo znamenat?

Lehkomyslnější než ti ostatní.

Idaha rozčilovalo, že musí snášet srovnávání s neznámými podobami sebe samého. Jak opatrní byli ti ostatní?

Idaho došel ke svým dveřím. Položil ruku na dlaňový zámek a zaváhal. Připadal si jako štvané zvíře, které prchá k sobě do nory. Strážé v jídelně už touhle dobou určitě podaly Letovi zprávu o tom rozhovoru. Co Božský imperátor udělá? Idaho přejel rukou po zámku. Dveře se otevřely. Vstoupil do předsíně svého bytu, zavřel a podíval se na dveře.

Pošle pro mě své Rybí mluvčí?

Idaho se rozhlédl po předsíni. Byla docela obyčejná - věšáky na šaty a boty, vysoké zrcadlo, skříň na zbraně. Podíval se na zavřené dveře skříně. Žádná ze zbraní, které tam byly, nepředstavovala pro Božského imperátora skutečné nebezpečí. Vždyť tam nebyl ani laserpal... ačkoli podle všeho jsou proti Červovi neúčinné dokonce i laserpaly.

Ví, že se mu postavím.

Idaho povzdychl a podíval se k obloukovým dveřím, které vedly do obývací místnosti. Moneo nahradil měkký nábytek těžšími, tvrdšími kusy, z nichž některé byly zřetelně fremenského původu, vybrané ze sbírek muzejních fremenů.

Muzejní fremeni!

Idaho si odplivl a prošel dveřmi. Udělal dva kroky do místnosti a ohromeně se zastavil. Měkké světlo ze severovýchodního okna zalévalo nízkou pohovku a na ní seděla - Hwi Nori. Měla na sobě lesklé modré roucho, které svými měkkými záhyby zdůrazňovalo její postavu. Když vešel, Hwi vzhledla.

"Díky bohům, že jsi nebyl zraněn," řekla.

Idaho se podíval na dveře, zajištěné dlaňovým zámkem. Údajně je mohlo otevřít jen pár vybraných strážů.

Usmála se jeho zmatku. "My Iksané ty zámky vyrábíme," vysvětlila.

Zmocnil se ho strach, hrozný strach - o ni. "Co tady děláš?"

"Musíme si promluvit."

"O čem?"

"Duncane..." Zavrtěla hlavou. "O nás."

"Varovali tě," konstatoval.

"Řekli mi, abych tě odvrhla."

"Poslal tě Moneo!"

"Dvě strážné vás v jídelně slyšely - přišly mi to říct. Myslí si, že jsi v hrozném nebezpečí."

"Proto jsi tady?"

Vstala pлавným pohybem, který mu připomněl způsob, jakým se pohybovala Letova babička Jessica - stejné plynulé ovládání svalů, krása v každém pohybu.

S ohromením si uvědomil: "Ty jsi benegesserit'anka..."

"Ne! Byly mezi mými učiteli, ale já k Bene Gesseritu nepatřím."

Zmocnily se ho pochybnosti. Čemu je kdo v Letově Impériu doopravdy věrný? Co ghola ví o takových

věcech?

Kolik se toho změnilo od té doby, co jsem naposledy žil...

"Takže ty jsi pořád jen prostá Iksanka," řekl.

"Prosím, neposmívej se mi, Duncane."

"Kdo jsi?"

"Jsem vyvolená nevěsta Božského imperátora."

"A budeš mu věrně sloužit!"

"Budu."

"V tom případě není o čem mluvit."

"Kromě toho, co je mezi námi."

Odkašlal si. "A co to je?"

"Přitažlivost." Když chtěl něco říct, zarazila ho pozvednutou rukou. "Chci se ti vrhnout do náručí, chci najít tu lásku a ochranu, které tam určitě jsou. A ty to chceš také."

Strnule stál. "Božský imperátor to zakazuje!"

"Ale já jsem tady." Udělala dva kroky k němu, řasnaté roucho se jí na těle zavlnilo.

"Hwi..." Pokusil se polknout vyschlým hrdlem. "Nejlepší bude, když odejdeš."

"Nejmoudřejší, ale ne nejlepší," řekla.

"Jestli se dozví, že jsi tady byla..."

"Takhle tě opustit, to není můj styl." Znovu zarazila jeho odpověď pozvednutou rukou. "Byla jsem stvořena a vychována pro jediný účel."

Okamžitě zostrážitel. "Pro jaký?"

"Svést Božského imperátora. On to ví. A nechtěl by na mně změnit vůbec nic."

"Ani já ne."

Udělala ještě krok k němu. Ucítil mléčné teplo jejího dechu.

"Vytvořili mě příliš dobře," řekla. "Byl jsem stvořena k tomu, abych potěšila Atreida. Leto říká, že jeho Duncan je víc Atreides než mnozí, kteří se s tím jménem narodili."

"Leto?"

"Jak bych měla jinak říkat někomu, koho si vezmu?"

Ještě při těch slovech se Hwi naklonila k Idahovi. Přiblížili se k sobě jako dva magnety, které překonají kritickou vzdálenost. Hwi přitiskla tvář na jeho halenu, pažemi objala jeho pevné svaly. Idaho zabořil bradu do jejích vlasů, její vůně ho omamovala.

"To je šílenství," zašeptal.

"Ano."

Zvedl jí bradu a políbil ji.

Přitiskla se k němu.

Nikdo z nich nepochyboval o tom, kam to musí vést. Neodporovala, když ji vzal do náručí a nesl ji do ložnice.

Idaho promluvil jen jednou. "Ty nejsi panna."

"Ty taky ne, lásko."

"Lásko," šeptal. "Lásko, lásko, lásko..."

"Ano... ano!"

V té klidné chvíli po milování si Hwi dala obě ruce za hlavu a protáhla se na zvalené posteli. Idaho seděl zády k ní a díval se z okna.

"Kdo byli další tvoji milenci?" zeptal se.

Pozvedla se na lokti. "Neměla jsem žádné jiné milence."

"Ale..." Obrátil se a podíval se na ni.

"Když mi bylo asi sedmnáct," řekla, "existoval jeden mladík, který mě hrozně potřeboval." Usmála se.

"Potom jsem se zoufale styděla. Jak jsem byla důvěřivá! Myslela jsem, že jsem zklamala lidi, kteří na mně byli závislí. Ale oni se to dozvěděli a byli nadšení. Víš, myslím, že to byla zkouška."

Idaho se zamračil. "Se mnou to bylo taky tak? Potřeboval jsem tě?"

"Ne, Duncane." Tvářila se vážně. "Dali jsme si navzájem radost, protože tak to bývá v lásce."

"V lásce!" utrousil hořce.

Pokračovala: "Můj strýc Malky říkal, že láska je špatný obchod, protože nedostaneš žádné záruky."

"Tvůj strýc Malky byl moudrý člověk."

"Byl hloupý! Láska nepotřebuje záruky."

Idahovi zaškubalo v koutku úst.

Usmála se na něj. "Že je to láska, poznáš podle toho, že chceš dávat radost a nedbáš na následky."

Přikývl. "Myslím jen na to, jak nebezpečné je to pro tebe."

"Jsme, jací jsme," řekla.

"Co budeme dělat?"

"Budeme na to s láskou vzpomínat až do smrti."

"To znělo... tak konečně."

"Jak jinak."

"Ale uvidíme se..."

"Už nikdy takhle."

"Hwi!" Vrhla se přes postel a skryla svou tvář na jejích prsou.

Hladila ho po vlasech.

Zdušeným hlasem řekl: "Co když otěhot-"

"Pšt! Jestli z toho má být dítě, ať je."

Idaho zvedl hlavu a podíval se na ni "Ale to to pak bude vědět s naprostou jistotou!"

"Dozví se to stejně."

"Myslíš, že opravdu ví všechno?"

"Všechno ne, ale tohle se dozví."

"Jak?"

"Já mu to řeknu."

Idaho se zvedl a posadil se. Hněv v jeho tváři se mísil se zmatkem.

"Musím," dodala.

"Jestli se obrátí proti tobě... Hwi, ledacos se povídá. Můžeš být ve strašném nebezpečí!"

"Ne. I já mám své potřeby. On to ví. Neublíží ani jednomu z nás."

"Ale..."

"Nikdy by nezničil mě. A dozví se, že když ti ublíží, zničí tím mě."

"Jak si ho můžeš vzít?"

"Milý Duncane, copak nevidíš, že mě potřebuje víc než ty?"

"Ale nemůže... chci říct, nemůžete přece..."

"Tu radost, kterou jsme si navzájem poskytli my dva, tu s Letem mít nebudu. Pro něj je to nemožné. Svěřil se mi s tím."

"Tak proč nemůže... Jestli tě miluje..."

"Má větší plány a větší potřeby." Vzala Idahovu ruku do obou dlaní. "To vím od chvíle, kdy jsem se pustila do studia o něm. Potřeby větší, než jaké má kdokoli z nás."

"Jaké plány? Jaké potřeby?"

"Zeptej se ho."

"A ty to víš?"

"Ano."

"Chceš říct, že věříš těm povídkám o..."

"Má v sobě čestnost a dobrotu. Víím to podle toho, jak na něj sama reaguji. Mí iksanští nadřizení do mě myslím vložili činidlo, které mi odhaluje víc, než si přáli, abych věděla."

"Takže ty mu věříš!" obvinil ji Idaho. Snažil se vytrhnout ruku z jejího sevření.

"Jestli za ním půjdeš, Duncane, a..."

"Už mě nikdy neuvidí!"

"Ale uvidí."

Přitáhla si jeho ruku ke rtům a políbila mu prsty.

"Jsem rukojmí," řekl. "Kvůli tobě mám najednou strach... kvůli vašemu spojení..."

"Nikdy jsem si nemyslela, že sloužit Bohu bude snadné," řekla. "Jen jsem netušila, že to bude takhle těžké."

Paměť má pro mě podivný význam - význam, který jsem doufal, že budou sdílet i ostatní. Neustále mě ohromovalo, jak se lidé skrývají před svou zděděnou pamětí, jak se schovávají za tlustou hradbou mýtů. Ne, nečekám, že by se pokoušeli o tu strašlivou bezprostřednost v každém okamžiku, kterou prožívám já. Chápu, že se nechtějí ponořit do bažiny drobných detailů. Máte dobrý důvod se obávat, že každý okamžik vašeho života by byl zaplaven jinými lidmi. Ale přesto má paměť význam. Neseme si všechny své předky s sebou jako živoucí vlnu, všechny naděje, radosti a žaly, všechno trápení a všechn jásot naší minulosti. Nic z té paměti není tak docela bez významu a bez vlivu, dokud bude někde existovat lidstvo. Máme všude kolem sebe to jasné Nekonečno, tu Zlatou stezku věčnosti, jíž můžeme pouze slibovat svou drobnou, ale nadšenou oddanost.

UKRADENÉ DENÍKY

"Poslal jsem pro tebe, Moneo, kvůli tomu, co mi řekly mé strážce," řekl Leto.

Byli v temné kryptě, kde, jak si Moneo vzpomínal, vznikla některá z nejtěžších rozhodnutí Božského imperátora. I Moneo měl své zprávy. Čekal to předvolání celé odpoledne, a když krátce po večerím jídle přišlo, na okamžik se ho zmocnila ochromující hrůza.

"Jde... o Duncana, Pane?"

"Samozřejmě že jde o Duncana!"

"Říkali mi, Pane... že, jeho chování..."

"Sebevražedné chování, Moneo?"

Majordom se uklonil. "Pokud to tak chcete nazvat, Pane."

"Jak dlouho to bude trvat, než nám Tleilaxané budou moci poslat jiného?"

"Říkají, že mají nějaké problémy, Pane. Může to trvat až dva roky."

"Víš, co mi řekly mé strážce, Moneo?"

Zatajil dech. Jestli se Božský imperátor dozvěděl o tom posledním... Ne! Dokonce i Rybí mluvčí byly šokované tou urážkou. Kdyby šlo o někoho jiného než o Duncana, ženy by ho už samy zlikvidovaly.

"No tak, Moneo?"

"Říkali mi, Pane, že si zavolal několik strážných a vyptával se jich na jejich původ. Na jakých světech se narodily? Kdo jsou jejich rodiče, jaké měly dětství?"

"A odpovědi ho nepotěšily."

"Děsil je, Pane. Pořád na ně naléhal."

"Jako by z nich opakováním mohl dostat pravdu."

Moneo si dovolil doufat, že je to to jediné, co Pánovi dělá starost. "Proč to Duncanové pokaždé dělají, Pane?"

"To dělá ten jejich původní výcvik, atreidský výcvik."

"Ale v čem se liší od..."

"Atreidové vždycky sloužili lidem, kterým vládli. Za měřítko své vlády považovali životy poddaných. Proto Duncanové chtějí vědět, jak lidé žijí."

"Strávil noc v jedné vesnici, Pane. Navštívil některá města. Setkal se..."

"Všechno záleží na tom, jaké z toho vyvodíš závěry, Moneo. Důkazy bez posouzení neznamenaí nic."

"Viděl jsem, že posuzuje, Pane."

"To děláme všichni, ale Duncanové mají tendenci věřit, že vesmír je rukojmím mých rozmarů. A vědí, že ve jménu toho, co je správné, nemůžeš činit zlo."

"A on říká, že vy..."

"To říkám já, to říkají všichni Atreidové ve mně. Tento vesmír to nedovoluje. To, oč se snažíš, nepřetrvá, pokud..."

"Ale Pane! Vy přece neděláte nic špatného!"

"Nebohý Moneo! Ty nevidíš, že jsem vytvořil prostředek nespravedlnosti."

Moneo nemohl promluvit. Uvědomil si, že se nechal rozptýlit zdánlivou mírností Božského imperátora.

Ted' už si všiml změn na tom obrovském těle, a přitom byl tak blízko... Rozhlédl se po kryptě a vzpomněl si na mnoho těch, kteří tu zemřeli a byli pohřbeni.

Nastal můj čas?

Leto promluvil přemítavým hlasem. "Nemůžeš uspět, když bereš rukojmí. To je forma otroctví. Jeden člověk nemůže vlastnit jiného člověka. Tenhle vesmír to nedovolí."

Moneo si uvědomoval, v jakém strašlivém protikladu jsou ta slova se změnami, které otráslas tělem jeho Pána.

Červ přichází!

Moneo se znova rozhlédl po kryptě. Tady je to mnohem horší než ve věži! Do bezpečí je příliš daleko.

"No tak, Moneo, neodpovíš mi?" zeptal se Leto.

Moneo se opovážil zašeptat: "Slova mého Pána mi mnohé osvětlují."

"Osvětlují? Ty nejsi osvětlený!"

Z Monea promluvil zoufalství. "Ale já sloužím svému Pánu!"

"Ty tvrdíš, že sloužíš Bohu?"

"Ano, Pane!"

"Kdo vytvořil tvou víru, Moneo?"

"Vy, Pane."

"To je rozumná odpověď."

"Díky, Pane."

"Neděkuj mi! Řekni mi, co zvětčují náboženské instituce!"

Moneo ucouvl o čtyři kroky.

"Stůj, kde jsi!" přikázal Leto.

Majordom se třásl po celém těle. Otupěle zavrtěl hlavou. Konečně se setkal s otázkou, která neměla odpověď. Ale když neodpoví, bude to pro něj znamenat smrt. Čekal na ni se skloněnou hlavou.

"Tak já ti to povím, ubohý slouho," řekl Leto.

Moneo se odvážil doufat. Zvedl pohled k Božskému imperátorovi a všiml si, že oči nemá zamžené a ruce že se mu nechvějí. Třeba Červ nepřišel.

"Náboženské instituce zvětčují vztah pána a sluhy mezi smrtelníky," řekl Leto. "Vytvářejí arénu, která přitahuje hrdé lidi bažící po moci se všemi jejich krátkozrakými předsudky!"

Moneo mohl jen kývnout. Chvějí se ruce Božského imperátora? Ztrácí se ta strašlivá tvář pomalu ve své kápi?

"Odhalit utajená znamená hanbu, o to Duncanům jde," pokračoval Leto. "Duncanové mají příliš soucitu se svými přáteli a příliš omezené hranice přátelství."

Moneo studoval hologramy písečných červů dávné Duny, obrovská ústa plná krispelových zubů a v nich spalující oheň. Všiml si, že skryté prstence na Letově trubicovitém těle jako by zduřely. Jsou opravdu lépe vidět? Otevrou se pod tou zahalenou tvář nová ústa?

"Duncanové v hloubi duše vědí," řekl Leto, "že jsem úmyslně ignoroval přikázání Mohameda a Mojžíše.

Dokonce i ty to víš, Moneo!"

Bylo to obvinění. Moneo nejprve pokývl a pak zavrtěl hlavou. Uvažoval, jestli se může opovážit znova začít s ústupem. Ze zkušenosti věděl, že takovéhle přednášky bez výjimky končí příchodem Červa.

"Jaké je to přikázání?" zeptal se Leto. V jeho hlase teď zněla výsměšná lehkost.

Moneo se odvážil maličko pokrčit rameny.

Leto se najednou rozkřikl hřímavým barytonem, dávným hlasem, který jako by promlouval přes mnohá staletí: "Jste služebníky Boha, nikoli služebníky služebníků!"

Moneo sepal ruce a vykřikl: "Ale já sloužím vám, Pane!"

"Moneo, Moneo," řekl Leto tiše, ale zvučně, "z milionu chyb nevzejde jedna pravda. Pravda se pozná tím, že přetrvá."

Moneo dokázal jen stát a třást se.

"Chtěl jsem, aby se Hwi spojila s tebou, Moneo," řekl Leto. "Ted' je už příliš pozdě."

Chvilí trvalo, než Moneovi ta slova pronikla do vědomí. Měl dojem, že jejich význam naprosto nechápe Hwi? Kdo je to Hwi? Aha, ano - ta iksanská budoucí nevěsta Božského imperátora. Spojit se... se

mnou?

Zavrtěl hlavou.

Leto promluvil s nekonečným smutkem: "I ty jdeš. Bude celé tvoje dílo zapomenuto jako prach?"

Ještě když mluvil, jeho tělo se bez varování křečovitě převálilo z vozu dolů. Ta rychlost, to strašlivé násilí, které z toho pohybu číselo, ho vrhlo do vzdálenosti několika centimetrů od Monea. Ten zařval hrůzou a prchal z krypty.

"Moneo!"

Letův hlas zastavil majordoma u vchodu do výtahu.

"Ta zkouška, Moneo! Zítra Sionu podrobím zkoušce!"

To, čím jsem, vnímám nejvíce v tom bezčasém vědomí, které ani nepodněcuje, ani neklame. Vytvářím pole, v kterém nejsem, pole, které nemá střed, pole, v němž i smrt se stává pouhou analogií. Netoužím po žádných konkrétních výsledcích. Jen umožňuji existenci tohoto pole, které nemá žádné cíle ani touhy, kterému chybí úplnost a dokonce i představa nějakých úspěchů. V tom poli existuje jen všudypřítomné prvotní vědomí. Je to světlo, jež proudí okny mého vesmíru.

UKRADENÉ DENÍKY

Vyšlo slunce a zalilo duny ostrým světlem. Leto pocíťoval písek pod sebou jako pohlazení. Jen lidské uši, které slyšely skřipavé drhnutí jeho mohutného těla, mu říkaly něco jiného. S takovým konfliktem smyslů se už smířil.

Slyšel Sionu, kráčející vedle něj, lehkost jejího kroku, jemné sypání písku, když se za ním šplhala na vrcholek duny.

Čím déle žiji, tím jsem zranitelnější, pomyslel si.

Ta myšlenka ho v posledních dnech napadala často, když se vypravil do své pouště. Vzhlédl. Obloha byla bezmračná a tak temně modrá, jak za starých časů Duny nikdy nebyvala.

Co je poušť bez jasné oblohy? Dost na tom, že nemůže mít stříbřitý odstín staré Duny.

Oblohu hlídaly iksanské satelity, i když ne vždycky tak dokonale, jak by si byl přál. Dokonalost byla jen strojovou fantazií, která pod lidským vedením kolísala. I přesto však satelity ovládaly počasí dost slušně na to, aby mu poskytly toto klidné pouštní ráno. Vdechl ho z plných lidských plic a poslouchal, jak se Siona blíží. Zastavila se. Věděl, že obdivuje ten rozhled.

Leto měl pocit, že jeho představivost je jako kejklíř, který připravil všechny potřebné rekvizity pro tento okamžik. Cítil ty satelity. Výborné nástroje, které hrály k tanci oteplování a ochlazování vzduchových mas, neustále sledovaly a upravovaly mohutné vertikální a horizontální proudy. Pobavila ho vzpomínka na to, že se Iksané domnívali, že ty nástroje použije k vytvoření nového typu hydraulického despotismu - že hodlá odepřít vláhu těm, kdo se postaví svému vládci, a jiné zase potrestat strašlivou bouří. Jak byli překvapeni, když zjistili, že se mýlili!

Nástroje mé vlády jsou mnohem jemnější.

Pomalou, plynule se dal do pohybu, plul po povrchu písku, sklouzl z duny, ani jednou se neohlédl na štihlou jehlu své věže, protože věděl, že se její obraz za chvíli rozplyne v chvějivém denním žáru.

Siona ho následovala s netypickou poslušností. Pochyby vykonaly své. Četla ukradené deníky.

Naslouchala výstrahám svého otce. Ted' nevěděla, co si má myslet.

"Co je to za zkoušku?" zeptala se Monea. "Co bude dělat?"

"Nikdy to není totéž."

"Jak zkoušel tebe?"

"U tebe to bude jinak. Jen bych tě zmátl, kdybych ti vyprávěl své zkušenosti."

Leto tajně poslouchal, když Moneo připravoval svou dceru, oblékal ji do pravých fremenských filtršatů s tmavým rouchem navrch a seřizoval jí pumpy v botách. Moneo nezapomněl.

Ted' vzhlédl od jejích bot. "Přijde Červ. To je všechno, co ti můžu říct. Musíš najít způsob, jak přežít v přítomnosti Červa."

Pak vstal a vysvětlil jí funkci filtršatů a způsob, jakým recyklují všechnu vodu jejího těla. Přiměl ji vytáhnout vodolinku z jímací kapsy a usrknout a pak vodolinku znova uzavřít.

"Budeš s ním sama v poušti," říkal Moneo. "Když jsi v poušti, není šaj-hulúd nikdy daleko."

"Co když odmítnu jít?" zeptala se.

"Půjdeš... ale možná se nevrátíš."

Tento rozhovor se odehrál v přízemní místnosti Malé citadely, zatímco Leto čekal na vyhlídce. Sklouzl dolů, když byla Siona připravena, snesl se v předjitřní tmě na suspenzorech svého vozu. Vůz se objevil v přízemní síni, teprve když z ní Moneo a Siona vyšli. Zatímco Moneo rázoval ke své toptěře a za šepotu křídel odletěl, Leto požádal Sionu, aby zkontrolovala uzavřenou bránu přízemní síně a pak aby se podívala vzhůru, do té neuvěřitelné výšky, kde se tyčila špička věže.

"Jediná cesta odtud vede přes Sarír," řekl.

Pak ji vedl pryč od věže, dokonce jí ani nepřikázal, aby ho následovala, a spolehl se na její zdravý rozum, na její zvědavost a pochybnosti.

Leto sklouzl z duny, přesmykl se přes odhalený kus skalního podloží, pak pod mírným úhlem pokračoval znova nahoru pískem. Vytvářel za sebou stezku, po které mohla Siona jít. Fremeni takovým udusaným stezkám říkali "boží dar unaveným". Pohyboval se pomalu a poskytoval Sioně dost času na to, aby si uvědomila, že tohle je jeho doména, jeho přirozené prostředí.

Vystoupil na vrcholek další duny a obrátil se, aby viděl, jak si vede Siona. Držela se stezky, kterou jí poskytl, a zastavila se teprve na vrcholu. Krátce se zadívala na jeho tvář a pak se otočila kolem vlastní osy, aby se rozhlédla po obzoru. Slyšel, jak zasykla. Opar horkem rozechvělého vzduchu zakryl věž. Její základna mohla být klidně vzdálenou skalou.

"Takhle to bývalo," podotkl.

Věděl, že poušť má v sobě něco, co promlouvá k věčné duši všech, kdo mají v žilách fremenskou krev. Vybral si tohle místo právě pro ten účinek pouště - duna byla o něco vyšší než ty ostatní.

"Dobře si to prohlédni," řekl a sklouzl na druhou stranu duny, aby jí jeho mohutné tělo nebránilo ve výhledu.

Siona se ještě jednou pomalu rozhlédla.

Věděl, jaký pocit v jejím nitru budí to, co vidí. Kromě nedůležitého, zamlženého výstupku základny jeho věže nebyla na celém obzoru ani jediná vyvýšenina - plocha, všude jen plocha. Žádné rostliny, nic živého. Z místa, kde stála, to bylo asi osm kilometrů k obzoru, za nímž už všechno skrývalo zakřivení planety. Leto se zastavil těsně pod vrcholkem duny a řekl: "Tohle je pravý Sarír. Ten poznáš, jen když jsi tady pěšky. To je to jediné, co zbylo z bahr bela ma."

"Z oceánu bez vody," zašeptala.

Znovu se obrátila a zahleděla se k obzoru.

Nefoukal tu vítr a Leto věděl, že bez větru nahlodává lidskou duši ticho. Siona pocíťovala nedostatek známých orientačních bodů. Byla opuštěná na nebezpečném místě.

Leto pohlédl na příští dunu. Tím směrem zanedlouho dojdou k nízkým kopcům, které byly kdysi horami, ale dnes se rozpadaly ve šterk a kamení. Klidně odpočíval a nechal ticho, aby pracovalo za něj. Vždycky si rád představoval, že tyhle duny pokračují bez konce dál a dál, po celé planetě. Ale dokonce i těchhle pár dun degenerovalo. Bez původních Koriolisových bouří Duny nepoznal Sarír nic silnějšího než ostrý větřík a tu a tam nějaké písečné víry, které měly jen místní účinek.

Jeden z těch malých "větrných ďáblíků" tančil právě o kus dál na jih. Siona ho sledovala pohledem. Náhle řekla: "Máte vy osobně nějaké náboženství?"

Leto si dal s odpovědí chvilku načas. Bylo to zvláštní, jak poušť vždycky vyvolala myšlenky na náboženství.

"Ty se mě opovažuješ zeptat, jestli mám nějaké náboženství?" řekl pak.

Siona se otočila a podívala se na něj dolů. Navenek na ní nebyl znát strach, který v nitru nepochybně cítila. Uvědomil si, že odvaha byla vždycky poznávacím znamením Atreidů.

Když neodpověděla, podotkl: "Ty tedy rozhodně jsi Atreidová."

"To je vaše odpověď?" zeptala se.

"Co vlastně doopravdy chceš vědět, Siono?"

"Čemu věříte vy!"

"Hm. Tak ty se ptáš na mou víru. Dobrá tedy - věřím, že něco se nemůže vynořit z ničeho bez božského

zásahu."

Jeho odpověď ji zmátla. "Jak to může..."

"Natura non facit saltus," řekl.

Zavrtěla hlavou, protože nerozuměla té prastaré narážce, jež mu sama přišla na jazyk. Leto přeložil:

"Příroda neskáče."

"Jaký to byl jazyk?" zeptala se.

"Jazyk, kterým v mém vesmíru už nikdo jiný nemluví."

"Tak proč jste ho použil?"

"Abych vyprovokoval tvé dávné vzpomínky."

"Žádné nemám! Chci prostě jen vědět, proč jste mě sem přivedl."

"Abys ochutnala svou minulost. Pojď sem dolů a vylez mi na hřbet."

Nejdřív zaváhala, ale protože si uvědomila, že vzdor je marný, sklouzla po duně a vyšplhala se mu na záda.

Leto počkal, až na něm poklekla. Nebylo to stejné jako za starých časů, které znával. Neměla tvůrčovské háky a nemohla tedy na jeho hřbetě stát. Pozvedl přední prstence trochu nad zem.

"Proč to dělám?" zeptala se. Z jejího tónu poznal, že se tam nahoře cítí směšně.

"Chci, aby sis vyzkoušela způsob, jakým se kdysi touhle zemí pohybovali naši lidé - vysoko na hřbetě obrovského písečného červa."

Začal klouzat po duně těsně pod vrcholkem. Siona viděla hologramy. Intelektuálně to pro ni nebylo nic nového, ale realita má jiný pulz a on věděl, že na něj bude reagovat.

Ach Siono, pomyslel si, ještě jsi ani nezačala tušit, jakým způsobem tě budu zkoušet.

Pak sám sebe okřikl. Nesmím ji litovat. Když zemře, zemře. Když kdokoli z nich zemře, je to nutnost, nic víc.

A musel sám sobě připomínat, že to platí i pro Hwi Nori. Šlo jen o to, že všichni zemřít nemohou.

Vycítil, když Siona začala mít potěšení z jízdy na jeho hřbetě. Všiml si malého posunu v její váze, jak se narovnála a zvedla hlavu.

V té chvíli zrovna jel podél obloukovitého barachánu a stejně jako Siona se těšil z těch dávných pocitů. Leto zahlédl zbytky kopců na obzoru před sebou. Připadaly mu jako čekající semena minulosti, připomínka soběstačné a rozšiřující se síly, která kdysi vládla v poušti. Na chvíli dokázal zapomenout, že na téhle planetě už jen malý zlomek povrchu zůstává dosud pouští a že dynamika Saríru závisí na velmi křehké rovnováze prostředí.

Ale iluze minula tu přece byla. Cítil ji při pohybu. Je to jen fantazie, říkal si, jen mizející fantazie, která potrvá jen tak dlouho jako jeho vynucený klid. Dokonce i ten dlouhý barachán, po kterém se teď hnál, nebyl tak velký jako ty z minula. Žádná duna nebyla tak velká.

Celá tahle udržovaná poušť mu najednou připadala směšná. Skoro se zastavil na oblázcích mezi dunami a pak pokračoval dál, ale mnohem pomaleji, jak se snažil vyjmenovat všechny nezbytnosti, které udržovaly celý systém v chodu. Představil si rotaci planety, která uvádí do pohybu mohutné vzdušné proudy. Ty zase přesunují obrovské objemy chladného i teplého vzduchu do nových oblastí - a to všechno sledují a ovládají ty malé satelity, jejich iksanské nástroje a antény soustřeďující teplo. Pokud vůbec něco viděly, viděly Sarír částečně jako "výpomocnou poušť", kterou ohrazovaly jak fyzické zdi, tak zdi chladného vzduchu. Z toho důvodu se na krajích často vytvářel led, a to zase vyžadovalo další klimatické změny.

Nebylo to snadné a Leto jim ty občasné chyby odpouštěl.

Když znova vyrazil do dun, ztratil ten pocit jemné rovnováhy, zahnal myšlenky na kamenité pustiny kolem ústředních písků a poddal se radosti z toho "zkamenělého oceánu" s jeho ztuhlými a na pohled nepohnutelnými vlnami. Obrátil se k jihu souběžně s kopci.

Věděl, že většinu lidí jeho posedlost pouští vadí. Bylo jim nepříjemně, odvraceli se. Ale Siona se odvrátit nemohla. Kamkoli se podívala, poušť si vynucovala její pozornost. Jela mlčky na jeho zádech, ale věděl, že oči má plné toho pohledu. A její staré, prastaré vzpomínky se začínaly vzdouvat.

Během tří hodin projel oblast válcovitých dun podobných velrybím hřbetům, z nichž některé byly až sto padesát kilometrů dlouhé a svažovaly se ve směru převládajícího větru. Za nimi ležel skalnatý průsmyk

mezi dunami, vedoucí do oblasti hvězdovitých dun skoro čtyři sta metrů dlouhých. Nakonec vjeli mezi propletené duny ústředního ergu, jehož vysoký tlak a elektrický náboj ve vzduchu Letovi zvedly náladu. Věděl, že stejné účinky bude mít i na Sionu.

"Tady vznikly písně o Dlouhé cestě," řekl. "V Ústní historii se velmi dobře dochovaly."

Neodpověděla, ale věděl, že ho slyšela.

Leto zpomalil a začal na Sionu mluvit, vyprávěl jí o jejich fremenské minulosti. Vycítil, že ji to zajímá. Dokonce se občas na něco zeptala, ale poznal také, že v ní narůstá strach. Ani základna jeho Malé citadely už odtud nebyla vidět. Nikde nezahlédla nic, co by vyrobila lidská ruka. A domnívala se, že on teď vede nezávaznou konverzaci, že hovoří o nepodstatných detailech, aby zamluvil něco zlověstného.

"Tady vznikla rovnost mezi muži a ženami," řekl.

"Vaše Rybí mluvčí popírají, že muži a ženy jsou si rovni," podotkla.

Její hlas, plný tázavé nevěry, byl lepší lokátor než pocit váhy přikrčené na jeho hřbetě. Leto se zastavil na křižovatce dvou spletených dun a nechal pomalu ztišit výtrysky kyslíku vytvořeného jeho tělesným teplem.

"Dnes je to jinak," řekl. "Ale na muže a ženy jsou skutečně kladeny jiné vývojové požadavky. V případě fremenů však na sobě opravdu navzájem záviseli. Otázka přežití se tady mohla stát velmi bezprostřední a z toho se zrodila rovnost."

"Proč jste mě sem přivezl?" chtěla vědět.

"Ohlédni se," pobídl ji.

Cítil, jak se otočila. Pak se zeptala: "Co mám vidět?"

"Zanechali jsme za sebou nějakou stopu? Můžeš mi říct, kde jsme byli?"

"Trochu se zvedl vítr."

"Zasypal naše stopy?"

"Myslím... že ano."

"Tahle poušť nás učinila tím, čím jsme byli a čím jsme," řekl. "Je to skutečné muzeum všech našich tradic. Ani jedna z těch tradic se neztratila."

Leto viděl po jižním obzoru postupovat ghibli, malou písečnou bouři. Všiml si úzkých stuh prachu a písku, které se před ní zvedaly. Siona ji určitě také viděla.

"Proč mi neřeknete, proč jste mě sem přivezl?" zeptala se. V jejím hlase se teď už jasně ozýval strach.

"Ale já jsem ti to přece řekl."

"Neřekl!"

"Jak daleko jsme dojeli, Siono?"

Přemýšlela o tom. "Třicet kilometrů? Dvacet?"

"Dál," opravil ji. "Ve své vlastní zemi se dokážu pohybovat hodně rychle. Necítila jsi vítr ve tváři?"

"Ano." Zachmuřeně: "Tak proč se ptáte mě, jak jsme daleko?"

"Pojď dolů a postav se tak, abych na tebe viděl."

"Proč?"

Výborně, pomyslel si. Je přesvědčená, že ji tu nechám a zmizím rychleji, než mě stačí sledovat.

"Pojď dolů a já ti to vysvětlím," řekl.

Sklouzla z jeho hřbetu a obešla ho, tak aby mu viděla do tváře.

"Čas utíká rychle, když máš smysly plné dojmů," řekl. "Jsme už venku skoro čtyři hodiny. Urazili jsme asi šedesát kilometrů."

"Proč je to tak důležité?"

"Moneo ti do kapsy dal sušené ovoce," připomněl jí. "Sněz ho trochu a já ti to povím."

Našla v kapse vyschlou kostku protomoru a začala ji žvýkat. Přitom z něj nespouštěla oči. Byla to autentická potrava starých fremenů, dokonce včetně slabé příměsi melanže.

"Vnímala jsi svou minulost," řekl. "Teď musíš poznat i svou budoucnost - Zlatou stezku."

Polkla: "Já v tu vaši Zlatou stezku nevěřím."

"Jestli máš přežít, budeš v ni věřit."

"Je tohle ta vaše zkouška? Věř ve Velkého boha Leta, anebo zemři?"

"Nemusíš ve mě věřit ani v nejmenším. Chci, abys věřila sama sobě."

"Tak proč je tak důležité, jak daleko jsme se dostali?"

"Abys pochopila, jak daleko ještě musíš jít."

Položila si ruku na tvář. "Já..."

"Přesně tam, kde stojíš," řekl, "jsi nepochybně uprostřed Nekonečna. Rozhlédni se kolem a pochopíš, co je to Nekonečno."

Rozhlédla se doprava a doleva na neporušenou poušť.

"Vyjdeme z mé pouště spolu," řekl. "Jen my dva."

"Vy nechodíte," ušklíbala se.

"Řečnický obrat. Ale ty půjdeš. O tom tě ujišťuji."

Podívala se směrem, odkud přišli. "Tak proto jste se mě ptal na stopy."

"I kdyby tam ty stopy byly, nemohla by ses vrátit. V mé Malé citadele není nic, co bys mohla použít pro přežití."

"Žádná voda?"

"Nic."

Našla na rameni vodolinku, usrkla z ní a znova ji zasunula. Všiml si, jak pečlivě ji zasunula, ale nepřitáhla si přes ústa obličejový kryt, i když Leto slyšel, jak ji na to její otec upozorňoval. Chtěla mít ústa volná, aby mohla mluvit!

"Chcete tím říct, že od vás nemůžu utéct," shrnula.

"Uteč, jestli chceš."

Obrátila se kolem své osy, zkoumala pustinu.

"O takovéhle zemi se říká," podotkl, "že všechny směry jsou stejně dobré. V určitém smyslu je to skutečně pravda, ale já bych se na to nespolehal."

"Ale opravdu od vás můžu svobodně odejít, když budu chtít?"

"Svoboda může být velmi osamělý stav."

Ukázala na strmou stranu duny, na které se zastavili. "Ale mohla bych prostě jít tam dolů a..."

"Být sebou, Siono, tak nechodím tím směrem, kterým ukazuješ."

Zamračila se na něj. "Proč?"

"Na strmé straně duny musíš sledovat přirozené křivky, protože jinak se písek může svézt a zasypat tě."

Podívala se dolů po svahu a přebírala si to.

"Vidíš, jak krásná mohou být slova?" zeptal se.

Znova se podívala na něj. "Nepůjdeme už?"

"Tady venku se naučíš cenit si volného času. A zdvořilosti. Nikam nespěcháme."

"Ale nemáme žádnou vodu kromě..."

"Když budeš filtršaty používat rozumně, zachovají tě při životě."

"Jak dlouho nám bude trvat, než..."

"Tvá netrpělivost mě leká."

"Vždyť máme jen tu sušenou potravu v mé kapse. Co budeme jíst, až..."

"Siono! Všimla sis, že hovoříš, jako bychom byli oba ve stejné situaci? Co budeme jíst? Nemáme žádnou vodu? Jak dlouho nám bude trvat?"

Pokusila se polknout. Poznal, jak vyschlá má ústa.

"Je možné, že jsme na sobě navzájem závislí?" zeptal se.

Odpověděla neochotně. "Já nevím, jak tady venku přežít."

"A já ano?"

Kývla.

"Jenže proč bych se o tak cennou znalost měl s tebou podělit?" pokračoval.

Pokrčila rameny; to gesto ho dojalo. Jak rychle poušť mění předchozí postoje!

"Já se s tebou o své vědomosti podělím," řekl, "a ty musíš najít něco cenného, o co by ses mohla podělit se mnou."

Pohledem přejela po jeho dlouhém těle, na chvíli se zastavila na ploutvičkách, které kdysi byly jeho nohama, a pak se mu znovu zahleděla do tváře.

"Dohoda vynucená hrozbami není dohoda," řekla.

"Já ti nevyhrožuji žádným násilím."

"Je mnoho druhů násilí," odsekla.

"A já jsem tě přivedl sem, kde můžeš zemřít?"

"Copak jsem měla na vybranou?"

"Narodit se jako Atreides je těžké," řekl. "Věř mi, já to vím."

"Nemusíte to dělat tímhle způsobem," řekla.

"A v tom se mýlíš."

Odvrátil se od ní a ve vlnivé křivce se spustil po duně dolů. Slyšel, jak Siona klouže a klopýtá za ním. Leto se zastavil hluboko ve stínu duny.

"Tady přečkáme den," řekl. "Když se cestuje v noci, spotřebuje se méně vody."

Jedno z nejstrašnějších slov v jakémkoli jazyce je voják. Synonyma se objevují v celé naší historii: samuraj, výsadkář, karibo, kozák, deranzíf, legionář, sardaukar, Rybí mluvčí... znám je všechna. Stojí v mé paměti ve vyrovnaných řadách a připomínají mi: Vždycky se ujisti, že máš armádu s sebou.

UKRADENÉ DENÍKY

Idaho konečně našel Monea v dlouhé podzemní chodbě, která spojovala východní a západní křídlo Citadely. Hledal majordoma už od úsvitu, celé dvě hodiny - a teď ho uviděl daleko před sebou v chodbě, jak mluví s někým, koho ve dveřích nebylo vidět. Ale Monea - ten jeho charakteristický postoj ani nezbytnou bílou uniformu - si nebylo možno splést ani na tuhle dálku.

Stěny chodby byly tady, padesát metrů pod zemí, z jantarově zbarveného plastokamene a osvětlovaly je iluminační pásy naladěné na rytmus dne a noci. Chladný vánek do těchhle hlubin přivádělo jednoduché zařízení - volně pohyblivá křídla, která jako gigantické postavy v pláštích stála nahoře na povrchu, na obvodových věžích. Teď když slunce zahřálo písek, všechna křídla směřovala k severu, aby zachytila chladný vzduch proudící do Saríru. Idaho při chůzi cítil křemenný prach.

Věděl, co má tato chodba představovat. Opravdu se poněkud podobala starému fremenskému síči. Byla široká a dost velká na to, aby se do ní vešel Leto na svém voze. Klenutý strop vypadal jako skála. Ale ty dva iluminační pruhy se sem nehodily. Idaho nikdy dřív iluminační pruhy neviděl, až tady v Citadele; v jeho době byly považovány za nepraktické, vyžadovaly příliš mnoho energie, špatně se udržovaly. Luminy byly jednodušší a daly se snadněji vyměňovat. Ale už si uvědomil, že Leto jen málo věcí považuje za nepraktické.

Co Leto chce, to mu někdo poskytne.

Ta myšlenka Idahovi připadala hrozivá, jak tak rázoval chodbou k Moneovi.

Do chodby ústily dvě řady malých místností jako v síči, bez dveří, jen s tenkými závěsy z narezlé tkaniny, které se ve vánku vlnily. Idaho věděl, že v téhle oblasti většinou bydlí mladší Rybí mluvčí. Poznal sněmovní síň s přilehlými místnostmi pro sklad zbraní, kuchyň, jídelnu, dílny. V nedostatečném soukromí za závěsy viděl i jiné věci, věci, které jen posílily jeho hněv.

Moneo se obrátil, když se Idaho blížil. Žena, se kterou Moneo mluvil, couvla a spustila závěs, ale Idaho ještě stačil zahlédnout starší tvář s velitelským výrazem.

Moneo kývl, když se Idaho zastavil dva kroky od něj.

"Stráže mi říkaly, že mě hledáš," začal.

"Kde je, Moneo?"

"Kdo?"

Moneo přešel pohledem po Idahovi, všiml si staromódní atreidské uniformy, černé s červeným sokolem na prsou, vysokých bot, lesknoucích se krémem. Celý vypadal jaksi - jaksi obřadně.

Idaho se nadechl a procedil mezi zuby: "Tuhle hru na mě nezkoušej!"

Moneo odtrhl oči od nože zavěšeného v pochvě u boku. Podle ozdobné rukojeti s drahokamy to vypadalo na muzeální kus. Kde k němu Idaho přišel?

"Jestli myslíš Božského imperátora...", řekl Moneo.

"Kde je?"

Moneo pokračoval stále stejně mírně. "Proč tak toužíš zemřít?"

"Říkali, že jsi s ním."

"To je už nějakou chvíli."

"Já ho najdu, Moneo!"

"Hned teď ne."

Idaho položil ruku na nůž. "Budu tě snad muset přinutit násilím, abys mi to řekl?"

"To bych nedoporučoval."

"KDE JE?"

"Když to musíš vědět, tak je v poušti se Sionou."

"S tvou dcerou?"

"Je tady snad nějaká jiná Siona?"

"Co tam dělají?"

"Siona podstupuje zkoušku."

"Kdy se vrátí?"

Moneo pokrčil rameny a pak se zeptal: "Proč ten nevhodný vztek, Duncane?"

"Co je to za zkoušku?"

"Nevím. No tak proč jsi tak rozčilený?"

"Mám tohle místa po krk! Rybí mluvčí!" Odvrátil hlavu a odplivl si.

Moneo se podíval do chodby za Idahoem a vzpomněl si, jak se k němu blížil. Protože Duncany znal, věděl, co ho asi mohlo tak rozčítit.

"Duncane," řekl Moneo, "je naprosto normální, když dospívající ženy stejně jako muži pocít'ují fyzickou náklonnost k osobám téhož pohlaví. "Většina jich z toho vyroste."

"Mělo by se to vyhubit!"

"Ale to je součást našeho dědictví!"

"Vyhubit! A není to..."

"Ale mlč. Když se to budeš snažit potlačit, bude to mít jen větší sílu."

Idaho se na něj zamračil. "A ty tvrdíš, že nevíš, co se tam nahoře děje s tvou vlastní dcerou!"

"Siona podstupuje zkoušku, už jsem ti to říkal."

"A co má tohle znamenat?"

Moneo si zakryl dlaní oči a povzdychl. Spustil ruku a uvažoval, proč se vlastně hádá s tímhle pošetilým, nebezpečným, starověkým člověkem.

"To znamená, že tam může zemřít."

Idaha to zarazilo, jeho vztek trochu vychladl. "Jak můžeš dopustit..."

"Dopustit? Ty si myslíš, že jsem měl na vybranou?"

"Každý člověk má na vybranou!"

Moneovi přelétl přes rty hořký úsměv. "Jak to, že jsi o tolik pošetilejší než ti ostatní Duncanové?"

"Ostatní Duncanové!" vybuchl Idaho. "Jak ti ostatní zemřeli, Moneo?"

"Tak jako my všichni. Jejich čas vypršel."

"Lžeš!" Idaho už zase cedil slova mezi zuby a klouby ruky mu zbělely, jak svíral jílec nože.

Moneo stále ještě mírně řekl: "Dej si pozor. Dokonce ani já nevydržím všechno, zvláště' zrovna teď."

"Celé tohle místo je prohnílé!" nedal se zastrašit Idaho. Ukázal volnou rukou na chodbu za sebou.

"Některé věci prostě nikdy nepřijmu."

Moneo se díval do prázdné chodby nepřítomným pohledem. "Musíš začít být dospělý, Duncane. Musíš."

Idaho znovu sevřel nůž. "Jak to myslíš?"

"Žijeme v citlivé době. Čemukoli, co ho rozčiluje, čemukoli... se musí zabránit."

Idaho se musel hodně držet, aby se neuchýlil k násilí. Jeho hněv zadržovalo jen něco podivného v

Moneově chování. Ale přesto tu bylo vysloveno cosi, co nemohl ignorovat.

"Nejsem sakra nějaké nedospělé dítě, které může..."

"Duncane!" Byl to ten nejhlasitější zvuk, jaký kdy Duncan od mírného Monea slyšel. Byl tak překvapen, že se ani nepohnul, a Moneo pokračoval dál: "Když touhy tvého těla jsou dospělé a přitom tě něco drží v době adolescence, může se vyvinout dost nepěkné chování. Nech to být."

"Ty - mě - obviňuješ - z toho - že -"

"Ne!" Moneo ukázal na chodbu. "Já vím, co jsi tam asi viděl, ale to..."

"Dvě ženy se vášnivě líbaly! Myslíš, že to..."

"Není to důležité. Mládí zkoumá své možnosti mnoha způsoby."

Idaho se zarazil na samém pokraji výbuchu. Zhoupł se na špičky. "To jsem rád, že jsem se zase o tobě něco dozvěděl."

"No, já jsem se zase ledacos dozvěděl o tobě, a několikrát."

Moneo sledoval, jak na něho jeho slova zaúčinkovala. Gholové se nikdy nevyhnou fascinaci těmi ostatními - svými předchůdci.

Idaho chraplavě zašeptal: "Co ses dozvěděl?"

"Naučil jsi mě cenné věci," řekl Moneo. "Všichni se snažíme vyvíjet, ale když nám v tom něco zabrání, můžeme přeměnit svůj potenciál v bolest - můžeme ji vyhledávat nebo ji působit ostatním. Nedospělí jsou obzvlášť zranitelní."

Idaho se naklonil blízko k Moneovi. "Já mluvím o sexu!"

"Samozřejmě."

"Ty mě obviňuješ, že se chovám jako nedospělý..."

"Správně."

"Měl bych ti podříznout..."

"Mlč!"

Moneova odpověď sice v sobě neměla jemný výcvik benegesseritského Hlasu, ale bylo na něm znát, že je léta zvyklý poroučet. Idaho nemohl než proti své vůli poslechnout.

"Promiň," řekl Moneo. "Ale vyvádí mě z míry, že má jediná dcera..." Odmlčel se a pokrčil rameny.

Idaho se dvakrát zhluboka nadechl. "Jste šílenci, všichni jste šílenci! Říkáš, že tvoje dcera možná umírá, a přitom..."

"Ty blázne!" odsekl Moneo. "Máš vůbec ponětí, jak se mi jeví ty tvoje bezvýznamné starosti? Ty tvé pitomé otázky a tvé sobecké..." Nedořekl a zavrtěl hlavou.

"Toleruju tě, protože máš osobní problémy," řekl Idaho. "Ale jestli..."

"Toleruješ? Ty mě toleruješ?" Moneo se přerývaně nadechl. Tohle už bylo příliš!

Idaho škrobeně řekl: "Můžu ti odpustit, že..."

"Ty! Ty tu žvaníš o sexu a o odpouštění a o bolesti a... myslíš si, že ty a Hwi Nori..."

"Ji z toho vynech!"

"No jistě. Vynech ji. Tuhle bolest vynech! Spíš s ní a vůbec nemyslíš na rozloučení. Řekni mi, ty hlupáku, jak se postavíš k tomuhle?"

Ohromený Idaho se zhluboka nadechl. Netušil, že v tichém Moneovi dřímá taková vášnivost, ale tenhle útok, to přece nemůže být...

"Myslíš si, že jsem krutý?" naléhal Moneo. "Nutím tě myslet na věci, kterým by ses radši vyhnul. Pche! Pánu Letovi provedli krutější věci, a to jen pro krutost samotnou!"

"Ty ho hájíš? Ty..."

"Já ho znám nejlépe!"

"Využívá tě!"

"K čemu?"

"To mi řekni ty!"

"Je naše nejlepší naděje na přetrvání..."

"Zvrhlíci nepřetrvávají!"

Moneo promluvil chlácholivě, ale jeho slova Idahem otřásla. "Něco ti řeknu, a řeknu ti to jen jednou.

Homosexuálové byli mezi nejlepšími válečníky naší historie, mezi těmi, kteří zachraňovali ztracené situace.

Byli mezi našimi nejlepšími knězi a kněžkami. Celibát nebyl v náboženstvích náhodou. A také není náhodou, že nejlepší vojáci jsou adolescenti."

"To je zvrácené!"

"Přesně tak. Vojenští velitelé věděli o zvrácené přeměně sexu v bolest už po tisíce a tisíce staletí."

"Tohle dělá Velký pán Leto?"

Moneo pořád hovořil mímě. "Násilí znamená, že působíš bolest a sám ji podstupuješ. Vojenská síla, kterou k tomu pudí její nejhlubší potřeby, je mnohem snáz zvládnutelná."

"Z tebe už taky udělal netvora!"

"Naznačoval jsi, že mě zneužívá," řekl Moneo. "Podrobuji se proto, že vím, že cena, kterou platí on sám, je mnohem větší než to, co chce ode mne."

"Včetně tvé dcery?"

"On si pro sebe nenechává nic. Proč bych to měl dělat já? Myslím, že tomuhle atreidskému rysu rozumíš. V tomhle jste vy Duncanové vždycky vynikající."

"Vy Duncanové! Sakra, já se nenechám..."

"Prostě nemáš dost odvahy zaplatit tu cenu, kterou požaduje," podotkl Moneo.

Idaho jediným pohybem vytrhl nůž z pochvy a vrhl se na Monea. I když se pohyboval rychle, Moneo byl rychlejší - uskočil, podtrhl Idahovi nohy a poslal ho k zemi. Idaho se překulil, nadzvedl se a chystal se vyskočit, pak zaváhal, protože si uvědomil, že se právě pokusil napadnout Atreida. Moneo byl Atreides. Pro Idaha to byl takový šok, že se nebyl schopen pohnout.

Moneo stál bez pohnutí a díval se na něj dolů. Na majordomově tváři se objevil podivně smutný výraz.

"Jestli mě hodláš zabít, Duncane, nejlepší bude udělat to potají a zezadu," řekl Moneo. "Tak by se ti to mohlo povést."

Idaho se zvedl na jedno koleno, opřel nohu o zem, ale nepostavil se. V ruce stále svíral nůž. Moneo se pohyboval tak rychle a tak ladně - tak... tak samozřejmě! Idaho si odkašlal. "Jak jsi..."

"On nás už dlouho pěstuje, Duncane, a hodně věcí v nás posílil. Pěstoval nás pro rychlost, inteligenci, sebeovládání, citlivost. Ty jsi... ty jsi prostě starší model."

Víte, co často říkají povstalci? Tvrdí, že jejich vzpouru nelze poškodit ekonomickými prostředky, protože žádnou ekonomii nemají, že parazitují na těch, které hodlají svrhnout. Ti blázni prostě jen odmítají vidět, jakou mincí budou muset nakonec zaplatit. Zákonitost těch úpadků a neúspěchů je neúprosná. Můžete vidět, jak se opakuje v systémech otroctví, sociálních států, kastovních náboženství, socializujících byrokracií - v každém systému, který tvoří a udržuje závislosti. Buď přespříliš dlouho parazitem - a už nedokážeš existovat bez hostitele.

UKRADENÉ DENÍKY

Leto a Siona leželi celý den ve stínu duny a pohnuli se jen tehdy, když postoupilo slunce. Naučil ji, jak se v poledním žáru chránit pod příkrývkou písku; na úrovni skály mezi dunami nezačalo nikdy být příliš horko.

Odpoledne se Siona přitiskla k Letovi, aby se zahřála. On měl v poslední době tepla nadbytek.

Mluvili jen málo. Vyprávěl jí o fremenských zvycích, které v téhle krajině kdysi vládly. Ona se o něm snažila dozvědět něco, co ostatní nevěděli.

Jednou řekl: "Možná ti to bude připadat divné, ale právě tady můžu být nejvíc lidský."

Ani při těch slovech si plně neuvědomila svou lidskou zranitelnost a fakt, že tady může zemřít. Dokonce ani když nemluvila, nezapnula si obličejový kryt filtršatů.

Leto pochopil podvědomou motivaci, která k tomu opomenutí vedla, ale věděl, že je zbytečné se o tom přímo zmínit.

Pozdě odpoledne se do kraje pomalu začal vkrádat noční chlad. Začal ji častovat písněmi o dlouhé cestě, které se v Ústní historii nedochovaly. Potěšilo ho, že se jí líbila jedna z jeho nejoblíbenějších, "Lietův pochod".

"Melodie je opravdu hodně stará," podotkl, "ještě ze staré Terry, z dob před kosmickými lety."

"Zazpíval byste ji znova?"

Vybral si jeden ze svých nejlepších barytonů, dávno mrtvého umělce, který kdysi naplňoval mnohé koncertní síně.

Minulost - stěna hrozivá

Mě před propastí ukrývá,

Kde všechny vody víří.
Spršky si hrají,
Podemílají,
Jak temný proud se šíří.

Když skončil, chvíli mlčela a pak řekla: "To je divná píseň do pochodu."

"Líbila se jim, protože ji mohli pitvat," vysvětlil.

"Pitvat?"

"Než naši fremenští předkové přišli na tuhle planetu, byla noc časem příběhů, písní a poezie. Za dob Duny to ale bylo vyhrazeno pro falešnou temnotu, pro denní příšeří síce. Noc byla dobou, kdy se mohli vynořit a pohybovat se venku... přesně jako my teď."

"Ale říkal jste pitvat."

"Co ta píseň znamená?" zeptal se.

"No, je to... prostě jenom píseň."

"Siono!"

Slyšela v jeho hlase hněv a mlčela.

"Tahle planeta je dítětem červa," varoval ji, "a ten červ jsem já."

Odpověděla překvapivě bezstarostně: "Tak mi řekněte, co znamená."

"Hmyz se nemůže osvobodit od svého úlu o nic víc než my od své minulosti," řekl. "Podemílá nás a všechny věci jsou psány v jejích sprškách a proudech."

"Já mám radši taneční písně," řekla.

Byla to prostě odpoveď, ale Leto se rozhodl brát ji jen jako změnu tématu. Vyprávěl jí o svatebním tanci fremenských žen, jehož kroky měly původ ve víření prachových d'áblíků. Leto byl pyšný na to, že umí vyprávět. Z její napjaté pozornosti bylo jasné, že před vnitřním zrakem vidí točící se ženy, dlouhé černé vlasy létající v pradávných pohybech, rozhozené po dávno mrtvých tvářích.

Když skončil, byla už skoro tma.

"Pojd'," řekl. "Ráno a večer jsou pořád ještě časem siluet. Podíváme se, jestli s námi poušť někdo sdílí."

Siona za ním vystoupila na vrcholek duny a oba se rozhlédli kolem dokola na temnici poušť. Bylo vidět jen jediného ptáka vysoko na nebi, kterého přilákal jejich pohyb. Podle křídel poznali, že je to sup. Leto na to upozornil Sionu.

"Ale co žerou?" zeptala se.

"Všechno, co je mrtvé nebo skoro mrtvé."

To ji zasáhlo. Dívala se, jak se poslední paprsky slunce odrážejí na letkách osamělého ptáka.

Leto pokračoval: "Tu a tam se dodneška pár lidí odváží do mého Saríru. Občas se zatoulá a ztratí některý muzejní fremen. To jediné, co opravdu umějí, jsou obřady. A pak jsou tu okraje pouště a zbytky toho, co nechají moji vlci."

Při těch slovech se od něj prudce odvrátila, ale stačil zahlédnout, že ji pořád spaluje vášeň. Siona procházela těžkou zkouškou.

"Ve dne je v poušti málo milosrdenství," řekl. "To je další důvod, proč cestujeme v noci. Fremeni si den představovali jako písek, který zasypával jejich stopy."

Když se k němu znovu obrátila, leskly se jí v očích slzy, ale ovládala se.

"Co tu žije teď?" zeptala se.

"Supi, pár nočních zvířat, tu a tam nějaká rostlina zbylá ze starých časů, tvorové žijící v norách."

"To je všechno?"

"Ano."

"Proč tu jsou?"

"Protože se tu narodili a já jim nedovolím poznat nic lepšího."

Byla už skoro tma a poušť zvláště zářila, jako v takových chvílích vždycky. Prohlížel si ji v tom světle a poznal, že tu druhou věc, kterou jí chtěl sdělit, dosud nepochopila. Věděl ale, že se už do ní zabodla, že se uchytila, že se v ní začne podebírat.

"Siluety," připomněla mu. "Co jste čekal, že tady nahoře uvidíme?"

"Třeba lidi někde v dálce. Nikdy si nemůžeš být jistá."

"Jaké lidi?"

"Už jsem ti to říkal."

"Co byste byl udělal, kdybyste někoho viděl?"

"Bylo fremenským zvykem považovat vzdálené lidi za nepřátele, dokud nehodili písek do vzduchu."

Zatímco mluvil, padla tma a zakryla je jako opona.

Rozzářily se hvězdy a Siona se změnila jen v temný náznak pohybu. "Písek?" zeptala se.

"Hodit písek znamená velké gesto. Říká: 'Sdílíme stejné břemeno. Písek je náš jediný nepřítel. Tohle pijeme. Ruka, která drží písek, nemůže držet zbraň.' Chápeš to?"

"Ne!" Provokovala ho tou vzdornou lží.

"Pochopíš," odpověděl.

Bez jediného slova vykročila po oblouku duny a rázovala hněvivým krokem pryč, jako by si potřebovala vybit energii. Leto jí dal velký náskok. Zaujalo ho, že si instinktivně vybrala správný směr. Možná se v ní budily staré fremenské instinkty.

V místě, kde se duna křížila s jinou, na něj počkala. Všiml si, že obličejový kryt má pořád spuštěný a volný. Ale ještě nebyl čas ji na to upozornit. Některé podvědomé věci se musejí ubírat svou přirozenou cestou.

Když ji dostihl, zeptala se: "Je tohle stejně dobrý směr jako každý jiný?"

"Když se ho budeš držet," souhlasil.

Vzhlédla ke hvězdám a on viděl, jak našla Ukazatele, Fremenské šipy, které její předky vodily touto zemí. Ale bylo jasné, že je rozpoznala jen intelektuálně. Nepřijala ještě ty další věci, které v ní konaly své dílo.

Leto pozvedl přední prstence, aby se ve světle hvězd podíval vpřed. Pohybovali se poněkud víc na severozápad od cesty, která kdysi vedla přes předěl Habbanya a Ptačí jeskyni do ergu pod Západní nepravou stěnou a pak k Větrnému průsmyku. Ani jeden z těch útvarů se nedochoval. Cítil v chladném větříku křemenný prach a víc vlhkosti, než mu bylo příjemné.

Siona znovu vykročila - tentokrát pomaleji. Občas se podívala na hvězdy, aby udržela kurz. Nechala si od Leta potvrdit směr, ale teď už se jím řídila sama. Vycítil, jaký zmatek se skrývá pod jejími opatrnými myšlenkami, a věděl, co se z něj vynořuje. Rodily se v ní počátky intenzivní loajality ke společníkům na cestách, jíž pouštní lidé vždycky věřili.

Víme to, pomyslel si. Když se oddělíš od svých společníků, ztratíš se mezi dunami a skalami. Osamělý cestovatel v poušti je mrtvý. Tady venku žije sám jen červ.

Pustil ji daleko před sebe, aby tolik neslyšela skřípot písku pod jeho tělem. Musela se zamyslet nad svým lidským já. Počítal s tím, že ta dávná loajalita bude pracovat pro něj. Ale Siona mu připadala napjatá, plná potlačeného hněvu - víc než kterýkoli rebel, jehož kdy zkoušel.

Klouzal za ní, v duchu si znova přehrával genetický program, rozmýšlel, co je třeba udělat v případě, že Siona neuspěje.

Jak noc postupovala, Siona šla pomaleji a pomaleji. První měsíc byl už nad hlavou a Druhý měsíc vystoupil vysoko nad obzor, když se konečně zastavila, aby si odpočinula a něco snědla.

Leto byl za tu přestávku vděčný. Tření v něm posilovalo červa, kolem něj byl vzduch plný chemických výparů, jak se jeho tělo přizpůsobovalo teplotě. Ta věc, které sám pro sebe říkal kyslíkové dmychadlo, soustavně vyfukovala kyslík a on si na základě toho intenzivně uvědomoval proteinové továrny a zdroje aminokyselin, které si vytvořilo jeho červí já, aby mohlo přijmout jeho lidské buňky. Poušť urychlovala postup směrem ke konečné proměně.

Siona se zastavila pod vrcholkem duny. "Je pravda, že jíte písek?" zeptala se, když ji dostihl.

"Je to pravda."

Rozhlédla se po obzoru postříbřeném měsícem. "Proč jsme si s sebou nevzali signalizační zařízení?"

"Chtěl jsem, aby ses naučila něco o vlastnictví."

Otočila se k němu. Cítil skoro na tváři její dech. Ztrácela v tomhle suchém vzduchu příliš mnoho vlhkosti. Ale pořád ještě si nevzpomněla na Moneovo varování. Bude to hořká lekce, o tom nebylo pochyb.

"Vůbec vám nerozumím," řekla.

"Ale přesto právě tohle musíš udělat."

"Ano?"

"Jak jinak bys mi mohla dát něco cenného výměnou za to, co ti dávám já?"

"A co mi dáváte?" Byla v tom všechna hořkost - a náznak koření ze sušené potravy.

"Dávám ti tuhle příležitost být se mnou sama, sdílet se mnou čas, a ty ho marníš obavami. Plýtváš jím."

"Co to bylo s tím vlastnictvím?" chtěla vědět.

Slyšel v jejím hlase únavu, v jejím nitru začínal výstražně blikat vodní poplach.

"Fremeni za starých dob byli úžasně živí," řekl. "A pro krásu měli smysl jenom tehdy, když byla užitečná."

Nikdy jsem nepotkal chamtivého fremena."

"A proč?"

"Za starých časů bylo všechno, co si člověk vzal do pouště, naprosto nezbytné, nic jiného si s sebou nebral. Tvůj život už není osvobozen od vlastnictví, Siono, jinak by ses neptala na signalizační zařízení."

"Proč není signalizační zařízení nutné?"

"Nic tě nenaučí."

Minul ji a vyrazil dál ve směru naznačeném Ukazateli. "Pojď. Musíme noci využít ve svůj prospěch."

Pospíchala za ním a kráčela vedle jeho zahalené tváře "Co se stane, když se nenaučím to, co mi vnucujete?"

"Pravděpodobně zemřeš," odpověděl.

To ji na chvíli umlčelo. Plahočila se dál vedle něj a jen občas se podívala stranou na něj, ignorovala červí tělo a soustřeďovala se jen na viditelné zbytky jeho lidství. Po chvíli řekla: "Rybí mluvčí mi řekly, že jste nařídil to spojení, z kterého jsem se narodila."

"To je pravda."

"Říkaly, že si vedete záznamy a že všechna ta atreidská spojení jste nařídil pro vlastní účely."

"I to je pravda."

"Takže Ústní historie má pravdu."

"Já jsem myslel, že Ústní historii věříš bez otázek."

Ale nedala se zmást: "Co když někdo z nás bude mít námitky proti spojení, které nařídíte?"

"Já dovoluji poměrně velkou volnost, pokud se narodí děti, které jsem přikázal."

"Přikázal?" To ji hluboce urazilo.

"Tak to dělám."

"Nemůžete se přece plížit do každé ložnice a každého z nás sledovat každou minutu našeho života! Jak víte, že ty vaše rozkazy se plní?"

"Vím to."

"Takže víte i to, že já vás neposlechnu!"

"Máš žízeň, Siono?"

Polekalo ji to. "Cože?"

"Žízniví lidé mluví o vodě, ne o sexu."

Pořád ještě si nezavřela obličejový kryt a jeho napadlo: Atreidské vášně byly vždycky silné, i když to bylo na úkor rozumu.

Během dvou hodin sešli z dun na pláň vymetenou větrem a plnou oblázků. Leto po ní vyrazil dál a Siona se mu držela těsně po boku. Často se dívala na Ukazatele. Oba měsíce teď byly nízko nad obzorem a v jejich světle měla každá vyvýšeninka dlouhý stín.

V jistém smyslu se Letovi po takových místech cestovalo pohodlněji než po písku. Pevná skála lépe vedla teplo než písek. Mohl se ke skále pořádně přitisknout a zmírnit činnost svých chemických továren. Oblázky a dokonce i rozměnější kameny mu nevadily.

Ale Siona tu měla větší potíže a několikrát si skoro vymkla kotník.

Pláň může být pro člověka, který na ni není zvyklý, velmi únavné místo. Když zůstává nízko nad zemí, vidí jen obrovskou prázdnotu, což je dost strašidelné, zvláště v měsíčním světle - v dálce duny, v takové dálce, že se zdálo, jako by se ani o krok nepřibližovaly - nikde nic, jen zdánlivě nekonečný vítr, pár skal a nahoře nad hlavou nemilosrdné hvězdy. Tohle byla poušť pouště.

"Odtud měla fremenská hudba svou nekonečnou osamělost," řekl, "ne z dun. Tady si člověk opravdu

začne myslet, že nebe musí znamenat zvuk tekoucí vody a osvobození - jakékoli osvobození - od toho nekonečného větru."

Ani to jí nepřipomnělo, aby si zapnula obličejový kryt. Leto si začínal zoufat.

Když přišlo ráno, byli už daleko v pláni.

Leto se zastavil u tří velkých balvanů, nakupených na sebe, z nichž jeden byl dokonce výš než jeho hřbet. Siona se o něj na chvilku opřela, a to gesto trochu oživilo jeho naději. Rychle se ale odtrhla a vyšplhala na nejvyšší kámen. Díval se, jak se tam otáčí a zkoumá okolní krajinu.

Ani se nemusel rozhlédnout a věděl, co vidí: letící písek jako mlha na obzoru zakrýval slunce. Jinak byla kolem jen pláň a vítr.

Skála pod ním studila chladem pouštního jitra. V tom chladu byl vzduch mnohem sušší a pro něj i mnohem příjemnější. Nebýt Siony, pokračoval by dál, ale ona byla viditelně unavená. Když sešplhala ze skály, znova se o něj opřela. Trvalo skoro minutu, než si uvědomil, že Siona poslouchá.

"Co slyšíš?" zeptal se.

Ospale odpověděla. "Rachotí to ve vás."

"Oheň nikdy docela nevyhasne."

To ji zajímalo. Odstrčila se od jeho boku a obešla ho, aby mu viděla do tváře. "Oheň?"

"Každá živá věc má v sobě oheň, některá pomalý, některá velmi rychlý. Můj je žhavější než většina ostatních."

Třela si paže, aby se zahřála. "Takže vám tady není zima?"

"Ne, ale vidím, že tobě ano." Stáhl tvář částečně do své kápě a ve spodním oblouku prvního prstence vytvořil prohlubeň. "Je to skoro jako visuté lůžko," řekl. "Když se tam stočíš, bude ti teplo."

Bez zaváhání jeho pozvání přijala.

I když ji na to připravoval, ta důvěřivá reakce ho dojala. Musel bojovat proti pocitu lítosti mnohem silnější, než jakou kdy poznal, než potkal Hwi. Ale tady nemá lítost místo, připomínal sám sobě. Zdálo se, že Siona tu velmi pravděpodobně zemře. Musí se připravit na zklamání.

Siona si zakryla tvář rukou, zavřela oči a chystala se spát.

Nikdo nemá za sebou tolik včerejšků jako já, připomněl sám sobě.

Věděl, že z běžného lidského pohledu se věci, které dělá, mohou zdát jen kruté a bezohledné. Musel se teď posílit tím, že se stáhl do vzpomínek a úmyslně vyhledal chyby naší společné minulosti. Přímý přístup k lidským chybám byl teď jeho největší silou. Znalost omylů ho naučila provádět dlouhodobé úpravy.

Musel si neustále uvědomovat důsledky. Pokud se ztratí nebo skryjí důsledky, budou ztracena i poučení. Ale čím víc se stával písečným červem, tím těžší pro něj bylo činit rozhodnutí, která ostatní nazývali nelidskými. Kdysi to dělal snadno. Ale jak jeho lidskosti ubývalo, zjišťoval, že má stále víc a víc lidských obav.

V kolébce naší minulosti ležím na zádech v jeskyni tak mělké, že se do ní dokážu jen vmáchnout, ne do ní vlézt. Tam, při tančícím světle pryskyřičné louče, maluji po zdech a po stropě lovné tvory a duše mého lidu. Jak poučné je ohlédnout se přes dokonalý kruh na ten dávný zápas o viditelný okamžik duše!

Všechn čas rezonuje tím zvoláním: "Tady jsem!" S myslí osvětlenou umělci-obry, kteří přišli potom, se dívám na otisky rukou a na plynulé linie svalů nakreslené na skálu uhlíky a rostlinnými barvivy. O co jsme víc než pouhé mechanické události! A mé necivilizované já se ptá: "Proč nechtějí z jeskyně odejít?"

UKRADENÉ DENÍKY

Pozdě odpoledne dostal Idaho pozvání, aby navštívil Monea v jeho pracovně. Celý den seděl Idaho na pohovce ve svém bytě a přemýšlel. Všechny ty myšlenky měly svůj původ v lehkosti, s jakou ho Moneo to ráno složil na podlahu v chodbě.

"Ty jsi prostě starší model."

Každou tou myšlenkou si Idaho připadal menší a menší. Cítil, jak jeho vůle k životu upadá a zanechává popel tam, kde jeho hněv spalil sám sebe.

Jsem jen nositel užitečného spermatu a nic jiného, pomyslel si.

Byla to myšlenka, která si říkala buď o smrt, nebo o hédonismus. Měl pocit, že je naboden na kůl

náhody a že ho ze všech stran popichují a dráždí nepřátelské síly.

Mladá poselkyně v úhledné modré uniformě znamenala jen další podráždění. Když tiše odpověděl na její zaklepání, vstoupila a zastavila se ve dveřích z předsíně. Zaváhala, a odhadovala jeho náladu.

Jak rychle se šíří zprávy, pomyslel si.

Viděl v ní, jak tak stála zarámována portálem, samu podstatu Rybích mluvčích - byla smyslnější než některé z nich, ale o nic víc křiklavě sexuální. Modrá uniforma neukryla okrouhlé boky, pevná řadra.

Vzhlédl k její skřítkovské tváři pod krátkými světlými vlasy - byl to stříh, jaký příslušel akolytkám.

"Posílá mě za tebou Moneo," řekla. "Prosí tě, abys za ním přišel do pracovny."

Idaho tu pracovnu viděl několikrát, ale pořád si ji nejlépe pamatoval tak, jak ji viděl poprvé. Jakmile vstoupil, věděl, že tady Moneo tráví většinu času. Stál tam stůl z tmavohnědého dřeva s jemným zlatým vykládáním, stůl velký asi metr na dva metry, nízko posazený na buclatých nožičkách uprostřed šedých polštářů. Na Idaha dělal dojem něčeho vzácného a drahého, co bylo vybráno jako jediný výrazný prvek v místnosti. Ten stůl a polštáře, stejně šedé jako podlaha, stěny a strop, byly jediným zařízením.

Vzhledem k tomu, jak mocnému člověku pracovna patřila, byla poměrně malá - neměla víc než pět krát čtyři metry, ale zato vysoký strop. Světlo sem dopadalo ze dvou úzkých prosklených oken v kratších stěnách místnosti. Z jednoho se dalo - z poměrně značné výšky - hledět k severozápadním okrajům Saríru a k zelené hranici Zapovězeného lesa, druhé nabízelo jihozápadní pohled na zvlněné duny.

Kontrast.

Stůl jeho první myšlenky dodal ještě další zajímavý akcent. Jeho povrch vypadal, jako by byl schválně naaranžován jako čítanková ukázka nepořádku. Ležely na něm poházené tenké listy krystalového papíru, takže vykládané dřevo pod nimi bylo vidět jen tu a tam. Některé papíry byly pokryté jemným tiskem.

Idaho rozeznal slova v galaštině a ve čtyřech dalších jazycích včetně vzácného tranzitního jazyka z Perthu.

Na několika papírech byly plánky a některé byly popsány černými tahy štětcem - nezaměnitelně sebevědomý styl Bene Gesseritu. Nejzajímavější byly čtyři srolované bílé trubky asi metr dlouhé - trojrozměrné výstupy z nelegálního počítače. Měl podezření, že terminál je ukryt za jedním z panelů obložených na stěnách.

Mladá Moneova poselkyně si odkašlala, aby Idaha probudila z jeho zasnění. "S jakou odpovědí se mám vrátit k Moneovi?" zeptala se.

Idaho zaostřil pohled na její tvář: "Chtěla bys mít ode mě dítě?" zeptal se.

"Veliteli!" Zjevně ji nešokoval ani tolik jeho návrh jako to, že docela ignoroval, proč přišla.

"Aha, jistě," řekl Idaho. "Moneo. Co řekneme Moneovi?"

"Čeká na tvou odpověď, veliteli."

"Má smysl, abych odpovídal?" odpověděl Idaho otázkou.

"Moneo mi řekl, abych tě informovala, že si přeje jednat s tebou i paní Hwi zároveň."

Idaho pocítil nejasný záchvěv zájmu: "Hwi je u něj?"

"Poslal pro ni, veliteli." Poselkyně si ještě jednou odkašlala. "Přeje si můj velitel, abych sem za ním později přišla?"

"Ne. Ale i tak ti děkuji. Rozmyslel jsem si to."

Pomyslel si, že své zklamání dobře skryla, ale její hlas byl náhle strnule úřední. "Mám vyřídit, že za Moneem přijdeš?"

"Udělej to." Gestem ji propustil.

Když odešla, uvažoval o tom, že by vyzvání prostě ignoroval. Ale i tak v něm rostla zvědavost. Moneo s ním chce mluvit v přítomnosti Hwi? Proč? Myslí si, že se Idaho přerazí, jak tam poběží? Polkl. Když pomyslel na Hwi, v hrudi ho zabořila prázdnota. To byl signál, který se nedal ignorovat. K Hwi ho poutalo něco velmi silného.

Vstal, svaly měl po dlouhé nečinnosti ztuhlé. Poháněla ho zvědavost a tohle pouto. Vyšel do chodby, ignoroval zvědavé pohledy strážce a následoval tu sílu, která ho táhla, do Moneovy pracovny.

Když Idaho vstoupil, Hwi tam už byla. Seděla na opačné straně stolu než Moneo, nohy v červených pantoflíčkách složené vedle šedého polštáře. Idaho si všiml, že má na sobě dlouhé hnědé roucho s proplétaným zeleným pásem; pak se obrátila a on už nedokázal vidět nic než její tvář. Její ústa němě vyslovila jeho jméno.

I ona to už slyšela, pomyslel si.

Ale ta myšlenka ho kupodivu posílila. Myšlenky toho dne začaly v jeho hlavě nabývat nových obrysů. "Sedni si, prosím, Duncane," řekl Moneo. Ukázal na polštář vedle Hwi. V jeho hlase zazněl podivný zdrženlivý tón, což u něj málokdy zažil někdo jiný než Leto. Oči neustále upíral na nepořádek na svém stole. Stálo na něm zlaté těžitko v podobě fantaskního stromu s ovocem z drahokamů na plamekamové hoře a v pozdně odpoledním slunci vrhalo stín podobný pavouku.

Idaho si sedl na polštář, který mu Moneo ukázal, a díval se, jak ho Hwi sleduje pohledem. Pak pozvedla zrak k Moneovi a Duncan měl dojem, že v jejích očích zahlédl hněv. Moneo si svou obvyklou bílou uniformu u krku rozepnul, takže bylo vidět vrásčitý krk s náznakem laloku. Idaho se díval Moneovi do očí, rozhodnut vyčkat a přimět ho, aby začal první.

Moneo mu pohled oplácel. Všiml si přitom, že Idaho má dosud na sobě stejnou černou uniformu jako při jejich ranním setkání. Vpředu měla dokonce i malou šmouhu špíny, připomínku té podlahy, na kterou ho Moneo složil. Ale starožitný atreidský nůž Idaho už neměl. To Monea znepokojovalo.

"To, co jsem ráno udělal, je neodpustitelné," řekl Moneo. "Proto tě nebudu žádat, abys mi odpustil. Jen tě žádám, aby ses to pokusil pochopit."

Idaho si všiml, že Hwi ten úvod nepřekvapil. To naznačovalo, kolik toho spolu už probrali před jeho příchodem.

Když Idaho neodpověděl, Moneo pokračoval: "Neměl jsem právo tě ponížit."

Idaho si uvědomil, že na Moneova slova a chování reaguje zvláštním způsobem. Pořád měl ještě pocit, že byl poražen a vymanévrován, že se dostal příliš daleko od své doby, ale už si nemyslel, že si s ním Moneo hraje. Majordom byl najednou substancí čestnosti. Když si to Idaho uvědomil, všechno - Letův vesmír, nebezpečná erotika Rybích mluvčích, nepopiratelná upřímnost Hwi - všechno se dostalo do nových vztahů; a Idaho měl pocit, že tu novou formu chápe. Sebeironicky řekl:

"Měl jsi naprosto právo se bránit, když jsem tě napadl. Teší mě, že jsi to dokázal tak dobře."

Idaho se obrátil k Hwi, ale než stačil promluvit, Moneo řekl: "Nemusíš se za mě přimlouvát. Myslím si, že její nechut' vůči mně je nekompromisní."

Idaho zavrtěl hlavou. "Copak tady každý ví, co hodlám říct, ještě dřív než to řeknu, a co budu cítit, než to pocítím?"

"Jedna z tvých obdivuhodných vlastností," podotkl Moneo. "Neskrýváš své pocity. My -" pokrčil rameny, "- jsme samozřejmě obezřetnější."

Idaho se podíval na Hwi. "Mluví za tebe?"

Položila svou ruku na Idahovu. "Za sebe mluvím sama."

Moneo natáhl krk, aby viděl na jejich spojené ruce, pak dopadl zpátky do polštářů a povzdechl. "To nesmíte."

Idaho sevřel její ruku pevněji a pocítil stejnou odpověď.

"Než se na to někdo z vás zeptá," ozval se Moneo, "řeknu vám sám, že moje dcera a Božský imperátor se dosud nevrátili ze zkoušky."

Idaho vycítil, jakou námahu dá Moneovi mluvit klidně. I Hwi to slyšela.

"Je pravda, co říkaly Rybí mluvčí?" zeptala se. "Že Siona zemře, pokud neuspěje?"

Moneo mlčel, ale jeho tvář se podobala skále.

"Je to jako ta zkouška Bene Gesseritu?" zeptal se Idaho. "Muad'Dib říkal, že Sesterstvo takhle prověřuje, zda zkoušený je člověk."

Hwi se začala chvět ruka. Idaho to pocítil a podíval se na ni. "Tebe zkoušely?"

"Ne," řekla Hwi, "Ale slyšela jsem o tom mluvit ty mladší. Říkaly, že musíš projít strašlivou bolestí a přitom neztratit vlastní já."

Idaho se znova podíval na Monea a všiml si, že majordomovi pošubává pod pravým okem.

"Moneo," vydechl Idaho, ohromen tím, co si náhle uvědomil. "On tě zkoušel!"

"Nepřeji si hovořit o zkouškách," řekl Moneo. "Jsme tu, abychom rozhodli, co se musí udělat s vámi dvěma."

"Není to naše věc?" zeptal se Idaho. Cítil, jak Hwi zvlhla dlaň.

"To je věc Božského imperátora," řekl Moneo.

"I když Siona neuspěje?" pokračoval Idaho.

"Zvlášť tehdy!"

"Jak tě zkoušel?" vrátil se Idaho k původnímu námětu.

"Předvedl mi malou ukázkou toho, jaké to je, být Božským imperátorem."

"A?"

"Viděl jsem tolik, kolik jsem schopen vidět."

Hwi křečovitě sevřela Idahovu ruku.

"Takže je pravda, že jsi kdysi byl vzbouřenec," podotkl Idaho.

"Začal jsem s láskou a modlitbou," kývl Moneo. "Zaměnil jsem je hněvem a vzpourou. Byl jsem proměněn v to, co před sebou vidíte. Chápu svou povinnost a konám ji."

"Co s tebou dělal?" naléhal Idaho.

"Citoval mi modlitbu mého dětství: ‚V oddanosti odevzdám svůj život pro větší slávu boží,‘" řekl Moneo zamyšleně.

Idaho si všiml, že Hwi se nehýbá a pohled má upřený na Moneovu tvář. Na co asi myslí?

"Připustil jsem, že jsem se tak modlil," pokračoval Moneo. "A Božský imperátor se mě zeptal, co bych dal, kdyby můj život nestačil. Křičel na mě: ‚Co je tvůj život, když si ponecháš větší dar?‘"

Hwi přikývla, ale Idaho pocíťoval jen zmatek.

"Slyšel jsem v jeho hlase pravdu," pokračoval Moneo.

"Jsi Mluvčí pravdy?" zeptala se Hwi.

"V zoufalství ano," kývl Moneo. "Ale jen tehdy. Přisahám vám, že mluvil pravdu."

"Někteří Atreidové vládnou silou Hlasu," uvažoval, Idaho nahlas.

Moneo zavrtěl hlavou. "Ne, byla to pravda. Řekl mi: ‚Dívám se na tebe, a kdybych mohl plakat, plakal bych. Mysli si, že jsem to udělal!‘"

Hwi se naklonila vpřed, až se téměř dotýkala stolu.

"On nemůže plakat?"

"Píseční červi," zašeptal Idaho.

"Cože?" Hwi se k němu otočila.

"Fremeni zabíjeli písečné červy vodou," vysvětlil Idaho. "Utopený červ produkoval kořennou esenci pro náboženské orgie."

"Ale Pán Leto ještě není docela písečný červ," podotkl Moneo.

Hwi se zhoupala zpátky na polštář a podívala se na Monea.

Idaho zamyšleně stiskl rty. Má snad Leto také fremenské zábrany proti slzám? Jak ohromeni bývali pokaždé fremeni takovým plýtváním vlhkostí! Dávat vodu mrtvému.

Moneo oslovil Idaha: "Doufal jsem, že tě dokážu přimět, abys to pochopil. Pán Leto promluvil. Ty a Hwi se musíte rozloučit a už nikdy se nesetkat."

Hwi pustila Idahovu ruku. "My víme."

Idaho promluvil s rezignovanou hořkostí: "Známe jeho moc."

"Ale nerozumíte mu," namítl Moneo.

"Nic si nepřejí víc než to," řekla Hwi. Položila dlaň na Idahovu paži, aby ho umlčela. "Ne, Duncane. Naše soukromé touhy tu nemají místo."

"Možná by ses k němu měla modlit," ušklíbl se Idaho.

Prudce se k němu otočila a podívala se mu do očí. Dívala se a dívala, až Idaho sklopil zrak. Když promluvila, byl v jejím hlase zpěvavý přízvuk, který v něm předtím ani jedinkrát neslyšel. "Můj strýc Malky vždycky říkal, že Pán Leto nikdy neodpovídal na modlitby. Říkal, že Pán Leto považuje modlitbu za pokus o donucování, jistý druh násilí proti zvolenému bohu, který říká nesmrtelnému, co má dělat. Dej mi zázrak, Bože, nebo v tebe nebudu věřit!"

"Modlitba jako zpuštění," doplnil Moneo. "Zakročení na požádání."

"Jak může být bohem?" nedal se Idaho. "Sám připustil, že není nesmrtelný."

"To ti vysvětlím vlastními slovy Pána Leta," řekl Moneo. "Jsem natolik bůh, nakolik je to třeba. Jsem slovo, které se stalo zázrakem. Jsem všemi svými předky. Není to dost velký zázrak? Zeptej se sám sebe: Kde je možno nalézt větší zázrak?"

"Prázdná slova," ušklíbl se Idaho.

"Já jsem se mu taky uškleboval," nenechal se vyvést z míry Moneo. "Vmetl jsem mu do tváře jeho vlastní slova z Ústní historie: 'Odevzdávám se pro větší slávu boží.'"

Hwi se zajíkla.

"Smál se mi," řekl Moneo. "Smál se a ptal se, jak můžu odevzdat něco, co už bohu patří?"

"Zlobil ses?" zeptala se Hwi.

"Jistě. Řekl tohle a dodal, že mi poví, jak se odevzdat pro větší slávu boží. Řekl: 'Třeba uvidíš, že jsi úplně stejný zázrak jako já.'" Moneo se obrátil a vyhlédl z okna po své levici. "Byl jsem tak rozčilený, že jsem byl hluchý, a proto zcela nepřipravený."

"Chytrý, to on je," řekl Idaho.

"Chytrý?" Moneo se na něj podíval. "To si nemyslím, rozhodně ne tím způsobem, jak to myslíš ty."

Myslím, že Pán Leto možná v tomhle směru není o nic chytrější než já."

"Na co jsi nebyl připravený?" vrátila se Hwi k původnímu tématu.

"Na to riziko," odpověděl Moneo.

"Ale v hněvu jsi přece riskoval hodně," namítla.

"Ne tolik jako on. Vidím ti v očích, Hwi, že to chápeš. Odpuzuje tě jeho tělo?"

"Už ne," odpověděla.

Idaho zaskřípal zuby v bezmocném vzteku. "Znechucuje mě!"

"Lásko, nesmíš říkat takové věci," napomenula ho Hwi.

"A ty mu nesmíš říkat lásko," připomněl jí Moneo.

"Radši bys, aby se naučila milovat někoho, kdo je hrubší a horší, než jaký kdy byl baron Harkonnen," odsekl Idaho.

Moneo zamyšleně vtáhl rty a pak řekl: "Pán Leto mi vyprávěl o tom zlém člověku tvé doby, Duncane. Myslím, že jsi svého nepřítele nepochopil."

"Byl to tlustý, obludný..."

"Toužil po požitcích," přerušil ho Moneo. "Že byl tlustý, to byl jen vedlejší účinek a možná že i zážitek sám o sobě, protože ostatní to uráželo a on urážel rád."

"Baron zhltl jen několik planet," nedal se Idaho, "Leto hltá celý vesmír."

"Lásko, prosím tě!" zapřísahala ho Hwi.

"Nech ho zuřit," doporučil jí Moneo. "Když jsem byl mladý a nevědomý, dokonce tak jako moje Siona nebo tenhle pošetilec, říkal jsem stejné věci."

"Proto jsi nechal svou dceru jít na smrt?" zaútočil Idaho.

"Lásko, to je kruté," řekla Hwi.

"Duncane, jednou z tvých chyb byl odjakživa sklon k hysterii," odpověděl Moneo. "Varuji tě: hysterie je živnou půdou pro nevědomost. V genech máš odvahu a možná ji dokážeš částečně vyvolat i v Rybích mluvčích, ale jsi špatný vůdce."

"Nepokoušej se mě rozčítit," varoval ho Idaho. "Mám dost rozumu, abych tě nenapadl, ale nespolehej se na to příliš."

Hwi se pokusila vzít Idaha za ruku, ale on se odtáhl.

"Znám svoje místo," pokračoval. "Jsem užitečný stoupenec. Mohu nést atreidský prapor. Mám na sobě jejich zelenou a černou barvu!"

"Kdo si nezaslouží moc, udržuje ji pomocí hysterie," nedal se Moneo. "Umění Atreidů spočívá v tom, že vládou bez hysterie, že dovedou nést zodpovědnost za užívanou moc."

Idaho se zvedl. "Kdy byl ten tvůj Božský imperátor za něco odpovědný?"

Moneo pohlédl na nepořádek na stole a promluvil, aniž zvedl zrak: "Je zodpovědný za to, co způsobil sám sobě." Pak vzhlédl a v očích měl mráz. "Ty nemáš dost odvahy, Duncane, abys zjistil, proč to udělal!"

"A ty máš?" odsekl Idaho.

"Když jsem byl nejvíce rozčilený," řekl Moneo, "a on viděl sám sebe mýma očima, řekl: 'Jak se opovažuješ být mnou uražen?' To tenkrát -" Moneo polkl, "- mě přiměl nahlédnout do té hrůzy, kterou viděl." Moneovi vytryskly slzy a kutálely se po tvářích. "A já jsem byl rád, že sám nemusím udělat

podobné rozhodnutí... že se mohu spokojit s tím, že zůstanu stoupencem."

"Sáhla jsem na něj," zašeptala Hwi.

"Takže to víš?" zeptal se jí Moneo.

"Nemusela jsem to vidět a vím to," odpověděla.

Moneo tiše pokračoval: "Skoro jsem tenkrát zemřel. Já..." Zachvěl se, pak se podíval na Idaha:

"Nesmíš..."

"K čertu s vámi se všemi!" zavrčel Idaho. Obrátil se a vyběhl z místnosti.

Hwi vykročila za ním, ve tváři úzkost. "Duncane, Duncane...", zašeptala.

"Vidíš?" zeptal se Moneo. "Mýlila ses. Ani ty, ani Rybí mluvčí jste ho neoblomily. Ale ty, Hwi, ty jsi jen napomohla jeho zkáze."

Hwi obrátila k Moneovi tvář plnou obav. "Už se s ním nikdy nesejdu," řekla.

Pro Idaha byla cesta zpátky do vlastního bytu jedním z nejtěžších zážitků, na které se pamatoval. Snažil se představit si, že jeho tvář je plastocelová maska, která musí zůstat nehybná, aby skryla vnitřní zmatek. Žádná ze stráží, které míjel, nesměla vidět jeho bolest. Nevěděl, že většina z nich přesně odhadla, co se v něm odehrává, a soucítila s ním. Všechny prošly školením v otázce Duncanů a naučily se ho dobře odhadnout.

V chodbě před svými pokoji se Idaho setkal s Naylou, která pomalu kráčela k němu. Così v její tváři, výraz nerozhodnosti a ztráty, ho krátce zastavilo a skoro vytrhlo z vnitřního soustředění.

"Přítelkyně?" oslovil ji, když byl jen pár kroků od ní.

Podívala se na něj a na hranaté tváři bylo jasně vidět, že ho okamžitě prohlédla.

Jak zvláště ta žena vypadá, pomyslel si.

"Už nejsem Přítelkyně," řekla a minula ho.

Idaho se obrátil a díval se na její vzdalující se záda - na mohutná ramena, na svaly, z nichž vyzařovala hrozivá síla.

K čemu byla vypěstována? uvažoval.

Byla to jen prchavá myšlenka. Obavy se mu vrátily silněji než dřív. Došel těch pár kroků ke dveřím svého bytu.

Když za ním zapadly, stál chvíli bez hnutí se zatřetími pěstmi.

Už nemám pouta v žádné době, myslel si. A bylo zvláštní, že to nebyla nijak povznášející myšlenka. Ale věděl, že udělal něco, co začne osvobozovat Hwi od její lásky k němu. Byl ponížen. Brzo na něj bude myslet jako na malého, nedůtklivého pošetilce, který se řídí jen vlastními city. Přímocí cítil, jak se vytrácí z jejích myšlenek.

A ten chudák Moneo!

Idaho vycítil, co formovalo poddajného majordoma. Povinnost a zodpovědnost. Jak bezpečný přístav to byl v době těžkých rozhodnutí!

Taky jsem takový kdysi byl, pomyslel si. Ale to bylo v jiném životě, v jiné době.

Duncanové se někdy ptají, jestli chápu všechny ty exotické myšlenky naší minulosti. A pokud je chápu, proč je nemohu vysvětlit. Duncanové jsou přesvědčeni, že znalost spočívá jen v podrobnostech.

Pokouším se jim říci, že všechna slova jsou plastická. Slovní obrazy se začínají křivit v okamžiku, kdy je vyslovíme. Myšlenky zakotvené v nějakém jazyce potřebují znova též jazyk, aby mohly být vysloveny.

To je pravá podstata významu slova exotické. Vidíte, jak se začíná pokřivovat? Překlad se v přítomnosti exotického doslova svíjí. Prosazuje se galaština, kterou zde mluvím. Je to vnější vztahový rámec, určitý systém. Ve všech systémech číhá nebezpečí. Systémy v sobě obsahují neprozkoumaná přesvědčení těch, kdo je stvořili. Vezměte za svůj nějaký systém, přijměte jeho přesvědčení, a jen posílíte odpor vůči změnám. Poslouží tedy nějakému účelu, abych vykládal Duncanům, že pro některé věci neexistuje jazyk? Ale Duncanové věří, že já znám všechny jazyky.

UKRADENÉ DENÍKY

Celé dva dny a dvě noci si Siona nepřipevnila obličejovou masku a každým dechem ztrácela drahocennou vodu. Teprve fremenská výtka dětem jí připomněla otcova slova. Leto k ní konečně

promluvil toho chladného třetího rána, když se zastavili ve stínu skály uprostřed větrem ošlehané planiny ergu.

"Hlídej si každý dech, protože je v něm teplo a vlhkost tvého života," řekl.

Věděl v té chvíli, že budou v ergu ještě další tři dny a tři noci, než se dostanou k vodě. Ted' nastalo páte ráno od chvíle, kdy vyšli od věže Malé citadely. Během noci vstoupili do mělkých návějí písku - nebyly to ještě duny, ale duny už bylo možno vpředu zahlédnout, a dokonce i zbytky předělu Habbanya byly v dálce znát jako tenká zpřetrhaná linie, když člověk věděl, kam se dívat. Ted' si Siona už sundávala obličejový kryt jen tehdy, když chtěla mluvit - a mluvila černými a krvácejícími rty.

Cítí žízeň zoufalství, pomyslel si, jak smysly zkoumal okolí. Brzo dospěje k okamžiku krize. Smysly mu řekly, že jsou tady na pokraji pláně stále ještě sami. Před několika minutami začalo svítat. Šikmé paprsky tvořily bariéry prachu, které se křivily a zvedaly a klesaly v neutichajícím větru. Letovy smysly odfiltrovaly vítr, aby vnímaly jiné věci - Sionin těžký dech, spršku písku klouzající ze skály za nimi, vlastní mohutné tělo skřípající v písku.

Siona si odkryla masku, ale nechala na ní ruku, aby ji rychle mohla znova zavřít.

"Kolik ještě, než najdeme vodu?" zeptala se.

"Tri noci."

"Nemůžeme jít lepším směrem?"

"Ne."

Naučila se oceňovat fremenskou skoupost v nakládání s důležitými informacemi. Chtivě vysrkla několik kapek ze své jímací kapsy.

Leto poznal, co její pohyby znamenají - byla to povědomá gesta fremenů in extremis. Siona si teď plně uvědomovala něco, co pro její předky bylo běžnou zkušeností - patijeh, žízeň na pokraji smrti.

Pár kapek v její jímací kapse bylo pryč. Slyšel, jak vtáhla vzduch. Znovu si připevnila masku a zdušeným hlasem řekla:

"Nedokážu to, že ne?"

Leto se jí podíval do očí a uviděl v nich jasnost myšlenek, jakou s sebou přináší blízkost smrti, pronikavé vnímání, kterého se jinak dosáhne málokdy. Zesilovalo se jen to, co bylo potřebné pro přežití. Ano, byla už ve stavu tedá riagrimí, utrpení, které otevírá mysl. Brzo bude muset učinit to krajní rozhodnutí, o němž dosud věřila, že už je učinila. Leto podle všech známek viděl, že teď se k ní musí chovat se svrchovanou laskavostí. Bude muset na každou otázku odpovídat upřímně, protože v každé z nich číhá soud.

"Nebo ano?" naléhala.

V jejím zoufalství byla dosud stopa naděje.

"Nic není jisté," řekl.

To ji uvrhlo do zoufalství.

Tohle Leto neměl v úmyslu, ale věděl, že se to často stává - přesnou, i když dvojznačnou odpověď vezme někdo jako potvrzení svých nejhorších obav.

Povzdechla.

Hlas ztlumený maskou to zkusil znovu. "Měl jste pro mě nějaký zvláštní úkol ve svém genetickém programu."

Nebyla to otázka.

"Všichni lidé mají své záměry," odpověděl.

"Ale chtěl jste, abych s tím plně souhlasila."

"To je pravda."

"Jak jste mohl čekat, že budu souhlasit, když jste věděl, že na vás nenávidím úplně všechno? Mluvte upřímně!"

"Tři nohy triády úmluvy tvoří touha, informace a pochyby. Přesnost a čestnost s tím mají jen máloco společného."

"Prosím, nehádejte se se mnou. Já vím, že umírám."

"Příliš si tě vážím, než abych se s tebou hádal."

Pak trochu zvedl své přední prstence a zkoumal vítr. Začal v něm už být cítit denní žár, ale zároveň v něm bylo příliš mnoho vlhkosti, než aby se mu to zamlouvalo. Připomnělo mu to, že čím přísnější kontrolu

počasí nařizoval, tím víc se toho muselo kontrolovat. Absolutno ho jen přibližovalo neurčitosti.

"Říkáte, že se nehádáte, ale..."

"Hádky zavírají dveře smyslů," řekl a svezl se zpátky. "Vždycky maskují násilí. Příliš dlouhá hádka pokaždé vede k násilí. Vůči tobě žádné násilné úmysly nemám."

"Tak jste to myslel - touha, informace a pochyby?"

"Touha svádí účastníky dohromady. Informace vytyčují hranice jejich dialogu. Pochyby kladou otázky."

Pokročila k němu blíž a zadívala se mu z necelého metru do tváře.

Je to zvláštní, pomyslel si, že se nenávist může tak dokonale spojit s nadějí, strachem a úctou.

"Můžete mě zachránit?"

"Existuje jistý způsob."

Kývla a on věděl, že došla k nesprávnému závěru.

"Chcete tohle vyměnit za můj souhlas!" vyčetla mu.

"Ne."

"Jestli projdu vaší zkouškou..."

"To není moje zkouška."

"Tak čí?"

"Je odvozena od našich společných předků."

Siona se posadila na chladnou skálu a mlčela. Ještě nebyla připravena požádat ho o místo k odpočinku v jeho hřejivém prvním prstenci. Leto měl pocit, že už teď slyší ten tichý výkřik čekající v jejím hrdle. Její pochyby pracovaly naplno. Začala se sama sebe ptát, jestli Leto opravdu zapadá do její představy o Svrchovaném tyranovi. Vzhledla k němu s tou strašlivou přímostí, které si u ní už všiml.

"Proč děláte to, co děláte?"

Byla to dobře položená otázka. Odpověděl: "Chci zachránit lidi."

"Jaké lidi?"

"Moje definice je mnohem širší než definice kohokoli jiného - dokonce i Bene Gesseritu, i když Sestry si myslí, že vědí, co to znamená být člověk. Já mám na mysli nekonečnou nit lidstva, ať už je jeho definice jakákoli."

"Chcete mi říct..." V ústech jí vyschlo natolik, že nemohla mluvit. Snažila se nashromáždit sliny. Viděl, jak pod obličejovou maskou pohybuje ústy. Ale bylo zřejmé, nač se ho chce zeptat, a on nečekal, až tu otázku položí.

"Nebýt mě, nebyli by už teď nikde žádní lidé, vůbec žádní. A k tomu vyhlazení by došlo tak strašlivým způsobem, že si to ani v nejhorších fantaziích neumíš představit."

"Ty vaše údajné schopnosti předvídat," ušklíbla se.

"Zlatá stezka je dosud otevřená," podotkl.

"Nevěřím vám!"

"Protože si nejsme rovni?"

"Ano!"

"Ale jsme na sobě navzájem závislí."

"K čemu potřebujete vy mě?"

Aha, výkřik mládí, které si není jisté svým místem. Cítil sílu tajných pout závislosti a přinutil se být tvrdý. Závislost plodí slabost!

"Ty jsi Zlatá stezka," řekl.

"Já?" Bylo to sotva zašeptání.

"Četla jsi ty deníky, které jsi mi ukradla," pokračoval. "Já v nich jsem, ale kde jsi ty? Podívej se, co jsem stvořil, Siono. A ty, ty netvoříš nic než sebe."

"Slova, zase jen úskočná slova!"

"Já netrpím proto, že mě zbožňují, Siono. Trpím proto, že mě nikdy nikdo nedocenil. Možná... Ne, neodvážím se doufat v tebe."

"Jaký účel mají ty deníky?"

"Zaznamenává je iksanský přístroj. Mají být nalezeny ve vzdálené budoucnosti. Přimějí lidi k zamyšlení."

"Iksanský přístroj? Vy porušujete zásady džihádu!"

"I v tom je poučení. Co takové přístroje doopravdy dělají? Zvětšují množství věcí, které můžeme dělat bez přemýšlení. Věci, které děláme bez přemýšlení - v těch je skutečné nebezpečí. Podívej se, jak dlouho jsi šla pouští a nezavřela sis obličejovou masku."

"Mohl jste mě varovat!"

"A zvýšit tvou závislost."

Chvilí se na něj dívala a pak se zeptala: "Proč chcete, abych velela Rybím mluvčím?"

"Jsi žena z rodu Atreidů, vynalézavá a schopná nezávislého uvažování. Umíš být pravdomluvná jen kvůli pravdě samotné, jak ji vidíš ty. Byla jsi stvořena a vychována pro velení - což znamená osvobození ze závislosti."

Vítr kolem nich vířil prach a písek a ona zvažovala jeho slova. "A když budu souhlasit, zachráníte mě?"

"Ne."

Byla si tak jistá opačnou odpovědí, že jí chvilku trvalo, než si to jediné slovo přeložila. Mezitím vítr trochu polevil, takže přes duny bylo vidět zbytky předělu Habbanya. Vzduch náhle mrazivě ochladl a ten chlad obíral tělo právě o tolik vlhkosti jako nejprudší slunce. Leto částí svého vědomí zaznamenal výkyv v kontrole počasí.

"Ne?" Byla zmatená a rozhořčená.

"Nehandrkuj se s lidmi, kterým musím věřit."

Pomalu zavrtěla hlavou, ale nespouštěla oči z jeho tváře. "A co by se muselo stát, abyste mě zachránil?"

"Nic mě k tomu nepřiměje. Proč myslíš, že bys mi mohla udělat to, co neudělám já tobě? Takhle vzájemná závislost nefunguje."

Nahrbila se. "Když s vámi nemohu smlouvat ani vás přinutit..."

"Tak si musíš zvolit jinou cestu."

Jak báječné je pozorovat prudký růst vědomí, pomyslel si. Sioniny výmluvné rysy před ním nic neskrývaly. Soustředila se na jeho oči a zamračila se, jako by se pokoušela proniknout do nitra jeho myšlenek. Do zdušeného hlasu vstoupila nová síla.

"Chcete, abych o vás věděla všechno - dokonce i každou vaši slabost?"

"Kradla bys to, co bych ti dal otevřeně?"

Ranní světlo ostře ozařovalo její rysy. "Nic vám neslibuji!"

"Já to ani nevyžaduji."

"Ale dáte mi... vodu, když vás požádám?"

"Není to jen voda."

Kývla. "A já jsem Atreidová."

Rybí mluvčí před ní nezatajily tu zvláštní vnímavost atreidských genů. Věděla, kde vzniklo koření a co s ní může udělat. Učitelky ve škole Rybích mluvčích ho nikdy nezklamaly. A drobné přídavky koření v Sionině sušené potravě také vykonaly své.

"Ty malé stočené okraje kolem mé tváře," řekl. "Polechtej jeden z nich lehce prstem a on ze sebe vydá pár kapek tekutiny silně smíšené s kořenennou esencí."

Viděl v jejích očích pochopení. Promlouvaly k ní vzpomínky, o nichž nevěděla, že jsou vzpomínkami. A ona byla výsledkem mnoha generací Atreidů, v nichž byla zvyšována citlivost.

Dokonce ani naléhavost žízně jí ještě nepohnula.

Aby jí v té krizi pomohl, vyprávěl jí o fremenských dětech, které na okraji oázy hledaly písečné pstruhy a lákaly z nich vlhkost, která je rychle vzpružila.

"Ale já jsem Atreidová," opakovala.

"Ústní historie to vykládá pravdivě," podotkl.

"Takže po tom můžu zemřít."

"To je ta zkouška."

"Chcete ze mě udělat skutečnou fremenku!"

"Jak jinak bych mohl naučit tvé potomky přežít tady, až odejdu?"

Stáhla si masku a přiblížila svou tvář na šířku dlaně k jeho. Natáhla prst a dotkla se jednoho ze srolovaných okrajů jeho kápě.

"Jemně ho pohlad'," poradil.

Její ruka uposlechla nikoli jeho hlasu, ale čehosi ve vlastním nitru. Pohyby prstů byly přesné, vyvolaly v něm vlastní vzpomínky, jaké se předávají po generace z dítěte na dítě... tak jak přežívá tolik informací i dezinformací. Obrátil se, jak to šlo, a pohlédl na její tvář tak blízko u své. Na jednom konci okraje se začaly tvořit bleděmodré kapky. Vycházela z nich silná skořicová vůně. Naklonila se ke kapkám. Viděl póry kolem jejího nosu, viděl, jak se pohybuje její jazyk, když pila.

Brzo couvla - nebyla ještě úplně uspokojená, ale opatrnost a podezření ji ovládaly stejně jako kdysi Monea. Jablko nepadne daleko od stromu.

"Jak dlouho potrvá, než to začne účinkovat?" zeptala se.

"Už to účinkuje."

"Myslím..."

"Asi minutu."

"Nejsem vám za to ničím zavazaná!"

"Nebudu požadovat, abys mi něčím zaplatila."

Uzavřela si masku na tváři.

Viděl, jak se jí do očí vkrádá kalný a vzdálený pohled. Nepožádala o dovolení, jen zaklepala na jeho přední prstenec, aby jí připravil teplé lůžko z vlastního těla. Poslechl. Schoulila se do jeho měkké křivky. Když se podíval přímo dolů, viděl ji. Siona měla pořád ještě otevřené oči, ale už neviděla, kde je. Škubla sebou a začala se chvět jako malé umírající zvířátko. Znal tu zkušenost ale nemohl z ní změnit ani to nejmenší. V jejím vědomí nezůstanou přítomni žádní z jejích předků, ale navždy si s sebou ponese jasné obrazy a zvuky a pachy. Pátrající stroje tam zůstanou, pach krve a vnitřností, lidé krčící se v norách, kteří vědí jen to, že nemohou uniknout... a mechanický hluk se pořád přibližuje, blíží a blíží a blíží... hlasitější... hlasitější!

Ať se podívá kamkoli, bude to stejné. Nebude úniku.

Cítil, jak jí uniká život. Bojuj s tou temnotou, Siono! To Atreidové dělali. Bojovali o svůj život. A ona teď bojovala o životy starší, než je její vlastní. Ale cítil to stmívání... ten strašný odliv lidství. Topila se hloub a hloub do tmy, mnohem hlouběji, než kam kdy došel kdokoli z ostatních. Začal ji jemně kolébat pohybem svého předního prstence. Buď to, nebo ta horká nit odhodlání - a možná obojí najednou převládlo. V časném odpoledni se její tělo prochvělo do čehosi podobného skutečnému spánku. Jen tu a tam tlumený výkřik prozradil ozvěny vidin. Jemně ji kolébal, převaloval se pomalu tam a zpátky.

Je vůbec možné, aby se vrátila z těch hlubin? Cítil, jak ho její životní reakce uklidňují. Jakou má v sobě sílu!

Vzbudila se pozdě odpoledne, náhle znehybněla, změnil se rytmus jejího dechu. Prudce otevřela oči.

Vzhlédla k němu, sklouzla z lehátka a stála v tichém zamyšlení skoro hodinu zády k němu.

Moneo kdysi udělal totéž. To bylo u Atreidů nové. Někteří z jejich předchůdců ho proklínali. Jiní od něj couvali, klopýtali a dívali se na něj, takže je musel následovat, i když ho oblázky dřely. Někteří si dřepili a dívali se na zem. Nikdo z nich se k němu neobrátil zády. Leto tenhle nový vývoj bral jako dobré znamení.

"Začínáš mít určitou představu, jak daleko sahá moje rodina," řekl.

Obrátila se, rty pevně semknuté, ale nepodívala se mu do očí. Viděl, že to začíná přijímat, že si uvědomuje to, co s ní mohlo sdílet jen velmi málo lidí: jeho mnohost v jednotě, která celé lidstvo učinila jeho rodinou.

"Mohli jste tam v lese zachránit moje přátele," obvinila ho.

"Ty jsi je taky mohla zachránit."

Zaťala pěsti a přitiskla si je ke spánkům. Zamračila se na něj. "Ale vy víte všechno!"

"Siono!"

"Musela jsem se to dozvědět takhle?" zašeptla.

Mlčel, a tím ji nutil, aby si odpověděla sama. Musela si uvědomit, že jeho svědomí se řídí fremenskými zásadami a že stejně jako ty hrozný stroje z té apokalyptické vize může i šelma sledovat jakoukoli bytost, která zanechá stopy.

"Zlatá stezka," zašeptala. "Já ji cítím." Pak se na něj znova zamračila: "Je to tak hrozně kruté!"

"Přežití bylo vždycky kruté."

"Nemohli se schovat," zašeptala. Nahlas pak dodala: "Co jste mi to udělal?"

"Snažila ses být fremenskou povstalkyní," řekl. "Fremeni měli skoro neuvěřitelnou schopnost číst každé znamení v poušti. Dokonce rozpoznali i větrem prakticky zaváté stopy v písku."

Viděl, jak se v ní rodí výčitky svědomí, jak se v její mysli objevují vzpomínky na mrtvé spoléčníky. Rychle pokračoval, protože věděl, že brzo bude následovat pocit viny a po něm hněv vůči němu. "Věřila bys mi, kdybych tě prostě jen zavolaal a řekl ti to?"

Výčitky svědomí ji skoro zdrtily. Otevřela pod maskou ústa a zalapala po dechu.

"Ještě jsi nepřežila poušť," připomněl jí.

Pomalů se přestala chvět. Fremenské instinkty, které v ní uvedl v činnost, ji jako obvykle uklidnily.

"Přežiju," řekla. Podívala se mu do očí. "Vy nás odhadujete podle našich citů, že?"

"Jsou to jiskry, které zapalují myšlenky." kývl. "I tu nejjemnější změnu v chování dokážu rozeznat díky jejímu citovému původu."

Uvědomil si, že svou vlastní nahotu přijímá stejně jako kdysi Moneo - se strachem a nenávistí.

Nezáleželo na tom. Prozkoumal čas; který byl před nimi. Ano, opravdu přežije tuhle poušť, protože její stopy byly v písku vedle něj... ale nikde v těch stopách neviděl jedinou známku jejího těla. Zato hned za jejími stopami uviděl náhlý otvor, kde byly věci skryty. Jeho předzvěstným vědomím rezonoval smrtelný výkřik Anteakové... a dusot nohou útočících Rybích mluvčích!

Malky přichází, pomyslel si. Znova se setkáme, Malky a já.

Leto otevřel vnější oči a uviděl, že se na něj Siona mračí.

"Pořád vás ještě nenávidím!" řekla.

"Nenávidíš nevyhnutelnou krutost šelmy."

Promluvila s jedovatým nadšením: "Ale já jsem viděla něco jiného! Nemůžete sledovat mou stopu!"

"Právě proto to musíš pěstovat a zachovávat."

Ještě když mluvil, začalo pršet. Nebe náhle potemnělo mrakem a zároveň se spustil liják. I když Leto už předtím vycítil výkyvy v kontrole počasí, šokovalo ho to. Věděl, že v Saríru občas prší, ale že voda se rychle vsákne a zmizí. Těch pár louží vyschne, jakmile se objeví slunce. Většinou liják nestačil ani dopadnout na zem; byl to spíš přízrak deště, který se vypařil, jen se dotkl přehřáté vrstvy vzduchu těsně nad povrchem pouště, a vítr jej roznesl. Zato tenhle liják ho promočil.

Siona odtáhla masku z obličeje a dychtivě nastavovala tvář vodě, aniž si všimla, jaké účinky má dešť na Leta.

Jakmile první kapky pronikly přes překrývající se pstruží kůži k tělu, Leto ztuhl a stočil se v jedinou kouli utrpení. Rozdílné touhy písečného pstruha a písečného červa daly nový význam slovu bolest. Cítil, že ho to rve na kusy. Pstruzi toužili vrhnout se k vodě a uzavřít ji. Písečný červ cítil, že voda znamená smrt. Z každého místa, kde se ho dotkly kapky, vystupovaly sloupce modrého dýmu. Vnitřní mechanismy jeho těla začaly vytvářet pravou kořennou esenci. Všude kolem něj stoupal modrý dým - ležel v kalužích vody. Svíjel se a sténal.

Mraky přešly a trvalo několik okamžiků, než si jeho stavu všimla Siona.

"Co je s vámi?"

Nedokázal odpovědět. Dešť byl pryč, ale voda zůstávala - na skalách, v kalužinách, všude kolem něj. Nebylo úniku.

Siona si všimla modrého dýmu, který vystupoval odevšad, kde se ho dotkla voda.

"To ta voda!"

Kousek vpravo byla malá vyvýšenina, na které se voda nedržela. Bolestně se k ní doplazel a sténal při každé nové louži. Když se dostal na vyvýšeninu, byla skoro suchá. Utrpení pomalu odeznávalo a on si uvědomil, že Siona stojí před ním. Falešně soucitnými slovy vyzvídala:

"Proč vám ta voda vadí?"

Vadí! Jak nedostatečné slovo! Ale nebylo možno se vyhnout její otázce. Věděla teď už dost, aby nepřestala pátrat po odpovědi. A ta odpověď se najít dala. S přestávkami jí vysvětlil vztah písečných pstruhů a písečných červů k vodě. Mlčky ho vyslechla.

"Ale ta tekutina, kterou jste mi dal..."

"Ta se vyrovnává a maskuje kořením."

"Tak proč riskujete a chodíte sem do pouště bez svého vozu?"

"Nemůžeš být fremenem v Citadele nebo ve voze."

Přikývla.

Viděl, jak se do jejích očí vrací plamen vzpoury. Nemusela se cítit provinile nebo závisle. Nemohla se už vyhnout víře v jeho Zlatou stezku, ale jaký v tom byl rozdíl? Jeho krutosti se nedají prominout! Mohla ho odvrhnout, upřít mu místo ve své rodině. Nebyl lidský, nebyl vůbec jako ona. A vlastnila tajemství jeho zkázy! Obklopit ho vodou, zničit jeho poušť, znehybnit ho příkopem utrpení! Copak si opravdu myslí, že před ním skryje své myšlenky, když se otočí zády?

A co s tím mohu dělat? uvažoval. Ona teď musí žít a já musím dokázat, že nemám v úmyslu použít násilí. Teď, když věděl něco o Sionině povaze, by bylo tak snadné se vzdát, slepě se ponořit do vlastních myšlenek. Bylo tak svůdné, tohle pokušení žít jen uvnitř svých vzpomínek, ale jeho děti musely dostat ještě jednu názornou lekci, pokud měly uniknout poslední nástraze Zlaté stezky.

Jak bolestné rozhodnutí! Pocítil nový soucit s Bene Gesseritem. Jeho bezradnost se podobala té, kterou zažily ony, když před sebou měly Muad'Diba. Nejvyšší cíl jejich genetického programu - můj otec - ani jeho nemohly zadržet.

Tak znovu na zteč, přátelé moji, pomyslel si a potlačil ironický úsměv nad vlastním patosem.

Pokud má šelma tolik času, aby se stačilo vyvinout několik generací, vytvoří ve své kořisti zvláštní adaptace k přežití, které pomocí zpětné vazby vyvolají změny v šelmě a ty zase změní kořist - a tak dále a tak dále... Mnohé mocné síly dělají totéž. Náboženství se dá mezi takové síly počítat.

UKRADENÉ DENÍKY

"Pán mi přikázal, abych ti řekla, že tvoje dcera žije."

Nayla vyřídila Moneovi vzkaz zpěvavým hlasem a dívala se na něj dolů přes stůl v pracovně, kde seděl uprostřed rozházených poznámek, papírů a komunikačních přístrojů.

Moneo pevně stiskl dlaně k sobě a podíval se na podlouhlý stín, který v odpoledním slunci vrhal strom s drahokamy na jeho těžitku.

Aniž by se podíval na mohutnou Naylinu postavu, která před ním stála v předpisovém pozoru, zeptal se:

"Oba se vrátili do Citadely?"

"Ano."

Moneo se podíval z okna po své levici, ale neviděl tu křemennou hranici tmy, která se vznášela na pokraji Saríru, ani hltavý vítr, který z každého vrcholku duny sbíral písek.

"A ta věc, o které jsme mluvili předtím?"

"Je zařízena."

"Výborně." Gestem ji propustil, ale Nayla před ním zůstala stát. Monea to překvapilo a poprvé od té chvíle, kdy vešla, se na ni pořádně podíval.

"Je nutné, abych se osobně účastnila té -" polkla, "- svatby?"

"Pán Leto to přikázal. Budeš tam jediná, kdo bude mít laserpal. Je to pocta."

Zůstala na místě a oči upírala někam nad Moneovu hlavu.

"Tak co?" pobídl ji.

Nayle křečovitě zaškubala mohutná čelist a pak řekla: "Je to Bůh a já jsem smrtelná." Obrátila se na podpatku a vyšla z pracovny.

Moneo uvažoval, co asi znepokojuje tu mohutnou Rybí mluvčí, ale jeho myšlenky se jako střelka kompasu obrátily k Sioně.

Přežila to jako kdysi já. Siona teď měla vnitřní smysl, který jí říkal, že Zlatá stezka zůstává neporušena. Jako mám já. Neměl z toho žádný pocit spřízněnosti, nijak ho to nepřiblížilo jeho dceři. Bylo to břemeno a její buřičskou povahu to nevyhnutelně zbrzdí. Žádný Atreides se nemůže postavit proti Zlaté stezce.

Leto se o to postaral!

Moneo si vzpomněl na své vlastní údobí vzbouřence. Každý večer jiná postel a neustálé nutkání utíkat. Pavučiny minulosti mu dosud ulpívaly v mysli a držely se tam, ať se sebevíc snažil ty znepokojivé vzpomínky setřást.

Siona byla lapena. Jako jsem byl lapen já. Jako byl lapen chudák Leto.

Údery večerního zvonu mu pronikly do myšlenek a uvedly do chodu světla. Podíval se dolů na všechnu tu práci, kterou ještě zbývá vykonat v přípravách na svatbu Božského imperátora s Hwi Nori. Tolik práce! Konečně stiskl tlačítko a požádal akolytku z řad Rybích mluvčích, která se objevila ve dveřích, aby mu donesla sklenici vody a pak zavolala Duncana Idaho do jeho pracovny.

Akolytka se rychle vrátila s vodou a postavila ji k jeho levici na stůl. Všiml si dlouhých prstů, prstů hráčky na loutnu, ale nepodíval se jí do tváře.

"Pro Idaho jsem poslala," řekla.

Kývl a vrátil se k práci. Slyšel ji odejít a teprve pak vzhlédl, aby se napil.

Někteří žijí své životy jako letní můry, pomyslel si. Ale já mám nekonečné břemeno.

Voda ho neosvěžila. Zatížila jeho smysly, takže jeho tělo bylo najednou mdlé. Podíval se ven na žhnoucí západ slunce nad Sarírem, na barvy, které bledly a temněly, a myslel si, že by měl vidět krásu v tom starém známém smyslu, ale dokázal myslet jen na to, že světlo venku se mění samo od sebe. Já na to nemám nejmenší vliv.

Když se úplně setmělo, luminy v jeho pracovně se automaticky rozsvítily víc a přinesly s sebou i jasnost myšlenek. Cítil se celkem připraven na Idaho. Je třeba ho naučit tomu, co je nezbytné, a to rychle.

Moneovy dveře se otevřely - znovu akolytka. "Budete teď jíst?"

"Později." Zvedl ruku, když se obrátila k odchodu. "Nech ty dveře otevřené."

Zamračila se.

"Můžeš klidně hrát," řekl. "Chci poslouchat."

Měla hladký, okrouhlý, skoro dětský obličej, který se rozzářil, když se usmála. Pořád ještě se usmívala, když vyšla.

Za chvíli uslyšel ve vedlejší kanceláři zvuky loutny biwa. Ano, ta mladá akolytka má talent. Basové struny byly jako déšť bubnující na střeše a pod ním bylo slyšet šepot středních strun. Možná se jednou bude moci pustit i do balisety. Poznal tu píseň: hluboká bzučivá melodie podzimního větru z nějaké vzdálené planety, kde nikdy nepoznali poušť. Smutná hudba, lítostivá hudba, ale nádherná.

Je to křik polapených, napadlo ho. Vzpomínka na svobodu. Ta myšlenka mu připadala podivná. Bylo to vždycky tak, že být svobodný znamenalo být rebel?

Loutna zmlkla. Ozvaly se tiché hlasy. Idaho vstoupil do pracovny. Moneo se díval, jak vchází. Na chvíli na něj světlo dopadlo tak, že změnilo jeho tvář ve zkřivenou masku s dírami místo očí. Bez vyzvání se posadil proti Moneovi a všechno bylo pryč. Jen další Duncan. Převlékl se do obyčejné černé uniformy bez insignií.

"Kladl jsem si zvláštní otázku," začal Idaho. "Jsem rád, že jsi mě zavola. Chci tu otázku položit tobě. Co je to, Moneo, co se můj předchůdce nenaučil?"

Majordom ztuhl překvapením a narovnal se. Tak neduncanovská otázka! Může přece jen v tomhle být nějaká podivná tleilaxanská změna?

"Proč se na to ptáš?" podíval se na Idaho.

"Uvažoval jsem jako fremen."

"Ty jsi nebyl fremen."

"Měl jsem k tomu blíž, než si myslíš. Naíb Stilgar jednou řekl, že jsem se nejspíš narodil jako fremen, ale že jsem to nevěděl, než jsem přišel na Dunu."

"A co se stane, když uvažuješ jako fremen?"

"To si vzpomeneš, že bys nikdy neměl být ve společnosti někoho, s kým bys nechtěl zemřít."

Moneo položil dlaně na stůl. Na Idahoově tváři se objevil dravčí úsměv.

"Tak co děláš tady?" zeptal se Moneo.

"Myslím, že bys mohl být dobrý společník, Moneo. A ptám se sám sebe, proč si tě Leto vybral za svého nejbližšího."

"Prošel jsem zkouškou."

"Stejnou, jakou prošla tvoje dcera?"

Takže on už slyšel, že se vrátili. To znamenalo, že mu některé Rybí mluvčí podávají zprávy... ledaže Božský imperátor povolal Duncana... Ne, to bych se byl dozvěděl.

"Ty zkoušky nejsou nikdy stejné," řekl Moneo. "Mě přinutil, abych šel sám do jeskynního bludiště. S

sebou jsem měl jen pytel jídla a lahvičku kořenné esence."

"Co sis vybral?"

"Co? Totiž... když podstupuješ zkoušku, učíš se rychle."

"Existuje Leto, kterého neznám," řekl Idaho.

"Copak jsem ti to neřikal?"

"A existuje Leto, kterého neznáš ty," pokračoval Idaho.

"Protože on je ta nejosamělejší bytost, jakou kdy vesmír poznal," dodal Moneo.

"Nehraj tyhle náladové hry a nezkoušej vzbudit můj soucit," ušklíbl se Idaho.

"Náladové hry, ano. To je výstižné," přikývl Moneo. "Nálady Božského imperátora jsou jako řeka - klidné, když mu nic nestojí v cestě, pěnivé a divoké při sebemenším náznaku překážky. Nenechá se zadržet."

Idaho se rozhlédl po jasně osvětlené pracovně, obrátil pohled k temnotě venku a myslel na zkrocený tok řeky Idaho tam někde venku. Znova se podíval na Monea a zeptal se: "Co ty víš o řekách?"

"V mládí jsem pro něj cestoval. Dokonce jsem svůj život svěřil i křehké skořápce lodi na řece a pak na moři tak velkém, že když jsme je přejížděli, břeh se nám ztratil z očí."

Moneo si při řeči uvědomil, že zavadil o klíč k nějaké hluboké pravdě v nitru Pána Leta. Při tom pocitu se zasnul; myslel na tu vzdálenou planetu, kde přeplul moře z jednoho břehu na druhý. Hned první večer té cesty přišla bouře a někde uvnitř v lodi se ozývalo nepříjemné neurčité puf-puf-puf-puf namáhajících se motorů. Stál na palubě s kapitánem. Jeho mysl se pořád soustřeďovala na zvuk toho motoru, opouštěla ho a vracela se k němu jako nárazy těch zelenočerných vodních hor, které odcházely a přicházely a opakovaly se zas a znovu. Kdykoli se kýl zhoupł dolů, tělo moře se otevřelo, jako by je uhodila pěst. Byl to šílený pohyb, mokré chvění, vzhůru... vzhůru, dolů! Hrud' ho bolela potlačeným strachem. Těžké vzdechy lodi a moře, které se je snažilo stáhnout - divoké exploze vody, hodinu za hodinou, bílé puchýře vody rozlité po palubě, a pak další moře a další...

To všechno byla stopa k nitru Božského imperátora.

On je ta bouře i ta loď zároveň.

Moneo se soustředil na Idaha, který proti němu seděl v chladném osvětlení pracovny. Nechvěl se, ale bylo v něm cosi hladového.

"Takže ty mi nepomůžeš naučit se to, co se ti ostatní Duncanové Idahové nenaučili," konstatoval.

"Ale já ti pomůžu."

"Tak co jsem se pokaždé nedokázal naučit?"

"Důvěřovat."

Idaho se odstrčil od stolu a zamračil se na Monea. Když konečně promluvil, byl jeho hlas chraptivý: "Já bych řekl, že jsem důvěřoval až příliš."

Moneo zůstal nesmiřitelný. "Ale jak důvěřuješ?"

"Jak to myslíš?"

Moneo složil ruce do klína. "Vybíráš si mužské společníky podle toho, jestli jsou schopni bít se a umírat na té správné straně, jak ji vidíš ty. Mezi ženami si vybíráš takové, které mohou doplňovat tvůj mužský pohled na sebe sama. Nepřipouštíš žádné výjimky, i kdyby pramenily z dobrého úmyslu."

Ve dveřích do Moneovy pracovny se něco pohnulo. Vzhlédl a uviděl vcházet Sionu. Zastavila se s rukou v bok.

"Vidím, otče, že ses nezměnil ani v nejmenším."

Idaho se prudce obrátil, aby na ni pohlédl.

Moneo si ji pečlivě prohlížel a hledal náznaky změny. Vykoupala se a oblékla si čistou uniformu, černé a zlaté barvy velitelek Rybích mluvčích, ale na tváři a rukou byly stále znát stopy utrpení v poušti. Zhubla a lícni kosti jí vystupovaly. Rty si natřela mastí, ale i tak na nich byly vidět trhlinky. Na rukou se jí rýsovaly žíly. V očích měla skoro pravěký pohled a výraz někoho, kdo dopil hořkost až do dna.

"Poslouchala jsem vás dva," řekla. Spustila ruku z boku a vkročila do pokoje. "Jak se opovažuješ mluvit o dobrých úmyslech, otče?"

Idaho si všiml uniformy. Zamyšleně stiskl rty. Velitelka Rybích mluvčích? Siona?

"Chápu tvou hořkost," kývl Moneo. "Kdysi jsem cítil totéž."

"Opravdu?" Popošla blíž a zastavila se těsně vedle Idaha, který se na ni dál zamyšleně díval.

"Mám ohromnou radost, že tě vidím naživu," pokračoval Moneo.

"To tě určitě musí těšit, že jsem konečně bezpečně ve službách Božského imperátora," ušklíbla se. "Tak dlouho jsi čekal na dítě - a podívej, jak jsem úspěšná." Pomalu se obrátila, aby si mohl prohlédnout její uniformu. "Velitelka Rybích mluvčích. Velitelka jediného člověka, ale přesto velitelka."

Moneo se přiměl mluvit chladně a profesionálně. "Sedni si."

"Budu radši stát." Podívala se dolů na Idahovu tvář. "Vida, Duncan Idaho, můj plánovaný partner. Zajímá tě to, Duncane? Pán Leto mi říkal, že mě časem vpraví do velitelské struktury Rybích mluvčích. Do té doby mám jednoho pobočníka. Znáš Rybí mluvčí jménem Nayla, Duncane?"

Idaho kývl.

"Ano? Já mám spíš pocit, že ji neznám." Siona se podívala na Monea. "Znám ji, otče?"

Moneo pokrčil rameny.

"Ale ty mluvíš o důvěře, otče," pokračovala Siona. "Komu důvěřuje ten všemocný ministr Moneo?"

Idaho se obrátil, aby viděl, jaký účinek měla ta slova na majordoma. Zdálo se, že v jeho tváři se zračí nějaký potlačovaný cit. Hněv? Ne... něco jiného.

"Důvěřuji Božskému imperátorovi," řekl Moneo. "A s nadějí, že se z toho oba poučíte, vám teď budu tlumočit jeho přání."

"Jeho přání!" posmívala se Siona. "Slyšíš to, Duncane? Rozkazy Božského imperátora jsou teď přání."

"Tak mluv," řekl Idaho. "Já vím, že nemáme na vybranou, ať už jde o cokoli."

"Vždycky máš na vybranou," odporoval Moneo,

"Neposlouchej ho," ozvala se Siona. "Nemluví upřímně. Čekají, že si padneme do náruče a zplodíme další takové, jako je můj otec. Tvůj potomek, můj otec!"

Moneo zbledl. Sevřel okraj psacího stolu oběma rukama a naklonil se dopředu. "Oba jste blázni! Ale já se pokusím vás zachránit. Proti vaší vůli se vás pokusím zachránit."

Idaho viděl, jak se Moneo chvěje, viděl v jeho pohledu neobvyklou naléhavost. To ho kdovíproč dojalo.

"Nejsem jeho hřebec, ale poslechnu si tě."

"Chyba jako vždycky," zavrčela Siona.

"Mlč, ženská," okřikl ji Idaho.

Zamračila se na temeno Idahovy hlavy. "Nemluv se mnou tímhle způsobem, nebo ti omotám krk kolem kotníků!"

Idaho ztuhl a začal se obracet.

Moneo se ušklíbl a mávl na Idaha rukou, aby zůstal sedět. "Varuji tě, Duncane, ona by to nejspíš dokázala. Já se jí nemůžu rovnat - a vzpomínáš si, jak to dopadlo, když ses mě pokusil napadnout?"

Idaho se zhluboka nadechl, pomalu vydechl a řekl: "Tak povídej, co jsi chtěl říct."

Siona se zlehka posadila na Moneův stůl a podívala se dolů na oba dva. "To je mnohem lepší," řekla.

"Ať řekne, co chce, ale nevyslyš ho."

Idaho pevně stiskl rty.

Moneo pustil okraj desky. Opřel se a podíval se z Idaha na Sionu. "Už jsem skoro dokončil přípravy na svatbu Božského imperátora s Hwi Nori. Chci, abyste během těch slavností byli oba z cesty."

Siona se tázavě podívala na Monea: "To je tvůj nápad, nebo jeho?"

"Můj!" Moneo se zaškaredil na Sionu stejně jako ona na něj. "Copak nemáš ani trochu smyslu pro čest a pro povinnost? Copak ses nic nenaučila, když jsi byla s ním?"

"Ale jistě, naučila jsem se všechno to, co ty. A dala jsem slovo, které dodržím."

"Takže budeš velet Rybím mluvčím?"

"Až mi bude natolik důvěřovat, že mi to velení svěří. Víš, otče, on jedná ještě mnohem spleťitěji než ty."

"Kam nás chceš poslat?" zeptal se Idaho.

"Za předpokladu, že s tím budeme souhlasit," doplnila ho Siona.

"Na kraji Saríru leží malá vesnička muzejních fremenů," řekl Moneo. "Jmenuje se Tuono. Ta vesnička je poměrně příjemná. Leží ve stínu Zdi a hned za Zdí teče řeka. Je tam studna a jídlo je dobré."

Tuono? uvažoval Idaho. To jméno mu připadalo povědomé. "Na cestě do síce Tabr ležela pánev

Tuono," vzpomněl si.

"A noci jsou tam dlouhé a není tam žádná zábava," dodala Siona.
Idaho se na ni ostře podíval. Opětovala jeho pohled. "Chce, abychom se spářili a Červ aby byl spokojený," řekla. "Chce v mém břiše vidět děti, nové životy, které by mohl ohnout a pokroutit. Radši ho uvidím mrtvého, než bych mu udělala tu radost!"
Idaho se na Monea zmateně podíval. "A když odmítneme jet?"
"Myslím, že pojedete," odpověděl Moneo.
Sioně zaškubalo kolem úst. "Duncane, viděl jsi někdy některou tu malou pouštní vesničku? Není tam žádné pohodlí, žádné..."
"Viděl jsem vesnici Tabur," řekl Idaho.
"To je proti Tuonu určitě přímo metropole. Náš Božský imperátor by neslavil svatbu v nějaké hrstce hliněných chatrčí! Ne ne. Tuono ale budou hliněné chatrče bez jakýchkoli vymožeností, co nejbliž k tomu, jak žili původní fremeni."
Idaho při její řeči stále sledoval Monea. "Fremeni nežili v hliněných chatrčích."
"Komu záleží na tom, kde ty svoje kultovní hrátky provozovali?" ušklíbla se.
Idaho se stále ještě díval na Monea, když odpověděl: "Skuteční fremeni měli jen jeden kult, kult osobní čestnosti. A mně záleží víc na čestnosti než na pohodlí."
"Ode mne rozhodně nečekej, že k tomu pohodlí nějak přispěju!" odsekla Siona.
"Od tebe nečekám nic," řekl Idaho. "Kdy odjedeme do toho Tuona, Moneo?"
"Ty pojedeš?" zeptala se.
"Uvažuji o tom, že laskavost tvého otce přijmu," odpověděl Idaho.
"Laskavost!" Podívala se z Idaha na Monea.
"Odjeli byste hned," řekl Moneo. "Vyčlenil jsem oddíl Rybích mluvčích pod velením Nayly, aby vás doprovodily do Tuona a aby se tam o vás staraly."
"Nayla?" zeptala se Siona. "Opravdu? Zůstane tam s námi?"
"Až do dne svatby."
Siona pomalu přikývla. "V tom případě přijímáme."
"Přijímej si za sebe!" okřikl ji Idaho.
Siona se usmála. "Promiň. Smím oficiálně požádat velkého Duncana Idaha, aby mě doprovodil do této primitivní posádky, kde se mě ani nedotkne?"
Idaho na ni zamžoural zpod obočí. "Z toho nemusíš mít strach ani v nejmenším." Podíval se na Monea.
"Má to být laskavost, Moneo? Proto mě posíláš pryč?"
"To je otázka důvěry," odpověděla místo něj Siona. "Komu důvěřuje?"
"Přinutil bys mě odejít s tvou dcerou násilím?" naléhal Idaho.
Siona vstala. "Buď' přijmeme, nebo nás Rybí mluvčí svážou a odvezou krajně nepohodlným způsobem. To přece musíš na jeho obličej vidět sám."
"Takže doopravdy na vybranou nemám," konstatoval Idaho.
"Máš stejně na vybranou jako kdokoli jiný," řekla Siona. "Zemřít teď, anebo později."
Idaho se ale stále ještě díval na Monea. "Jaké máš doopravdy úmysly, Moneo? Neuspokojíš mou zvědavost?"
"Zvědavost udržela mnoho lidí při životě, když všechno ostatní selhalo," řekl Moneo. "Snažím se tě udržet naživu, Duncane. To jsem nikdy dřív neudělal."
Trvalo skoro tisíc let, než prach ze staré planetární pouště Duny zmizel z atmosféry a byl spoután půdou a vodou. Vítr zvaný vrhač písku už nebyl na Arrakis zaznamenán asi pětadvacet století. Jediná z těchto bouří s sebou mohla unášet až dvacet miliard tun prachu. Nebe pak často bývalo stříbřité. Fremeni říkali: "Poušť je jako chirurg, který odřízne kůži, aby odhalil, co je pod ní." Planeta i všichni lidé měli své vrstvy. Bylo možné je vidět. Můj Sarír je jen slabá ozvěna toho, co bývalo. Vrháčem písku musím být nyní já.

UKRADENÉ DENÍKY

"Ty jsi je poslal do Tuona, aniž by ses se mnou poradil? To mě u tebe překvapuje, Moneo! Něco tak nezávislého jsi už dlouho neudělal."

Moneo stál asi deset kroků od Leta v zešeřelém středu krypty, hlavu měl skloněnou a používal všech prostředků, které znal, aby se nechvil - věděl, že i to by Božský imperátor viděl a správně si vyložil. Byla už skoro půlnoc. Leto nechal majordoma dlouho čekat.

"Modlím se, abych tím neurazil svého Pána," řekl Moneo.

"Pobavil jsi mě, ale nedělej si kvůli tomu zbytečné naděje. V poslední době nedokážu rozlišovat komické od smutného."

"Odpusťte mi, Pane," zašeptal Moneo.

"Jaké odpuštění to žádáš? Musíš vždycky vyžadovat hodnocení? Nemůžeš vesmír nechat prostě být?"

Moneo pozvedl zrak k té úděsné tváři v kápi. Je zároveň loď i bouře. Moneo cítil, že stojí na pokraji strašlivých objevů. Oči Božského imperátora se do něj zabořily, pálily, zkoumaly. "Pane, co si ode mě přejete?"

"Abys věřil sám sobě."

Moneo měl pocit, jako by v něm mělo něco vybuchnout. "To, že jsem se s vámi předem neporadil..."

"To tě něco osvítilo, Moneo! Malé duše, které touží po moci nad jinými, nejdřív zničí víru, kterou ostatní mohli mít sami v sebe."

Pánova slova Moneem otřásla. Cítil v nich obvinění, přiznání. Cítil, jak jeho spojení s děsivou, ale nekonečně žádoucí věcí slábne. Snažil se najít slova, jimiž by toto spojení obnovil, ale jeho mysl zůstávala prázdná. Možná kdyby se zeptal Božského imperátora...

"Pane, kdybyste mi jen řekl, co si myslíte o..."

"Mé myšlenky se při kontaktu ztrácejí!"

Leto se podíval dolů na Monea. Jak zvláštní byly majordomovy oči nad tím orlím atreidským nosem - nespoutané oči nad ukázněnou tváří. Jestlipak Moneo také slyší to rytmické pulzování: Malky přichází! Malky přichází! Malky přichází!

Moneo měl chuť křičet úzkostí. To, co pocítil - bylo to pryč! Zakryl si oběma rukama ústa.

"Tvůj vesmír jsou dvojrozměrné přesýpací hodiny," obvinil ho Leto. "Proč se pokoušíš zadržet písek?"

Moneo spustil ruce a povzdechl. "Přejete si slyšet, jak pokračují svatební přípravy, Pane?"

"Nebud' únavný! Kde je Hwi?"

"Rybí mluvčí ji připravují na..."

"Konzultoval jsi s ní ty přípravy?"

"Ano, Pane."

"Schválila je?"

"Ano, Pane, ale obvinila mě, že mi záleží víc na kvantitě než na kvalitě."

"Není báječná, Moneo? Zaznamenala ten neklid mezi Rybími mluvčími?"

"Myslím, že ano, Pane."

"Myšlenka mé svatby je znepokojuje."

"Proto jsem poslal Duncana pryč, Pane."

"Ovšemže, a Sionu s ním, aby..."

"Pane, vím, že jste ji zkoušel a že..."

"Vnímá Zlatou stezku stejně hluboce jako ty, Moneo."

"Tak proč z ní mám strach, Pane?"

"Protože si nade vše ceníš rozumu."

"Ale já pro ten strach žádný rozumný důvod nemám!"

Leto se usmál. Tohle bylo jako honit bubliny v pomyslné míse. Moneovy city byly nádherná hra, která se odehrávala jedině na tomhle jevišti. Jak blízko k okraji často krácel a ani o tom nevěděl!

"Moneo, proč trváš na tom, že musíš z kontinua vytrhávat jednotlivé kousky?" zeptal se Leto. "Když vidíš spektrum, toužíš v něm po jedné barvě víc než po všech ostatních?"

"Pane, já vám nerozumím!"

Leto zavřel oči a vzpomněl si, kolikrát už slyšel tenhle výkřik. Všechny ty tváře mu splývaly. Otevřel oči, aby je vymazal.

"Dokud zůstane naživu jediný člověk, který je bude moci vidět, ani jedna z barev nezemře, dokonce i když ty zemřeš, Moneo."

"Co má znamenat ten příměr o barvách, Pane?"

"Kontinuum, nekonečno, Zlatou stezku."

"Ale vy vidíte věci, které my nevidíme, Pane!"

"Protože odmítáte vidět!"

Moneo sklonil hlavu. "Pane, vy jste se vyvinul dřív než my ostatní. Proto vás uctíváme a..."

"Zatracený Moneo!"

Moneo prudce zvedl hlavu a zadíval se v hrůze na Leto.

"Civilizace se hroutí, když jejich moc předstihne jejich náboženství!" řekl Leto. "Proč to nedokážeš vidět? Hwi to vidí."

"Je to Iksanka, Pane. Možná..."

"Je to Rybí mluvčí! Byla jí od narození, narodila se, aby mi sloužila. Ne!" Leto zvedl malou ruku, když se Moneo pokusil promluvit. "Rybí mluvčí jsou znepokojeny, protože je nazývám svými nevěstami a teď vidí cizinku, která neprošla Siajnokem, a přesto zná toto oslovení lépe než ony."

"Jak je to možné, Pane, když vaše Rybí..."

"Co tím chceš říct? Každý z nás začíná své bytí tím, že ví, kým je a co má dělat."

Moneo otevřel ústa, ale zavřel je, aniž promluvil.

"Malé děti to vědí," řekl Leto. "Teprve až když je zmatou dospělí, skrývají tohle vědomí dokonce i samy před sebou. Moneo! Odkryj sám sebe!"

"Pane, já nemohu!" Ta slova se z něj doslova vydrala. Chvěl se úzkostí. "Nemám vaši moc, vaše znalosti..."

"Dost!"

Moneo zmlkl. Třásl se.

Leto ho chlácholivě oslovil. "To je v pořádku, Moneo. Chtěl jsem po tobě příliš a vidím tvé vyčerpání."

Moneo se pomalu přestal třást. Zhluboka, hltavě dýchal.

Leto pokračoval: "V ceremoniálu mé fremenské svatby dojde k některým změnám. Nepoužijeme vodomírky mé sestry Ghanimy. Místo nich užijeme vodomírky mé matky."

"Paní Chani, Pane? Ale kde jsou její vodomírky?"

Leto obrátil své mohutné tělo na voze a ukázal na křižovatku dvou jeskyním podobných hvězdicových chodeb po své levici, kde bylo v přítomnosti vidět nejnovější pohřební komory Atreidů na Arrakis. "V její hrobce, v první komoře. Vezmeš odtamtud ty kroužky, Moneo, a přineseš je k obřadu."

Moneo se díval přes potměšitou kryptu. "Pane, ale není to znesvěcení, brát..."

"Zapomínáš, Moneo, kdo ve mně žije." Pak promluvil Chaniným hlasem: "Můžu si se svými vodomírkami dělat, co budu chtít!"

Moneo se přikrčil. "Ano, Pane. Přinesu je s sebou do vesnice Tabur, až..."

"Do vesnice Tabur?" zeptal se Leto znova svým obvyklým hlasem. "Ale já jsem se rozhodl jinak."

Budeme oddáni ve vesnici Tuono!"

Většina civilizací je založena na zbabělosti. Je tak snadné civilizovat tím, že učíte zbabělosti. Snížíte měřítko, která vedla ke statečnosti. Omezujete vůli. Regulujete přání. Ohrazujete obzory. Pro každé hnutí vydáte zákon. Popíráte existenci chaosu. Učíte dokonce i děti dýchat pomalu. Krotíte.

UKRADENÉ DENÍKY

Když Idaho poprvé zahlédl vesnici Tuono, zůstal šokované stát. Tohle je domov fremenů?

Jednotka Rybích mluvčích je odvezla z Citadely za úsvitu. Idaho a Siona letěli spolu ve větší ornitoptéře a doprovázely je dvě menší hlídkové lodi. A letěli pomalu, skoro tři hodiny. Přistáli u plochého, okrouhlého hangáru z plastokamene, skoro kilometr od vesnice. Výhled na ni zakrývaly duny, které na jejich místě přidržoval sporý porost ostré trávy a tu a tam nějaký keř. Jak sestupovali dolů, zdálo se, jako by Val přímo za vesnicí rostl a vesnice se proti takové obrovitosti zmenšovala.

"Muzejní fremeny udržujeme víceméně nekontaminované mimoplanetárními technologií," vysvětlila Nayla, zatímco doprovod zavíral toptéry do hangáru. Jedna strážkyně už byla vyslána poklusem dopředu do Tuona, aby oznámila jejich příchod.

Siona během celého letu prakticky mlčela, ale prohlížela si Naylu s tajeným napětím.

Když pochodovali přes duny k vesnici, Idaho se chvíli pokoušel představit si, že je znova ve starých časech. Mezi rostlinami bylo vidět písek a v údolích mezi dunami byla půda vyprahlá, tráva žlutá a keře podobné klacíkům. Tři supi kroužili po nebeské klenbě - fremeni tomu říkali "pátravý let". Idaho se to pokusil vysvětlit Sioně, která šla vedle něj. O mrchožrouty se člověk staral teprve tehdy, když začali sestupovat.

"Tohle už mi o supech řekli," odpověděla chladně.

Idaho si všiml vlhkosti na jejím horním rtu. Bylo cítit kořený pach potu, jak jednotka pochodovala těsně kolem nich.

Ale neměl dost živou fantazii, aby dokázal ignorovat rozdíly mezi minulostí a současností. Filtršaty, které měli na sobě, byly spíš pro parádu než pro účinné zadržování vody. Žádný pravý fremen by jim svůj život nesvěřil, dokonce ani tady, kde byla ve vzduchu cítit nedaleká voda. A Naylina jednotka Rybích mluvčích nešla fremensky tiše. Klábosily mezi sebou jako děti.

Siona se vedle něj vlekla v zachmuřeném mlčení a každou chvíli se podívala na široká svalnatá záda Nayly, která pochodovala několik kroků před jednotkou.

Co to mezi těmi dvěma ženami je, uvažoval Idaho. Zdálo se, že Nayla je Sioně oddána, že visí na každém jejím slově, že je poslušná každého rozmaru, který Siona vysloví... s tou výhradou, že by se ani o vlasek neodchýlila od splnění rozkazu, který je do vesnice Tuono přivedl. A přitom se zároveň Sioně podřizovala a oslovovala ji "velitelko". Mezi těmi dvěma bylo něco hlubokého, něco, co v Nayle vzbuzovalo úctu a strach.

Konečně došli ke svahu, který vedl k vesnici a ke zdi za ní. Shůry vypadalo Tuono jako hrstka třípytlivých obdélníků těsně za stínem zdi. Z bližšího pohledu se ale změnila ve zmrzlý rozpadající se chatrčí, které působily o to dojemněji, že se jejich obyvatelé zjevně pokoušeli vesnici vyzdobit. Kousičky minerálů a kovů vytvářely na stěnách lesklé obrazce. Rozervaný zelený prapor vlál na kovové žerdi na vrcholu nejvyššího stavení. Závany větru přinášely pach odpadků a nepokrytých žump. Hlavní vesnická ulice vedla až do řídky osázeného písku v tom směru, odkud jednotka přicházela, a končila nepravidelným okrajem rozbitého chodníku.

Delegace ve fremenských pláštích stála poblíž domu se zeleným praporem a spolu s ní tu vyčkávala i Rybí mluvčí, kterou Nayla vyslala napřed. Idaho napočítal v delegaci osm lidí, samé muže: jejich oděvy vypadaly jako autentická tmavohnědá fremenská roucha. Pod kápí jednoho z nich zahlédl zelenou pásku kolem hlavy - to je nepochybně naíb. Stranou čekaly děti s květinami. Vzadu z postranních uliček vykukovaly ženy v černém. Idaha celá ta scéna zneklidňovala.

"Tak jdeme, ať to máme za sebou," řekla Siona.

Nayla přikývla a vyrazila ze svahu na ulici první. Siona a Idaho zůstali několik kroků za ní. Zbytek jednotky je neuspořádaně následoval - Rybí mluvčí teď mlčely a rozhlížely se s netajenou zvědavostí. Jak se Nayla blížila k delegaci, muž se zelenou členkou postoupil vpřed a uklonil se. Pohyboval se jako stařec, ale Idaho si všiml, že není starý, nejvýš tak ve středním věku, tváře že má hladké a bez vrásek, široký nos bez jizev po trubicích dechových filtrů - a ty oči! V očích byly jasně vidět panenky, nebyla to modromodrá barva člověka závislého na koření. Byly to hnědé oči. Hnědé oči u fremena!

"Jmenuji se Garun," představil se, když se před ním Nayla zastavila. "Jsem zdejší naíb. Fremeni vás vítají v Tuonu."

Nayla ukázala přes rameno na Sionu a Idaha, kteří se zastavili těsně za ní. "Je pro hosty připraveno ubytování?"

"My fremeni jsme vyhlášení svou pohostinností," odpověděl Garun. "Všechno je připraveno."

Idaho zavětlil kyselý pachy a zvuky toho místa. Zadíval se otevřenými okny do nitra stavby se zeleným praporem. Atreidský prapor nad něčím takovým? Okno vedlo do hlediště s nízkým stropem, na vzdálenějším konci bylo malé vyvýšené pódium. Viděl řady sedadel, kaštanový koberec na zemi. Všechno to vypadalo jako připravené divadlo, kde je možno bavit turisty.

Šoupavé zvuky nohou vrátily Idahovu pozornost ke Garunovi. Všude kolem delegace se tísnily děti a ve špinavých rukou podávaly kytičky křiklavě červených květů. Květiny byly zvadlé.

Garun se obrátil k Sioně, protože správně rozpoznal zlaté lemování její velitelské uniformy.

"Budete si přát předvést naše fremenské obřady?" zeptal se. "Třeba hudbu? Nebo tanec?"

Nayla si vzala od jednoho dítěte kytičku, přivoněla si k ní a kýchla.

Jiný kluk přistrčil květiny Sioně a díval se přitom na ni rozšířenýma očima. Květiny přijala, ale na dítě se ani nepodívala. Když se děti přiblížily k Idahovi, zahnal je gestem. Zaváhaly, zadívaly se na něho a pak se kolem něj protáhly ke zbytku jednotky.

Garun mu poradil: "Když jim dáš pár mincí, dají ti pokoj."

Idaho se otřásl. Tohle je výchova fremenských dětí?

Garun se znovu obrátil k Sioně. Nayla pozorně poslouchala, když Garun začal vysvětlovat uspořádání vesnice.

Idaho se od nich odtrhl a vykročil dál do ulice. Všiml si přitom rychlých pohledů, které se odvracely, jak se k nim obrátil. Hluboce ho urážely vnější ozdoby na domech, které nemohly zakrýt důkazy rozpadu.

Podíval se do otevřených dveří hlediště. V Tuonu byla cítit jakási drsnost, něco, co se skrývalo za vadnoucími květinami a servilním tónem Garunova hlasu. V jiné době a na jiné planetě by to byla nevolnická vesnice - venkované přepásaní provazy by se k němu tiskli se svými peticemi. Přímou slyšel předoucí, prosebný tón v Garunově hlase. Tohle nebyli fremeni! Tahle ubohá stvoření žila na okraji společnosti a pokoušela se zachovat části pradávného celku. A celou tu dobu se jim ztracená realita vymykala víc a víc. Co to tu Leto stvořil? Tihle muzejní fremeni byli ztraceni pro všechno kromě nejzákladnější existence a rutinního papouškování slov, kterým nerozuměli a která dokonce ani správně nevyslovovali!

Když se Idaho vrátil k Sioně, sklonil se, aby si prohlédl střih Garunova hnědého roucha. Viděl, že je těsné - bylo potřeba šetřit látkou. Pod ním bylo možno zahlédnout hladké šedé filtršaty vystavené slunečním paprskům - žádný skutečný fremen by slunce nenechal ani se dotknout svých filtršatů. Idaho se rozhlédl po zbytku delegace a viděl na jejich oděni stejnou šetrnost. Naznačovalo to, kam citově tíhnou. Takové oděvy nedovolovaly žádná mohutná gesta, žádnou svobodu pohybu. Ta roucha byla těsná a stejně omezující jako celý život těch lidí!

Idaho byl znechucen. Udělal krok vpřed a prudce rozhalil Garunův plášť, aby se podíval na filtršaty.

Přesně jak si myslel! Byl to jen další podvod - filtršaty neměly ani rukávy, ani pumpy v podpatcích!

Garun ustoupil a položil ruku na nůž, který Idaho odhalil za jeho opaskem. "No tak! Co to děláš?" ohrazoval se hádavě. "Takhle se fremena dotýkat nesmíš!"

"Ty a fremen?" ušklíbl se Idaho. "Já jsem s fremeny žil! Bojoval jsem po jejich boku s Harkonneny! Já s fremeny zemřel! Ale ty? Ty jsi napodobenina!"

Garun sevřel rukojeť nože, až mu zbělely klouby. Zeptal se Siony: "Kdo je ten člověk?"

Odpověděla mu Nayla. "To je Duncan Idaho."

"Ten ghola?" Garun se k Idahovi otočil. "Nikdy jsme tady nikoho z vás neviděli."

Idaha skoro přemohla touha vyčistit celou tuhle vesnici, i kdyby ho to mělo stát život - ten neúplný život, jenž může být donekonečna opakován lidmi, kterým na něm opravdově nezáleží. Starší model, ano! Ale tohle nebyl fremen.

"Vytas ten nůž nebo ho pusť," řekl Idaho.

Garun odtrhl ruku od nože. "To není skutečný nůž," řekl. "Je jen na ozdobu." Dychtivě pokračoval: "Ale máme i opravdové nože, dokonce i krspely! Uchovávají se v zamčených schránkách, aby se zachovaly." Idaho si nedokázal pomoci. Zaklonil hlavu a rozesmál se. Siona se usmála, ale Nayla vypadala zamyšleně a zbytek jednotky se semkl do těsného, ostražitého kroužku kolem něj.

Smích měl na Garuna podivný účinek. Sklonil hlavu a pevně sepal ruce, ale Idaho si ještě stačil všimnout, že se mu chvějí. Když Garun znovu vzhlédl, podíval se na ghola zpod hustého obočí. Duncan okamžitě vystřízlivěl. Připadalo mu, jako by nějaká obrovská bota rozdrtila Garunovo já do polekané poniženosti. V očích toho muže byl ostražitě vyčkávavý výraz. A z nějakého nevysvětlitelného důvodu si Idaho vzpomněl na jednu pasáž z Oraňsko-katolické bible: Jsou toto ti pokorní, kteří nás všechny přechkají a zdědí vesmír?

Garun si odkašlal: "Možná by ghola Duncan Idaho mohl zhlédnout naše zvyky a naše obřady a posoudit je?"

Idaha ta naříkavá prosba zahanbila. Bez přemýšlení odpověděl: "Naučím vás všemu, co o fremenech

vím." Vzhlédl a všiml si, že se na něj Nayla mračí. "Aspoň mi lépe uběhne čas," dodal. "A kdo ví? Třeba se do téhle země vrátí aspoň něco z pravých fremenů."

Siona se ozvala: "Nepotřebujeme hrát staré kultovní hry. Uved'te nás do našich příbytků."

Nayla rozpačitě sklonila hlavu a řekla, aniž by se podívala na Sionu: "Velitelko, něco jsem se ještě neodvážila ti říct."

"Že se musíš postarat, abychom v téhle špinavé díře zůstali," dořekla Siona.

"Ne, ne!" Nayla vzhlédla k Sionině tváři. "Kam byste mohli jít? Přes Val se přelézt nedá a za ním je stejně jenom řeka. Na druhou stranu leží Sarír. Ne... jde o něco jiného." Nayla zavrtěla hlavou.

"Tak ven s tím!" přikázala Siona.

"Mám nejprísnější rozkazy, velitelko, kterých se neodvážím neuposlechnout." Nayla se rozhlédla po ostatních členkách jednotky a pak se znova podívala na Sionu. "Ty a... Duncan Idaho máte být ubytováni společně."

"Rozkaz mého otce?"

"Velitelko, bylo mi řečeno, že jsou to přímé rozkazy Božského imperátora. Neodvážíme se je porušit."

Siona se zpřímila podívala na Idaha. "Nezapomínej na moje varování z Citadely, Duncane!"

"Říkal jsem ti, že v tomhle směru můžeš být úplně klidná," zavrčel Idaho. "Nic takového si nepřiju ani náhodou!"

Odvrátila se od něj s krátkým pokývnutím a podívala se na Garuna. "Co na tom záleží, kde budeme v tomhle nechutném místě spát? Odveď nás tam."

Idaha fascinovala Garunova reakce - obrátil hlavu ke gholovi, skryl tvář pod fremenskou kápí a potají spiklenecky mrkl. Teprve potom vykročil první špinavou ulicí.

Jaké nejakutnější nebezpečí hrozí mé vládě? Řeknu vám to. Je to skutečný vizionář, člověk, který se ocitl v přítomnosti Boha při plném vědomí toho, kde je. Vizionářská extáze uvolňuje energie podobné energiím sexu - takové, kterým nezáleží na ničem než na tvoření. Jeden akt tvorby se může do značné míry podobat jinému. Všechno závisí na vizi.

UKRADENÉ DENÍKY

Leto ležel mimo svůj vůz na vysokém krytém balkoně věže Malé citadely a potlačoval mrzutost, která, jak věděl, pocházela z nezbytných odkladů data jeho svatby s Hwi Nori. Díval se k jihozápadu. Tam někde za temným obzorem jsou už Duncan, Siona a jejich společníci celých šest dní ve vesnici Tuono. Za ty odklady si můžu sám, pomyslel si Leto. To já jsem změnil místo svatby, takže chudák Moneo musí přepracovat všechny přípravy.

A teď tu samozřejmě byla ještě ta záležitost s Malkym.

Nic z toho se ale nedalo pořádně vysvětlit Moneovi, kterého slyšel nervózně přecházet po místnosti za sebou. Určitě mu dělá starosti, že se musel vzdálit z velitelského můstku, ze kterého řídí všechny přípravy na slavnost. On si vždycky se vším dělá takové starosti!

Leto pohlédl k zapadajícímu slunci. Viselo nízko nad obzorem a zásluhou nedávné bouře bylo zastřené oranžové. V mracích na jihu za Sarírem číhal déšť. Leto se díval na déšť tak dlouho, že se mu zdálo, jako by ta doba neměla začátek ani konec. Mraky vyrostly z tvrdé šedé oblohy a čáry deště byly jasně vidět. Cítil, jak ho obklopile nezvané vzpomínky. Tu náladu bylo těžké setřást a on bez přemýšlení zamumlal pradávné verše.

"Říkal jste něco, Pane?" ozval se Moneo těsně vedle něj. Stačilo, aby obrátil oči, a uviděl věrného majordoma, jak pozorně vyčkává.

Leto mu přeložil verše do galaštiny: "Slavík hnízdí ve švestkovém stromě. Ale co udělá, až přijde vítr?"

"Je to otázka, Pane?"

"Stará otázka. Odpověď je prostá. Ať se slavík drží svých květů."

"Nerozumím, Pane."

"Přestaň opakovat to, co je zjevné. Znepokojuje mě to."

"Odpusťte mi, Pane."

"Co jiného mohu dělat?" Leto studoval Moneův sklopený obličej. "Ty a já, Moneo, ať už jinak děláme

cokoli, jsme aspoň dobré divadlo."

Moneo vzhlédl: "Jak to, Pane?"

"Obřady při Bakchově náboženské slavnosti byly prvopočátkem řeckého divadla, Moneo. Náboženství často vede k divadlu. Z nás budou mít pěkné divadlo!" Leto se znovu obrátil a podíval se na jihozápadní obzor.

Vál tam teď vítr a mraky se kupily. Leto měl dojem, že slyší šustit písek hnaný větrem po dunách, ale ve věžové vyhlídce vládlo jen ticho - ticho, nejvýš snad s tím nejslabším náznakem sykotu vzdáleného větru. "Ty mraky," zašeptal. "Rád bych znova cítil dávné moře valící se mi k nohám, rád bych si přitáhl kolem ramen šedomodrý plášť a slyšel nablízku ržát koně."

"Můj Pán má starosti," řekl Moneo. Soucit, který se ozval v jeho hlase, rval Letovi srdce.

"Jasně stíny mé minulosti," vysvětlil Leto. "Nikdy mě nenechají na pokoji. Naslouchal jsem chlácholivému zvuku, večernímu zvonu venkovského města, a on mi řekl jen to, že duchem i zvukem tohoto místa jsem já."

Věž zatím zahalila temnota. Kolem se automaticky rozžehla světla. Leto se stále díval ven, kde tenký srpek Prvního měsíce plul nad mraky, podoben řezu melounu, a oranžové světlo planety odhalovalo i jeho druhou, potměnělou část.

"Pane, proč jste mě sem zavola?" zeptal se Moneo. "Proč jste mi to neřekl předem?"

"Chtěl jsem mít výhodu překvapení," řekl Leto. "Za chvíli tady vedle nás přistane člunek Gildy. Mé Rybí mluvčí mi přivázejí Malkyho."

Moneo se rychle nadechl a na chvíli zadržel dech. "Strýce... Hwi? Toho Malkyho?"

"Překvapuje tě, že jsi o tom nic nevěděl," podotkl Leto.

Moneo cítil, jak mu tělem projelo zamrazení. "Pane, jestli si přejete zachovat některé věci v tajnosti před..."

"Moneo?" Leto hovořil měkkým přesvědčivým tónem. "Já vím, že ti Malky nabídl větší pokušení, než kdo..."

"Pane! Nikdy jsem..."

"Já to vím, Moneo." Stále ten mírný tón. "Ale to překvapení v tobě probudilo vzpomínky. Jsi obrněn, ať už na tobě budu žádat cokoli."

"Co... co si můj Pán..."

"Možná se budeme muset Malkyho zbavit. Představuje problém."

"Já? Vy chcete, abych..."

"Možná."

Moneo polkl. "A Ctihodná matka..."

"Anteaková je mrtvá. Sloužila mi dobře, ale je mrtvá. Došlo k extrémnímu násilí, když mé Rybí mluvčí napadly to... místo, kde byl Malky ukryt."

"Žádná škoda," ušklíbl se Moneo.

"Cením si tvé nedůvěry k Bene Gesseritu, ale byl bych raději, kdyby nás Anteaková opustila nějakým jiným způsobem. Byla nám věrná, Moneo."

"Ctihodná matka byla..."

"Jak Bene Tleilax, tak Gilda chtěly Malkyho tajemství," řekl Leto. "Když viděli, že chystáme akci proti Iksanům, udeřili dřív než mé Rybí mluvčí. Anteaková... no, dokázala je zadržet jen na chvílku, ale to stačilo. Mé Rybí mluvčí to místo obsadily..."

"Malkyho tajemství, Pane?"

"Když nějaká věc zmizí," řekl Leto, "je to stejně důležitý náznak, jako když se něco znenadání objeví. Prázdné prostory vždycky stojí za studium."

"Jak to můj Pán myslí - prázdné..."

"Malky nezemřel! To bych se určitě dozvěděl. Kam tedy šel, když zmizel?"

"Zmizel... vám, Pane? Chcete říct, že Iksané..."

"Vylepšovali jistý přístroj, který mi dali před dávnou dobou. Vylepšovali ho pomalu a zlehka, jednu skrytou skořápku po druhé, ale všiml jsem si stínů. Překvapilo mě to. Potěšilo mě to."

Moneo o tom přemýšlel. Přístroj, který skrýval... Aha! Božský imperátor se o něčem takovém

několikrát zmínil - nějaký způsob, jak ukrýt ty myšlenky, které zaznamenával. Moneo řekl:

"A Malky přináší tajemství toho..."

"Ano! Ale to není pravé Malkyho tajemství. V mysli skrývá ještě něco dalšího a nemá ani tušení, že mám být jen podezření."

"Dalšího... ale Pane, jestli dokázali něco ukrýt dokonce i před vámi..."

"To už dnes dokážou mnozí, Moneo. Rozprchlí se, když zaútočily moje Rybí mluvčí. Tajemství toho iksanského objevu se rozšířilo daleko široko."

Moneo poplašeně zamrkal. "Pane, jestli někdo..."

"Jestli se naučí být chytří, nezanechají za sebou stopy," přerušil ho Leto. "Řekni mi, Moneo, co hlásila Nayla o Duncanovi? Vadí jí, že musí podávat zprávy přímo tobě?"

"Cokoli můj Pán rozkáže..." Moneo si odkašlal. Nedokázal odhadnout, proč jeho Božský imperátor mluvil o skrytých stopách, Duncanovi a Nayle jedním dechem.

"No samozřejmě," řekl Leto. "Cokoli poručím, toho Nayla uposlechne. A co říká o Duncanovi?"

"Že se nepokusil spojit se Sionou, pokud se můj Pán ptá..."

"Ale co dělá s tím mým loutkovým naíbem Garunem a s ostatními muzejními fremeny?"

"Vypráví jim o starých časech, o válkách proti Harkonnenům, o prvních Atreidech, kteří přišli sem na Arrakis."

"Na Dunu!"

"Na Dunu, ano."

"To proto, že už není Duna, nejsou ani fremeni," podotkl Leto. "Předal jsi Nayle můj vzkaz?"

"Pane, proč ještě zvyšujete nebezpečí, které vám hrozí?"

"Předal jsi ten vzkaz?"

"Poselkyně už byla odeslána do Tuona, ale mohu ji ještě odvolat."

"Ty ji neodvoláš!"

"Ale Pane..."

"Co řekne Nayle?"

"Že... že jí prikazujete, aby se dál držela své absolutní a bezpodmínečné poslušnosti vůči Sioně kromě toho, co měla dosud... Pane! To je nebezpečné!"

"Nebezpečné? Nayla je Rybí mluvčí. Poslechně mě."

"Ale Siona... Pane, obávám se, že vám moje dcera neslouží celým srdcem. A Nayla je..."

"Nayla se nesmí odchýlit od rozkazů."

"Pane, co kdybychom tu svatbu uspořádali někde jinde?"

"Ne!"

"Pane, já vím, že vám vaše vize odhalily..."

"Zlatá stezka přetrvává, Moneo. To víš stejně dobře jako já."

Moneo povzdechl. "Jste pánem věčnosti. Neptám se, proč..." Odmlčel se, když věží otrásl děsivý hluk, hlasitější a hlasitější.

Oba se obrátili k jihu - asi kilometr od věže sestupovala koule modrooranžového světla a vysílala kolem sebe tlakové vlny.

"Vida, můj host je tady," podotkl Leto. "Pošlu tě dolů na svém voze, Moneo. Přivez nahoru jen Malkyho. Řekni lidem z Gildy, že si tím zasloužili mé odpuštění, a pošli je pryč."

"Vaše odpu- ano, Pane. Ale jestli mají tajemství toho..."

"Slouží mému účelu, Moneo. Ty musíš udělat totéž. Přiveď mi Malkyho."

Moneo poslušně došel k vozu, který stál ve stínu na vzdálenější straně síně. Vyšplhal na něj a díval se, jak se ve zdi otevírají ústa noci. Do té noci se vysunula přistávací plošina. Vůz vyletěl ven jako pírkó a šikmo začal klouzat k místu, kde stál transportní člun Gildy podobný pokřivené miniatuře věže Malé citadely.

Leto se za ním díval z balkonu a přední prstence držel poněkud zvednuté, aby měl lepší výhled. Ostrým zrakem rozeznal bílou Moneovu postavu stojící na voze. Vyšli dlouhonozí služebníci z Gildy s nosítky, která položili na vůz. Chvilí se zastavili a hovořili s Moneem. Když odešli, Leto zavřel kryt vozu a viděl, jak se na něm zalesklo měsíční světlo. Myšlenkou přivolal vůz zpátky na přistávací plošinu. Člun Gildy se

hlučně zvedl, ještě když Leto přivolal vůz do osvětlené síně a zavřel za ním vchod. Leto otevřel kryt. Písek pod ním skřípal, když se překulil k nosítkům a pozvedl přední prstence, aby se podíval na Malkyho. Ten ležel, jako by spal, připoután k nosítkům širokými elastickými pásy. Pod tmavošedými vlasy byla popelavá tvář.

Jak zestárl, pomyslel si Leto.

Moneo sestoupil z vozu a podíval se na toho, koho přivezl. "Je zraněný, pane. Chtěli s ním poslat lékařský..."

"Chtěli poslat špeha."

Leto si prohlížel Malkyho - tmavou vrásčitou pleť, vpadlé tváře a ostrý nos, který kontrastoval s oválným obličejem. Husté obočí skoro zbělelo.

Malky otevřel oči. Byl to šok, objevit zlo v těch hnědých očích laně! Ústy mu zaškubal úsměv.

"Pán Leto." Malky vlastně jen chraptivě šeptal. Oči se obrátily doprava k majordomovi. "A Moneo.

Odpusťte, že při té příležitosti nevstanu."

"Máš bolesti?" zeptal se Leto.

"Občas." Malky se rozhlédl kolem sebe. "Kde jsou hurisky?"

"Bohužel ti musím to potěšení upřít, Malky."

"To je dobře," sípal Malky. "Na jejich požadavky bych stejně nestačil. Ty, co jste poslal na mě, to nebyly hurisky, Leto."

"Byly to profesionálky a poslouchaly mě," řekl Leto.

"Byly to krvavé lovkyně!"

"Lovkyně byla Anteaková. Mé Rybí mluvčí už byly jen úklidová četa."

Moneo se díval z jednoho na druhého, tam a zpátky. V jejich rozhovoru byly znepokojující podtóny. I když Malky chraptěl, zněly jeho odpovědi skoro neuctivě... ale on takový býval vždycky. Nebezpečný člověk!

Leto řekl: "Těsně než jsi přijel, mluvili jsme s Moneem o Nekonečnu."

"Chudák Moneo," podotkl Malky.

Leto se usmál. "Pamatuješ se, Malky? Jednou jsi mě požádal, abych ti nějak demonstroval Nekonečno."

"A vy jste řekl, že neexistuje takové Nekonečno, aby se dalo demonstrovat." Malky se podíval na Monea: "Leto si rád hraje s paradoxy. Zná všechny kličky řeči, které kdy kdo vymyslel."

Moneo potlačil nával hněvu. Cítil se vyřazen z toho rozhovoru, měl dojem, že dvě bytosti jemu nadřazené se baví na jeho účet. Malky a Božský imperátor byli skoro jako dva staří kamarádi, kteří vzpomínají na potěšení společné minulosti.

"Moneo mě obviňuje z toho, že já jsem jediným vlastníkem Nekonečna," pokračoval Leto. "Odmítá věřit, že má právě tolik Nekonečna jako já."

Malky vzhlédl k Letovi. "Vidíš, Moneo? Vidíš, jak si umí hrát se slovy?"

"Řekni mi něco o své neteři Hwi Nori," požádal Leto.

"Je to pravda, co mi říkali, Leto? Že si hodláte tu něžnou Hwi vzít?"

"Je to pravda."

Malky se zasmál a pak zkrivil tvář bolestí. "Strašně mi ublížily, Leto," zašeptal. "Řekněte mi, starý červe..."

Moneo se zajíkl.

Matky se chvilku vzpamatovával z bolesti a pak řekl: "Povězte mi, starý červe, máte v tom svém nestvůrném těle někde schovaný taky nestvůrný penis? To bude pro něžnou Hwi šok!"

"Už dávno jsem ti řekl pravdu," odpověděl Leto.

"Nikdo neříká pravdu," sípal Malky.

"Ty jsi mi často říkal pravdu," řekl Leto. "Zvlášť když jsi to nevěděl."

"To proto, že jste chytřejší než my ostatní."

"Povíš mi něco o Hwi?"

"Myslím, že to už víte."

"Chci to slyšet od tebe," pobídl ho Leto. "Pomohli vám Tleilaxané?"

"Dali nám jen vědomosti, nic víc. Všechno ostatní jsme zvládli sami."

"Já jsem si myslel, že to není práce Tleilaxu."

Moneo už nedokázal ovládnout svou zvědavost. "Pane, co je s Hwi a s Tleilaxany? Proč se..."

"Ale no tak, starý příteli Moneo," obrátil Malky oči k majordomovi. "Copak nevíš, o čem..."

"Nikdy jsem nebyl tvůj přítel!" odsekl Moneo.

"Dobře, tak společník mezi huriskami," opravil se Malky.

"Pane," oslovil Moneo Leto, "proč mluvíte o..."

"Pst, Moneo," řekl Leto. "Unavujeme našeho starého společníka a já se od něj ještě potřebuju něco dozvědět."

"Napadlo vás někdy, Leto," zeptal se Malky, "proč se vám Moneo nikdy nepokusil celý ten cirkus sebrat?"

"Cože?" zeptal se Moneo.

"Další z Letových starých slov," vysvětlil Malky. "Cirkus. Je to dokonalé. Samý šašek. Proč to své Impérium nepřejmenujete na Velký cirkus?"

Leto pozvedl ruku, aby Monea umlčel. "Řekneš mi to, Malky? O Hwi?"

"Jen pár malých buněk z mého těla," řekl Malky. "Pak pečlivá výživa, růst a vzdělání - všechno přesný protiklad vašeho starého přítele Malkyho. Všechno jsme to udělali v neprostoru, kam jste neviděli!"

"Ale všimnu si, když něco zmizí," podotkl Leto.

"Neprostor?" zeptal se Moneo nejdřív. Pak mu došlo, co to Malky řekl. "Ty? Ty a Hwi..."

"To je ten tvar, který jsem viděl ve stínech," dodal Leto.

Moneo se mu podíval zpřímá do tváře. "Pane, odvolám tu svatbu. Řeknu..."

"Nic takového neuděláš!"

"Ale Pane, jestli ona a Malky jsou..."

"Moneo," chraptěl Malky, "tvůj Pán poroučí a ty musíš poslechnout."

Ten výsměšný tón! Moneo se na Malkyho zaškaredil.

"Přesný protiklad Malkyho," řekl Leto. "Copak jsi ho neslyšel?"

"Co může být lepší?" zeptal se Malky.

"Ale Pane, když teď víte..."

"Moneo," přerušil ho Leto, "začínáš mě znepokojovat."

Majordom ohromeně ztichl.

Leto pokračoval: "To je lepší. Víš, Moneo, kdysi, před desetitisíci let, když jsem byl někým jiným, udělal jsem chybu."

"Vy a chybu?" popichoval Malky.

Leto se jen usmál. "Tu chybu jsem ale odčinil krásným způsobem, kterým jsem ji vyjádřil."

"Zase hry se slovy," ušklíbal se Malky.

"Správně! Řekl jsem: 'Současnost je rozptýlení; budoucnost je sen; jen paměť může odhalit význam života.' Nejsou to krásná slova, Malky?"

"Báječná, starý červe."

Moneo si zděšeně zakryl ústa rukou.

"Ta slova ovšem byla pošetilá lež," pokračoval Leto. "Už tenkrát jsem to věděl, ale byl jsem zamilovaný do krásných slov. Ne - paměť neodhaluje žádné významy. Bez úzkosti ducha, která se slovy vyjádřit nedá, neexistuje nikde žádný význam."

"Já tedy nevidím význam té úzkosti, kterou mi způsobily ty vaše zatracené Rybí mluvčí," řekl Malky.

"Ty necítíš žádnou úzkost," opravil ho Leto.

"Kdybyste byl v mém těle, tak byste..."

"To je jen fyzická bolest," opravil ho Leto. "Ta brzo skončí."

"Tak kdy poznám tu úzkost?" ptal se Malky.

"Možná později."

Leto ohnul přední prstence, aby se podíval na Monea. "Opravdu sloužíš Zlaté stezce, Moneo?"

"Aha, slavná Zlatá stezka," posmíval se Malky.

"Vy víte, že ano," odpověděl Moneo.

"Tak mi musíš slíbit," pokračoval Leto, "že nikdy nikomu neřekneš, co ses tady dozvěděl. Nesmíš to

prozradit ani slovem, ani znamením."

"Slibuji, Pane."

"On slibuje, Pane," ušklíbl se Malky.

Leto jednou drobnou rukou mávl směrem k Malkymu, který nespouštěl oči z ostrého profilu v šedé kápi.

"Z důvodů dávného obdivu a... z mnoha dalších důvodů nemohu Malkyho zabít. Dokonce to nemohu žádat ani od tebe... ale musí být odstraněn."

"Vy jste ale chytrý!" řekl Malky.

"Pane, kdybyste počkal na druhé straně síně," navrhl Moneo. "Třeba až se vrátíte, nebude už Malky představovat žádný problém."

"On to udělá," chraptěl Malky. "Bohové, on to udělá!"

Leto se odvinil pryč a zastavil se až na zastíněném okraji místnosti. Soustředil se na slabě zářící oblouk světla, který by se stal východem do noci, kdyby jen změnil své přání v myšlenkový příkaz. Jak dlouhý pád by to byl - stačilo by skutálet se z přistávací plošiny. Pochyboval, že by to dokonce i takové tělo, jako je to jeho, přežilo. Ale v písku pod věží nebyla voda a on cítil, jak se Zlatá stezka chvěje jen proto, že on si dovolil přemýšlet o takovém konci.

"Leto!" zavolal za ním Malky.

Slyšel, jak skřípou nosítka po písku, který sem na podlahu zavál vítr.

Malky zavolal znova: "Leto, vy jste nejlepší! Žádný netvor v tomhle vesmíru nemůže překonat..."

Malkyho hlas přerušila tupá rána. Úder do krku, pomyslel si Leto. Ano, ten Moneo umí. Ozvalo se vrznutí, jak se otevíral průhledný kryt, pak skřípání nosítek na zábradlí, pak ticho.

Moneo bude muset pohřbít tělo v písku, napadlo Leto. Zatím neexistují žádní červi, aby přišli a polkli důkazy. Obrátil se a podíval se do síně. Moneo tam stál a opíral se o zábradlí, díval se dolů... dolů...

Nemůžu se za tebe modlit, Malky, ani za tebe, Moneo, myslel si Leto. Možná jsem jediné náboženské vědomí v celém Impériu, protože jsem opravdu sám... a proto se nemůžu modlit.

Nemůžete pochopit historii, aniž byste chápali její plynutí, její směřování a způsoby, jakými se v rámci takových sil pohybují vůdcové. Vůdce se snaží zvětšit takové podmínky, v nichž je zapotřebí jeho vedení. To znamená, že vůdce potřebuje nezasvěcenec. Pozorně sledujte mou kariéru. Já jsem zároveň vůdce i nezasvěcenec. Nedělám tu chybu, abych si myslel, že já jediný jsem stvořil Církev, která je zároveň Státem. To byla má funkce vůdce a za vzor mi mohlo sloužit mnoho historických modelů. Abyste pochopili mou roli nezasvěcenec, prohlédněte si umění mé doby. To umění je barbarské. Nejoblíbenější druh poezie? Epika. Oblíbený dramatický ideál? Hrdinství. Tance? Divošsky zhýralé. Moneo má ze svého hlediska pravdu, když to popisuje jako nebezpečné. Podněcuje to představivost. Lidé v důsledku toho pocítují, co jsem jim vzal. A co jsem jim vzal? Právo účastnit se historie.

UKRADENÉ DENÍKY

Idaho, natažený na lehátku se zavřenýma očima, slyšel, jak na vedlejší lůžko dopadlo něco těžkého. Posadil se a otevřel oči do šikmého odpoledního světla, které v ostrém úhlu vnikalo do místnosti jediným oknem a odráželo se na bílých dlaždicích podlahy a na světle žlutých stěnách. Viděl, že Siona vešla a natáhla se na své lůžko. Už četla jednu z těch knih, které s sebou pořád nosila v zelené látkové tašce. Proč knihy? uvažoval.

Spustil nohy na podlahu a rozhlédl se po místnosti. Jak může být tahle prostorná krabice s vysokým stropem byt' jen vzdáleně fremenská? Mezi oběma lůžky stál mohutný hnědý stůl z nějakého místního plastu. Byly tu dveře. Jedny vedly přes zahradu přímo ven. Druhými se vcházelo do pohodlné koupelny, kde se v jasném denním světle leskly modré dlaždice. Mimo jiné byla v koupelně zapuštěná vana a sprcha, obojí nejméně dva čtvereční metry velké. Dveře do toho přepychového prostoru byly otevřené a Idaho slyšel odtékat z vany vodu. Siona kdovíproč milovala koupele v nadbytku vody. Stilgar, Idahoův naib za starých časů Duny, by se nad tou místností ušklíbl. "Taková hanba!" řekl by. "Úpadek! Slabost!" Stilgar by vůbec použil mnoho pohrdavých slov o celé téhle vesnici, která se opovážovala přirovnávat sama sebe k pravému fremenskému síči.

Siona obrátila stránku a papír zašustil. Ležela s hlavou opřenou o dva polštáře. Na sobě měla tenké bílé šaty a pod nimi bylo vidět, že je z koupele stále ještě vlhká.

Idaho zavrtěl hlavou. Co je asi na těch stránkách, které tak poutají její pozornost? Četla je pořád dokola od té doby, co přijeli do Tuona. Svazky byly tenké, ale bylo jich mnoho a na černých obalech měly jen čísla. Idaho viděl číslici devět.

Vstal a šel k oknu. V dálce bylo vidět nějakého starce, jak se rýpe v květinovém záhoně. Zahradu ze tří stran chránily budovy. Květiny byly veliké - zvenčí červené, ale když se rozvinuly, měly bílý střed. A nepokryté starcovy vlasy vypadaly jako další květina, klátící se mezi bělí květin a zářivými poupaty. Idaho cítil tlející listy a čerstvě zrytou půdu a v kontrastu s tím i výraznou květinovou vůni.

Fremen, který pěstuje venku květiny!

Siona sama mu neřekla nic o tom, co čte. Pokouší mě, myslel si Idaho. Chce, abych se zeptal.

Snažil se nemyslet na Hwi. Když to udělal, pocítil hněv, který ho málem pohltil. Vzpomínal si na fremenské slovo pro tenhle silný cit: kanawa, ocelový prstenec žárlivosti. Kde je Hwi? Co teď asi dělá?

Dveře ze zahrady se bez zaklepání otevřely a vešel Teišár, Garunův pobočník. Teišár měl mrtvolně bílé obličej plný tmavých vrásek, zapadlé oči byly kolem panenek světle žluté. Byl oblečen v hnědé roucho. Jeho vlasy se podobaly zetlelé staré trávě. Zdálo se, že je zbytečně ošklivý, jako nějaký temný, elementární duch. Teišár zavřel dveře a díval se na ně.

Siona se za Idahovými zády ozvala: "Tak co je?"

Idaho si povšiml, že Teišár je podivně vzrušený, že se vzrušením doslova chvěje.

"Božský imperátor..." Teišár si odkašlal a začal znova: "Božský imperátor přijede do Tuona!"

Siona se na posteli posadila zpříma a stáhla si bílé roucho přes kolena. Idaho se na ni podíval a pak se obrátil znovu k Teišárovi.

"Bude tu oddán, tady v Tuonu!" pokračoval Teišár. "Podle starého fremenského způsobu! Božský imperátor a jeho nevěsta budou hosty v Tuonu!"

Idaho, kterého naplno sevřela kanawa, se na něj zamračil a zaťal pěsti. Teišár krátce kývl, obrátil se, vyšel a zabouchl za sebou dveře.

"Něco ti přečtu, Duncane, ano?" ozvala se Siona.

Idahovi chvíli trvalo, než pochopil, co říká. Obrátil se k ní, pěsti dosud zaťaté. Siona seděla na okraji lehátka, knihu na kolenou. Jeho pozornost vzala jako souhlas.

"Někteří věří," četla, "že člověk musí učinit kompromis mezi integritou a jistým množstvím špinavé práce, než může uvést génia v činnost. Říkají, že kompromis začíná už ve chvíli, kdy člověk vyjde ze svého útočiště, aby uskutečnil své ideály. Moneo tvrdí, že já jsem to vyřešil tak, že jsem zůstal ve svém útočišti a ostatní nechávám dělat špinavou práci za sebe."

Vzhlédla k Idahovi. "Božský imperátor - to jsou jeho vlastní slova."

Idaho pomalu uvolnil pěsti. Věděl, že tohle rozptýlení potřeboval. A zaujalo ho, že Siona vystoupila ze svého mlčení.

"Co je to za knihu?" zeptal se.

Krátce mu vysvětlila, jak ona a její společníci ukradli plány Citadely a kopii Letových deníků.

"To jsi přece musel vědět," řekla. "Můj otec mi jasně naznačil, že špehové náš úmysl prozradili."

Viděl, jak se jí v očích zaleskly slzy. "Devět z vás zabili vlci?"

Přikývla.

"Jsi mizerná velitelka!" podotkl.

Naježila se, ale než se stačila ohradit, zeptal se: "Kdo ti je přeložil?"

"Tohle je z Iksu. Ale klíč prý našla Gilda."

"Že náš Božský imperátor vždycky udělá, jen co se mu hodí, to jsme věděli dávno," pokračoval Idaho.

"Nic jiného tam neříká?"

"Přečti si to sám." Sáhla vedle lůžka po tašce a vyhrabala z něj svazek s číslem jedna. Hodila mu ho na lůžko. Když se k lehátku vrátil, zopakovala svou otázku: "Jak to myslíš, že jsem mizerná velitelka?"

"Když jsi takhle pronic zanic obětovala devět přátel."

"Ty blázne!" Zavrtěla hlavou. "Tys ty vlky asi nikdy neviděl!"

Vzal do ruky knihu a zjistil, že je těžká. Pak si uvědomil, že byla natištěna na krystalovém papíře. "Měli

jste se proti těm vlkům ozbrojit," řekl a otevřel svazek.

"Jak ozbrojit? Jakékoli zbraně, které jsme mohli mít, byly k ničemu!"

"Laserpaly?" zeptal se a otočil stranu.

"Dotkni se na Arrakis laserpalu a Červ to ví!"

Obrátil další stranu. "Tvoji přátelé si nakonec laserpaly obstarali."

"A podívej se, co se s nimi stalo!"

Idaho si přečetl řádku a pak řekl: "Jedy k dispozici byly."

Křečovité polkla.

Idaho se na ni podíval: "Nakonec jste ty vlky přece otráвили, ne?"

Skoro šeptala: "Ano."

"Tak proč jste to neudělali hned?" zeptal se.

"My - jsme - nevěděli - že - to - jde."

"A nevyzkoušeli jste to," uzavřel Idaho. Znovu se vrátil k otevřené knize. "Mizerná velitelka."

"On je hrozně záluďný!" řekla Siona.

Idaho si přečetl z knihy několik odstavců, než Sioně znova věnoval pozornost. "To není moc výstižné.

Četla jsi to všechno?"

"Každé slovo! Něco dokonce několikrát."

Idaho se podíval na otevřenou stranu a četl nahlas: "Stvořil jsem to, co jsem chtěl - mocné duchovní napětí po celém svém Impériu. Jen málokdo cítí jeho sílu. Jakými energiemi jsem tyto podmínky stvořil? Nejsem tak silný. Jediná síla, kterou mám, je ovládání individuálního blahobytu. To je shrnutí všeho mého konání. Tak proč mě lidé vyhledávají z jiných důvodů? Co je může vést na jistou smrt v marném pokusu dostat se do mé přítomnosti? Chtějí se stát svatými? Myslí si, že tímto způsobem získají vizi boha?"

"Je to naprostý cynik," řekla Siona a v jejím hlase se chvěl potlačený pláč.

"Jak tě zkoušel?" zeptal se Idaho.

"Ukázal mi... ukázal mi svou Zlatou stezku."

"Jak příhodné..."

"Opravdu existuje, Duncane." Vzhledla k němu, v očích se jí leskly neprolité slzy. "Žádný důvod pro existenci Božského imperátora - pokud vůbec kdy nějaký byl - neospravedlňuje to, co se z něj stalo!"

Idaho se zhluboka nadechl a pak řekl: "Z Atreida se stalo tohle!"

"Červ musí zmizet!" prohlásila Siona.

"Rád bych věděl, kdy přijede," přemýšlel Idaho nahlas.

"To ten Garunův krysí přítelíček neříkal."

"Musíme se zeptat," kývl Idaho.

"Nemáme zbraně," namítla Siona.

"Nayla má laserpal," vypočítával Idaho. "Máme nože... provazy. V jednom z Garunových skladů jsem viděl provaz."

"Proti Červovi?" zeptala se. "I kdybychom se dokázali zmocnit Naylina laserpalu, víš sám, že mu neublíží."

"Ale je proti němu odolný i jeho vůz?" zeptal se Idaho.

"Já Nayle nevěřím," zavrtěla hlavou Siona.

"Copak tě neposlouchá?"

"Ano, ale..."

"Budeme postupovat systematicky," rozhodl Idaho.

"Zeptej se Nayly, jestli by použila laserpal proti Červově vozu."

"A když odmítne?"

"Zabij ji."

Siona odhodila knihu a vstala.

"Jak Červ přijede do Tuona?" ptal se znova Idaho. "Je moc velký a těžký pro normální toptéru."

"Garun nám to řekne," podotkla. "Ale myslím, že přijede tak, jak obvykle cestuje." Podívala se vzhůru ke stropu, který skrýval Hraniční val Saríru. "Myslím, že přijede v průvodu s celým svým dvorem. Pojede po Královské silnici a sem dolů se spustí na suspenzorech." Podívala se na Idaha. "Co s Garunem?"

"Divný člověk," řekl Idaho. "Zoufale si přeje být pravý fremen. Ví, že se ani zdaleka nepodobá těm, kteří bývali za mých časů."

"A jací bývali za tvých časů, Duncane?"

"Existuje takové rčení, které to vysvětluje," řekl Idaho. "Neměl bys nikdy být ve společnosti někoho, s kým bys nechtěl zemřít."

"Řekl jsi to Garunovi?" zeptala se.

"Ano."

"A co odpověděl?"

"Řekl, že já jsem jediný takový člověk, s kterým se kdy setkal."

"Garun je možná moudřejší než kdokoli z nás," kývla.

Myslíte, že moc může být tím nejnestálejším z lidských úspěchů? Co tedy ty zjevné výjimky z přirozené nestability? Některé rody přežívají. Velmi mocné náboženské byrokracie přežily. Berte v úvahu vztah mezi vírou a mocí. Vylučují se navzájem, když každá z nich závisí na té druhé? Bene Gesserit byl víceméně stabilní v rámci loajálních zdí víry po tisíce let. Ale kam se ztratila jeho moc?

UKRADENÉ DENÍKY

Moneo řekl nedůtklivým hlasem: "Pane, byl bych potřeboval, abyste mi dal víc času."

Stál před Citadelou v krátkém poledním stínu. Leto ležel přímo před ním na Královském voze se staženým krytem. Vykonal už projížďku po okolí s Hwi Nori, která seděla na nově instalovaném sedátku pod krytem, těsně vedle Letovy tváře. Zdálo se, že se Hwi nenechává všim tím hlukem a ruchem kolem vyvést z míry, že je jen zvědavá.

Jak je klidná, myslel si Moneo. Potlačil samovolné zachvění nad tím, co se o ní dozvěděl od Malkyho. Božský imperátor měl pravdu. Hwi byla přesně taková, jaká se zdála být - dokonale milá a rozumná lidská bytost. Byla by se opravdu spojila se mnou? uvažoval.

Musel se však věnovat jiným věcem než Hwi. Zatímco Leto ji vozil kolem Citadely na voze nadnášeném suspenzory, tady se sešla velká skupina dvořanů a Rybích mluvčích. Všichni dvořané byli vyfintění na slavnost, převažovala jasně červená a zlatá barva. Rybí mluvčí měly své nejlepší tmavomodré uniformy a jejich hodnost se dala rozlišit jen podle různých barev lemování a sokolů. Vzadu se chystaly suspensorové saně se zavazadly, obklopené jednotkou Rybích mluvčích, které je potáhnou. Vzduch byl plný prachu a zvuků a pachů vzrušení. Většina dvořanů reagovala zklamaně, když jim sdělili cíl cesty. Některí si okamžitě zakoupili vlastní stany a pavilony. Ty byly odeslány napřed s dalším vybavením, které se teď kupilo na písku za Tuonem, tak aby ho nebylo z vesnice vidět. Rybí mluvčí v průvodu nehýřily nijak slavnostní náladou. Hlasitě si stěžovaly, když jim bylo řečeno, že nemohou mít s sebou laserpaly.

"Aspoň o něco víc času, Pane," říkal Moneo. "Pořád nevím, jak budeme..."

"Spoustu problémů nevyřeší nic tak dobře jako čas," podotkl Leto. "Ale na druhou stranu se na něj dá spoléhat až příliš. Už žádné odklady nepřijmu."

"Jen samotná cesta bude trvat tři dny," stěžoval si Moneo.

Leto si ten čas představil: rychlý krok - klus - krok královského průvodu... sto osmdesát kilometrů. Ano, tři dny.

"Jsem si jistý, že jsi zastávky na cestě dobře zabezpečil," řekl Leto. "Hodně horké vody na křeče ve svalech?"

"Pohodlí budeme mít dost," odpověděl Moneo, "ale nelíbí se mi, že v téhle době opouštíme Citadelu! A vy dobře víte proč!"

"Máme komunikační zařízení, věrné pomocníky. Gildu jsme dostatečně zkrotili. Uklidni se, Moneo."

"Obřad se klidně mohl konat v Citadele!"

Leto místo odpovědi zavřel kolem sebe bublinový kryt, takže zůstal sám s Hwi.

"Hrozí nebezpečí, Leto?" zeptala se.

"Vždycky hrozí nebezpečí."

Moneo si povzdechl, obrátil se a dal se do klusu směrem ke Královské silnici. Ta odtud dlouho vedla na východ a pak se stočila k jihu, kolem Saríru. Leto uvedl vůz do pohybu a vyrazil za majordomem. Slyšel,

jak s nimi celá jeho pestrá společnost srovnala krok.

"Všichni vyrazili?" zeptal se Leto.

Hwi se ohlédl. "Ano." Obrátila se k jeho tváři. "Proč dělá Moneo takové potíže?"

"Zjistil, že okamžik, který ho právě opustil, už se mu nikdy nevrátí."

"Co jste se vrátili z Malé citadely, je náladový a roztržitý. Jako by to ani nebyl on."

"On je Atreides, láska moje, a ty jsi byla stvořena k tomu, abys potěšila Atreida."

"To není ono. Kdyby to tak bylo, věděla bych to."

"Víš... myslím, že Moneo také objevil realitu smrti."

"Jaké to je v Malé citadele, když jsi tam s Moneem?" zeptala se.

"Je to nejosamělejší místo v mém Impériu."

"Myslím, že se vyhýbáš mým otázkám," řekla.

"Ne, láska. Sdílím tvou starost o Monea, ale žádné moje vysvětlení mu teď nepomůže. Moneo je v pasti.

Zjistil, že je těžké žít v současnosti, nesmyslné žít v budoucnosti a nemožné žít v minulosti."

"Já myslím, že do té pasti jsi ho dostal ty, Leto."

"Ale osvobodit se musí sám."

"Proč ho nemůžeš osvobodit ty?"

"Protože si myslí, že mé vzpomínky jsou jeho klíčem ke svobodě. Myslí si, že vytvářím naši budoucnost z naší minulosti."

"A není to tak vždycky, Leto?"

"Ne, moje milá Hwi."

"Tak jak je to?"

"Většinou lidé věří, že uspokojivá budoucnost vyžaduje návrat k idealizované minulosti, k minulosti, jaká ve skutečnosti nikdy neexistovala."

"A ty se všemi svými vzpomínkami víš, že je to jinak."

Leto trochu pootočil tvář, aby na ni viděl; zkoumal ji pohledem... vzpomínal. Z toho množství ve svém nitru dokázal vytvořit složeninu, genetický návrh Hwi, ale ten návrh zdaleka nedosahoval dokonalosti skutečné ženy. Samozřejmě! To je ono. Minulost se stala řadami a řadami očí zírajících jako oči ryby lapající po vzduchu, ale Hwi byla pulzující život. Její ústa měla řeckou křivku, jako by byla stvořena pro delfské hymny, ale nemumlala žádné prorocké slabiky. Byla spokojená s tím, že žije, byla otevřená jako květina, která se rozvíjí ve vonný květ.

"Proč se na mě tak díváš?" zeptala se.

"Vychutnával jsem svou lásku k tobě."

"Lásku, ano." Usmála se. "Myslím, že když nemůžeme sdílet lásku těla, musíme sdílet lásku duše. Budeš ji se mnou sdílet, Leto?"

Ohromilo ho to. "Ty se ptáš na mou duši?"

"Nejsem jistě první."

Odpověděl krátce: "Má duše polyká své zkušenosti, nic víc."

"Žádala jsem od tebe příliš?" zeptala se.

"Myslím, že ty ode mě ani nemůžeš žádat příliš."

"Tak se opovážím s tebou nesouhlasit, pokud jde o naši lásku. Můj strýc Malky mluvil o tvé duši."

Zjistil, že nedokáže odpovědět. Vzala jeho mlčení jako pobídku, aby pokračovala. "Říkal, že jsi největší umělec ve zkoumání duší, tvou vlastní počínaje."

"Ale tvůj strýc Malky tvrdil, že on sám žádnou duši nemá!"

Slyšela drsný tón jeho hlasu, ale nenechala se odradit. "Stejně si myslím, že měl pravdu. Ty jsi génus duše, skvělý génus."

"Na to člověk potřebuje jen těžkopádnou houževnatost trvání," odpověděl. "Žádnou skvělost."

Už měli za sebou velkou část dlouhého stoupání na vrcholek obvodové zdi Saríru. Leto spustil kola svého vozu a vyřadil z činnosti suspenzory.

Hwi mluvila tiše, takže ji bylo sotva slyšet přes skřípání kol vozu a dusot běžících nohou všude kolem nich: "Ostatně, můžu ti říkat lásko?"

Hrdlo, které už nebylo tak docela lidské, se mu stáhlo a on stěží odpověděl: "Ano."

"Narodila jsem se jako Iksanka, lásco," řekla. "Proč nesdílím jejich mechanický názor na náš vesmír? Znáš můj názor, Leto, lásco moje?"

Mohl na ni jen zírat.

"V každém obratu cítím nadpřirozeno," dokončila.

Leto chraptěl, a dokonce i sám cítil, jak rozčileně mluví: "Každý člověk si tvoří své vlastní nadpřirozeno."

"Nezlob se na mě, lásco."

Znova to nepříjemné chraptění: "Nemůžu se na tebe zlobit. To prostě nejde."

"Ale jednou se mezi tebou a Malkym něco stalo," řekla. "Nikdy mi neřekl, co to bylo, ale prý často uvažoval, proč jsi ho nezabil."

"Kvůli tomu, co mě naučil."

"Co se mezi vámi dvěma stalo, lásco?"

"O Malkym bych radši nemluvil."

"Prosím, lásco. Mám pocit, že je důležité, abych to věděla."

"Připomněl jsem Malkymu, že mohou existovat jisté věci, které by lidé raději neměli vynalézt."

"A to je všechno?"

"Ne." Mluvil neochotně. "Moje slova ho rozčílila. Řekl: ,Vy myslíte, že ve světě, kde nejsou ptáci, lidé nikdy nevymyslí letadlo! Jaký jste blázen! Lidé můžou vymyslet cokoli!'"

"On ti řekl, že jsi blázen?" V hlase Hwi bylo slyšet ohromení.

"Měl pravdu. I když to popíral, řekl pravdu. Naučil mě, že existuje důvod, proč prchat před vynálezy."

"Takže máš strach z Iksanů?"

"Samozřejmě že mám! Mohou vynalézt něco, co způsobí katastrofu."

"A co tedy můžeš dělat?"

"Běžet rychleji. Historie je neustálý závod mezi vynálezem a katastrofou. Vzdělání pomáhá, ale nikdy nestačí. Musí se taky utíkat."

"Sdílíš se mnou duši, lásco. Víš to?"

Leto se podíval jinam, zahleděl se na Moneova záda, na jeho pohyby, na předstíranou tajemnost, která z nich čísel. Průvod měl za sebou první malé klesání. Ted' se obracel a začal stoupat k Západnímu hraničnímu valu. Moneo se pohyboval jako vždycky, kladl jednu nohu před druhou, sledoval půdu, kam jeho krok povede; ale dnes bylo v majordomovi ještě něco nového. Leto cítil, jak se ten muž odtahuje, jak už není spokojen s tím, že může pochodovat vedle tváře svého Pána, jak se už nepokouší zapadnout do osudu svého Pána. Daleko na východě čekal Sarír. Na západě byla řeka a plantáže. Moneo se nedíval ani nalevo, ani napravo. Viděl jiný směr.

"Neodpovídáš mi," připomněla mu Hwi.

"Odpověď už znáš."

"Ano, začínám tě trochu chápat," přikývla. "Dokážu vycítit některé tvoje obavy. A myslím, že už vím, kde vlastně žiješ."

Obrátil k ní polekaný pohled a zjistil, že se mu dívá přímo do očí. Ohromilo ho to. Nedokázal od ní odtrhnout oči. Projela jím vlna strachu a ucítil, jak se mu začaly škubat ruce.

"Žiješ tam, kde se strach z bytí a láska k bytí spojují v jediné osobě," řekla.

Nedokázal mrknout.

"Jsi mystik," pokračovala, "něžný sám k sobě jen proto, že jsi uprostřed vesmíru, a díváš se ven, díváš se na věci tak, jak to nikdo jiný neumí. Bojíš se o to podělit, ale přitom se o to chceš podělit víc než o cokoli jiného."

"Co jsi viděla?" zašeptal.

"Nemám vnitřní zrak ani vnitřní hlasy," řekla. "Ale viděla jsem svého Pána Leta, jehož duši miluji, a znám tu jedinou věc, kterou skutečně chápeš."

Odtrhl od ní pohled v obavách, co řekne. Už celý jeho přední prstenec se chvěl stejně jako jeho ruce.

"Lásku, tu chápeš," řekla. "Lásku - a to je všechno."

Jeho ruce se přestaly chvět. Po obou tvářích mu steklo po slze. Když se slzy dotkly jeho kápě, objevily se dva proužky modrého dýmu. Cítil, jak ho to pálí, a byl za tu bolest vděčný.

"Věříš v život," pokračovala Hwi. "Vím, že odvaha lásky může sídlit jedině v téhle víře."

Vztáhla levou ruku a otřela mu slzy z tváře. Překvapilo ho, že kápě se nepokusila reflexivně doteku zabránit jako obvykle.

"Viš," řekl, "že od té doby, co vypadám takhle, jsi jediná, kdo se dotkl mé tváře?"

"Vždyť já vím, kdo jsi a kdo jsi byl," řekla.

"Co jsem byl... ach Hwi! A čím jsem se stal? Jen touhle tváří, všechno ostatní se ztratilo ve stínech paměti... ukrylo se... zmizelo."

"Přede mnou se to neukrylo, lásko."

Podíval se na ni zpříma, už se toho nebál. "Je možné, že Iksané vědí, co v tobě stvořili?"

"Ujist' uji tě, Leto, lásko mé duše, že to nevědí. Jsi první, jsi jediný, komu jsem se kdy úplně odhalila."

"V tom případě nebudu oplakávat, co mohlo být," řekl. "Ano, moje lásko, budu s tebou sdílet svou duši."

Tu sílu ve vašem nitru, která vás a vaše druhy směřuje ke kmenovým formám, berte jako plastickou paměť. Tato plastická paměť se snaží vrátit se do svého pradávného tvaru, ke kmenové společnosti. Je to všechno kolem vás - vazalský stát, diecéze, společnost, četa, sportovní klub, taneční soubor, povstalecká buňka, plánovací rada, náboženská skupina... všechno se svými pány a služebníky, svými hostiteli a parazity. A záplavy věcí, které nás odcizují (včetně právě těchto slov!), jsou časem zapojeny do sporu jako argumenty pro návrat "těch starých dobrých časů". Už jsem se vzdal naděje, že vás naučím něčemu jinému. Máte čtvercové myšlení, které kruhům odolává.

UKRADENÉ DENÍKY

Idaho zjistil, že ten výstup zvládne, aniž by na to musel myslet. Tohle tělo, které vypěstovali Tleilaxané, si pamatovalo věci, o nichž Tleilaxané neměli ani tušení. Jeho původní mládí se sice ztratilo před dávnými věky, ale jeho svaly měly tleilaxanské mládí a Idaho své dětství dokázal pohřbit v zapomenutí, když šplhal. V dětství se naučil přežít tím, že prchal do vysokých skal své rodné planety. Nezáleželo na tom, že ty skály, které měl před sebou, sem postavili lidé - po dlouhé věky je formovalo i počasí.

Ranní slunce hrálo Idaho do zad. Slyšel, jak se Siona snaží dosáhnout relativně snadné podpůrné pozice na úzké římsě daleko pod ním. Její pozice mu byla v podstatě k ničemu, ale právě tenhle argument přiměl Sionu nakonec souhlasit s tím, že by se měli o výstup pokusit.

Oni.

Nechtěla připustit, že by se o to měl pokusit on sám.

Nayla, tři z jejích pobočnic, Garun a tři vybraní zástupci jeho muzejních fremenů čekali na písku u paty Valu, který ohraničoval Sarír.

Idaho nemyslel na výšku Valu. Myslel jen na to, kam příště položí ruku nebo nohu. Myslel na smyčku lehkého provazu kolem ramenou. Tenhle provaz byla výška Valu. Změřil ji přes poušť pomocí triangulace, ale nepočítal kroky. Když bylo lano dost dlouhé, bylo dost dlouhé. Každý jiný způsob myšlení by jen otupil jeho mysl.

Hmatal po chyttech v místech, kam neviděl, a pomalu se propracovával po hladké stěně... no, ne tak docela hladké. Vítr a písek a dokonce i trochu deště, síly chladu a tepla tu vykonávaly svou erozivní práci víc než tři tisíce let. Celý jeden den seděl Idaho na písku pod Valem a studoval to, čeho dosáhl čas. V mysli si zafixoval určité zákonitosti - šikmý stín, tenkou čáru, rozpadající se výstupek, malou římsičku skály tady a jinou tamhle.

Vmáčkl prsty do ostré štěrbin. Opatrně zkusil, jestli udrží jeho váhu. Ano. Krátce si odpočinul, přitiskl tvář na teplou skálu, nedíval se nahoru ani dolů. Byl prostě tady. Šlo jen o načasování. Ramena nesmějí umdlít příliš brzo. Váhu si musí rozložit na nohy i na ruce. Prsty to nevyhnutelně ničilo, ale dokud vydrží kosti a šlachy, dá se kůže ignorovat.

Znova se začal šplhat vzhůru. Pod rukou se mu udrolil kousek skály; prach a úštěpky se mu sesypaly na pravou tvář, ale on to ani necítil. Každý kousek jeho vědomí se soustřeďoval na svírající ruku, na rovnováhu nohou opřených o ty nejmenší prohlubně. Byl moucha, částička vzdorující gravitaci... tady chyt, tam stup, občas se držel na hladkém povrchu jen silou vůle.

Jednu kapsu mu nadouvalo devět nouzových skob, ale on se je snažil nepoužívat. Stejně improvizovaný cepín se mu houpal na opasku na krátkém provaze, jehož uzly by uměl rozvázat popaměti.

S Naylou byly potíže. Nehodlala se vzdát svého laserpalu. Přesto však uposlechla Sionina výslovného příkazu, aby je doprovodila. Zvláštní žena... zvláště poslušná.

"Nepřisáhala jsi, že mě budeš poslouchat?" zeptala se jí Siona.

Nayla přestala váhat.

Později Siona řekla: "Vždycky poslechni, když jí něco přikážu přímo."

"Tak to ji možná nebudeme muset zabít," odpověděl jí tehdy Idaho.

"Já bych se o to raději ani nepokoušela. Myslím, že nemáš ani nejmenší tušení, jak silná a rychlá je."

Garun, muzejní fremen, který snil o tom, že se stane "skutečným náibem jako za starých časů", připravil pro tenhle výstup půdu tím, že odpověděl na Idahovu otázku: "Jak přijede Božský imperátor do Tuona?"

"Stejným způsobem, jakým sem přijel na návštěvu za časů mého pradědečka."

"A to bylo?" pobídla ho Siona.

Seděli v prašném stínu domu pro hosty a skrývali se před odpoledním sluncem. Bylo to téhož dne, kdy bylo oznámeno, že svatba Pána Leta se bude konat v Tuonu. Polokruh Garunových pobočníků dřepěl kolem dveří, ve kterých Siona a Idaho seděli s Garunem. Dvě Rybí mluvčí postávaly nedaleko a naslouchaly. Nayla měla dorazit každou chvíli.

Garun ukázal k vysokému Valu za vesnicí, jehož okraj se v slunci vzdáleně zlatě leskl. "Tam nahoře vede Královská silnice a Božský imperátor má přístroj, který ho z výšky snese dolů."

"Má ho zabudovaný ve voze," kývl Idaho.

"Suspendory," souhlasila Siona. "Viděla jsem je."

"Můj pradědeček říkal, že přišli po Královské silnici, celá velká skupina. Božský imperátor sklouzl dolů na náves naší vesnice na svém zařízení. Ti ostatní se spustili po provazech."

Idaho zamysleně opakoval: "Po provazech."

"Proč přišli?" zeptala se Siona.

"Aby nás ujistili, že Božský imperátor nezapomněl na své fremeny, říkal pradědeček. Byla to velká pocta, ale ne tak velká jako jeho svatba."

Idaho vstal, ještě když Garun mluvil. Nedaleko odtud byl na Val jasný pohled - přímo přes hlavní ulici bylo vidět od základny v písku až po vrcholek zalitý sluncem. Idaho došel k rohu domu pro hosty a vykročil na hlavní ulici. Zastavil se, obrátil a podíval se na Val. Na první pohled viděl, proč si všichni myslí, že tu stěnu není možné zlést. I v té chvíli se úmyslně snažil neodhadovat výšku. Mohlo to být pět set metrů nebo pět tisíc. Důležitější bylo, co odhalil pečlivější pohled - malé příčné štěrby, rozdrolená místa, dokonce i úzká římsa asi dvacet metrů nad pohyblivým pískem u paty stěny... a další římsa asi ve dvou třetinách výšky.

Věděl, že nějaká jeho nevědomá část, stará a spolehlivá, už provádí všechny nezbytné odhady a poměřuje je jeho vlastní výškou - tolik Duncanů k tamtomu místu, tady chyt, támhle další. Jeho vlastní ruce. Už se cítil na skále.

Za pravým ramenem se mu ozval Sionin hlas: "Co to děláš?" Přišla k němu nehlučně a dívala se stejným směrem jako on.

"Na ten Val dokážu vyšplhat," řekl Idaho. "Kdybych s sebou měl lehký provaz, mohl bych nahoru vytáhnout těžší lano. Vy ostatní byste se pak už nahoru vyšplhali snadno."

Garun se k nim připojil právě včas, aby to zaslechl. "Proč chceš šplhat na Val, Duncane Idaho?"

Siona odpověděla za něj. Usmála se na Garuna: "Chce Božskému imperátorovi připravit vhodné přivítání."

To bylo ještě předtím, než její pochybnosti, její vlastní oči, fakt, že o lezení po skalách nic nevěděla, začaly podkopávat tu první sebejistotu.

Idaho se ještě v návalu prvního nadšení zeptal: "Jak široká je tam nahoře Královská silnice?"

"Nikdy jsem ji neviděl," odpověděl Garun. "Ale říká se, že je hodně široká. Velká jednotka tam může pochodovat vedle sebe. A jsou tam mosty, místa, odkud se dá pozorovat řeka a... a... zkrátka je to prý zázrak."

"Proč ses tam nahoře nikdy nebyl podívat?" zeptal se Idaho.

Garun jen pokrčil rameny a ukázal na Val.

V té chvíli dorazila Nayla a začal spor o výstup. Idaho při šplhání na ten spor vzpomínal. Jak zvláštní je

vztah mezi Naylou a Sionou! Byly jako dvě spiklenkyně... a přece ne spiklenkyně. Siona poroučela a Nayla poslouchala. Ale Nayla byla Rybí mluvčí, byla to Přítelkyně, které Leto věřil natolik, že ji pověřil prvním zkoumáním nového gholy. Připustila, že byla od dětství v Královské policii. A ta síla, co v ní je! Vzhledem k té síle bylo něco úžasného, že se tak skláněla před Sioninou vůlí. Bylo to, jako by Nayla naslouchala skrytým hlasům, které jí říkaly, co má dělat. Potom poslechla.

Idaho vztáhl ruku do výše po dalším chytu. Jeho prsty zatápaly po skále, vzhůru a doprava, a konečně našly neviděnou štěrbinu, do níž mohly proniknout. Paměť mu napovídala přirozenou linii výstupu, ale jen jeho tělo mohlo tu linii sledovat. Levá noha našla stup... vzhůru... vzhůru... pomalu, všechno vyzkoušet. Teď levá ruka - žádná štěrbina, tentokrát římsa. Zvedl oči, pak bradu nad římsu, kterou viděl ze země vysoko ve stěně. Opřel se o ni lokty, překulil se na ni a odpočíval. Díval se jen před sebe, ani nahoru, ani dolů. Tam v dálce byl písečný obzor, vál po něm vítr, zvedal prach a zakrýval výhled. Za časů Duny viděl mnoho takových obzorů.

Po chvíli se otočil čelem k Valu, zvedl se na kolena, zachytil se rukama a pokračoval ve výstupu. V mysli měl stále obrázek Valu, jak ho viděl zdola. Stačilo, aby zavřel oči, a viděl to všechno, všechno si to pamatoval, jak se to naučil v dětství, když se skrýval před harkonnenskými lovci otroků. Prsty našly trhlínu, kam se mohly vmáchnout. Přitáhl se vzhůru.

Naylu, která ho sledovala zdola, lezec stále víc přitahoval. Idaho se z té dálky zmenšil na takovou malou a osamělou postavičku. Musí vědět, co to je být sám v dobách těžkých rozhodování.

Chtěla bych od něj dítě, myslela si. Dítě nás dvou by bylo silné a vynalézavé. Co si asi Božský imperátor může slibovat od dítěte Siony a tohohle muže?

Nayla se probudila před svítáním a šla k vrcholku nízké duny na okraji vesnice, aby si rozmyslela, co navrhl Idaho. Nastal citronový úsvit a v dálce visel známý záves prachu. Po něm přišel ocelový den a hrozná nesmírnost Saríru. To už věděla, že tohle všechno Bůh nepochybně předvídal. Co by se dalo před ním skrýt? Nic se nedá skrýt, dokonce ani vzdálená postava Duncana Idaha, jak se namáhavě souká vzhůru na pokraj nebes.

Když Nayla sledovala Idahův výstup, zahrála si s ní její mysl podivnou hru: obrátila stěnu do vodorovné polohy. Z Idaha se stalo dítě plazící se po rozpraskané zemi. Jak malý vypadal... a stával se ještě menším.

Pobočnice jí nabídla vodu a Nayla se napila. Voda obrátila Val zpátky do správné perspektivy.

Siona se krčila na první římsu, vykláněla se, aby viděla vzhůru. "Jestli spadneš, zkusím to já," slíbila Siona Idahovi. Nayle ten slib připadal divný. Proč by se oba měli pokoušet o nemožné?

Idahovi se nepodařilo Sionu od toho šíleného slibu odvrátit.

Je to osud, myslela si Nayla. Je to boží vůle.

To bylo totéž.

Idahovi se pod rukou udrolil kus skály. To už se stalo několikrát. Nayla sledovala padající kámen. Trvalo dlouho, než dopadl dolů, odrážel se a poskakoval po stěně Valu a dokazoval tak, že oko se plete, když vidí stěnu hladkou.

Uspěje, nebo neuspěje, myslela si Nayla. Ať se stane cokoli, je to boží vůle.

I tak jí ale bušilo srdce. Napadlo ji, že Idahovo dobrodružství je jako sex. Nebylo pasivně erotické, ale příbuzné tomu vzácnému kouzlu tak, jak se občas zmocňovalo jí. Musela si připomínat, že Idaho není pro ni.

Je pro Sionu. Jestli přežije.

A jestli neuspěje, zkusí to Siona. Siona uspěje, nebo neuspěje. Nayla ale uvažovala, jestli ona sama bude mít orgasmus, pokud Idaho dosáhne vrcholu. Byl mu teď už tak blízko!

Idaho se několikrát zhluboka nadechl, když se mu skála utrhla pod rukou. Byl to ošklivý okamžik a on se musel chvíli vzpamatovávat. Tiskl se na svých třech opěrných bodech ke skále. Volná ruka se skoro o vlastní vůli znovu vztáhla vzhůru a nad zvětralým místem se vsunula do další malé štěrbin. Pomalu na ruku přenesl váhu. Pomalu... pomalu. Levým kolenem cítil místo, kde se bude možné opřít nohou. Zvedl tam špičku, vyzkoušel ho. Vzpomínka mu říkala, že vrchol už je blízko, ale on ji zahnal. Důležitý byl výstup a vědomí, že Leto zítra přijede.

Leto a Hwi.

Na to také nemohl myslet. Ale tahle vzpomínka se nechtěla dát zahnat. Vrchol... Hwi... Leto... zítra... Každá myšlenka jen zvyšovala jeho zoufalství a on si okamžitě vzpomněl, jak šplhával v dětství. Čím víc si vědomě vzpomínal, tím víc byly jeho schopnosti blokovány. Musel se zastavit, zhluboka dýchat ve snaze soustředit se, vrátit se k přirozeným zvykům své minulosti.

Ale byly ty zvyky přirozené?

Mysl měl zablokovanou. Cítil pronikání, konečnost... osudovost toho, co mohlo být a už nikdy nebude. Zítra sem přijede Leto.

Idaho cítil, jak mu kolem místa, kde přitiskl tvář ke skále, stéká z čela pot.

Leto.

Já tě porazím, Leto. Porazím tě kvůli sobě samému, ne kvůli Hwi, ale jen kvůli sobě.

Začal se v něm šířit očistný pocit. Byl to stejný pocit jako v noci, když se duševně připravoval na tenhle výstup. Siona vycítila, že Idaho nespí. Začala na něj mluvit a vyprávěla mu do nejmenších podrobností svůj zoufalý běh Zapovězeným lesem a svou přísahu na břehu řeky.

"Teď jsem přísahala, že budu velet Rybím mluvčím," řekla. "Budu tu přísahu ctít, ale doufám, že to nebude takovým způsobem, jak si přeje on."

"A co si přeje?" zeptal se Idaho.

"Má mnoho pohnutek a já je všechny neznám. Kdo by mohl rozumět jemu? Vím jen to, že mu nikdy neodpustím."

Ta vzpomínka vrátila Idaho zpátky k teplé skále, kterou cítil na tváři. Pot v lehkém vánku oschl a byla mu zima. Ale našel svůj střed.

Nikdy neodpustit.

Idaho cítil duchy všech svých dřívějších já, těch gholů, kteří zemřeli v Letových službách. Mohl by věřit Sioniným podezřením? Ano. Leto byl schopen zabítet vlastním tělem, vlastníma rukama. Ty pověsti, o kterých Siona mluvila, zněly dost pravdivě. A Siona byla také Atreidová. Leto se stal něčím jiným... už to nebyl Atreides, dokonce ani člověk. Už to nebyl ani tak živý tvor jako brutální přírodní jev, neprůhledný a neproniknutelný, všechny zkušenosti měl uzavřené v sobě. A Siona se mu postavila. Skutečný člen rodu Atreidů se od něj odvrátil.

Jako já.

Brutální přírodní jev, nic víc. Jako ten Val.

Idaho pravou rukou hmatal dál, až našel ostrou římsu. Nad ní necítil nic a pokoušel se vzpomenout si na širokou trhlinu v těchto místech cesty. Neodvážil se dopřát si víru, že je už na vrcholu... ještě ne. Ostrá římsa mu poranila prsty, když se o ni opřel. Zvedl na stejnou úroveň i levou ruku, zachytil se a pomalu se vytáhl nahoru. Očima se dostal na úroveň rukou. Díval se na plošinu, která se táhla daleko... daleko k modrému nebi. Povrch v místech, kde ho svíral rukama, byl léty rozpraskaný. Posunoval po něm ruce, hledal další a další praskliny, vždycky jen jednou rukou, pátral po záchytných bodech, vytáhl vzhůru hrud'... pas... boky. Pak se překulil, plazil se a svíjel, dokud okraj Valu nebyl daleko za ním. Teprve pak vstal a přiznal sám sobě to, co mu hlásily jeho smysly.

Vrcholek. A nepotřeboval ani jednu skobu, ani cepín.

Uslyšel slabý zvuk. Jásot?

Došel zpátky k okraji a podíval se dolů, zamával jim. Ano, jásali. Znova se otočil a došel ke středu silnice. Nadšení tišilo chvění unavených svalů, hojilo bolest v ramenou. Pomalu se otočil kolem dokola, zkoumal vrchol Valu a dovolil vzpomínkám konečně odhadnout výšku toho výstupu.

Devět set metrů... přinejmenším.

Královská silnice ho zajímala. Nepodobala se tomu, co viděl cestou do Onnu. Byla široká, široká... aspoň pět set metrů. Povrch měla hladce šedý a od okraje silnice k okraji Valu bylo na každé straně aspoň sto metrů. Okraj silnice značily kamenné sloupy o výšce dospělého muže, které se táhly do dálky jako špalír hlídek na Letově cestě.

Idaho došel k druhé straně silnice a podíval se dolů. Hluboko dole narážel prudký zelený tok řeky na okolní skály. Pohlédl doprava. Odtud přijede Leto. Silnice a Val se stáčely trochu doprava a ta zákruta začínala asi tři sta metrů od místa, kde Idaho stál. Vrátil se na silnici a kráčel po jejím kraji, sledoval křivku, dokud nevytvořila obrácené "S" a nezúžila se. V těch místech se lehce svažovala. Zastavil se a

díval se před sebe. V mysli se mu začal rodit nový plán.

Asi tři kilometry pod tím mírným svahem se silnice zužovala a překračovala řeku po mostě, jehož vznosné pilíře se z téhle vzdálenosti zdály nepodstatné a podobné hračkám. Idaho si vzpomněl na podobný most na cestě do Onnu, na to, jak pevně ho cítil pod nohama. Věřil své paměti a uvažoval o mostech způsobem, jakým o nich musí uvažovat vojenský velitel - jako o přechodech nebo pastech. Přesl doleva, podíval se dolů a do dálky, k dalšímu vysokému Valu na vzdálenějším konci vznosného mostu. Silnice tam pokračovala a pomalu se zatáčela, až se z ní stala čára směřující přímo k severu. Tam vedly dva Valy a řeka tekla mezi nimi. Vlévala se do uměle vytvořené propasti a její vlhkost tam byla uvězněna a odnášena severním vzdušným prouděním, zatímco řeka sama tekla k jihu.

Idaho si řeky přestal všimnout. Je tam a zítra tam bude zase. Soustředil se na most a zkoumal ho za pomoci svých vojenských zkušeností. Krátce si pro sebe kývl, obrátil se a vracel se stejnou cestou, po které přišel. Při chůzi zvedl z ramen lehký provaz.

Teprve když se provaz snesl z výšek dolů, zažila Nayla orgasmus.

Co odstraňuji? Měšťácké zalíbení v poklidné konzervaci minulosti. To je poživá síla, to je něco, co váže lidstvo do jediné zranitelné jednotky i přes ta zdánlivá dělítky parseků vesmíru. Když mohu ty roztržité částičky najít já, mohou je najít i jiní. Když jste pohromadě, může vás postihnout společná katastrofa. Můžete být zničeni najednou. Proto demonstruji strašlivé nebezpečí povrchního klouzání, prostřednictvím bez vášně, pohybu bez ambicí a cílů. Ukazuji vám, že něco takového může dělat celá civilizace. Dávám vám eony života, který pomalu klouže ke smrti, aniž by se pohnul nebo rozčeřil, aniž by se aspoň zeptal: "Proč?" Ukazuji vám falešné štěstí a stínovou katastrofu jménem Leto, Božský imperátor. Tak co, naučíte se skutečnému štěstí?

UKRADENÉ DENÍKY

Leto si v noci jen krátce zdříml a byl už vzhůru, když se Moneo za úsvitu vynořil z domu pro hosty.

Královský vůz byl zaparkován skoro uprostřed nádvoří obklopeného ze tří stran budovami. Kryt vozu byl nastaven na jednostrannou neprůhlednost, takže svého obyvatele ukryl před zraky ostatních, a utěsněn proti vlhkosti. Leto slyšel tichý chod větráků, které proháněly jeho vzduch sušičkou.

Moneovy nohy zašustily na oblázcích nádvoří. Nad majordomem přimaloval úsvit střeše domu oranžový okraj.

Když se Moneo zastavil před vozem, otevřel Leto kryt. Vzduch byl cítit ztuchlou špinou a vánek byl tak vlhký, že to bolelo.

"Měli bychom být v Tuonu kolem poledne," řekl Moneo. "Přál bych si, abyste mi dovolil hlídat cestu z toptér."

"Toptéry nechci," řekl Leto. "Do Tuona se můžeme snést po suspenzorech a lanech."

Leto uvažoval o tom, kolik skrytých významů má takový krátký rozhovor. Moneo neměl putování rád. Jeho rebelské mládí ho naučilo podezřívavosti vůči všemu, co nemohl vidět nebo zařadit. Byl jedna velká masa latentních předpokladů.

"Nechci toptéry pro dopravu," naléhal. "Chci, aby hlídaly..."

"Ano, Moneo."

Majordom se podíval k otevřené straně nádvoří, odkud byl vidět kaňon řeky. Z hlubin stoupala mlha a v ranním světle vypadala jako jinovatka. Myslel na to, jak je rokle hluboká... na tělo, jak padá a otáčí se, otáčí. Včera večer se neodvážil dojít na kraj soutěsky a podívat se dolů. Ten dlouhý pád byl tak... tak svůdný.

S jasnožřivostí, která Monea vždycky plnila posvátnou úctou, teď Leto řekl: "Z každého pokušení je možné se poučit, Moneo."

Beze slova se obrátil a podíval se Letovi přímo do očí.

"Vezmi si třeba poučení z mého života, Moneo."

"Ano, Pane?" Jen to zašeptal.

"Nejdřív mě pokoušeli zlem, pak dobrem. Při přípravě každého pokušení věnovali pečlivou pozornost všemu, nač jsem citlivý. Řekni mi, Moneo, když si vyberu dobro, budu proto dobrý i já?"

"Samozřejmě, Pane."

"Ty nejspíš nikdy neodložíš ten zvyk posuzovat," podotkl Leto.

Moneo znova odvrátil zrak a podíval se k okraji propasti. Leto obrátil celé tělo, aby viděl, kam se Moneo dívá. Podle okraje soutěsky rostly trpasličí borovice. Na vlhkém jehličí se třpytily kapičky rosy a každá z nich slibovala Letovi bolest. Toužil zavřít kryt vozu, ale v těch rosných drahokamech bylo něco, co přitahovalo jeho vzpomínky, ačkoli to odpuzovalo jeho tělo. Ty protikladné touhy hrozily naplnit ho zmatkem.

"Prostě nemám rád, když se tu takhle procházíme," řekl Moneo.

"Tak to dělali fremeni," připomněl Leto.

Moneo povzdechl. "Ostatní budou připraveni za pár minut. Když jsem šel ven, Hwi snídala."

Leto neodpověděl. Myšlenkami bloudil vzpomínkami noci - té právě uplynulé a milionů dalších, které plnily jeho minulost - mraky a hvězdami, dešti a černotou postříkanou blýskavými vločkami roztrhaného kosmu, celým vesmírem nocí.

Moneo se náhle zeptal: "Kde jsou vaše strážce?"

"Poslal jsem je jíst."

"Nelíbí se mi, když zůstáváte bez ochrany!"

Křišťálově jasný zvuk majordoma hlasu zněl v Letových vzpomínkách a vyslovoval věci, které neřekl slovy. Moneo se bál vesmíru, ve kterém by nebyl žádný Božský imperátor. Raději by zemřel, než aby viděl takový vesmír.

"Co se dnes bude dít?" zeptal se Moneo.

To nebyla otázka adresovaná Božskému imperátorovi, ale prorokovi.

"Semínko, které dnes letí ve větru, může být zítra vrbou," řekl Leto.

"Vy znáte budoucnost! Proč mi to nechcete říct?" Moneo byl na pokraji hysterie... odmítal cokoli, co mu přímo nesdělovaly jeho smysly.

Leto se na majordoma zamračil. Jeho pohled byl tak zjevně nabit skrytými emocemi, že před ním Moneo couvl.

"Musíš nést zodpovědnost za vlastní existenci, Moneo!"

Majordom se zhluboka, přerývaně nadechl. "Pane, nechtěl jsem vás urazit. Chtěl jsem jen..."

"Podívej se nahoru, Moneo!"

Bezděčně poslechl a zadíval se do bezmračného, prosvětlujícího se nebe. "Co mám vidět, Pane?"

"Nad tebou není žádný uklidňující strop, Moneo. Jen volné nebe plné změn. Vítej ho. Každý smysl, který máš, je nástrojem, jímž můžeš reagovat na změny. Nic ti to neříká?"

"Pane, vyšel jsem ven, jen abych se zeptal, kdy budete připraven na cestu."

"Moneo, zapřísahám tě, abys ke mně byl upřímný."

"Já jsem upřímný, Pane!"

"Ale když žiješ ve špatné víře, lži se ti budou jevit jako pravda."

"Pane, jestli lžu... tak o tom nevím."

"To zní dost věrohodně. Ale vím, čeho se děšíš a o čem nechceš mluvit."

Moneo se začal chvět. Božský imperátor byl v té nejnebezpečnější náladě, v každém slově se skrývala hrozba.

"Děšíš se imperialismu svědomí," řekl Leto, "a děšíš se ho právem. Pošli mi sem hned Hwi!"

Moneo se obrátil a prchal do domu pro hosty. Zdálo se, jako by svým příchodem šťouchl do mraveniště. Během několika vteřin vyběhly Rybí mluvčí a rozestavily se kolem Královského vozu.

Dvořané vyhlíželi z oken domu nebo postávali těsně u zdi a báli se k Letovi přiblížit. V protikladu ke všemu tomu vzrušení vyšla po chvilce ze širokých prostředních dveří Hwi a vykročila ze stínů. Pomalu se blížila k Letovi, hlavu zvednutou, a dívala se mu do očí.

Leto cítil, jak se při pohledu na ni uklidňuje. Měla na sobě zlaté roucho, které na ní nikdy dřív neviděl. U krku a na manžetách dlouhých rukávů bylo lemováno stříbrem a jadeitem. Spodní okraj, který se skoro táhl po zemi, měl širokou zelenou lemovku, která podtrhla červené zoubkování.

Hwi se před ním zastavila a usmála se.

"Dobré ráno, lásko." Mluvila tiše. "Co jsi udělal chudáku Moneovi, že je tak rozčilený?"

Její přítomnost a její hlas ho uklidňovaly. Usmál se. "Udělal jsem to, v co vždycky doufám. Vyvolal jsem účinek."

"To tedy ano. Řekl Rybím mluvčím, že jsi v hněvivé a děsivé náladě. Jsi děsivý, lásko?"

"Jen pro ty, kteří odmítají žít vlastní silou."

"Aha, ano." Pak se obrátila a předvedla mu nové roucho. "Líbí se ti? Daly mi ho tvoje Rybí mluvčí. Samy ho zdobily."

"Lásko moje," řekl s varovným tónem v hlase, "ozdoby! Tak se připravuje oběť."

Došla k okraji vozu a naklonila se k jeho tváři. Nasadila naoko vážný výraz. "Takže mě hodlají obětovat?"

"Některé by to rády udělaly."

"Ale ty to nedovolíš."

"Naše osudy jsou spojeny," řekl.

"Tak se nebudu bát." Vztáhla ruku a dotkla se jedné jeho stříbřité ruky, ale rychle se stáhla, když se jeho prsty začaly chvět.

"Odpusť, lásko. Zapomínám, že jsme spojeni duší, ale ne tělem," řekla.

Pstruží kůže se stále ještě chvěla po jejím doteku. "Vzduch je vlhký a já jsem precitlivělý," řekl. Chvění pomalu ustávalo.

"Odmítám litovat toho, co nemůže být," zašeptala.

"Bud' silná, Hwi, protože tvoje duše mi patří."

Od domu se ozval jakýsi zvuk a ona se obrátila. "Moneo se vrací," řekla. "Prosím tě, lásko, neděs ho."

"Moneo je také tvůj přítel?"

"Jsme přátelé žaludkem. Oba máme rádi jogurt."

Leto se ještě smál, když se majordom zastavil vedle Hwi. Moneo se odvážil usmát a udiveně se na ni podíval. V jeho chování bylo znát vděčnost a kousek té podřízenosti, kterou prokazoval Letovi, teď přenesl i na ni. "Všechno v pořádku, paní Hwi?"

"Všechno v pořádku."

Leto řekl: "V časech žaludku je přátele žaludku třeba hýčkat a pěstovat. Tak vyrazíme, Moneo. Tuono čeká."

Moneo se obrátil a vyštěkl rozkazy na Rybí mluvčí a dvořany.

Leto se usmál na Hwi. "Hraju toho netrpělivého ženicha docela dobře, ne?"

Lehce vyskočila na jeho vůz, sukni si přitom přidržela rukou. Sklopil jí sedadlo. Teprve když se usadila a měla tvář ve stejné výši s jeho, odpověděla mu - tak tiše, že ji slyšel jen on:

"Lásko mé duše, odhalila jsem další z tvých tajemství."

"Tak je vyslov," vybidl ji. Líbilo se mu žertovat o té nové důvěrnosti, která mezi nimi vznikla.

"Málokdy potřebuješ slova," řekla. "Mluvíš vlastním životem přímo ke smyslům."

Celé jeho tělo se otřásl. Chvilku trvalo, než dokázal promluvit, a pak musela Hwi hodně napínat uši, aby ho slyšela v hluku shromažďujícího se průvodu.

"Mezi nadlidským a nelidským," poznamenal, "jsem měl malý prostor, ve kterém jsem mohl být lidský."

Děkuji ti, něžná a krásná Hwi, za ten malý prostor."

V celém svém vesmíru jsem neviděl žádný přírodní zákon, neměnný a neúprosný. Tento vesmír nabízí jen měnící se vztahy, v kterých krátce žijící vědomí občas vidí zákony. Tyto tělesné vjemy, kterým říkáme já, jsou jako jepice vysilující se kolem plamene nekonečna, prchavě si uvědomují dočasné podmínky, které omezují naše činnosti a mění se zároveň s nimi. Když už musíte absolutno nějak pojmenovat, užijte jeho správného názvu: Dočasno.

UKRADENÉ DENÍKY

První si blížícího se průvodu všimla Nayla. Bylo poledne a ona se v tom žáru silně potila. Stála u jednoho z kamenných sloupů vyznačujících okraje Královské silnice. V dálce zahlédla nějaký odlesk. Zadívala se tím směrem, přimhouřila oči a najednou pochopila, že to, co vidí, je odraz slunce na voze Božského imperátora.

"Jedou!" zvolala.

Pak dostala hlad. Jak byli vzrušení a všichni soustředění na jednu věc, nikdo z nich nevzal s sebou žádné jídlo. Jen fremeni vzali vodu, a to jen proto, že "fremen s sebou vždycky bere vodu, když odchází ze síce". Byla to rutina.

Nayla se jedním prstem dotkla spouště laserpalu připnutého u boku. Most ležel necelých dvacet metrů před ní, jeho vznosné podpěry se klenuly přes propast jako nějaká podivná fantazie spojující dvě části pustiny.

To je šílenství, myslela si.

Ale Božský imperátor znova výslovně opakoval svůj rozkaz. Vyžadoval od své Nayly, aby Sionu ve všem poslechl.

Sioniny rozkazy byly jednoznačné, takže se jim nebylo možné vyhnout. A Nayla se tady nemohla nijak spojit se svým Božským imperátorem a zeptat se ho. Siona řekla: "Až bude jeho vůz v polovině mostu - v tom okamžiku to uděláš!"

"Ale proč?"

Stály spolu stranou od ostatních v chladném úsvitu na vrcholku Hraničního valu. Nayla se tam cítila nebezpečně izolovaná, vzdálená a zranitelná.

Sioniny vážné rysy, její tichý, naléhavý hlas - tomu se nedalo uniknout. "Myslíš, že můžeš ublížit Bohu?"

"Já..." Nayla dokázala jen pokrčit rameny.

"Musíš mě poslechnout!"

"Musím," souhlasila Nayla.

Nayla sledovala příjezd vzdáleného průvodu, všimla si barev, v nichž byli oblečeni dvořané, zahlédla velké ostrůvky modré, které označovaly místo jejích sester, Rybích mluvčích... lesklý povrch vozu jejího Pána.

Je to jen další zkouška, usoudila. Božský imperátor to pochopí. Bude vědět, jak oddáno mu je srdce jeho Nayly. Je to zkouška. Příkazů Božského imperátora je třeba ve všem poslechnout. To bylo první, co se v dětství mezi Rybími mluvčími naučila. Božský imperátor řekl, že Nayla musí poslechnout Sionu. Je to zkouška. Co jiného by to mohlo být?

Pohlédla ke čtyřem fremenům. Duncan Idaho je umístil přímo na silnici tak, že blokovali část výjezdu z mostu na této straně. Seděli zády k ní a dívali se přes most jako čtyři hnědé mohylky. Nayla slyšela, co jim Idaho říkal.

"Neodcházejte odtud. Musíte ho pozdravit tady. Až se k vám přiblíží, vstaňte a hluboce se ukloňte."

Pozdravit, ano.

Nayla sama pro sebe přikývla.

Tři ostatní Rybí mluvčí, které s ní vyšplhaly na Hraniční val, byly vyslány doprostřed mostu. Věděly jen to, co jim Siona v Naylině přítomnosti řekla. Mají počkat, až bude Královský vůz jen několik kroků před nimi, pak se mají obrátit a tančit pryč od vozu. Povedou tak celý průvod až na vyhlídku nad Tuonem. Když laserpalem přetnu most, ty tři zemřou, pomyslela si Nayla. A s nimi všichni ti ostatní, kteří přicházejí s naším Pánem.

Nayla natáhla krk, aby viděla do propasti. Nezahlédla odtud řeku, ale slyšela, jak v dálce duní, jak strhává kameny.

Všichni zemřou!

Ledaže On způsobí zázrak.

To musí být ono. Siona připravuje scénu pro Svatý zázrak! Co jiného by teď mohla mít v úmyslu, když prošla zkouškou, když nosí uniformu velitelky Rybích mluvčích? Siona Božskému imperátorovi přísahala. Bůh ji zkoušel, když byli sami dva v Saríru.

Nayla se podívala doprava, na ty, kdo přivítání vymysleli. Siona a Idaho stáli bok po boku na silnici asi dvacet metrů vpravo od ní. Byli zabrání do rozhovoru, občas se jeden na druhého podívali a kývli.

Po chvíli se Idaho dotkl Sioniny paže - podivně vlastnickým gestem. Jednou kývl a vykročil k mostu. Zastavil se na výběžku přímo před Naylou. Pohlédl dolů a pak přešel na druhou stranu tohoto konce mostu. Znovu se zadíval dolů, stál tam několik minut a pak se vrátil k Sioně.

Zvláštní tvor, ten ghola, myslela si Nayla. Po tom neuvěřitelném výstupu na Val už v něm neviděla tak

docela člověka. Byl něco jiného, byl tvůrcem, který stál hned za Bohem. Ale mohl se množit. Naylu zaujalo vzdálené zvolání. Obrátila se a podívala se přes most. Průvod se blížil známým ostrým tempem královské pouti. Ted', jen pár metrů před mostem, zpomalovali do poklidné chůze. Nayla rozeznala Monea, jak pochoduje vpředu v jasné bílé uniformě - rovnoměrným, odhodlaným krokem, pohled upřený dopředu. Kryt vozu Božského imperátora byl zavřený. Třpytil se za Moneem jako zrcadlo.

Nayly se zmocnil pocit, jako by se účastnila nějakého mystéria.

Brzo se stane zázrak!

Podívala se doprava na Sionu. Ta jí pohled vrátila a kývla. Nayla vytáhla laserpal z pouzdra a opřela jej o kamenný sloup. Podívala se stejným směrem. Nejdřív kabel vlevo, pak kabel vpravo, pak vznosnou plastocelovou mříž vlevo. Laserpal jí připadal v ruce chladný a cizí. Přerývaně se nadechla, aby se uklidnila.

Musím poslechnout. Je to zkouška.

Viděla, jak Moneo odtrhl pohled od silnice, a aniž by zpomalil, obrátil se a zavolal něco na vůz nebo na ty ostatní za ním. Slova nerozeznala. Moneo se znova obrátil vpřed. Nayla se uklidnila a stala se téměř součástí kamenného sloupu, který skrýval většinu jejího těla.

Zkouška.

Moneo viděl lidi na mostě i na vzdálenějším konci. Rozeznal uniformy Rybích mluvčích a první, co ho napadlo, byl údiv, kdo vydal rozkazy k tomuhle přivítání. Obrátil se a zavolal na Leta, ale kryt vozu Božského imperátora zůstal matný a on i Hwi v něm zůstali skryti.

Moneo vykročil na most, za ním skřípala v navátém písku kola vozu. V té chvíli rozeznal Sionu a Idaha, kteří stáli kus od druhého konce mostu. Uviděl i čtyři muzejní fremeny sedící na silnici. Začaly se v něm rodit pochyby, ale nemohl nic dělat. Odvážil se podívat dolů na řeku - vypadala jako samostatný platinový svět ozářený poledním sluncem. Za sebou slyšel nezvykle hlasité skřípání vozu. Proud řeky, proud průvodu, měnící se důležitost toho všeho, v čem i on hrál svou roli - to všechno ho plnilo závratí, závratí z nevyhnutelného.

Nejsme lidé, kteří tudy procházejí, napadlo ho. Jsme základní prvky, které spojují jednu část Času s jinou. A až přejdeme, všechno, co leží za námi, se propadne do nezvuku, který se podobá neprostoru Iksanů, ale už to nikdy nebude takové, jaké to bylo před naším příchodem...

Moneovi probleskla hlavou jedna z písniček té loutnistky a oči se mu při vzpomínce zamžily. Ta píseň se mu líbila pro její skryté přání - přání, aby to všechno skončilo, aby se všechno stalo minulostí, aby se všechny pochyby rozplynuly, aby se vrátil klid. Žalostná píseň mu bloudila vědomím jako dým, chvěla se a lákala:

"Hmyzí křik v kořenech stepní trávy."

Moneo si broukal pro sebe:

"Hmyzí křik konec znamená.

Jen podzim a jen píseň má
jsou barvou listů posledních
v kořenech stepní trávy."

Při refrénu si pokyvoval do rytmu:

"Den skončil,
všichni odešli.
Den skončil.
V síči pod zemí
den skončil.
Vítr bouře zní.

Den skončil.
Všichni odešli."

Moneo usoudil, že to musí být skutečně stará píseň, nějaká píseň starých fremenů, o tom nebylo pochyb. A řekla mu něco i o něm samém. Toužil po tom, aby návštěvy opravdu odešly, aby vzrušení skončilo, aby byl znovu klid. Klid byl tak blízko... ale on nemohl opustit své povinnosti. Myslel na všechna ta zavazadla nakupená na písku tak, aby je z Tuona nezahlédl. Brzo už to všechno uvidí - stany, jídlo, stoly, zlaté talíře a nože s drahokamy, luminy v ozdobných tvarech starých lamp... všechno bohaté a plné očekávání docela jiných životů.

Lidé, kteří žijí v Tuonu, už nikdy nebudou takoví jako dřív.

Jednou strávil v Tuonu dvě noci při inspekční cestě. Vzpomínal si na pach ohňů, nad nimiž se vařilo - větve aromatických keřů plápolající do noci. Nepoužívají sluneční vařeče, protože "to není úplně původní způsob".

Úplně původní!

V Tuonu byla slabě cítit melanz. Sladce štiplavá vůně a pižmová pryskyřice keřů v oáze, to byly hlavní tamní vůně. Ano... a žumpy a pach tlejících odpadků. Vzpomněl si na jednu poznámku Božského imperátora, když dokončil zprávu o své cestě.

"Tihle fremeni nevědí, co se z jejich životů vytratilo. Myslí si, že uchovávají esenci starých zvyků. To je chyba všech muzejí. Něco vybledne; z exponátů to vyschne a je to pryč. Lidé, kteří se starají o to muzeum, a lidé, kteří se naklánějí nad vitrínami a dívají se - jen málokdo z nich si uvědomí, že něco schází. Dřív to pohánělo motor života. Spolu se životem se to taky ztrácí."

Moneo se soustředil na tři Rybí mluvčí, které stály na mostě přímo před ním. Zvedly ruce do výšky a začaly tančit, vířily a unikaly - pouhých pár kroků před ním.

Zvláštní, napadlo ho. Viděl jsem jiné lidi tančit pod širým nebem, ale nikdy Rybí mluvčí. Ty tančí jen v soukromí svých pokojů, v intimním prostředí vlastní společnosti.

Myšlenku ještě ani nedokončil, když uslyšel první děsivé zabzučení laserpalu a ucítil, jak se most pod ním zhoupl.

Tohle není pravda, říkala mu mysl.

Slyšel, jak Královský vůz sklouzl po silnici stranou, jak se prudce otevřel kryt. Za ním se ozval zmatený jakot a křik, ale on se nemohl otočit. Silnice se prudce svezla doprava, takže padl na tvář a začal klouzat k propasti. Chytil se přervaného kabelu, aby se zastavil. Ale kabel mu pod rukama povolil a všude strašně skřípal písek. Svíral kabel oběma rukama a obrátil se. Pak uviděl Královský vůz. Sklouzl stranou ke kraji mostu, kryt měl otevřený. Hwi tam stála, jednou rukou se přidržovala skládacího sedátka a dívala se někam za Monea.

Ozvalo se strašlivé skřípání kovu a vozovka se naklonila ještě víc. Viděl, jak lidé z průvodu padají, viděl otevřená ústa, bezmocně mávající ruce. Něco zachytilo Moneův kabel. Ruce měl natažené za hlavou, když se ještě jednou obrátil a zkroutil. Cítil, jak mu ruce, kluzké masnotou nebo potem, klouzají po kabelu.

Znovu pohlédl na Královský vůz. Tiskl se teď k pahýlům rozbitého zábradlí. Drobné ruce Božského imperátora se vztáhly po Hwi Nori, ale nedosáhly na ni. Vypadla z otevřeného konce vozu, bez hlesu, zlaté roucho se zvedlo a odhalilo tělo napjaté jako šíp.

Božskému imperátorovi se z hrdla vydral hluboký, dunivý ston.

Proč nezapne suspenzory? napadlo Monea. Suspenzory ho udrží!

Ale laserpal stále bučel a ve chvíli, kdy mu ruce sklouzly z přervaného konce kabelu, Moneo viděl, jak plamen zbraně zasahuje suspenzorové buňky vozu a probodává jednu po druhé v obláčcích zlatého dýmu. Moneo zvedl ruce nad hlavu a padal.

Dým! Ten zlatý dým!

Roucho mu vylétlo vzhůru a obrátilo ho tak, že padal tváří do propasti. Rozeznal pod sebou vír zpěněných peřejí - obraz svého života - prudké proudy a vodopády, pohyb vtahující do sebe hmotu. Na pruhu zlatého dýmu jako by viděl Letova slova: "Opatrnost je stezkou prostřednosti. Většina lidí si myslí, že to největší, čeho mohou dosáhnout, je plynoucí prostřednost bez vášně." Moneo v té chvíli pocítil

extázi poznání. Vesmír se před ním otevřel jako čisté sklo, všechno plulo v bezčase.

Zlatý dým!

"Leto!" vykřikl. "Siajnok! Věřím!"

V té chvíli se mu roucho odervalo z ramen. Obrátil se ve větru soutěsky - naposled pohlédl na Královský vůz, jak se vyklápí... přepadá z rozbitého mostu dolů. Božský imperátor vyklouzl z otevřeného konce. Così těžkého dopadlo Moneovi na záda - to bylo poslední, co vnímal.

Leto cítil, že klouže z vozu. Před duševním zrakem viděl jen Hwi, jak dopadá do řeky - představil si vzdálenou perlovou fontánu označující místo, kde se ponořila do mýtů a snů smrti. Její poslední slova, klidná a vyrovnaná, mu zněla všemi vzpomínkami: "Půjdu napřed, láske."

Když klouzal z vozu, viděl oblouk řeky, tu věc se stříbrnými okraji, jež se chvěla v barevných stínech, krutou čepel řeky vykovanou Věčností, která se teď chystala sevřít ho do své mučivé náruče.

Nemohu plakat, dokonce ani křičet, myslel si. Slzy už nemám. Jsou voda. Už brzo budu mít vody až příliš. Mohu ve svém žalu jen sténat. Jsem sám, víc sám než kdy dřív.

Jeho mohutné článkované tělo se při pádu svíjelo - obracelo ho tak, že jeho posílený zrak zahlédl Sionu stát na přelomeném konci mostu.

Teď se poučíš! napadlo ho.

Tělo se otáčelo dál. Díval se, jak se řeka blíží. Voda byla sen obydlený záblesky ryb, které v něm vyvolaly prastaré vzpomínky na hostiny u žulové nádrže - růžové maso utiňující jeho hlad.

Následuji tě, Hwi, na hostinu bohů!

Kolem něj se hlučně rozprskly bubliny a jeho se zmocnila agonie: voda, kruté proudy vody ho zalévaly kolem dokola. Cítil skřipání skal, jak se snažil prodrat se ven, pryč z toho proudu. Celé jeho tělo se samo svíjelo a cákalo, už nedokázal jeho pohyby ovládat vůlí. Před divoce těkajícím zrakem mu letěla stěna soutěsky, černá a vlhká. Cáry toho, co bývalo jeho kůží, na něm explodovaly a stříbrný déšť kolem něj se vrhal do řeky jako kruh oslnivého pohybu, jako křehké peníze - to ho opouštěli píseční pstruzi, aby vytvořili vlastní kolonie a započali samostatný život.

Muka neustávala. Leto se divil, že ještě dokáže zůstat při vědomí, že ještě cítí své tělo.

Hnal ho instinkt. Držel se skály, na kterou ho vyvrhl proud, a cítil, jak se mu ze svírající ruky vyrval prst, dřív než se stačil pustit. Cítil to už jen jako drobný akcent v symfonii bolesti.

Proud řeky zahnul kolem výstupku doleva, a jako by si řekl, že už má Leta dost, vyvrhl ho na písčité břeh. Chvilí tam ležel a proud zmodral kořennou esencí. Hnala ho bolest - jeho červí tělo se pohybovalo o své vlastní vůli, ustupovalo od vody. Všichni pstruzi, kteří Leta pokrývali, už byli pryč, a tak každý dotek cítil bezprostředněji; ztracené pocity se mu vrátily ve chvíli, kdy mu nemohly přinést nic než bolest. Neviděl své tělo, ale cítil tu věc, která se měla stát červem, jak se svíjí a plazí z vody ven. Pohlédl vzhůru - všechno viděl v záclonách plamene, z nichž vystupovaly tvary a spojovaly se o své vlastní vůli. Konečně poznal, kde je. Řeka ho snesla do míst, kde definitivně opouštěla Sarír. Za ním leželo Tuono a jen kousek dál v Hraničním valu to, co zbylo ze sítě Tabr - ze Stilgarovy říše, z toho místa, kde bylo ukryto všechno Letovo koření.

Z jeho zmučeného těla vystupoval modrý dým. Leto se hlučně svíjel po malé pláži co nejdál od řeky a na roztržitých balvanech za sebou zanechával modrou stopu až do mokré díry, která byla možná součástí původního sítě. Teď už to byla jen mělká jeskyně, kterou na druhém konci zahradilo spadlé kamení.

Ucítil pach vlhké špíny a čisté kořenné esence.

Do jeho útrap pronikl nějaký zvuk. Obrátil se uvnitř jeskyně a uviděl, že se u vchodu houpá provaz.

Sklouzla po něm jakási postava. Poznal Naylu. Seskočila na kameny a přikrčila se tam, zadívala se dovnitř, do stínů, na něj. Plameny Letova zraku se otevřely a odhalily další postavu seskakující z provazu: Siona. Ona i Nayla se k němu plahočily přes sjíždějící kameny. Zastavily se a dívaly se na něj. Z provazu sjela třetí postava: Idaho. S divokým vztekem se vrhl na Naylu a řval:

"Proč jsi ji zabila! Hwi jsi zabít neměla!"

Nayla ho odhodila ledabylým, skoro lhostejným pohybem levé ruky. Přešla další balvan, zůstala klečet a zamžourala na Leta.

"Pane? Žijete?"

Idaho byl vmžiku za ní, vyrval jí laserpal z pouzdra. Ohromeně se otočila. To už zamířil a stiskl spoušť.

Plamen začal své dílo na temeni její hlavy. Rozpoltil ji, kusy pršely na všechny strany. Z Nayliny hořící uniformy vylétl zářící kriskel a roztříštil se o kameny. Idaho ho neviděl. S tváří zkřivenou vztekem pátil a pátil kousky toho, co bývalo Naylou, dokud se laserpal nevybil. Žhnoucí oblouk zmizel. Jen vlhké a kouřící kousky masa a látky ležely mezi rozžhavenými skalami.

To byl okamžik, na který Siona čekala. Dolezla k Idahovi a vytrhla mu teď už zbytečný laserpal z rukou. Prudce se k ní otočil a ona se připravila k obraně, ale jeho vztek vyprchal.

"Proč," zašeptal.

"Stalo se," řekla.

Obrátili se a zazírali do temné jeskyně na Leta.

Leto si nedokázal ani představit, co vlastně mohou vidět. Věděl, že pstruží kůže je pryč. Bude asi mít nějaký povrch a v něm budou dírký po výběžcích pstruhů. Pokud jde o to ostatní - na ty dvě postavy se mohl jen dívat z vesmíru zbrzděného smutkem. Přes plameny svého zraku viděl Sionu jako ženského démona. Jméno toho démona se mu nevoláno vynořilo v paměti a on je vyslovil nahlas, zesílené jeskyní a mnohem hlasitější, než čekal:

"Hanmíja!"

"Cože?" Přiblížila se o krok k němu.

Idaho si položil obě ruce na tvář.

"Podívej se, co jsi udělala chudáku Duncanovi," řekl Leto.

"Najde si jiné lásky." Jak krutě to znělo - jako ozvěna jeho vlastního rozhněvaného mládí.

"Ty nevíš, co je to milovat," řekl. "Co jsi ty kdy dala?" Mohl jen zalomit rukama, těmi směšnými zbytky, které bývaly kdysi jeho rukama. "Bohové! Co jsem dal já!"

Přišla ještě blíž a vztáhla k němu ruku, pak couvla.

"Já jsem skutečnost, Siono. Podívej se na mě. Existuji. Můžeš se mě dotknout, jestli si troufáš. Vztáhni ruku. Udělej to!"

Pomalu natáhla ruku k tomu, co bývalo jeho předním prstencem, k místu, ve kterém v Saríru spala. Když ruku stáhla, měla ji modrou.

"Dotkla ses mě, cítila jsi moje tělo," řekl. "Není to podivnější než cokoli jiného v tomhle vesmíru?"

Začala se otáčet.

"Ne! Neodvracej se ode mne! Dívej se, co jsi způsobila, Siono. Jak je možné, že se můžeš dotknout mě, ale nemůžeš se dotknout sama sebe?"

Prudce se k němu otočila zády.

"V tom je ten rozdíl mezi námi," pokračoval. "Ty jsi vtělený bůh. Nosíš s sebou největší zázrak vesmíru, ale odmítáš se ho dotknout, vidět ho, cítit ho, věřit v něj."

Letovo vědomí se zatoulalo na místa obklopená tmou, na místa, kde slyšel kovové hmyzí bzučení svých skrytých tiskáren, klapajících v potměnělém pokoji. Nebyl v něm jediný paprsek světla, byl to iksanský neprostor, který z té místnosti činil místo úzkosti a duchovního odcizení, protože nemělo žádné spojení se zbytkem vesmíru.

Ale bude mít spojení.

Vycítil, že jeho iksanské tiskárny byly uvedeny v činnost, že zaznamenávají jeho myšlenky bez jakéhokoli zvláštního pokynu.

Pamatujte, co jsem udělal! Pamatujte na mě! Budu zas nevinný!

Plamen jeho zraku se rozevřel a odhalil Idaha na stejném místě, kde předtím stála Siona. Někde za ním zahlédl jakási nejasná gesta... aha, ano: Siona máváním vydává pokyny pro někoho na vrcholku Hraničního valu.

"Jste ještě naživu?" zeptal se Idaho.

Leto sípavě a přerývaně řekl: "Ať se rozprchnou, Duncane. Ať prchají a skrývají se, kde chtějí, v kterémkoli vesmíru, který si vyberou."

"Sakra! Co to říkáte? Radši bych ji byl nechal žít s vámi!"

"Nechal? Já jsem nic nenechal."

"Proč jste nechal Hwi zemřít?" sténal Idaho. "Nevěděli jsme, že je tam s vámi."

Idaho nešťastně sklopil hlavu.

"Budeš odměněn," sípal Leto. "Mé Rybí mluvčí ti dají přednost před Sionou. Buď k ní laskavý, Duncane. Je víc než Atreidová a má v sobě zárodek vašeho přežití."

Leto se znovu ponořil do vzpomínek. Byly to teď složité myty, které se mu nakrátko objevovaly ve vědomí. Vycítil, že se možná propadl do času, který samotnou svou existencí změnil minulost. Ale byly tu zvuky a on se snažil je interpretovat. Někdo se šplhá po balvanech? Plameny se otevřely a odhalily vedle Idaho i Sionu. Stáli tam ruku v ruce jako děti, které se navzájem uklidňují, než se odváží na neznámé místo.

"Jak může takhle žít?" zašeptala Siona.

Čekal, až bude mít dost síly odpovědět. "Hwi mi pomáhá," zamumlal. "Měli jsme něco, co málokdo zažije. Byli jsme spojeni svou silou, ne svou slabostí."

"A podívejte se, co vám to vyneslo!" ušklíbla se Siona.

"Ano, a modli se, abys měla totéž," sípal. "Třeba ti k tomu koření dá dost času."

"Kde je vaše koření?" zeptala se.

"Hluboko v síci Tabr," šeptal. "Duncan ho najde. Znáš to tam, Duncane. Dnes se tomu říká Tabur. Základní půdorys je stejný."

"Proč jste to udělal?" zašeptal Duncan.

"Můj dar," hlesl Leto. "Nikdo nenajde Sioniny potomky. Orákulum ji nevidí."

"Cože?" řekli oba současně a naklonili se blíž, aby slyšeli jeho slábnoucí hlas.

"Dávám vám nový druh času bez paralel," chrčel. "Bude se vždycky rozcházet. V jeho křivkách nebudou žádné souběžné body. Dávám vám Zlatou stezku. To je můj dar. Už nikdy nebudete mít takovou souběžnost, jakou jste měli."

Zrak mu překryly plameny. Mučivá bolest slábla, ale stále ještě cítil pachy a slyšel zvuky strašlivě ostře. Idaho i Siona dýchali rychle a mělce. Letem začaly prochvívat divné pocity - ozvěny kostí a kloubů, o nichž věděl, že je dávno nemá.

"Koukej!" upozornila Siona.

"Rozpadá se." To byl Idaho.

"Ne." Siona na to. "Vnějšek odpadá. Koukej! Červ!"

Leto cítil, jak se části jeho těla propadají do hřejivé měkkosti. Bolest pominula.

"Co jsou ty díry v něm?" Opět Siona.

"Myslím, že to byli píseční pstruzi. Vidiš, jaký to má tvar?"

"Jsem tu, abych své předky usvědčil z omylu," řekl Leto (nebo si myslel, že řekl, což bylo totéž, aspoň pokud šlo o jeho deníky). "Narodil jsem se jako člověk, ale neumírám jako člověk."

"Já se na to nemůžu dívat!" ozvala se Siona.

Leto slyšel, jak se obrátila, slyšel rachot kamení.

"Jsi tu ještě, Duncane?"

"Ano."

Takže mám ještě hlas.

"Podívej se na mě," řekl Leto. "Byl jsem krvavý chumáček hmoty v lidské děloze, ne větší než třešeň.

Dívej se na mě, povídám!"

"Dívám se," odpověděl slabě Idaho.

"Čekal jsi obra a našel trpaslíka," pokračoval Leto. "Teď se začínáš učit zodpovědnosti, která je výsledkem činu. Co uděláš se svou novou mocí, Duncane?"

Dlouho bylo ticho, pak zazněl Sionin hlas: "Neposlouchej ho! Byl šílený!"

"Samozřejmě," podotkl Leto. "Šílenství v metodě, to je génus."

"Siono, rozumíš tomu?" zeptal se Idaho. Jak žalostně ten ghola mluví!

"Ona tomu rozumí," odpověděl místo ní Leto. "Je lidské přivést svou duši do krize, kterou jsi nepředvídal. Tak to je s lidmi vždycky. Moneo to nakonec pochopil."

"Kéž by si pospíšil a konečně umřel!" řekla Siona.

"Já jsem rozštěpený bůh a vy mě učiníte celistvým," pokračoval Leto. "Duncane? Myslím, že ze všech mých Duncanů tebe nejvíc uznávám."

"Uznávám!" V Idahově hlase se zase ozval vztek.

"Mé uznání je magické," řekl Leto. "V magickém světě je možné všechno. Váš život ovládala osudovost orákula, ne můj. Teď vidíš ty záhadné rozmary a přitom mě žádáš, abych je zahnal? Přál jsem si je naopak jen zesílit."

Ti ostatní v Letovi se začali znova prosazovat. Když ho teď nepodporovala solidarita jeho kolonie, začal mezi nimi ztrácet své postavení. Začali hovořit jazykem neustálých "kdyby". "Kdybys byl..."

"Kdybychom bývali aspoň..." Měl chuť je okřiknout, aby mlčeli.

"Jen pošetilci dávají přednost minulosti!"

Leto nevěděl, jestli doopravdy křičí nebo si to jen myslí. Odpovědí mu byl okamžik vnitřního ticha, který se hodil k vnějšímu tichu. Ucítil, že několik vláken jeho staré identity zůstalo dosud nedotčeno. Pokusil se promluvit a věděl, že se mu to podařilo, protože Idaho řekl: "Poslouchej, snaží se něco říct."

"Nebojte se Iksanů," řekl a slyšel vlastní hlas jako slabnoucí šepot. "Mohou vytvářet stroje, ale už nedokážou vytvořit arafel. Vím to. Byl jsem tam."

Zmlkl, sbíral síly, ale cítil, jak mu energie uniká, i když se ji snažil zadržet. Znovu se v něm zvedl povyk - hlasy, které prosily a křičely.

"Nechte toho bláznění!" vykřikl, nebo si myslel, že vykřikl.

Idaho a Siona slyšeli jen zasyknutí.

Po chvíli Siona řekla: "Myslím, že je mrtev."

"A všichni si mysleli, že je nesmrtelný," dodal Idaho.

"Viš, co říká Ústní historie?" zeptala se Siona. "Pokud toužíš po nesmrtelnosti, popři formu. Všechno, co má formu, má smrtelnost. To, co je nad formou, je beztvaré, a tedy nesmrtelné."

"To zní, jako by to řekl on," nařkl ji Idaho.

"Nejspíš to řekl," přikývla.

"Jak myslel to o tvých potomcích... že budou skrytí, že je nikdo nenajde?" zeptal se Idaho.

"Vytvořil nový druh mimikry," vysvětlila, "novou biologickou imitaci. Věděl, že se mu to podařilo. Ve svých budoucnostech mě neviděl."

"Co jsi zač?" zeptal se Idaho.

"Jsem nový Atreides."

"Atreides!" V Idahoových očích to znělo jako kletba.

Leto se díval na tu rozpadající se masu, která kdysi byla Letem Atreidem II. - a ještě něčím jiným. To něco jiného se teď odlupovalo v lehkých obláčcích modrého kouře, které byly melanží cítit nejsilněji. Pod tajícím tělem se tvořily na kamenech loužičky modré tekutiny. Zůstávaly jen slabé, neurčité tvary, které možná někdy byly lidské - zborcená růžová pěna, červené šmouhy na kousku kosti, která snad kdysi podpírala tváře a čelo...

Siona řekla: "Jsem jiná, a přece jsem stejná, jako byl on."

Idaho tlumeně zašeptal: "Předkové, všichni ti..."

"Ta mnohost tam je, ale já mezi nimi procházím mlčky a nikdo mě nevidí. Staré obrazy jsou pryč a zůstává jen esence, aby ozařovala jeho Zlatou stezku."

Obrátila se a vzala Idahovy chladné dlaně do svých. Opatrně ho vedla z jeskyně ven na světlo, tam, kde visel provaz z vrcholku Hraničního valu, kde čekali vyděšení muzejní fremeni.

Ubohý materiál pro vytváření nového vesmíru, pomyslela si, ale budou mi muset stačit. Idaho bude potřeba opatrně svádět, pečovat o něj s nadějí, že časem se snad objeví i láska.

Když se podívala na řeku, do míst, kde opouštěla uměle vybudovanou propast a rozlévala se do krajiny, viděla, jak k ní vítr od jihu nese tmavé mraky.

Idaho vyprostil svou ruku z její, ale zdálo se, že je klidnější. "Kontrola počasí je čím dál nestálější," řekl.

"Moneo se domníval, že v tom má prsty Gilda."

"Můj otec se v takových věcech málokdy mýlil," podotkla. "Budeš na to muset dohlédnout."

Idaho si náhle vzpomněl na stříbrná těla písečných pstruhů, kteří se v řece rozprchli z Letova těla.

"Slyšela jsem Červa," řekla Siona. "Rybí mluvčí půjdou za tebou, ne za mnou."

Idaho znova pocítil stejné pokušení jako při obřadu Siajnokou. "Uvidíme," řekl. Obrátil se a podíval se na Sionu. "Co myslel tím, že Iksané nemůžou vytvořit arafel?"

"Nečetl jsi deníky," vysvětlila. "Ukážu ti to, až se vrátíme do Tuona."

"Ale co to znamená - arafel?"

"To je temný mrak posledního soudu. Je to ze starého příběhu. Všechno to najdeš v denících."

Výňatek z tajné zprávy Hadi Benottové
o objevech v Dár-es-Balátu:

Toto je menšinová zpráva. Samozřejmě se podřídíme většinovému rozhodnutí podrobit deníky z Dár-es-Balátu detailnímu rozboru, redakci a cenzuře, ale naše argumenty musejí být slyšeny. Chápeme zájem Svaté církve o tyto otázky a naší pozornosti neušla ani politická rizika. Sdílíme s církví přání, aby se Rakis a Svatá rezervace Rozštěpeného boha nestala "atrakcí pro čumily".

Ovšem nyní, když jsou deníky v našich rukou, autentické a přeložené, vynořuje se z nich čistý obrys atreidského záměru. Jako žena školená Bene Gesseritem k pochopení zvyků našich předků si přirozeně přejí podělit se o znalosti, které byly takto odhaleny - což znamená mnohem víc než přeměnu Duny v Arrakis, zpátky v Dunu a posléze v Rakis.

Musíme posloužit zájmům historie a vědy. Deníky vrhají cenné nové světlo na ty nashromážděné osobní vzpomínky a životopisy z Duncanových dob, na Strážní bibli. Nemůžeme si nevsímat těch povědomých kleteb: "U tisíce synů Idahových!" a "U devíti dcer Sioniných!" Přetrvávající kult sestry Chenoehové získává novou důležitost ve světle odhalení deníků. A církevní charakterizace Jidáše/Nayly si nepochybně také zaslouží důkladnou revizi.

My z menšiny musíme politickým cenzorům připomenout, že ubozí píseční červi ve své Rakiské rezervaci nám nemohou nabídnout alternativu k iksanským navigačním přístrojům, a ani malá množství melanže ovládaná církví nepředstavují skutečnou obchodní hrozbu produktům tleilaxanských kádí. Ne!

Namítáme, že mýty, Ústní historie, Strážní bible, a dokonce i Svaté knihy Rozštěpeného boha se musejí porovnat s deníky z Dár-es-Balátu. Každá historická nářezka na Rozptyl a na Velký hladomor musí být vyňata a prozkoumána! Čeho se máme bát? Žádný iksanský přístroj nemůže udělat to, co jsme udělali my, potomci Duncana Idaha a Siony. Kolik vesmírů jsme zalidnili? Nikdo to nedokáže odhadnout. Bojí se církev občasných proroků? Víme, že vizionáři nás nemohou vidět ani předvídat naše rozhodnutí.

Musíme se my z menšiny přidat k našim druhům z Rozptylu dřív, než budeme slyšeni? Musíme nechat většinu lidstva v nevědomosti a bez informací? Pokud nás většina vypudí, víte, že už nás nikdy nenajde!

Nechceme odejít. Drží nás tu ty perly v písku. Fascinuje nás, že církev používá perly jako "slunce pochopení". Žádný rozumný člověk přece nemůže ignorovat odhalení deníků v tomto ohledu! Snad pomíjivé, ale životně důležité využití archeologie musí dostat příležitost! Stejně jako ten primitivní přístroj, do něhož Leto II. ukryl své deníky, nám může ledacos povědět o vývoji strojů, musí být i tomu dávnému vědomí dovoleno k nám promluvit. Bylo by zločinem jak proti historické přesnosti, tak proti vědě, kdybychom zanechali svých pokusů o komunikaci s těmi "perlami vědomí", které deníky odhalily. Je Leto II. ztracen v nekonečném snu, nebo může být probuzen do naší doby, přiveden k plnému vědomí jako archiv historické přesnosti? Jak se Svatá církev může bát té pravdy?

Pokud jde o menšinu, nemáme nejmenších pochyb o tom, že historikové musejí naslouchat hlasu našich počátků. I když jsou to jen deníky, musíme naslouchat. Musíme naslouchat nejméně po takovou dobu, po jakou ty deníky ležely skryty v naší minulosti. Nebudeme se snažit předpovídat, jaké objevy budou na těch stránkách ještě učiněny. Říkáme jen to, že učiněny být musejí. Jak se můžeme obrátit zády k svému nejdůležitějšímu dědictví? Jak řekl básník Lon Bramlis: "Jsme zřídlem překvapení!"

TERMINOLOGIE IMPÉRIA

Při studiu Impéria, Arrakis a celé kultury, která zrodila nejprve Muad'Diba a později i Božského imperátora Leta Atreida, se setkáváme s mnoha neznámými výrazy. Proto jsou v tomto slovníčku uvedeny jejich definice a vysvětlení.

A

ABA: splývavé roucho, zpravidla černé, které nosí fremenky. Rovněž obřadní oděv Ctihodných matek.

AMBIEL: vzácná, jemná látka, vzdáleně podobná hedvábí, ale vyrobená z rostlinných vláken polovysokého keře ambielu (odtud jméno). Původně se vyráběla jen v soustavě Epsilon Alangue,

především na Kadriši, ale časem se ambielové keře rozšířily i jinam. Přesto zůstává počet planet, na nichž se jim daří, omezen.

ARAFEL: "temný mrak posledního soudu". Fremenská představa zkázy, která zničí celý vesmír.

ARRAKIS: planeta známá rovněž jako Duna; třetí planeta soustavy Canopus.

ASSASSIN: příslušník speciálních jednotek, které si pořizovaly vládnoucí rody především pro akce proti svým protivníkům. Člověk znalý všech způsobů zabíjení a vedení boje. Později také jakýkoli vrah, především nájemný.

B

BAHR BELA MA: "oceán bez vody", planetární poušť.

BALISETA: devítistrunný hudební nástroj, druhová odvozenina citery, na který se hraje drnkáním. Oblíbený nástroj imperiálních trubadúrů.

BARACHÁN: vysoká pohyblivá duna ve tvaru půlměsíce.

BAŠÁR: důstojník stojící v oficiální hodnostní stupnici nad plukovníkem. Původně sardaukarská hodnost, kterou později převzaly i sbory Rybích mluvčích. (Viz sardaukaři a Rybí mluvčí.)

BENE GESSERIT: starověká škola pro duševní a tělesný výcvik, hlavně pro studentky-ženy, založená poté, co za Služebnického džihádu byly zničeny takzvané myslící stroje a roboti.

BIWA: sedmistrunná loutna s dvoudílnou rezonanční skříňkou a krátkým a silným pražcovým krkem.

C

CALADAN: třetí planeta soustavy Delta Pavonis; rodný svět Paula Muad'Diba a původní domovská planeta Atreidů.

CHOAM: akronym pro Combine Honette Ober Advancer Mercantiles - univerzální vývojová korporace, kterou původně ovládal imperátor a velkorody spolu s Gildou a Bene Gesseritem jako tichými partnery. Po zániku většiny velkorodů se stala samostatným exportním, importním a těžebním koncernem (podíl na majetku si zachovaly nejsilnější zbylé rody a Bene Gesserit a značně se posílil vliv Gildy).

CIDRIT: šťavnaté ovoce z Caladanu, chutí trochu podobné mangu.

CTIHODNÁ MATKA: proktorka Bene Gesseritu, a to taková, která ve svém těle transformovala "jed osvětlení" a povznesla se tak do vyšší sféry vědomí. (Viz též Bene Gesserit a Voda života.)

Č

ČLUNEK: lehký přepravní člun Gildy, používaný pro spojení mezi maxitrajlery nebo jinými mohutnými kosmickými loděmi, zakotvenými na oběžné dráze, a povrchem planet.

D

D-VLCI: geneticky mutovaní a záměrně šlechtění kříženci vlků a psů. V kohoutku dosahují výšky člověka, jsou značně krvežízniví a loví ve velkých smečkách. Velmi vytrvalí běžci. Pokud pronásledují skupinu obětí, nechávají ty z jejích členů, které už zabili, ležet a pokračují v lovu. Ke kořisti se vrací až po ukončení štvance.

DESPOSYNI: jakákoli forma nespravedlivé vlády; despotie.

DESTILÁTOR: (často destilátor smrti nebo huanui) - zařízení schopné získat vodu z jakéhokoli materiálu, především živočišného původu. Takto byla za dob Duny zpracovávána i mrtvá těla. Koncem vlády Leta Atreida II. se z této praxe dochovalo v podstatě už jen rčení "Pošlu tě do destilátoru (do huanui)" ve smyslu "Zabiji tě".

DIKTATEL: přístroj schopný zaznamenávat přímo písmem myšlenky, pokud k tomu dostane (rovněž myšlenkový) pokyn.

DLAŇOVÝ ZÁMEK: jakýkoli zámek nebo uzávěr, který lze otevřít dotykem dlaně lidské ruky, na niž byl naladěn.

DRUHÝ MĚSÍC: menší ze dvou satelitů Arrakis, pozoruhodný tím, že silueta vytvořená zbarvením jeho po vrchu připomíná obraz myši klokanovitě.

DŽIHÁD: náboženské tažení; fanatické tažení.

DŽIHÁD, SLUŽEBNICKÝ: křížácké tažení proti počítačům, myslícím strojům a robotům schopným myslet, které začalo v roce 201 P. G. a skončilo v roce 108 P. G. Jeho hlavní heslo se dochovalo v Oraňsko-katolické bibli ve formě přikázání: "Nestvoříš stroj k obrazu mysli člověka."

E

ELAKKA: narkotikum vzniklé spálením ekazské dřeviny s krvavými žilkami, které působí tak, že do značné míry potlačuje sebezáchovný pud. Po požití se pokožka člověka zbarvuje charakteristickým červeným odstínem. Elakkové provazy jsou velmi pevné, a pokud se zadřou až do krve, působí - ve značně slabší míře - podobně jako droga. Používají se často k bičování, protože oběť tak vydrží větší množství ran.

ERG: rozsáhlá dunová oblast; písečné moře.

F

FAVRAŠI: archetypální, zděděná paměť, společná nějakému rodu, společenství či národu a vědomě či nevědomě motivující jeho jednání.

FILTRŠATY: přiléhavý oděv vynalezený na Arrakis. Textilie, z níž je vyroben, má mikrosendvičovou strukturu a zajišťuje odvádění tepla a filtrování tělových tekutin. Regenerovaná vlhkost se vede trubičkami z jímacích kapes k opětovnému použití. (Viz Vodolinka a Jímací kapsa.)

FONDAK: tajné sídlo pašeráků v poušti. Běžným fremenům byla jeho poloha většinou neznámá a vyprávěly se o něm téměř hrůzostrašné historky a báje. Šíření těchto pověstí podporovali sami pašeráci, aby zabránili hledání a prozrazení své základny; zčásti měly takové zkazky původ ve skutečných událostech, k nimž ve Fondaku došlo. (Viz Jacurutu.)

FREMENI: příslušníci svobodných kmenů na Arrakis, obyvatelé pouště, pozůstalí potomci zensunnitských poutníků.

FREMENSKÉ ŠÍPY: viz Ukazatele.

G

GALAŠTINA: úřední řeč Impéria. Anglo-slovanský hybrid prostoupený do značné míry speciálními kulturními termíny přebíranými během dlouhého řetězu migrace lidí.

GENETICKÝ INDEX: mistrovská kniha Bene Gesseritu pro programované zušlechťování lidí záměrným křížením, jehož cílem je vypěstovat Kwisatz Haderacha. (Viz Kwisatz Haderach a Plemenná kniha.)

GHIBLI: malá písečná bouře v poušti.

GHOLA: dvojživý či znovuživý; člověk, který zemřel a byl znovu přiveden k životu v regeneračních nádržích na planetě Tleilax. Při tomto procesu je možné mu biologickou, technickou nebo hypnotickou cestou vtisknout schopnosti či dovednosti, které předtím neměl. Celý proces byl od počátku velmi nákladný a používal se jen ve výjimečných případech, mimo jiné proto, že v Impériu panovala ke gholům všeobecná nedůvěra. Leto Atreides II. vytváření gholů zakázal úplně, s výjimkou Duncana Idaha, kterého si nechával obnovovat pro svou vlastní potřebu.

GIEDI PRIMA: planeta soustavy Ophiuchi B (36), domovský svět rodu Harkonnenů. V její střední části se daří životu, ale oblasti aktivní fotosyntézy jsou zde omezené.

GILDA: Kosmická gilda; druhá škola pro duševní a tělesný výcvik (viz Bene Gesserit) po Služebnickém džihádu. Zrod monopolu Gildy na osobní a nákladní dopravu a na mezinárodní bankovníctví se bere za začátek imperiálního kalendáře.

H

HANMÍJA: ženský démon z fremenské mytologie.

HLAS: kombinovaný výcvik vypracovaný školou Bene Gesserit umožňuje benegesseritskému mistrovi ovládat člověka pouze příslušným hlasovým zabarvením.

HRANIČNÍ VAL: uměle vytvořené pohoří, které chrání Sarír před pronikáním nepovolaných lidí a částečně i před povětrnostními vlivy vlhkého okolí.

HYDRAULICKÝ DESPOTISMUS: forma absolutistické vlády, která je možná jen tehdy, když veškerý život absolutně závisí na nějaké podmínce, jež může být ovládána relativně malou a centralizovanou mocí. Koncepce hydraulického despotismu vznikla, když příliv zálivkové vody zvýšil místní populaci na úroveň nutnou k absolutní závislosti. Když byla voda uzavřena, lidé ve velkých počtech umírali. Tento jev se v lidské historii mnohokrát opakoval nejen s vodou.

I

IKS: desátá planeta soustavy Delta Pavonis. Má velmi vysokou strojovou kulturu. Její jméno vzniklo

odvozením od její polohy v soustavě, zkomolením číslce X, tedy 10.

ILUMINAČNÍ KOULE (lumina): vznášející se suspenzorové osvětlovací těleso, které si samo dodává energii (zpravidla z organických baterií).

ILUMINAČNÍ PÁS: pevně zavěšené osvětlovací těleso v podobě světelných pruhů. Oproti luminám není tak mobilní a hůř se udržuje.

J

JACURUTU: legendární síč v poušti. Žili v něm lupiči vody, útoční fremeni, kteří se nerozpakovali zabíjet jiné fremeny na setkání pro jejich vodu, a dokonce i krást vodu jiným síčům. Kmeny se proti nim sjednotily, vyhladily je a jejich sídlo Jacurutu prohlásily za tabu. Později ho převzali pašeráci a přejmenovali na Fondak. (Viz Fondak.)

JEHLOVÝ NŮŽ: krátký ostrý nůž s několika ostřími, uspořádanými na řezu do hvězdice, v podstatě spíš rýhovaný bodec z velmi pevné slitiny. Používá se jako bodná zbraň a je velmi účinný.

JÍMACÍ KAPSA: jakákoli kapsa ve filtršatech nebo filtrstanu, v níž se zachycuje a uskládňuje přefiltrovaná voda.

K

KANAWA: "ocelový prstenec žárlivosti". Starý fremenský výraz pro silnou žárlivost, především mezi mužem a ženou, ale i na vůdčí či nadřazené postavení někoho jiného.

KETMAN: viz Takvíjja.

KORIOLOSOVA BOUŘE: každá větší písečná bouře na Duně. Rychlost větrů vanoucích na otevřených rovinách byla v době, kdy prakticky celou planetu pokrývala poušť, zvyšována rotačním pohybem samotné planety a dosahovala až 700 km/h.

KOŘENÍ: viz Melanž.

KOSMICKÁ GILDA: viz Gilda.

KRISPEL: posvátná dýka fremenů z Arrakis. Vyráběl se ve dvou druzích ze zubů mrtvých písečných červů. Jeden druh byl fixovaný, druhý nefixovaný. Nefixovaný krispel musel být v blízkosti elektrického pole lidského těla, aby se zabránilo jeho rozpadu. Fixované krispely prodělávaly zvláštní úpravu, aby se daly skladovat. Oba druhy byly asi 20 cm dlouhé.

KRYSTALOVÝ PAPÍR: systém záznamu psaného slova, který umožňuje uložit pomocí přístroje (obvykle diktátu) do listu jen jednu molekulu silného značné množství miniaturizovaných informací - čtyřicetkrát až stodvacetkrát více než na obyčejný papír. Kromě toho je značně trvanlivý. V levnější, tedy tlustší a méně odolné verzi je možné ho použít i pro normální záznam písma čitelného pouhým okem.

KWISATZ HADERACH: "Zkrácení cesty". Takto Bene Gesserit označoval neznámo, pro které hledal genetické řešení. Mužský protějšek benegesseritské sestry, jehož duševní síly překlenou prostor a čas.

L

LANDSRAAD: shromáždění velkorodů. Jeho Nejvyšší rada rozhodovala o stížnostech a rozepřích mezi velkorody a jiných důležitých otázkách. Za vlády Leta Atreida II. byl zrušen.

LASERPAL: laserový paprskomet s nepřetržitým tokem paprsku.

LÍSTA: obyvatelná nížinná oblast na Arrakis obklopená přírodním náspem, který ji chrání před většinou bouří.

LOVEC-PÁTRAC: suspenzorem nadnášený kovový ostrý plátek, který se plíží za obětí a je naváděn z nedalekého ovládacího panelu; běžný nástroj assassinů.

LUMINA: viz Iluminační koule.

M

MALOROD: třída podnikatelů s vlivem omezeným na jednu planetu (galašsky "zbohatlíci") - Během vlády Leta Atreida II. malorody prakticky zcela zanikly.

MAXITRAJLER: hlavní nosič nákladu v transportním systému Kosmické gildy.

MELANŽ: "koření všeho koření"; látka, která se vyskytovala pouze na Arrakis a vymizela spolu s písečnými červy (až na zásobu, kterou disponoval Leto Atreides II.). Koření, proslulé zejména tím, že prodlužuje lidský život, je mírně návykové, pokud se užívá v malém množství, ale velmi silně návykové, když se dodává organismu v množství větším než dva gramy na sedmdesát kilogramů živé váhy denně. Pro navigátory Gildy bylo zcela nezbytné, protože vyvolávalo "navigační trans", při němž je možno "vidět"

transsvětelnou trasu dřív, než ji loď proletí.

MENTAT: ta třída občanů Impéria, které se dostávalo nejvyššího vzdělání v logice. "Lidské počítače".
Leto Atreides II. výcvik mentatů v Impériu zakázal.

MIKROBUBLINKOVÝ SYSTÉM: systém nahrávání zvuku, vyvinutý na Iksu pro Leta Atreida II.
Dosahuje se jím značného zhuštění záznamu, takže na krychli o hraně 1 cm je možno nahrát několik hodin zvuku.

MLUVČÍ PRAVDY: Ctihodná matka oprávněná upadnout do pravdivého transu a v něm rozpoznávat neupřímnost nebo lži.

MUAD'DIB: myš klokanovitá, přizpůsobená podmínkám Arrakis; stvoření spojované ve fremenské pozemsko-duchovní mytologii s obrazem viditelným na Druhém měsíci planety. Toto stvoření obdivovali fremeni pro jeho schopnost přežít v poušti. Rovněž přijaté fremenské jméno Paula Atreida, otce Leta Atreida II.

N

NAÍB: ten, kdo přísahal, že se živý nepříteli nevzdá, což je tradiční přísaha fremenského vůdce.

NEPROSTOR: místnost či jakýkoli ohraničený prostor, který je přístroji chráněn před odhalením. Nelze jej odhalit žádnými běžnými přístroji - vydává a přijímá záření tak, aby simulovalo přirozený charakter svého okolí. Vynález iksanského původu.

O

OBUŠEK: krátká hůl, která při doteku s tělem vydá elektrický výboj a oběť ochromí nebo omráčí.

ORAŇSKO-KATOLICKÁ BIBLE: "Zhuštěná kniha", náboženský text vypracovaný komisí ekumenických vykladačů. Obsahuje prvky většiny starověkých náboženství včetně maometského saari, mahájánového křesťanství, zensunnitského katolicismu a buddislámských tradic. Za její hlavní přikázání se považuje: "Nepokřivíš duši."

ORNITOPTÉRA: (zpravidla "toptéra") jakékoli letadlo, které může trvale letět pomocí mávání křídel po vzoru ptáků.

P

PAMĚŤOVÝ TRANS: změněný stav vědomí, v němž je člověk schopen si vybavit doslovné znění rozhovoru nebo přesný průběh nějaké události. Součást speciálního benegesseritského výcviku.

PARADAN: měkký meloun původem z Caladanu.

PATIJEH: "žízeň na pokraji smrti". Oslabující žízeň po delším pobytu v poušti.

PÍSEČNÝ ČERV: viz Šaj-hulúd.

PÍSEČNÝ PSTRUH: polorostlinný, položivočišný vektor arrakiského písečného červa, jeho haploidní fáze (= s polovičním počtem chromozomů, jak je u běžných živočichů mají spermie a vajíčka).

PLAMEKAM: Spolu s opajasem nejvzácnější drahokam Impéria. Je možno ho zpracovat i ve vlákna, jimiž se vyšívají přepychové kusy oděvu, zvláště ceremoniální. Jediné naleziště se nachází na Gamontu.

PLASTOCEL: ocel, která byla stabilizována stravidiovými vlákny vrostlými do její struktury.

PLASTOKÁMEN: materiál na bázi stravidia, který má vnější vzhled kamene, ale je pevnější a při výrobě se dá podstatně snadněji zpracovávat do potřebných tvarů. Jakmile se stabilizuje, původní plastičnosti už nikdy nenabude.

PLEMENNÁ KNIHA: rejstřík pro programované zušlechtování lidí záměrným křížením, nástupce benegesseritského genetického indexu. Leto Atreides II. se pomocí Plemenné knihy snažil získat nový typ vládnoucího rodu, jehož činy by nebylo možno předvídat, protože jeho příslušníci by byli neviditelní jakýmkoli předzvěstným vnímáním.

PROTOMOR: fremenská pouštní potrava. Hmota se získávala rozmělněním ovoce, přidáním trochy melanže, vysušením a pokrájením na snadno přenosné a výživné kostky.

PRVNÍ MĚSÍC: hlavní satelit Arrakis, který jako první vychází v noci. Je pro něj charakteristické, že na svém povrchu má zřetelný obrys lidské pěsti.

PŘEDZROZENÝ: dítě narozené s "vnitřními životy" - s úplnou genetickou pamětí, s vědomými vzpomínkami všech svých předků. Obvykle k tomu dochází v důsledku melanžového transu matky. Život takových dětí je značně obtížný a mnohdy skončí "posedlostí".

PSEUDOMASO: hmota, která má všechny chuťové i výživné vlastnosti pravého masa, ale je vyrobená

na rostlinném základě. Přesný technologický postup je výrobním tajemstvím jednotlivých továren.
PUNDÍ: mutovaná rýže, jejíž zrnka, bohatá na obsah přírodního cukru, dozrávají do délky až 4 cm.
Hlavní exportní komodita Caladanu.

R

ROD: idiomatické označení vládnoucího klanu na planetě nebo v planetární soustavě.

RYBÍ MLUVČÍ: členky Imperiální společnosti Rybích mluvčích, armáda a stráž Pána Leta. Vybírány byly už v dětském věku a vzdělávány ve Škole rybích mluvčích ve Slavnostním městě Onnu. Pánu Letovi byly fanaticky oddány. Pán Leto zdůvodňoval to, že si do svých gard vybírá ženy, faktem, že jako ploditelky života mají ženy větší sklon život ochraňovat a nemají takovou zálibu v násilí jako muži. Název těchto gard vznikl podle legend o dávných kněžkách, které ve snech hovořily s rybami a dostávaly od nich rady.

S

SALUSA SECUNDUS: třetí planeta soustavy Gama Waiping, určená původně jako vězeňská planeta. Salusa Secundus je domovským světem rodu Corrino a druhou zastávkou při migraci zensunnitských poutníků. Mezi fremeny se traduje, že na této planetě byli otroky po devět generací.

SARDAUKAŘI: fanatičtí vojáci padišáha imperátora před nástupem rodu Atreidů k moci. Muži, kteří vyrostli v tak krutém prostředí, že v něm zahynulo šest ze třinácti osob před dosažením jedenáctého roku života. Jejich bezohlednost výrazně prohluboval vojenský výcvik a téměř sebevražedné pohrdání vlastním životem. Po arrakisské porážce v boji proti rodu Atreidů se síla sardaukarů zhroutila. Jejich bojeschopnost sice posléze byla cílevědomým výcvikem aspoň zčásti obnovena, ale za vlády Leta Atreida II. bylo sardaukarské vojsko postupně nahrazeno jednotkami Rybích mluvčích.

SIAJNOK: obřad Rybích mluvčích, v podstatě zbožňování Pána Leta v jeho přítomnosti. Vznikl přizpůsobením starého fremenského obřadu a posiloval fanatickou oddanost Rybích mluvčích Pánu Letovi. Slovo samo, které je zároveň obřadním popěvkem, je mnohovýznamové a pro Rybí mluvčí je zároveň jakýmsi odznakem výlučnosti, příslušnosti k výjimečné, nadřazené skupině.

SÍČ: shromažďovací místo v dobách ohrožení. Jelikož fremeni žili v nebezpečí velmi dlouhou dobu, tento výraz zevšeobecněl k pojmenování jakéhokoli jeskynního bludiště, obývaného jednou z jejich kmenových komunit.

SIHÁJA: fremensky pouštní jaro s náboženskými harmonickými popěvkami, které se časově kryje s dobou plodnosti a s "příchodem ráje". Proto je Sihája i jménem anděla, který zapisuje dobré i špatné skutky lidí a vyslýchá právě zemřelé, aby rozhodl, zda jsou hodni vstoupit do věčné blaženosti.

SLUŽEBNICKÝ DŽIHÁD: viz Džihád, služebnický.

SMRTELNÁ VODA Z ČERVA: viz Voda života.

SÚK: tržiště.

SUSPENZOR: druhotná (nizkosvodná) fáze Holtzmanova štítového generátoru. Anuluje gravitaci v určitých mezích daných poměrnou hmotností a množstvím energie.

Š

ŠAJ-HULÚD: písečný červ z Arrakis, "stařešina pouště", "stařec věčnosti" a "děd pouště". Když se toto jméno vysloví určitým tónem nebo napíše s velkým písmenem, významově určuje pozemské božství fremenských domácích pověr. Píseční červi dorůstali v nejlepších dobách Duny obrovských rozměrů (v hlubinách pouště byli spatřeni jedinci delší než 400 m) a dožívali se vysokého věku, pokud nezahubili jeden druhého nebo neutonuli ve vodě, která na ně působí jako jed. (Viz Písečný pstruh.)

ŠAJTÁN: ďábel.

ŠEDOUT: studnař; fremenská pocta.

ŠTÍTOVÝ VAL: charakteristické pohoří v severních dálavách Duny, které chránilo malou oblast před přímým nápořem planetárních Koriolisových bouří.

T

TAKVÍJJA: zvyk skrývat vlastní identitu, pokud by její odhalení mohlo uškodit - ať už člověku samotnému, nebo nějaké věci, na níž mu záleží. Umění záměny identity dovedli ke značné dokonalosti staří fremeni, kteří je nazývali "ketman".

TANZEROUFT: "země bez slitování", "nemilosrdná země". Jižní, největší a nejkrutější poušť staré Duny.

TEDÁ RIAGRÍMÍ: "bolest, která otevírá mysl". Jakýkoli stav fyzického vyčerpání, bolesti nebo únavy, který přivede člověka na pokraj smrti, a tím učiní jeho mysl vnímavější k základním potřebám a jevům.

TLEILAX: osamělá planeta Thalimu, známá dříve především jako renegátské středisko pro výcvik mentatů; zdroj "křivých" mentatů. Rovněž se proslavila svými regeneračními nádržemi, kde se znovuoživovali gholové, a svou technologií hraničící často se zákonem nebo jej i přestupující, ale mlčky tolerovanou.

TRIÁDA SMRTI: původně trojnožka, na kterou pouštní popravčí věšeli své oběti. Přeneseně také tři příslušníci bratrstva, kteří přísahali na stejnou pomstu.

TRIKONĚ: tažná zvířata vzniklá genetickými mutacemi z koní. Jsou mnohem větší a mají tři páry nohou; zapražena vhodným postrojem do vozu jsou schopna utáhnout obrovské náklady, k jízdě v sedle se však pro svůj nepravidelný běh prakticky nehodí.

TUNYONSKÁ RÉVA: popínavá rostlina s obrovskými rudozelenými listy, která nevydává naprosto žádnou vůni nebo pach. Její původ je nejasný, byla však oblíbenou dekorační rostlinou Pána Leta.

TVAROVÍ TANEČNÍCI: jeden typ obyvatel planety Tleilax. Jsou schopni přijmout na sebe jakoukoli podobu, včetně podoby jiného konkrétního člověka, a to tak věrohodně, že podle určitých náznaků tuto záměnu dokáže rozpoznat jen osoba speciálně školená, obvykle Ctihodná matka. Na Tleilaxu jsou Tvaroví tanečníci považováni za nižší kastu než normální lidé, a to jednak proto, že nemají žádnou konkrétní osobní identitu, ale především proto, že se nemnoží přirozeným způsobem, ale klonováním. Jsou to hybridy, bližší zvířecí kolonii než lidem.

TVŮRCE: viz Šaj-hulúd.

TVŮRCOVSKÉ HÁKY: používaly se k zaklesnutí do arrakiského písečného červa, k naskočení na něj a k jeho ovládnutí.

U

UKAZATELE (také Fremenské šípky): výrazné souhvězdí severní oblohy Arrakis. Fremeni je používali k orientaci při svých nočních cestách.

ÚSTNÍ HISTORIE: souhrn vzpomínek, útržků a popěvek popisujících přeměnu Duny v Arrakis před nástupem Pána Leta k moci a krátce po něm. Jméno vzniklo proto, že tato historie nebyla nikdy zapsána a předávala se ústně z generace na generaci. V mnohém se lišila od oficiální, upravené historie.

Dochovaly se v ní až překvapivě přesné informace.

V

VELKÁ KONVENCE: všeobecné příměří vynucené rovnováhou sil, kterou zachovávaly Gilda, vznešené rody a Impérium. Její hlavní nařízení zakazovalo používat atomové zbraně na lidské cíle.

VELKOROD: držitel planetárního léna; meziplanetární podnikatelé.

VĚTROLAP: zařízení umístěvané do dráhy všeobecnému proudění vzduchu, které je schopno vysrážet ve vzduchu vlhkost, jež se v něm zachycuje zpravidla v důsledku rychlého a značného poklesu teploty uvnitř jeho struktury.

VODA ŽIVOTA: "jed osvětlení", "smrtelná voda z červa". Přesněji jde o kapalný výron z písečného červa (viz Šaj-hulúd) vzniklý v okamžiku, kdy červ zahyne utopením. "Vědomospektré" narkotikum.

VODOLINKA: trubička uvnitř filtršatů či filtrstanu, kterou se vede regenerovaná voda do jímací kapsy nebo z jímací kapsy k uživateli.

VODOMÍRKY: kovové kroužky různé velikosti, z nichž každý určuje množství vody, které lze za něj získat z fremenských zásob. Vodomírky měly obrovský význam (stojící vysoko nad penězi) zejména při narození, úmrtí a při obřadu namlouvání.

Z

ZAPOVĚZENÝ LES: rozsáhlý lesní porost na hranicích Saríru, který plní stejnou úlohu jako Hraniční val. O to, aby žádný živoch lesem nepronikl, se starali D-vlci. (Viz D-vlci.)

ZVRÁCENOST: člověk, nad jehož mysl převezme vládu některý z vnitřních životů, většinou zlovolný. (Viz Předzrozený.) Přeneseně také jakékoli křiklavé a trvalé porušení zásad Služebnického džihádu nebo jiných obecně uznávaných morálních zásad.